Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Wydział Humanistyczny

Instytut Językoznawstwa

Magda Głogowska

Analiza językowo-dyskursywna wybranych forów internetowych dla młodych matek

Linguistic and Discourse Analysis of Selected Internet Forums for Young Mothers

Praca doktorska napisana pod kierunkiem

prof. dr hab. Aliny Naruszewicz-Duchlińskiej

promotor pomocniczy: dr Ewa Hrycyna

Olsztyn 2024

Spis treści

1. Wprowadzenie ... 4
1.1. Przedmiot, cel pracy, metodologia ... 4
1.2. Wybrane aspekty historii powstania Internetu ... 13
1.3. Forum ... 18
1.4. Dyskurs ... 27
1.5. Gatunek ... 47
1.6. Tekst ... 57
1.7. Komunikacja ... 68
1.8. Komunikacja internetowa ... 76
2. Aspekty językowo-stylistyczne ... 86
2.1. Typografia ... 86
2.2. Ortografia ... 104
2.3. Interpunkcja ... 111
2.4. Fonetyka ... 116
2.5. Składnia ... 118
2.6. Leksyka ... 122
2.7. Styl ... 154
3. Aspekty dyskursywne ... 163
3.1. Temat ... 163
3.1.1. Nazwy działów i poddziałów właściwych forów ... 181
3.1.2. Tematy poboczne wybranych forów ... 186
3.2. Autor/nadawca/twórca dyskursu ... 209
3.2.1. Rola administratora, moderatora i użytkownika ... 209
3.2.2. Aktywność i jawność administratorów, moderatorów, użytkowników ... 211
3.2.3. Wielość obrazów rzeczywistości ... 224
3.3. Adresat ... 230
3.3.1. Odbiorcy wskazani przez administratorów ... 230
3.3.2. Pozostali odbiorcy ... 234
3.3.3. Formy adresatywne ... 239
3.3.4. Forum jako miejsce dla zróżnicowanych adresatów ... 247
3.4. Kontekst ... 249

3.4.1. Kontekst społeczno-kulturowy 251
3.4.2. Kontekst polityczny 275
3.5. Stereotypy 283
3.5.1. Językowy obraz matki 287
3.5.2. Stereotyp Matki Polki 291
3.5.3. Stereotypy ideologiczne 296
3.5.4. Obrazy 298
3.5.5. Wzory 300
3.5.6. Stereotypy religijne 302
3.6. Uprzedzenia 303
3.6.1. Grupy, wobec których występują uprzedzenia społeczne 306
3.6.1.1. Samotne matki 306
3.6.1.2. Matki niepracujące 308
3.6.1.3. „Madki” 311
3.6.1.4. Rodziny wielodzietne 315
3.6.1.5. Kobiety bezdzietne 320
3.7. Spójność dyskursu 323
4. Podsumowanie 341
Bibliografia 351
Źródła internetowe 374
Spis ilustracji 375
Spis tabel 376
Streszczenie 377
Abstract 378

1. Wprowadzenie

1.1. Przedmiot, cel pracy, metodologia

Internet, kiedyś postrzegany jako nowe medium, obecnie zaliczany jest do „nowych nowych mediów" (por. Levinson 2010). W niniejszej rozprawie Internet pełni rolę przedmiotu[1] badań, ale też ich narzędzia i źródła (por. Siuda 2016: 10-11). Celem niniejszej pracy jest analiza językowo-dyskursywna forów internetowych dla młodych matek oraz przybliżenie dotychczas szczegółowo niebadanych internetowych płaszczyzn komunikacji. Według słownika języka polskiego, autorstwa Ewy Dereń i Edwarda Polańskiego, z punktu widzenia historycznego, „forum" można odnosić do starożytnego Rzymu i traktować je jako „plac, na którym odbywały się zebrania ludowe, targi, sądy'', a obecnie należy je ujmować jako „spotkanie, zebranie poświęcone otwartej dyskusji na określony temat'' oraz „miejsce publicznych wystąpień, przemówień" (Dereń, Polański 2012: 218). Internetowy słownik języka polskiego pod redakcją Piotra Żmigrodzkiego podaje, oprócz powyżej przytoczonych, jeszcze dwa znaczenia „forum'', a mianowicie: „stowarzyszenie skupiające państwa, organizacje lub osoby na zasadzie autonomii organizacyjnej i odrębności poglądów'' oraz „internetową formę dyskusji publicznej"[2]. Forum internetowe stanowi konkretne miejsce w sieci, skupia wokół siebie internautów, dyskutujących na konkretny temat. Odbywają się też na nim spotkania, tyle że wirtualne.

Fora internetowe cieszą się zainteresowaniem badaczy z zakresu różnych dyscyplin naukowych. Jako przykłady prac, poświęconych badaniom forów dyskusyjnych, można podać następujące: m.in. w obszarze nauk humanistycznych: *Opozycja* „swój'' vs. „obcy'' *w dyskursie kibicowskim — na przykładzie określeń stadionów ŁKS-u i Widzewa Łódź używanych na forach internetowych* (Burska 2023); społecznych: *Internetowe fora dyskusyjne jako miejsce rozwiązywania realnych problemów przez polskich i rosyjskich studentów* (Koziej, Asmakovets 2020); teologicznych: *Autorytet papieża Jana Pawła II na Forum Krzyż – Tradycja – Liturgia – Kultura: wstęp do zagadnienia* (Janowiec 2020); medycznych:

[1] Nauki humanistyczne, w tym językoznawstwo, uwzględniają różnorodne aspekty komunikacji internetowej, podobnie jak czynią to inne dziedziny badań – „W ramach nauk społecznych już dawno dostrzeżono, że cyberprzestrzeń stanowi zupełnie nową sferę społeczną, która musi być dogłębnie przeanalizowana. Stąd biorą się badania tak zwanej kultury internetowej, społeczności wirtualnych, tożsamości człowieka online, nowych form uczestnictwa w kulturze (web 2.0, prosumpcja) — te nowe obszary dociekań wymieniać można dość długo'' (Siuda 2016: 11).

[2] https://wsjp.pl/haslo/do_druku/26994/forum (dostęp 15.03.2024).

Używanie fentanylu, butyrylofentanylu i furanylofentanylu w opinii użytkowników polskich forów internetowych poświęconych „dopalaczom'' (Kacela, Wojcieszak, Zawilska 2022).

Fora internetowe dla młodych matek nie były jednak do tej pory przedmiotem badań językowo-dyskursywnych. Oprócz ciekawości naukowej i dążenia do wypełnienia tej luki badawczej, na wybór tego tematu badań wpłynęła motywacja osobista. Jestem młodą mamą i często korzystam z forów. Zdarza się, że uczestniczę w nich aktywnie, zasięgam porad ekspertów oraz innych młodych matek, mających dzieci w wieku mojej córki.

Analizie językowo-dyskursywnej poddano w latach 2019–2024 dziesięć forów internetowych, które wybrałam — uznając je za najbardziej reprezentatywne i bogate treściowo — po prześledzeniu zawartości serwisów internetowych wskazanych we IX 2019 r. przez wyszukiwarkę Google po wpisaniu hasła „forum dla młodych matek". Źródłem ekscerpcji materiału stały się następujące fora:

Mamo to ja (http://forum.mamotoja.pl/forum)[3],

Parenting (https://forum.parenting.pl/),

Forum dla mam

(http://forumdlamam.pl/index.php?sid=094aec4f88ff58b5d209e7b380a28324)[4],

Baby Boom (https://www.babyboom.pl/forum/),

Na obcasach (http://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?t=7269)[5],

Mama klub (https://mamaklub.pl/forum/),

My mamy (http://mymamy.pl/forum-e-mama)[6],

eBobas (https://ebobas.pl/forum/),

eDziecko (http://forum.gazeta.pl/forum/k,1511526,eDziecko.html),

Maluchy (https://www.maluchy.pl/forum/index.php?&&CODE=autologin&fromreg=1).

W pracy fora oznacza się następującymi skrótami: Mtj — *Mamo to ja*, FP — *Parenting*, FdM — *Forum dla mam*, BB — *Baby Boom*, NO — *Na obcasach*, MK — *Mama klub*, MM — *My mamy*, FeB — forum *eBobas*, FeDz — forum *eDziecko*, FM — *Maluchy*.

Wszystkie wyekscerpowane teksty zostały opatrzone nazwą danego forum oraz datą notacji. Zebrany materiał przedstawiono z zachowaniem oryginalnej pisowni i interpunkcji.

[3] W czerwcu 2024 roku forum *Mamo to ja* zostało zamknięte.

[4] *Forum dla mam* od 2024 roku funkcjonuje pod tym samym adresem, ale w zmienionej wersji. Wpisy z niego zawarte w niniejszej w pracy pochodzą z lat 2019-2023.

[5] Od roku 2024 forum *Na obcasach* funkcjonuje jako *Forum dla kobiet | NaObcasach.pl.* pod adresem https://naobcasach.pl/index.php.

[6] Z początkiem 2024 roku forum *My mamy* przestało istnieć w dotychczasowej postaci. Prawdopodobnie zmieniony został kanał komunikacji.

Analizowane fora w większości funkcjonują już ok. 20 lat. Siedem z nich, tj. *forum eDziecko*, *Maluchy*, *Baby Boom*, *Parenting*, *Na obcasach*, *Mamo to ja*, forum *eBobas*, powstało w pierwszej dekadzie XXI wieku. Natomiast pozostałe fora, czyli *Forum dla mam*, *Mama klub*, *My mamy*, zostały założone po roku 2010. Pierwsza grupa to rozbudowane fora, cieszące się wciąż dużą popularnością wśród matek. Natomiast druga grupa, z wyłączeniem *Forum dla mam*, to fora niewielkich rozmiarów, „wygasające", z coraz rzadszymi wpisami matek. Taka sytuacja wynika najprawdopodobniej z co najmniej dwóch powodów: po pierwsze, są słabiej zarządzane przez administratorów; po drugie, powstały w późniejszym czasie, kiedy popularność w Polsce zaczęły zyskiwać media społecznościowe. Na wszystkich analizowanych forach obserwuje się w ostatnich latach mniej postów, co spowodowane jest modą na zamieszczanie wpisów w grupach na Facebooku i Instagramie. Warto jednak zaznaczyć, że w ostatnim czasie można spotkać się z informacjami, że media społecznościowe przestają być atrakcyjne dla wielu ich użytkowników i być może moda na fora tematyczne powróci[7]. Być może jest zatem szansa, że fora dyskusyjne odzyskają swoją wcześniejszą popularność, na co zwraca uwagę autor poniższego wpisu: „Gdzie teraz szukać sobie miejsca w sieci? Odpowiedź brzmi — tam, gdzie na początku. Na małych forach internetowych, które wracają do łask"[8].

Fora funkcjonują samodzielnie[9] bądź stanowią podstronę[10] wielotematycznych serwisów. Dostęp do badanych forów internetowych ma każdy użytkownik internetu.

[7] „Coraz więcej osób zaczyna czuć, że media społecznościowe idą w dziwnym kierunku. (…) Powiedzieć, że w mediach społecznościowych panuje totalny chaos, to nic nie powiedzieć. Spójrzmy tylko, jak to wygląda. Mamy do wyboru:
- Facebooka, który kupczy danymi na prawo i lewo i sam już nie wie, do kogo ma trafić (…)
- Instagrama, który bardzo chce być TikTokiem, przez co zraża do siebie obecnych użytkowników (…)''.
https://spidersweb-pl.cdn.ampproject.org/v/s/spidersweb.pl/2022/07/co-zamiast-facebooka-i-instagrama-2022.html/amp?amp_js_v=a6&amp_gsa=1&usqp=mq331AQKKAFQArABIIACAw%3D%3D#aoh=16629315497893&referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com&amp_tf=%C5%B9r%C3%B3d%C5%82o%3A&ampshare=https%3A%2F%2Fspidersweb.pl%2F2022%2F07%2Fco-zamiast-facebooka-i-instagrama-2022.html (12.09.2022).

[8] https://spidersweb-pl.cdn.ampproject.org/v/s/spidersweb.pl/2022/07/co-zamiast-facebooka-i-instagrama-2022.html/amp?amp_js_v=a6&amp_gsa=1&usqp=mq331AQKKAFQArABIIACAw%3D%3D#aoh=16629315497893&referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com&amp_tf=%C5%B9r%C3%B3d%C5%82o%3A&ampshare=https%3A%2F%2Fspidersweb.pl%2F2022%2F07%2Fco-zamiast-facebooka-i-instagrama-2022.html (12.09.2022).

[9] http://forumdlamam.pl/index.php?sid=094aec4f88ff58b5d209e7b380a28324.

[10] https://www.babyboom.pl/forum/register/register, https://mamaklub.pl/forum/, http://forum.mamotoja.pl/forum/, http://mymamy.pl/forum-e-mama, http://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?t=7269, https://forum.parenting.pl/, https://ebobas.pl/forum/, http://forum.gazeta.pl/forum/k,1511526,eDziecko.html, https://www.maluchy.pl/forum/index.php?&&CODE=autologin&fromreg=1.

Uczestniczenie w polilogu wymaga jednak rejestracji. Użytkownicy posługują się nickami[11], co pozwala na zachowanie im pewnego stopnia anonimowości.

Przedmiotem badań i analizy językowo-dyskursywnej stały się teksty autorstwa użytkowników i administracji forów. W rozważaniach uwzględniono warstwę werbalną i wizualną komunikatów, kontekst językowy i pozajęzykowy wypowiedzi oraz aspekty techniczne funkcjonowania wybranych gremiów.

Tematyka forów dotyczy szeroko pojętego macierzyństwa. Najczęściej poruszane zagadnienia odnoszą się do ciąży, porodu, opieki nad noworodkami, niemowlętami, wychowania, zdrowia, urody i spędzania wolnego czasu. Niektóre fora prezentują tematykę działów chronologicznie, tzn. od oczekiwań na dziecko poprzez jego dorastanie aż do osiągnięcia przez nie dorosłego wieku. Inne natomiast problemy związane z macierzyństwem ujmują w sposób różnorodny, dzieląc fora na kanały tematyczne powiązane z głównymi wątkami poruszanymi w postach użytkowników. W większości analizowanych forów tematy narzucane są przez administratora, zdarza się jednak, że również użytkownicy zainteresowani danym problemem, przedstawiają go, tworząc działy tematyczne, w obrębie których dochodzi do dyskusji.

Struktura analizowanych forów, mimo przyjętych oficjalnie i przedstawianych w regulaminach zasad jej dotyczących, jest dość zróżnicowana. Niektóre fora[12] uszczegóławiają tematykę, grupując posty w działy, poddziały i wątki, inne natomiast prezentowaną problematykę traktują ogólnie, nie decydując się na tworzenie poddziałów[13]. Większość[14] forów prezentuje w formie trzech kolumn kolejno: liczbę wątków, postów, informację o autorstwie wpisu oraz datę dodania ostatniego postu. Często w oddzielnych kolumnach pojawia się zapis liczby wyświetleń oraz niekiedy informacja na temat autora nowego wątku.

Każde z analizowanych forów umożliwia uczestnikom dyskusji sortowanie informacji, co ułatwia szybsze wyszukiwanie interesującego ich zagadnienia. Podstawowym sposobem ułatwiającym selekcję zgromadzonego materiału jest wpisywanie danego hasła w okienko

[11] *Nick* to anglicyzm używany w odniesieniu do pseudonimów internetowych.
[12] http://forum.mamotoja.pl/forum/, http://forumdlamam.pl/index.php?sid=094aec4f88ff58b5d209e7b380a28324, https://www.babyboom.pl/forum/register/register, http://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?t=7269, https://ebobas.pl/forum/, http://forum.gazeta.pl/forum/k,1511526,eDziecko.html, https://www.maluchy.pl/forum/index.php?&&CODE=autologin&fromreg=1, https://forum.parenting.pl/.
[13] https://mamaklub.pl/forum/, http://mymamy.pl/forum-e-mama.
[14] Z wyjątkiem http://mymamy.pl/forum-e-mama, http://forum.gazeta.pl/forum/k,1511526,eDziecko.html.

wyszukaj[15]. Większość forów, poprzez zaawansowane wyszukiwanie, umożliwia selekcję materiału według kryterium chronologicznego i konwersacyjnego[16]. Przyglądając się szacie graficznej forów internetowych dla młodych matek, można wskazać dwie składowe, które ją kształtują i jednocześnie wyróżniają spośród innych tego typu forów, a mianowicie kolorystykę[17] i zdjęcia[18].

Założycielami forów są przede wszystkim kobiety, które prowadzą je indywidualnie bądź w zespołach. Wśród użytkowników analizowanych forów przeważają głównie młode matki, matki, które mają dorastające dzieci oraz ojcowie[19]. Ważną funkcję pełnią administratorzy i moderatorzy. Zarządzają oni działami tematycznymi oraz nadzorują prowadzone dyskusje. Konwersacje, oprócz tego, że odbywają się między zarejestrowanymi użytkownikami, którzy dyskutują w grupach, np. matki z danego miasta czy rodzące w danym miesiącu, prowadzone są również z ekspertami[20], m.in. dietetykami, psychologami, ginekologami, pediatrami.

Każdy z regulaminów obowiązujących na analizowanych forach nakazuje przestrzeganie zasad netykiety. Zabrania się m.in. używania treści wulgarnych i drastycznych. Niestosowanie się do wskazanych norm może spowodować nawet usunięcie konta przez administratora. Oprócz informacji na temat przekazywanych treści, są zapisy odnośnie do możliwości używania BBCCode, co daje lepszą kontrolę formatowania elementów w postach[21].

---

[15] http://mymamy.pl/forum-e-mama, https://forum.parenting.pl/.

[16] http://forum.gazeta.pl/forum/k,1511526,eDziecko.html — bez kryterium temporalnego, https://www.maluchy.pl/forum/index.php?&&CODE=autologin&fromreg=1, http://forumdlamam.pl/index.php?sid=094aec4f88ff58b5d209e7b380a28324, http://forum.mamotoja.pl/forum/, https://www.babyboom.pl/forum/register/register, http://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?t=7269, https://mamaklub.pl/forum/, https://ebobas.pl/forum/.

[17] https://www.babyboom.pl/forum/register/register: zielony i niebieski, http://mymamy.pl/forum-e-mama — błękit, http://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?t=7269 — czerwony, https://forum.parenting.pl/ — niebieski, http://forum.mamotoja.pl/forum/ — niebieski, http://forumdlamam.pl/index.php?sid=094aec4f88ff58b5d209e7b380a28324 — niebieski, https://ebobas.pl/forum/ — niebieski, http://forum.gazeta.pl/forum/k,1511526,eDziecko.html — niebieski, https://www.maluchy.pl/forum/index.php?&&CODE=autologin&fromreg=1 — niebieski. Na przestrzeni 5 lat badań niektóre z wymienionych forów zmieniły kolorystykę. Wyróżnikiem kolorystycznym forum *Na obcasach* stał się z kolor fioletowy. Szata graficzna forów *Parenting* i *eDziecko* została dodatkowo wzbogacona o kolory fioletowy i różowy.

[18] https://forum.parenting.pl/ — zdjęcia przy każdym poddziale, http://forumdlamam.pl/index.php?sid=094aec4f88ff58b5d209e7b380a28324.

[19] Na https://www.babyboom.pl/forum/register/register, https://forum.parenting.pl/, http://forum.gazeta.pl/forum/k,1511526,eDziecko.html oraz. https://www.maluchy.pl/forum/index.php?&&CODE=autologin&fromreg=1 pojawiają się fora dla ojców.

[20] http://forum.mamotoja.pl/forum/, https://www.babyboom.pl/forum/register/register, http://forum.gazeta.pl/forum/k,1511526,eDziecko.html.

[21] http://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?t=7269, https://www.maluchy.pl/forum/index.php?&&CODE=autologin&fromreg=1.

W pracy wykorzystano metody mediolingwistyki — subdyscypliny językoznawstwa zaproponowanej przez Bogusława Skowronka (2013). Według jej założeń teksty medialne należy badać pod względem strukturalno-formalnym, w odniesieniu ich do kontekstu oraz przy zastosowaniu metod charakterystycznych dla nowych technologii (Skowronek 2014: 24; por. Szpunar 2018: 334). Jak stwierdził krakowski badacz: „Jestem przekonany, że tylko lingwistyka mocno posadowiona na fundamencie kulturowym oraz kognitywnym, odsłaniająca zasady działania maszynerii konceptualizacyjnej (medialnych obrazów świata) wspólnie z krytycznym podejściem do badanych tekstów językowych (dyskursywnych uwarunkowań komunikacji medialnej), jest w stanie pokazać wielorakie determinanty polszczyzny uwikłanej w media" (Skowronek 2014: 25-26) i w swej pracy starałam się zastosować takie podejście, uznając je za zasadne wobec badanej materii językowej.

Ujęcie w duchu mediolingwistycznym uzupełniają klasyczne metody jakościowej analizy zawartości i budowy komunikatów językowych, wykorzystywane w ramach stylistyki, tekstologii, genologii lingwistycznej i lingwistyki tekstu, dzięki którym opisano poszczególne elementy językowe, którymi posługują się internauci na badanych forach, ale też są one typowe dla współczesnej językowej komunikacji internetowej w języku polskim.

W rozprawie wykorzystano również narzędzia socjolingwistyki[22] oraz pragmatyki[23], dzięki której zbadano m.in. kontekst (por. Levinson 2010: 10). W pracy zastosowano także metodę AD (analizy dyskursu) w odniesieniu do następujących aspektów internetowych forów dla młodych matek: język, tematyka, wewnętrzna struktura i organizacja treści oraz relacja pomiędzy dyskursem a kontekstem[24] jego występowania.

[22] Istotną rolą w porozumiewaniu międzyludzkim pełni język, który można traktować dwojako, a mianowicie jako twór społeczny, którego zastosowanie zależy od ludzkiej wspólnoty oraz jako narzędzie komunikacji, dzięki czemu objaśnia otaczający świat, implikując zachowania społeczeństwa i jednostek (Grabias 2019: 23). Głównym zadaniem socjolingwistyki jest analiza sposobu posługiwania się językiem przez konkretne grupy społeczne (Bielecka-Prus 2015: 103), w mojej pracy grupę, której sposób porozumiewania się (medialnie zapośredniczony) stanowi przedmiot analizy, stanowią matki.

[23] Obok pradygmatu kulturowego Urszula Żydek-Bednarczuk w analizie dyskursu internetowego wskazuje paradygmat performatywny, zorientowany na działanie. „Zwrot performatywny związany jest z działaniem jednostki, która poprzez swoje *agensy* konstytuuje pozycję w świecie jako podmiot. Takie działania mają charakter sprawczy (…). Dotyczy to również różnego typu działań społecznych i politycznych widocznych w mediach społecznościowych, jak i na blogach czy czatach'' (Żydek-Bednarczuk 2019: 117-118). Do wymienionych gatunków można dodać fora.

[24] Przedstawienie przez Teuna van Dijka definicji dyskursu, ujmującej tę kategorię jako „zdarzenie komunikacyjne'', „użycie języka'' i „teksty występujące w kontekście'', wpłynęło na ewolucję badań dyskursu. Według Urszuli Żydek-Bednarczuk najważniejszą rolę w badaniach nad dyskursem pełni paradygmat kulturowy (Żydek-Bednarczuk 2019: 113-114). Można wskazać trzy etapy zwrotu kulturowego, a mianowicie: zwrot strukturalistyczny (lingwistyczny), zwrot ikoniczny oraz zwrot performatywny: „Zwracają uwagę na otwartość, fragmentaryczność, płynność i niekompletność oraz możliwości przetwarzania (dopisywanie, zmiany, komentowanie) wypowiedzi (…). Przełom poststrukturalny i zwrot kulturowy uwzględniają w metodologiach strukturę języka i otwarcie na sytuacje i konteksty. W takim ujęciu powstają badania w zakresie nowych praktyk

Wybrane metody badawcze dostosowano do właściwości forum, głównie zasad jego działania. Analizując wypowiedzi internautów, uwzględniono też aspekt pragmatyczny wzorca gatunkowego tekstu internetowego, zakładający m.in. charakterystykę kanału wraz z opisem interfejsu (Kaczmarz 2018: 79).

W pracy zastosowano ponadto metodę CMDA[25] (*Computer-Mediated Discourse Analysis*), której celem jest zbadanie następujących obszarów dyskursu elektronicznego: struktury językowej (sposobów użycia języka, którymi posługują się internauci w czasie komunikacji); przebiegu interakcji (koherencji interakcyjnej) — badającej trzy strategie: odnoszenia/linkowania, cytowania i adresowania; praktyki społecznej (przedstawienia rzeczywistości wytworzonej przez użytkowników sieci) (Górska-Olesińska 2009: 90-95).

Prymarną funkcję pełni analiza dyskursywna. Termin *analiza dyskursu*[26] po raz pierwszy został użyty przez Zelliga Harrisa w 1952 r. jako „metoda analizy połączonej mowy lub pisma" i „opisowej lingwistyki wychodzącej poza ograniczenia pojedynczego zdania" (Grzymała-Kazłowska 2004: 22). Według Harrisa opis języka nie powinien wiązać znaczenia z jego budową, gdyż dyskurs jest „całością kulturową, odsyła do zjawisk pozajęzykowych" (Grzmil-Tylutki 2010: 101). Założenia Harrisa, dotyczące analizy formalnej zdania oraz aspektów społecznych, niezwiązanych z językiem, znalazły zastosowanie w późniejszym językoznawstwie w postaci wprowadzenia licznych odmian lingwistyki tekstu oraz powstawania prac z zakresu socjolingwistyki (Grzmil-Tylutki 2010:100). Przedmiotem analizy dyskursu zatem był nie tylko sam język, ale również jego związki z wytworami ludzkiej działalności (Grzymała-Kazłowska 2004: 22). Bernard Berelson w 1952 uczynił analizę treści „techniką badawczą służącą do obiektywnego, systematycznego, ilościowego opisu jawnej zawartości przekazów" (Berelson 1952: 18; cyt. za: Sasińska-Klas 2014: 424-425). W związku z krytyką analizy treści odnośnie do eksponowania przez nią założeń ilościowych, a pomijania jakościowych, zaproponowano by została ona zastąpiona analizą dyskursywną (Sasińska-Klas 2014: 425). Analizę dyskursywną początkowo odnoszono

komunikacyjnych (…). Powstaje więc nowy model badania kultury. Jest to model sieci, a w nim obecność społeczeństwa informacyjnego wraz z kulturą uczestnictwa i technocodziennością. W miejsce tekstu wchodzi dyskurs, a szczególnie w nowych mediach — hipertekst'' (Żydek-Bednarczuk 2019: 114-115). W ten model wpisują się także internetowe fora dla młodych matek. Kontekst w przypadku dyskursu elektronicznego odnosi się zarówno do warunków technicznych, jak i sytuacji osób komunikujących się, a więc ich tożsamości, anonimowości, relacji w grupie, kompetencji medialnych (Żydek-Bednarczuk 2013a: 348).

[25] Najogólniej ujmując, metoda CMDA, poprzez koncentrację na badaniu języka użytkowników sieci, odnosi się do analizy zachowań w internecie (Herring 2004: 339).

[26] W ciągu ostatnich 50 lat analiza dyskursu rozwijała się obok takich dyscyplin naukowych jak: socjolingwistyka, pragmatyka i etnograficzna analiza konwersacyjna. Każda z nich skupiała się na badaniu języka w użyciu (Fairclough, Duszak 2008: 11-12).

wyłącznie do tekstów pisanych. Później badania nad dyskursem rozszerzano o wypowiedzi ustne (Sasińska-Klas 2014: 427; Duszak 1998: 14). Badano tekst pod kątem jego zawartości oraz znaczenia. Język natomiast odnoszono do roli, jaką pełni w społeczeństwie. Analizie poddawano jego trzy funkcje, a mianowicie: poznawczą, integracyjną i kreatywną. Z czasem analizę dyskursywną zaczęto stosować nie tylko w odniesieniu do językoznawstwa, ale również do dziedzin z zakresu nauk społecznych. Obecnie badania nad dyskursem prowadzone są z punktu widzenia różnych dyscyplin naukowych (Sasińska-Klas 2014: 426). Z tego też względu mamy do czynienia z różnorodnym pojmowaniem terminu dyskurs oraz ze zróżnicowanymi nad nim kierunkami badań[27]. Prym wiodą przede wszystkim badania polegające na obserwacji lub doświadczeniu (Grzymała-Kazłowska 2004: 22-23), do tej kategorii można też zaliczyć te przeprowadzone przeze mnie na potrzeby niniejszej pracy.

Analiza dyskursywna ma charakter wielokierunkowy, gdyż skupia się nie tylko na badaniach warstwy językowej tekstu, ale także koncentruje się na zachowaniach różnych grup społecznych o różnym zasięgu: ,,Mamy zatem do czynienia z polem bardzo złożonym, w którym mieszczą się (…) z jednej strony badania skoncentrowane na cechach środków językowych wyznaczających wewnętrzną organizację wypowiedzi (tekstu) (…), z drugiej zaś badania o charakterze etnograficznym nad regułami formowania wypowiedzi i ich interpretacji w rzeczywistym przebiegu procesów komunikowania się w różnych sytuacjach interakcyjnych (…). Badania nad dyskursem obejmują zarówno biegun mikro-, jak i makrosocjologiczny" (Czyżewski, Kowalski, Piotrowski 2010: 29-30).

W analizie dyskursywnej można wyodrębnić trzy główne kierunki badań, a mianowicie: lingwistyczną odmianę analizy dyskursu (AD), socjologiczną odmianę analizy dyskursu (SAD) i krytyczną odmianę analizy dyskursu (KAD). Niektórzy badacze wskazują tylko na dwa kierunki badań, do których zaliczają: podejście zorientowane tekstualnie (lingwistycznie) oraz podejście społeczno-kulturowe (Grzymała-Kazłowska 2004: 24).

Socjologicznie zorientowana analiza dyskursu, której badaniom podlegają zazwyczaj wypowiedzi mówione, nawiązuje do teorii Michela Foucaulta (Dijk 2001; cyt. za: Grzymała-Kazłowska 2004: 24-25). Przedmiotem badawczym SAD-u jest przede wszystkim kontekst (Ember, Levinson 1996; cyt. za: Grzymała-Kazłowska 2004: 24-25). Dyskurs, pojmowany jako działanie komunikacyjne, badany jest w odniesieniu do funkcji, jakie pełni w stosunku do rzeczywistości pozajęzykowej (Shiffrin 1994; cyt. za: Grzymała-Kazłowska 2004: 24)

[27] Zob. podrozdział *Dyskurs.*

„KAD jest »krytycznym« podejściem do analizy »dyskursu« (Fairclough, Duszak 2008: 9). Przed pojawieniem się terminu KAD w językoznawstwie funkcjonowało pojęcie lingwistyki krytycznej. Zmiana terminu odnosiła się do dwóch aspektów. Po pierwsze, wzięto pod uwagę obszar badań analizy dyskursu — skupiającej się na aktach mowy, tekstach pisanych oraz kontekście. Według badaczy: „Stanowiło to kontrast względem dominującego w lingwistyce badania abstrakcyjnych systemów językowych w oderwaniu od użycia, skupiania się na pojedynczych zdaniach oraz odwoływania do »przykładów« częściej wymyślonych niż zaobserwowanych" (Fairclough, Duszak 2008: 9). Po drugie, zainspirowano się teorią Michela Foucaulta, w której wykorzystywane były terminy dyskurs i analiza dyskursu (Fairclough, Duszak 2008: 9). Celem krytycznej analizy dyskursu było zintegrowanie badań nad dyskursem pod względem językoznawczym oraz społecznym (Fairclough, Duszak 2008: 9). Przedmiotem badawczym KAD-u są związki pomiędzy dyskursem a otaczającą go rzeczywistością (Fairclough, Duszak 2008: 13): „KAD nie zajmuje się językiem ani dyskursem samym w sobie, lecz po części dyskursywnymi procesami społecznymi (takimi jak relacje, systemy, struktury). [...] zagadnieniami badawczymi są tu problemy i kwestie życia społecznego" (Fairclough, Duszak 2008: 15).

Lingwistyczna odmiana analizy dyskursu, której koncepcja sięga korzeniami do tekstów Michaela Hallidaya, a także prac innych naukowców z uniwersytetu w Birmingham (Grzymała-Kazłowska 2004: 24) bada dyskurs pod względem językowym (Schiffrin 1994; cyt. za: Grzymała-Kazłowska 2004: 24), czyli „definiuje dyskurs jako używanie języka i na pierwszy plan wysuwa zagadnienia formowania wypowiedzi, jej formy lingwistycznej i funkcji w danym tekście" (Ember, Levinson 1996; cyt. za: Grzymała-Kazłowska 2004: 22-23).

Analiza dyskursywna powinna odnosić się nie tylko do samej treści wypowiedzi, ale przede wszystkim do „całej sytuacji mówienia", w skład której wchodzą cztery składniki, wpływające na tekst. Do nich zaliczamy: uczestników komunikacji; intencje i cele w niej uczestniczenia wraz ze strategiami działania stosowanymi przez nadawcę i odbiorcę; kanał przekazu oraz miejsce powstawania komunikatu i warunki, które towarzyszą procesowi jego tworzenia (Jagodzińska 2002: 207-208). Wszystkie powyższe elementy zostaną mówione w niniejszej pracy.

1.2. Wybrane aspekty historii powstania Internetu

Pierwsze internetowe połączenie między komputerami[28] zostało zrealizowane w USA w 1969 roku. Jednak kilka lat wcześniej, dzięki sieci ARPA-net, był już możliwy zdalny dostęp do komputera. Znaczną rolę w rozwoju sieci komputerowej odegrała pakietowa technika przesyłania danych, którą opracowali Paul Baran z Rand Corporation i Donald Davis z British National Physical Laboratory, dzięki czemu w 1971 roku w uniwersytetach znajdowało się już 15 węzłów komunikacyjnych, potencjalnie zdolnych do przetrwania ataku jądrowego. W 1972 roku ich działanie zostało zaprezentowane podczas międzynarodowej konferencji naukowej w Waszyngtonie. W następnej kolejności ARPAnet połączono z innymi sieciami komputerowymi — PRNetem i Satnetem. Zarys architektury Internetu został przedstawiony w 1973 roku przez Roberta Kahna i Vinta Cerfa ze Stanford University (Castells 2003: 20-21). Słowa *Internet* po raz pierwszy użyto w 1974 w artykule pt. *A protocol for packet network intercommunication* (Karciarz 2008: 114).

W 1975 roku Defense Communication Agency połączyło sieci w celu zapewnienia różnym rodzajom sił zbrojnych łączności komputerowej, to z kolei doprowadziło do stworzenia Milnetu — sieci, która była przeznaczona tylko dla wojska, natomiast ARPANet miał służyć do celów naukowych. W 1990 roku sieć została wyłączona, a administrowanie Internetem powierzono NSF — National Science Foundation. Nie trwało jednak długo, gdyż od 1995 roku Internet mógł być już administrowany przez osoby prywatne. Od tego roku datuje się jego gwałtowny rozwój jako „globalnej sieci łączącej różne sieci komputerowe" (Castells 2003: 21-22). Wzorcem Internetu był głównie ARPAnet, ale były nim również elektroniczne biuletyny informacyjne (BBS), które pojawiły się w latach 70. W 1977 i 1978 roku powstały dwa programy: Modem — program, który umożliwiał wymianę plików między komputerami oraz Computer Bulletin Board System, dzięki któremu można było gromadzić wiadomości i przekazywać je między komputerami. W 1979 roku studenci z Karoliny Północnej opracowali program, który, działając pod systemem operacyjnym Unix, umożliwiał komunikację między komputerami. Umożliwiło to stworzenie sieci komputerowej, Usenet News, która już nie korzystała z ARPANetu. Od 1980 roku Usenet został połączony z ARPANetem, co umożliwiło komunikację ze sobą różnych sieci komputerowych. Sieci te zostały przekształcone w Internet. W 1990 Tim Berners-Lee, angielski programista, opracował sieciowy system wymiany informacji WWW (World Wide Web), który sprawił, że

[28] Vanneva Bush w 1945 r. przedstawił ideę komputera jako urządzenia zapamiętującego dane i łączącego je w system powiązań. Pomysł ten uznano za praideę hipertekstu (Karciarz 2008: 113).

Internet zaczął być wykorzystywany na całym świecie. W 1991 Linus Torvalds stworzył system Linuks, który poprzez rozpowszechnianie w Internecie doprowadził do powstania systemu operacyjnego — najbardziej zaawansowanego na świecie w dziedzinie zastosowań sieciowych. Berners-Lee oraz Robert Cailliau przedstawili w 1990 roku edytor oraz przeglądarkę plików hipertekstowych i nazwali swój system World Wide Web (WWW). Erwise to pierwsza przeglądarka, została ona opracowana w 1992 na politechnice w Helsinkach (Castells 2003: 22-26). Dużą popularnością w sieci cieszyły się przede wszystkim przeglądarki graficzne, które zaczęły pojawiać się od 1993 roku. Rok 1993 dzieli dzieje Internetu na dwa okresy: paleointernet i neointernet. Neointernet należy wiązać z pojawieniem się przeglądarek graficznych, z rozwojem interfejsu oraz z hipertekstem (Karciarz 2008: 114), który miał kluczowe znaczenie dla edukacji (Farner 2000: 381). Zapoczątkowanie nowej epoki w erze komputerów przypisuje się głównie działaniu usługi WWW oraz przeglądarki Mosaic, lecz nie tylko, gdyż ogromną rolę odegrała również świadomość odbiorców Internetu, przede wszystkim firm, które zaczęły traktować Internet jako łatwe do wykorzystania miejsce na „ugruntowany biznes". Posiadanie specjalistycznej wiedzy nie było już konieczne do korzystania ze „światowej pajęczyny" (Karciarz 2008: 114, 116-11, 122). W 1994 roku firma Netscape Comunication sprzedała umieszczoną w sieci przeglądarkę o nazwie Netscape Navigator. W 1995 roku Microsoft wraz z Windows 95 zaprezentował wersję przeglądarki o nazwie Internet Explorer. W tym samym roku został opracowany język oprogramowania Java, dzięki któremu można było pisać niewielkie programy, potem wstawiane do dokumentów hipertekstowych i przesyłane wraz z nimi przez Internet (Castells 2003: 26-27). Jak już wcześniej zostało wspomniane, od połowy lat 90. Internet był dostępny dla osób prywatnych. Pierwsze połączenie między komputerami zostało zrealizowane w 1969 roku, dla większości populacji użytkowników Internet stał się dostępny w 1995 roku (Castells 2003: 27).

Początek Internetu w Polsce wiąże się z sierpniem 1991 roku, kiedy to nastąpiła wymiana poczty elektronicznej między Wydziałem Fizyki UW i Uniwersytetem Kopenhaskim[29]. Za ważny w rozwoju sieci uznaje się również rok 2006, gdyż wówczas Internet stał się znaczący w wielu dziedzinach życia człowieka (Błachnio 2008: 401).

[29] https://www.national-geographic.pl/artykul/jak-powstal-internet-historia-wynalazku-bez-ktorego-nie-wyobrazamy-sobie-zycia#poczatki-internetu-w-polsce (dostęp: 15.06.2023).

Dzięki temu medium stworzono tzw. rzeczywistość wirtualną[30] oraz tzw. cyberprzestrzeń, w której za pośrednictwem Internetu uczestniczą różni użytkownicy (Kłos 2004: 31). Zgadzam się ze stanowiskiem Janusza Kłosa, że: „Internet jest (…) narzędziem ciągle ulepszanym i otwierającym przed użytkownikami coraz to nowsze możliwości. Z jednej strony mamy zatem do czynienia z różnorodnością konfiguracji oraz treści podawanych za jego pośrednictwem do wiadomości publicznej, z drugiej zaś z człowiekiem — uczestnikiem (a zarazem twórcą) światowej sieci informacji. Każdy użytkownik sieci może być jednocześnie jej twórcą, bo ma do czynienia z reprezentacją rzeczywistości, cyfrowym modelem, który można następnie przekształcać, przesyłać i odtwarzać" (Kłos 2004: 31). Dowodem na działanie tego modelu jest choćby działanie forów internetowych, tworzonych i modyfikowanych przez ich użytkowników, udostępnianych i zapisywanych w przestrzeni wirtualnej, ale z łatwym poziomem dostępu dzięki komputerom i smartfonom.

Na rozwój Internetu wpłynęło m.in. publikowanie w sieci artykułów prasowych i pełnych wydań gazet[31], które do tej pory były wydawane wyłącznie w tradycyjnej formie oraz tzw. dziennikarstwo obywatelskie. Oprócz profesjonalnych relacji dziennikarskich w sieci pojawiały się, w formie dzienników czy pamiętników, tzw. weblogi, które zawierały amatorskie sprawozdania oraz własnoręcznie wykonane zdjęcia (Allan 2006: 186). Weblogi, zaliczane do interaktywnych form bezpośredniego dziennikarstwa, umożliwiały dodawanie komentarzy do zamieszczanych wiadomości oraz ich interpretowanie (Allan 2006: 193). Relacjonowanie takich wydarzeń jak: trzęsienie ziemi w Kalifornii (1994); zamach bombowy Oklahoma City (1995); zamach terrorystyczny w Stanach Zjednoczonych (2001); operacja

[30] Wyróżnia się trzy, przenikające się wzajemnie, ujęcia wirtualności. Pierwsze z nich to ujęcie filozoficzne, odnoszące się do tego, co potencjalne, ale nieaktualne; drugie to ujęcie informacyjne, dotyczące przestrzeni, w której użytkownicy mogą szukać danych według własnego punktu widzenia oraz trzecie, ujęcie potoczne, traktujące wirtualność jako fałszywą, iluzoryczną, wyobrażoną, możliwą rzeczywistość. Termin *rzeczywistość wirtualna* można wiązać z terminem *światy wirtualne*. Podwaliny przestrzeniom wirtualnym dały rozwijające się cyberspołeczności oparte początkowo wyłącznie na komunikacji tekstowej. Do etapów rozwoju światów wirtualnych zaliczamy: MUD, IRC, Habitat, symulatory oraz Active Worlds. MUD, czyli *Multi User Dungenos* lub *Multi User Dimensions* były internetowymi wersjami gier RPG (Role Playing Games), które powstały na przełomie lat 70. i 80. w Wielkiej Brytanii i USA. Dzięki nawigacji oraz hipertekstowi można było się poruszać i komunikować; IRC, czyli Internet Relay Chat umożliwiał wielodostępną rozmowę w czasie rzeczywistym, prowadzoną przez zalogowanych do serwera użytkowników. Komunikacja sieciowa IRC oraz gier RPG typu MUD została rozszerzona o warstwę wizualną. Habitat był pierwszym systemem, w którym graficznie przedstawiono dotychczasowy sposób komunikowania poprzez udostępnienie użytkownikom cyfrowych bohaterów. Przy pomocy symulatorów stworzono wirtualną przestrzeń, kładąc przy tym nacisk na interaktywność oraz wierność odtwarzania rzeczywistości. Na początku lat 90. zaczęto realizować system Active Worlds. Użytkownicy należący do systemu połączonych serwerów światów wirtualnych mogli prowadzić między sobą bezpośrednie rozmowy oraz dołączać do ich trybu tekstowego gest, elementy muzyczne, wideo czy animacje (Siwak 1998: 143-150).

[31] Można wymienić tu m.in. takie publikatory jak: *The Globe and Mail* (1979) — kanadyjska gazeta ogólnokrajowa, która publikowała artykuły w tradycyjnej formie i w sieci; *Electronic Telegraph* (1994) — pierwsza brytyjska gazeta elektroniczna (Allan 2006: 179-180).

„Wolność dla Iraku", bombardowanie głównych celów w Bagdadzie (2003) wpłynęło na rozpowszechnienie Internetu jako środka przekazu informacji przez amatorskich dziennikarzy, niekiedy bezpośrednich świadków opisywanych (i fotografowanych lub filmowanych) zdarzeń.

Możliwość szybkiego dostępu do informacji i możliwość łatwego się nimi dzielenia oraz wyrażania opinii na ich temat wpłynęła na to, że zaczęło rozwijać się społeczeństwo informacyjne, a wraz z nim pojawiały się nowe technologie[32], w których prym wiodło pokolenie Y[33]: „W cyfrowym świecie podstawowym surowcem gospodarczym nie jest węgiel, miedź czy żelazo. To świat, w którym surowcem strategicznym jest informacja, a o ekonomicznej potędze nie decyduje tonaż wyprodukowanej stali i liczba traktorów, lecz odsetek obywateli z wyższym wykształceniem oraz suma pieniędzy przeznaczonych na badania naukowe" (Farner 2000: 379). Ryszard Tadeusiewicz zwraca uwagę na fakt, że w sieci nie jest istotna ilość informacji, ale ich jakość (Tadeusiewicz 2002: 37). Przemiany społeczeństwa industrialnego dały początek szerokiemu dostępowi do informacji, rozwijającemu się za sprawą działania trzech sektorów: technologii informacyjnej, telekomunikacji oraz ekonomii, w których prym, jako medium interaktywne, wiódł Internet.

Samo pojęcie społeczeństwa informacyjnego zaczęło być używane pod koniec lat 70. (Kluszczyński 2001: 21). Manuel Castells społeczeństwo końca XX wieku określa mianem społeczeństwa sieciowego (*network society*). Szybki rozwój nowych mediów sprawił, że w 1994 roku przedstawiono dokument, w którym wskazano założenia dla krajów członkowskich Unii Europejskiej, stworzono fundamenty Rady Społeczeństwa Informacyjnego oraz zaproponowano Plan Działań w ramach wspólnoty (Kluszczyński 2001: 30-32).

Internet jako medium interaktywne odgrywa istotną rolę w społeczeństwie informacyjnym. Zjawisko cyberrzeczywistości, a w nim m.in. cyberpunk, odłam literatury science fiction, w świecie którego „informacja równa się władzy, a brak dostępu do niej nieuchronnej śmierci" (Antoszek 2001: 91) ukazywał stan wiedzy jako kompilację wielu

[32] Powstawanie nowych technologii, według Alvina Tofflera, odnosi się do tzw. cywilizacji trzeciej fali (Toffler 1985: 40). Pisarz stwierdza, że „trzecia fala niesie z sobą prawdziwie nowy styl życia, oparty na zróżnicowanych, odnawialnych źródłach energii; na nowych metodach produkcji, przy których większość przemysłowych linii montażowych będzie anachronizmem; na nowym modelu nienuklearnej rodziny. Ten styl życia jest również kształtowany przez nowoczesną instytucję, którą by można nazwać »wioską elektroniczną«''. (Toffler 1985: 35). Trzecią falę poprzedzają fala pierwsza — rolnicza i fala druga — przemysłowa (Toffler 1985: 27).

[33] Określa się je także jako: *Millennium Kids, Millennium Generation, Net Generation, Gen Netters, Echo Boomers, Video Kids*. Zalicza się do niego dzieci i młodzież urodzone po roku 1980 (Cwalina 2001: 40).

połączeń, odniesień, uzupełnień (Antoszek 2001: 91, 99). Współcześnie informacja, która w procesie komunikacji może przerodzić się w wiedzę, pełni rolę *arche*: „Już nie atomy i materialne obiekty stanowią fundamentalną strukturę świata, lecz »struktury informacyjne«, które tworzą ontoepisemologiczne całostki, składające się z rozróżnialnych, ale nierozdzielnych i wzajemnie warunkujących się elementów" (Pleszczyński 2016: 16).

Internet, w epoce nowych mediów, określany jest mianem „naturalnego środowiska człowieka", ponieważ umożliwia zarówno komunikowanie się, jak i przekazywanie wiedzy (Pleszczyński 2016: 9). Same nowe media natomiast są aktywnym agentem epistemologicznym, gdyż za ich pośrednictwem można poznawać rzeczywistość (Pleszczyński 2016: 10–11). W społeczeństwie informacyjnym, w którym prym wiedzie Internet, informacja staje się „nieuchronnym newsem", gdyż charakteryzują ją przede wszystkim jawność i powszechność: „Nawet jeśli media o nich nie poinformują, to internauci którzy ją zauważą mogą ją opublikować w postaci komentarza czy też na blogu" (Wieczorek 2016: 28, 30, 34) lub też na forach, które stały się moim obiektem zainteresowania badawczego, m.in. ze względu na ich wartośc informacyjną.

1.3. Forum

Włodzimierz Gruszczyński wymienia trzy grupy gatunków internetowych: do pierwszej należą „gatunki, które mają swoje odpowiedniki w komunikacji pozainternetowej (powieści, opowiadania, reportaże, recenzje itd.)", do drugiej zalicza te, które stanowią „internetową mutację gatunków znanych dobrze z rzeczywistości pozainternetowej, np. e-mail, blog"; za przedstawicieli trzeciej grupy natomiast uznaje „gatunki, które ze względu na swoiste cechy trzeba traktować jako zaczątek nowych gatunków pisarskich i komunikacyjnych, np. czat, IRC" (Gruszczyński 2001: 138-140; cyt. za: Wyrwas 2004: 53). Moim zdaniem, do tej grupy przynależy także forum. Należy jednak nadmienić, że bazuje ono na „klasycznych" gatunkach, w tym dyskusji[34], którą w odniesieniu do internetu można także uznać za jeden z gatunków „zmutowanych" (Wyrwas 2004: 53) m.in. ze względu na jego mediatyzację.

Fora dyskusyjne zaczęły powstawać na początku lat 70., kiedy pojawiły się pierwsze pocztowe programy sieciowe oraz rodził się e–mail (Mazur 2011: 169-170). Kanwą i podstawą strukturalną forów internetowych były e-mailowe listy dyskusyjne i grupy dyskusyjne (tzw. Usenet). Przyczyną szybkiego rozwoju forów internetowych stał się łatwy dostęp przez przeglądarkę WWW (Mazur 2011: 171-172). Grupy dyskusyjne były ściślej sprofilowane, trudniejsze w obsłudze i wymagały od użytkowników większego zaangażowania, co sprawiło, że zastąpił je pokrewny gatunek, bardziej „przyjazny".

Według *Leksykonu Internetu* forum to „miejsce, w którym użytkownicy sieci mogą wymieniać między sobą informacje, spostrzeżenia i dyskutować na dowolne tematy". Fora dyskusyjne są uznawane także za „klasycznie dialogiczny sposób komunikacji internetowej" (Loewe 2006: 99). Według Artura Rejtera natomiast „forum jest odmianką dyskusji (oficjalnej bądź potocznej) lub komentarza" (Rejter 2009: 118). Joanna Szwechłowicz z kolei uważa, że „fora są wirtualnie zapośredniczonymi grupami dyskusyjnymi. (…) określona struktura forum sprawia, że wirtualna wymiana komunikatów jest jednocześnie naśladowaniem i przekształcaniem dyskusji" (Szwechłowicz 2015: 331-333).

[34] Dyskusję postrzega się jako ustną lub pisemną rozmowę dwu lub więcej osób, która ma na celu przedstawienie poglądów na pewien temat oraz dążenie do uzgodnienia stanowisk interlokutorów (Skudrzykowa, Urban 2000: 27). W komunikacji zapośredniczonej internetowo jest ona przeważnie pisemna i nie zawsze dąży do uzgodnienia stanowisk, wręcz przeciwnie — można odnieść wrażenie, że chodzi w niej częściej np. o przeforsowanie swojego stanowiska. Dyskusja na forum internetowym jest przykładem gatunku wtórnego, który według Michaiła Bachtina zaabsorbował gatunek pierwotny, wykształcony w bezpośrednim językowym porozumiewaniu się, a następnie go przekształcił. Mamy tutaj do czynienia z zamianą kontaktu z bezpośredniego „twarzą w twarz" na pośredni oraz z zastąpieniem tekstu mówionego przez formę pisaną (Wyrwas 2004: 54), a także niekiedy zmianą nastawienia interlokturów z koncyliacyjnego na antagonistyczne.

W niniejszej pracy przyjęto definicję forum zaproponowaną przez Wojciecha Mazura, według którego forum to „forma internetowego dialogu, która toczy się w wirtualnej rzeczywistości oraz przestrzeń, która funkcjonuje w strukturze stron WWW dostępna publicznie asynchronicznej komunikacji o charakterze głównie tekstowym". Wojciech Mazur zaznacza, że fora internetowe są „formą elektronicznego dyskursu" (Mazur 2011: 169). Podzielam tę opinię, dlatego w pracy uwzględniłam również aspekty dyskursywne forów.

Funkcjonowanie forów oraz zarządzanie nimi podlega nadzorowi administratora, który ma możliwość usuwania oraz modyfikowania umieszczanych komunikatów. Fora dyskusyjne funkcjonują zazwyczaj w powiązaniu z serwisami WWW. Wśród analizowanych forów dla młodych matek odnotowano tylko jedno forum, które nie stanowi działu innych stron, ale funkcjonuje jako odrębny serwis[35]. Regulaminy, które „stanowią rozwinięcie oraz uszczegółowienie norm i zasad zachowań zwyczajowo uznawanych za obowiązujące w trakcie komunikacji w przestrzeni wirtualnej (netykiety), uzupełnionych o wybrane normy prawa pozytywnego (dotyczących np. ochrony danych osobowych użytkowników, treści, których rozpowszechnianie na forum jest zabronione, czy ochrony praw autorskich) często o rudymentarnym charakterze, czy wręcz zalecenia ogólne, uniwersalne" (Mazur 2011: 175) są udostępnione i formalnie obowiązujące na wszystkich analizowanych forach internetowych, stanowiąc rodzaj oficjalnych regulatorów wewnętrznej normy komunikacyjnej.

Wypowiedzi na forum mają charakter uporządkowany, gdyż są umieszczane według następującej hierarchii: forum — subforum — temat (wątek) — wypowiedzi użytkowników (posty) (Mazur 2011: 169). Analizowane fora tak, jak już wspominałam we wstępie, mają analogiczną strukturę, ale z drobnymi różnicami, wynikającymi m.in. z używanego szablonu strony. Wpływa on na rozmieszczenie komunikatów: jedne z nich prezentują je według schematu: działy, poddziały, wątki, posty, inne zachowują ten porządek z pominięciem poddziałów. Zasadne zatem jest stwierdzenie Tomasza Chyrzyńskiego, według którego forum ma strukturę drzewa, gdyż składa się z różnej liczby „podforów" obejmujących kilka tematów — „gałęzi" forów. Każde forum ma temat główny, natomiast w podforach znajdują się wątki, które się do niego odnoszą. Wątkiem nazywamy każdą nową dyskusję w ramach danego tematu, w której może wziąć udział dowolna liczba użytkowników (Chyrzyński 2012: 111).

[35] Wśród tej grupy forów występuje *Forum dla mam*.

Forum charakteryzuje otwarta struktura, gdyż umieszczane w nim treści mogą być ciągle rozwijane (Szwechłowicz 2015: 334). Magdalena Szpunar komunikację na forum internetowym określa mianem komunikacji kaskadowej, gdyż pojawiające się po sobie wątki przypominają wodospad (Szpunar 2006: 220). Dyskutanci mogą nadbudowywać wypowiedzi nad komunikatami już istniejącymi, dlatego też możemy mówić o strukturze palimpsestowej. Na forach dla młodych matek obserwuje się wiele sytuacji, w których internauci włączają się w dowolnym momencie do dyskusji, a także w dowolnym, wybranym przez nich miejscu, publikują swoje posty, stanowiące komentarze do już zamieszczonych komunikatów.

Należy jednak zaznaczyć, że choć na analizowanych forach większość wpisów zawiera komentarze, to występują też takie, które nie wywołały zwerbalizowanej reakcji. Może to wynikać z wielu powodów — w tym komercyjnego charakteru wiadomości, mało interesujacego tematu, pytań, na które nadawca łatwo mógł sam znaleźć odpowiedź (korzystając z jakiejkolwiek wyszukiwarki internetowej) albo uznania kwestii za zbyt intymne, aby się nimi dzielić w otwartej przestrzeni komunikacyjnej. W analizowanym materiale bez komentarzy pozostały m.in. następujące posty:

1. reklama:

Tytuł wątku: Prawnik - prawo administracyjne
Andy
Forumowiczka
Witam. Jeśli prowadzicie firmę i potrzebujecie pomocy z zakresu prawa administracyjnego, to polecam kancelarię radcy prawnego Magdaleny Adamczewskiej - https://www.adamczewska.com.pl/ . Jej kancelaria specjalizuje się w pomocy prawnej polegającej m.in. na wsparciu w pozyskaniu środków UE czy procesu wydawania decyzji administracyjnych. Jej specjalizacją jest pomoc jednostką samorządowym. Zajmuje się uchwalaniem uchwał przez radę gminy bądź powiatu, a także innymi czynnościami z zakresu prawa administracyjnego. Pani mecenas przyjmuje sprawy z całej Polski, jest rzetelna, rzeczowa, ma duże doświadczenie, każdą sprawę traktuje indywidualnie z pełnym zaangażowaniem. (FdM 11.01.2022).
http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=42&t=10945

2. ankieta:

Tytuł wątku: Standard opieki okołoporodowej – ankieta
isalle
Rozkręcająca się gaduła
Drogie Mamy :) Jestem położną, piszę pracę magisterską na temat standardów opieki okołoporodowej, której celem jest poznanie Waszych doświadczeń z przebiegu opieki położniczej w okresie ciąży i porodu w konfrontacji z założeniami standardu. W związku z tym mam do Was (Mam, które urodziły dziecko w latach 2011-2013) przeogromną prośbę o wypełnienie ankiety Będę bardzo bardzo wdzięczna za każdą wypełnioną ankietę Pozdrawiam serdecznie Iza (NO 13.01.2022).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=12&t=18131

3. wpisy podejmujące tematy *stricte* indywidualne, rzadko poruszane na danym forum:

Tytuł wątku: Życie i... choroba?
Loffca
Noworodek Forumowy
Jeszcze nie mam dziecka ale planuję. W mojej rodzinie u sporej liczby kobiet wystąpił link usunięty

przez obsługę forum Czy któraś z was miała problem raka piersi? Jeśli tak to jak sobie z tym radzicie, co jeśli chodzi o karmienie? (NO 11.01.2022). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=17&t=11597

4. teksty, odnoszące się do pozyskania informacji na temat m.in. osób, miejsc z konkretnego terenu:

Tytuł wątku: Gdzie zrobię USG 4D w Szczecinie?
Carin
Senior Member
Pytanie jak w temacie. Jeśli się ktoś orientuje proszę o informację. Może od razu numer pod którym będę mogła się zapisać i ewentualnie jaki to koszt. (Mtj 12.01.2022).
https://forum.mamotoja.pl/forum/czekaj%C4%85c-na-dziecko/ci%C4%85%C5%BCa-i-por%C3%B3d/3095-gdzie-zrobi%C4%99-usg-4d-w-szczecinie

Należy dodać, że tego typu posty często umieszczane są w działach ogólnych, a nie odnoszących się do konkretnych regionów, np. *mamy z UK* (FM);

5. wypowiedzi publikowane przez osoby, mające niewielkie znaczenie na forum jako ich incydentalni użytkownicy, nie cenieni bywalcy:

Tytuł wątku: Nie mogę zajść w ciążę...
Bella27112
Minoł rok od naszych starań się o dziecko a tu nic. Przez tego całego wirusa nawet nie mogę iść do ginekologa bo nie przyjmują. ..A właśnie w tym miesiącu miałam iść na wizytę jeśli nie zajde, lekarz miał dać mi skierowanie na konkretniejsze badania... I teraz nie mogę nic... To mnie wykańcza. . Ciągle rozczarowanie to mnie dobija.... Myślę nad badaniami krwi, jakieś hormony może nie wiem... Akurat to teraz można, badać krew... Co myślicie? Jakie badania bym mogła zrobić z krwi? Albo jakieś ziółka pić nie wiem już. Nie wiem co robić już sama chce coś robić w tym kierunku... Straciłam wiarę i chęć z życia.
Nie myślałam że zajście w ciążę jest tak trudne dla niektórych kobiet i teraz też dla mnie... Myślałam że może to ten miesiąc ale czuję że zbliża się okres...I znowu nici.. (FeB 11.01.2022).
https://ebobas.pl/forum/read.php?50,1317803

Powyższy przykład stanowi wypowiedź, będącą w okresie, kiedy zbierałam materiał z forów jedynym wpisem jej autorki. Poziom aktywności wpływa na postrzeganie danej osoby na forum i reakcje na jej wypowiedzi. Najmniej aktywni użytkownicy zwykle zajmują najniższe szczeble w nieoficjalnej hierarchii;

6. wypowiedzi stanowiące długie posty:

Żywienie 2 i 5 latki
Nyantara
Grupa: U?ytkownicy
Witam wszystkich i proszę o radę. Moja córeczka ma 2 i pół roku i jest przesłodkim, świetnie się rozwijającym małym szkrabem. Jest jednak naszym pierwszym dzieckiem i popełniliśmy masę błędów wychowawczych, które musimy "połatać". Między innymi dopiero niedawno usunęliśmy butelki ze smoczkiem, i zastąpiliśmy je niekapkami i zwykłymi kubkami (wcześniej też już ich używała ale wolała butelkę). Ale z jednym problem nijak nie możemy sobie poradzić - mianowicie z jedzeniem. Po pierwsze, Ania nie chce spróbować niczego co nowe. Po drugie praktycznie nie je warzyw ani owoców w formie innej niż "papkowatej" i podanej do buzi przez rodziców (najczęściej z ogromnym problemem). Pokrojone jabłko? Odpada, nie tknie. Jakikolwiek inny słodki owoc? Nie ma mowy. Nie wspominając już o normalnym obiedzie. Aktualnie jedynym źródłem warzyw i mięsa dla niej jest gotowana przeze mnie zupka, często

zblendowana na papkę albo prawie papkę. Z drugiej strony to nie tak, że nie wie jak się gryzie - wszelkiego rodzaju chrupki, słodkie bułki i inne, nawet twarde rzeczy je bez problemu. Próbowałam ją zachęcać żeby chociaż próbowała po kęsie nowego jedzenia od rodziców - żeby nie wystraszyć jej wielką porcją czegoś nowego - ale też nie pomaga. Ten problem jest tak duży, że nawet nowe słodycze są odrzucane. Chcielibyśmy od września posłać ją do przedszkola ale obawiamy się, że będą z nią duże problemy. Ktoś ma pomysł, jak przekonać do czegokolwiek takiego małego uparciucha? (FM 11.01.2022). https://www.maluchy.pl/forum/%C5%BBywienie-2i5-latki-t118662.html

Długość wypowiedzi wpływa na zainteresowanie nią — przesadnie rozległe komunikaty bywają ignorowane w myśl nieoficjalnego zwyczaju „za długie, nie czytam";

7. wpisy zamieszczane przez boty:

Tytuł wątku: The game is more exciting than previous editions
Bestmengqin
Noworodek Forumowy
Dropping back into the pocket as star QBs such as Mahomes or Rodgers remain as it's in any other Madden, and some of the Superstar-specific X-Factors which EA Sports has added this year make the game more fluid. The game is more exciting than previous editions, especially on the defensive aspect of the ball which is mainly due to stick-based defense. (…) (NO 12.01.2022).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=12&t=44673

Do grupy wypowiedzi niekomentowanych należą również przeważnie ostatnie posty danych wątków. Zdecydowana większość tych wpisów nie jest opatrzona komentarzem, świadczącym o zakończeniu dyskusji. Tym samym brakuje zamknięcia określonego wątku. Rama tekstowa pozostaje niedomknięta formalnie, a zamiast wyraźnego zakończenia mamy do czynienia z wygasaniem danego wątku.

Struktura forum jest stała. Użytkownicy[36] forum muszą dostosować się do jego układu, nie mogą go w pełni modyfikować (Szwechłowicz 2015: 334). Jednak to oni decydują o tym, według jakiej kolejności wyświetlane są posty. Mają do wyboru ustawienia o charakterze konwersacyjnym, które odnoszą się do związków treściowych między poszczególnymi wypowiedziami oraz ustawienia o charakterze temporalnym, czyli układ postów od najstarszego do najnowszego (Szwechłowicz 2015: 336). Ważną rolę przy ustalaniu tych preferencji i możliwości dostosowania do nich wyglądu forum odgrywa zarejestrowanie się użytkownika, gdyż tylko po dopełnieniu powiązanych z tym formalności ma on możliwość korzystania z pełnych praw komunikacyjnych.

Użytkownik wybiera nick — stosowaną na forum nazwę użytkownika oraz awatar — znak graficzny: „Nick oraz awatar stanowią ważne elementy konstruowania wirtualnej tożsamości, stąd też zwykle pozostają bez zmian, jeśli dana osoba dołącza do kolejnej funkcjonującej w Internecie społeczności" (Sokół 2009: 207; cyt. za: Mazur 2011: 179).

[36] W epoce nowych mediów pojęcia *czytelnik, widz* zastępuje się terminem *użytkownik* i definiuje się go jako „odbiorcę świadomie korzystającego z mediów, a nie jedynie odczytującego zawarte w nich treści" (Zwiefka-Chwałek 2003: 16).

Dyskutanci na forach mają możliwość kreowania swojej tożsamości, posługując się internetowymi pseudonimami[37] i sygnaturami[38] (Szwechłowicz 2015: 334-339). Z tego też względu internauci, zachowując anonimowość, w zależności od okoliczności, mogą wcielać się w rozmaite role, których najważniejszym wyznacznikiem jest język (Taras 2004: 45). Nie oznacza to oczywiście, że każdy użytkownik forum kreuje swoje internetowe *alter ego.*

Użytkownicy forum mogą korzystać ze zróżnicowanej typografii pisma oraz emotikonów i innych znaków logowizualnych. Ponadto mogą przekształcać elementy delimitacyjne, czyli powiększać i pomniejszać ramy fizyczne ekranu oraz poszczególne jego elementy tekstowe. Według badań Joanny Szwechłowicz stosuje się takie zabiegi, ale w obserwowanych tutaj forach one nie wystąpiły, co może oznaczać, że wagę przywiązuje się do treści, a zabawy formą są drugorzędne albo uznawane za zbędne.

Oprócz uporządkowanej struktury, fora dyskusyjne wyróżnia spośród innych gatunków internetowych szata graficzna, która bywa niekiedy poddawana modyfikacjom nie tylko przez administratora, ale również przez użytkowników. W jej skład, oprócz ilustracji i logo, często wchodzi ozdobna czcionka, która przypuszczalnie ma wywoływać różne pozytywne skojarzenia. Jednym z celów zamieszczania różnorodnych elementów graficznych na forum jest „zwiększenie jego rozpoznawalności oraz identyfikowanie członków należących do społeczności danego forum" (Mazur 2011: 174).

Dużą rolę w prawidłowym technicznym funkcjonowaniu forum odgrywa interfejs: „Otóż nieco pleonastycznie można powiedzieć tak, że interfejs w oprogramowaniu jest potrzebny, by móc pozostawać z Drugim w kontakcie typu *interface to interface*. Wywodzący się z pojęć technologicznych interfejs jest sposobem dostępu użytkownika do programu, dzięki temu aplikacja odpowiada na komendy wydawane przez internautę" (Loewe 2007: 212).

Dzięki prostej budowie forum i przystępnym zasadom jego funkcjonowania internauci mają możliwość łatwego korzystania zarówno z tych treści, które sami umieszczają, jak i z tych, które są publikowane przez innych użytkowników. Goście na forach, tzw. *lurkerzy* obserwują dane forum i niekiedy włączają się do wirtualnej społeczności (Mazur 2011: 174, 178), stając się wówczas aktywnymi członkami określonego gremium. Na analizowanych forach dla młodych matek aktywność gości, która przejawia się w publikowaniu

[37] Pseudonimy internetowe kreują wirtualne osobowości użytkowników, przedstawiając zarówno ich fałszywe, jak i rzeczywiste cechy (Naruszewicz-Duchlińska 2003: 87).
[38] Sygnatury to rodzaje wizytówek nadawcy, zawierające jego podstawowe dane: pseudonim, imię i nazwisko, adres mailowy, numer użytkownika stosowanego komunikatora oraz indywidualny znak rozpoznawczy, np. hasło, aforyzm, grafika (Naruszewicz-Duchlińska 2006: 249).

pojedynczych postów, głównie w celu zasięgnięcia konkretnych informacji, oraz zaangażowaniu w toczone dyskusje. Z analizy obserwowanych gremiów wynika, że goście aktywnie uczestniczący w życiu forum, aby w pełni korzystać z jego praw, z czasem zakładają konta. Taka sytuacja dotyczy chociażby matek, należących do danej grupy, które później wraz z pozostałymi jej członkami chcą korzystać z forum prywatnego. Osoby, które nie zarejestrowały się na forum mogą niekiedy także zabrać na nim głos, ale wówczas używane przez nich identyfikatory mają charakter tymczasowy i wskazują na status gościa, nie użytkownika z pełnią dostępu do treści forów, np.:

> Tytuł wątku: Październikowe mamusie 2016
> amc
> Użytkownik
> Sroczka pisała jako gość a nie zarejestrowany użytkownik. My mamy niebieskie nicki, ona caly czas na szaro. Musi się zalogować. (FP 21.01.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3758241-pazdziernikowe-mamusie-2016/page/60/?tab=comments#comment-3798572)

Należy jednak zaznaczyć, że nie każda osoba posługująca się określeniem *gość* jako całością lub częścią autoidentyfikatora jest rzeczywiście gościem. Zdarzają się też sytuacje, w których w nicku występuje słowo *gość*, np. *Gość gość Anna* (BB 21.01.2022), a jego właściciel jest zarejestrowanym użytkownikiem, co potwierdzają informacje zawarte w jego profilu:

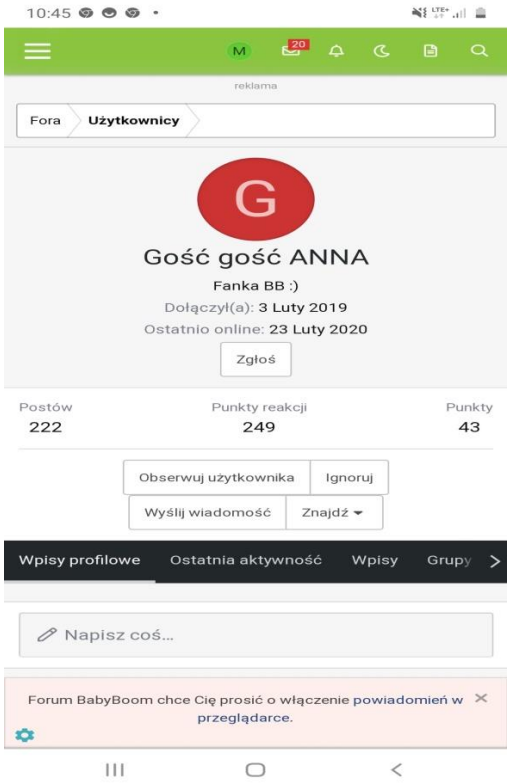

Ilustracja nr 1:

Przykład wizytówki użytkownika forum ze słowem *gość* jako jednym z elementów nazwy nicku

Źródło: forum *Baby Boom*

Dyskusje na forum określane są jako *netlog,* czyli rozmowa sieciowa. Stanowiące podstawową formę kontaktu pisemne wypowiedzi, pomiędzy którymi można dostrzec szereg powiązań, mają cechy monologu, dialogu i polilogu. Charakteryzuje je złożoność zarówno pod względem strukturalnym, semantycznym, jak i pragmatycznym. Wszystkie stanowią elementy komunikacji werbalnej (Taras 2004: 44) z elementami wizualnymi i logowizualnymi. Warto pamiętać o tym, że mimo tego, iż użytkownicy forów komunikują się za pomocą słowa pisanego, to jednak tradycja prowadzenia dyskusji wywodzi się z kultury oralnej i jest nieodłącznie związana z komunikacją ustną.

Na forach zachodzi komunikacja asynchroniczna, gdyż odczytanie wypowiedzi nie wymaga równoczesnej obecności nadawcy i odbiorcy. Ponadto każdy użytkownik może włączyć się w prowadzony dyskurs w dowolnym momencie (Karwatowska 2016: 232). Warto zauważyć, że użytkownicy forum nie mają możliwości przerywania sobie wypowiedzi (Wyrwas 2004: 56), chcąc skomentować konkretny post, który wcześniej pojawił się w dyskusji, mają możliwość jego zacytowania w całości lub wybranych fragmentach.

O uporządkowaniu formalnym dyskusji — oznaczeniu replik datą i godziną, a także ułożeniu ich chronologicznie według napływu decydują algorytmy — nie ma osoby oficjalnie prowadzącej dyskusję i autorytarnie decydującej o miejscu poszczególnych wypowiedzi w strukturze określonego wątku i całości forum. Jednak użytkownik nie jest bezwolny. To on decyduje, co komunikuje i w jakim wątku. Można zatem uznać, że struktura forum składa się z dwóch wymiarów: statycznego — związanego z gotowymi ustawieniami aplikacji i dynamicznego odnoszącego się do indywidualnych wyborów poszczególnych użytkowników (Szwechłowicz 2015: 333).

Najważniejszym celem forum jest upowszechnienie wypowiedzi nadawcy oraz wymiana poglądów i wiadomości pomiędzy uczestnikami polilogu (Naruszewicz-Duchlińska 2014: 30; por. Taras 2004: 45). Daria Zielińska-Pękał wyróżnia trzy rodzaje rozmów na forach internetowych: rozmowy zasadnicze, poboczne i nieistotne (Zielińska-Pękał 2011: 195-203). Na analizowanych forach dla młodych matek występują wszystkie wymienione typy rozmów. Pierwsze z nich stanowią zdecydowaną większość i odnoszą się do tematu globalnego. Drugie z nich występują dość często, szczególnie w rozmowach matek, należących do konkretnej grupy. Niewątpliwie zmiana tematu jest zjawiskiem charakterystycznym dla toku potocznej dyskusji. Ostatnie, a więc rozmowy nieistotne, dotyczące zagadnień, które nie są powiązane z tematem wiodącym, występują zdecydowanie rzadziej[39], co może wiązać się z wymaganą przez regulamin i uzualnie koniecznością dopasowania tematyki do tej określonej w nazwie forum.

[39] Więcej informacji na temat różnych typów rozmów wraz ze stosowną egzemplifikacją znajduje się w podrozdziale *Temat*.

1.4. Dyskurs

Występujące w różnych nurtach badań z dziedziny nauk humanistycznych i społecznych „zainteresowanie dyskursem wiąże się z głębokimi przemianami społecznymi i wizją współczesnego społeczeństwa jako społeczeństwa zdominowanego przez praktyki komunikacyjne oraz przekonaniem, że rzeczywistość jest konstruowana w procesach komunikacji. Wpływ środków masowego przekazu i rozwój społeczeństwa informacyjnego doprowadziły do tego, że do jednostek nieustannie docierają niezliczone przekazy" (Giddens 2001a; cyt. za: Grzymała-Kazłowska 2004: 13). Można dodać, że jednostki również m.in. za pomocą internetu wytwarzają niezliczone przekazy. Współcześnie ludzie są otwarci na dzielenie się z innymi swoimi doświadczeniami, dotyczącymi chociażby tematów z zakresu życia codziennego. Taki stan rzeczy można zaobserwować w przypadku młodych matek, które na forach internetowych podejmują zagadnienia związane zarówno z dziećmi, jak i z życiem ich samych.

Samo pojęcie dyskursu nie jest jednoznaczne „gdyż jest to kategoria polisemiczna, używana do opisu zjawisk o różnym zakresie i charakterze" (Grzymała-Kazłowska 2004: 15). Można jednak wyróżnić jego główne sposoby postrzegania. Przedstawię je poniżej, bazując na typologii autorstwa Katarzyny Leszczyńskiej i Katarzyny Skowronek, które uwzględniając różne definicje dyskursu, systematyzują je w trzy nurty (Leszczyńska, Skowronek 2011: 16-17).

1. Dyskurs jako całość danego aktu komunikacji

W tym ujęciu zakłada się, że dyskurs składa się z tekstu oraz elementów pozajęzykowych, czyli sytuacji, której dotyczy, jej uczestników oraz kontekstu: „Dyskurs jest językowym faktem społecznym, rodzajem interakcji społecznej dokonującej się przy udziale języka" (Leszczyńska, Skowronek 2011: 17).

Wprowadzenie tak pojmowanej kategorii dyskursu wiąże się m.in. ze zmianami w językoznawstwie polegającymi na odejściu od pryzmatu założeń strukturalizmu i traktowania tekstu jako tworu skończonego (Polański 1999: 565-566). W latach 30. XX wieku etnolingwiści Edward Sapir i Benjamin Lee Whorf wskazali na ścisły związek między językiem, poznaniem, myśleniem i kulturą społeczności mówiących (Grzegorczykowa 2007: 158; Grabias 2019: 47). Basil Bernstein, prekursor socjologii języka, nawiązując do założeń Sapira i Whorfa zauważył, że kody językowe poprzez przekazywanie kultury tworzyły różne typy zachowań społecznych (Grabias 2019: 49). Pod koniec lat 50. zaczęła rozwijać się

gramatyka generatywna (Polański 1999: 567). Za jeden z najważniejszych aspektów teorii Noama Chomsky'ego, czołowego przedstawiciela tegoż kierunku lingwistycznego, uznaje się wprowadzenie do językoznawstwa pojęcia *kompetencji językowej* (Grabias 2019: 37). Jak stwierdza badacz: „Rozwijająca się teoria komunikacji, weryfikująca tezy N. Chomsky'ego psycholingwistyka nabierająca siły (nowa) socjolingwistyka itd. doprowadziły do zmiany orientacji — z systemocentrycznej na komunikacyjno-tekstową" (Gajda 2005: 12). W latach 60. XX wieku język zaczęto uznawać za narzędzie procesu interpretatywnego[40]. Istotne znaczenie zaczął odgrywać kontekst, w którym osadzano rzeczywistość opisywaną przez język. Na przełomie lat 60. i 70. XX wieku popularnym przedmiotem badań stała sie rozmowa i rozwijała się analiza konwersacyjna. Na uwagę zasługują m.in. prace socjologa, Harveya Sacksa, badającego użycie języka w życiu codziennym (Leszczyńska, Skowronek 2011: 15-16, 13-14, 12). W latach 70. XX wieku na popularności zyskiwał pogląd, że język stanowi system nieautonomiczny, ale powiązany jest z problematyką kontekstu społecznego. Teoria wypowiadania (dyskursu) Emila Benveniste'a traktowała język jako medium, które łączy człowieka ze światem, podmiot zaś był traktowany nie tylko jako kategoria gramatyczna, ale przede wszystkim podmiot mówiący (psychologiczny, subiektywny) (Leszczyńska, Skowronek 2011: 11). Dell Hymes zaś, wprowadzając pojęcie kompetencji komunikacyjnej, zjawisko „wypowiadania się" odnosił nie tylko do kodu językowego, ale przede wszystkim do społeczności, które posiadały zarówno odpowiedni zasób wyrazów, jak i reguły komunikacyjne (Leszczyńska, Skowronek 2011: 10-12). Zgodnie z tymi założeniami: „Każdy akt mowy jest bowiem »strukturą usytuowaną«, to znaczy powiązaną z kulturowymi i osobistymi zdarzeniami mówiących. Ostatecznie więc nie tylko gramatyka, lecz także społeczne i osobiste zdarzenia uczestników komunikacji decydują o znaczeniu i wewnętrznej budowie wypowiedzi" (Grabias 2019: 39). Według francuskiego badacza, Pierre'a Bourdieu,

[40] Rok 1969 uznaje się w językoznawstwie francuskim za początek badań nad analizą dyskursu (Grzmil-Tylutki 2010: 99). Wpływ na francuską analizę dyskursu wywarły m.in. praska szkoła funkcjonalna, francuska teoria wypowiedzi, koncepcja Michaiła Bachtina, teoria aktów mowy Johna Austina i Johna Searle'a, założenia socjolingwistyki oraz filozofia Michela Foucaulta (Grzmil-Tylutki 2010: 39, 41-43, 87-90, 47-48, 56). Funkcjonowanie szkoły francuskiej należy wiązać z dwoma etapami. W pierwszym z nich, uformowanym w latach 60., zwanym francuską szkołą analizy dyskursu, badania koncentrowały się wokół dyskursu politycznego, nie uwzględniając przy tym kontekstu (Grzmil-Tylutki 2010: 106, 108). Etap drugi, czyli analiza dyskursu, którego rozwój przypada na lata 80.-90., obejmował badania wielu gatunków wypowiedzi; odchodzono wówczas od analizy dyskursu politycznego (Grzmil-Tylutki 2010: 127, 128). Dyskurs określano jako „rytuał społecznojęzykowy'', gdyż badania nad nim wykorzystywały metody odnoszące się zarówno do samego języka, jak i socjologii (Grzmil-Tylutki 2010: 130). Uznawano, że dyskurs jest „sposobem traktowania języka, jego normatywnego używania — jako aktywności podmiotów współdziałających w określonych, konkretnych sytuacjach " (Grzmil-Tylutki 2010: 131-132). Badając dyskurs brano pod uwagę następujące kryteria: typ, pozycję, kategorię podmiotu, strategię, miejsce, czas, nośnik oraz gatunek (Grzmil-Tylutki 2010: 131-132).

język jest nie tylko bytem społecznym i symbolicznym, ale również elementem kultury, którego należy używać w kontekście(Leszczyńska, Skowronek 2011: 15). W latach 90. badano tekst ,,jako konstrukt osadzony w sytuacji", a nie jak do tej pory ,,obiekt niezależny": ,,Tekst rozpatrywano jako zorganizowaną całość treściowo-wyrażeniową. Zaczęto zwracać uwagę na konteksty oraz ich relacje, tekst ujmowano jako wydarzenie komunikacyjne, którego ramy obejmują m. in. takie składniki jak: okoliczności, uczestników, cele, ciągi działań, ton, środki (w tym środki językowe), normy zachowania, typy (wydarzeń)" (Gajda 2007: 12-13). Efektem tego było m.in. wprowadzenie terminu dyskurs, który w językoznawstwie traktowany jest jako jako całość procesu komunikacji, zdarzenie komunikacyjne oraz jako odpowiednio uporządkowana wypowiedź dotycząca konkretnego tematu (Grzegorczykowa 2007: 41).

Maria Wojtak kategorię dyskursu traktuje jako jedno z ogniw łańcucha poznawczego obok takich pojęć jak: styl, gatunek i tekst. Kategorie te ze sobą korespondują, tworząc sieć relacji (Wojtak 2011: 77). Podzielam zdanie Marii Wojtak, że tekst jest ,,komunikacyjną konkretyzacją, odzwierciedlającą w określonym stopniu przestrzeń dyskursywną przez pryzmat gatunku" (Wojtak 2011: 71). Badaczka wskazuje na trzy najważniejsze aspekty wzorca tekstu: tematykę, kompozycję, intencję, które są ściśle związane z regułami dyskursu i wzorcami gatunkowymi. Dyskurs, gatunek i tekst połączone są ,,największymi więzami formotwórczymi" (Wojtak 2011: 72). Najważniejsze znaczenie w łańcuchu poznawczym ma dyskurs, postrzegany jako ,,sposób zorganizowania ludzkiej aktywności, praktyk[a] komunikacyjn[a] określonej społeczności (wspólnoty), która w trakcie różnorodnych interakcji ustala i uzgadnia istotne dla siebie treści (wizję świata), konserwuje istotne scenariusze zachowań komunikacyjnych oraz reguły ich wypełniania za pośrednictwem wypowiedzi (i/lub) środków niewerbalnych. Dyskurs to zarazem wzorzec zdarzenia komunikacyjnego, jak i sposób jego realizacji" (Wojtak 2011: 70-71).

Stanisław Gajda definiuje dyskurs jako ,,tekst w kontekście"[41] oraz ,,wydarzenie komunikacyjne" (Gajda 2005: 12). Dyskurs jest ,,procesem komunikacji" oraz ,,odniesieniem do kompetencji komunikacyjnej" (Gajda 2007: 12). Badacze zwracają również uwagę na fakt, że dyskurs jest ,,pojęciem wieloznacznym, sposobem użycia języka, posiadającym uporządkowaną strukturę" (Żydek-Bednarczuk 2005: 67-68) oraz ,,normą i strategią

[41] Relacje pomiędzy tekstem a kontekstem mają charakter interaktywny (Witosz 2005: 33) i trudno je traktować jako byty rozłączne.: ,,Lektura prac tekstologicznych potwierdza relatywność granicy między dyskursem a kontekstem: podkreśla się niesamodzielność dyskursu poddanego dekontekstualizacji, a równocześnie kontekst traktuje się jako tło, w którym zanurzona jest wypowiedź" (Witosz 2005: 37).

zastosowaną w procesie tworzenia tekstu i wypowiedzi". Uznają także, iż podstawą dyskursu są wzorce społeczne i kulturowe (Labocha 2008: 60). Według Joanny Jagodzińskiej z kolei dyskurs jest „rodzajem społecznej interakcji dokonującej się przy udziale języka". Badaczka wskazuje, że pojęcie dyskurs jest pojęciem nadrzędnym wobec pojęcia tekst (Jagodzińska 2002: 207). Podobną definicję przywołuje Stanisław Grabias, który oprócz tego, iż pojmuje dyskurs jako „ciąg zachowań językowych" zależny od nadawcy, odbiorcy, sytuacji oraz celu, utożsamia go z „interakcją społeczną", którą określają przede wszystkim: psychofizyczne możliwości nadawcy i odbiorcy, ich stopień i sposób udziału w życiu społecznym; sytuacja interakcji oraz intencja realizowana przez nadawcę (Grabias 2019: 222).

W latach 80., wraz z rozwojem kognitywizmu, lingwistyka tekstu[42] odeszła od „modularnego podejścia do języka, a więc podważenia koncepcji poziomów w opisie zjawisk językowych na rzecz wzajemnego przenikania się różnych typów wiedzy językowej i pozajęzykowej" (Duszak 2020: 105). Anna Duszak twierdzi, że w efekcie „doszło do zatarcia granicy między tekstem a dyskursem" (Duszak 2020: 105). Według badaczki „zarówno tekst, jak i dyskurs sprowadzają się do pojęcia zdarzenia komunikacyjnego, które obejmuje działania lingwistyczne, kognitywne, społeczne i kulturowe" (Duszak 2020: 105). Dyskurs jako zdarzenie komunikacyjne pojmują także Jerzy Bartmiński i Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska (Bartmiński, Niebrzegowska-Bartmińska 2009: 14). Danuta Ostaszewska zwraca zaś uwagę na fakt, że dyskurs należy wiązać zarówno z tekstami pisanymi, jak i mówionymi oraz z kontekstem, w którym funkcjonują. Badaczka podkreśla, że „współcześnie analiza dyskursu znacznie przesunęła się w kierunku propozycji nauk społecznych, oddalając się nieco od tradycyjnego pola zainteresowań lingwistyki" (Ostaszewska 2020: 16). W badaniach nad dyskursem należy zatem uwzględniać również metody psycholingwistyki, nauk kognitywnych oraz socjolingwistyki (Ostaszewska 2020: 17). W modelu komunikacji językowej, przedstawionym przez Urszulę Żydek-Bednarczuk, polegającym na wymianie ról między nadawcą a odbiorcą, terminy tekst i dyskurs stosowane są zamiennie (Żydek-Bednarczuk 2005: 27).

Teun van Dijk pojęcie dyskursu definiuje w dwóch kategoriach: funkcjonalnej i światopoglądowej. Pierwsza z nich traktuje dyskurs jako zdarzenie komunikacyjne lub interakcję, druga odnosi go do idei lub ideologii. Teun van Dijk wskazuje na dwa znaczenia

[42] Zainteresowania lingwistyki tekstu skupiają się wokół dwóch perspektyw badawczych, traktujących tekst jako „proces", „dzianie się", „czynność", „akt mowy" oraz traktujących tekst jako formę „produktu gotowego, utrwalonego w piśmie czy na taśmie, nie stanowiącego już ulotnego zdarzenia, ale istniejącego w kręgum kulturowego uniwersum" (Wilkoń 2002: 20).

dyskursu: abstrakcyjne — dotyczące zjawisk społecznych oraz określone, odnoszące się do konkretnego tekstu lub wypowiedzi. Badacz wyróżnia cztery wymiary dyskursu: językowy, komunikacyjny, poznawczy i interakcyjny (Dijk 2001: 10, 12, 14). Podobną do Teuna van Dijka typologię dyskursu[43] przedstawia Stanisław Gajda, który wskazuje na jego dwa typy: funkcjonalny i mentalny. W obrębie ujęcia funkcjonalnego, które związane jest z użyciem języka, wyróżnia duże dyskursy, np. potoczny, naukowy, prawny, religijny oraz mniejsze, których tematyka odnosi się do potrzeb społecznych, np. do wychowania dzieci, opieki zdrowotnej, produkcji. W tę kategorię mniejszych dyskursów wpisują się analizowane przeze mnie fora.

W niniejszej pracy przyjmuję definicję dyskursu zgodną z założeniami Teuna van Dijka oraz Stanisława Gajdy. Obaj badacze kładą nacisk na kategorię funkcjonalną dyskursu, co wpisuje się również w założenia badawcze niniejszej dysertacji. Dyskurs na analizowanych forach internetowych przedstawiony jest w formie pisemnej dyskusji i dotyczy szeroko pojętego macierzyństwa. Za pośrednictwem kodu oraz kanału nadawca i odbiorca wymieniają pomiędzy sobą komunikaty, tzw. posty, umieszczając je w kontekście dobranym do tematyki.

2. Dyskurs jako narzędzie tworzenia rzeczywistości, legitymizowania, reprodukowania ideologii i władzy[44]

W mojej rozprawie znalazły również zastosowanie koncepcje analizy dyskursu Michela Foucaulta oraz Ernesta Laclaua i Chantal Mouffe. Michel Foucault, francuski badacz z II połowy XX wieku, uważany jest za „jednego z ojców założycieli postmodernizmu" (Grzmil-Tylutki 2010: 56). W twórczości Michela Foucaulta wyróżniają się dwa główne okresy, a mianowicie archeologia wiedzy, analizująca dyskursy oraz genealogia władzy, badająca związki dyskursu ze zjawiskami społecznymi (Grzmil-Tylutki 2010: 57). Koncepcje

[43] Na ważność typologii dyskursu zwraca uwagę Bożena Witosz, która twierdzi, iż „typologia jest bowiem nie tylko narzędziem porządkującym uniwersum dyskursów, ale też narzędziem porządkującym naszą wiedzę o dyskursach" (Witosz 2016: 29).

[44] Michel Foucault oraz Pierre Bourdieu utożsamiają dyskurs z władzą (Leszczyńska, Skowronek 2011: 17). Michel Foucault w *Porządku dyskursu* prezentuje metodę genealogiczną w badaniach nad historią, nie odchodząc jednak od archeologii. *Porządek dyskursu* stanowi początek odmiennych badań Foucaulta nad dyskursem: „Tak oto »Porządek dyskursu« jest cezurą rozgraniczającą badania nad czystymi dyskursami, nie będącymi znakami czegoś innego, od genealogii, która za swój przedmiot bierze raczej stosunki władzy" (Dominiak 2005: 146). Metoda genealogiczna odnosi się do rzeczywistego powstania dyskursu, bierze pod uwagę zarówno jego elementy zewnętrzne, jak i wewnętrzne (Dominiak 2005: 146). Pierre Bourdieu, jeden z najbardziej znanych socjologów francuskich, dyskurs wiąże z określoną grupą społeczną, która tworzy za pośrednictwem języka wiedzę (Bourdieu, Wacquant 2001: 133). Kategoria dyskursu, według badacza, traktowana jest z dwóch perspektyw: z jednej strony pojmowana ze zderzeniem habitusu (umiejętności nabytych) z kompetencją językową, zaś z drugiej strony utożsamiana z „siłą symboliczną", za pomocą której dyskurs uzyskuje formę i treść. Poprzez „przemoc symboliczną" badacz rozumie oddziaływanie grup dominujących w społeczeństwie na warstwy niższe, im podległe (Bourdieu, Wacquant 2001: 136, 137).

Michela Foucaulta ewoluowały. Nie interesowała go antropologia, lecz epistemologia wypowiedzi, czyli poznawanie świata (Topolski 1977: 8, 9): „Głównym polem zainteresowań M. Foucaulta,

a zarazem przedmiotem foucaultowskiej archeologii są systemy ludzkich wypowiedzi (zawierające w sobie również to, co było zakazane przez zewnętrzną władzę bądź reguły kulturowe), czyli tzw. dyskurs" (Topolski 1977: 10). Jako archeologię Michel Foucault określa „ogólny przedmiot opisu, który traktuje już — powiedziane na poziomie jego istnienia: na poziomie formacji dyskursywnej, do której ono należy, na poziomie archiwum, z którym jest związane. Archeologia opisuje dyskursy jako praktyki wyodrębniające się w tkance archiwum" (Foucault 1977: 167). Dyskurs traktowany jest przez Michela Foucaulta jako „zbiór wszystkich rzeczywistych wypowiedzi (zarówno mówionych, jak i pisanych) w ich zdarzeniowym rozproszeniu i w jednostkowym zjawianiu się, które jest im właściwe"[45] (Foucault 1977: 50-51).

W analizie dyskursywnej forów internetowych dla młodych matek, początkowo skupiłam się na pojedynczych postach, wyekscerpowanych z forów. Następnie, po poddaniu ich analizie jakościowej, odnosiłam je do takich zagadnień jak: temat, autor/nadawca/twórca, adresat, kontekst, stereotypy, uprzedzenia, spójność dyskursu. Elementy języka i stylu badałam w powiązaniu z elementami dyskursywnymi. Jako przykład może posłużyć analiza typografii, w tym emotikonów i emoji, których nie analizowałam w odosobnieniu, ale uwzględniając odniesienia do tematyki macierzyństwa. Badając m.in. ortografię, interpunkcję, styl, zwracałam uwagę na to, kto mówi, do kogo i w jakiej sytuacji, określając tendencje i najczęstsze błędy. Należy zaznaczyć, że ważnym elementem przeprowadzonej analizy tekstów była specyfika działania *forum*, stanowiącego i kanał komunikacji, i jej miejsce. We wnioskach badań wskazano na rzeczywiste aspekty językowo-stylistyczne i dyskursywne badanych forów, w tym ich odmienne i wspólne cechy.

Analiza dyskursu i formacji dyskursywnej ma podążać w kierunku od wiedzy do nauki (Topolski 1977: 21). Michel Foucault zwraca uwagę na to, że społeczeństwo ma do czynienia z wieloma dyskursami o charakterze autonomicznym. Pojedyncze dyskursy przedstawiają

[45] Teoria dyskursu Michela Foucaulta stała się inspiracją dla niemieckich badaczy dyskursu (Czachur, Miller 2012: 28). Tradycja niemiecka (zwana postrukturalistyczną) traktuje dyskurs jako „zespół wypowiedzi/tekstów powiązanych z sobą tematycznie". Kategorię dyskursu według koncepcji niemieckiej można pojmować dwojako — albo, w nawiązaniu do Michela Foucaulta, jako „władzę" nad tekstami, albo zdarzenie komunikacyjne czy też użycie języka: „jest to więc miejsce zbliżeń w działaniach konceptualizacyjnych, choć granica między konkretnością a abstrakcyjnością w wielu ujęciach jest płynna" (Witosz 2016: 26; por. Grzmil-Tylutki 2010: 249-256).

określoną wiedzę bądź jej urywek (Synowiec 2013: 388). Wiedza, utożsamiana przez Michela Foucaulta z dyskursem, związana jest z daną dyscypliną oraz różnorodnymi informacjami o doświadczeniach, tradycji, odkryciach, połączonych podmiotem (Topolski 1977: 25). Michel Foucault wprowadza pojęcia *formacji dyskursywnej* oraz *archiwum*, które mają być pomocne przy opisie dyskursu (Synowiec 2013: 388). Formacjami dyskursywnymi nazywa zespoły wypowiedzi (Topolski 1977: 22), które można traktować jako zasady działania dyskursu (Synowiec 2013: 388). Na analizowanych forach są nimi wątki składające się z postów na określony w temacie wątku temat. Badając z kolei systemy rozproszeń, należy zwrócić uwagę na przedmioty dyskursu, a przede wszystkim na ,,powierzchnię ich wyłaniania się", ,,instancje ograniczające" oraz ,,schematy wyszczególniające", czyli takie, które np. klasyfikują czy też oddzielają od siebie przedmioty dyskursu (Topolski 1977: 23). Badając posty, brano pod uwagę m.in. specyfikę działania konkretnego forum, w tym rolę ,,kadry zarządzającej" oraz zasady zapisane w regulaminie. Pojęcie *archiwum* z kolei francuski badacz wiąże z uwarunkowaniami kulturowymi, mającymi wpływ na tworzenie się dyskursu (Topolski 1977: 23-24). W odniesieniu do niniejszej dysertacji łączy się to z tym, że przeanalizowano temat macierzyństwa w kontekście społeczno-kulturowym, zwracając uwagę na jego przeobrażenia.

Ernesto Laclau i Chantal Mouffe kategorię dyskursu pojmują jako hegemonię, ujawniającą się ,,w kontekście zdominowanym przez doświadczenie zróżnicowania oraz nieokreślonego charakteru powiązań pomiędzy rozmaitymi walkami i pozycjami podmiotowymi" (Laclau, Mouffe 2007: 16). Dyskurs traktowany jest przez badaczy jako ,,system zróżnicowanych bytów, innymi słowy — momentów" (Laclau, Mouffe 2007: 119) oraz ,,ustrukturowana całość stanowiąca rezultat praktyki wiązania" (Laclau, Mouffe 2007: 111). Przeciwstawiają się Michelowi Foucaultowi, który wyróżniał praktyki dyskursywne i niedyskursywne. Według badaczy dyskurs składa się z elementów językowych i zachowań społecznych (Laclau, Mouffe 2007: 113): ,,Podstawą ich ujęcia staje się praktyka artykulacji czy połączenia (*articulation*), która ustanawia taką relację pomiędzy elementami dyskursu, w których dokonuje się zmiana tożsamości owych elementów" (Rasiński 2009: 24). Wszystkie fizyczne przedmioty, którym przypisywane jest znaczenie mają status elementów dyskursu: ,,W tym sensie w zasadzie wszystko staje się dyskursem, o ile staje się przedmiotem procesu oznaczania" (Rasiński 2017: 48). Istotne znaczenie odgrywa również przypisywanie dyskursom statusu materialnego: ,,Dyskursy nie tyle więc przynależą do »subiektywnego« królestwa zjawisk mentalnych, ile stanowią publicznie dostępne, z natury

rzeczy niekompletne ramy znaczeniowe, dzięki którym może się toczyć życie społeczne" (Howarth 2008: 162).

Przedstawioną koncepcję dyskursu można wykorzystać do analizy zagadnienia władzy i demokracji. Szczególną rolę odgrywa w niej kategoria znaczenia, odwołująca się do teorii znaku Ferdynanda de Saussure'a, według której znak składa się z elementu znaczącego (*signifiant*) i znaczonego (*signifie*). W związku z tym, że badacze traktują język jako system niezamknięty, wprowadzili do teorii dyskursu termin „puste znaczące" (Rasiński 2009: 24-25), który wskazuje na „element znaczący bez elementu znaczonego" (Laclau 1996: 67). „Puste znaczące" zostanie wypełnione przez elementy spoza języka, czyli elementy społeczne (Rasiński 2009: 24-25). Za „puste znaczące" można uznać równe traktowanie w społeczeństwie matek przez pozostałe osoby. Z analizowanego dyskursu wynika, że matki chciałyby, aby nie wywierano na nich nacisku odnośnie do szeroko pojętego wychowania dziecka. Otoczenie oczekuje jednak od matek wzorowego wypełniania ich roli. Mimo społeczno-kulturowych przemian macierzyństwa, kobiety czują presję m.in. ze strony najbliższych im osób, nieznajomych, innych matek, pracodawców, Kościoła Katolickiego, służby zdrowia, szkoły[46].

3. Dyskurs jako sposób myślenia i argumentowania

Przedstawicielem tak pojmowanego dyskursu jest Jürgen Habermas — autor teorii działania komunikacyjnego (Leszczyńska, Skowronek 2011: 17). Działanie komunikacyjne, w przeciwieństwie do działania strategicznego, polega na osiągnięciu porozumienia przez uczestników wchodzących w daną interakcję (Habermas 1999: 472-473). Istotną rolę w rozumieniu dyskursu przez Jürgena Habermasa odgrywa koncepcja aktów illokucyjnych i perlokucyjnych Johna Austina, która zakłada, że osiągnięcie celu danej wypowiedzi poprzedza jej zrozumienie (Rasiński 2017: 49).

Podmiotami działania komunikacyjnego są zarówno mówiący, jak i słuchający. Oprócz fortunnego zastosowania teorii aktów mowy, aby porozumienie komunikacyjne zostało osiągnięte, musi zostać spełnionych kilka warunków: po pierwsze, wypowiedzi uczestników powinny być prawdziwe, słuszne oraz szczere; po drugie, sytuacja działania powinna być wspólnie pojmowana przez uczestników; po trzecie, uczestnicy powinni znać kontekst wypowiedzi (Habermas 1999: 505-506).

Według teorii Jürgena Habermasa, ważną rolę w procesie porozumiewania odgrywa kontekst: „Świat przeżywany tworzy horyzont i podsuwa zarazem zasób kulturowych

[46] Zob. podrozdział *Kontekst*.

oczywistości, skąd uczestnicy komunikacji czerpią uzgodnione wzory interpretacji" (Habermas 2000: 338). Ponadto: „Model działania oparty na komunikacji i porozumieniu jest więc dla niego pewnym punktem odniesienia dla wszelkich działań społecznych, które powinny uwzględniać naturalne dążenie człowieka do zgody" (Rasiński 2017: 49).

Omówione definicje dyskursu, mimo tego że rozpatrywane są z poziomu różnych dyscyplin naukowych: językoznawstwa, socjologii, psychologii łączy uwzględnianie kontekstu, który, jak wynika z powyższych rozważań, powinien być bezwzględnie brany pod uwagę w badaniach nad dyskursem (Leszczyńska, Skowronek 2011: 16). Dyskurs pojmowany jest w odniesieniu do tekstu, języka, działania komunikacyjnego, interakcji i systemu wiedzy (Grzymała-Kazłowska 2004: 18). Warto pamiętać o tym, że: „wielość definicji dyskursu przede wszystkim wiąże się jednak z tym, że jest to pojęcie stosowane na gruncie różnych dyscyplin do oznaczenia rozmaitych aspektów zjawisk językowych, społecznych i poznawczych. Przyczynia się do tego fakt, że analiza dyskursu w swoich założeniach miała być ujęciem o interdyscyplinarnym i integrującym charakterze, pozwalającym na przezwyciężenie tradycyjnych podziałów w naukach społecznych" (Grzymała-Kazłowska 2004: 15).

Jeżeli chodzi o tradycje dyskursologii, według Bożeny Witosz nasze rodzime ujęcie dyskursu zakorzenione jest w wizji Michela Foucaulta, krytycznej analizie dyskursu oraz teoriach Ernesta Laclaua i Chantal Mouffe (Witosz 2016: 26), których idee wykorzystano w niniejszej rozprawie. Jak stwierdza katowicka językoznawczyni: „Wspólnym komponentem tych koncepcji jest podkreślanie roli schematów myślowych, które kształtują perspektywę, z jakiej ludzie danej społeczności, w konkretnym czasie i miejscu, postrzegają rzeczywistość (fizykalną i symboliczną). Należy je traktować jako reguły/normy o charakterze socjokognitywnym i socjokulturowym" (Witosz 2016: 26-27).

Od początku lat 90., wraz z elektronizacją i globalizacją języka, następowały zmiany, widoczne nie tylko w dyskursie naukowym[47], ale również w tekstach dydaktycznych, popularnonaukowych i praktycznych. Następowało odchodzenie od stylu intelektualno-komunikacyjnego na rzecz stylu saksońskiego, który charakteryzuje „lżejsze pisanie" (Gajda 2004: 54-55). Budowa tekstu medialnego oraz jego odbiór zaczęły zależeć przede wszystkim od kontekstu, np. kulturowego, historycznego, politycznego, sytuacyjnego (Gajda 2000: 26).

[47] W obrębie dyskursu nauk humanistycznych można wskazać zarówno dyskurs wewnętrzny, prowadzony między badaczami, jak i skierowany na zewnątrz (dyskursy: edukacyjny, popularnonaukowy i praktyczny) (Gajda 2004: 49).

Współcześnie, wpływ na język dyskursu popularyzacyjnego, który narodził się w wyniku przemian komunikacyjno-językowych, mają przede wszystkim media, w tym głównie Internet (Gajda 2004: 57). Stanisław Gajda zwraca uwagę na fakt, że „media to istny ocean bardzo różnorodnych dyskursów (wydarzeń komunikacyjnych), współcześnie największy ich producent i przekaziciel" (Gajda 2000: 24).

Dyskurs można scharakteryzować m.in. z perspektywy dwóch metod opisu komunikacji. Po pierwsze, jest on badany jako dyskurs w mediach, który obejmuje teksty i wypowiedzi naturalne, bez naniesienia jakichkolwiek poprawek; po drugie, jako badanie języka dyskursu medialnego („znanego z mediów", „wykreowanego dzięki mediom"), w skład którego wchodzą wypowiedzi poddane modyfikacjom dziennikarskim (Kawka 2014: 167-168). Dyskurs prowadzony na forum internetowym zaliczany jest zatem w tej typologii do dyskursu w mediach.

Dyskurs bywa kwalifikowany ze względu na różnorodne punkty odniesienia: ze względu na rodzaj medium wyróżnia się dyskurs: prasowy, radiowy, telewizyjny, internetowy; ze względu na temat: polityczny, reklamowy, rozrywkowy, popularnonaukowy; ze względu na gatunek, np. talk-show; ze względu na źródło — własny, rozpowszechniany; ze względu na styl, np. osobniczy, tytułów prasowych i audycji radiowo-telewizyjnych (Gajda 2000: 24; por. Witosz 2016: 30). Dyskurs na analizowanych forach dla młodych matek jest dyskursem internetowym i dotyczy niezwykle ważnego tematu społecznego, którym jest macierzyństwo. Genologiczną płaszczyznę badanego dyskursu stanowi forum internetowe[48]. Autorami wypowiedzi są interlokutorzy, którzy sami tworzą teksty, zatem mamy tutaj do czynienia z dyskursem własnym.

Dla współczesnych odbiorców szczególnie ważne są dwie cechy dyskursu w mediach, a mianowicie: przystępność (zrozumiałość) i atrakcyjność: „Zarówno przystępność, jak i atrakcyjność osiągają różny stopień oraz są realizowane różnymi środkami ze wszystkich planów dyskursu i poziomów systemu języka. Wykazują też zależność od typu (gatunku) tekstu, adresata i rodzaju medium. Generalnie można powiedzieć, że aby przekaz popularyzacyjny był zrozumiały i atrakcyjny, musi się napracować przede wszystkim nadawca (autor, redaktor, realizatorzy audycji itd.)" (Gajda 2004: 57).

W przypadku dyskursu na analizowanych forach internetowych nadawcy, którzy inicjują rozmowę bądź odbiorcy, którzy również występują w roli nadawców (wymienność

[48] Forum jako gatunek zostało omówione w podrozdziale *Gatunek* ze wskazaniem cech wzorca jako gatunku internetowego.

ról nadawczo-odbiorczych zachodzi w internecie bardzo dynamicznie), aby zrealizować swoje cele komunikacyjne, tworzą wypowiedzi dalekie od enigmatyczności, w miarę możności jasno wyrażające ich intencje. Analizowane wypowiedzi dzielą się na dwie główne grupy, a mianowicie prośby o pomoc i odpowiedzi na zapytania. I w jednym, i w drugim przypadku komunikaty pełnią funkcję użytkową, czyli dzięki nim użytkownicy rozumieją nawzajem swoje teksty, których treści stanowią wskazówki do podejmowania działań, swoją drogą niekiedy bardzo odpowiedzialnych, bo związanych z wychowaniem dzieci.

Analizowanym wypowiedziom towarzyszy materiał wizualny, którego obecność uatrakcyjnia badane rozmowy. Na forach obok nazw działów i poddziałów prezentowane są zdjęcia obrazujące ich treść, np.

Gdy bocian się spóźnia
Tu rozmawiamy o wszystkich problemach, jakie możemy napotkać na drodze do rodzinnego szczęścia. Trudności w zajściu w ciążę, niepłodność - przekonaj się, że zawsze warto walczyć. (FP 12.12.2021). https://forum.parenting.pl/



Ilustracja nr 2: Materiał wizualny — zdjęcie

Źródło: forum *Parenting*

Formą urozmaicenia graficznego wypowiedzi są rówież tzw. suwaczki, których rolą jest głównie odliczanie do danego wydarzenia, np. porodu, urodzin lub wskazywanie na wiek dziecka, np.:

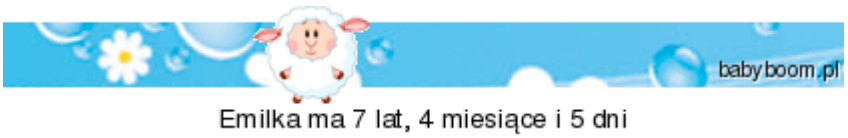

Ilustracja nr 3: Materiał wizualny — suwaczek

Źródło: forum *eBobas*

Z punktu widzenia socjologii dyskurs w mediach zaliczany jest do dyskursu publicznego, obok takich dyskursów jak: dyskursy instytucjonalne, dyskursy odnoszące się do zagadnień społecznych (Czyżewski, Kowalski, Piotrowski 2010: 19). Ze względu na podstawowy kanał komunikacyjny wyróżnia się dyskurs w prasie, radiu, telewizji, Internecie (Sasińska-Klas 2014: 426). Dyskurs forów zamieszczonych w sieci jest według tej typologii zatem dyskursem publicznym i internetowym.

Dyskurs na forum internetowym jest dyskursem elektronicznym, określanym m.in. mianem *IWD* — interaktywnie pisanego dyskursu, który należy wiązać z nową formą języka (Górska-Olesińska 2009: 66-67). Za początek funkcjonowania dyskursu elektronicznego uznaje się rok 1991. Najpierw ten rodzaj dyskursu wiązano z dyskusjami w czasie rzeczywistym, dopiero później w jego opisie uwzględniano rozmowy w trybie dowolnym. Dyskurs elektroniczny należy łączyć z porozumiewaniem się w sieci oraz związanych z nim zjawiskami, czyli tworzeniem się odmian języka, wzajemnym oddziaływaniem na siebie uczestników komunikacji oraz z uporządkowaniem językowym (cyberdyskursywność) charakterystycznym dla komunikacji internetowej. Oprócz właściwości typowych dla internetowych zapisów, elektroniczny dyskurs stanowi zlepek cech języka mówionego oraz pisanego. Z tego też względu traktowany jest jako dyskurs hybrydowy (Górska-Olesińska 2009: 62, 68, 60-61, 63-64).

Na analizowanych forach dla młodych matek można zaobserwować różnorodność stylistyczną. Ponadto mamy tutaj do czynienia z występowaniem socjolektów i profesjolektów. Interaktywny charakter dyskursu sprawia, że rozmówcy oddziałują nawzajem na siebie. Przykład stanowią uprzejme czy też agresywne zachowania. Gdy jeden z interlokutorów zachowuje się w określony sposób, drugi zazwyczaj odpowiada tym samym, wchodząc w przyjętą konwencję wypowiedzi, np.

> Tytuł wątku: Ciaza kiedy powiedzieć pracodawcy.
> Jasani
> Fanka BB :)
> Napiszę jeszcze raz, poczytaj przepisy i później się wypowiadaj bo piszesz nieprawdę i wprowadzasz w błąd. Nie mam już ochoty tłumaczyć tego komuś kto upiera się przy swoim i nie zada sobie odrobiny trudu aby poczytać w takiej skarbnicy wiedzy jakim jest internet.
> (…)
> IsabellaW
> Fanka BB :)
> A pisz sobie jeszcze i 10 razy. Kończę dyskusje z osoba, która robi z siebie prawnika po czytaniu wujka Google. Mam tylko nadzieje, ze na temat stanu swojej ciąży informacje czerpiesz od lekarza a nie z internetu :) (BB 04.02.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/ciaza-kiedy-powiedziec-pracodawcy.109389/page-4#post-20039163

Tytuł wątku: Czerwcątka 2014
Dziubala
Moderator
(…) Fiolek, życzę tak skutecznego postawienia się brzuszka, żeby skończyło się porodem :) (…)
fiolek_86
Użytkownik
(…) Dziubala - dzieki kochana, uwiez mi ze to czekanie jesrt straszne. Teraz to martwie sie o wiele bardziej niz jakbym miala czekac do terminu. (FP 04.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/2936659-czerwcatka-2014/page/164/?tab=comments#comment-3089771

Kolejna przyczyna, z powodu której można uznać forum za formę dyskursu hybrydowego, to duża liczba uczestników, odnoszących się do mnogości różnorodnych doświadczeń oraz używających różnych platform komunikacyjnych. Młode matki przypuszczalnie zabierają głos nie tylko na jednym, wybranym forum, ale również na innych forach czy też portalach społecznościowych, np.

Tytuł wątku: Wrześniowe mamy 2020
Beata0192
Fanka BB :)
Koper włoski ma udowodnione działanie rakotwórcze wykazane przez badania i nie zaleca się spożywania go w ogóle.Cytat ze strony Natuli dzieci są ważne: "Wyniki badań przeprowadzonych nad estragolem (…). (BB 31.01.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/wrzesniowe-mamy-2020.105743/page-915#post-20346484

Tytuł wątku: Marcowe Mamusie 2020
pena89
Użytkownik
(…) Jestem jeszcze na innym forum i tam dziś dziewczyna pisała że miała puste jajo plodowe i dziś miała mieć zabieg ale poprosiła by był po weekendzie jak mąż dojedzie. (…). (FP 31.01.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4544137-marcowe-mamusie-2020/page/74/?tab=comments#comment-4560444

Tytuł wątku: Czerwiec 2017
Pinki91
Dara ja tez porownywalam kazdy swoj tydzien do zdjec brzuchow innych dziewczyn w tym samym tygodniu na instagramie, Twoj sie tam wpasowałby (…). (FeB 31.01.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?51,1192499,1206128#msg-1206128

Słusznie zatem twierdzi Monika Górska-Olesińska, że „skonfrontowani z nowymi sytuacjami komunikacyjnymi ludzie wykorzystują swoją wiedzę na temat podobnych, znanych już sytuacji komunikacyjnych, przyczyniając się tym samym do tworzenia w procesie adaptacji swoistych amalgamatów/hybryd językowych i kiedy pojawia się jakaś nowa sytuacja komunikacyjna, tworzą hybrydy w oparciu o systemy już istniejące” (Górska-Olesińska 2009: 65-66).

Dyskurs na forum internetowym można określić również za Hansem-Jürgenem Bucherem jako „multimodalną komunikację usieciowioną”, gdyż cechują go: hipertekstualność, sieciowy charakter, multimodalność, interaktywność oraz specyficzna dynamika komunikacji — zarówno tematyczna, jak i społeczna (Bucher 2015: 222).

„Decentralizacja", „rozproszenie", „mnogość wypowiedzi" to cechy charakteryzujące dyskurs CMC (*Computer-Mediated Communication*[49]). Powstałe teksty są zależne od siebie i często przekształcane, co prowadzi do ich zakłóceń (Wilk 2000: 79): „Owe modyfikacje mogą przyjmować postać na przykład rekurencji — gdy wypowiedzi mieszczą w sobie elementy wcześniejsze, ale inaczej zorganizowane i poddane innym już rygorom. Modyfikacje te mogą się również realizować jako formy addytywności — chodzi o procesy (jak ujmuje to Foucault) nie tylko dodawania, grupowania, ale również o nowe sposoby „łączenia wypowiedzi, anulowania ich, wykluczania, uzupełniania, tworzenia zespołów mniej lub bardziej nierozdzielnych i obdarzonych szczególnymi właściwościami" (Foucault 1977: 159; cyt. za: Wilk 2000: 78).

Aby w pełni zrozumieć dany tekst zamieszczony na forum, należy najpierw przeczytać poprzedzające go wpisy, do których się zwykle bezpośrednio lub pośrednio odnosi. Analizując dyskurs młodych matek zauważono, że kobiety na ogół zdają sobie sprawę z tego, że zanim opublikują swój post, powinny zapoznać się z wypowiedziami swoich poprzedniczek. Taka sytuacja wyraźnie widoczna jest w dyskusjach matek, należących do konkretnej grupy, gdyż tutaj wypowiedzi są ze sobą powiązane, np.:

> Tytuł wątku: Sierpniowe mamy 2022
> Mama0306
> Mama na pełen etat
> Mały Twój pęcherzyk. Może ciąża jest młodsza. Dziewczyny ale wy produkujecie... Ja dzisiaj mam gorszy dzień. Ciągle mi niedobrze. Pomaga tylko drzemka ale to i tak na chwilę. Mdli mnie nawet od czytania na telefonie dlatego milczałam cały dzień. Jutro ponadrabiam żeby wam odpisać... Idę zdychać dalej. (BB 12.01.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/sierpniowe-mamy-2022.116205/page-180

Prześledzenie wcześniejszych wpisów nie zawsze jest łatwe, bo zawartość grup adresowanych do młodych matek obejmuje często nawet kilkadziesiąt tysięcy postów. Zdarza się, że nowi uczestnicy, którzy w dowolnym momencie dołączają do rozmów, aby nawiązać kontakt z matkami, przedstawiając się, przywołują poruszane wcześniej tematy:

> Tytuł wątku: Sierpniowe mamy 2022
> olka11135
> Fanka BB :)
> Cześć dziewczyny! Nieśmiało się witam Test od 3 dni pokazywał ledwo widoczną kreskę, dzisiejsza beta 25 - zobaczymy w którą stronę to pójdzie. Wstępnie termin na 18 sierpnia :) Jestem już mamą dwójki dzieci: chłopca z listopada 2011 i dziewczynki z września 2015 roku :) Jestem z Warszawy :)
> Widziałam, że poruszałyście kilka tematów.
> 1. Co do szczepień ja jestem po 2 dawkach i planuję trzecią w II trymestrze, zależy mi na tym by od razu chronić malucha. Niestety znam dwa przypadki ciężarnych które zmarły i jednego skrajnego wcześniaka więc nie chciałabym tego robić sobie i moim dzieciom.

[49]Pojęcie CMC w 1978 r. zostało użyte przez Murraya Turoffa i Starr Hiltz w książce *Network Nation Human Communictaion via Computer*. Terminem tym, w latach 90., posługiwano się w odniesieniu do szeroko pojętej komunikacji komputerowej (Górska-Olesińska 2009: 46).

2. Co do pracy - lubię moją pracę, pracuję głównie zdalnie. Poza tym bardzo cenię sobie możliwość chodzenia do kina czy wyjazdu np. na święta do rodziców więc nie wyobrażam sobie być na L4 i stresować się ewentualną kontrolą. Pewnie pójdę na zwolnienie pod koniec ciąży w lipcu/sierpniu
3. Co do objawów - u mnie delikatny ból piersi, leciutkie mdłości i mocne bóle podbrzusza. To mnie martwi bardzo bo nie kojarzę takich w poprzednich ciążach. Ale cóż ... będzie co ma być :) wierzę, że będzie dobrze.
4. Co do zabobonów: jeżeli chodzi o jedzenie to z synem nie miałam kompletnie nic, z córką mięso mi bardzo śmierdziało. Ale ja jestem weganką więc mięso mi zawsze śmierdzi ;) trupem. To co mi się sprawdza to chiński kalendarz płci, to czy dziecię zostało poczęte w owulację czy nie i metoda Ramzi :) oraz nub. Nie mam teraz żadnego parcia na płeć, mamy już obie, różnica wieku jest duża więc wszystko jedno :) nic nie zostawialiśmy po dziecku więc i tak wszystko co będzie nam potrzebne kupimy "nowe" Do lekarza się nie śpieszę, powtórzę betę w sobotę i w poniedziałek, a wizytę u mojej lekarki mam 21.12 to będzie ok. 6tc także powinno być już wiadomo co i jak :) (BB 12.01.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/sierpniowe-mamy-2022.116205/page-69

Odwoływanie się do poruszanych wcześniej zagadnień niewątpliwie porządkuje dyskurs pod względem tematycznym oraz jest zgodne z netykietą, czyli nieoficjalnym internetowym savoir-vivre.

Na forach zdarzają się również sytuacje, w których uczestnicy publikują kolejne wpisy bez zapoznania się z poprzednimi postami, co prowadzi do nieporozumień pomiędzy internautami, a jednocześnie zakłóceń w rozumieniu treści, np.:

Tytuł wątku: Kolczyki dla dziewczynki
KATARZYNKA78
Użytkownik
Vanilia82
Nie jestem zwolenniczka przekłuwania małych uszek...uważam żeto tylko widzi mi sie mamy...dziecko powinno samo zdecydować czy chce miećkolczyki,czy nie-jak podrośnie. przeczytaj pierw wszystkie posty a nie 4 ostatnie!!!!! wiedziała byś dlaczego zrobilam małej kolczyjki w takim wieku a nie później:) (FP 12.01.2022). https://forum.parenting.pl/topic/675567-kolczyki-dla-dziewczynki/page/7/?tab=comments#comment-1325022

Istotną rolę w dyskursie CMC odgrywa czynnik pragmatyczny. W wypowiedziach internautów można dostrzec odwoływanie się do kontekstu językowego i pozajęzykowego, a także wykorzystywanie elementów wizualnych i logowizualnych oraz swoistych cech odmian języka, np. dialektu (Wilk 2000: 79). Wypowiedzi matek na analizowanych forach są niekiedy zrozumiałe tylko dla wtajemniczonych osób. W niektórych przypadkach, by odczytać właściwie sens danego postu, należy odnieść się nie tylko do treści komunikatów pozostałych rozmówców, ale również do zamieszczonych w nich elementów pozajęzykowych, takich jak: emotikony, emoji, zdjęcia, filmy czy linki do innych stron. Warte podkreślenia jest jednak to, że matki, oprócz używania języka ogólnego, posługują się różnymi jego odmianami, co można zauważyć zarówno w grupach matek, skupiających grono osób pochodzących z danego regionu, jak i w miejscach, w których okręg, z którego się wywodzą, nie ma żadnego znaczenia, a jednak pojawiają się nawiązania regionalne, np.:

Tytuł wątku: Marcowe mamusie 2017
mama_NS
Fanka BB :)
A ja kurde polazilam po sklepach przed chwila trochę w poszukiwaniu pajacykow bo chciałam troszke kupic to widzialam tylko albo tupowo dla dziopki[50] albo np takie granaty ciemne czy takie niby marynarskie to jak dla chlopaka tylko i wrocilam z pustymi rekami (BB 12.01.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/marcowe-mamusie-2017.79811/page-923#post-14469636

Tytuł wątku: MAJOWE DZIECIACZKI 2007
adybird23
Cyber rusałka
glizdunia no ja sie nastawiłam ze ja bierzemy to ten moj chłop narobił zametu..gadałam dzis z tesciami ale zadne argumenty do mojej wszechwiedzacej tesciowej nie dochodza a przeciez z 3 osobami przeciwko mnie nie bede sie wadzic..wiem ze na przyszłosc na zadna wycieczke nie pojedziemy skoro maja byc takie szopki..a A. juz mnie tak zagrzał ze humor straciłam :ico_zly: ewcik ciesze sie ze tobie juz lepiej.. :ico_oczko: (NO 13.01.2022).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=17&t=1807&p=440236&hilit=Gwara#p440236

Występowanie różnorodnych form spoza polszczyzny ogólnej jest zauważalne przez internautów i niekiedy owocuje dyskusją na ten temat. Kobiety są zainteresowane pochodzeniem osoby, która posługuje się elementami języka spoza zakresu tzw. polszczyzny literackiej, np.:

Tytuł wątku: Staraczki 2017 ;) zapraszam!
bertha
Fanka BB :)
Lux, juz kiedys mialam pytac - tak z czystej ciekawosci i niewiedzy pytam :) - czy mówienie "temu" zamiast "dlatego", to jest specyficzne dla jakiegos regionu w polsce, czy akurat ty tak mowisz i to jest takie "twoje" :)? nigdy sie z tym nie spotkalam i ciekawa jestem :) (BB 14.01.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/staraczki-2017-zapraszam.79199/page-405
(…)
Luxuorius
Moderatorka
Bertha ja nawet uwagi na to nie zwrocilam, ze tak mowie czy pisze, od zawsze tak gadule :laugh2:
u nas tak w sumie kazdy gada w otoczeniu heheeh, moze to temu, ze ja Poznanianka i takla troche gwara inna, nie wiem tak spekuluje jak zawsze na Ślask jade to sie wsłuchuje co oni gadaja, bo ich zrozumieć to dopiero sukces (BB 14.01.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/staraczki-2017-zapraszam.79199/page-406

Kobiety w większości mają pozytywny stosunek do stosowania na forum form dialektalnych czy też gwarowych, np.:

Tytuł wątku: Czerwcowe maleństwa 2010 :))))
justysia_k
Użytkownik
(…) aga wez jeszcze cos a swoja gwara zaciagnij bo malo dzis w pracy z fotela nie spadlam ze smiechu :)))
(…) (FP 14.01.2022) https://forum.parenting.pl/topic/801276-czerwcowe-malenstwa-2010/page/142/?tab=comments#comment-1037827
(…)
aga82
Użytkownik

[50] Podkreślenia wybranych elemenótw wypowiedzi zostały dokonane przeze mnie dla uwypuklenia określonych elementów postów.

justysiu spcjalnie dla Ciebie: cosik mi tu zawoniało dobrym jedzieniem więc musza coś narychtować mojemu Dawidkowi na kolacja :D ino musza dać se pozór w kuchni żeby ino kajś sie nie wyglebić bo nie mom szczęścia chyyba usmaża mu jajco bo mom lenia :D:D:D Justysiu nie umie tak dobrze po śląsku ale dla Ciebie się (FP 14.01.2022). https://forum.parenting.pl/topic/801276-czerwcowe-malenstwa-2010/page/143/

Zdarzają się jednak i tacy, którym nie podoba się używanie regionalizmów, gdyż uważają, że forum jest miejscem publicznym, w którym należy posługiwać się polszczyzną ogólną, np.:

Tytuł wątku: Czy twój mężczyzna ogląda strony pornograficzne???
Maziajka
Moderator
Członek załogi
(…)
Truskawa ja tez jestem ze Śląska i nie pisze "se" tylko sobie, a ni jeszcze innych smiesznych wyrazów, bo to nie jest forum gwary śląskiej.Poza tym zazdroszcze bogatego słownictwa.Masz się czym chwalić
(…)
truskawa10017
Fanka BB :)
Mazia przykro mi ale inaczej nie umie gwara sląska to moj jedyny jezyk nawet jesli próbuje mówic czysta polszczyzna to nie potrafie i jest mi głupio ze tak mówie wiec nie liczcie z mojej strony ze zaczne tu poematy pisac po polsku. Nawet teraz mi ciezko niektóre zdania ubrac w słowa:/// Jestem typowa ślązaczka. (BB 14.01.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/czy-twoj-mezczyzna-oglada-strony-pornograficzne.1680/page-43#post-3978137

Widać więc, że komentarze matek skierowane do autorów, których wypowiedzi zawierają elementy dialektalne czy gwarowe, nie pozostają bez odzewu ich autorów.

Na analizowanych forach, wyłączając oczywiście wypowiedzi ekspertów, mamy również do czynienia z elementami profesjolektów, np.:

Tytuł wątku: Sierpniowe mamy 2022
kasiaa91
Fanka BB :)
Poczekaj dwa dni i zrób betę i progesteron. Zobaczysz. Ja teraz mimo wszystko miałam 5 dni okresowego krwawienia a ciąża to przetrwała. Poroniła się później ale to najpewniej wady rozwojowe powstałe w trakcie organogenezy, bez związku z wcześniejszym krwawieniem. Czasami to krwiak, czasami jakieś idiopatyczne krwawienie, czasami złuszczanie części endometrium nie w miejscu gdzie zarodek siedzi. (…)
(BB 13.01.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/staraczki-ii-polowa-2021.115703/page-810#post-22083165

Po prześledzeniu niektórych wpisów matek, posługujących się profesjolektem, można często dowiedzieć się, jaki wykonują one zawód bądź też wywnioskować na podstawie wypowiedzi, z którą dziedziną nauki są związane. Autorka powyższego wpisu zamieściła wypowiedź, która sugeruje, że studiowała kierunek medyczny, np.:

Tytuł wątku: Sierpniowe mamy 2022
kasiaa91
Fanka BB :)
Ja na studiach miałam pacjentkę która biegała do 40 tygodnia. Tyle że przed ciąża na codzień biegała ultramaratony więc takie 5 km to było dla niej jak dla mnie wejście po 2 schodach :) Kobieta nie ćwicząca

pewnie od cwiczeń nie poroni ale już kręgosłup może jej siąść więc zasada jest taka że ekstremalnej aktywności w ciąży się nie zaczyna. (BB 13.01.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/sierpniowe-mamy-2022.116205/page-174

Stosowanie profesjonalizmów jest zazwyczaj świadome, gdyż kobiety poprzez ich użycie, chcą nie tylko pomóc innym w problemie, ale również podkreślić wykonywany zawód, a tym samym zyskać poważanie wśród rozmówców, podkreślając siłę swego autorytetu.

W wypowiedziach matek pojawia się również słownictwo typowe dla tej grupy społecznej. Kobiety często posługują się skrótami takimi jak: *cc* (cesarskie cięcie), *cp* (ciąża pozamaciczna), *kp* (karmienie piersią), *mm* (mleko modyfikowane), *owu* (owulacja). W postach matek wielokrotnie występuje znak @, oznaczający miesiączkę. Często po przeczytaniu kilku postów trudno zrozumieć, o co w nich chodzi ze względu na używane skróty. Dopiero przeczytanie znacznej liczby dyskusji pozwala na zupełne zrozumienie wypowiedzi.

Wraz z rozwojem dyskursu CMC wykształciły się tzw. „wspólnoty dyskursu", które zaczęły pośrednio ujawniać system wartości internautów, ich tożsamość grupową, preferowane przez nich formy komunikacji oraz specyficzny typ stosunków międzyludzkich (Ogonowska, Skowronek 2005: 308), przejawiający się w tworzeniu zachowań społecznych (Górska-Olesińska 2009: 90). Członkowie „wspólnot dyskursu", na podstawie poziomu umiejętności językowo-komunikacyjnych, uzyskują status „ekspertów" lub „nowicjuszy" (Ogonowska, Skowronek 2005: 308).

Mianem „wspólnot dyskursu" na forach dla młodych matek można określić zespół kobiet, które tworzą wątki dotyczące danego zagadnienia oraz wchodzą w skład grup skupiających wokół siebie konkretne grono użytkowniczek, dyskutujących na określony temat. Kobiety przedstawiają tutaj swoje prośby, opinie czy też porady. Wśród porozumiewających się internautów można wskazać ich kilka grup matek, wyróżniających się w dyskusjach, a mianowicie:

Doświadczone matki

Do tej grupy należą panie, które oprócz tego, że spodziewają się dziecka czy też są już matkami małych dzieci, mają również starsze potomstwo, często już odchowane. Pozostałe kobiety zadają takim matkom wiele pytań odnoszących się do ciąży, porodu czy wychowania dzieci, np.

Tytuł wątku: JESIENNE DZIECIACZKI czyli lato i jesień 2011
nina0226
Zrobiłem Magistra z forum!

Hejka dziewczyny! Przepraszam, że tak zmieniam temat, ale mam pewien problem z Alankiem. Wiem, że już to przerabiałyście ze swoimi dziciaczkami więc chcę się poradzić. (…) Chodzę non stop nie wyspana. Chciałabym go jakoś odłuczyć tego wstawania a pamiętam, że elibell miała jakąś metodę podawania wody. Powiedz mi jak to wyglądało u Ciebie? Jak się budził, dawałaś mu wodę, a jak nie chciał i płakał to co robiłaś? (…) (NO 04.02.2022).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=17&t=12444&p=5772510&hilit=Powiedz+jak+to+wygl%C4%85da%C5%82o+u+ciebie#p5772510

Wśród doświadczonych kobiet, które doradzają innym znajdują się również matki po tzw. przejściach. Kobiety, wyżalając się na forum, opisują swoje traumatyczne przeżycia związane np. z kilkoma poronieniami, nieudanymi związkami. Tego typu osoby stanowią wsparcie dla pozostałych, które również borykają się z podobnymi problemami, np.:

Tytuł wątku: Ból i twardnienie brzucha, skracanie się szyjki macicy, skurcze
Monikacyganiocha
Fanka BB :)
Hej , napiszę Ci moja chistorie w 20 tyg dowiedziałam się że moja szyjka wynosi 5mm , i slowa ginekologa że nie daje dużo szans na przeżycie dziecka i że donoszę do jakiegoś konkretnego terminu. Starałam się o tą ciążę 3lata cieszyłam się jak głupia, i w jednej chwili świąt mi się zawalił przez pierwsze 3tygodnie nie spałam prawie wcale cały czas płakałam niestety jestem z tych trochę słabszych psychicznie. leżałam 14tygodni jadłam na leżąco myłam się co 3 dni byłam całkowicie uzależniona od męża serio nawet leżałam głodna i czekałam bo bałam się podejść do lodówki . Teraz jestem prawie w 35tyg zaczynam pomału funkcjonować jest ciężko wszystko boli od tego leżenia . Ślad na psychice niestety pozostał ponieważ było jeszcze po drodze podejzenie zespołu downa, hipotrofia, ale moja CÓRKA jest zdrowa i przede wszystkim już bezpieczna ❤
(…)
Ana20
Fanka BB :)
I Ty jesteś dowodem ze wszystko jest mozliwe, dzieki za to ze tu jestes i nas wspierasz mimo ciezkiej drogi jaką przeszlas□a juz niedługo córcia Ci to wynagrodzi□ (BB 04.02.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/bol-i-twardnienie-brzucha-skracanie-sie-szyjki-macicy-skurcze.4504/page-4683#post-19787549;

Moderatorki i administratorki

Uznaniem wśród matek niekiedy cieszą się także osoby zarządzające forum i moderujące dyskusje. Wynika to z faktu, że kobiety te, oprócz swojej pozycji na forum, posiadają szeroką wiedzę na temat macierzyństwa, która jest rezultatem tego, że na bieżąco interesują się kwestiami związanymi m.in. z porodem, ciążą, wychowaniem, zdrowiem. Ponadto widać, że osoby zarządzające forami chcą pomóc innym w ich problemach — szczególnie tych trudnych. Dlatego też włączają się do dyskusji, np.:

Tytuł wątku: Pobranie wycinka z szyjki macicy w ciąży - zgadzać się czy nie?
aniaslu
Administratorka czyli ja tu rządzę ;)
Członek załogi
@tragikomedia, ja niestety nic nadal nie wiem, bo pani doktor zanikła, ale widzę, że wspaniale wzięłaś sprawę we własne ręce. Jeśli chodzi o stres to dużo łatwiej jest dawać rady, żeby ktoś się nie stresował, niż być na miejscu takiej osoby. To, że przeżywasz jest naturalne. I nie myśl inaczej, bo często działania pt. muszę się zachowywać tak i tak, bo to lepsze dla mnie i dziecka, powoduje odwrotny skutek i dodatkową presję. To co możesz wypróbować to w jakiś sposób zadbać o swoje samopoczucie. Możesz wypróbować trening autogenny Schultza, który wielu osobom pomaga się zrelaksować, a inne denerwuje ;) (…).

tragikomedia
Fanka BB :)
Aniaslu dzięki jesteś kochana :) (…). (BB 04.02.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/pobranie-wycinka-z-szyjki-macicy-w-ciazy-zgadzac-sie-czy-nie.94078/page-2#post-17103455

Aktywne komentatorki

Wśród tej grupy kobiet znajdują się matki, które czynnie uczestniczą w życiu forum, tzn. nie odpowiadają tylko na wybrane posty, ale starają się komentować ich większość. Szczególną uwagę przywiązują do wypowiedzi, w których matki zwracają się z prośbą o pomoc. Widać, że kobiety te z pełnym zaangażowaniem udzielają odpowiedzi, w których można dostrzec indywidualne podejście do każdego rozmówcy. Tego typu osoby są zauważalne na forach:

Tytuł wątku: Lutówki 2016
Nika32
Użytkownik
No jestem, jakoś się uzależniłam od Was :-) Joanna dziękuję za zaproszenie, nie będziesz mieć ze mnie kompana na fb, jakoś nie przepadam za tym portalem :-) ale obiecuję, że w wolnej chwili dołączę Cię do znajomych :-) Mimka odważna kobitka z Ciebie, ale nie denerwuj się, szkoda nerwów :-) (…)
mimka1
Użytkownik
Nika32, fajnie że jednak wróciłaś. Bez Ciebie to forum jest niepełne. Zawsze nam pomagasz, masz doświadczenie i potrafisz się nim dzielić, za to Ci dziękujemy:))) (FP 04.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3434398-lutowki-2016/page/150/?tab=comments#comment-3650384

Profesjonalistki

Na forach pojawiają się również matki, które są wyspecjalizowane w danej dziedzinie. Często same ujawniają swój zawód, niekiedy jednak internautki, na podstawie ich wypowiedzi, same wnioskują, czym zajmują się w życiu. Można powiedzieć, że tego typu osoby pełnią rolę specjalistów w danej grupie. Matki zadają im szereg pytań. Wśród tej grupy kobiet występują m.in. pielęgniarki, położne, dietetycy, farmaceuci, nauczyciele. Poniżej przykładowe wypowiedzi skierowane do matki pielęgniarki:

Tytuł wątku: Luty 2010 :)))) wszystkie przyszłe
magduska
Użytkownik
lamponinko,a powiedz mi jeszcze czemu uważasz,że teraz już nie ma sensu u mnie robic tej glukozy?Chodzi Ci o tygodnie ciąży,że teraz wynik byłby już niedokładny??
Angelaa89
Użytkownik
Lamponiko yhy, rozumiem właśnie w szpitalu jak byłam to w ogóle nawet monitora nie widziałam wszystko widział tylko lekarz robił pomiary i tylko mi mówił że wszystko jest ok. No a wczoraj pokazał mi mój gin buźke i jak pomiary robił też widziałam. Jeszcze troszkę i będziemy wszystkie widziały, tak jak piszesz po porodzie:)
Marmi
Użytkownik
(…) lamponinko dzięki za wszystkie dobre rady (…)
Italy
Użytkownik (…)
Lamponinko jak myslisz czy na to badanie krwi do tego bitestu powinnam byc na czczo?
Ale sie denerwuje.... (…). (FP 04.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/619620-luty-2010-wszystkie-przyszle/page/54/?tab=comments#comment-721365.

1.5. Gatunek

Gatunek jest pojęciem ewoluującym na przestrzeni dziejów (zob. np. Opacki 2007: 104). Problematyka genologiczna[51] obejmuje swym zasięgiem m.in. dyscypliny literaturoznawcze, językoznawstwo, prasoznawstwo — a w obecnych czasach również medioznawstwo (Wojtak 2014b: 7). Wyróżniamy zatem trzy odłamy genologii: literaturoznawczą, lingwistyczną (językoznawczą, tekstów użytkowych, gatunków mowy) i ,,nową genologię" (Cudak 2007: 13), którą Edward Balcerzan nazywa genologią multimedialną, określając ją jako ,,dział semiotyki analizujący i systematyzujący genologiczne konsekwencje istnienia wielu różnych przekaźników w przestrzeni kultury" (Balcerzan 2007: 271-272).

Temat rozwoju gatunku[52] podejmowany był już w starożytności — zarówno w tradycji greckiej, jak i rzymskiej. Systematyzacja gatunków leżała w centrum zainteresowań Platona i Arystotelesa. Obydwaj myśliciele przedstawili odmienne podziały wypowiedzi językowych, które wyróżnili na podstawie kryterium ,,przedmiotu naśladowania". Opowiadanie proste, naśladowcze i mieszane to typy wypowiadania myśli wskazane przez Platona, którym według filozofa podlegają określone gatunki poezji. Twierdził, że podział ze względu na treść jest podporządkowany podziałowi ze względu na sposób wypowiedzi. Arystoteles zaś wymienił dwa typy wypowiedzi językowej: epicki i dramatyczny, które stały się podstawą do dalszych klasyfikacji rodzajowych (Cudak 2007: 15-16). Teorie, które wyrosły na gruncie Arystotelesowskim i Platońskim pozwalają klasyfikować utwory na podstawie ich stałych i niezmiennych historycznie cech. Jednak rozprawy Ferdinanda Brunetiere'a i Philippe'a van Tieghema zaprezentowały odmienne stanowisko, według którego gatunek jest pojęciem historycznie ciągłym dopuszczającym w trakcie ewolucji zmianę cech wyróżniających (Opacki 2007: 92, 94, 106). Również w tradycji rzymskiej teoria gatunku stała się kluczowym zagadnieniem. Horacy w *Ars poetica* określił gatunek jako jedność ,,treści" i warstwy językowej, które były podporządkowane zasadzie *decorum*. W IV w. n.e. w *De arte grammatica* Diomedes wprowadził pojęcia

[51] Nazwa ,,genologia" pochodzi od pojęć greckich: ,,genos" i ,,logos", czyli ,,gatunek" i ,,nauka", zaproponował ją do określenia badań nad gatunkami i rodzajami literackimi francuski komparatysta i metodolog Philippe van Tieghem (Cudak 2007: 14). Kazimierz Bartoszyński wymienia trzy podstawowe tereny działań genologii: wyznaczanie pewnego zbioru zjawisk, stworzenie definicji grup indywidów literackich należących do tego zbioru, przeprowadzanie podziałów, którym ten zbiór może być poddawany (Bartoszyński 2007: 220).

[52] Językoznawcy w odniesieniu do gatunku często posługują się pojęciami: archetypu gatunkowego, wzorca tekstowego, superstruktury, genre'u. Bożena Witosz zaznacza, że terminy te ,,nie są synonimami, choć zdarza się, że funkcjonują zamiennie "(Witosz 1999: 42).

„rodzaj” i „gatunek”, twierdząc, że gatunki są skupione w trzech rodzajach — epice, dramacie i melice, nie uwzględniając jeszcze rodzaju lirycznego (Cudak 2007: 17).

Polskie badania i opisy genologiczne zaczęły rozwijać się już w epoce renesansu. Powstało wówczas wiele utworów, m.in. Macieja Sarbiewskiego, Wacława Rzewuskiego, Filipa Golańskiego, Franciszka Dmochowskiego, które były poświęcone genologii. Gatunek (*species*) podlegał trójstopniowej kategorii rodzaju (*genus*), a poszczególne utwory (*individuum*) były jemu podległe. W epoce staropolskiej gatunek pojmowano „jako idealny byt jednostkowy (*forma communis*), który istnieje w każdym bycie indywidualnym (*in re*)” (Cudak 2007: 18). W definicji gatunku oprócz jej nazwy i objaśnienia, opisu cech gatunkowych, informacji o dziełach tworzących tradycję wyróżniano zbiór wzorów danego gatunku. Wzorzec gatunkowy miał orzekać o cechach utworów na podstawie tradycji literackiej. Idealnych wzorów poszukiwano w antyku, wskazując cechy wyróżniające i gatunkotwórcze (Cudak 2007: 18-19).

W XVI wieku, w wyniku wystąpień na sejmach i sejmikach, rozwinął się podstawowy gatunek oratorstwa, wywodzący się ze starożytnej Grecji, zwany mową (Ostaszewska 2004: 217-219). Jerzy Ziomek traktuje mowę jako najważniejszą odmianę gatunkową właściwą publicystyce w okresie, w którym nie wytworzyło się jeszcze dziennikarstwo (Ziomek 1999: 166, cyt. za: Ostaszewska 2004: 219). Opisując mowę, trzeba zwrócić uwagę na fakt, że oprócz tego, iż była ona wygłaszana w postaci monologu, to również przybierała niekiedy postać dialogu lub kazania. Należy podkreślić, że mowy były spisywane i pojawiały się drukiem w XVI wieku. Składały się one z takich segmentów jak: wstęp, w którym sformułowany był problem, część główna, której celem było nawiązanie porozumienia intelektualnego i emocjonalnego pomiędzy mówcą i słuchaczami, oraz rekapitulacja. Zadaniem mowy było nie tylko przedstawianie danego problemu i jego dowodzenie, ale również perswazyjne oddziaływanie na odbiorców. Należy podkreślić, że rozwój mowy uwypuklił relacje zachodzące pomiędzy nadawcą a odbiorcą, wykształcił sytuację wypowiedzi, odnoszącą się do miejsca, w którym mowa była wygłaszana oraz typ odbiorcy — odbiorcę zbiorowego. Mowa jako gatunek ze względu na swój oficjalny charakter wykształciła określone normy zachowania językowego, do których należą zwroty grzecznościowe. Mowa sejmowa składała się z trzech segmentów: inicjalnego (początku), centralnego (tekstu właściwego) oraz finalnego (zakończenia). Również, dzięki drukowi, mowa otrzymała nagłówek, który zawiera informacje na temat podgatunku oraz okoliczności, które dotyczą daty obrad Sejmu (Ostaszewska 2004: 219-224). Współcześnie

odpowiednikiem mowy jest przemówienie sejmowe. Przyglądając się gatunkowi mowy, możemy dostrzec, jak przeobrażał się on w ciągu lat. Staropolska publicystyka, oprócz gatunku mowy, wykształciła jeszcze takie gatunki jak: wotum, dyskurs, list emendacja, kwerela, dialog, kazanie, które współcześnie możemy odnieść chociażby do artykułu, felietonu, eseju czy reportażu (Ostaszewska 2004: 224, 227).

Cechy mów staropolskich występują również w forach internetowych, dlatego wspomina się o nich w tej części pracy. Obie formy wypowiedzi nastawione są na kontakt i porozumienie. Zarówno forum dyskusyjne, jak i mowa podejmują tematy odnoszące się do życia społecznego. W obydwu przypadkach mamy do czynienia z formą dyskusji. W przypadku mowy odnosimy ją do oratorstwa polemicznego, natomiast w przypadku forum do wymiany informacji oraz poglądów przedstawianych w gronie zarejestrowanych użytkowników. Kolejna wspólna cecha obu gatunków to sytuowanie w roli domyślnego adresata odbiorcy zbiorowego, do którego skierowane są wypowiedzi. Mówca zwraca się do zgromadzenia, na czele którego stoi król wraz z reprezentantami, natomiast internauta do grupy osób, które przynależą do danego forum. Najbardziej widoczne różnice, które przejawiają się pomiędzy dwiema formami, odnoszą się do stylu wypowiedzi. Mowę wyróżnia styl oficjalny, natomiast forum dyskusyjne styl potoczny.

Jerzy Ziomek XVI-wieczne gatunki podzielił na regularne (arystotelesowskie) i nieregularne (niearystotelesowskie). Te pierwsze miały odnosić się do poetyk humanistycznych i nawiązywać do poetyk antycznych i średniowiecznych. Te drugie zaś miały pochodzić z konwencji zwyczajowych, a nie skodyfikowanych (Ziomek 2002: 23; cyt. za: Cudak 2007: 19). I połowę wieku XIX określamy jako czas kryzysu genologii, w której ważną rolę odgrywa już nie gatunek, a „kategoria ekspresyjności wypowiedzi" (Cudak 2007: 20). W obrębie ustabilizowanego wówczas podziału na epikę, lirykę i dramat (Cudak 2007: 24) dochodzi do krzyżowania się gatunków (Opacki 2007: 92-114), zacierania się granic pomiędzy nimi oraz wprowadzania do literatury nowych form, które były analizowane poza klasycznym systemem (Cudak 2007: 20).

Na przestrzeni dziejów pojęciu gatunek przypisywano różne role. Początkowo występowało ono w funkcji klasyfikacyjnej, która zakładała, że wszystkie jego cechy muszą znajdować się w każdym egzemplarzu. W II połowie XIX Stefan Sawicki przeciwstawia pojęcia klasyfikacyjne pojęciom typologicznym, które z kolei odnoszą się do jednostek posiadających pewne cechy wzorca. Z biegiem czasu zaczęto podkreślać ilościowe podobieństwo do modelu. Wprowadzono pojęcia politypiczne. Zbiór, który odnosi się do

takiego pojęcia zawiera jednostki o bardzo bliskim podobieństwie oraz takie, które nie mają żadnej cechy wspólnej poza relacją do wzorca (Sawicki 2007: 137-142). Według Stefana Sawickiego „dla celów teoretycznych w genologii najbardziej przydatne byłyby umiejętnie konstruowane pojęcia typologiczne, posługujące się zarówno podobieństwem jakościowym, jak i ilościowym do wzorca" (Sawicki 2007: 144).

W Polsce, w latach 30. XX wieku, fundamenty genologii zbudowała Stefania Skwarczyńska, która przedstawiła je w 1965 roku we *Wstępie do nauki o literaturze* poświęconym rodzajom i gatunkom. Według badaczki podstawowym obiektem badań gatunkowych są fakty genologiczne, w skład których wchodzą: nazwy genologiczne, pojęcia genologiczne, przedmioty genologiczne, w tym rodzaje, gatunki i odmiany gatunkowe. Według założeń Stefanii Skwarczyńskiej rodzaj literacki jest podstawą budowy utworu literackiego. Do cech struktur gatunkowych badaczka zalicza: podmiot mówiący, odbiorcę i stosunek pomiędzy podmiotem mówiącym a odbiorcą; sytuację nadawczą i odbiorczą (komunikacyjną), uwarunkowania społeczno-historyczne i kulturowe; funkcję gatunku; przedmiot gatunku i jego ujęcie; tworzywo przekazu, środki przedstawienia i wyrazu oraz kod (Cudak 2007: 23-24).

Stefania Skwarczyńska wskazuje na trzy genezy pojawienia się gatunku w literaturze: życiową, literacką oraz interioryzację formy z innego obszaru sztuki. Tę pierwszą traktuje jako podstawowe pochodzenie gatunku. Według badaczki gatunek wywodzi się z praform — prostych form gatunkowych, które powstały z wypowiedzeń związanych z elementarnymi sytuacjami życiowymi. Przykład stanowi chociażby tren, który powstał na skutek werbalizacji bólu po stracie ukochanej osoby. Geneza literacka natomiast odnosi się do samej literatury, która, dzięki m.in. przemianom ewolucyjnym, jest obszarem jego narodzin. Interioryzacja formy z innego obszaru sztuki odnosi się chociażby do powstania literackiego scherzo czy epickiego obrazka (Cudak 2007: 24). Według Ireneusza Opackiego Skwarczyńska „stwarza kryteria odmienne od tradycyjnych. Propozycja równie odważna i atrakcyjna, co ryzykowna. Atrakcyjna — bo otwiera perspektywy stworzenia jednolitego systemu ramowego, który potrafiłby objąć całość zjawisk literackich. Ryzykowna — bo wiąże się z koniecznością przegrupowania materiału literackiego, podzielenia go według nowych aspektów, niejednokrotnie burzących całkowicie dotychczasowy układ rzeczy" (Opacki 2007: 97).

Warto odnieść się również do ustaleń innych badaczy. Henryk Markiewicz w rozprawie *Rodzaje i gatunki literackie* z 1963 roku twierdzi, że klasyfikacja rodzajowa powstaje na zasadzie przecięcia takich kryteriów podziału jak: udział podmiotu, forma i funkcja

wypowiedzi. Bożena Witosz pomija klasyfikację rodzajową, proponuje natomiast systematykę literatury w obszarze rodzin gatunków. Systematyka rodzajów budowana przez Stefanię Skwarczyńską ma charakter funkcjonalny. Badaczka oprócz dramatu, epiki i liryki uwzględnia tzw. „twórczość budującą", „praktyczną" i „pomocniczą" (Cudak 2007: 25).

W latach 60., w dobie strukturalizmu gatunek — pojmowany jest jako złożona struktura podsystemów — staje się przedmiotem badań nauki o literaturze: „Gatunek istnieje, jest dany w pewnym sensie apriorycznie, istnieje obiektywnie nie tylko jako narzędzie opisu, ale także jako zespół norm możliwy do wywiedzenia z genotypicznego wyposażenia tekstów oraz jako element intersubiektywnej świadomości twórców i czytelników. Jest strukturą historycznie zmienną, przeobrażającą się w czasie, ewoluującą" (Cudak 2007: 27).

Genologia literaturoznawcza pojęcie gatunek wiąże ze strukturą tekstu. Według Michała Głowińskiego „stosunek konkretnego utworu do gatunku jest taki sam, jak stosunek wypowiedzi do systemu językowego, jak stosunek parole do langue w klasycznej terminologii Ferdynanda de Saussure'a" (Głowiński 2007: 83). Teresa Michałowska zaś twierdzi, że „gatunek to system semiotyczny pośredniczący między ogólnym systemem (*langue*) literatury a konkretnym utworem (*parole*), funkcjonujący jako paradygmat klasy utworów (w sensie dystrybutywnym)" (Michałowska 1982 : 118; cyt. za: Cudak 2007: 31).

W II połowie XX wieku gatunek postrzegany jest jako typ tekstu lub wypowiedzi (Cudak 2007: 34). Z gatunkiem ściśle powiązane są, oprócz kategorii tekstu, pojęcia dyskursu i stylu, które tworzą zbiór (kolekcję) składników stanowiących dla siebie kontekst pojęciowy (Wojtak 2011: 70). Edward Balcerzan pojęciu gatunek przypisuje aspekt komunikacyjny, gdyż uważa, że stanowi on „ułatwienie odbioru, gwarantuje zrozumialstwo (choć nie musi gwarantować poczytności), zabezpiecza porozumienie co do sytuacji wypowiadania takich właśnie słów — w ten właśnie sposób zorganizowanych. Jest ułatwieniem obustronnym. Wyręcza i poetę, i czytelnika" (Balcerzan 2007: 122).

W latach 70. i 80. językoznawca Antoni Furdal powołał do życia termin genologia lingwistyczna, który wniósł wiele do badań naukowych, gdyż odnosił się do niezbadanych dotąd gatunków użytkowych (Ostaszewska 2020: 18). W skład obszarów badań genologii językoznawczej wchodzą nie tylko budowa tekstu oraz powiązania kontekstowe, ale również zagadnienia psycholingwistyki i kognitywizmu (Witosz 1999: 38).

Współczesna koncepcja gatunku została ukształtowana jednak głównie przez trzy teorie: Michaiła Bachtina, Ludwiga Wittgensteina i teorię prototypów (Ostaszewska 2020: 19). Bachtinowską koncepcję gatunków mowy, zawartą w rozprawie *Problem gatunków*

mowy, a później rozwiniętą przez Annę Wierzbicką, autorkę *Genre'ów mowy* czyni się wyjściem do powstania genologii językoznawczej (Wysłouch 2007: 293). Przedstawione przez Michaiła Bachtina postulaty stały się niezwykle ważne dla językoznawców. Według uczonego, schemat gatunku zależy od jego użytkowników oraz podlega zmianom, które towarzyszą jego rozwojowi. Jako gatunki mowy Michaił Bachtin określa „specjalne, względnie trwałe typy takich wypowiedzi" (Ostaszewska 2020: 20). Językoznawca uważa, że są one nam dane tak, jak język ojczysty, dlatego też to, w jaki sposób się nimi posługujemy jest znane wszystkim członkom danej społeczności (Ostaszewska 2020: 20). Według Michaiła Bachtina człowiek mówi gatunkami. Dokonuje on podziału gatunków na gatunki prymarne — związane z wypowiedziami mówionymi oraz sekundarne — odnoszące się do wypowiedzi pisemnych (Labocha 2020: 192). Zdaniem badacza istotną rolę w każdej wypowiedzi zarówno pisemnej, jak i ustnej odgrywają reguły gatunkowe, które uzależnione są od kontekstu (Ostaszewska 2020: 20).

Gatunek mowy można także opisać, odwołując się do kategoryzacji: klasycznej (wiązanej z Arystotelesem), prototypowej oraz „podobieństwa rodzinnego". Pierwsza traktuje gatunek jako model, który zawiera cechy stałe, pełniące funkcję utożsamiającą i odróżniającą. Druga i trzecia pozwalają rozpatrywać go w sposób elastyczny i akceptować względność w jego postrzeganiu (Witosz 2007: 238; Ostaszewska 2020: 20-21). Mianem prototypu określamy „wiązkę cech charakterystyczną dla danej kategorii" (Ostaszewska 2020: 21), znajdującą się w jej centralnym punkcie. Teoria prototypów, rozwijana przez m.in. Eleanor Rosch, oparta jest na tzw. kategoriach naturalnych, które charakteryzują się informacją sytuacyjną, brakiem ostro zakreślonych ram demarkacyjnych, stopniowalnością i rozciągliwością. Gatunek opisywany przy pomocy prototypu charakteryzują cechy wyraziste — w centrum gatunku oraz cechy marginalne — usytuowane na peryferiach (Ostaszewska 2020: 20-21; Witosz 2007: 238-239). Ludwig Wittgenstein natomiast opowiada się za pojęciem gry językowej i koncepcją podobieństwa rodzinnego. Według tego badacza poszczególne elementy można zakwalifikować do danej kategorii na zasadzie łączących je cech rodzinnych (Ostaszewska 2020: 21, Witosz 2007: 238).

Należy wziąć pod uwagę fakt, że pojęcie gatunek nie ma niezmiennego, stałego statusu w literaturze genologicznej, gdyż ma ono wiele odpowiedników, które nie zawsze mają takie samo lub podobne znaczenie (Ostaszewska 2020: 23). Bożena Witosz np. utożsamia gatunek z typem tekstu, czyli kategorią teoretyczną będącą składnikiem kompetencji komunikacyjnej członków danej wspólnoty kulturowej. Według badaczki gatunek to model określonego typu

tekstu (Witosz 2004: 44; 1999: 41-42), charakteryzujący się takimi cechami jak: brak określonych granic, przenikalność, rozciągliwość, otwartość (Witosz 2007: 236). Aleksander Wilkoń przedstawia zaś następujący podział gatunków: gatunki skodyfikowane, do których należą formy użytkowe pisane; gatunki utrwalone, które są spisane bądź zapadają w pamięci; gatunki skonwencjonalizowane, które odnoszą się do zespołu cech, w którym dany element może ulegać zmianie; gatunki nieskonwencjonalizowane, które się wyróżniają przez jedną cechę; gatunki nowe, które nie są rozpoznawane, gdyż nie mają jeszcze typowych cech (Wilkoń 2002: 201; cyt. za: Ostaszewska 2020: 26). Ponadto badacz wskazuje na pięć klas, dzięki którym możemy scharakteryzować gatunek, a mianowicie: *genus proximum* gatunku (rodzaj i podrodzaj); przynależność socjolingwistyczną do typu odmiany językowej (stylu funkcjonalnego); przynależność do danego typu funkcji; przynależność do form podawczych wypowiedzi (monolog, dialog); przynależność do typu semantycznego wypowiedzi (narracja, opis, komentarz) (Wilkoń 2005: 42-43).

Uczeni za najważniejszy wyznacznik gatunku uznają kategorię funkcji, która decyduje o przyporządkowaniu do niego tekstu. Funkcję można pojmować jako intencję użytkownika języka, który za pomocą swojej wypowiedzi chce osiągnąć cel komunikacyjny. Należy ją rozpatrywać w aspekcie semantycznym, strukturalnym i stylistycznym (Ostaszewska 2020: 30).

W pracy przyjęto definicję gatunku za Marią Wojtak, która twierdzi, że „gatunek jest tworem abstrakcyjnym, zbiorem konwencji, które podpowiadają członkom określonej wspólnoty komunikatywnej, jaki kształt nadać konkretnym interakcjom". Ponadto badaczka uważa, że tekst należy utożsamiać z gatunkiem (Wojtak 2004b: 30; 2004c: 15, 16; 2014b: 12-13) i podkreśla znaczenie wzorca gatunkowego.

Wzorzec gatunkowy pojmowany jest m.in. jako „zbiór reguł dookreślających najważniejsze poziomy organizacji gatunkowego schematu, relacje między poziomami i sposoby funkcjonowania owych poziomów" (Wojtak 2004b: 30). Wyróżniamy cztery aspekty wzorca gatunkowego: aspekt strukturalny, czyli model kompozycyjny, który tworzą: rama tekstowa, podział na segmenty, relacje między segmentami; aspekt pragmatyczny (uwikłania komunikacyjne), na który składają się: obraz nadawcy i odbiorcy, cel komunikatu, prymarne zastosowania komunikacyjne; aspekt poznawczy związany z tematyką i sposobem jej przedstawienia, który opisują perspektywa, punkt widzenia, hierarchia wartości i inne składniki obrazu świata; aspekt stylistyczny odnoszący się do cech uwarunkowanych strukturalnie, zdeterminowanych pragmatycznie i związanych z genezą użytych środków.

Wzorzec gatunkowy występuje w trzech powiązanych ze sobą wariantach. Możemy wskazać następujące jego odmiany: wariant kanoniczny, decydujący o tożsamości gatunku i odnoszący się do wyznaczników strukturalnych, pragmatycznych i stylistycznych; wariant alternacyjny, występujący jako rezultat przekształcania poszczególnych poziomów i aspektów wzorca kanonicznego oraz wariant adaptacyjny, nawiązujący do obcych schematów gatunkowych (Wojtak 2004b: 30-32; 2004c: 16-18; 2004a: 315-316; 2014a: 63-65; 1999: 105-106; 2014b: 12). Maria Wojtak podkreśla, że w formie wzorców gatunkowych funkcjonują gatunki wypowiedzi, które są realizacją wariantów wzorca, czyli konkretnych wypowiedzi (Wojtak 2004a: 315).

Koncepcja gatunku internetowego została przedstawiona w 1992 roku przez Joan Yeates i Wandę Orlikowski. Najogólniej rzecz ujmując, charakterystyczną jego cechą jest to, że powstaje w wyniku powielanych sytuacji komunikacyjnych. Gatunku internetowego nie należy wiązać z cechami umownymi, gdyż stanowi on zlepek elementów technicznych, społecznych czy też instytucjonalnych. Thomas Erickson przypisuje komunikacji internetowej termin „ekologia gatunków internetowych", który ma ją określać jako dynamiczną, niestałą, rozwijającą się dzięki technologii oraz czynnikom społecznym. Podział gatunków internetowych uzależniony jest od technologii, właściwości komunikacyjnych oraz kontekstu (Górska-Olesińska 2009: 52, 54-55).

Forum dyskusyjne, podobnie jak czat, blog, witryna WWW, e-mail, powstałe w Internecie, zaliczane jest do gatunków wtórnych z racji tego, że nawiązuje do dawnych form. Jako nowe elementy forum w porównaniu z wcześniejszymi gatunkami internetowymi można wskazać: umieszczanie komentarzy do postów, możliwość pozostawiania bez odpowiedzi poszczególnych wpisów bądź też dodawanie kolejnych replik danego wątku (Rejter 2009: 116-118).

Gatunki internetowe, oprócz tradycyjnych wyróżników, typowych dla interakcji, takich jak: uczestnicy porozumiewania się, czas i miejsce komunikacji, dziedzina życia społecznego — odnosząca się do danego gatunku, tematyka, kanał przekazu, stopień oficjalności sytuacji, intencje uczestników komunikacji, wyznaczniki językowe i kompozycyjne konkretnego gatunku (Grzenia 2008: 150) charakteryzują się również właściwościami uwarunkowanymi technologicznie. Słusznie zatem wrocławska badaczka, Ewa Kaczmarz, proponuje rozszerzenie klasycznych wyróżników gatunków internetowych o następujące właściwości:

w obrębie aspektu strukturalnego o metadane (datę, godzinę, lokalizację[53], nazwy interlokutorów); w ramach aspektu pragmatycznego o kategorię interaktywności, jednoczesności nadania i odbioru, powiązania analogowe do innych tradycyjnych gatunków oraz charakterystykę kanału komunikacyjnego z opisem interfejsu; w obrębie aspektu stylistycznego zaś badaczka proponuje uwzględnić elementy stylu związane z kanałem komunikacyjnym, a także środki stylistyczne właściwe dla języka pisanego i mówionego (Kaczmarz 2018: 74-79). Forum dyskusyjne spełnia wszystkie wyznaczniki wzorca gatunku internetowego, gdyż oprócz tradycyjnych właściwości wskazanych przez Jana Grzenię, zawiera również inne cechy, typowe dla gatunków sieci, omówione przez Ewę Kaczmarz.

Metadane niewątpliwie pełnią istotną rolę w analizowanych forach dla młodych matek. Każdy wpis, umieszczony na forum, opatrzony jest datą i zazwyczaj godziną — widocznymi na górze postu oraz nazwą uczestnika, widniejącą po lewej bądź po prawej stronie, lub nad komunikatem. Można zauważyć, iż jedną z najważniejszych funkcji zapisywanych dat jest umożliwienie internautom dokonania selekcji wiadomości poprzez wpisanie w okienko *szukaj* interesującego ich hasła. Użytkownicy sami mogą zadecydować o sposobie uporządkowania informacji — od najnowszych czy też od najstarszych. Oprócz daty informującej o tym, kiedy konkretny post został dodany na forum, możemy wyszukać datę rejestracji autora wypowiedzi oraz datę jego ostatniej aktywności.

Istotną rolę informacyjną z punktu widzenia komunikacji za pośrednictwem forum pełnią nicki, czyli pseudonimy internetowe użytkowników forów. Dzięki nim interlokutorzy bezpośrednio lub pośrednio ujawniają informacje na swój temat. Oprócz pełnego brzmienia imienia i nazwiska, w funkcji pseudonimów pojawiają się też zdrobnienia imion i nazwisk czy też odniesienia m.in. do cech zewnętrznych i właściwości charakteru nosiciela nazwy i jednocześnie jej twórcy. Nazwy użytkowników wskazują na ich płeć (np. *ewelka21*), odnoszą się do podejmowanego tematu (np. *dzidziuś2015*), informują o miejscowości, z której pochodzi dany rozmówca (np. *tysiawroclaw*), dostarczają również informacji na temat imienia i nazwiska (np. *ninanikolaivnazz*), a także przekazują inne, dodatkowe wiadomości o interlokutorach (np. *mamusiatrójkidzieci*).

Forum internetowe niewątpliwie jest gatunkiem wysoce interaktywnym, ponieważ umożliwia wymianę komunikatów nie tylko jako kanał przekazu, ale również jako strona WWW, którą samo tworzy (Naruszewicz-Duchlińska 2014: 30-31). Na forum internetowym

[53] Lokalizacja urządzenia, z którego korzysta dany interlokutor, wyświetla się po kliknięciu w nazwę użytkownika.

komunikuje się wielu użytkowników, którzy zabierają głos w danej dyskusji. Taka wymiana informacji sprawia, że rozmówcy wpływają wzajemnie na własne poglądy, przy tym odczytanie wypowiedzi nie wymaga jednoczesnej obecności interlokutorów. Daty umieszczone przy postach informują, że użytkownicy najczęściej od razu odpowiadają na dane zapytania, zdarza się jednak, że odpowiedzi pojawiają się po długim czasie. W analizowanym materiale odnotowano wypowiedź, która stanowiła odpowiedź na pytanie zadane cztery lata wcześniej.

Fora internetowe zaadaptowały wzorce innych gatunków internetowych, a mianowicie e-mailowych list dyskusyjnych i grup dyskusyjnych (Mazur 2011: 170). Wzorem dla twórców forów stała się przede wszystkim struktura grup dyskusyjnych. Zarówno w przypadku grup, jak i forów istotną rolę pełni wypowiedź inicjująca dyskusję, składająca się z trzech członów: inicjalnego, w skład którego wchodzą: nagłówek lub incipit, formuła określająca nadawcę, dokładna data i godzina nadania tekstu, formuły powitalne, segment wstępny; członu głównego oraz członu finalnego, zawierającego segment rozwiązujący kontakt oraz segment identyfikujący nadawcę, dopisek. Wspólnym mianownikiem dla obydwu gatunków jest również określony temat, w obrębie którego tworzone są wątki, odnoszące się do określonego tematu. Ponadto komunikacja na forach i grupach zróżnicowana jest stylistycznie i odbywa się w sposób asynchroniczny (Naruszewicz-Duchlińska 2011: 67-68). Można zatem stwierdzić, że fora kontynuują wcześniejsze tradycje gatunków cyfrowych.

Forum jako kanał przekazu ma ściśle uporządkowaną, hierarchiczną strukturę narzuconą przez jego twórców i używane przez nich szablony strony. Każde z omawianych forów internetowych wyróżnia charakterystyczna grafika. Użytkownicy mają możliwość korzystania z różnorodnych znaków, zarówno liter, jak i emotikonów, czcionki, pogrubienia, kursywy[54]. Zróżnicowana kolorystyka, która charakteryzuje badane fora dla młodych matek, niewątpliwie ułatwia komunikację, ponieważ oddziela działy od działów czy też poddziały od innych poddziałów. Dzięki kolorystyce od razu możemy też dostrzec, jakie tematy podejmuje się na danym forum, co z kolei zwalnia użytkowników z głębszego poszukiwania ogólnych zagadnień.

[54] Więcej na temat charakterystyki forum jako kanału przekazu zob. podrozdział *Forum*.

1.6. Tekst

W latach 60. zaczęła rozwijać się lingwistyka tekstu, która współcześnie pokrewna jest genologii i pełni bardzo ważną rolę w budowaniu jej teoretycznych podstaw. Opisywanie tekstu wiąże się nie tylko z wykorzystaniem samej genologii, ale również z innymi naukami należącymi do lingwistyki pragmatycznej. Do nich zaliczamy: socjolingwistykę, psycholingwistykę, teorię aktów mowy, teorię interakcjonizmu językowego, w tym związki z kognitywizmem i lingwistyką międzykulturową. Dzięki tym dyscyplinom można analizować m.in. relacje między podmiotem wypowiedzi a rolą społeczeństwa i kultury (Ostaszewska 2020: 12, 26-31).

Etymologię leksemu *tekst* należy wiązać z łac. słowem *textus* oraz czasownikiem *texere*. Pojęcie *tekst* pierwotnie oznaczało 'tkaninę, tkanie, tkać' (Żydek-Bednarczuk 2005: 49). Językoznawcy podają różne definicje tekstu, jednak w większości odnoszą je do jego budowy oraz sytuacji komunikacyjnej, z którą jest związany (Wilkoń 2002: 28). Aleksander Wilkoń zwraca uwagę na fakt, że terminu tekst w przeciwieństwie do zdania nie wyróżnia uporządkowany zbiór reguł, ale składa się on z określonej budowy i zorganizowanego układu znaczeniowego (Wilkoń 2002: 17, 21, 33). Badacz podkreśla, że „warunkiem podstawowym bycia tekstem jest jego »poprawność« gramatyczna i semantyczna, których nie należy identyfikować z regułami logiki" (Wilkoń 2002: 33). Według Jerzego Bartmińskiego natomiast „tekst jest ponadzdaniową jednostką językową, makroznakiem, mającym określone nacechowanie gatunkowe i stylowe (kwalifikator tekstu) poddającym się całościowej interpretacji semantycznej i komunikatywnej, wykazującym integralność strukturalną oraz spójność semantyczną i podlegającym wewnętrznemu podziałowi semantycznemu, a w przypadku tekstów dłuższych — także logicznemu i kompozycyjnemu" (Bartmiński 1998:). Według badacza tekst wyróżnia się dwiema najważniejszymi cechami — można w nim wskazać temat i remat oraz zakwalifikować go do określonego gatunku i stylu (Bartmiński 1998: 17).

W pracy przyjmuję definicję tekstu za Urszulą Żydek-Bednarczuk, traktując każdą rozmowę jako tekst, który może zawierać zarówno dialog, monolog, polilog, jak i opowiadanie, a także wymiany typu: pytania-odpowiedzi, opisy czy argumentacje (Żydek-Bednarczuk 1994: 20, 31). Według wspomnianej badaczki tekst oznacza „całość komunikacyjną zbudowaną z ciągu zdań w układzie linearnym" (Żydek-Bednarczuk 2005: 67). Podobnie tekst definiuje Janina Labocha, która twierdzi, że jest on „nie tylko następstwem zdań w określonym porządku według zasad, lecz przede wszystkim specyficzną

jednostką komunikacji językowej" (Labocha 2008: 190). Aleksander Wilkoń, za Ilyem Gal'pierinem (1981), wskazuje na następujące kategorie tekstu[55]: informacyjność, modalność, kontinuum, rozczłonkowalność (delimitację), kohezję (spójność tekstu) oraz integrację (Wilkoń 2002: 40-44), które niewątpliwie wpisują się w definicję tekstu zaproponowaną przez Urszulę Żydek Bednarczuk.

Analiza gatunkowa tekstu obejmuje cztery etapy (Wojtak 2014a: 66-67). W tej części pracy zostaje omówiony pierwszy z nich, który odnosi się do tzw. sygnałów gatunkowych, czyli zewnętrznych aspektów wypowiedzi. W skład zbioru tychże sygnałów wchodzą: elementy struktury i ich rozmieszczenie, sposób przedstawienia tekstu oraz składniki ramy tekstowej (Wojtak 2014a: 66).

Delimitacja oraz metatekst to dwie kategorie, dzięki którym można opisać budowę tekstu. Obydwa pojęcia są uznawane przez językoznawców za „kanoniczne właściwości formalnego aspektu wzorców gatunkowych" (Ostaszewska 2020: 27). Delimitacja służy wskazaniu zespołu cech (delimitatorów), które odróżniają od siebie poszczególne gatunki (Ostaszewska 2020: 27). Techniki delimitacyjne przekazują informacje o początku i końcu wypowiedzi (Dobrzyńska 2020: 69). Metatekst z kolei określany jest przez Annę Wierzbicką jako „nitki wypowiedzi o samej wypowiedzi" (Wierzbicka 2020: 282). Autorka wskazuje na dwugłosowość tekstu: wyróżnia tekst właściwy i metatekst. Według badaczki „ilościowy i jakościowy »wkład« metatekstu w tekst stanowi jeden z istotnych wyznaczników zróżnicowań stylistycznych" (Wierzbicka 2020: 283, 296): „Owe nici metatekstowe mogą pełnić najrozmaitsze funkcje. Uwyraźniają »deseń semantyczny« tekstu właściwego, zespalają różne jego elementy, wzmacniają, spajają. Czasami można je wypruć, nie uszkadzając reszty. Czasami — nie" (Wierzbicka 2020: 296). Delimitacja oraz metatekst są kategoriami wzajemnie powiązanymi: „Z funkcją metatekstową — najogólniej rzecz ujmując — mamy do czynienia z chwilą wystąpienia wszelkich rozpoznawalnych wykładników delimitacji, które dla odbiorcy tekstu mogą stanowić sygnał granicy wypowiedzi" (Dobrzyńska 2020: 71).

[55] *Informacyjność* odnosi się do wiadomości, które przekazują nowe treści w procesie komunikacji; *kategoria modalności*, na którą szczególnie wpływa ekspresja tekstu, pozwala wskazać na stosunek mówiącego do treści wypowiedzi (Wilkoń 2002: 44, 47); *kontinuum* dotyczy ciągłości tematycznej tekstu, która wyznacza porządek linearny i strukturalny zdań oraz segmentów ponadzdaniowych i przypadków zerwania tej ciągłości; *rozczłonkowalność* (delimitacja) przejawia się w postaci operatorów graficznych czy też prozodyjnych, które wyróżniają w architemacie tematy, a te podtematy; *kohezja* (spójność tekstu) odnosi się do procesów werbalnych, mających na celu spajanie kolejnych części, aby nadać tekstowi płynność; *integracja*, którą badacz określa mianem *scalania tekstu*, odnosi się do jego kompozycji i traktuje go jako całość (Wilkoń 2002: 41-42).

W tekstach pisanych, do których należą teksty zamieszczane na forach internetowych, występują tzw. delimitatory typograficzne. Poniżej przedstawiono delimitatory zewnętrzne analizowanych forów dyskusyjnych dla młodych matek. Wszystkie z nich dotyczą płaszczyzny metatekstu oraz stanowią ramę tekstu, pełniącą rolę inicjalnych i finalnych części komunikatów (Dobrzyńska 1991: 157, 154; 2020: 83). W przypadku forum internetowego ramą tekstową jest schemat strony internetowej (Naruszewicz-Duchlińska 2014: 33).

Analizowane fora dla młodych matek zawierają wszystkie wymagane delimitatory obligatoryjne[56], tj. nazwę forum, działy tematyczne, posty (uporządkowane według tematu i chronologii), panel pozwalający na dodanie nowego postu oraz wyszukiwarkę. Badane fora również są rozbudowane o elementy dodatkowe. Wszystkie z nich posiadają regulamin, panel logowania/rejestracji oraz podają kontakt do administratora. Większość z nich zawiera także listę użytkowników aktualnie obecnych na forum, zestawienie postów dotyczących najnowszych tematów, dane statystyczne, tj. liczbę postów, użytkowników czy też nowych tematów, odnośniki do innych stron, powiązanych tematycznie oraz pomoc.

Niektóre z badanych forów rozszerzone są również o takie delimitatory jak: ranking użytkowników, FAQ, czyli zbiór najczęściej zadawanych pytań wraz z odpowiedziami na nie, spis moderatorów, archiwum, galerię i czat. Wymienione powyżej elementy funkcjonują pod różnymi nazwami, np. zamiast *pomoc* występuje sformułowanie *techniczne forum,* zamiast *lista dostępnych użytkowników* widnieje napis *kto jest online?* Zdarza się również, że informacja o aktywności internautów zamieszczona jest przy ich nickach (*online*/*offline*). Zanotowano również obecność tzw. *Mojego Asystenta*, który przedstawia informacje na temat imion i nazwisk moderatorów, najlepszych użytkowników czy też nowych postów. Ze względu na to, że użytkownicy mogą tworzyć listy własnych znajomych, pojawiają się delimitatory takie jak: *moi znajomi/moi przyjaciele*.

Ponadto niektóre fora zawierają tagi, czyli znaczniki, słowa klucze, które przekierowują do powiązanych z nimi postów. Wśród nich zanotowano m.in. następujące: *anek62, ankieta, ciąża, dzieci, dziecko, humor, karmienie piersią, konkurs, mama, pomoc, poród, problemy, przedszkole, wady postawy, wózek, zabawa, zamkova, zdrowie, ćwiczenia w ciąży* (Mtj). Na jednym z forów zanotowano obecność panelu kontrolnego, pozwalającego śledzić własną aktywność. Należy zaznaczyć, że wyróżniane na forach fakultatywne delimitatory mają przede wszystkim różnorodną strukturę. Przykład stanowi chociażby FAQ[57], czyli *Frequently*

[56] Podział na delimitatory obligatoryjne i fakultatywne przyjęto za Aliną Naruszewicz-Duchlińską (2014).
[57] Nie wszystkie analizowane fora zawierają FAQ.

Asked Questions ‘najczęstsze pytania i odpowiedzi’, funkcjonujący niekiedy pod nazwą *Pomoc*. Widać, że zespół przedstawionych kwestii ukazany jest w sposób uporządkowany, czego przykładem są chociażby wydzielone grupy tematyczne, skupiające w swoim obrębie odniesienia do najczęściej poruszanych kwestii technicznego działania forum, np.:

FAQ
Problemy z logowaniem i rejestracją
Dlaczego wogóle muszę się rejestrować?
Co to jest COPPA?
Dlaczego nie mogę się zarejestrować?
Rejestracja została przeprowadzona poprawnie, ale nie mogę się zalogować!
Dlaczego nie mogę się zalogować?
Rejestracja została dokonana jakiś czas temu, ale teraz nie mogę się zalogować?!
Nie pamiętam hasła!
Dlaczego następuje automatyczne wylogowanie?
Jak działa funkcja Usuń ciasteczka witryny?

Preferencje i ustawienia użytkowników
Jak zmienić moje ustawienia?
W jaki sposób można zapobiec wyświetlaniu nazwy użytkownika na liście użytkowników przeglądających forum?
Jest wyświetlany nieprawidłowy czas!
Została wykonana zmiana strefy czasowej, a nadal jest wyświetlany nieprawidłowy czas! Mojego języka nie ma na liście!
Czym są obrazki wyświetlane obok nazwy użytkownika?
Jak wyświetlić awatar?
Co to jest ranga i jak można ją zmienić?
Podczas próby wysłania wiadomości e-mail do użytkownika witryna prosi mnie o zalogowanie. Dlaczego?

Powyższe zagadnienia występują w formie hiperlinku, który przekierowuje do docelowych odpowiedzi. FAQ funkcjonuje również w postaci pytań, nieprzyporządkowanych do określonych tematów, ale wyróżnionych kolorem lub pogrubieniem i zawierających bezpośrednio odpowiedzi:

POMOC
(…)
Jak zacząć pisać na forum?
Najpierw musisz zarejestrować konto. Będziesz mieć dostęp do wszystkich działów forum – poza forami prywatnymi. Na ebobasowym forum możesz pisać o wszystkim, co związane jest z dziećmi. I nie tylko. Poszukaj wątku na temat, który Cię interesuje. A jeśli nie znajdziesz, załóż własny. Ulubione wątki możesz dodać do śledzonych (kliknij w „śledź wątek”) – będziesz wtedy dostawać powiadomienia na maila o nowych wpisach na forum.

Po co mi awatar, skoro mam zdjęcie?
Na naszym portalu możesz mieć osobny awatar (również animowany, w formacie gif) do rozmów na forum! Skorzystaj z tej opcji, jeśli chcesz. Ale jeśli tego nie zrobisz, jako awatar będzie się wyświetlać Twoje zdjęcie. (…) (FeB 29.12.2021). https://ebobas.pl/strony/pomoc

Odmienną strukturą od powyższych charakteryzuje się zbiór *najczęściej zadawanych pytań* na forum *eDziecko*. FAQ ten opatrzony jest dodatkową informacją, opisującą jego budowę, na którą składają się posty użytkowników, stanowiące główne tematy oraz przyporządkowane do nich linki, przekierowujące do artykułów czy też rozmów internautów:

Najczęściej zadawane pytania
monikaa13
Witam
Wątek ten będzie bazą najczęściej zadawanych pytań tu na forum. Tytuły kolejnych postów to tematy, a w każdym poście znajdziecie mnóstwo ciekawych linków do artykułów na dany temat jak i do dyskusji, które toczono na forum Mam nadzieję, że przyda Wam się taka baza. Zapraszam do zaglądania tu przed zadaniem pytania na forum. Pozdrawiam i życzę miłej lektury

monikaa13
NOCNIK - od kiedy?

Artykuły
www.edziecko.pl/male_dziecko/1,79338,1323743.html
www.edziecko.pl/rodzice/1,79358,2512766.html
www.edziecko.pl/rodzice/1,79360,2147295.html
Dyskusje na forum
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=72872360&a=72872360
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=566&w=72219642&a=72219642
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=69446253&a=69482368
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=72632922&a=72652576
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=69446253&a=69446253
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=67480343&a=67480343
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=67438230&a=67438230
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=566&w=64905494&a=64934156
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=566&w=57903046&a=58545778
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=566&w=57903046&a=58201460
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=58257353&a=58257353
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=55580054&a=55681873
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=52136165&a=52139855
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=50081270&a=50081270
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=46497603&a=46508227
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=43629098&a=43629098
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=41506653&a=41506653
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=36718702&a=36722719
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=575&w=35735462&a=35874198
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=34990242&a=34990533
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=572&w=34425253&a=34425253

monikaa13
FLUOR w kroplach - podawać czy nie?

Artykuły
www.edziecko.pl/zdrowie_dziecka/1,80256,1396650.html
www.edziecko.pl/pierwszy_rok/1,79405,4560610.html
Dyskusje na forum
forum.gazeta.pl/forum/72,2.html?f=577&w=70906091&a=70980099 (…) (FeDz 29.12.2021).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,572,73504826,73504826,Najczesciej_zadawane_pytania.html)

Z analizy wynika również, że różnice w odmiennym ukazaniu FAQ-u odnoszą się nie tylko do budowy, ale również do tematyki zadawanych pytań. Jedne z nich dotyczą głównie kwestii technicznych, organizacyjnych, a inne powiązane są z konkretnymi tematami podejmowanymi przez matki.

Rankingi umieszczane na forach dotyczą zwycięzców konkursów, historii wygranych oraz poszczególnych rozmówców. Mianem najlepszych użytkowników określa się tych

internautów, którzy mają przyznane liczne „punkty reputacji", dzięki temu, że stale wzbogacają swój profil na forum nową zawartością — np. zdjęciami czy też filmami, często aktualizują swój status, udzielają wielu odpowiedzi na zadawane pytania, przedstawiając przy tym liczne rozwiązania problemów, często reagują na posty innych. Jednym słowem najlepszymi użytkownikami są według rankingów ci, którzy aktywnie i z pełnym zaangażowaniem uczestniczą w życiu danego forum.

Delimitacja stanowi ważną kategorię w badaniach nad tekstem, gdyż wskazuje ona na początek i koniec danego komunikatu (Dobrzyńska 1991: 145). W przypadku forów dyskusyjnych komunikatem są posty, pogrupowane w określone wątki tematyczne. Mianem postu określa się najmniejsze, ale przy tym spójne elementy hipertekstu, które przynależą do wątków, działów tematycznych danego forum, rankingów oraz profili internautów. Teksty na forach można odczytywać według chronologii, tematu oraz autorstwa (Naruszewicz-Duchlińska 2014: 34). Każdy z postów składa się albo z dwóch części — otwarcia oraz tekstu głównego, albo z trzech — otwarcia, tekstu głównego i zamknięcia. W pierwszej części postu stałymi komponentami są temat, autoidentyfikator oraz formuły temporalne. Otwarcie może być również rozbudowane o takie elementy jak: powitanie, zwroty do adresata, przedstawienie się czy też awatar. Druga część postu odnosi się do określenia czy też rozwiązania danego problemu, sformułowania prośby bądź też reakcji na nią, postawienia pytania czy też udzielenia na nie odpowiedzi, wyrażenia opinii lub odniesienia się do już istniejących ocen, zaznaczenia swojej obecności. Tekst główny jest także rozszerzany o elementy dodatkowe, takie jak: uzasadnienie bądź opis problemu/ prośby/ pytania czy też opinii; przedstawienie informacji dotyczących poruszanego tematu; cytaty zarówno z danego forum, jak i innych źródeł; odnośniki do innych wypowiedzi zamieszczanych w sieci lub też klasycznych tekstów; ocenę różnorodnych kwestii zarówno tematu (a w tym rzeczy czy zjawisk), jak i samych użytkowników czy też innych osób, których nie dotyczy omawiane zagadnienie. Trzecia część, czyli zamknięcie, będąca fakultatywnym elementem postu może zawierać takie komponenty jak: podsumowanie; pożegnanie; podziękowanie, a nawet wyzwiska, obelgi czy przekleństwa oraz podpis bądź sygnaturę (Naruszewicz-Duchlińska 2014: 34-35).

Analizowane fora dla młodych matek mają różnorodną strukturę postów. Należy jednak zaznaczyć, że istotne różnice, które zachodzą pomiędzy komunikatami odnoszą się do postów inicjalnych — rozpoczynających dyskusję w danym wątku oraz postów stanowiących odpowiedzi na nie, komentarze do nich lub komentarze komentarzy. Wypowiedzi otwierające

dany wątek, które rzadko obserwuje się w kolejnych postach dyskusji, składają się z powitania, w roli którego najczęściej występują takie zwroty jak: *dzień dobry*, *witam* oraz *hej*; ze zwrotów do adresata, będących często zwrotem skierowanym do grupy, np. *drogie mamy* oraz z przedstawienia siebie, stanowiącego zazwyczaj jedno krótkie zdanie, typu: *Jestem mamą trójki dzieci*… . Na większości forów występuje awatar, czyli zdjęcie profilowe użytkownika.

W tekście głównym poruszany problem, który najczęściej przedstawiony jest w postaci krótkiej wypowiedzi, rzadziej dłuższej, stanowiącej jego opis, sformułowany jest przeważnie w formie pytania i prośby, rzadziej opinii. Odpowiedzi na zapytania na ogół zawierają konkretną wiedzę dotyczącą danego problemu, która jest efektem albo oczytania, albo wynika z osobistych doświadczeń. Ci użytkownicy, którzy stawiają zapytania w większości przypadków jej nie mają bądź jest ona na tyle znikoma, że zwracają się z prośbą o pomoc.

Na większości forów pod każdym postem umieszczona jest ikona z napisem *cytuj*, która umożliwia internautom udzielenie odpowiedzi na dane komunikaty wraz z upublicznieniem ich treści. Zauważono, że na tych forach, na których nie ma opcji cytowania, użytkownicy nie mają również możliwości komentowania poszczególnych postów. Odsyłacze do innych tekstów najczęściej stanowią linki do stron internetowych, odnoszących się do poruszanego w danym wątku zagadnienia.

Użytkownicy mogą wzajemnie oceniać dodawane posty. Swoje odczucia mogą wyrażać na wiele sposobów, m.in. poprzez klikanie w ikonę *lubię to,* wybór zamieszczonych obok niej emotikonów lub emoji wyrażających np. radość, smutek, zmieszanie. Ponadto interlokutorzy mają możliwość, w przypadku, gdy zamieszczony post przekazuje według nich nieodpowiednie treści, zgłoszenia go administratorowi poprzez wybór opcji (funkcjonujących pod różnymi nazwami na poszczególnych forach) *zgłoś post*/*flag*/*raportuj*.

Wyraźne zamknięcie postu nie występuje często, pojawia się na ogół w postach inicjalnych — najczęściej rozbudowanych. Podsumowania są zazwyczaj krótkie, stanowią od jednego do kilku zdań. Pożegnania natomiast występują sporadycznie i można je zauważyć w grupach matek, czyli zespołach użytkowniczek, składających się głównie z zaprzyjaźnionych ze sobą kobiet. Najczęściej stanowi je wyraz *papa*. Dość często, w formie zwrotu *dziękuję*, pojawiają się podziękowania za udzielone rady. W analizowanych forach nie odnotowano wyzwisk czy też obelg. Sygnatury albo podpis, które kończą komunikat są dość rzadko stosowane przez internautów. Należy zaznaczyć, że ich obecność, podobnie jak awataru zależy przede wszystkim od tego, czy dane forum umożliwia internautom

umieszczanie w swoich profilach tychże informacji. Niektóre fora umożliwiają dodanie zarówno sygnatury, jak i podpisu, inne natomiast tylko jednego z elemetów, a jeszcze inne nie oferują żadnej z opcji.

Z przeprowadzonej analizy materiału wynika, że wiadomość na forach skonstruowana jest tak, że każdy z jej komponentów pełni funkcję delimitacyjną, jednak jej rola najbardziej zarysowuje się w części inicjalnej (powitanie) i finalnej (sygnatura/podpis) tekstu (por. Dobrzyńska 1991: 153-154; 2020: 68-70).

Jednym z najważniejszych zagadnień lingwistyki tekstu jest spójność[58] tekstu. Aleksander Wilkoń wskazuje na parataktyczny tok zdań jako na jedną z najbardziej charakterystycznych cech spójnego tekstu. Zamiast spójników w zdaniach połączonych poprzez parataksę występuje nagromadzenie znaków interpunkcyjnych: przecinków, średników, pauz i kropek (Wilkoń 2002: 21, 24, 25). Analizowane fora dla młodych matek zawierają wiele wypowiedzi, w których nagminnie brakuje spójników. Zauważono, że z taką sytuacją mamy najczęściej do czynienia w wypowiedziach, których celem jest jak najszybsze uzyskanie odpowiedzi. Posty te mają niewątpliwie charakter emocjonalny, np.:

Tytuł wątku: Wczesna ciąża, beta HCG i wieczny strach
Gość Ann97
Gość
Hej dziewczyny. Zacznę wszystko od początku. W maju 2020 roku straciłam ciążę. Pęcherzyk zatrzymał się na 4+3, skończyło się łyżeczkowaniem w 7 tygodniu. Okresu miałam dostać 15.01.2022, ale nie przychodził więc wczoraj zdecydowałam się na badanie beta HCG. Wyniki przyszły - 7500 mlU/ml, z daty ostatniej miesiączki wychodzi 5+4tc. Przechodząc do rzeczy, jutro mam powtórne badania Bety, dziś pojawił się u mnie ból brzucha, taki "tępy". Czy takie bóle brzucha mogą występować? Czy poziom Bety jak na ten tydzień jest w porządku? Jestem przerażona po poprzedniej stracie, bardzo się boję braku przyrostu jutrzejszej bety, nie mogę sobie znaleźć miejsca, nie umiem się jeszcze cieszyć, ostatnim razem zobaczyłam tylko pusty pęcherzyk... (…) (FP 05.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4629860-wczesna-ciaza-beta-hcg-i-wieczny-strach/

Tytuł wątku: Laryngolog Poznań - Antyborzec, Szydłowski
agatabs
Witam Od kilku dni próbuje dodzwonić się do dr Antyborzca - bezskutecznie. Muszę skonsultować konieczność usunięcia 3 migdała. Jakieś info? Może ma urlop? Proszę o opinie nt dr Szydłowskiego. Pozdrawiam. (FeDz 05.02.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,577,172140740,172140740,Laryngolog_Poznan_Antyborzec_Szydlowski.html

Niestosowanie spójników związane jest najprawdopodobniej z przelewaniem własnych myśli do sieci bez uprzedniego zastanowienia się nad nimi. Łatwiej jest z pewnością użyć któregokolwiek znaku interpunkcyjnego, aniżeli spójnika, co wiąże się z powiązaniem treści wypowiedzi z jego znaczeniem. Błędnie użyty spójnik może przecież

[58] Rozróżniamy dwa rodzaje spójności, a mianowicie spójność na poziomie semantycznym, tzw. koherencję tekstu oraz spójność na poziomie gramatycznym, tzw. kohezję tekstu (Grzegorczykowa 2007: 39). Według Aleksandra Wilkonia: „Spójność to zalecany ład wypowiedzi, który nadaje jej informatywność, skuteczność, elegancję, sensowność itd." (Wilkoń 2002: 22).

zmienić sens komunikatu. Aleksander Wilkoń zwraca również uwagę na fakt, że posiadanie przez tekst ramy początku czy też zakończenia nie wpływa na spójność tekstu (Wilkoń 2002: 35): „Warunkiem bycia tekstem nie jest jego skończoność. Przyrównanie tekstu do wyrazu czy zdania nie jest praktyką trafną: urwana cząstka wyrazu czy urwane, niedokończone zdanie — to pewien rodzaj dewiacji (struktury niepełne na tle normalnych pełnych struktur), natomiast brak wyraźnych struktur zaczynających i kończących tekst, tworzących jego ramę, to właściwość całego szeregu tekstów dialogicznych potocznych, a także wielu tekstów literackich" (Wilkoń 2002: 34). W przypadku postów umieszczonych na forach internetowych, jak już zostało powyżej omówione, rozbudowane otwarcie oraz zamknięcie występują jako elementy fakultatywne.

Ze względu na ramę tekstu, która wyznacza jego początek i koniec, wyróżniamy teksty otwarte, odnoszące się do konkretnej sytuacji, przestrzeni oraz ustalonego czasu, niemające granic początku i końca, charakteryzujące się zmiennym tematem, uzależnionym od składników sytuacji oraz teksty zamknięte, dotyczące wypowiedzeń dialogowych, polilogowych lub monologowych, mających ramę początku, np. formuły powitania i zaczęcia rozmowy oraz końca, np. formuły pożegnania i kończenia rozmowy (Wilkoń 2002: 34-35). Teksty na forum internetowym, mimo tego, że nie zawsze zawierają elementy powitania czy pożegnania zaliczane są do tekstów zamkniętych, gdyż charakteryzują je określony, z góry narzucony temat oraz szablonowa struktura, którą każdy z komunikatów realizuje. Nie ma wątpliwości co do tego, że posty realizują wzorzec gatunku internetowego[59] (por. Naruszewicz-Duchlińska 2011: 25).

Bazując na zależności tekstu od sytuacji lub braku/ograniczeniu tej zależności można wskazać teksty autonomiczne, które mają głównie charakter pisany i nie zależą od sytuacji, powiązane są głównie z literaturą, nauką czy też publicystyką (Wilkoń 2002: 37) oraz teksty nieautonomiczne, uzależnione od sytuacji, w jakiej się realizują. W skład drugiej grupy tekstów wchodzą teksty potoczne, które uzależnione są od: rodzaju sytuacji (wydarzenia, miejsca komunikowania się); okoliczności towarzyszących; relacji łączących nadawcę i odbiorcę lub, jak w polilogu, nadawców i odbiorców; tematu i wypowiedzi; funkcji wypowiedzi, np. *doradzanie, przekonywanie, zmuszanie kogoś do czegoś...* (Wilkoń 2002: 36).

Na forach internetowych niewątpliwie, w myśl założeń powyższej typologii, mamy do czynienia z tekstami nieautonomicznymi. Teksty zamieszczane na forach dyskusyjnych

[59] Cechy wzorca gatunku internetowego omówiono w podrozdziale *Gatunek*.

należą do tekstów elektronicznych, definiowanych jako teksty pisane, wytworzone za pomocą komputera, które można nie tylko modyfikować w trakcie ich tworzenia oraz po ich opublikowaniu, ale również powielać w nieskończonej liczbie egzemplarzy. Wśród tekstów elektronicznych wskazujemy te, które mają charakter spontaniczny oraz te, które są wcześniej przygotowane. Fora dyskusyjne obok list dyskusyjnych, grup dyskusyjnych, poczty elektronicznej należą do pierwszej grupy wymienionych tekstów i są tekstami trwałymi. Teksty nietrwałe natomiast reprezentowane są przez pogawędki internetowe. Do drugiej zaś grupy, która swoim zasięgiem obejmuje teksty wcześniej przygotowane, zaliczamy hipertekst, część tekstów z grupy trwałych oraz teksty przeznaczone jedynie do rozpowszechniania drukiem (Grzenia 2008: 74, 76-78, 80). Teksty internetowe odróżniają się od tradycyjnych m.in. tym, że składają się z tematu i odniesień do innych stron sieci, dzięki czemu charakteryzują się nieograniczoną zawartością: ,,Tekst można proceduralnie opisać jako liczbę możliwych jego połączeń pomiędzy zbiorami danych. Tekst jako sieć daje się raczej opisać za pomocą wiązek metafor niż za pomocą określeń pisma bądź formy mowy. Tekst komunikuje, oferując możliwości połączeń i rozgałęzień. Misją jego medium jest nieskończona procedura utekstowiania. Tekst staje się siecią złożoną z danych, którymi można dowolnie manipulować" (Wenz 2008: 109).

Należy zaznaczyć, że także grupa tekstów elektronicznych, która nie jest nastawiona na trwałość jest archiwizowana w Internecie: ,,Teksty elektroniczne różnią się stopniem spontaniczności, który jest bardzo wysoki w internetowych tekstach konwersacyjnych, niższy zaś, lecz wyraźny, w korespondencji elektronicznej. Niektóre listy elektroniczne należą jednak do typu przygotowanych, są nimi przede wszystkim listy oficjalne. Spontaniczność jest nierzadko rezultatem niskiej kompetencji językowej w zakresie pisma, co objawia się m.in. nieprzykładaniem wagi do staranności graficznej (wiele listów elektronicznych dostępnych publicznie, zwłaszcza w forach dyskusyjnych, sprawia wrażenie, iż ich autorzy nie dokonali żadnej kontroli tekstu po napisaniu). Częściej jednak jest to spontaniczność — by tak rzec — autentyczna, tzn. wynikająca z potrzeby szybkiego wyartykułowania wypowiedzi" (Grzenia 2008: 78-79). Takie cechy mają też analizowane przeze mnie posty na forach. Analizowane wypowiedzi młodych matek mają charakter użytkowy, gdyż ich celem na ogół jest albo zasięgnięcie porady, albo podzielenie się opinią na konkretny temat.

Inny podział tekstów internetowych proponuje Marcin Zabawa. Badacz wyróżnia teksty interaktywne (dynamiczne) i nieinteraktywne (statyczne) (Zabawa 2012: 228). Posty na forach internetowych należą do tekstów interaktywnych (dynamicznych), gdyż podlegają

modyfikacjom ze strony użytkowników. Polegają one głównie na zamieszczaniu komentarzy oraz zmienianiu ich treści.

Jako właściwości tekstów elektronicznych Jan Grzenia wymienia: przeznaczenie, którego celem jest komunikowanie na odległość; sposób utrwalenia, pozwalający na łatwe powielanie oraz likwidowanie tekstów. Za Timem Shortisem badacz wskazuje na plastyczność, będącą skutkiem sposobu wytwarzania treści — można je powielać, dołączać do nich grafikę oraz dźwięk (Grzenia 2008: 75). Wszystkie z wymienionych cech mają teksty zamieszczane na forach dyskusyjnych. Odległość pomiędzy interlokutorami, w przypadku porozumiewania się za pośrednictwem forum, nie ma żadnego znaczenia. Zamieszczane teksty można powielać poprzez ich kopiowanie czy też cytowanie. Istnieje również możliwość usuwania postów, do czego prawo mają ich autorzy oraz administratorzy w przypadku wypowiedzi łamiących regulamin. Niektóre z analizowanych forów umożliwiają dołączanie do zamieszczanych tekstów zdjęć czy też filmów. Dla określenia tekstów internetowych funkcjonuje również pojęcie *politekst*, które definiuje się ,,jako tekst mnogi, wielokrotnie powtarzany i przetwarzany dzięki elektronicznemu przechowywaniu. Słowo politekstu jest słowem właściwie bez końca, bez granic — zawsze można je zmodyfikować" (Zwiefka-Chwałek 2003: 31). Użytkownicy forów internetowych mają możliwość edytowania swoich wypowiedzi. Teksty internetowe w większości nie mają charakteru oficjalnego, gdyż powstają doraźnie, a tym samym są skoncentrowane na teraźniejszości — tak jest z tekstami powstającymi chociażby w czatach czy w listach poczty elektronicznej. Bardziej oficjalny charakter mają listy do grup i list dyskusyjnych. Jan Grzenia słusznie zaznacza: ,,Trzeba mieć jednak na uwadze, że przeciętny stopień oficjalności jest w Internecie znacznie niższy niż w pisanej komunikacji »realnej«'' (Grzenia 2008: 51-52). Analiza tekstów na forach internetowych dla młodych matek potwierdza spostrzeżenia badacza. Zdecydowanie charakteryzuje je różnorodność stylistyczna z przewagą stylu potocznego. Na ogół użytkownikom zależy nie tyle na formie, co na treści przekazywanej informacji, pomijając oczywiście posty zamieszczane w celach konkursowych: ,,Zasadnicza różnica polega na tym, że oficjalność nie jest istotną wartością dla znacznej części internautów, co więcej: unikają oni oficjalności, przynajmniej w języku" (Grzenia 2008: 67).

1.7. Komunikacja

„Człowiek jest istotą społeczną i musi porozumiewać się z innymi ludźmi za pomocą języka, aby przekazywać doświadczenia zbiorowe. W literaturze przedmiotu spotykamy się najczęściej z terminami: komunikowanie, komunikowanie się i komunikacja. Mają one wspólne pochodzenie etymologiczne od łacińskiego słowa *communicatio*, *communicare* — zawiadamiać, być w relacji z kimś, uczestniczyć w czymś. Rozwój semantyczny sprawił, że komunikacja zawiera dzisiaj dwa znaczenia: mobilność ludzi i rzeczy w przestrzeni za pomocą środków transportowych; przekazywanie informacji" (Żydek-Bednarczuk 2005: 9). Porozumiewanie się na forum internetowym należy wiązać z pojęciem *komunikowanie się,* które polega na wymianie ról nadawcy i odbiorcy, co jest również jedną z podstawowych cech interakcji za pośrednictwem sieci. *Komunikowanie* z kolei ma charakter jednokierunkowy i odnosi się do jednostronnego przekazu (Bugajski 2004: 85).

W 1933 roku został przedstawiony przez Leonarda Bloomfielda klasyczny model komunikacyjny[60], który w swoich założeniach nawiązywał do ustaleń strukturalistów amerykańskich oraz przyczynił się do powstania generatywistycznego kierunku w lingwistyce. Według językoznawcy model komunikacyjny polega na schemacie bodziec — reakcja, co oznaczało, że język rozmówców miał być traktowany mechanicznie i materialnie. W 1959 roku Noam Chomsky, przedstawiciel gramatyki transormacyjno-generatywnej, w recenzji książki Burrhusa Skinnera pt. *Verbal Behavior* wykazał bezskuteczność teorii Leonarda Bloomfielda. Według uczonego u podstaw komunikacji językowej znajduje się kompetencja językowa (gramatyczna), która mówcom-słuchaczom jest dana genetycznie. Przeciwnicy tej teorii twierdzili, że oprócz kompetencji językowej występuje również kompetencja pragmatyczna, która wykracza poza reguły czysto gramatyczne. Według Noama Chomsky'ego komunikacja międzyludzka jest zjawiskiem niejednorodnym i wieloaspektowym (Woźniakowski 1992: 6-7).

Franciszek Grucza wyróżnia dwa rodzaje komunikacji międzyludzkiej: komunikację sygnałową, której celem jest przekazywanie informacji oraz komunikację znakową, opartą na porozumiewaniu się. Komunikacja znakowa, która realizowana jest za pomocą języków właściwych opiera się na komunikacji sygnałowej, odnoszącej się nie tylko do sygnałów,

[60] Według Leonarda Bloomfielda, przedstawiciela amerykańskiego strukturalizmu, obserwacja jest najwłaściwszą naukową metodą badawczą. Opis zachowań językowych stał się ważnym elementem teorii behawioralnej. Jednym z założeń tejże szkoły stała się niezależność lingwistyki, kontynuowana przez Noama Chomsky'ego (Grabias 2019: 22, 25).

jakie wysyła komunikacja znakowa, ale również do reakcji istot żywych na sygnały, które do nich docierają (Grucza 1992: 13-14).

Transmisja i interakcja to dwa tradycyjne modele komunikowania o charakterze interpersonalnym, na które wskazuje Tadeusz Miczka. Celem transmisji, poprzez użycie monologu, jest wywarcie wpływu na odbiorcę. Proces interakcji natomiast polega na negocjowaniu, wymianie poglądów i idei. Współcześnie model interaktywny jest schematem dominującym w procesie komunikowania, co z kolei przyczynia się do zmiany tradycyjnych ról zarówno nadawcy, jak i odbiorcy. Z takim modelem komunikowania mamy do czynienia na forum internetowym[61]. Ponadto bardzo ważną rolę odgrywają szeroko rozumiane okoliczności towarzyszące sytuacji komunikacyjnej: „Jak łatwo zauważyć, dzięki nowym mediom traci swoją nadrzędną pozycję nadawca, natomiast bardzo dynamicznie i twórczo zachowuje się odbiorca, przyjmując rolę użytkownika i konsumenta, coraz bardziej dyktującego warunki komunikacji. Spośród zaś środkowych elementów schematu wzrasta kulturowa ranga kontekstu, co oznacza osłabienie charakteru i kształtu przekazu (tekstu), czyli również zmienność kodów i kontaktów. Zmiany zachodzące w tradycyjnych modelach i schematach komunikacji świadczą o tym, że obecnie mamy już do czynienia w kulturze i życiu społecznym z zespołem czynników charakterystycznym dla sytuacji przełomowej lub co najmniej sytuacji zapowiadającej przełom" (Miczka 2002: 10-11). Przyspieszone tempo życia oraz zapatrzenie w przyszłość to przejawy nowoczesności, które według badacza, przyczyniają się do zmian w tradycyjnych modelach komunikowania (Miczka 2002: 9-11). Należy wziąć również pod uwagę fakt, że wraz z podejściem do życia nastawionym w znacznej mierze na posiadanie i konsumowanie zmieniają się zachowania komunikacyjne oraz kompetencja i postawa komunikacyjna, a tradycyjni użytkownicy wypierani są przez producentów i konsumentów (Żydek-Bednarczuk 2005: 30).

Tadeusz Miczka określa zmiany, które zachodzą w czasach ponowoczesnych i odnoszą się do ról przypisywanych nadawcy i odbiorcy jako przesunięcia komunikacyjne (Miczka 2002: 209): „Nazywam je »przesunięciami«, ponieważ są to transformacje, które nie mają charakteru całkowicie dokonanego i nie wprowadzają działań wyłącznie zastępujących dawne zachowania, ale je znacząco i trwale modyfikują. Ilustrują one dominujące w życiu i w kulturze współczesnej kierunki przemian" (Miczka 2002: 123). Zmiany te powodują, że funkcje języka nie spełniają przypisywanych im ról — chodzi tutaj głównie o docenienie

[61] Interakcyjność jako jeden z wyznaczników wzorca gatunku internetowego oraz właściwość forum jako przekazu została omówiona w podrozdziałach *Gatunek* oraz *Komunikacja internetowa*.

funkcji ekspresyjnej i impresywnej, a zatracenie funkcji informacyjnej. Ponadto wzrasta szum informacyjny (Sadock 1978: 293; cyt. za: Żydek-Bednarczuk 2005:46). Jak stwierdza badacz: ,,Pierwsze przesunięcie jest konsekwencją konsumpcyjnego podejścia do rzeczywistości i polega na zastępowaniu zdolności do organizowania wiedzy umiejętnością porządkowania produktów dostarczających przyjemności" (Miczka 2002: 123). Odnosi się ono do nawigacji, która wypiera formy narracji i deskrypcji. Nadrzędną rolę pełni tutaj nadawca, kierujący wiedzą odbiorcy (Maturana, Varela 1980: 74; cyt. za: Żydek-Bednarczuk 2005: 45). Według Tadeusza Miczki drugi typ dotyczy interakcji: ,,Przesunięcie to polega na przechodzeniu od transmisji informacji do działań interaktywnych" (Miczka 2002: 126). W interakcji wzrasta rola odbiorcy, tworzącego i selekcjonującego odczytywane informacje (Maturana, Varela 1980: 74; cyt. za: Żydek-Bednarczuk 2005: 45-46). Zdaniem badacza: ,,Ostatnie przesunięcie polega natomiast na zastępowaniu percepcji różnymi formami »przebywania« człowieka w obrazie audiowizualnym i jest charakterystycznym przejawem narkotycznego podejścia do rzeczywistości" (Miczka 2002: 127). Podmiotowość i tożsamość zostają wyparte przez interakcyjność (Żydek-Bednarczuk 2005: 46). Komunikację na forum internetowym należy odnieść do drugiego rodzaju przesunięcia, a mianowicie do interakcji. Użytkownicy występujący w roli odbiorców mogą nie tylko odczytywać wiadomości i odpowiadać na nie, ale również modyfikować je, kopiować, cytować, oceniać, zgłaszać nieodpowiednie treści administratorowi.

Lata 70. zarówno na świecie, jak i w Polsce, przyniosły znaczne zmiany w językoznawstwie, w którym wzorzec strukturalistyczny został zastąpiony przez paradygmat komunikacyjno-pragmatyczno-kulturowy. Przedmiotem badań językoznawców stały się m.in. akty mowy, typy dyskursów, wzorce wypowiedzi. Media zaczęły zajmować najważniejsze miejsce w szybko rozwijającej się rzeczywistości komunikacyjno-językowej (Gajda 2000: 21).

Komunikowanie jest procesem, składającym się z kilku poziomów. Według piramidy Denisa McQuaila (1994), ukazującej fazy komunikowania, porozumiewanie się na forum internetowym należy do komunikowania grupowego, którego formą językową jest polilog. Umieszczone jest ono na trzecim szczeblu, począwszy od najniższego stopnia. Jako pierwsze zapisane jest komunikowanie interpersonalne o charakterze monologowym, odnoszące się do myśli, wytwarzanych w umyśle; jako drugie komunikowanie interpersonalne o charakterze dialogowym; jako czwarte komunikowanie instytucjonalne, zachodzące między różnymi grupami społecznymi, natomiast jako ostatnie, piąte, komunikowanie masowe, w którym

dominują różne formy językowe charakterystyczne dla poszczególnych stopni komunikowania (Żydek-Bednarczuk 2005: 12-13). Narzędziem wymienionych poziomów komunikowania jest język, dlatego też wszystkie można badać pod kątem językoznawczym (Żydek-Bednarczuk 2005: 13).

Podstawową cechą komunikacji jest jej interakcyjność, gdyż pomiędzy co najmniej dwoma obiektami dochodzi do reakcji na bodźce innego. Franciszek Grucza twierdzi, że ,,o komunikacji można mówić o tyle, o ile jest ona interakcją, i że o każdej interakcji można powiedzieć, iż jest ona w gruncie rzeczy pewnym rodzajem komunikacji" (Grucza 1992: 13-15). Warto dodać, że ,,interakcja warunkuje powstanie tekstu. Jest ona tym elementem w komunikacji, który może dotyczyć języka mówionego — powoduje wtedy wymianę ról nadawczo-odbiorczych. Może być też efektem powstania tekstu pisanego, gdzie interakcja nie zawsze związana jest ze zmianą roli nadawczo-odbiorczej. Musi ona uwzględniać następujące kryteria: uczestnicy, temat, forma efektu interakcji — czyli ramę układu interakcyjnego Ja TY Tu TERAZ" (Żydek-Bednarczuk 2005: 24). Na forum internetowym mamy do czynienia z komunikatami pisanymi, które oprócz wypowiedzi inicjalnej, powstają w wyniku interakcji. Użytkownicy dyskutują na konkretny temat, wymieniając się między sobą opiniami i informacjami. Ze względu na to, że nie mamy tutaj do czynienia z jednoczesnością nadania i odbioru, możemy spodziewać się odpowiedzi po pewnym czasie. Jednak w większości sytuacji użytkownicy od razu odpowiadają na pytania czy też ustosunkowują się do komentarzy. Ważną rzeczą jest również to, że w przypadku forum interlokutorzy mogą reagować na dany post poprzez kliknięcie w odpowiednią ikonę. Interakcyjność zauważalna jest tutaj wizualnie, gdyż wszystkie posty są widoczne, umieszczone jeden pod drugim, opatrzone datą. Często odpowiedzi zawierają cytat, co czyni forum jeszcze bardziej interakcyjnym kanałem.

Społeczne interakcje zachodzą w sposób uporządkowany. Ich przebieg warunkują zatem określone wyznaczniki, do których Sanisław Grabias (2019: 210-216) zalicza:

1. Zachowanie jako znak:

Zachowania ludzkie traktowane są jako sygnały, do których zaliczamy: indeksy, czyli oznaki stanów psychofizycznych i społecznych nadawcy, które ujawniają się bez jego woli oraz symbole, za pomocą których mówiący przekazuje informacje odbiorcy oraz jest w stanie przewidzieć jego reakcje: ,,Aby proces nadawania znaczeń zachowaniom ludzkim i odbiór tych zachowań były możliwe, interakcja musi przebiegać według pewnych, społecznie ustalonych reguł, znanych indywidualnym uczestnikom życia społecznego" (Grabias 2019:

211). Zasady, według których porozumiewają się uczestnicy forum są określone przez regulamin i podlegają ściśle określonej strukturze forum, mającej nieodłączny związek z procesem wymiany komunikatów;

2. Warunki kreowania zachowań:

Zachowania społeczne zależą od dwóch czynników: po pierwsze, od grupy osób, różnie pojmujących rzeczywistość, w której przebywa dana jednostka, po drugie, od świadomości, przejawiającej się w różnych reakcjach. Zarówno w jednym, jak i w drugim przypadku trudno jest przewidzieć zachowania społeczne. Niewątpliwie na forum internetowym mamy do czynienia z nieograniczoną liczbą uczestników, która może włączać się do dyskusji w dowolnym momencie. Interlokutorzy „połączeni" są wspólnym tematem, jednak każdy z nich może mieć do niego inne podejście. Świadomość kobiet związana jest głównie z posiadanym przez nie doświadczeniem w sprawowaniu roli matki. Przykład stanowią wypowiedzi matek noworodków, niemowląt. Posty są zazwyczaj nacechowane emocjonalnie, oddają niepokój, nerwy;

3. Warunki odbioru zachowań

Warunkami umożliwiającymi odpowiedni odbiór zachowań są: zrozumienie stanu psychicznego przekazującego treści, stwierdzenie, czy zachowanie nadawcy jest zgodne z tym, co mówi oraz przyjęcie określonej postawy wobec postawy nadawcy: utożsamianie się z nim bądź nie lub obojętność. Analiza komunikatów zamieszczanych na forach pokazuje, że użytkownicy zwracają uwagę na stan emocjonalny swoich rozmówców, szczególnie w trudnych sytuacjach typu poronienie. Forma komunikatu wskazuje na stan psychiczny nadawcy. Gdy mamy do czynienia z tematem trudnym, wypowiedzi są często krótkie, nasycone ekspresywizmami. W tego typu sytuacjach odbiorcy na ogół identyfikują się z nadawcą. Na podstawie zapisu trudno jest jednoznacznie stwierdzić, jak szczere są wypowiedzi zarówno nadawców, jak i odbiorców. Nie pozostaje więc nic innego, jak zgodzić się ze Stanisławem Grabiasem, według którego nie jesteśmy w stanie przewidzieć ludzkich zachowań, gdyż ludzie mogą odgrywać różne role, które nijak się mają do ich rzeczywistych społecznych ról (Grabias 2019: 214);

4. Sytuacja jako czynnik warunkujący zachowania

Sytuację w odniesieniu do interakcji możemy pojmować w znaczeniu wąskim, odnoszącą się do czasu i przestrzeni, w których zachowania zachodzą i w znaczeniu szerokim, dotyczącą nadawcy i odbiorcy oraz ról, które pełnią i intencji, które przekazują, a także czasu i przestrzeni, w których się realizują. Wszystkie wymienione elementy odnoszą się do

sytuacji, która ma miejsce na forum. Pomiędzy nadawcą a odbiorcą[62] dochodzi do wymiany ról, co jest charakterystyczne dla polilogu. Celem rozmów jest na ogół zasięgnięcie porady lub podzielenie się opinią na dany temat. Rozmowy zachodzą w dowolnym czasie w przestrzeni wirtualnej. W przypadku forum jako stałe komponenty sytuacji, które odróżniają ją od innych, można wskazać tzw. lajkowanie postów, reagowanie na nie oraz możliwość ich cytowania;

5. Intencja jako składnik procesu interakcji

Przypuszczalnie głównymi intencjami użytkowników forów dyskusyjnych są poszukiwania konkretnej porady, ale też nawiązanie kontaktów towarzyskich. Nadawcy spotykają się z różnymi zachowaniami odbiorców. Zdarza się, że zamieszczając porady na ważne dla nich tematy, stykają się z ich lekceważeniem czy wyśmiewaniem. Według Stanisława Grabiasa: ,,Intencja nadawcy jest czynnikiem najbardziej ograniczającym przewidywalność zachowań" (Grabias 2019: 216).

Znak, kod (język), kanał informacyjny oraz szum komunikacyjny to pojęcia, które ściśle wiążą się z komunikacją językową. Zarówno znak, jak i kod znane są nadawcy komunikatu. Przy pomocy znaku przekazujący koduje informację. Natomiast kanał informacyjny oraz szum komunikacyjny odnoszą się do przekazywania komunikatu. Kanał jest nośnikiem informacji, zaś szum, który zakłóca proces przekazu, dotyczy kwestii technicznych i semantycznych (Żydek-Bednarczuk 2005: 10). Edyta Pałuszyńska wskazuje na dwa elementy aktu komunikacji, w ramach których może dojść do zakłóceń utrudniających bądź uniemożliwiających jakość komunikacji: ,,sytuację komunikowania — zakłócenia, szum komunikacyjny, ograniczona pojemność i przepustowość kanału oraz kodu, ograniczenia wynikające z ról społecznych interlokutorów i specyfiki sytuacji; nadawcę i odbiorcę, którzy w dialogu bądź polilogu wchodzą naprzemiennie w role inicjatora i reagującego, a ich repliki są intencjonalne" (Pałuszyńska 2006: 162).

Forum niewątpliwie jest kanałem informacyjnym, dzięki któremu uczestnicy mogą przekazywać wiadomości oraz wchodzić w interakcje. Na podstawie przeanalizowanych forów można stwierdzić, że rzadko pojawiają się zakłócenia dotyczące przekazu. W regulaminach opisane są warunki techniczne, które musi spełnić internauta, aby móc komunikować się na forum. Każdy użytkownik jest zobowiązany do posiadania adresu e-mail oraz zainstalowanej, sprawnie działającej przeglądarki internetowej, a także wtyczki, która

[62] Rola nadawcy i odbiorcy na forum dyskusyjnym została przedstawiona w podrozdziale *Komunikacja internetowa*.

umożliwia odtwarzanie plików multimedialnych. W regulaminach przedstawione są również zasady publikacji zdjęć, a także zakładania forów prywatnych[63]. W wyniku analizy forów zanotowano, że komunikacja na forach może zostać zakłócona przede wszystkim z powodu zbyt dużej liczby osób włączających się do dyskusji, np.:

Tytuł wątku: Sierpnióweczko-Wrześnióweczki 2007
mineralka
Użytkownik
(…) ehh no ja już się pogubiłam ze zdrowiem Jasia i dlatego ten nowy wątek - może kilka głów rozwiąże ten problem (…) (FP 06.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/143-sierpnioweczko-wrzesnioweczki-2007/page/1290/?tab=comments#comment-225793

Tytuł wątku: Lipcóweczki 2011
Annika
Użytkownik
curry
Annika, ja już się tak pogubiłam w tym wszystkim, że sama nie wiem co i jak. Na mojej liście nie ma chyba wszystkich w 100%. Jeśli ktoś nie zgłaszał potrzeby to ja nie dopisywałam bez zgody. (…). (FP 06.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/1563904-lipcoweczki-2011/page/194/?tab=comments#comment-1896276

Tytuł wątku: Czy to ciąża?
Gość Magda
Gość
Przepraszam, powyższa odpowiedź nie miała być do Ciebie. Jeśli chodzi o Ciebie to proponuję zrobić badanie krwi. (…). (FP 06.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4629773-czy-to-ciaza/?tab=comments#comment-4729866

Ponadto zauważono również sytuacje, w których dochodzi do nieporozumień w komunikacji z powodu niewłaściwie dostosowanych przez danego użytkownika ustawień, np.:

Tytuł wątku: Czerwcowe maleństwa 2010 :))))
justysia_k
Użytkownik
izd filmik sie nie otwiera
wykakuje komunikat ze jest prywatny :) zmien ustawienia bom ciekawa tego dialektu :lol: (FP 06.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/801276-czerwcowe-malenstwa-2010/page/1347/?tab=comments#comment-2129506

Tytuł wątku: Listopadowe mamy 2018
Płomyk*
Fanka BB :)
@netka. Czemu masz na suwaczku 14 tc?
azamamew
Fanka BB :)
Też chciałam o to zapytać.
(…)
netka.
Fanka BB :)
A ja mam suwaczek? Nie widzę go. Może to ten poprzedni, którego i tak nie widziałam, UPS. Już usuwam. :D Poprawiłam. Dzięki!! (BB 06.02.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/listopadowe-mamy-2018.91012/page-160

[63] Informacje na temat forów prywatnych zostały przedstawione w podrozdziale *Temat*.

Bardzo istotną rolę odgrywa partner dialogu. Opisując sytuację komunikacyjną, należy wziąć pod uwagę dwa terminy: sytuację komunikacyjną oraz kontekst. Sytuacja komunikacyjna występuje w dwóch znaczeniach: węższym, która odnosi się do czynników pozajęzykowych (zewnątrztekstowa) lub językowych (wewnątrztekstowa) oraz szerszym, mającym związek ze wszystkimi okolicznościami, które pozwalają zrealizować założone cele komunikacyjne (Ostaszewska 2020: 32). Na analizowanych forach sygnały niewerbalne przejawiają się głównie w stosowaniu emotikonów, emoji oraz reagowaniu na komentarze poprzez korzystanie z opcji *Lubię to*, wyrażającej m.in. polubienie, zdziwienie czy smutek.

Język, którym posługują się matki wskazuje m.in. na wyznawane przez nie wartości oraz towarzyszące im emocje. Okoliczności prowadzonych rozmów, najogólniej rzecz ujmując, powiązane są z przemianami macierzyństwa, stereotypami co do pełnionej roli matki oraz polityką rodzinną państwa. Kontekst, podobnie jak sytuacja komunikacyjna, używany jest również w węższym i szerszym znaczeniu (Ostaszewska 2020: 32). Kontekst wąski na analizowanych forach odnosi się m.in. do dyskusji o spotkaniach prywatnych czy też o zorganizowanych imprezach, tzw. zlotach. Na forach matki rozmawiają także w nawiązaniu do regionu, państwa, z którego pochodzą/w którym mieszkają oraz w odniesieniu do innych forów, grup, z którymi były/będą związane, np.:

Tytuł wątku: Grudzień 2005
Gonia
Fanka BB :)
(…) Didi, po pierwsze wyspowiadaj sie czemu Cie nie bylo na szkole rodzenia (…) i powiedz czy mamy Cie wypatrywac pojutrze z Wanda?? Z ta krzywa cukru to Beata ma racje norma po godzinie po 50ml to 140. (…) (BB 15.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/grudzien-2005.6238/page-270

Tytuł wątku: Mamy z Śląska i okolic
katjana1
Użytkownik
doberek dziewczynki :)
doszłam do wniosku że przeniosę się tutaj...bo na N już przeginają. miało to trwać kilka dni...a tu ile już wrrrrrrrrrrrr (…)
(…)
Marta Jed
Użytkownik

Ha odnalazłam Was :) wiem że chciałyście się mnie pozbyć
żartuję mam nadzieję że o mnie nie zapomniałyście
wkurza mnie N. bo nie otwiera się mi w ogóle... pozdrowienia
Paulinka ma znów katar (FP 15.11.2021). https://forum.parenting.pl/topic/405253-mamy-z-slaska-i-okolic/
:(

1.8. Komunikacja internetowa

Internet jako medium obejmuje swoim zasięgiem wiele kanałów komunikacyjnych, w tym niewątpliwie fora, powstałe na kanwie grup dyskusyjnych (Naruszewicz-Duchlińska 2014: 31), ale również: gry internetowe, pocztę elektroniczną, pogawędki internetowe, pracę na komputerach zdalnych, transfer plików, udostępnianie informacji w sieci WWW (Grzenia 2008: 24, 57). Wymienione kanały Jan Grzenia nazywa ,,internetowymi kanałami informacyjnymi'' (Grzenia 2008: 25).

Zgadzam się z tym, że ,,internet jest — ponad wszelką wątpliwość — medium komunikacyjnym. Można się przy jego pomocy komunikować zarówno indywidualnie, jak i grupowo, można docierać do osób publicznych (…), do których normalnie ogromnie trudno byłoby się »dostać«, ale także można być samemu narażonym na kontakty i komunikaty niepożądane, niechciane, a mimo to — nieuniknione. Internet jest niesłychanie demokratyczny. Jeśli ktoś przyjmie i zaakceptuje jego »reguły gry«, to może sobie na wiele pozwolić — ale także musi się liczyć z tym, że inni Internauci będą sobie na wiele pozwalali w stosunku do niego. Poprzez Sieć może się bowiem komunikować każdy z każdym, o każdej porze, w każdych okolicznościach i na każdy temat" (Tadeusiewicz 2002: 174). Odbiorcami Internetu są również grupy osób, które łączy wspólna cecha środowiskowa, np. zainteresowania, zawód. W związku z tym, mimo że użytkownicy posługują się głównie polszczyzną ogólną, to jednak występują w niej elementy socjolektu lub profesjolektu. Jan Grzenia taki językowy sposób porozumiewania się nazywa „paradoksem internetowym" i podkreśla, że ,,stanowi on zasadę komunikacyjną tego medium" (Grzenia 2008: 22). Dyskutantami na analizowanych forach internetowych są głównie młode matki, w których wypowiedziach dostrzeżono tego typu odmiany językowe. Temat socjolektów omówiono w rozdziale dotyczącym analizy językowej. Odnoszą się one głównie do starań o dziecko, ciąży, narodzin, uczuć damsko-męskich.

CMC (ang. *computer mediated communication), face-to (via monitor)-face lub face-to-monitor* to terminy, którymi określa się komunikację za pośrednictwem komputerów. Ponieważ w komunikacji internetowej dużą rolę odgrywają zewnętrzne techniki przekazu, takie jak papier, łącza i impulsy elektroniczne, nazywa się ją także ,,interakcją zapośredniczoną", mającą charakter dialogowy (Szpunar 2006: 219-220; por. Górska-Olesińska 2009: 41), czy ,,komunikowaniem quasi-bezpośrednim", gdy „mamy do czynienia z rzeczywistą interakcją, ale powiązaną z zapośredniczonym kontaktem między uczestniczącymi w nim jednostkami" (Kluszczyński 2001: 19). Porozumiewanie na forum

dyskusyjnym wpisuje się w powyższe definicje komunikowania przedstawione przez wspomnianych badaczy, gdyż odbywa się w przestrzeni wirtualnej oraz polega na wymianie poglądów pomiędzy uczestnikami polilogów.

Na początku lat 90. lingwiści wyróżnili dwa typy CMC — komunikację opartą na tekście i komunikację opartą na wideo. W obrębie komunikacji opartej na tekście wyróżnia się komunikację synchroniczną, która odbywa się w czasie rzeczywistym i komunikację asynchroniczną, która dopuszcza opóźnienia czasowe (Chyrzyński 2012: 32). Jan Grzenia komunikację synchroniczną, w której użytkownicy mają stały kontakt, a zdarzenia komunikacyjne zachodzą równocześnie, nazywa komunikacją typu 1. Komunikację asynchroniczną, w której użytkownicy nie mają stałego kontaktu, a zdarzenia nie zachodzą równocześnie określa komunikacją typu 2 (Grzenia 2008: 65). Komunikacja na forum dyskusyjnym należy do komunkacji typu 2.

Na początku XXI wieku badacze zaczęli posługiwać się w odniesieniu do komunikacji komputerowej terminem EMC ‘komunikacja zapośredniczona elektronicznie’, która miała odnosić się nie tylko do samych komputerów, ale również do innych urządzeń przenośnych (Chyrzyński 2012: 32). W 2001 roku Susan Herring przedstawiła koncepcję CMD (*Computer-Mediated Discourse*), która oznaczała „komunikację wytwarzaną, gdy istoty ludzkie wchodzą we wzajemne interakcje, przekazując sobie wiadomości poprzez połączone w sieć komputery” (Mazur 2011: 172). Niewątpliwym nawiązaniem do założeń terminu CMD jest koncepcja Teuna van Dijka, która łączy dyskurs z „działaniem i interakcją w sytuacjach społecznych” (Górska-Olesińska 2009: 89). Od momentu zaprezentowania idei CMD można mówić o wyodrębnieniu dyskursu komputerowego jako obszaru badawczego CMC (Chyrzyński 2012: 36). Warto nadmienić, że jego znaczący element stanowi interaktywność[64] (Godzic 1998: 31), będąca jednym z najważniejszych wyróżników kanałów internetowych, określanym jako „immanentna cecha Internetu” (Grzenia 2008: 27). Również na interakcję[65] jako jeden z typów komunikowania w świecie nowych mediów wskazuje Ryszard

[64] Na wprowadzenie przez nowe media zasady interaktywności, a także struktury hipertekstowej wpłynęła logika dekonstruktywizmu, według której teksty były odczytywane swobodnie, gdyż brano pod uwagę ich składniki, wymiary, poziomy kontekstu (Kluszczyński 2001: 66).

[65] Oprócz interakcji, jako rodzaju komunikowania, badacz wyróżnia jeszcze *transmisję*, w której nadawca wywiera wpływ na odbiorcę (np. *email*) oraz taką, której *obiektem interpretacji jest tekst*, a nadawca i odbiorca traktowani są jako czytelnicy tekstu (Kluszczyński 2001: 15-18). Ryszard Tadeusiewicz zaś podkreśla, że „ (…) istotą komunikacji w Internecie nie jest proces transmisji informacji, ale fakt interakcji łączącej konkretnego nadawcę i konkretnego odbiorcę. Interakcja ta miewa w Internecie najczęściej charakter pośredni, poprzez pewien zapis medialny (na przykład stronę WWW albo linijkę tekstu w czacie), ale nadawca informacji zawsze myśli przy tworzeniu informacji o reakcjach jej odbiorcy, a odbiorca ma świadomość istnienia nadawcy i usiłuje odczytać nie tylko samą wiadomość, ale i kryjącą się za nią intencję. Dopiero całokształt wszystkich wymienionych tu czynników tworzy proces komunikowania " (Tadeusiewicz 2002: 129).

Kluszczyński (2001: 15). Forum dyskusyjne jest gatunkiem interaktywnym, ponieważ, jak zostało już wspomniane, umożliwia wymianę komunikatów z jednej strony jako kanał internetowy, a z drugiej strony jako strona WWW, którą samo tworzy (Naruszewicz-Duchlińska 2014: 30-31). Analizowane fora dla młodych matek, co omówiono we wstępnej części niniejszej pracy, stanowią albo oddzielną stronę internetową, albo podstronę innych serwisów WWW, dzięki którym zarejestrowani na danym forum użytkownicy mogą korzystać z ich różnorodnych opcji.

Komunikacja elektroniczna to termin, którym posługuje się m.in. Jan Grzenia, aby nazwać procesy porozumiewania się ludzi za pomocą mediów elektronicznych (Grzenia 2008: 59). Komunikowanie na forum dyskusyjnym należy do typu symetrycznego, bo to właśnie za jego pośrednictwem możliwa jest interakcja (Grzenia 2008: 60). Symetryczność ról nadawcy i odbiorcy czyni Internet ,,najbardziej dialogowym" wśród środków masowego przekazu (Grzenia 2003: 82). W związku z tym, że to nadawca kreuje w komunikacji internetowej swój wizerunek, wybiera jego składowe: ,,Krótko mówiąc: nadawca zyskuje w Internecie możliwość bycia szczerym, a nawet posunięcia swej szczerości do maksimum, ponieważ — żartobliwie powiedziawszy — zastępuje *face* przez *interface*. Występuje jako mniej lub bardziej anonimowy uczestnik aktu komunikacji i może sterować ujawnieniem swojego »ja«, może je także kreować w stopniu o wiele większym niżby to było możliwe w komunikacji realnej, nawet telefonicznej" (Grzenia 2003: 84). Taka sytuacja doprowadza do tego, że internauci niekiedy oddalają się od siebie pod względem szczerości w relacji, ale jednocześnie zwiększa się zasięg możliwości ich komunikowania (Grzenia 2003: 84) oraz ujawnia się kwestie bardzo osobiste, uznawane za wstydliwe w bezpośrednich rozmowach. Na analizowanych forach internetowych dotyczących macierzyństwa kobiety podejmują różnorodne tematy, również związane z ich życiem intymnym. Najprawdopodobniej w bezpośrednich kontaktach nie rozmawiałyby o tak prywatnych sprawach z osobami im nieznajomymi. Być może te młode matki są na tyle zamknięte w sobie, że poza siecią nie odważyłyby się przedstawiać nikomu swoich osobistych zwierzeń, jak np. to:

> Tytuł wątku: Samotna Matka- Samotna w ciazy?
> Asteraki
> Fanka BB :)
> Wczoraj znalazłam się na zakręcie mojego małżeństwa. Wczoraj mój mąż urządził mi z samego rana awanturę, że wzięłam swoj telefon, który wcześniej schowal. Absurdalna sytuacja, zaczął na mnie wrzeszczeć, że telefon jest ważniejszy od niego. Nie dam się obrażać, tym bardziej bez powodu i powiedziałam mu, że w przeciwieństwie do niego nie spędzam każdej wolnej chwili obserwując jakieś kobiety na Facebooku. Od słowa do słowa, wykrzyczał, że mam 10 minut na spakowanie się i ,,get the fuck out of my house". Teraz to jego dom, to że przez ostatnie miesiące to ja dbałam o to, żeby go karaluchy nie zjadły to nieistotne (…). (BB 07.02.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/samotna-matka-samotna-w-ciazy.9999/page-2137#post-16640231

Zaobserwowano, że tego typu dyskusje cieszą się ogromnym zainteresowaniem, o czym świadczą liczby komentarzy, polubień czy też reakcji. Jednak niektórzy badacze uważają, ze w przypadku Internetu „mamy do czynienia z wirtualnym światem, a nie relacją człowiek-człowiek" (Godzic 1998: 31). Zdarza się, że internauci, komunikując się ze sobą, tworzą niekiedy zupełnie odmienne związki międzyludzkie, aniżeli w rzeczywistości realnej. Jan Grzenia stwierdza, że „liczba tych postaci jest zwykle mniejsza niż liczba osób występujących w tle tradycyjnego aktu komunikacji, kiedy to nasze informacje tworzymy, uwzględniając (zależnie od potrzeby) członków rodziny, znajomych z różnych grup społecznych: sąsiadów, kolegów ze studiów, znajomych bliższych i dalszych itd. Ta różnorodność socjologiczna w warunkach komunikacji internetowej raczej nie występuje. Grono osób bliskich może być z reguły scharakteryzowane jako »znajomi z rzeczywistości wirtualnej«, chodzi więc tu o nowego rodzaju związki interpersonalne" (Grzenia 2003: 85).

Na forach internetowych dla młodych matek można zauważyć, że kobiety wchodzą ze sobą w relacje przyjacielskie, polegające na częstym komunikowaniu się, podczas którego opowiadają o tym, co działo się danego dnia oraz relacjonują swoje problemy. Śmiało można powiedzieć, że fora stanowią dla matek miejsce, w którym znajdują one wsparcie. Niejednokrotnie można przeczytać, że ta forma komunikacji pełni dla nich funkcję uzdrawiającą, np.:

> Tytuł wątku: Sierpniowe mamy 2022
> Magdusia88
> Fanka BB :)
> A może terapia ci trochę pomoże? Ciężko żyć z wiecznym strachem. Wiem po sobie, bo sama mam za sobą poronienia i teraz we wczesnej ciąży niestety lęki ale walczę z tym i bardzo się staram. Dużo pomagają mi dziewczyny z forum i oczywiście partner. (…) (BB 08.02.2022).
> https://www.babyboom.pl/forum/temat/sierpniowe-mamy-2022.116205/page-272

Nie ulega wątpliwości, że wspólne problemy łączą matki. Samo komunikowanie na forach z czasem często nie wystarcza zaprzyjaźnionym się matkom. Z tego też względu zaczynają komunikować się albo na forach prywatnych, albo w zamkniętych grupach na Facebooku. Znajomości wirtualne bardzo często przeradzają się w spotkania „na żywo" oraz bezpośrednie relacje koleżeńskie czy przyjacielskie. Najczęściej kobiety z tych samych miejscowości spotykają się w umówionych wcześniej miejscach. Należy jednak zaznaczyć, że administratorzy niektórych forów umożliwiają również kobietom kontakt w wymiarze rzeczywistym, organizując tzw. zloty, czyli kilkudniowe wydarzenia, w których matki mogą uczestniczyć wraz ze swoimi rodzinami.

W ramach CMC można wskazać trzy typy komunikowania, a mianowicie komunikowanie masowe (globalne), interpersonalne i grupowe. Typ elektronicznego dyskursu zależy od kanału komunikacyjnego (Goroshko 2005: 413). Forum dyskusyjne umożliwia komunikację z wykorzystaniem wszystkich powyższych typów komunikowania.

Możemy wyróżnić cztery epoki cywilizacji człowieka: kulturę oralną, pismo, typografię oraz media elektroniczne (Rejter 2009: 112). Walter Ong epokę mediów elektronicznych określa mianem posttypografii oraz „epoką wtórnej oralności", gdyż „wyrażenia werbalne zostały przekształcone za pomocą elektroniki" (Ong 2005: 184). Marshall McLuhan przeobrażenia, jakie zaszły między kulturą druku a kulturą nowych mediów elektronicznych określa „końcem galaktyki Gutenberga" (Suszczyński 2005: 524). Komunikacja internetowa posiada cechy zarówno komunikacji mówionej, do której zaliczamy: przemienność bądź równorzędność ról nadawcy i odbiorcy; cel podjęcia komunikacji, który wynika nie tylko z potrzeby wymiany informacji; kontakt nieoficjalny oraz tekst jako spontaniczny dialog, jak i pisanej, które odnoszą się do pośredniego (asynchronicznego) kontaktu; kodu jako systemu znaków graficznych; pisania jako czynności wymagającej wysiłku i odpowiednich narzędzi oraz trwałości tekstu (Jagodzińska 2002: 209). Artur Rejter uważa, że rozpatrywanie komunikacji językowej z punktu widzenia historii pozwala uznać Internet za medium przełomowe przede wszystkim dzięki trzem cechom: nałożeniu się mowy i pisma, nieograniczonemu tworzeniu się komunikatów językowych oraz ich masowej dostępności (Rejter 2009: 112). Istotną cechą łączącą kulturę oralną z kulturą zrodzoną przez nowe media jest dialogowość, gdyż obie kultury oparte są na konwersacji (Zwiefka-Chwałek 2003: 17).

Internet, w przeciwieństwie do radia i telewizji, nie podlega instytucjonalizacji. Ta sytuacja wynika z jego historii, kiedy to w latach 60., w USA, dążono do zapewnienia takiego systemu komunikowania, który nie byłby narażony na zniszczenia podczas wojny (Bugajski 2005: 425). Według Mariana Bugajskiego brak instytucji, która by administrowała medium, jakim jest Internet, sprawia, że jest on „kształtującym się i kształtowanym przez jego użytkowników w opozycji do oficjalnych, zinstytucjonalizowanych mediów" (Bugajski 2005: 426). Taka sytuacja doprowadza do tego, że zaciera się podział ról między nadawcą[66]

[66] Emil Benveniste wskazuje w językoznawstwie na kategorię podmiotu wypowiedzi, którą odnosi zarówno do nadawcy tekstu, jak i przedmiotu, o którym jest mowa w zdaniu (Witosz 2008: 123-124). Obecnie badacze skupiają swoją uwagę na kategorii podmiotu mówiącego, którą rozpatrują w kontekście tego, kto mówi, co mówi, jak mówi, dlaczego mówi oraz odnoszą ją do kultury, języka, społeczeństwa (Witosz 2008: 127, 129). „Kontekstualna koncepcja podmiotu zakłada więc, że ludzkiego zachowania nie można zinterpretować bez jego usytuowania" (Witosz 2008: 130). Kreatywność jest jedną z wyróżniających się cech, opisujących zachowania uczestników rozmowy, którzy sami dokonują określonego wyboru wzorca zachowań, ale również interpretują go oraz unowocześniają (Witosz 2008: 134). „Społeczna natura człowieka wymaga — w interakcjach — tłumienia

a odbiorcą i wyłania się medialna odmiana języka, która staje się podstawowym środkiem komunikacji internetowej (Bugajski 2005: 422).

Należy zwrócić uwagę na fakt, że w związku z rozmyciem ról postaci komunikujących się w Internecie tekst tworzy nie tylko sam nadawca, ale również odbiorca (Grzenia 2008: 80). Na forach internetowych odbiorcy także są autorami tekstów. To oni przecież komentują wypowiedzi nadawcy, ale również mogą je kopiować, edytować i dalej powielać. Wszak „pisanie tekstów zmieniło się wraz z możliwością ich reprodukowania o tyle, że każdy czytelnik mógł potencjalnie awansować na autora tekstu" (Wenz 2008: 114). Kodowanie linków, możliwość powielania tekstów oraz zarządzania nimi sprawiają, że trudno wskazać autora tekstu, jego postać znika wraz z wykonywanymi przez niego czynnościami (Wenz 2008: 114).

Pojęcie autora w Internecie, nie odnosi się zatem tak, jak w ugruntowanej tradycji do twórcy dzieła i jego kreatora, mającego nieszablonowe pomysły. Zarówno dzieło, jak i autor, ze względu na występujący w rzeczywistości wirtualnej proces współtworzenia rozumiane są zupełnie inaczej. Ponieważ przedstawiane dzieła są modyfikowane przez wielu internautów, nie mamy tutaj do czynienia z autorem indywidualnym, a zbiorowym i łącznym. Jako autora łącznego i zbiorowego określamy twórcę, który oprócz tego, że ma niewielki wpływ na swoje dzieło, to jeszcze nie można go z nim utożsamiać, co jest typowe dla zjawiska anonimowości w sieci. Pracę autora natomiast można określić jedynie jako „półprodukt", a jego kreatywność sprowadzić do umiejętności prowadzenia dialogu z użytkownikami (Sieńko 2004: 106-108). W rzeczywistości wirtualnej, w myśl tych założeń, nie możemy już zatem mówić o autorze jako twórcy tekstu. Według Michela Foucaulta „funkcja autor" nie odgrywa już żadnej roli (Wenz 2008: 115-116): „Interaktywna komunikacja, w przypadku Internetu, zmienia zarówno nadawcę, jak i odbiorcę. Można ją opisać za pomocą cybernetycznego mechanizmu sprzężenia zwrotnego, który pokazuje jak w przypadku układu nadawca-odbiorca odebrany przez tego drugiego komunikat, po jego przetworzeniu (zrozumieniu, interpretacji, akceptacji lub odrzuceniu jego treści), wraca do pierwszego, aby stać się z kolei podstawą dalszego, zmodyfikowanego komunikatu" (Hetmański 2001: 80).

---

autentyczności i nakładania odpowiedniego kostiumu: psychologowie i antropologowie piszą o roli maski, personie, socjologowie — o budowaniu twarzy, osobistej fasady, filozofowie języka, mówiąc o grach językowych, socjolingwiści o rolach językowych — uwydatniają sztuczność naszych zachowań mownych. Nakładanie maski jest wyrazem akceptacji przez jednostkę norm kulturowo-społecznych, chęci bezkonfliktowego współżycia z innymi, czasem poddania się presji innych oraz także wynikiem wielu rozmaitych decyzji indywidualnych (m.in. dążenia do budowania pozytywnego wizerunku własnej osoby, pragnienia wywierania wpływu na innych, ukrycia przed innymi swej prawdziwej twarzy itp." (Witosz 2008: 130-131).

Lev Manovich zaznacza, że hiperłącza są podstawą mediów interaktywnych. Przeciwstawiając stare media nowym, podkreśla, że proces interakcji sprawia, iż użytkownicy stają się współautorami dzieł: „Kiedyś patrzyliśmy na obraz i nasze własne skojarzenia prowadziły nas do innych obrazów. Teraz interaktywne media komputerowe każą nam kliknąć na obraz po to, żeby przejść do innego obrazu. Kiedyś czytaliśmy zdanie opowieści lub zwrotkę wiersza i myśleliśmy o następnych zwrotkach, obrazach, wspomnieniach. Teraz media interaktywne każą nam kliknąć na wyróżnione zdanie po to, żeby przejść do innego zdania. Jednym słowem, jesteśmy zmuszeni do podążania za zaprogramowanymi wcześniej i istniejącymi obiektywnie skojarzeniami" (Manovich 2006: 128, 134, 135). Na forach internetowych mamy również do czynienia z tego typu pojętą interaktywnością: po pierwsze, umożliwia ją nam sama struktura forum, „wymuszająca" klikanie w poszczególne zakładki — tematy, podtematy; po drugie, interlokutorzy udostępniają linki, które przenoszą do kolejnych stron, zwykle mniej lub bardziej powiązanych tematycznie z treścią zawierających je postów.

Inne cechy, które można odnieść do komunikacji na forum internetowym to: decentralizacja, asynchroniczność, częściowa anonimowość, wirtualność, kreatywność, anarchizm, autonomiczność, prywatność, inwokacyjność (Grzenia 2008: 65-73), wielogłosowość, zmieniająca się liczba uczestników, polifonia tematów (Wilk 2000: 58). Decentralizacja przejawia się w wymianie ról nadawcy i odbiorcy, tzn. odbiorca może być zarówno nadawcą, jak i odbiorcą postów i odwrotnie. Asynchroniczność, jak już zostało wcześniej wspomniane, dotyczy nierównoczesności nadania i odbioru wypowiedzi. Na forach mamy do czynienia z częściową anonimowością, ponieważ z jednej strony interlokutorzy w nickach przeważnie nie ujawniają swoich danych, z drugiej strony natomiast podczas rejestracji proszeni są o wypełnienie formularza i podanie w nim chociażby adresu email. Nie należy również zapominać, że z forów internetowych korzystają osoby, które nie biorą czynnego udziału w dyskusji, a jedynie występują w roli czytających. Wirtualność i kreatywność przejawiają się przede wszystkim w technologii informatycznej, dającej możliwości twórczego komunikowania się. Fora dyskusyjne, oprócz tego, że są zarządzane przez administratora i mają sprecyzowany regulamin nie podlegają innym podmiotom. Jan Grzenia zwraca uwagę, że w przypadku komunikacji internetowej „nie chodzi jednak o anarchizm rozumiany jako synonim chaosu czy dezorganizacji, lecz o bardzo ograniczoną rolę czynników (osób, instytucji) sterujących komunikowaniem w sieci" (Grzenia 2008: 73). Komunikacja na forum jest bezpłatna, pomijając oczywiście ogólne koszty dostępu do Internetu. Inwokacyjność, określana jako właściwość „magiczna", która przejawia się

w wydawaniu komend lub klikaniu na ikonie (Grzenia 2008: 69), obecna jest na forum internetowym chociażby wtedy, gdy internauci reagują na posty, zgłaszają je, korzystają z umieszczonych emotikonów lub emoji, aby wyrazić własne odczucia czy ocenę zamieszczanych wypowiedzi. W związku z tym, że w dyskusji na forum występuje wielu uczestników, którzy mogą rezygnować z niej bądź włączać się do niej w dowolnym momencie, mamy do czynienia z wielogłosowym prezentowaniem zróżnicowanych poglądów oraz podejmowaniem różnorodnych tematów.

Komunikacja na forum internetowym, tak samo jak w przypadku poczty elektronicznej, grup i list dyskusyjnych zaliczana jest do typu e-mailowego[67]. Innymi rodzajami komunikowania są konwersacyjny, reprezentowany przez pogawędki internetowe oraz hipertekstowy, odnoszący się do tekstów dostępnych w sieci World Wide Web, które nie należą do typu konwersacyjnego i e-mailowego (Grzenia 2008: 51). Terminem „hipertekst"[68], który wprowadził Teodor Nelson (Żydek-Bednarczuk 2004: 17) określa się „tekst elektroniczny zawierający widoczne odsyłacze do innych tekstów, do których dostęp można uzyskać po kliknięciu na odsyłacz" (Grzenia 2004: 22-23) bądź też „system interaktywnej nawigacji pomiędzy połączonymi fragmentami tekstu, w którym wyróżnione słowa »hiperłącza« prowadzą do dalszych informacji" (Czajkowski 1999: 145). Jan Grzenia uważa, że dialogowość, której sprzyja hipertekst, jest podstawą internetowej komunikacji, co czyni Internet, w przeciwieństwie do innych mediów, „jedynym narzędziem komunikacji, ponieważ inne media są jedynie środkami przekazu" (Grzenia 2004: 27). Hipertekstualny charakter, według Magdaleny Szpunar, jest najważniejszym aspektem języka komunikacji internetowej (Szpunar 2006: 225).

[67] „Fora, podobnie jak grupy, wykorzystują e-maile jako podstawową jednostkę przekazu…'' (Naruszewicz-Duchlińska 2014: 31).

[68] Hiperteksty określa się mianem „hipermediów", które nawiązują do kultury oralnej, a zwłaszcza do świata poezji, w którym słuchacze Homera wyrażali własne zdanie na temat przedstawianych tekstów. Można więc uznać ich za współautorów (Suszczyński 2005: 528). Pojawienie się hipertekstu oznaczało jednoznaczne „rozstanie z galaktyką Gutenberga" (Suszczyński 2005: 529). Hipertekst, jako pojęcie odnoszące się *stricte* do komunikacji internetowej, można zestawić ze strukturą tekstu, która łączy się z kontekstami języków, wypowiedziami, innymi tekstami, „dzięki czemu nie jest linią, a raczej organizmem, tkaniną, siecią, która »nie ma ojca«" (Suszczyński 2005: 530). Wynalezienie hipertekstu ujawniło ukryte właściwości tekstów, przede wszystkim „nielinearność systemu wzajemnych odniesień między książkami konstruowanego przez ludzki umysł" (Suszczyński 2005: 533). Paul Levinson zastosowanie hipertekstu w sieci zestawia z korzystaniem z bibliotek, które posiadają w domu uczeni, nie korzystający z Internetu: „Tylko one umożliwiają szybkie przeskakiwanie od jednej do drugiej książki, tworzenie wyobrażonego połączenia między poszczególnymi tomami" (Levinson 2003: 654). Hipertekst porównywany jest do opisu techniki montażu, a także ze względu na swoją fragmentaryczność, traktowany jest jako kolaż. Zawartość tekstu rozszerzana jest o dodatkowe materiały, które stanowią chcociażby obrazy, mapy czy filmy. W związku z tym, że hipertekst umożliwia łączenie wszystkich powiązanych ze sobą elementów mamy do czynienia z „labiryntem sieci", którego granic zasięgu nie można wytyczyć (Wenz 2008: 108, 110).

Z hipertekstowym charakterem tekstów jest także powiązana wymienność ról nadawczo-odbiorczych w Internecie. Paul Levinson podkreśla, że „każdy czytelnik w jakiejś mierze jest autorem tekstu, który powstaje w trakcie hipertekstowej lektury połączonych ze sobą dokumentów" (Levinson 2003: 656). Według badacza „sieć jako całość przypomina księgę natury, książkę bez dającego się określić autora" (Levinson 2003: 656). Autor zwraca uwagę na zjawisko „hiperfikcji", które polega na tym, że „pierwszy autor opowiada tyle fabuł, ile umożliwiają zaprogramowane z góry odsyłacze rozmieszczone w utworze" (Levinson 2003: 655). Ze względu na zacieranie się ról pomiędzy nadawcą a odbiorcą, w przypadku hipertekstu, zjawisko delimitacji nie pełni już takiej samej roli, jak w przypadku tekstów tradycyjnych: „W związku z otwartością i mobilnością hipertekstu zupełnie inaczej jawi się kategoria delimitacji. Do tej pory z pojęciem tekstu elementarnie wiązano pojęcie jego granic, nieważne czy w postaci sygnałów, czy też symptomów zaledwie. W zakresie tego warunku tekstu absolutną władzę ma odbiorca, który w zasadzie staje się również kreatorem, czyli nadawcą poprzez swoje wybory" (Loewe 2007: 215).

Skutkiem stosowania hipertekstu jest także podwyższenie stopnia intertekstowości w komunikacji elektronicznej, a tym samym zmniejszenie linearności (Grzenia 2008: 79). Klasyfikacje hipertekstu są różnordne, można wyróżnić np.: hipertekst poszukujący oraz hipertekst konstrukcyjny. W pierwszym przypadku internauta wskazuje zakres tekstu, natomiast w drugim użytkownik nie tylko tworzy i modyfikuje treści, ale także wyznacza nowe połączenia między tekstami (Zwiefka-Chwałek 2003: 28). Na analizowanych forach internetowych mamy do czynienia z hipertekstem poszukującym, gdyż użytkownicy nie zmieniają tekstu, a jedynie go powielają. Internauci udostępniają linki, tzw. hiperłącza, które definiuje się jako „odwołanie się z jednego dokumentu strony (strony internetowej) do dowolnego miejsca w innym dokumencie (stronie internetowej)"[69]. Na forach internetowych dominują przede wszystkim *anchors*, czyli słowa klucze, które odróżniają się kolorem od reszty tekstu. W następnej kolejności pojawiają się linki zewnętrzne, przekierowujące do innych stron internetowych. Również występują, choć sporadycznie, hiperłącza wewnętrzne, które odsyłają do różnych miejsc strony internetowej, na której umieszczone jest dane forum[70].

[69] https://www.artefakt.pl/blog/slownik-seo/linki#Link-wychodzacy (dostęp: 15.01.2023).
[70] Informacje dotyczące linków pochodzą ze strony internetowej: https://www.artefakt.pl/blog/slownik-seo/linki#Link-wychodzacy (dostęp: 15.01.2023).

Stuart Moulthrop nazywa sposób pisania internetowego „cybertekstem", czyli „pisaniem (a raczej produkcją tekstów medialnych) opartym na mechanizmie sprzężenia zwrotnego i częściowo kontrolowanego przez odbiorcę w celu stworzenia tekstu różnorodnego, kombinowanego" (Zwiefka-Chwałek 2003: 32). Sposób komunikowania wpływa na relacje, jakie zachodzą między nadawcą a odbiorcą w mediach. W Internecie wykorzystywana jest strategia[71] *pull*, która polega na procesie interakcji (Zwiefka-Chwałek 2003: 39). Ryszard Kluszczyński jako „cyberkulturę" określa zjawiska związane z interakcją czy hipertekstem (Kluszczyński 2001: 70).

Komunikacja internetowa ma również charakter intermedialny, gdyż łączy różne typy środków przekazu i może być też uznawana za „supermedium" (Grzenia 2003: 86). Właściwości prasy, książki, radia i telewizji, które skupia w sobie Internet (Kłos 2004: 32) decydują o tym, że obok interaktywności ważnym wyznacznikiem tego medium jest multimedialność (Kluszczyński 2001: 12-14). Na forum internetowym przejawia się ona w możliwości dołączania do postów zdjęć czy też filmów.

Internet jako medium interaktywne ma ogromną siłę oddziaływania na społeczeństwo, co da się zauważyć w zmianach, jakie zaszły na przestrzeni lat — od idei globalizmu Marshalla McLuhana[72] do teorii pluralistycznej Alvina Tofflera[73]. Według Paula Levinsona „globalna wioska radiosłuchaczy i telewidzów miała i nadal zachowuje bardziej metaforyczny niż prawdziwy charakter, złożona jest bowiem prawie w całości z konsumentów, a nie twórców informacji. Mieszkańcy prawdziwej wioski są natomiast zarówno nadawcami, jak i odbiorcami, na wielu poziomach uczestniczącymi w procesie komunikacji i w życiu społeczności. Gdyby kierować się tym kryterium, społeczność on-line byłaby pierwszą prawdziwą wioską" (Levinson 2003: 647). W myśl tej teorii tematycznej fora internetowe można uznać za takie miniwioski, pamiętając jednak o tym, że skład ich „populacji" zmienia się dynamicznie.

[71] Obok strategii *pull* Stuart Moulthrop wymienia jeszcze dwie: strategię *push* oraz *push-back*. Pierwsza z nich odnosi się do mediów masowych i polega na „wypychaniu" narzuconego przekazu do odbiorcy, natomiast druga związana jest z przyszłymi mediami i ma na celu przyswajanie informacji przez odbiorcę, a następnie przekazywanie jej do źródeł elektronicznych (Zwiefka-Chwałek 2003: 39).

[72] Wspólnota ludzka, którą połączyły elektroniczne środki komunikacji medialnej, została określona w latach 60., przez Marshalla McLuhana terminem „globalna wioska'' (Ascott 1997; cyt. za: Kluszczyński 2001: 36).

[73] Według Alvina Tofflera w społeczeństwie trzeciej fali (zob. przyp. s. 16) należy odejść od systemu politycznego, polegającego na władzy większości i zastąpić go ustrojem, w którym „głos'' będą miały również mniejszości kulturowe (Toffler 1985: 488-489), czemu pomóc ma rozwój nowych technologii: „Dzięki komputerom, nowoczesnej telekomunikacji oraz metodom badania opinii publicznej można z łatwością nie tylko wytypować reprezentatywną próbkę społeczeństwa, lecz także aktualizować jej skład z dnia na dzień oraz dostarczać jej najświeższych informacji dotyczących aktualnie rozstrzyganych kwestii'' (Toffler 1985: 487).

2. Aspekty językowo-stylistyczne

2.1. Typografia

Na analizowanych forach pliki udostępniane są w różnych formatach — przede wszystkim tekstowym. Internauci mogą także prezentować m.in. filmiki czy zdjęcia. Matki na większości forów mają możliwość formatowania postów, a w tym m.in. wypunktowywania treści, wyrównywania i wyróżniania jej chociażby pod względem rozmiaru, koloru, rodzaju czcionki. Ponadto mogą korzystać z funkcji pogrubiania, podkreślania czy zapisywania tekstu kursywą. Posty urozmaicają także elementy graficzne, takie jak emoji, emotikony i gify[74]. Użytkownicy mają możliwość albo wykorzystywania gotowych grafik proponowanych przez fora, albo korzystania z innych, dostępnych chociażby w internecie. Zarówno jedne, jak i drugie grafiki można spotkać i w postach, i w tzw. reakcjach na nie. W niniejszej rozprawie przeanalizowano te, które występują w tekstach, stanowiących słowne komentarze, udostępniane przez matki. Z etymologicznego punktu widzenia nazwa *emotikon* związana jest z dwoma angielskimi słowami, a mianowicie *emotion* 'uczucie' oraz *icon* 'znak (Maliszewska 2002: 149). Wyrazami bliskoznacznymi słowa *emotikon* są: *smiley* 'uśmieszek' oraz żartobliwa *buźka* (Maliszewska 2002: 150). Trzeba jednak zaznaczyć, że obydwu wyrazów nie należy stosować wymiennie, ponieważ *smileys* stanowią połączenie znaków graficznych na klawiaturze, natomiast emotikony są rysunkami (Dzioba 2005: 475). Autorka zaznacza, że powstanie „buziek" związane jest z oszczędnym wydatkowaniem słów. Emotikony odnoszą się do mimiki, tonu głosu, nastroju użytkowników (Maliszewska 2002: 150) i są najczęściej kombinacją znaków interpunkcyjnych, liter, cyfr, innych symboli, dostępnych na klawiaturze komputera (Wrycza 2008: 30). Z analizy wynika, że na większości[75] forów występują zarówno znaki z klawiatury (np. :( ) , jak i znaki graficzne (np. 😞).

Wśród tychże grafik, które są niewątpliwie wyróżnikiem języka Internetu, można wskazać trzy grupy: pierwsza z nich odnosi się do emotikonów powszechnie stosowanych w komunikacji, na ogół wszystkim znanych; drugą z kolei tworzy zespół grafik przypisany konkretnej, wtajemniczonej grupie użytkowników; trzecią natomiast stanowią piktogramy stosowane w komunikacji werbalnej i pełniące najczęściej rolę zagadek (Grzenia 2008: 122-123, 139).

[74] Z analizy typograficznej forów dla matek wynika, że gify, w przeciwieństwie do emotikonów i emoji, zdecydowanie rzadziej występują w rozmowach kobiet. Warto zaznaczyć, że niektóre fora nawet nie umożliwiają internautom ich dołączania. Pojawiające się gify pełnią w większości funkcję humorystyczną, wizualizują przekazywane treści, dopowiadają je, ukazują uczucia i emocje matek.

[75] Jedynie na forum *My Mamy* zanotowano brak możliwości włączania do tekstu znaków graficznych.

Na analizowanych forach mamy do czynienia przede wszystkim z pierwszą grupą emotikonów. Oprócz tego, że urozmaicają tekst graficznie, pełnią wiele innych funkcji, a mianowicie: prezentują uczucia; dopowiadają informacje w tekście; nadają wypowiedzi charakter humorystyczny; wyrażają stosunek nadawcy wypowiedzi do przekazywanej treści; stanowią komentarz do tekstu; prezentują zdarzenia i czynności podejmowane przez nadawcę (Maliszewska 2002: 151-152, 154).

Na analizowanych forach emotikony głównie wyrażają uczucia internautów i związane z nimi działania. Należy przy tym zauważyć bogactwo wizualne grafik. Po pierwsze, jednej emocji odpowiada często kilka emotikonów, które prezentują jej różne nasilenie. Po drugie, emotikony odnoszące się do konkretnego uczucia różnią się na poszczególnych forach kolorystyką oraz wyglądem „twarzy". Poniżej przedstawiono przykłady oznak uczuć występujących w analizowanych postach, z uwzględnieniem różnorodności emotikonów, które są dostępne do użycia na poszczególnych forach:

radość 2[76] (np. , , ,), zdenerwowanie 3 (np. , ,), złość 4 (np. ,), rozczarowanie 5 (np.), smutek 6 (np. , ,), wstyd 7 (np. , ,), zdziwienie 8 (np. ,). Ponadto emotikony przedstawiają również czynności takie jak: puszczanie oczka 9 (np.), wysyłanie całusa 10 (np.), dokazywanie 11 (np.), powstrzymywanie się od powiedzenia czegoś 12 (np.).

[76] Wskazane cyfry i liczby odnoszą się do numerów zdjęć, których teksty zawierają oznaki uczuć i odpowiadające im emotikony.



Ilustracja nr 4: Przykład tekstu z emotikonem *radość*

Źródło: forum *Baby Boom*



Ilustracja nr 5: Przykład tekstu z emotikonem *zdenerwowanie*

Źródło: forum *Parenting*

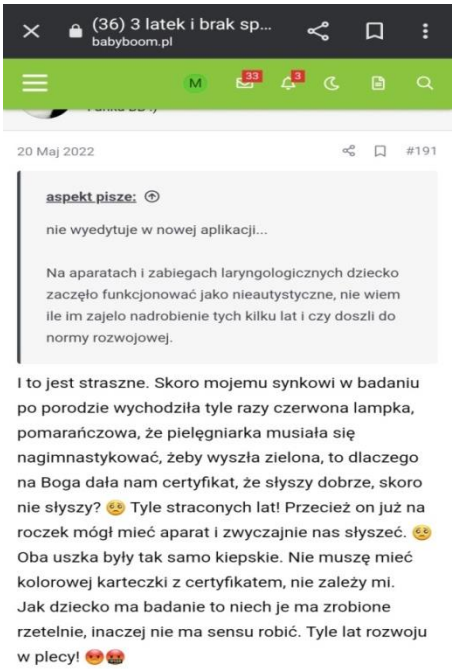

Ilustracja nr 6: Przykład tekstu z emotikonem *złość*

Źródło: forum *Baby Boom*

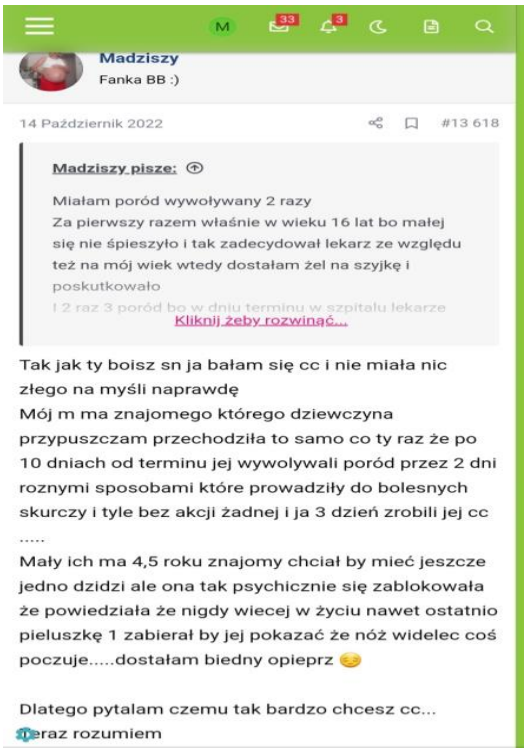

Ilustracja nr 7: Przykład tekstu z emotikonem *rozczarowanie*

Źródło: forum *Baby Boom*

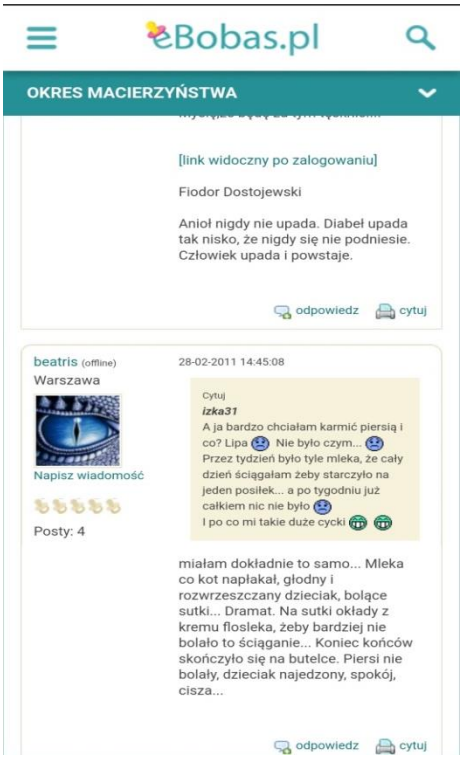

Ilustracja nr 8: Przykład tekstu z emotikonem *smutek*

Źródło: forum *eBobas*



Ilustracja nr 9: Przykład tekstu z emotikonem *wstyd*

Źródło: forum *Maluchy*



Ilustracja nr 10: Przykład tekstu z emotikonem *zdziwienie*

Źródło: forum *Baby Boom*

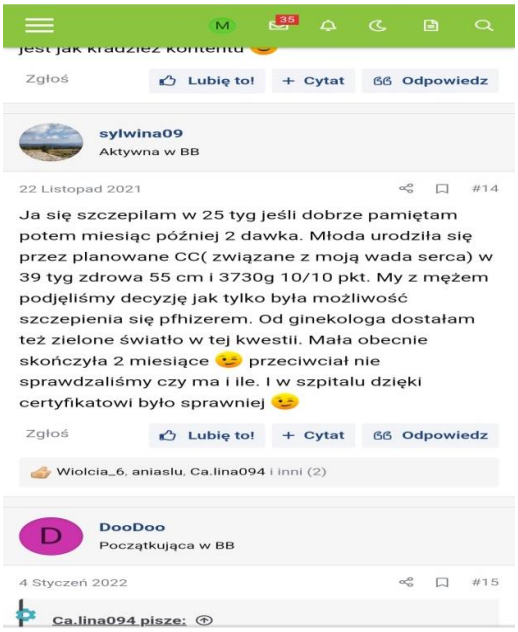

Ilustracja nr 11: Przykład tekstu z emotikonem *puszczanie oczka*

Źródło: forum *Baby Boom*

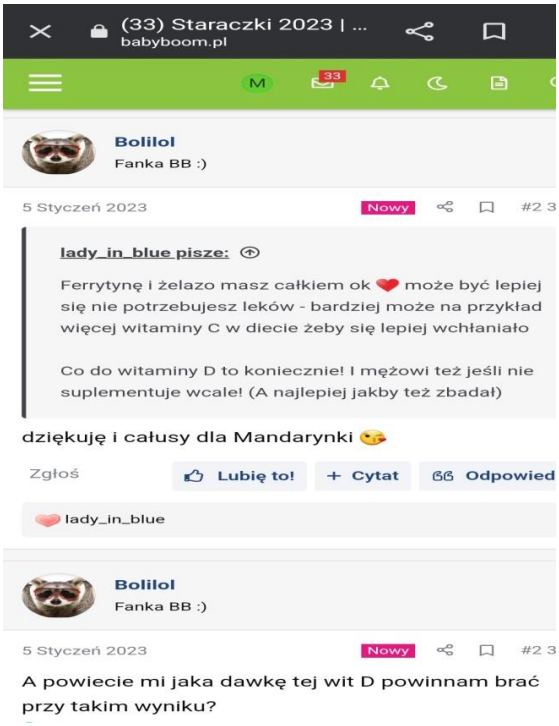

Ilustracja nr 12: Przykład tekstu z emotikonem *wysyłanie całusa*

Źródło: forum *Baby Boom*



Ilustracja nr 13: Przykład tekstu z emotikonem *dokazywanie*

Źródło: forum *Baby Boom*

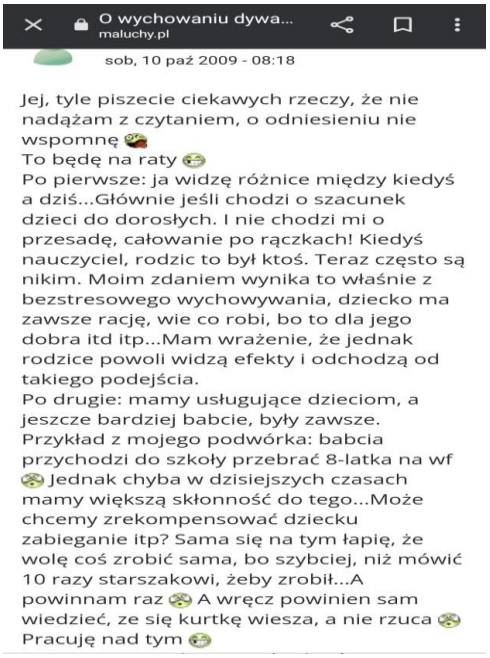

Ilustracja nr 14**:** Przykład tekstu z emotikonem *powstrzymywanie się od powiedzenia czegoś*

Źródło: forum *Maluchy*

Na forach często występuje zjawisko zwielokrotniania emotikonów i emoji, co świadczy o szczególnym podkreślaniu ekspresji. Przykład nr 4 ukazuje intensyfikowanie radości z powodu obecności na forum spodziewającej się dziecka matki, zaś w przykładzie 15. obserwujemy nasilone uczucie bólu z racji poronienia:



Ilustracja nr 15: Przykład tekstu ukazujący zwielokrotnienie emotikonów

Źródło: forum *Baby Boom*

Emotikony i emoji można badać pod względem składniowym, ponieważ zastępują znaki przestankowe, wpływając tym samym na strukturę zdania (Wrycza 2008: 31; Arafah, Hasyim 2019: 495-496, 499-501). Piktogramy na analizowanych forach, oprócz tego, że nazywają uczucia matek, również zastępują znaki interpunkcyjne — szczególnie kropkę i przecinek, co obrazują przykłady 4, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 15. Jak twierdzi Joanna Wrycza: „Pomimo że internauci nie przywiązują wagi do interpunkcyjnej poprawności swoich wypowiedzi, to jednak zbiór niezwykle pomysłowych emotikon można potraktować jako próbę wyznaczenia systemowi przestankowania nowych wyzwań" (Wrycza 2008: 31). Ważną rolę na analizowanych forach, z punktu widzenia typografii, odgrywają emoji, które w przeciwieństwie do emotikonów — pełniących przede wszystkim funkcję ekspresywną — są piktogramami, przedstawiającymi różnego rodzaju pojęcia, typu zwierzęta, rośliny, pogodę, sport (Ljubešić, Fišer 2016: 82; por. Kim, Gong 2020: 9:2). Symbole rysunkowe powstały u schyłku lat 90. w Japonii, a za ich twórcę uznaje się Shigetaka Kuritę, który jako pierwszy wprowadził je do sieci komórkowych (Ljubešić, Fišer 2016: 82). Oprócz Japonii — kolebki emoji, ważną rolę odegrały również Stany Zjednoczone, które przyczyniły się do rozpowszechnienia ikon na świecie (Ljubešić, Fišer 2016: 85; por. Swartz, Crooks 2020: 375). Piktogramy można badać z punktu widzenia semantyki, gdyż wyrażają uczucia, emocje, myśli partnerów konwersacji (Arafah, Hasyim 2019: 495-496, 501-502). Analizując fora dla młodych matek, zauważono, że kobiety przy pomocy tychże grafik obrazują uczucia, typu bezradność, zakłopotanie, niepewność (16) czy przekazywane treści, np. małe dziecko, przebywające w łóżeczku (17). Badania[77] pokazują, że używanie emoji czyni konwersację bardziej atrakcyjną, co widoczne jest również na forach dla matek:

[77] https://e-tarjome.com/storage/panel/fileuploads/2019-10-01/1569914076_E13645-e-tarjome.pdf (dostęp: 24.05.2022).
https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S074756322100399X (dostęp: 07.03.2023).



Ilustracja nr 16: Przykład tekstu z emoji *wzruszanie ramionami*

Źródło: forum *Baby Boom*



Ilustracja nr 17: Przykład tesktu z emoji *dziewczynka w łóżeczku*

Źródło: forum *eBobas*

Oprócz obrazowania przekazywanych treści, emoji pełnią funkcję dopowiadania informacji. Matka na zdjęciu nr 18, oprócz tego, że słowami doradza koleżance, aby ta zrobiła test ciążowy, przy pomocy emoji dopowiada, że będzie się za nią modliła i ma nadzieję, że wynik testu będzie pozytywny, gdyż kobiecie z pewnością dopisze dodatkowo szczęście. Przykład nr 19 z kolei to wypowiedź kobiety, która opowiada matkom, że wraz z partnerem miała obawy co do tego, jak przekazać jego rodzicom, że spodziewają się dziecka. Jednak mimo obaw, ich reakcja była pozytywna. Przy pomocy emoji, obrazującej biceps, matka informuje, że rodzina jest wsparciem, dającym siłę do życia.



Ilustracja nr 18: Przykład tekstu z emoji *złożone ręce, zielone serce, czterolistna koniczyna*

Źródło: forum *Baby Boom*



Ilustracja nr 19: Przykład tekstu z emoji *napięty biceps*

Źródło: forum *Baby Boom*

Z analizy forów wynika, że emoji nie tylko obrazują przekazywane treści bądź je dopowiadają, ale także je zastępują. Na przykładzie nr 20 internautka za pomocą emoji, przedstawiającego małpę, która w socjolekcie matek oznacza miesiączkę, informuje, że jeżeli ta się nie pojawi, wówczas wykona test ciążowy. Natomiast kobieta, której wypowiedź zamieszczona jest na zdjęciu nr 21, wykorzystuje emoji serce, za którego pośrednictwem życzy narodzin dziewczynki.



Ilustracja nr 20: Przykład tekstu z emoji *małpa*

Źródło: forum *Baby Boom*



Ilustracja nr 21: Przykład tekstu z emoji *czerwone serce*

Źródło: forum *Parenting*

Emoji można badać z punktu widzenia pragmatyki, ponieważ ukazują relacje interpersonalne pomiędzy rozmówcami danej dyskusji (Arafah, Hasyim 2019: 495-496, 502-503). Internauci, komunikując się za pośrednictwem piktogramów, posługują się m.in. sarkazmem, flirtują między sobą czy też wykorzystują emoji do szeroko pojętych wypowiedzi humorystycznych (Coyle, Carmichael 2019: 184). Na forach emoji pojawiają się najczęściej w wypowiedziach ironicznych i żartobliwych. Sarkazm można dostrzec szczególnie wtedy, gdy matki, przekazując sobie negatywne informacje, niekiedy nawet obrażając się przy tym nawzajem, umieszczają emoji, ukazujące pozytywne uczucia. Matka, której post umieszczony jest w przykładzie nr 22, przesyła przy pomocy emoji całusa kobiecie, której zachowanie krytykuje. Przykład nr 23 z kolei ukazuje żartobliwy charakter piktogramów. Internautka, informując, że niewiele osób uczestniczy w tej chwili w dyskusji, żartobliwie odnosi się do jednej z nich i nakazuje jej, przy pomocy emoji, aby ta wyszła zza kanapy:

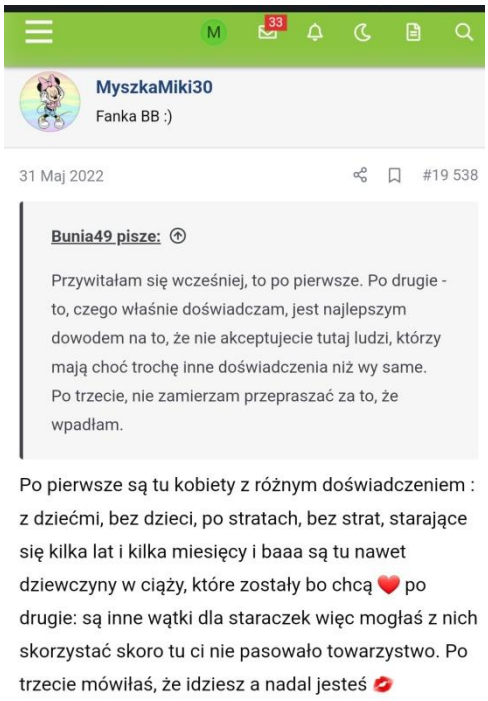

Ilustracja nr 22: Przykład tekstu z emoji *ślad pocałunku*

Źródło: forum *Baby Boom*

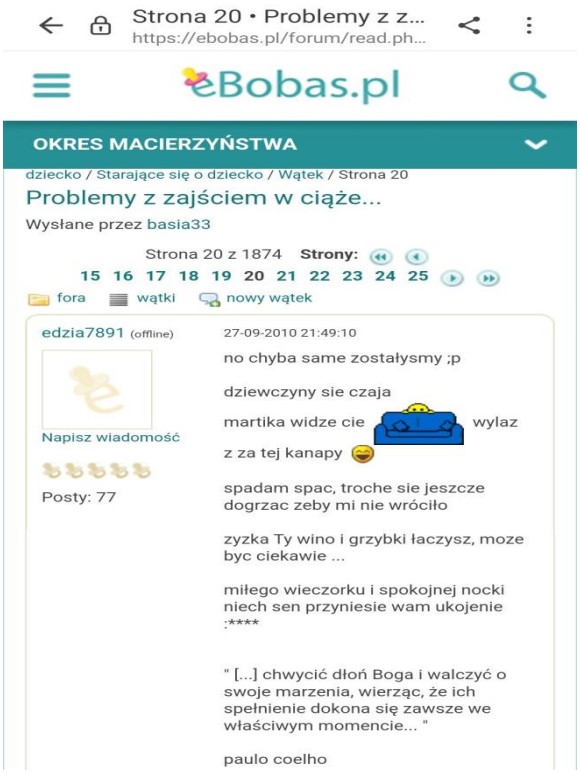

Ilustracja nr 23: Przykład tekstu z emoji *dziecko za kanapą*

Źródło: forum *eBobas*

Na zainteresowanie emoji wpływa również to, że pełnią one funkcję multimodalną, wykorzystującą dźwięk (Coyle, Carmichael 2019: 184). Dokonując analizy jakościowej tekstów występujących na forach, zauważono sporadyczne pojawianie się tego typu emoji. Zdecydowanie częściej, w porównaniu z powyższymi, występują emoji ruchome. Ponadto zastosowanie emoji w danej konwersacji czyni ją bardziej dynamiczną, co przejawia się w tym, że użytkownicy szybciej reagują na pojawiające się wiadomości (Coyle, Carmichael 2019: 183). Trudno o takim zjawisku mówić jednoznacznie w odniesieniu do forów internetowych ze względu na asynchroniczność komunikacji. Można natomiast bez wątpienia stwierdzić, że stosowanie emoji przez jednych użytkowników zachęca do posługiwania się „obrazkami" przez drugich. Wybór emoji podyktowany jest nie tylko subiektywnymi upodobaniami uczestników rozmowy, ale również płcią, którą reprezentują, położeniem geograficznym kraju, z którego pochodzą, oraz jego kultury (Kim, Gong 2020: 9:4; Swartz, Crooks 2020: 375). Na analizowanych forach można zauważyć występowanie emoji związanych stricte z tematyką macierzyństwa. W rozmowach matek pojawiają się piktogramy dotyczące starania się o dziecko (np. 🩸 — *kropla krwi*, oznaczająca miesiączkę; ⏸️ — *przycik pauzy*, odnoszący się do dwóch kresek na teście ciążowym, wskazującym na

zapłodnienie;  — *pigułka*, odnosząca się do tabletek antykoncepcyjnych); oczekiwania na dziecko (np. ,  — *ciąża*); narodzin (np.  — *niemowlak*,  — *aniołek*, symbolizujący zmarłe dziecko); wychowywania (np.  — *rodzina*;  — *rodzina na medal*;  — *karmienie piersią*;  — *dziecko ze smoczkiem*;  — *dziecko z grzechotką*;  — *zła mama*;   — *dziecko na rowerku*;  — *chłopiec w łóżeczku*). Występują również emoji związane z szeroko pojętą kobiecością, związaną m.in. z wyglądem matek: np.  — *pomadka*,  — *lakier do paznokci*,  — *buty na wysokim obcasie*,  — *kapelusz damski*.

Dzięki zastosowaniu emoji, w CMC mamy do czynienia nie tylko z komunikowaniem werbalnym, ale również z niewerbalnym, które z pewnością ułatwia porozumiewanie pomiędzy uczestnikami. Nadawca i odbiorca za pośrednictwem piktogramów mają możliwość wzajemnego wyrażania i interpretowania przekazywanych emocji, co pozytywnie wpływa na relacje pomiędzy nimi (Coyle, Carmichael 2019: 182; por. Arafah, Hasyim 2019: 499).

Piktogramy mimo tego, że przedstawiają ogólną treść danej wypowiedzi są interpretowane indywidualnie przez użytkownika, co sprawia, że często pomiędzy rozmówcami pojawiają się nieporozumienia (Delobelle, Berendt 2019: 2-3). Na analizowanych forach nie zanotowano zakłóceń w komunikacji związanych z występowaniem tychże piktogramów. Dość często natomiast obserwuje się niesnaski związane ze stosowaniem emotikonów, co z pewnością wynika z częstotliwości ich używania. Zdarza się, że użytkownicy zarzucają sobie wzajemnie niewłaściwe ich stosowanie, co potwierdza poniższy przykład:

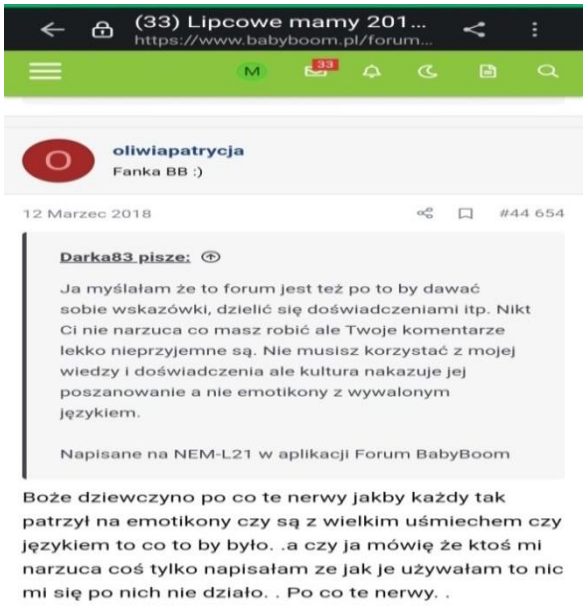

Ilustracja nr 24: Przykład tekstu potwierdzający przywiązywanie przez matki wagi do właściwego stosowania emotikonów

Źródło: forum *Baby Boom*

Istotną rolę w używaniu emoji pełni kontekst wypowiedzi. Rozmówcy dostosowują piktogramy do przekazywanych treści, o czym świadczy fakt, że reagują na zdarzenia (Coyle, Carmichael 2019: 187; por. Kim, Gong 2020: 9-9:22), np.



Ilustracja nr 25: Przykład tekstu zawierający reakcję matki na emoji *kropla krwi*

Źródło: forum *Baby Boom*

Bez znajomości kontekstu wypowiedzi często trudno zrozumieć zastosowanie konkretnego emoji. Po pierwsze, należy znać całość rozmowy; po drugie, rozumieć przekazywane treści. Emoji w przykładzie nr 25 ukazuje kroplę krwi, oznaczającą brak ciąży. Aby dostrzec przesłanie tego piktogramu, należy znać zasady funkcjonowania organizmu kobiety. W tym miejscu również można odwołać się do przykładu nr 20. Aby z kolei tutaj zrozumieć przekaz zaprezentowanej w nim treści, trzeba wiedzieć, że małpa w socjolekcie matek oznacza miesiączkę.

Piktogramy można badać z punktu widzenia: semantyki, gdyż wyrażają uczucia, emocje, myśli partnerów konwersacji; pragmatyki, ponieważ ukazują relacje interpersonalne pomiędzy rozmówcami danej dyskusji; składni, bo zastępują znaki interpunkcyjne, wpływając tym samym na strukturę zdania (Arafah, Hasyim 2019: 495-504; por. Swartz, Crooks 2020: 376).

Powszechność stosowania emoji w komunikacji cyfrowej sprawiła, że w 2015 roku Oxford Dictionary przyznał piktogramowi, ukazującemu „płacz z radości', tytuł słowa roku. Dzień 17 lipca z kolei został ustanowiony Światowm Dniem Emoji (Kim, Gong 2020: 9:2).

I emotikony, i emoji odgrywają konkretne role na analizowanych forach, czyniąc teksty bardziej atrakcyjnymi wizualnie i zwiększając ekspresję przekazu. Warto zaznaczyć, że większą popularnością cieszą się emotikony, ich obecność w postach jest wyraźnie dostrzegalna. Obserwuje się jednak, że w ostatnich latach działalności forów coraz częściej internauci wykorzystują również emoji.

2.2. Ortografia

Z analizy postów wynika, że internauci nie przywiązują wagi co do poprawności stosowania wielkiej litery, co z kolei związane jest najprawdopodobniej z pośpiechem pisania. O takiej sytuacji świadczy chociażby fakt, że matki, rozpoczynając nowe zdania, stosują małą literę. Na forach obecne są posty, w których tego typu zjawiska występują zarówno w pojedynczych zdaniach, jak i we wszystkich — tworzących całą wypowiedź, np.:

> cześć jestem nowa i podporządkuje się do rad fajna strona pozdrawiam (Mtj: 11.10.2019).
> Hej na jaki wózki stawiacie dla maluszków? ja znalałam takie co myslicie - Wózki wielofunkcyjne – Ceneo.pl (Mtj: 11.10.2019).
> Mam nietypowe pytanie moja mama jest z bliźniąt, czy ja też mogę mieć bliźniaki? słyszałam kiedyś że istnieje duże prawdopodobieństwo i jest to przeważnie co drugie pokolenie więc by się zgadzało. Wiecie coś na ten temat? (Mtj: 18.10.2019).

Na forach dla młodych matek nazwy własne są zapisywane małymi literami, np.:

> My mamy ikei regał ale znowu nie jestem tak zadowolona z niego, juz sie poobrapywał nie wyglada to ładnie za to stół również z tamtąd się jak by odparzył i bez obrusu niestety estetycznie nie wygląda;/ (Mtj: 18.10.2019).
> (…) Na śląsku na przykład są bardzo fajne miejsca http://metropolis.pl a jeśli ejsteś z innego rejonu to musisz poszukać w swoich okolicach (Mtj: 23.10.2019).
> No ja też czasem robie jakiś kompocik, orzeźwiający soczek, oczywiście woda itp. ostanio kupuje hortex fresz - na takie ciepłe, duszne dni w sam raz zmrożony + kostka lodu (Mtj: 29.10.2019).
> A powiedzcie mi myszki czy ktoras z Was pracuje bądz mieszka w niemczech? Mam pare pytan ? (BB 14.02.2023).
> (…) Nie mogła się oprzeć i znów obgadała swoje synowe, jedna przeszkadza jej, że za pobożna (powiedziałam jej, że są gorsze nawyki, niż czytanie biblii, modlenie się i chodzenie nawet często do kościoła (…) (FP 14.02.2023).

Badając fora dyskusyjne pod względem językowym, zauważono również, że wielka litera pełni tutaj funkcję wydzielania wypowiedzeń bez wcześniejszego zastosowania znaku interpunkcyjnego, np.:

> Ja też używam aktualnie mydełka Bambino dla dzieci Również z tego powodu Że płyny czy żele dzieci mi pół wyleją zanim zdążą zużyć (Mtj: 31.10.2019).
> Za mną też chodzi taka zupka dyniowa Nawet wczoraj jak u teściowej byłam to widziałam dwie Już miałam się nawet pytać ale dała jabłka i gruszki i orzechy laskowe i juz nie chciałam pytać o ,może następnym razem się uda ... (Mtj: 30.10.2019).
> mzabawa.pl/pl/c/Zabawki/20/2/full drewniane zabawki ponadczasowe
> Naszym priorytetem jest bezpieczeństwo i jakość naszego towaru, dlatego dbamy o to aby farby, którymi malujemy nasze zabawki nie były toksyczne i spełniały normy bezpieczeństwa (EN71 i ASTM). (FeDz 14.02.2023).

Do zjawisk niezgodnych z ortograficznymi zasadami użycia wielkiej litery należy występowanie na forach tzw. wersalików, które w komunikacji internetowej najczęściej wyrażają negatywne emocje użytkowników sieci: ,,Internauci, którzy się tego dopuszczają, wskazują tym samym na swoje niedostateczne wyrobienie komunikacyjne, co szczególnie

istotne jest w komunikacji korespondencyjnej (zwłaszcza w forach i grupach dyskusyjnych). ... można je uznać za odpowiednik podniesionego głosu" (Grzenia 2008: 120-121) oraz ,,komunikaty takie uważane są często za agresywne, nacechowane negatywnym ładunkiem emocjonalnym i pozostają zazwyczaj interpretowane jako krzyk..." (Dzioba 2005: 475). Na forach zaobserwowano, że matki zwyczajowo stosują wersaliki — nie tylko podczas kłótni, kiedy chcą wyrazić swoją złość, ale również wtedy, kiedy ich wypowiedzi mają emocjonalnie neutralny charakter bądź też wyrażają ich pozytywne uczucia. Należy podkreślić, że w regulaminach forów zawarte są zalecenia, dotyczące unikania tego typu rozwiązań ortograficznych:

„6. PISANIE DUŻYMI LITERAMI traktowane jest jako krzyk, a krzyczeć nie musisz" (FM 02.02.2023).

Matki, zdając sobie sprawę z tego, że stosowanie wersalików przekazuje negatywne emocje, krytykują takie postępowanie:



Ilustracja nr 26: Przykład tekstu przedstawiający krytykę matek odnośnie do stosowania wersalików

Źródło: forum *Baby Boom*

Z analizy forów wynika także, że w większości przypadków stosowanie wersalików pełni funkcję podkreślania ,,słów kluczy" danego postu. Wyraz zapisany wielkimi literami jest wyróżniony spośród pozostałych wyrazów w danym poście, a tym samym można go traktować jako najważniejszy element wypowiedzi, np.:

Zależy, jakie konkretnie artykuły masz na myśli. Najlepiej znaleźć jakiś sprawdzony sklep, w którym będziemy się regularnie zaopatrywać, bo w ten sposób możemy liczyć na często niemałe zniżki i naprawdę atrakcyjne promocje. Ja na przykład robię zakupy w sklepie BIURWA, a kupuję tam głównie artykuły

papiernicze i karteczki samoprzylepne: http://biurwa.pl/artykuly-papiernicz...o_c_133_1.html. (Mtj: 23.10.2019).
TAK, DOKŁADNIE! (Mtj: 16.10.2019).
Ooo! U nas ten miętowy wyszedł bardzo orzeźwiająco. Trochę na początku baliśmy się,że uzyskamy efekt SZPITALNY...bo jeszcze meble białe ale wyszło naprawdę fajnie. A jakie meble masz? (Mtj: 16.10.2019).
Ja osobiście polecam rewelacyjną ubrania ze SMALLBIG! Marka ta tworzy ubrania takie same dla dorosłych i dla dzieci! Moje córki od kiedy kupiłam nam takie same sukienki nie chcą ich zdejmować Polecam! https://www.facebook.com/smallbigmal...ielkie?fref=ts (Mtj: 18.10.2019).
Ja byłam samodzielną mamą dwójki dzieci i to był mój najtrudniejszy egzamin w życiu. Pisałam o tym artykuł na blog mama pod tytułem samodzielna mama Pozdrawiam ciepło wszystkie dzielne SAMODZIELNE nie samotne, mamy (Mtj: 22.10.2019).
na problemy ze sucha lub alergiczna skora polecam krem PHYSIOGEL dla dzieci i doroslych (Mtj: 28.10.2019).

Wśród tendencji antyortograficznych, występujących na forach, zauważono również zjawiska związane z pisownią łączną i rozłączną. Z analizy wynika, że matki nagminnie zapisują łącznie wyrażenia przyimkowe. Wyekscerpowano te, które najczęściej powtarzają się w postach i są błędnie zapisywane, czyli: *na pewno*, *ode mnie*, *po prostu*, *na razie*, *na przykład*, *do czynienia*, *w ogóle*:

http://www.naklejkidladzieci.pl/ Jesli urzadzacie pokoj dla dziecka to ta strona napewno moze wam sie przydac Pozdrawiam (Mtj: 16.10.2019).
Wiesz moja kolezanka urodziła 24.12.08 i jest uboga.Urodziła wczesniaka o jeden miesiac za szybko. Odemnie dostałą wózek, takze ciuszki i zabawki. Mysle ze ubranka takze sie jej przydadza (Mtj: 31.10.2019).
(…) No ale niestety wynika to z nienaturalnych pozycji stania np podczas zmywania gdzie brzuch mi poprostu przeszkadza i muszę albo się garbić albo stać jakoś bokiem. (…) (FP 14.02.2023).
(…) Czy któraś z Was wyleczyła coś takiego, udało się to komuś? Bardzo proszę o rady i sprawdzone sposoby, żona panikuje, że to coś strasznego i potrzebny antybiotyk, a ja wolę narazie zaoszczędzić dziecku czegoś takiego. (FdM 01.02.2023).
Cześć! Czy ktoś ma doświadczenie z in vitro w Republice Czeskiej? Naprzykład w Reprogenesis? (BB 14.02.2023).
Ale mamy wyniki nasienia partnera i aglutynacja ++ , wynik nieprawidłowy, ktoś miał z tym doczynienia? Wizyta dopiero po okresie więc będę szukać w google jakiś odpowiedzi... (BB 14.02.2023).
Na kiedy macie wogóle terminy przewidywane ? ❤ (BB 14.02.2023).

Kobiety zapisują również łącznie wyrażenia zaimkowe, do których można zaliczyć m.in. *tym bardziej* i *poza tym*:

Nie ma co leczyć się na własną rekę a tymbardziej kogoś.
Ja ma się podejrzenie alergii to się robi testy alergiczne i wtedy gdy mamy już konkrety z badań lekarz dobiera nam leczenie innej drogi by jakoś sobie ulżyć nie ma i koniec. (Mtj: 01.11.2019).
(…) pozatym w necie szukac nie bede...bo wpadne w jakas glupia depreche alebo co....a normalnie odechciewa sie wszystkiego chcyalabym juz grudzien... (…). (FP 14.02.2023).

Rozdzielnie z kolei pisane są dawne połączenia przyimkowe, które we współczesnej polszczyźnie są zrostami. Do tych, które najczęściej się powtarzają należą: *naprawdę* i *zresztą*:

Jeśli chodzi o takie dla maluszkow to na prawdę zwracaj uwagę np na napy czy się wszystkie zapinają itp. Moja koleżanka też ma podobne doświadczenia jak ja więc nie myśl że jestem aż tak wybredna i wymyślam (Mtj: 18.10.2019).
Zobaczymy , co powiesz za jakiś czas. Ja się martwię o swoich bliskich, o swoje dzieci. I nie wyliczam, tylko mówię jak jest, bo to wszystko się i na nas odbije.
Z resztą, co będą z Tobą dyskutować . Każdy ma swoje zdanie w tym temacie i koniec. (BB 14.02.2023).

Wśród pozostałych błędów ortograficznych[78] wyróżniono dwie grupy: pierwszą, dotyczącą łącznej i rozłącznej pisowni oraz drugą, związaną z niewłaściwym zapisem wyrazów z: *ą, ę, -i, -ii, ż, rz, ó, u, ch, h*.

W zakresie łącznej i rozłącznej pisowni problematyczne okazuje się zastosowanie dwóch partykuł, a mianowicie przypuszczającej *-by* i przeczącej *–nie*.

Pierwszą z nich matki na ogół zapisują rozłącznie z formami osobowymi czasowników oraz łacznie z wyrazami o funkcji czasownikowej, np.:

Szanowne Panie,
mam ogromną prośbę, jestem studentką położnictwa i piszę pracę badawczą na temat przygotowania do macierzyństwa, przebiegu porodu i stanu dziecka. Czy mogła bym poprosić chętne Panie o wypełnienie anonimowej ankiety dostępnej pod linkiem poniżej:
https://docs.google.com/forms/d/1odl...Eq2FU/viewform serdecznie dziękuje za wypełnione ankiety Pozdrawiam (Mtj: 18.10.2019).
chciała bym powiedzieć ze jeżdżę bezpiecznie ale trochę mijało by się to z prawda dlatego autko rozwalone (Mtj: 19.10.2019).
To akurat trafiłaś na ten fragment o połogu (…) ale maja racje temat niewyczerpany, moznaby gadać o tym i gadać, tak jak i słuchać… (…) (BB 14.02.2023).

Błędnie zapisywana jest również partykuła przecząca *nie* z różnymi częściami mowy:

ksiazki wrecz wielbie ale czasu brak,bieganie tez ale znowu czasu brak a jak jest to albo ciemno albo dzieci niemam z kim zostawic.rozwazam zakupienie biezni, to moze te 6kg co mi zostalo spale chociaz. (Mtj: 19.10.2019).
u nas dokładnie było 160 osób,miało być 180,ale nie ktorzy nie przyszli... Nie zależnie od ilości gości,zawsze opłaca się zrobić imprezę,bo każda kobieta chce mieć bajkowe weselicho.. duże wesele = dużo gości = więcej wydatków. wszystko zależy od funduszy...Nie zmienia to faktu iż jest to sporawa inwestycja (Mtj: 21.10.2019).
moja mała nie miała AZS ale nie wielkie zmiany miała skórne (Mtj: 01.11.2019).
Może i nie wszystkie blizny nadają się do usunięcia ale warto szukać i wybierać kosmetyki które chociaż sprawią,że blizny potrądzikowe przestaną być widoczne,zaczerwienione i nie estetyczne.Warto poczytać trochę o kosmetykach magnezowych,maseczkach które są zalecane właśnie do cery z problemami, z trądzikiem i bliznami po nim https://magvita.pl/ Może być ona nakładana punktowo albo na całą twarz,jest bezpieczna,nie uczula. (Mtj: 20.10.2019).

Błędy ortograficzne na analizowanych forach występują także w zakresie scalonych wyrażeń, które traktowane są jako wyrazy pisane łącznie:

No właśnie o tym mówiłam..też zamierzam oddać krew na cele publiczne..może dzięki temu komuś uratuje życie :-) ciekawe czy gdzies na świecie jest taki ogólno dostępny bank ??? (Mtj: 01.11.2019).

[78] Błędy ortograficzne wskazano także w dalszej części pracy, poświęconej fonetyce.

Wśród błędów z obszaru łącznej i rozłącznej pisowni, częstotliwością występowania, wyróżniają się także niewłaściwe zapisy przysłówków pochodzących od wyrażeń przyimkowych:

Witam mam pytanie. Moja córka 2,5 roku jest alergikiem do tego ma astmę oskrzelową i atopowe zapalenie skóry. Leczona jest u alergologa a wizyty u lekarzy u nas są bardzo częste. Niepokoi mnie jednak to że mimo leków na alergie mała ma cały czas katar na początku jest on wodnisty po kilku dniach przechodzi w ropny. mimo że jakiś czas temu miała robiony wymaz z nosa i dopasowane odpowiednio do bakterii leki problem się nadal powtarza i jest bardzo uciążliwy. podajemy do nosowo leki z antybiotykiem a po odstawieniu góra tydzień i znowu ropny i bardzo obfity katar. Czy są jakieś sposoby na pozbycie się tej ropy ? Czy może jakieś badania by znaleźć odpowiednie leki i przyczynę? (Mtj: 01.11.2019).
(…) Mały wszamał kaszkę ze smakiem cały się wysmarował i mnie też bo sobie bez trosko kichnął wcinania i mnie opluł (…) (BB 14.02.2023).

W postach na analizowanych forach pojawia się także wiele nieprawidłowości związanych z typowymi trudnościami ortograficznymi. Do tej grupy błędów można zaliczyć te, które odnoszą się do zapisu wyrazów z takimi głoskami jak:

a) ą, ę

To już przegiełaś bo to nie wina dziecka że włosów nie ma (Mtj: 12.10.2019).
(…) Koszmar z teściową zaczoł się jak urodziłam syna, pierwszego wnuka w rodzinie. Chcę żyć w zgodzie z nią, ale muszę stawiać granice, bo czuje ze czasem wchodzą mi na głowę. (BB 14.02.2023).

b) –i, -ii

Strona https://klinikiurody.com.pl/ posiada duży spis klinik chirurgi plastycznej, więc jak szukasz dobrego gabinetu, to znajdziesz go najprędzej przy pomocy właśnie tej strony. (Mtj: 28.10.2019).
nie no super, powiem cii że takiego talentu tylko pozazdrościć, trochę za późno zobaczyłam ten post... boo 2 tyg. temu kupowałam nową pościel już na święta mojemu synkowii, i trochę żałuje...
P.S. najbardziej podoba mi się ta z żyrafką ;d (Mtj: 31.10.2019).

c) ó, u

Majuś ale mnie nie chodziło o to, żeby Cię obrazić czy urazić. Przepraszam, jeśli się tak stało.
Chodziło mi o to, żeby Ci uświadomić, że różnie jest. Tobie się nie podobają kolczyki, smoczki. Ale przeciez pościłam Ci okczko- było to z usmiechem. (..) (Mtj: 12.10.2019).
Trochę po czasie, ale wypróbowałam kilka środków z Lily's Eco, troszkę droższe niż te z chemią ale zmniejszasz ilość chemii w domu więc się opłaca. Płyn do mycia podług i płyn do wc weszły już na stałe do naszego domu. (…) (FeB 14.02.2023).

d) ż, rz

My w tym wieku zaczynaliśmy małej codziennie czytać uwielbiała kolorowe książeczki z wierszykami Brzechwy, no i wierszyki masarzyki uwielbiała je (Mtj: 12.10.2019).
u nas wtedy idzie litrami woda a tak my z mężem piwko i czasami kompot z czerwonej pożeczki (jak mamie chce się zrobić) (Mtj: 29.10.2019).

e) h, ch

(…) Moze gdybysmy mieli po 20 kilka lat to moze byloby inaczej a tak sxkoda czasu bylo na wachanie sie (…) (BB 14.02.2023).

(…) No ale jak krwi nie oddaje to może niech ne zaczyna... nie smutaj się -może jeszcze załatwi wolne... nagranie to nie to samo... Myślałam że hoinka sprzed domku (…) (BB 14.02.2023).

Często występują też literówki, wynikające głównie z pośpiechu i polegające na pomijaniu, przekręcaniu i dopisywaniu liter:

jej, naklejki na ścianę to najfajniejsza sprawa na świecie ze wzykłych szarych ścian można stworzyć piękny, disajnerski pokoik (Mtj: 16.10.2019).
zestaw fajny, jednak uważam że dla neico starszego dziecka, które nie ma zbyt dużej ilości zabawek, bo te szuflady i półki wydają sie niezbyt pojemne;/ ale może się mylę. Osobiście podobają mi się meblościanki, bardziej pojemne, z biurkiem, sporo szuflad i szafek w których można co nieco schować do tego często szafa w ktrórej można zrobić półki i ma się ful szafe na ubranka dziecka. (Mtj: 16.10.2019).
nio niestety jakos mebli brw jest rozna i pozostaia wiele do zyczenia - w wiekszosci sa to meble oklejane papierem, dzieciaki rozne rzeczy robia z tymi meblami i czest odchodzi okleina z nich - czest ktos podjezdza do meza mego z fragmenete mebli od brw ze cos odpadło i czy da sie z tym co zrobic (Mtj: 16.10.2019).
To już niestety staje isę nudne... I jak dla mnie to antyreklama. (FM 14.02.2023).
Mnie jakoś dzisiaj znów boli brzuch i kłuje tak dziubie w środku coś...złapałam znów jakaś infekcja to pewne przez te Luteinie. Na wizxiw pplpszs o zmianę leków...powiem Ci zexhya zadn z nas tu n forum nie umie się cieszyć ,ciągle coś ciągle strach...kasie cieszę ale tak samo jak as cieszę tak samo się boje (BB 14.02.2023).

Analizując posty na forach internetowych, warto przyjrzeć się także używaniu przez internautów znaków diakrytycznych. W początkowym okresie rozwoju sieci nie przywiązywano wagi do ich stosowania, natomiast obecnie nieużywanie znaków diakrytycznych bywa oznaką lekceważenia zasad językowych (Grzenia 2008: 124). Z analizy forów wynika, że matki na ogół używają polskich znaków. Zdarzają się jednak wypowiedzi zupełnie ich pozbawione, np.:

Wlasnie widac bardzo duzy trend wsrod rodzin na przestawianie sie w kierunku bardziej zdrowego trybu zycia. Niestety opinie ekspertow sa jednoznaczne, aktualnie co czwarta osoba w naszym kraju ma problem z nadwaga. Najczesciej wiaze sie to z problemami takimi jak nadcisnienie czy cukrzyca. Lepiej jest zapobiegac niz leczyc dlatego nalezy podziekowac wszystkim osobom prowadzacym blogi na temat zdrowego odzywiania. Zwiekszanie swiadomosci ludzi w tym aspekcie moze byc bezcenne. Moze byc jedynie troche trudniej wprowadzic to wszystko w zycie bo nawyki jakie nablismy sa trudne do zmiany. Moim zdaniem metoda malych krokow to bedzie cos co znacznie zwiekszy nasze szanse na odniesienie sukcesu. Rezygnacja dajmy na to z produktow z ogromna zawartoscia tluszczu czy tez slodkich napojow da najwiecej korzysci. Przy gotowaniu we wlasnym zakresie warto pamietac takze o stosowaniu zamiast oleju, oliwy z oliwek oraz postawieniu na wysokiej jakosci przyprawy - przyklad https://www.delikatesyzdrowo.pl/cat-pl-9-Przyprawy-i-ziola.html Cala mase zdrowych przepisow mozna bez wiekszych problemow znalezc na serwisach spolecznosciowych jak i blogach. Nie bede podawala przykladow poniewaz kazdy szuka czegos innego (Mtj: 29.10.2019).

Trzeba jednak zaznaczyć, że w postach matek pojawia się wiele wzmianek dotyczących znaków diakrytycznych. Najczęściej kobiety przepraszają się nawzajem za brak ich stosowania, zdając sobie sprawę, że powinny być one obecne w zapisie ich wypowiedzi:

O matko! ale polecialyscie dziewczyny ze wpisami :) Byłam 1dzien u mamy i chyba dziś nie zasne zanim wszystkiego nie przeczytam hihi. Wybaczcie ze nie zawsze będą polskie znaki ale pisze z telefonu (maly cycuje) i nie zawsze chce mi poprawiać błędy... (…) (FP 26.01.2023).
https://forum.parenting.pl/topic/2936659-czerwcatka-2014/page/237/?tab=comments#comment-3162492

hej dziewczynki musialam wejsc zobczyc co u was. siedze w telefonie i przepraszam za bledy bo cos mi zablokowalo polskie znaki cyfry i duze litery.. (…) (FeB 26.01.2023). https://ebobas.pl/forum/read.php?51,962140,1014172#msg-1014172
Ja sie chce tylko wytlumaczyc ,ze jak pisze tak bez ladu, pomijając przecinki i polskie znaki to pisze z telefonu i nie chce mi sie dbać, a jak pisze ladnie to z kompa (…) (BB 26.01.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/Nowy-rok-to-spelnienia-marzen-czas-wiec-dwie-kreski-wysika-kazda-z-nas.123014/page-227#post-23390496
(…) Kurcze przepraszam że nie zawsze piszę polskie znaki...wiem ze była na ten temat dyskusja i niektóre z Was to drażni. (BB 26.01.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/starania-po-raz-pierwszy.42617/page-2350#post-7267658

Na forum *Baby Boom* dość często pojawiają się wpisy, w których matki, szczególnie mieszkające za granicą, przekazują, że przy wyborze imienia kierują się brakiem w jego zapisie polskich znaków, co wynika z tego, że nie chcą one, aby w przyszłości cudzoziemcy wymawiali bądź zapisywali je niepoprawnie:

(…) Chcielibyśmy, żeby imie było polskie ale też musimy omijać wszelkie imiona zawierające polskie znaki bo nie chce, żeby Norwedzy przekrecali je po swojemu. Mam nadzieje, że mój mąż da się namówić na Aleksa bo ja innych typów najzwyczajniej nie mam. ;-) (BB 25.01.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/imiona-naszych-wrzesniowych-maluszkow.69415/page-8#post-10630340
Dziewczyny mieszkajace za granica pomozcie...obecnie mieszkamy w pl ale za pare msc mamy zamiar sie przeprowadzic do niemiec. Mamy syna Maksymiliana, dwie córki Antonine (Tosie) i Nadie...imiona dosc miedzynarodowe. Teraz jestem w 5msc ciazy wiem juz ze ma byc córcia i jest problem...otoz natchnelo mnie (ale to dosłownie ;-) na imie Róża (na drugie Gabriela). Tak poprostu...z tym ze boje sie ze za granicami polski beda problemy z polska pisownia tego imienia a takze wymowa...nic mi innego za bardzo nie pasuje do malej i koniec ;/ nie wiem czy bedziemy w niemczech 1,2 lata czy reszte zycia...nie chce tez dawac imienia Rosa czy Rose bo nazwisko mamy polskie reszta dzieci nosi polsko brzmiace imiona i by mi nie pasowalo. Czy te polskie znaki beda az takim problemem czy obcokrajowcy jakos sobie z tym radza? Czy na sile szukac czegos innego bardziej miedzynarodowego? (BB 26.01.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/imie-z-polskimi-znakami-za-granica.65780/

2.3. Interpunkcja

W komunikacji internetowej wyraźnie widać dwa zjawiska związane ze stosowaniem znaków interpunkcyjnych, a mianowicie ich pomijanie oraz nieszablonowe ich użycie, zwykle w funkcji ekspresywnej (Grzenia 2008: 124-125): „Główną przyczynę tego stanu rzeczy łatwo wskazać: jest to potrzeba jak najszybszego wyartykułowania myśli, w związku z czym redukcji ulegają elementy nie pełniące funkcji komunikatywnej pierwszego rzędu" (Grzenia 2008: 125).

Paradoksalnie na forach, do norm związanych ze stosowaniem znaków interpunkcyjnych należy niestandardowe ich używanie, a w tym, podobnie jak w tekstach poetyckich, stosowanie wersów zamiast przecinka; nadużywanie i zwielokrotnianie znaków oraz pomijanie ich — głównie przecinka i kropki. Pojawiają się także błędne zapisy znaków interpunkcyjnych.

Z analizy wynika, że internauci na ogół nie stosują znaków przestankowych, pomijając je. Do znaków nagminnie „zaniedbywanych" można zaliczyć przede wszystkim przecinek. Zauważono, że często zamiast używania tego znaku przestankowego, kobiety dzielą swoje wypowiedzi na wersy, czyniąc je podobnymi do tekstów poetyckich, np.:

Ja tez mam milon róznych rzeczy w swojej kosmetyczce
Cienie
Podkłady
Tusze
Elajnery
Kredki
Pudry
błyszczyki
Róz itd.
No ale tak jak dziewczyny zadko tego uzywam, po prostu mam manie gomadzenia i jak ide do kosmetycznego to zawsze musze cos kupic, najczesciej jest to cien w tym samym odcieniu(brąz albo szarosc) hahahahahahahahah
A uzywam przewaznie tego samego zestawu cały czas (Mtj: 28.10.2019).

promyczek001
hej Dziewczyny
odebrałam wlasnie wynik bety – 1363

dobrze interpretuje, że to 5 tydzień ciąży???
Kolejne tygodnie licząc od ostatniej miesiączki Poziom beta-HCG (mIU/ml)
3 tydz 5.8-71.2
4 tydz 9.5-750
5 tydz 217-7138
6 tydz 158-31 795
7 tydz 3697-163 563
8 tydz 32 065- 149 571
9 tydz 63 803-151 410 (…)
(FP 29.01.2023). https://forum.parenting.pl/topic/304703-sierpien-2009/page/3/

Zauważalnym zjawiskiem na analizowanych forach jest także pomijanie przecinka po formie wołacza:

> Dziewczyny czego używacie do kąpieli dziecka - mydełka czy żelu? Jakie akcesoria do kąpieli dziecka polecacie? (Mtj: 31.10.2019).
> Kobieto pensja na paliwo by nie starczyła (…) (BB 14.02.2022).

Zjawiskiem podobnym do powyższego jest niestosowanie przecinka w zdaniach podrzędnie złożonych, co najprawdopodobniej związane jest, zarówno w jednym, jak i w drugim przypadku, i z pośpiechem, i z brakiem znajomości zasad interpunkcyjnych:

> Palarnia kawy to niezły pomysł na biznes Zanim jednak otworzysz firmę radze poczytać artykuły jak założyć firmę i zarabiać - http://cenabiznesu.pl/ Dzięki artykułom dowiesz sie co zrobić zeby firma dobrze prosperowała, jak nie dać się stresowi i podatkom. To bardzo przydatne informacje. (Mtj: 24.10.2019).
> Byłem ostatnio ze swoim 10 letnim synem w McDonald's. Szybko wybraliśmy co chcemy jeść, dałem mu pieniądze aby opłacił i znalazłem miejsce. Przychodzi do mnie i mówi że naszego zamówienia nie ma w rozpisce. Oczywiście nie wiedział że wcześniej trzeba za to zapłacić. A bywa w tym miejscu dość często. Zazwyczaj to jego mama po zamówieniu płaci kartą.
> Tak przed wakacjami jedziemy do fryzjera. Pytam czy ma pieniądze na niego bo ja nie mam. On na to że nie ma. Po strzyżeniu wychodzi z zakładu bez płacenia. Oczywiście pieniądze miałem .
> Na moje usprawiedliwienie to jest to że ja nigdy z nim nie mieszkałem (FeDz 29.01.2023).
> https://forum.gazeta.pl/forum/w,46,174014688,174014688,Czego_nie_umie_dziecko_Szok.html

Oprócz pomijania przecinka, matki na analizowanych forach także nie stosują kropki — szczególnie na końcu wypowiedzeń, bardzo często zastępując ją emotikonami:

> A nie lepiej kupić naturalne kosmetyki dla dziecka niż te które zawierają chemię? Osobiście to bardzo polecam kosmetyki na bazie konopi dostępne na https://konopieizdrowie.pl/ Sama swojemu niemowlakowi kupowałam właśnie tego typu olejki do nawilżania skóry i są dużo lepsze niż te typowo dla dzieci (Mtj: 11.10.2019).
> Częściej skróty meczów , chociaż całe mecze też zdarza mi się oglądać Zwłaszcza, że nadchodzi mundial, więc pewnie więcej czasu spędzę oglądając różne rozgrywki W końcu takie imprezy warto śledzić (FdM 29.01.2023).

Warto zauważyć, że przypuszczalnie z powodu pośpiechu i chęci szybkiego wyrażenia uczuć niekiedy w ogóle pomija się znaki przestankowe:

> moje dzieciaczki są bezsmokowe a z włoskami to było tak Krystian urodził sie łysy i do roku mu włoski nie rosły za to Konrad urodził się z czarną gęstą czuprynką ale mu te kudełki wypadły i teraz odrastają ale są blade że ich nie widać wiem że odbiegam od tematu a więc CARIN moje dzieci tez nie chciały smoczków ale wisiały na piersi do prawie trzech miesięcy potem przestali bo juz wiecej innych rzeczy ich interesowało No i więksi byli to więcej się najadali mleko ma taki dziwny kolor ale jak dziecko possie dłużej to jest białe a zatem to normalne trudno zająć czymś miesięcznego bobasa mój lubił jak go kładłam na macie z zabawkami coś tam grało cos błyskało i trochę go interesowało choć niedługo co do uczulenia mój lekarz stwierdził że synek jak był mniejszy miał delikatną skórkę i dlatego pojawiło sie po płynie do kąpieli a potem juz nie miał bo "dorósł" Nosząc dziecko nie robisz mu żadnej krzywdy a juz napewno nie oczkom tyle mogę powiedzieć z własnego doświadczenia a i myślę że po kąpieli w OILATUM nie trzeba juz nic więcej stosowac (Mtj: 16.10.2019).

Witam, jestem mama sześciolatka, od kilku dni mój synek wydaje się przestraszony, zacznę od tego że kilka dni temu w przedszkolu pani od religi opowiadała dzieciom o ukrzyżowaniu Jezusa jak to sie narodził, urusł potem powiesili go na krzyżu(dosłownie), założyli mu na głowe cierń i leciała mu krew, dodam, że pani od religi mówi że grzeczne dzieci mają białe aniołki a dzieci niegrzeczne czarne diabełki a mój synek jest ruchliwym dzieckiem, więc mój synek zaczął do mnie przychodzić i mówił mi, że on nie chce urosnąć, nie chce umrzeć, że nie chce by ja i mój mąż byśmy byli starzy, zaczął mówić że on ma czarnego aniołka, tłumaczyliśmy mu że to nie prawda że każde dziecko ma białego aniołka. W końcu udaliśmy się do specjalisty psychologa dziecięcego, pani psycholog stwierdziła że nasz synek jest wrażliwym dzieckiem i dziwiłasię że w przedszkolu na religii opowieśc została opowiedziana w ten sposób. (…) (FeDz 29.01.2023).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,37202,141589527,141589527,Wrazliwy_szesciolatek.html

Oprócz niestosowania znaków interpunkcyjnych, obserwuje się ich nadużywanie, co najbardziej widoczne jest w przypadku wielokropka i wykrzyknika. Nadmierne korzystanie z możliwości użycia znaków interpunkcyjnych związane jest z pełnieniem przez nie funkcji ekspresywnej:

Hej dziewczyny jak to jest z Waszymi przedszkolakami? choruja juz?moja była pierwsze 3dni w przedszkolu (poszla 14.09) potem tydzien w domu na antybiotyku, tydzien w przedszkolu i wczoraj po poludniu dostala 38,5goraczki do tego kaszel raz suchy raz wykrztusny... ehhh...zastanawiam sie czy to przedszkole to byla dobra decyzja, bo siedze w domu z synkiem...wiem, ze sie uodporni, ze w nastepnym roku juz tak nie bedzie... ale maly bedzie od niej lapal... tak wiem, ze on teraz te przedszkolne choroby i wirusy przejdzie to potem bedzie lepiej... ale maz za granica i ja sama z dwojka chorych dzieci... masakra... czekam, az mala wstanie, bo w Nocy miala goraczke, dam jej sniadanie, zrobie inhalacje i dzwonie do naszego pediatry (Mtj: 31.10.2019).
Sama ćwiczę w domu, ale przyznam, że wymaga to sporej motywacji. Jednak efekty wiele wynagradzają! (Mtj: 21.10.2019).
Moja żona, wyjechała jak się okazało do nowego faceta, z którym utrzymuje kontakt od 3 lat! Nic nie było widać, idealnie wszystko kamuflowała! Mamy dwójkę dzieci i firmę z wózkami wysokiego składowania: https://czas.tygodnik.pl/pl/639_materialy_partnera/8256_wozki_widlowe_wysokiego_skladowania_parametry_uprawnienia_cena.html, w tym momencie jestem załamany. Czy ktoś był w podobnej sytuacji? Czy dam radę? (Mtj: 22.10.2019).

Do usterek interpunkcyjnych, często występujących w tekstach matek, można zaliczyć również błędne zapisy cudzysłowu i wielokropka. Wielokropek w analizowanych postach na ogół nie składa się z trzech kropek, a cudzysłów stanowią dwie pary przecinków, umieszczone w górnej części wyrazu/wyrażenia/zdania:

Jakie kosmetyki znajdę w Twojej kosmetyczce? ja mam: podkład, pomadkę ochronną, tusz do rzęs, cienie do powiek w kolorach brąz i "kawa z mlekiem", puder sypki, perfumy - tych rzeczy używam dzień w dzień (Mtj: 28.10.2019).
Takie mamy czasy. Jakoś nie wyobrażam sobie uzbierać gotówkę na mieszkanie czy nowy samochód. A przecież takie rzeczy są potrzebne. To nie żądne "dobra luksusowe". Dlatego mnie akurat nie dziwi, że tak wiele osób sięga po pożyczki w bankach czy po kredyt gotówkowy online. Normalna rzecz. (Mtj: 30.10.2019).
Dla moich najmniejszych dzieci mam dużo rzeczy od starszego rodzeństwa i dostaję w formie prezentów.. A ze starszą córką lubimy kupować online. Ostanio np. kupiłyśmy sobie bardzo fajne bluzki http://www.mimionline.pl/index.php/kategoria-produktu/bluzki/ Takie wyszukiwanie w Internecie ciekawych modnych ubrań przynosi wiele satysfakcji. (Mtj: 18.10.2019).
Nam lekarka odradzała to szczepienie.Miałam syna chorego na sepse,gdy miał prawie rok. Lekarka mówiła że itak to sczepienie by go nie uchroniło przed chorobą,gdyż jest dużo różnych odmian i dużo ich nie reaguje

na tą szczepionkę.Wiec szkoda pieniędzy.. (Mtj: 18.10.2019).
hej zaczynam dzis używac  czy u mnie dało jakieś efekty napisze później..... mam nadzieje ze moje udka beda piekne  (FM 29.01.2023). https://www.maluchy.pl/forum/Znalazlam-swoj-sposob-na-cellulit-i-grube-uda:)))-t47079.html

Na forach obserwuje się również zwielokrotnianie znaków interpunkcyjnych, co również tak, jak w przypadku ich nadużywania, związane jest z przekazem emocji. Z analizy wynika, że matki najczęściej intensyfikują wykrzykniki i znaki zapytania, wyrażając przy tym zarówno swoje pozytywne, jak i negatywne uczucia:

Oo matko święta !!! Kurka dziewczyny nie kłóćcie się !!!!!!!!!!! Przecież to nie o to chodziło.
Majek ja pisałam posta z usmiechem na twarzy, bez pretensji tylko chciałam coś wytłumaczyć.
(Mtj: 18.10.2019).
(…) **Nusiakova** ja planuję lecieć w połowie czerwca, wstępnie mamy termin na 15. **dotka** o!!!!!! dzięki za twoje rady! o to m i chodziło! (Mtj: 18.10.2019).
zazdroszczę ci tego parku!!!!!! ja mieszkam w blokowisku a w koło tylko hipermarkety. lubię czytać ale oststnio mam mało czasu (Mtj: 19.10.2019).
http://wizaz.pl/Pielegnacja/ABC-pielegnacji/Depilacja-z-Philips-Lumea widzialyscie to???????
co wy na to?????????? (Mtj: 20.10.2019).
rabbit - bedzie Jaś???????hihi no co za pięknie imię (…) No i Julka-miodzio (…) Ojjj juz niedługo i bedą już z wami a może przeslesz mi te bliźniakowe fluidki coooooo?????????? PROSZĘ , za miesiąc jak urodzisz to moze za późno juz bedzie wiec poproszę o nie juz DZIS !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!  
(BB 29.01.2023) https://www.babyboom.pl/forum/temat/galeria-pazdziernikowych-brzuszkow-nasze-zdjecia.49740/page-169#post-7425149

Oprócz powyżej omówionych tendencji zaobserwowano najczęstsze błędy w stosowaniu znaków przestankowych — szczególnie przecinka. Błędy te najprawdopodobniej spowodowane są nieznajomością zasad interpunkcyjnych. Matki nie stosują przecinka głównie przed spójnikiem *ale*:

Jestem asystentką w firmie logistyczno-spedycyjnej i dostałam za zadanie znalezienie godnego zaufania i cenowo konkurencyjnego dostawcy kartonów i innych opakowań. Ofertę znanych firm znam ale często jest tak, że te mniejsze chcąc zaistnieć na rynku maja naprawde dobrą ofertę. Może znacie jakąś godną uwagi? Będe wdzięczna za pomoc. (Mtj: 23.10.2019).
Nigdy nie korzystałam ale znajoma mówiła mi że zabieg jest bolesny i niestety trzeba go kilkakrotnie powtórzyć. (Mtj: 20.10.2019).
Ja ogólnie mam małą rodzinę, męża rodzina jest większa ale i tak najbliższa była zaproszona (Mtj: 21.10.2019).
(…) moj synek ma 2 miesiące, jest cwiczony metoda ndt bobath bywa ze podczas cwiczen płacze, nie akceptuje smoczka, pani z nim dalej walczy ale jak bardzo się rozpłacze to przerywa ćwiczenia, jakby z zajęc na zajecia mniej płacze ale bywa roznie (…) (FP 14.02.2023).

Często natomiast używają przecinka w miejscach do tego nieprzeznaczonych, a mianowicie przed spójnikiem *albo* i w spójnikach skorelowanych:

Na mammografię nigdy nie jest za wcześnie. Są przeprowadzane akcje darmowych badań oprócz mammobusów. Poszukaj w necie, albo zapytaj w swpojej przychodzni, szpitalu. Teraz bardzow iele placóek robie wszelkiego rodzaju badania w ramach takiej akcji. (Mtj: 01.11.2019).
Początki pracy w nowej firmie zawsz esa ciezkie, ja znalalam moja obecna prace przez agencje

https://grupaprogres.pl/agencja-pracy-warszawa-chlodna/ . Zdecydowlam sie na prace w niej mimo ,ze wiem iz jest to dosyc ciezka praca, ale wiem ze firma sie rozwija i niedlugo bede mogla cieszyc sie juz super efektami pracy! (Mtj: 23.10.2019).
Zazwyczaj tak jest dlatego, że linie rozgraniczające drogę są znacznie dalej od pasa drogowego i najczęściej sięgają terenów prywatnych. (…) (FP 14.02.2023).

Do często popełnianych błędów interpunkcyjnych na forach należy również użycie kropki po skrótach stanowiących pierwszą i ostatnią literę skracanego wyrazu:

kurcze dziewczyny wy to poprostu perfekcyjne pani domu ja paczki owszem uwielbiam ale zeby robic to raczej nie w ireland je sie takie duze placki zwane pankejkami ale my wg.polskiej tradycji zajadamy sie paczkami. a u nas na rowniez chrusty mowimy na faforki (Mtj: 30.10.2019).
Madzia moje gratulacje - a nie mówiłam że to pro forma? Jak się mamy teraz do Ciebie zwracać? mgr. licencjat czy inż Magdalena? :) (FP 30.10.2019).

Pomija się także łącznik w miejscach, w których powinien wystąpić, np.:

Witam
Nie bardzo wiedziałam gdzie zamieścić pytanie dot. spacerków. Mianowice zastanawiam się cz puszczenie 9 dniowego maleństwa z babcia na spacer to rozsądne posunięcie. Ja uważam, że nie, ale z każdej strony slysze, że przesadzam bo zaznaczyłam ze nie chce odwiedzin dopóki sie maleństwo nie zaaklimatyzuje i jeszcze te spacery... Pozdrawiam (Mtj: 30.10.2019).
Ja mam czarno białą łazienkę i jestem z niej bardzo zadowolona. Jeszcze trochę i będzie w 100% skończona Muszę tylko kupić pralkę i kilka akcesoriów łazienkowych. Pralkę upatrzyłam już sobie na http://www.mixmedia.pl/top-produkty-wsrod-pralek,a-2787 i chyba zdecyduję się na Amicę.
Za akcesoriami patrzyłam w miejscowym sklepie ale chyba po raz kolejny zrobię zakupy online bo nic kompletnie u nas nie ma. (Mtj: 30.10.2019).
Kasia1983 Iza ja tez musze sie za siebie wziasc ale czekam az urodze. Odrosty na glowie mam 10 centymetrowe (…) (FP 14.02.2023).

Na analizowanych forach również można spotkać błędnie użyte znaki przestankowe, których użycie wynika albo z omyłkowego ich zastosowania, albo z braku podstawowej wiedzy z zakresu interpunkcji, np.:

Witam. Gdzie, Waszym zdaniem, oprocz tej strony (https://www.pracujwunii.pl/oferty-pracy/) moge znalezc oferty pracy za granica - glownie Niemcy, Belgia lub Holandia? Nie chce leciec na Wyspy, wiec ogloszen stamtad raczej nie szukam? (Mtj: 24.10.2019).

2.4. Fonetyka

Na forach dla młodych matek dość licznie występują zjawiska fonetyczne, związane z oralizacją pisma[79]. Do widocznych w postach tendencji z zakresu fonetyki zaliczono, omówione w podrozdziale *Leksyka* infantylizowanie wymowy, a także stylizowanie wyrazów na wymowę gwarową oraz, poprzez fonetyczny zapis, wyróżnianie wyrazów, celem podkreślania ich przekazu. Wyraźnie występujące zjawiska fonetyczne najczęściej mają charakter żartobliwy lub ironiczny, np.:

> widze ze dzis wszyscy lekarze poglupieli....bosze!!!!!!!!!!ja dzis mam juz dosyc!!!rozmawialam z siostra i sie poplakalam no bo to chore M tez sie wkurzyl bo mowi ze kurna gdyby chociaz lapowke mozna dac to by pomogli a tak nic!!lapowek tu sie niedaje.... **Ja chce do polski!!!!!!!!!!!!** (FP 04.09.2023). https://forum.parenting.pl/topic/215220-majowe-sloneczka-2009/page/1319/?tab=comments#comment-571456
>
> Isia..ja normalnie myślałam dziś o Tobie i teraz powtarzam wszystkim, że ta cała Hameryka to nie taki mjut. Zaradna jesteś kobita..i podziwiam Cię. Podkreślam moja bratowa też zapieprza..i zapi..ła w poprzednich ciążach bo wyjścia nie ma. Ja zaszłam w drugą ciążę 3 mies. po pierwszej nawet niecałe chyba dwa miesiące, czyli nosiłam dziecko wnosiłam wózek po schodach itd. itd. będąc w ciąży z drugim. Bądź dzielna i mądra, a widzę że poradzisz sobie bo myślisz o dzieciach i o tym co dla dzieci. (…) (BB 04.09.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/luty-2012.51371/page-388#post-7678675
>
> Odpukać …. Całkiem Ok 🙂😘 Lekkie mdłości , powiększone ale nie bolące piersi i wieczna zadyszka 😂🙃🤦‍♀️to jedyne "objawy" które podpowiadają mi ze jest ciunża 😘 A tak szczerze ? … trudno się cieszyć, trudno wybiegać w przyszłość , ciężko myśleć pozytywnie …. Zresztą sama wiesz jak jest …. Dziewczyny Dajcie znać koniecznie jak będziecie miały wynik @klarks @kochanka328 ! Mocne kciuki zaciśnięte i całym serduchem z Wami 💪przesyłam tez ciążowe fluidy ! Proszę łapać i nie puszczać 💪❤️ (BB 04.09.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-47755#post-23702237
>
> (…) Wiesz, koło kryształów to on nawet nie stał, z plastiku jest [emoji23].
> Może @bazylia128 ma prawdziwe - ona to ma "łantyków" pełno[emoji41] (BB 04.09.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-35993
> Ejjj. To niesprawiedliwe, że Wy wszystkie takie Lachony jesteśta (nawet w ciunży) i do tego jeszcze mądre!!! A ja tylko mundra 🧐 (BB 04.09.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-36864#post-19409346
> (…) To wszystko poprzekładane na półmisku i polane takim sosem czosnkowym z jogurtu naturalnego z koprem i posypane prażonym słonecznikiem. Kurza twarz jakie to pyszne było. Zerzarlam prawie sama całe bo w ciąży odrzuca mnie od mięsa i nie jadam. Dziś se to zrobię Jak szaleć to szaleć (FP 04.09.2023). https://forum.parenting.pl/topic/4625371-mamy-pazdziernikowe-2020/page/73/?tab=comments#comment-4673159

Warte podkreślenia jest również występowanie w postach internautów zjawiska, polegającego na odzwierciedlaniu wymowy skrótów i skrótowców:

> (…) Bądźmy rozsądne. zastanówmy sie w JAKIM celu chcemy na zlot jechać, itede, itepe. Bo ja wrazenie odnoszę,że niektórzy mają ochote po prostu na fajny łykend w gronie bliskich SOBIE osób, który ktoś zorganizuje, zatroszczy sie o atrakcje, i tak dalej 🤔 (FM 05.09.2023). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19366&st=80

[79] Zob. podrozdział *Komunikacja internetowa*.

(…) Edit: **EMALIJA EMALIJA EMALIO EMALJUNIUNIU , EMALIUSINIUNIUSIU**? - Pisać mi tu szybko jak po U ES GIE? No chyżo ! (BB 05.09.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/czerwiec-2010.31143/page-5166#post-7303914

Na analizowanych forach zapis oddaje nieprawidłowości związane z podstawowymi procesami fonetycznymi, takimi jak upodobnienia głosek oraz ubezdźwięcznianie spółgłosek właściwych, występujących w wygłosie absolutnym, np.:

Witam 30 listopada w dni plodne uprawialam sex od 4 do 6 plamilam @ mialam dostac 15 ale jej brak robilam tezt ciążowy 28 grodnia negatywny. (FP 05.09.2023). https://forum.parenting.pl/topic/2610202-jakie-mialyscie-pierwsze-objawy-ciazy/page/237/?tab=comments#comment-4254871
Mąka ziemniaczana jest najlepsza ale tez pamietaj by przy zamianie pielużki z kupka pupe myć woda a nie tylko przecierac chusteczkami. Odparzenia wtedy sie nie pojawiaja. Przetestowalam na moim, tylko woda i mydlo. Sudocrem po kapieli albo maka. (FeDz 05.09.2023). https://forum.gazeta.pl/forum/w,572,26661219,26661219,co_na_odparzenie_poza_sudocremem_.html#p26661580
Przypomniałam sobie ze corka mojej kumpeli z 28dni tez ma co jakis czas ni to otparzenie ni to uczulenie. jak da jej np cos z marchewki i zrobi kupe w pampka to zaraz to jej wyłazi.... caly czas mowie alergie, uczulenia temat rzeka..... (BB 05.09.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/mamy-2-3-latkow-zapraszamy-na-pogaduchy-otwarte.25860/page-340#post-8222504
Czy sa i jesli tak to gdzie prywatne żłopki w Szczecinie?Bardzo pilne bo w miejskich nie ma mowy nawet o wydaniu formulaza na przyszly rok. (FeDz 05.09.2023). https://forum.gazeta.pl/forum/w,646,44561908,44561908,Prywatne_zlopki_w_Szczecinie.html
(…) Zrobimy koncik dobrych porad marcòweczek, jak ustawic tesciową Madiki, kącik opowiadań lilijki, humorydtyczny leniwca, kulinatny agí, jaką kupe robi twoj dzidzius? (…). FP 05.09.2023). https://forum.parenting.pl/topic/3488929-marcoweczki-2016/page/1947/?tab=comments#comment-3876701
Usg wydaje mi się że tak bo tam łożysko, pempowina sprawdzana. A nifty to tylko wady, choroby. (BB 05.09.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/lipcowe-mamy-2022.115905/page-901#post-22003344
(…) karmi go obowiazkowo teraz jest sezon na liscie wiec zawsze ze spaceru zabiera kilka lisci i niesie dla konika czsze go glaszcze a jak idzie spac to konika przykrywa kocem i mow ihaha aaaa (…) (BB 05.09.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/zakupy-dla-naszych-skarbow.6042/page-521#post-2788889
Żeby wiedzieć, czy przeszło się covit? (FeDz 05.09.2023). https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,170687572,170687572,Jakie_badanie_zeby_wiedziec_.html
(…) hihi a to moj osobisty ginekolok - położnik na porodówce:))))))))))))) (…) (FP 05.09.2023). https://forum.parenting.pl/topic/215220-majowe-sloneczka-2009/page/1515/?tab=comments#comment-607900

Powyższe przykłady wskazują na zasadność tezy, że różnice, zarysowujące się pomiędzy wymową wyrazów a ich pisownią, stają się przyczyną popełniania błędów przez dyskutujące matki.

2.5. Składnia

Struktury składniowe stosowane na forach, podobnie jak zjawiska fonetyczne, są przejawem oralizacji. Matki na ogół w swoich wypowiedziach nadużywają równoważników zdań. Z analizy wynika, że nawyki składniowe odnoszą się do stosowania określonych zaimków, w tym ich nadużywania oraz nieuwzględniania różnic w ich stosowaniu. Ponadto wypowiedzi matek zbliżone są do „strumienia świadomości", czyli zapisu ciągu myśli bez przesadnej dbałości o formę tekstu.

Z analizy wynika, że zdania tworzące posty zazwyczaj nie zawierają orzeczenia, co świadczy o tym, że wypowiedzi matek zbliżone są do wypowiedzi ustnych:

> Woda mineralna niegazowana, czasami z dodatkiem soku cytrynowego, sok pomarańczowy (Mtj: 29.10.2019).
> Mam ogromna ilośc kosmetyków, dlatego, że lubię je gromadzić, a mało używam (jak już to na zmiane). Podstawa to dla mnie krem (zawsze jakiś muszę mieć pod ręką) tusz do rzęs, błyszczyk do ust, perfumy. Przy konkretniejszym makijażu podkład, cień do powiek, perełki brązujące, szminka. No i podstawa u mnie to czerwony lakier do paznokci tego nie może zabraknąć nawet kiedy chodzę po domu, nie wiem skąd mam taki nawyk, jak lakier to zmywacz i płatki kosmetyczne. (Mtj: 28.10.2019).
> Cóż, z moich doświadczeń, pryawtna służba zdrowia zapewnia lepsze warunki. Krótsze kolejki, czyste przychodnie i gabinety, wyższa kultura osobista pracowników i lekarzy. A to są ważen rzeczy dla mnie. Jak miałam do wyboru USG w Warszawie prywatnie czy na nfz to poszłam najpierw na nfz i naprawdę żałowałam, warunki byly okropne, brudny gabinet, bardzo niemiły lekarz, diagnostyka jakaś do kitu. Powtóryzłam badanie prywatnie, bo tamto w ogóle- porażka. (Mtj: 21.10.2019).
> Tylko i wyłącznie Artur Wdowiak drogi ale skuteczny (BB 24.02.2023).

Wypowiedzi matek na ogół nie składają się z wydzielonych zdań, czyli wypowiedzeń rozpoczynających się od wielkiej litery i zakończonych jakimś znakiem interpunkcyjnym. Z tego też względu, jak wspomniano na początku tego podrozdziału, komentarze matek można porównać do monologu wewnętrznego, którego celem jest przekaz i uwolnienie swoich myśli:

> Hej Pinklady,nie wiem ile Twój synek ma lat,ale warto opowiedzieć mu jak taka podróż będzie wyglądała i jak to wszystko będzie wyglądało,ja leciałam sama z synkeim gdy miał 1.5 roku, jak wsiadł do samolotu było,ok,ale jak samolot wystartował zaczął krzyczeć i płakać,bo mu uszy się zatykały pod wpływem ciśnienia,ale pomogła woda w butelce,przez to uspokoił się i cały czas spał,aż wylądowaliśmy (Mtj: 18.10.2019).
> #momentzmonte witam wszystkich testujacych , powiem tak wszystkie warianty smakowe Monte są super mi przypadł bardzo do gustu cappuccino Balls , Monte wiśniowy , i sticks nie za bardzo przemówił do mnie crunchy ale to już kwestia gustu u moich i nie moich testujacych dzieciaków oczywiście królowały cookies ,choco cookies , flakes, choco Balls, byli zachwyceni wszystkie były super ale wygrał choco Balls jednak moim skromnym zdaniem zostawiła bym wszystkie 8 smaków ponieważ jest coś dla każdego jedynie cena ciut wysoka np u mnie 6 osob kupić każdemu po 2.39 zł troszkę wyjdzie ale w kauflandzie były po 1.88 i ta cena już mi się bardziej podobała świetny deser gorąco polecam dla całej rodziny każdy znajdzie coś dla siebie (Mtj: 31.10.2019).
> na pewno rzecz musi być sprawna, w dobrym stanie, zamawiasz kuriera za free, który odbierze od ciebie rzecz, masz na stronie dużo informacji (FdM 24.02.2023).

Na forach dla młodych matek zauważono także występowanie zjawisk składniowych związanych z niestandardowym użyciem zaimków. Wyraźnie widać, że matki w swoich wypowiedziach nadużywają zaimka „to", skracając tym samym treści swoich zdań:

> @Becia88 No może skóra być zaczerwieniona ale to znika po jakimś czasie. (…) (Mtj: 20.10.2019).
> maszyna do znakowania może być ok ale czy to opłacalne? (Mtj: 24.10.2019).
> faktycznie na wyprzedażach można kupić tak tanio ciuszki dla dzieci , tylko to tez trzeba upolować (Mtj: 18.10.2019).
> Mnie się kosmówka odklejała to właśnie krwawiłam. Ale kij wie, jak to wyglądało wcześniej, bo wtedy jeszcze miałam durnego lekarza (BB 24.02.2023).
> Bliźniaki problematyczna sprawa - weź to potem odróżnij (FeB 28.02.2023).

Oprócz nadużywania zaimka „to", na forach niewłaściwie stosowane są zaimki *jaki* i *który*:

> Nie znam, ale wypożyczalni aut przecież nie brakuje, więc pewnie trzeba byłoby je sprawdzić i tyle. Jak ktoś szuka sprawdzonych wypożyczalni w Poznaniu, to warto zapoznać się z artykułem na: http://celnie.pl/wypozyczamy-auto-w-poznaniu, żeby dowiedzieć się, jakie firmy wynajmu samochodów są warte uwagi, właśnie tam. (Mtj: 23.10.2019).

Zauważono również, że matki zamiast zaimka *gdy*, często stosują zaimek *jak*:

> Jeżdżę bardzo dużo i mój mąż mówi że jeżdżę ostrożnie ale dynamicznie. Jak jestem na autostradzie to jadę szybciej ale poruszając się w terenie zabudowanym jadę zawsze wolno i zwracam uwagę na pieszych i wyjeżdżające auta z bocznych dróg (Mtj: 19.10.2019).
> wiem o czym mówisz. Ja też niestety wiele przeszłam jak byłam młoda. Najważniejsze to się nie poddawać i walczyć. Ja dopiero niedawno zdecydowałam się na wizytę w http://klinikamiracki.pl/encyklopedia/blizny-po-tradziku/ . Oni tam mi wszystko powiedzieli i wytłumaczyli i co najważniejsze pomogli mi pozbyć się tej mojej okropnej zmory ! (Mtj: 20.10.2019).
> Ona jeśli widzi możliwość prowadzi tak aby doszło naturalnie do poczęcia, później ewentualne symulacje i inne pomoce. Dziękuje i życzę powodzenia! ❤ Jak będziesz miała jeszcze pytania to śmiało pisz na priv (BB 24.02.2023).
> Nadal oczekuje na pozytywa na tescie dam znać jak będę miała czarno na bialyym☺ (BB 28.02.2023).

Do norm składniowych na forach należy także wprowadzanie hiperłączy do tekstu, które pełnią funkcję części zdania. Warto zaznaczyć, że na analizowanych forach mamy do czynienia z trzema rodzajami linków: zewnętrznymi, przekierowującymi do innych stron internetowych; wewnętrznymi, prowadzącymi do działów i poddziałów forów; przychodzącymi, określanymi jako *backlinki*, stanowiącymi treść tekstu, zwaną *anchorem*[80], o czym była już mowa we wcześniejszej części pracy. Internautki w głównej mierze w swoich postach stosują linki zewnętrzne i przychodzące, natomiast z hiperłączy wewnętrznych korzystają administratorzy. O ile *anchor*, stanowiący słowo klucz, które odstaje kolorem od reszty tekstu, nie wpływa na strukturę zdania, gdyż stanowi jego treść, o tyle linki zewnętrzne, jak wynika z analizy, zastępują część zdania — na ogół środkową i końcową:

[80] https://www.artefakt.pl/blog/seo/zroznicowane-profile-linkow-wystepujacych-na-serwisach-oraz-ich-typy (dostęp: 22.02.2023).

Jak coś to wg mnie nie ma lepszej niż ta https://www.al.to/p/315917-suszarka-do-wlosow-philips-hp8280-00-drycare-prestige-moistureprotect.html Suszarka wyposażona została w najnowocześniejszy czujnik, który diagnozuje włosy za pomocą podczerwieni i dobiera dla nich optymalną temperaturę tak, aby zachowały jak najwięcej naturalnego nawilżenia. (…) (Mtj: 19.10.2019).
my jesteśmy w trakcie budowy - i wybraliśmy dom jednorodzinnym z poddaszem użytkowym - mały ale większy nie jest potrzebny, http://archon.pl/gotowe-projekty-dom...m9491f8409a40a - może kiedyś uda się nam tam zamieszkac (Mtj: 19.10.2019).
(…) Na razie chcę spróbować naturalnych sposób leczenia, bo te zmiany nie są zbyt duże. Rozważam picie tych ziół http://www.vitalny.pl/pl/c/Ziola-na-luszczyce/361 , bo moja dobra znajoma mi je poleciła. Piłyście je może? (Mtj: 01.11.2019).
Dla takiego maluszka można kupić przytulankę - usypiankę. Chrześniakowi kupiłam babysdream.pl/pl/p/LIZ-Przytulanka-usypianka-z-bijacym-sercem/3761
Mam dziecka była zachwycona. Imitacja bijącego serca, tak uspokaja dziecko, że nie trzeba go kołysać do snu :) (FeDz 28.02.2023).

W wyniku analizy składniowej wyekscerpowano najczęściej występujące na forach błędy. Nagminnie popełniane są nieprawidłowości w zakresie związku zgody oraz używania przyimków.

Internautki w swoich wypowiedziach niejednokrotnie stosują orzeczenie w liczbie pojedynczej zamiast w mnogiej:

Oczywiście w jadalni główną rolę ogrywa stół oraz krzesła. Jest to miejsce, które powinny być odpowiednio zaaranżowane na rodzinne spotkania itd. (…) (Mtj: 30.10.2019).
Niestety ale dzisiaj studia mają dość znikome znaczenie w kwestii atrakcyjności dla pracodawcy nie licząc zawodów, w których są wymagane. Znacznie bardziej liczy się doświadczenie i umiejętności.
(Mtj: 23.10.2019).
(…) W tym nowym preparacie oprócz żelaza jest kwas foliowy, witamina C, B6 i B12, ale na tym koniec, za to w prenatalu oprócz tych wymienionych - tyle, że w co najmniej o połowę mniejszych dawkach, jest chociażby witamina D3 i inne minerały. Brać oba czy na razie pozostać przy Szelazo SR?
(Mtj: 01.11.2019).
Niezbędny jest tusz do rzęs,błyszczyk do ust,puder sypki,kredka czarna,róż do policzków no i cienie do powiek (Mtj: 28.10.2019).
(…) Trochę się wspomagam suplami, wjechał inozytol i witaminy. A nasienie pewnie nadal duuuupne, od lipca żyję w niewiedzy (…) (BB 28.02.2023).

Analizując posty na forach internetowych, wyraźnie można zauważyć niepoprawne używanie przyimków. Stwierdzono, że matki na ogół nie uwzględniają różnicy w stosowaniu przyimków *do* i *za* oraz *w* i *na*:

a i moja jak znajdzie sutek u taty to też woła cycunuinio i zabiera się za ssanie (Mtj: 12.10.2019).
GOPLANA bardzo dziekuję te nalesniki z beszamelem pysznie wygladają ,juz sie wziełam za lazanie bo szybciej a mężowi musiałam obiecać że zrobie te Twoje w niedziele muszę skladniki dokupić
(Mtj: 29.10.2019).
Z badań, które robiłam przed ciążą pozytywne było ANA1 i ANA2 i teraz chyba od nowa się za to wezmę (…) (BB 24.02.2023).
My również stosujemy najzwyklejszą sól fizjologiczną i aspirator do odciągania. Początkowo zamiast aspiratora próbowaliśmy gruszkę, bo tak nam na szkole rodzenia radzili, ale.... to nie był dobry pomysł i kupiliśmy Fridę (Mtj: 30.11.2019).
Dziewczyny czy jak wezmę ten estrofem, to będę na sztucznym cyklu? (…) (BB 24.02.2023).
Ja jutro zamawiam wit. Właśnie wezmę pueria uno na spróbowanie (…) (BB 24.02.2023).

Matki nie stosują również poprawnych form przyimków przed wyrazami rozpoczynającymi się od grupy spółgłosek:

jeżeli pojawiają się problemy z znalezieniem pracy może warto się zastanowić nad własnym rozwojem? Przecież teraz jest tyle zawodów, które się rozwijają, pierwszy na myśl przychodzi mi ten http://policealna.gowork.pl/oferta-edukacyjna/medyczna-szkola-policealna/masaz/warszawa i są oferty pracy dla takiego masażysty, ludzie coraz bardziej o siebie dbają, są bardziej świadomi ciała i tego co się z nim dzieje, chodzą na masaże by sobie pomóc. (Mtj: 24.10.2019).
A co sądzicie o tego typu zabiegach na zmarszczki - Drstyczen.pl. Uważam, że jeśli chodzi o walkę z zmarszczkami, to jest to chyba najlepszy sposób na pozbycie się ich. (Mtj: 28.10.2019).
(…) moja siostra po urodzeniu zabezpieczała się diafragma caya i żelem plemnikobójczym, i mówiła że nie wyobraża sobie kochać się z świadomością że za 9 miesięcy znowu zostanie się rodzicem  (FeB 28.02.2023).
(…) Jak jeszcze się zabezpieczaliśmy, to na początku kochaliśmy się w prezerwatywie, ale przed samym końcem mój partner wychodził z mnie. (…) (FeB 28.02.2023).

Poza powyżej wymienionymi najczęstszymi typami błędów składniowych, struktura zdań na forach bywa zwykle poprawna.

2.6. Leksyka

Na analizowanych forach internetowych występują różnorodne zapożyczenia, najczęściej są to anglicyzmy. Powszechne stosowanie zapożyczeń z języka angielskiego związane jest głównie z rozwojem sieci internetowej, międzynarodową znajomością języka angielskiego[81] oraz umiejętnością płynnego przechodzenia z jednego języka na drugi (Kacperska 2020: 99). Użytkownicy języka często używają anglicyzmów w ich dosłownym znaczeniu, co zazwyczaj związane jest z nieświadomością ich niuansów semantycznych. Używanie zapożyczeń można także łączyć z nieumiejętnym posługiwaniem się językiem ojczystym oraz z modą, polegającą na przejmowaniu kultury amerykańskiej: „To, co jest amerykańskie, w mentalności wielu osób jest po prostu lepszej jakości. W Polsce anglicyzmy są akceptowane. Nie dotyczy to jednak wszystkich krajów, na przykład we Francji krytykuje się popularność oraz zasięg, jakim odznacza się obecnie angielski na całym świecie" (Błaszczak 2020: 371). Nagminne stosowanie na forach anglicyzmów łączy się też z wiekiem matek — są to kobiety młode, w przedziale wiekowym głównie między 20. a 40. rokiem życia. W związku z tym internautki potrafią w jakimś stopniu posługiwać się językiem angielskim, gdyż uczyły się go w szkole, a często też pogłębiały jego znajomość na studiach, kursach. Anglicyzmy na forach używane są również dlatego, że umożliwiają matkom zwięzłe wyrażanie ich myśli, co sprawdza się przy okazji udzielania szybkiej porady, np.:

> My dziś szczepimy za 1,5h... Jacek ma skończone 9 tygodni od wczoraj. Mam nadzieję, że dobrze zniesie to combo szczepionkowe. (FeB 11.10.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?51,1238398,1289610,quote=1#REPLY
> Tak ja wlasnie tez cos takiego czytalam, troche z falstartem taki trening w 12 tygodniu (…) (BB 02.12.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-28833#post-17216610
> (…) To nie mam pewności jem jedzenie organik tak w 95% kupuje tylko certyfikowane ale czy to takie wszystko lepsze to z roku na rok zaczynam powątpiewać w rożne zeczy (BB 02.12.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/listopad-2015.74205/page-1344#post-11899715

Warto zauważyć, że anglicyzmy są szczególnie popularne w wypowiedziach matek mieszkających na terytorium Wielkiej Brytanii:

> (…) O wiele lepiej jak dziecko zaczyna takowy performance nagle zacząć ze starszą bawić się w pociąg, śpiewać, skakać, szaleć (…) (FeB 11.10.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?52,510276,870732#msg-870732
> uwielbiam te uśmiechy przez sen -wide moj podpis A uśmiech 5 mies Emi powala! (FeB 11.10.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?52,8911,10072#msg-10072

[81] Dominacja języka angielskiego doprowadziła m.in. do zmian w posługiwaniu się językiem danej społeczności: „Status języka globalizacji zyskał język angielski (zwłaszcza jego amerykański wariant), co przy uwzględnieniu długotrwałej dominacji innych języków (francuskiego i niemieckiego) w stuleciach wcześniejszych można uznać za nieoczekiwany na pewnym etapie rozwoju cywilizacji zwrot kontaktów językowo-kulturowych'' (Białek 2023: 173).

No problem. W razie potrzeby służę pomocą (FM 11.10.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=43116&st=20

Oprócz pełnych form wyrażeń anglojęzycznych na forach dość często obserwuje się występowanie angielskiego skrótowca BTW (*by the way*), oznaczającego *swoją drogą, a tak przy okazji*, np.:

BTW ktoś orientuje się co zbadać po covidzie? Mam na myśli morfologie (BB 11.10.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/w-pazdzierniku-testow-czas-w-ciazy-bedzie-kazda-z-nas.121139/page-147#post-23044790

Analizując język na forach, zauważono także parafonetyczny zapis anglicyzmów, zgodny z ich wymową, nie oryginalną formą zapisu wyrazu, np.:

(…) 10 dni jechalam na 4g paracetamolu dziennie. No i ofkors antybiotyk. Doustnie i dousznie. (BB 11.10.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-43972

Egipt to taki trochę hardkor w ciąży 😜. (BB 11.10.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/majowe-mamy-2023.120502/page-282#post-23016964

Oprócz anglicyzmów na forach występują również zapożyczenia z innych języków. Wśród nich zanotowano m.in.

iberyzmy: (…) Włożyłam w tę ciążę gargantuiczny wysiłek, rzuciłam wszystko na jedną szalę życia dziecka a na koniec rozjechałam się psychicznie jak żaba na autostradzie, tak więc nadal wszelkie kciuki mile widziane. (…) (FM 11.10.2022). https://www.maluchy.pl/forum/Jutro-piata-cesarka....-t96595.html;

rusycyzmy: Nawet sie nie przywitałam 🤬,więc niniejszym to czynię- zdrawstwujtie wsiem:-). (…) (BB 11.10.2022. https://www.babyboom.pl/forum/temat/pazdziernikowe-mamy-2010.36387/page-3773#post-7408681;

galicyzmy No ja tez bym problemu nie miala tylko miedzy fotelem a kozetka jest kawalek do przejścia i trzeba posladkami swiecic (BB 11.10.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/wrzesniowe-mamy-2018.90338/page-1589#post-16715509

latynizmy: (…) Co do nastrojów - mój m powiedział wczoraj wieczorem, ze ciąża mi nie służy. Bo jestem jak wulkan. Najmniejszy drobiazg i erupcja..... (…) (BB 11.10.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/poronienia-nawykowe-leczenie-immunologiczne.63659/page-5390#post-15737972

italianizmy W jednym są dorosłe rybki, w drugim maluszki a w 3 (które miało być kwarantannikiem)mamy dwa duże zatoczki - ślimaki, trochę mniejszych i roślinki... tam właśnei by można te owady wodne hodowac... Berku poprosze o więcej info!!!!! (21.08.2022)

hellenizmy (…) Razem z koleżankami - doulami zaczynamy cykl bezpłatnych spotkań w ramach akcji Pozytywnie o porodzie (polska wersja Positve Birth Movement). (…) (FM 11.10.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=46855&st=140;

germanizmy Fujka, kocham świeże... bez piwska i kartofli moje życie nie ma sensu (BB 01.12.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/dziewczyny-ze-staran-2022-bez-tabu.119690/page-562#post-22698623;

bohemizmy *(…)* Trzeba mieć hardość ducha i charakter żeby walczyć o dzieciątko (…) (BB 01.12.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/ciaza-po-poronieniu.3780/page-11288#post-8663774.

Trzeba zaznaczyć, że matki używające zapożyczeń z powyżej wymienionych grup nie zawsze musiały być świadome ich obcojęzycznej proweniencji, np. odnośnie do wyrazu kartofel, od dawna obecnego w zasobie leksykalnym Polaków.

W wyniku analizy językowej wyodrębniono również elementy słownictwa socjolektalnego. Leksemy te związane są z działalnością danego grona osób, wyznawanym przez nie systemem wartości, wzorcami zachowań i charakterystycznymi dla niego środkami językowymi (Grabias 2019: 126). Na analizowanych forach socjolekty pełnią głównie funkcję profesjonalno-komunikatywną. Niektórym wypowiedziom można przypisać cechę tajności, gdyż są one zrozumiałe w zasadzie tylko dla dyskutujących pomiędzy sobą matek[82]. Jako przykłady można podać następujące wyrazy:

urodzić inaczej (adoptować)
Zachęcam wszystkie mamy którym dzieciątka urodziły sie "inaczej" do podzielenia sie na ten temat. (…) (FeB 24.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?96,85109
serduszkować (kochać się)
Dziewczyny mam pytanie, jestem tu nowa. Staram się z mężem o dzidziusia kilka miesięcy. Serduszkujemy regularnie. (…) (BB 28.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/staraczki-ii-polowa-2021.115703/page-633#post-22008338
betować (wykonywać badanie potwierdzające lub wykluczające ciążę)
To jutro razem betujemy (BB 27.09.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-44143
dziurolog (ginekolog)
Cafe a ja uwielbiam chodzić do mojego dziurologa- jakaś nienormalna chyba jestem! (…) (FP 28.09.2022). https://forum.parenting.pl/topic/62412-kampania-wrzesniowa-2008-razem-razniej/page/416/?tab=comments#comment-362859
szperacz (ginekolog)
… ze spraw staraniowych – byłam dzisiaj u szperacza, ale nie szperał, miał dwie studentki i wizyty były ekspresowe (…) (FeB 24.09.2022).
przesyłać fluidki (przekazywać dobrą energię matkom)
(…) Także przesyłam dla wszystkich dziewuszek moc fluidków,łapać i chować do wora... 06.gif (FM 29.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=97778&st=20
zafasolkować (zapłodnić)
(…) Na razie przyjmujemy 100-200mg dziennie. Mam nadzieje ze zafasolkujemy:))) Franca...wlasnie...Jaka to pozycja.? Bylabym bardzo wdzieczna za odpowiedz:)) (FM 29.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=33705&st=20
rozpakować (urodzić)
Właśnie podpinam się pod pytanie Kasiula smiling smiley I dziękuję dziewczyny szczerze to mam nadzieję że zaraz się rozpakuje bo dla mnie koniec ciazy jest najgorszy. (…) (FeB 29.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?51,1287207,1304112#msg-1304112
fasolka (płód)
Poznajcie internetowe cioteczki moją małą fasolkę, mamy się dobrze, serduszko bije 😍 Termin z USG i OM jest ten sam wg lekarza. Jak mi ulżyło! 🥰 (BB 28.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/grudniowe-mamy-2022.117983/page-355#post-22499016
@ (miesiączka)Test był wczoraj. Biały jak śnieg. Jak nie będzie @ to zrobię w niedzielę albo w poniedziałek

[82] Więcej na temat socjolektów, a w tym pełnionych przez nie funkcji zob. Grabias 2019: 99, 114-115, 137.

(BB 28.11.2022) https://www.babyboom.pl/forum/temat/w-lipcu-staraczki-upalom-sie-nie-daja-i-dwie-kreski-na-testach-maja.119876/page-290#post-22802144

Istotną część słownictwa na forach internetowych stanowią także neologizmy, czyli jednostki nowo wprowadzone do systemu języka. Przedmiotem badań językoznawczych najczęściej są neologizmy leksykalne, czyli takie, które nazywają nowe przedmioty i nowe pojęcia (Polański 1999: 392). Innowacje pojawiają się w konkretnych tekstach; jest to proces stały, a innowacje tekstowe są bardzo liczne. Powstają albo nieświadomie, wskutek niedostatecznej znajomości normy językowej, jako wynik nowych skojarzeń językowych, a nawet przejęzyczeń, ale także świadomie — wskutek określonych potrzeb, np. konieczności nazwania nowego zjawiska albo uproszczenia sposobu formułowania myśli, przez analogię do zjawisk częstych w języku itd. (Markowski 2004: 1581). W rozprawie zbadano neologizmy pod względem funkcjonalnym. Dokonano więc ich podziału z punktu widzenia roli[83], którą odgrywają systemie języka. W wyniku badań stwierdzono, że na forach licznie występują neologizmy nominatywne, czyli takie, które nazywają pojęcia nowe lub werbalnie jeszcze nieoznaczone. Poniżej przedstawiono wybrane przykłady:

Wszystkie się obraźcie o to, że na staraczkach ktoś poprosił żeby były tylko staraczki (tak te co przygotowują się do ciąży nawet xa 3 msc czy rok to dalej bardziej staraczki niż te co mają w sobie dziecko) (BB 22.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/staraczki-2022.116395/page-2243#post-22641272.
(…) Jestem w tym roku już po jednym poronieniu, podczytywałam marcóweczki[84] ale niestety dzień przed wizytą u lekarza zaczęłam mocno krwawić. (…) (BB 22.11.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/lipcowe-mamy-2022.115905/page-47#post-21837284
(…) Jakaś taka spokojniejsza przez to jestem wewnętrznie gdyby odpukać ta cholestaza ciężarnych wròciła (wtedy trzeba się oszczędzać, dietować, czasami w szpitalu wyladować.... (…) (FeB 29.09.2022).
https://ebobas.pl/forum/read.php?51,1238398,1247179#msg-1247179
No mów tak jeszcze i scykorzę icon_twisted.gif icon_lol.gif (…) (FM 22.09.2022).
https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19366&st=120

(…) Barbie się nie da macierzyńczyć, bo nie do rozwoju takich uczuć ona jest stworzona. ona w ogóle nie jest stworzona do rozwoju czegokolwiek poza kolekcją barbiów. (…) (FM 22.09.2022).
https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19509&st=20
czekaj czekaj Berek, aż Żaba wpadnie w przedszkolną klikę barbiową icon_twisted.gif (…)
(FM 22.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19509&st=20
(…) Magda - ale mnie się wydaje, ze podstawa Barbiomanii nie ma nic do ciągot prokobiecych. Że jest to takie samo żerowanie na instynkcie gromadzenia, jak zabaweczki z rozmaitych jajek niespodzianek i innych takich. (…) (FM 22.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19509&st=20
(…) ja cię rozumiem icon_smile.gif wszystko jest ogadżecione icon_evil.gif : kubki z Harym, zeszyty z Harym etc. i można "zbierać " w nieskończoność pytanie : po co ? i gdzie lezy granica icon_smile.gif ? (…)
(FM 22.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19509&st=20
Marghe, za pomidory pomidorowe, które kocham bezwarunkowo pod każdą postacie, a które sie w większości twych mniamowych postów przewijają icon_wink.gif (…) (FM 22.09.2022).
https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19366&st=180
uuuuups icon_redface.gif icon_lol.gif icon_lol.gif dobra zmieniam.. niemęzowie mile widziani ? icon_wink.gif (FM 23.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19366&st=80

[83] Podział neologizmów przyjęto za Stanisławem Grabiasem (2019: 172-174).
[84] Na analizowanych forach występują nazwy grup matek, pochodzące od nazw miesięcy, w których kobiety będą rodziły swoje dzieci, np. *styczniówki*, *lutówki* i od nich zdrobnienia — *stycznióweczki*, *lutóweczki*.

OT: Aga_mama gratulacje!! Następna co się tajniaczy icon_wink.gif. (FM 23.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=62807&st=20
(…) Miłego suwaczkowania icon_wink.gif (FM 24.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/Suwaczki-maluchy.pl-t47206.html
A jedna taka Forumka powiedziała, że na zloty jeździcie. Że też ja nie wiedziałam. (…) (FM 24.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/Stesknilam-sie-t120493.html
Matken własnie tego sie boję, że będzie problem z ponownym cycoleniem. Dziś w nocy smarkacz budził się o 22, 24, 1, 4 i ani razu nie chciał cycolić tylko był wielki płacz i musiałam dawać butle sad smiley (…) (FeB 24.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?52,5027,8106#msg-8106
Dziadova jak Ty używasz pieluszek tetrowych? U nas po jednym siuśnięciu jest wszystko totalnie mokre. Masz jakiś system? (FeB 24.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,page=100
hey dziewczyny. , czytam Was cały czas ale mały w dzień non stop chce być przy cycu - uwielbia zasnąć z cycem w buzi, budzę go ale pocycka z 3 razy i zasypia, wiec nie mam jak pisać a wieczorami padam już przed 22. (…) (FeB 24.09.2022).
(…) Batka, no to teraz rozumiem skąd u Ciebie ta reakcja na słoiczki (a u mnie na kaszki słodzone) - teściowa (temat-samograj)! Teraz to już wszystko rozumiem. I rozumiem też zamiłowanie do własnych przetworów - teściowa chce się czuć niezastąpona! (…) (FeB 24.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,891045#msg-891045
Moja teściowa też nade mną stała i patrzyła czy nei zatykam noska cyckiem, Booooże! Albo, że mówiła, że dziwnie karmię i jak już kiedys pisałam jest sławenny tekst: "Jak widzę jak Ty karmisz, to się męczę" smiling smiley)) (…) (FeB 24.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,817549#msg-817549
(…) A poza tym - chcieć znaczy móc! Jako małocycna matka tym bardziej kibicuję! smiling smiley (FeB 24.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,page=10
…. no chyba, że zaciążę i z hormonami coś się pomyrdoli to dam znać wcześniej. (…) (FeB 24.09.2022).
Moja smiecholindka (FeB 24.09.2022).
Joasica, no niestety , musisz sie poprawic – popros Wasatego żeby strzelal głupie miny jak focisz (FeB 24.09.2022).
Będę jutro trzymać kciuki, żeby tym razem było piękne jajcobranie[85] ☺ (BB 27.09.2022) https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-43679#post-21360914
(…) Mam nadzieje ze jak sie dzis wykupkala, to moze noc bedzie spokojniejsza... (…) (FP 27.09.2022). https://forum.parenting.pl/topic/62412-kampania-wrzesniowa-2008-razem-razniej/page/253/
(…) Okazało się, że wszystko poszło gładko i mój cycoholik cycował rok czasu, dziwiłam się, że moje mikrocycki tyle mleka mają ;) Także nie ma reguły... (…) (FP 22.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/lipcowe-mamy-2022.115905/page-47#post-21837284

W analizowanych tekstach można wskazać także neologizmy stylistyczne, których znaczenie jest znane, gdyż występują one pod innymi, bliskoznacznymi nazwami. Wśród nich wyodrębniono dwie grupy neologizmów, a mianowicie neologizmy o funkcji uwydatniającej — tworzone od nazw wielowyrazowych, a tym samym wynikające z potrzeb ekonomii języka oraz neologizmy o funkcji ekspresywnej:

Oto przykłady neologizmów należących do pierwszej z wymienionych grup:

Aniu icon_smile.gif icon_smile.gif icon_smile.gif ja będę tylko z Zulką...więc nie będziesz sama bezmężowa icon_smile.gif (FM 23.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19366&st=40
(…) ze spraw przyziemnych – idę robić kotlety cyckowe dla starszawej części rodziny, dla młodszej pracującej części zrobię później o kurcze, spóźniona jestem, cyckotlety zamówione były na 13-stą!!! (…) (FeB 24.09.2022).

W obrębie neologizmów stylistycznych o funkcji ekspresywnej występują neologizmy modyfikacyjne, aluzyjne i uzupełniające. Z analizy wynika, że na forach dla młodych matek

[85] Chodzi o pobranie komórek jajowych do in vitro.

liczebnie wyróżniają się neologizmy modyfikacyjne, w których istotną rolę pełni formant, nadający wyrazowi wartość ekspresywną:

he he,następna urodnica rosnie to dobrze ,bo mam 2 synow he he (FeB 24.09.2022).
Mitra ale urodnik z tego twojego synka. A ta ostatnia fotka jest przepiękna (…) (FeB 24.09.2022).
(…) Bardzo fajna rzecz. Polecam. Uspokajacz dla spanikowanych;-) (…) (FeB 24.09.2022).
https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,page=20
(…) Flaszkę jeszcze można głęboko schować i smoczek-uspokajacz też. (…) (FeB 24.09.2022).
(…) Popełniłam dużo rodzicielskich "ułatwiaczy" czyli bajki też były... (…) (FeB 29.09.2022).
https://ebobas.pl/forum/read.php?51,1238398,page=228
(…) I tym optymistycznym akcentem rozpoczynam leniowanie weekendowe winking smiley (FeB 24.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,891045#msg-891045
(…) Aha, jeśli przerzucalibyście się na tetrzaki, to one w porównaniu z pampersami są szorstkie, a jak są mokre, są jeszcze bardziej szorstkie, dlatego jak dzieć nie zna, to nie lubi. (…) (FeB 24.09.2022).
https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,page=100
No i mamy maść z antybiotykiem i sterydami... cały siusioczek w jakby jednej wielkiej ranie... sad smiley Ach... (…) (FeB 24.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,page=100
(…) Trochę boję się jak będzie z sinlaciem, bo moja starsza to typ 'zatwardzeniowca' i dlatego nie zna kaszek - i bardzo prawdopodobne, że Janka też może być 'zatwardzana' przez kaszki. (…) (FeB 24.09.2022).
https://ebobas.pl/forum/read.php?41,20978
Jak już to wszyscy - Michu by mi nie darował jakbym go nie wzięła, uszy królicze do dzis przechowuje, a yano jako niezbędny pilnowacz będzie, bo to w końcu mój zlot no nie? icon_biggrin.gif (FM 23.09.2022).
https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19366&st=20
(…) To naprawdę świetny wspomagator odchudzania, a do tego całkowicie bezpłatny. (…) (FM 22.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=25140&st=40
(…) @Hope1989 - kochana blizniacza stymulantko :D:D:D powodzenia i mocne □□□ za piekne jajca ❤❤❤ Czekamy z niecierpliwościa na wiadomości od Ciebie :D:D:D (…) (BB 22.09.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-35999
Jak już bardzo chcesz zrobić sikańca to tylko z rana □ (…) (BB 22.09.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-46692
(…) Iza, zazdroszczę cierpliwości i tego, że jakoś Ci się udało przebrnąć w pokoju dyskusje z pediatrą. Ja się w język gryzę, ale jak mi babolec za ten miesiąc powie, że da mi namiar na fajną stronkę z poradami, to ja jej z tymi samymi słowy dam namiar na stronę WHO, słowo daję grinning smiley (…) (FeB 24.09.2022).
https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,841089#msg-841089

Wśród wyekscerpowanych neologizmów stylistycznych o funkcji ekspresywnej wystąpiły przykłady neologizmów aluzyjnych, czyli takich, które posiadają i motywację słowotwórczą, i związki semantyczne:

(…) Bo tak jest-jedno z nich jest syntetyczne, drugie naturalne. Luteina dużo tansza od dupka[86]:) (FP 22.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/1473409-jeszcze-nie mamusie/page/19/?tab=comments#comment-1537440

W analizowanym materiale pojawiły się także neosemantyzmy[87] powstałe przez przeniesienie nazwy oraz przeniesienie znaczenia. Przeniesienie nazwy następuje albo wskutek podobieństwa znaczeń (metafora), albo wskutek styczności znaczeń (paronimia).

W pierwszej grupie, w której przenośne znaczenie wyrazów najczęściej odnosi się do podobieństwa cech fizycznych (Grabias 2019: 193) odnotowano m.in. następujące formy:

[86] *Dupek*, czyli czopek.
[87] Klasyfikacja neosemantyzmów podana za Ullmanem (Ullman 1952: 270-291; cyt. za: Grabias 2019: 193).

(…) bede musiala jeszcze raz robic! jak juz objawy ustapia ale wtedy mam zamiar byc juz ciężarówka wiec pewnie sie odwlecze na kiedys... (FP 28.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/starania-sie-watpliwosci.4838/page-1336#post-3452188
(…) Po roku nadal nic nie robi żeby znaleźć prace. Juz mi witki opadają, nie wiem jak mam z nią rozmawiać i jej to wytłumaczyć / zmotywować do szukania pracy. Macie jakieś pomysły??? (FeDz 10.10.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,20012,142691783,142691783,Moja_zona_nie_chce_isc_do_pracy_.html
(…) Datę 24 maja zapamiętam bo wtedy rano moja córę odprowadzałam na wyjazd na zielona szkołę – pierwszy raz gdzieś na tydzień wyjeżdżała, a mnie wodospad niagara zalał z samego rana .. (FeB 24.09.2022).
Nie trzeba mieć fb by się rejestrować. Ja nie mam i się udało. Też rozważam nad przełożeniem szczepień. Od razu po porodzie taka szprycha to trochę przesada. (FeB 29.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?51,1238398,page=119
(…) Apropo od jutra szkoła wiec sie zacznie z dzieckiem polka galopka. Oby wszystko dobrze szło .... (BB 28.09.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/pazdziernikowe-mamy-2022.117233/page-372#post-22291838
(…) Mój lokator stał się dzisiaj bardzo aktywny,jeszcze nigdy mnie tak nie kopał nie wiem co go dzisiaj naszło? (…) (FP 28.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/2337388-pazdziernikowe-mamusie-2012/page/56/?tab=comments#comment-2628743
(…) Madziunia mam to samo, nasze małe razem się rodziły immój cycus jest jako przepojka, rano zje z 2 i za 15 min musi być flaszka. (…) (FP 28.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3202451-czerwcowe-fasolki-2015/page/482/?tab=comments#comment-3500867
(…) W końcu zamówiłam brykę dla mojego synka i trochę kosmetyków i rzeczy dla małego. (…) (FP 28.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3488929-marcoweczki-2016/page/982/?tab=comments#comment-3739467
(…) a pierwsze butelkowanie bylo juz jak mala miala skonczone 2 mies - dokarmialam bo myslalam ze mam problemy z laktacja - bo jadla cycka i sie darla jak tylko sie ja odstawilo. (…) (FP 28.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/885890-lipiec-2010/page/742/?tab=comments#comment-1798166
(…) Carolajna jeszcze w dwupaczku czy Bartuś już na świecie? Pozdrawiam (FeB 24.09.2022).
Dziewczyny a czy to jest normalne że leki dowcipne wypływają? Biorę cyclogest 400mgx2 i zawsze muszę mieć wkładkę. Nie ważne czy leżę czy siedzę to i tak wypływa. (BB 02.12.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-46691#post-22865340

W analizowanym materiale wystąpiły także sformułowania należące do drugiej grupy neosemantyzmów powstałych w wyniku przeniesienia nazwy, a konkretnie wskutek styczności znaczeń (paronimia):

(…) Jak Miłoszek? Dorze.. smiling smiley Co prawda furczy i furczy i nie możemy sobie z katarem poradzić, ale już się nie dusi.. smiling smiley Miał znów jeden incydent, że przestał oddychać.. (…) (FeB 28.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,page=35
A czy któraś z Was miała może w czasie owu jakieś krwawienie? zdażyło mi się to w tym cyklu i nie wiem co mogło być tego powodem... krwawienie (lekkie) wystąpiło ok 10h po ostatnich przytulankach (…) (FM 28.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=97778&st=80

Wśród neosemantyzmów powstałych w wyniku przeniesienia znaczenia można także wyodrębnić neosemantyzmy utworzone wskutek podobieństwa nazw (paronimia) oraz wskutek styczności nazw (elipsa).

Do pierwszej grupy należą następujące przykłady:

a kupiłam na pierwsze dziecko nowy i okropny (nieskrętne koła icon_biggrin.gif), teraz patrzyłam po używkach ale nie byłam pewna...jednak taka okazja mi się trafiła, że musiałam. (…) (FM 28.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/Wozek-drogi-czy-tani,-nowy,-czy-uzywany-t99960.html
A ja z innej strony ,a moze foremki bedą sie źle czuły w obecności osób ,ze tak powiem postronnych? (…)

(FM 22.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19366&st=120
ja ma wczesniej na 5 luty lub 29 styczeń okaże się w tą środę jak dzidka mi urosła (FeB 24.09.2022).

Jako przykłady neosemantyzmów, powstałych wskutek styczności nazw (elipsa) można podać:

Tak będzie, zobaczysz mam nadzieje, ze lada moment i przywitamy się na kwietniowych
(BB 10.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/w-sierpniu-testujemy-sie-nie-poddajemy-a-wysokie-bety-miec-bedziemy.120236/page-262#post-22876035
(…) A tutaj jest pan doktor, który będzie robił cięcie. (…) (BB 10.11.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/co-was-rozbawilo-w-trakcie-porodu.121032/page-4#post-23030833
(…) Masza napisalam na gazetowego (FeDz 28.11.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,16714,162666452,162666452,Jeest_czwarta_ciaza_.html

Na analizowanych forach internetowych dla młodych matek dominuje styl potoczny, którego wyznacznikami są m.in. liczne kolokwializmy o różnorodnym nacechowaniu. Potocyzmy używane są w bezpośrednich kontaktach osób, które pełnią równorzędne role społeczne (Zdunkiewicz-Jedynak 2013: 41), jak ma to miejsce w analizowanych forach. Wśród wyekscerpowanych wyrazów wystąpiły potocyzmy o charakterze neutralnym, emocjonalnym, żartobliwym, rubasznym i wulgarnym.
Jako przykłady kolokwializmów o neutralnym wydźwięku będących wynikiem tendencji do skrótowości można podać:

(…) Z miejsa ze soru na porodówkę ledwo weszłam na łóżko porodowe i sprawa się miała mega szybko.... Tutaj oczywiście na plus. (…) (FP 23.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4628384-trzecia-ciaza-a-strach-przed-porodem/?tab=comments#comment-4712607
Wożę swojego maluszka wózkiem 2 w 1 gondola i spacerówka camini Frontera. (…) (FdM 23.11.2022).
http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=17&t=391&p=42276&hilit=spacer%C3%B3wka#p42276
Ja tez pije kawę fusiasta. Nie znosiłam ale jakoś poszło. (…) (BB 23.11.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/czy-mozna-i-jak-zaplanowac-plec-dziecka-chlopiec-dziewczynka.1147/page-11227#post-15971977
A może jakiś wypad w fajne miejsce. Takie prezenty najlepiej się wspomina. (…) (BB 23.11.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/prezent-dla-7-latki.120480/page-2#post-22885361
No ja na niego nie zwracałam uwagi a wczoraj jedna dziewczyna wrzuciła fotkę na grupę sprzedażową na fb (…) (BB 23.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/lipcowe-mamy-2018.89772/page-2508#post-16192642

Ze względu na to, że na forach matki często opowiadają o codziennym życiu, a tym samym wyżalają się ze swoich problemów, w analizowanych tekstach wystąpiło wiele potocyzmów o charakterze emocjonalnym, często nacechowanych negatywnie, np.:

Ale pewnie w Niemczech mieszkasz? W moim na zadupiu chyba nie ma takiego ale sprawdzę.
(FP 11.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4470742-czekajace-na-2-kreseczki-reaktywacja/page/70/
(…) A do tego jeszcze kłopoty zdrowotne u męża. Jestem emocjonalnie rozwalona. (FP 11.11.2022).
https://forum.parenting.pl/topic/4470742-czekajace-na-2-kreseczki-reaktywacja/
Mnie dzisiaj tak łupie kręgosłup, ze glowa mała. Wszystko na dole kręci. :(tylko czekać aż @ przyjdzie. Echh (FP 11.11.2022) https://forum.parenting.pl/topic/4445751-clostilbegyt-opinie/page/10/
(…) Mnie się tak udało prywatnie … wybuliłam się, ale miałam na tej wizycie też USG tarczycy – wyszło, że jest ok. (FeB 24.09.2022).
(…) bo o wiele łatwiej było przyjść z pracy i wszamać ze 3 kanapki (…) (FeB 29.09.2022).
https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=23479&hl=wszama%C4%87

Z analizy wynika również, że matki na forach bezpośrednio dzielą się swoimi życiowymi doświadczeniami, które często dotyczą krępujących kwestii. Używają w związku z tym potocyzmów o nacechowaniu rubasznym:

(…) Puszcza smierdzace bączki, kupki sa ciemnozielone, potem to samo przechodzi. (…) (FeDz 13.11.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,572,99630652,99630652,Dziecko_ma_4_5_miesiaca_a_kolki_sie_nasilaja_.html
...po co, tak doglebnie androlog nam wybil z glowy byc moze ciaze, ze nawet o tym nie mysle, poza tym *sra* sie na calej lini, dzisiaj moj m *sra i rzyga* (…) (BB 13.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/staraczki-listopadowe-2012.61757/page-336#post-9319262
(…) Michas mój lada chwila będzie raczkował teraz tak fajnei pupcie unosi do góry i robie takie śmieszne ruchy jakby kogoś ruchał 😂😂😂 i biedactwo kaszle coraz bardziej (…) (BB 13.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/mamusie-grudniowe.4413/page-3297#post-2870002

(…) jeszcze gdyby to był pies to bym zostawiła, żeby mu się *wyszczał* do pościeli, a tak to tylko wku....ia mnie fakt, że własnie zorganizowałam mężusiowi wolną sobotę na odsypianie imprezki.... (BB 13.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/mamusie-jako-staraczki-po-raz-drugi.12737/page-2461#post-7925814

Na forach obok potocyzmów, przedstawiających negatywne emocje matek, występują kolokwializmy nacechowane żartobliwie, np.:

(…) jedynie co to do lekarza czasem się muszę siupnąć, tak wiec w ten poniedziałek i we wtorek na pewno odpada. (…) (FeB 28.09.2022).
(…) Od początku wiem ze tam pójdę ponieważ wszystkie kobity mojego rodu tam rodziły (…) (FeB 13.11.2022).
Od dziś mówcie mi -pierogożerco:-) wciągnęłam ruskie a po nich z mięsem i zaraz się ocielę:-) (…) (BB 23.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/ciaza-po-poronieniu.3780/page-6271#post-4085380

Matki na analizowanych forach w swoich dyskusjach często używają także frazeologizmów potocznych, które urozmaicają ich wypowiedzi:

(…) Kurza stopa obudziłam się dziś z mega bólem jajnika że ledwo z łóżka wstałam (FP 11.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4470742-czekajace-na-2-kreseczki-reaktywacja/page/70/
(…) Dostałam cynk, że tamto forum się zgrzało przez was i macie nowe 😁 (FP 11.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4470742-czekajace-na-2-kreseczki-reaktywacja/
(…) Trzeba sie chyba parzyc jak kroliki, non stop hahahaha moze cos z tego wyjdzie w koncu. Od @ do @. Hahaha (FP 11.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4445751-clostilbegyt-opinie/page/20/
No to mam przefikane jak w ruskim czołgu icon_lol.gif (…) (FM 22.09.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19366&st=140
Anulla A tak z innej beczki, jeżeli można wiedzieć, z któreko dokładnie jesteś rejonu Warmii czy Mazury??? (…) (BB 13.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/zakwalifikowane-do-ivf-z-rzadowym-dofinansowaniem.66808/page-236
Wszystko zależy , czy maluszek lubi takie zajęcia ... oraz od (braku) umiaru rodziców. 1-3 dodatkowe, to OK, ale 5-7+... to norma stachanowska wymuszana na dzieciach. ;-) (BB 13.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/zajecia-dodatkowe-dla-dzieci-czy-sa-potrzebne-jak-sadzisz.104845/page-3

Kolejną grupę wyodrębnionych potocyzmów stanowią tzw. wyrażenia rytmizowane, które często żartobliwie nazywają chociażby daną czynność czy pojęcie:

Nieee ja nie umiem pisać, robię inne fiku miku w tej firmie (…) (BB 13.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/dziewczyny-ze-staran-2022-bez-tabu.119690/page-9#post-22642655
O rany!!! Ale numer :-) dzisiaj mam urodzinki i siedzę sobie a tu mi *szuru buru* w brzuszku takie rozkoszne :-D (…) (BB 13.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/pierwsze-ruchy.53526/page-4#post-7534620
(…) U nas w szpitalu to jak dzidziuś nie chce się wykluć to lekarze wysyłają na przepustkę do domu na riki tiki z mężem (…) (FP 24.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/1021499-wrzesniowki-2010/page/190/?tab=comments#comment-1461985

Warto również nadmienić o potocznych metaforach — indywidualnie tworzonych przez matki i podkreślającym poruszane przez nie zagadnienia:

Batka, świetnie, że mała dalej kupy sadzi! Oby tak dalej! (…) (FeB 24.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,page=20
(…) ide sie myc bood tego noszenia pulpeta wale jak cap ..pozdrówka kofane i spokojnych , przespanych nocy :) (FP 27.09.2022). https://forum.parenting.pl/topic/62412-kampania-wrzesniowa-2008-razem-razniej/page/253/
Dalej jedziemy na cycku. (…) (FeDz 13.11.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,572,27623280,27623280,Ktore_mleko_modyfikowane_jest_smaczne_.html
(…) jogurty, kefiry itp też chętnie *wciąga*, no i kaszkę mleczną woła prawie codziennie wieczorem, tylko nadal manna jej nie wchodzi. (BB 13.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/search/3135536/?q=wci%C4%85ga+nabia%C5%82&o=relevance
(…) a my się nudzimy. rano zaliczyłyśmy tesco a teraz siedzimy w domku, same bo mój M. w pracy... (FeB 13.11.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?52,8864,page=108
A może jej zęby idą.? Mojej szły zęby jeden po drugim, no ale słoiki jadła chętnie. (BB 14.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/totalny-niejadek.120403/#post-22862563
(…) A jak nie będą chcieli pomóc, to zbieramy się do kupy z dziewczynami i palimy pediatrów. (…) (FeB 24.09.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,841089#msg-841089
jagoda mialam jeszcze fotkew awatarze kiedys, ale jakos zniknela a jak chce jeszcze raz wstawic to mi mowi ze za duza, a ja gula komputerowa jestem… (FeB 28.09.2022).

Analizując fora zauważono, że matki w swoich wypowiedziach używają również wulgaryzmów. Z badań wynika, że główną funkcją występowania tego typu sformułowań na forach jest rozładowanie napięcia emocjonalnego matek:

(…) tzn jak zaczne rodzic to pierniczę nie wyjdę stamtąd będę rodzic na korytarzu (…) (FeB 13.11.2022).
(…) i powiem wam ze troszke mnie to wkurza bo Mili wpadka nie jest a jak ktos urodzi dziecko przed 24-ym rokiem zycia to „wpadka" dla spolecznosci.... (…) (BB 13.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/mlode-mamy-przyszle-i-obecne-watek-glowny.3091/
(…) nie wiem co mu cholera jest, ale zaczynam sie martwic, ze to tak na amen, a tyle na zabcie czekalam !!!!! (…) (FP 24.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/2910-francja/page/180/?tab=comments#comment-2810133
(…) ja też dziś jade na weselicho siostry ciotecznej i mam zamiar bawic sie zajefajnie w miare mozliwosci oczywisce:]] (…) (FP 24.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/195956-kwietniowe-mamulce-2009/page/17/?tab=comments#comment-237179

(…) Tym dzieciom też trzeba dac szansę i udowodnić im ze są jeszcze ciepło kochający ludzie a nie rodzice skurwysyny ! Ot to co uważam (…) (BB 01.12.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-12054#post-13995858
(…) Czy można usprawiedliwić czymkolwiek słowa typu "wypierdalaj do mamusi"?? Moim zdaniem nie można i nie powinnaś znosić takiego traktowania. (…) (FP 01.12.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4115361-chlopak-zaluje-ciazy/?tab=comments#comment-4117304
(…) juz mam dosc tej pieprzonej bakterii co za kurestwo sie jej przyplatało brak słow (…) (FP 01.12.2022). https://forum.parenting.pl/topic/215220-majowe-sloneczka-2009/page/1392/?tab=comments#comment-580927
(…) z hormonami ponoć wsio ok a cykle takie popierdolone wrrr..... (…) (BB 01.12.2022).

https://www.babyboom.pl/forum/temat/staraczki-weteranki-2018-naszym-rokiem.79203/page-1765#post-14491092

Matki zdają sobie zapewne sprawę z tego, że wulgaryzmy to słowa nieprzyzwoite i z tego też względu, aby złagodzić ich wydźwięk, nie zawsze zapisują je w pełnym brzmieniu. Często się zdarza, że w wyrazach zamiast liter pojawiają się inne znaki:

(…) Jego matki nie lubie po jednej akcji a mianowicie jak jej powiedzialam ze jestem w ciazy to powiedziala a na chu*** wam to bylo.... (…) (FeDz 07.11.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/mlode-mamy-przyszle-i-obecne-watek-glowny.3091/page-60
(…) i serce powiększone poszłam do naszego pediatrzy po skierowania i jej opinie i tylko się wkur... (…) (FeB 07.11.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?51,1240942,page=12
(…) Czasem z bezsilności walne pięścią w poduszkę czy kanapę rzucając pod nosem soczysta ku**ą :) (…) (FP 11.11.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4445751-clostilbegyt-opinie/page/50/
(…) Nie mogę pojąć jak tak można, że przychodzi mama z dwumiesięcznym dzieckiem, czyli takim już porządnym, silnym, zdrowym bobasem, nie wcześniakiem, które ma ewidentny problem z oddychaniem i ku#%a żadna kanalia się nie pofatyguje, żeby choćby zmartwić się jego stanem. (…) (FeB 07.11.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?39,581237,page=30

Obserwuje się również, że w zapisie wulgaryzmów oprócz innych znaków, np. kropek, gwiazdek pojawia się litera *q*:

(…) ma szczescie ze bylo z tysiac ludzi przed mcdonaldem bo bym go ubila  ale chociaz zwyzywalam gnoja od Qurwiarzy  Qurwa ja mu nie zabraniam patrzec na ludzi bo sama to robie, ale Qur...wa ja widze jak on na nia patrzy i jak sie do niej uśmiecha (…) (BB 01.12.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/starania-sie-watpliwosci.4838/page-1036#post-3374955
(…) Nożeż, się wqrwiłam. (FeDz 07.11.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,174321137,174321137,Uwaga_musze_sie_wygadac.html
Heh ... gdyby te qurwy tam jeszcze odbierały . Tam telefon jest odbierany tylko miedzy godziną 14 a 16 w celu rejestracji . (…) (BB 01.12.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/watek-glowny.27000/page-1581#post-4378790

W zapisie wulgaryzmów zamiast pełnego ich brzmienia pojawiają się również kombinacje mieszane, łączące literę *q* i inne znaki:

(…) postawiłam mu dzisiaj drugi raz bańki i już dostaję qur@#$%, młody nie chce leżec, bez przerwy lata, a w domu przeciągi, bo chłopaki się kręcą - kończą płytki (…) (FP 01.12.2022). https://forum.parenting.pl/topic/10138-swietokrzyskie-mamusie/page/245/?tab=comments#comment-1254665
(…) Qur*a! Niestety tylko ja robie analizy na tym sprzecie wiec kto musi zostac no kto??? (…) (FP 01.12.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3154873-majoweczki-2015/page/1216/?tab=comments#comment-3632409

Ponadto zauważono, że matki zamiast wulgaryzmów używają niekiedy podobnie brzmiących do nich słów, ale już o delikatniejszym zabarwieniu, można to potraktować jako formę eufemizacji:

(…) Powiedzmy, że to wszystko przebolałam, zaakceptowałam fakt, że matką była dobrą (bo była), za to jest wujową babcią i że w sumie to nie ma obowiązku być super babcią. (…) (FeDz 07.11.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,174321137,174321137,Uwaga_musze_sie_wygadac.html
(…) ja wpadłam w wir zamawiania na allegro rożnych rzeczy tylko kijowo bo nie mam konta i musze

wychodzić z domu,ale póki co tak bedzie bezpieczniej bo zbankrutuje eheheh

kontekstu (Kobos 2011: 262). Na analizowanych forach pojawia się wiele wypowiedzi, w których zdrobnienia mają przede wszystkim charakter sarkastyczny, np.:

Paskudztwo
Aktywna w BB
(…) @Kajmakowe123 hmm.. Tatuś się wczoraj odezwał po dwóch dniach milczenia. Pisał, że powiedział babci o dziecku (jest w niezbyt dobrej formie zdrowotnej i ciągle nie może przeżyć, że jego poprzedni związek się rozpadł), pytał co u mnie i dziecka, to wysłałam mu filmik, na którym widać jak się brzuch rusza, to zadzwonił. (…) (BB 23.04.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/samotna-matka-samotna-w-ciazy.9999/page-2082#post-15683059
Juli
Mistrzu dwa tysiace!
(…) Wieczorem w sobote pichcilismy, jak juz Mały chrapał smacznie, a potem... :ico_zly: Junior zrobił mi prezencik i od 1 do 6:30 w nocy praktycznie nie spał. :ico_olaboga: :ico_olaboga: :ico_olaboga: Mamuski - cosie dzieje? n stale sie kuli,spina cały, całymi nocami chrząka, charczy - nie wiem - wyglada jakby z bolu.. (…) (NO 23.04.2022).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=5&t=59&p=194340&hilit=My%C5%9Bli+%C5%BCe+da%C5%82+prezencik#p194340
elibell
4000 - letni staruszek
Malinka jaka romantiko historyjka jak z filmu, ja tam do takich tłumaczonek podchodzę z niedowierzeniem, dla chcącego nic trudnego, jak chciał zadzwonić czy przyjechac mógł to zrobić. Uważaj tylko bys sie nie przejechała, a długo to byliście ze sobą wczesniej???? (…) (NO 23.04.2022).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=18&t=15703&p=5798401&hilit=Z+humorem#p5798401
dorotaczekolada
cyber rusałka
ja mojej tesciowej szczerze nie cierpie. jest falszywa i obludna. byla przeciwna naszemu malzenstwu. wycywala mnie od K..., suk itp. przez prawie pol roku sie nie odzywala do mnie ani do syna. mieszka 1ptr pod nami! nagle ostatnio zapragnela nas zobaczyc. i wszystko tiu tiu tiu. taka milutka i kochaniutka ze az sie rzygac chce :ico_zly: najgorsze ze moj maz to zaakceptowal. (…) (NO 23.04.2022).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=12&t=220&p=4780543&hilit=Taka+kochaniutka#p4780543

Analizując fora moża zauważyć, że niejednokrotnie internauci podkreślają cel, w którym stosują dane zdrobnienie:

mamaNikodema2012
Zaangażowana w BB
(…) ale za to wstawiłam już keksa do piekarnika, spije kawkę i zaraz się biorę za paczki :) dzisiaj ma nas zaszczycić wizytą teściówka, bardzo mnie to cieszy ..... (żart oczywiście :angry:) szczególnie po tym jaką głupotę palnęła jak się dowiedziała że jestem w ciąży, to tak mnie wkurza nawet jej głos a teksty to już w ogóle .... :No: (…) (BB 23.04.2022. https://www.babyboom.pl/forum/temat/marcowe-mamy-2022.114273/page-731#post-21564850
Sylwia84
Użytkownik
Brydziak nospa w ciazy to jest w ogóle witaminka.ile ja się jej najadłam w ciazy! Teraz w pierwszym trymestrze jak mnie pobolewalo to lekarz tez mi kazał brać w razie co.oczywiscie mowie to ironicznie ze to witaminką ale tak jest-nospa dobra na wszystko.mnie coś zaczęło bolec spojenie.dokuczalo mi to w pierwszej ciazy ale zdecydowanie pozniej. (FP 23.04.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4292533-listopadowki-2018/page/28/?tab=comments#comment-4334911
yasmelka
Użytkownik
(…) panna co do teściowej....daj P spokj kup mu te cholerne bilety...wiem że to boli że tak jest ale nie ma co walczyc.....zobaczysz wszystkosie zmieni po narodzinach dziecka...a do teściowej staraj sie sodziutko bądź milutka ona napewno z tego co widze nie kapnie się że to z ironią.... (…) (FP 23.04.2022).
https://forum.parenting.pl/topic/529043-grudnioweczki-2009/page/409/?tab=comments#comment-824105
Martynaa
Użytkownik

Scarlettj tak, mało przebywała po za domem, bardzo dużo odpoczywała.. Noi grunt to pozytywne nastawienie - ona w ogóle się starała tym nie przejmować, była pewna, że będzie ok i tak było. Nazywana była przez nas żartobliwie "śpiącym słonikiem", bo grubiutka była, że hoho i nic tylko spała :))
(FP 23.04.2022). https://forum.parenting.pl/topic/282464-2009-l-i-p-i-e-c/page/185/?tab=comments#comment-569872

Można postawić tezę, że Polacy kochają zdrobnienia. Ciągle wzrasta zasób ich używania (Szczepańska 2009: 254), co wiąże się nie tylko z nadmiernym stosowaniem deminutywów już istniejących, ale również z tworzeniem jednych zdrobnień od drugich. Niewątpliwie, stosowanie deminutywów stało się modne (Mańczak 2011: 218). Używanie zdrobnień ma miejsce w różnych sytuacjach dnia codziennego: na poczcie (*paczusia, okieneczko*), w hotelu (*pociążek, miejscóweczka*), w przychodni (*moczyk, wyniczki*), w autobusie, tramwaju (*dowodzik*). Jan Miodek, który przypisuje im głównie charakter groteskowy, do tych, cieszących się największą popularnością wśród Polaków zalicza: *pieniążki, rodzinka, prawko* (Miodek 2012: 402; por. Mańczak 2011: 218; Szczepańska 2009: 254; Bortliczek 2013: 58). Na analizowanych forach zamieszczane są wypowiedzi — najczęściej w odniesieniu do dzieci, w których występuje nagromadzenie zdrobnień:

demo1
Użytkownik
Mam 4-latka i sama osobiście doświadczyłam tych pytań. Skąd się biorą dzieci? (…)Wzięłam małego za rączkę i usiedliśmy obok tych pań. I zaczęła się opowieść: Te panie nie mają w swoich brzuszkach ani piłek i ani nie zjadły za dużo obiadku. A co One tam schowały ? -pyta się zadumany-wyglądał jak prawdziwy naukowiec-siedział jak nigdy spokojnie i grzecznie słuchał. Dalej: Troszkę wcześniej , około 5 wiosenek temu mamusia i tatuś najpierw chodzili za rączkę , potem były buziaki ii ....mama z tata bardzo ale to bardzo się lubili, tatuś podarował mamusi w prezencie w pewną rocznicę malutki , ale to tyci, tyci...diamencik i mamusia ten prezencik przyjęła. Potem diamencik zmienił się w cudownego dzidziusia. W brzuszku? tak w brzuszku! odpowiadam maluchowi. Tam dzidziuś ma cieplutko i mięciutko, ale z czasem robi mu się ciasno. Pewnego dnia chce się przywitać ze swoją mamą i tatą i delikatnie kopie mamusie swoimi nóżka. Wtedy mama otwiera zaczarowane drzwiczki. I już maluszek jest ze swoimi rodzicami. I Wszyscy są szczęśliwi. Synku ty też kiedyś zapukałeś do tych magicznych drzwi i oto jesteś mój misiaczku-rozrabiaczku. Wzięłam jego rączkę i położyłam na swoim jeszcze małym brzuszku (4 miesiąc)- Z mojego brzuszka niedługo usłyszymy także : puk, puk....Nooo? No tak ! I będzie drugi rozrabiaka!???? Tak kotku!!! Huuura.... (…) (FP 14.05.2022). https://forum.parenting.pl/topic/2466903-konkurs-skad-sie-biora-dzieci/?tab=comments#comment-2475216
Junior Member
Świetnie Fuksja
U mnie ostatnio na topie jest muzyczka z rowerka - na roczek dostał taki rowerek gdzie jak przyciska guziczki to grają różne melodyjki - potrafi przez pół dnia stać przy rowerku, włączać sobie muzyczkę i tańczyć Oczywiście jak jesteśmy na spacerku to wszyscy nas już z daleka słyszą (Mtj 28.04.2022). https://forum.mamotoja.pl/forum/twoje-dziecko/niemowl%C4%99-karmienie-noworodka/369-co-potrafi-nasze-dziecko
katelajdka
Obywatel Tik-taka
(…) Iwona77 Bartuś kilka razy puścił mleczko nosem przy ulewaniu, zobaczyłam to przez przypadek jak przecieralam mu buźkę z mleka, a nawet wtedy poleciało razem z wydzielinką z noska, takie smareczki, hihi:) (…) (NO 28.04.2022).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=17&t=145&p=198889&hilit=Zdrobnienia#p198889

Należy zaznaczyć, że językoznawcy krytycznie odnoszą się do nadmiaru zdrobnień w wypowiedziach[93] .

Na analizowanych forach liczebnie wyróżniają się zdrobnienia odnoszące się do relacji rodzinnych, typu: *mamusia, mamuśka, tatuś, córeczka, córunia, córcia, synek, synuś, braciszek, siostrzyczka, babunia, dziadziuś* oraz nazw płci: *dziewczynka, dziewuszka, chłopczyk*. Ponadto dominują zdrobnienia w odniesieniu do najmłodszych. Internauci często używają słów typu *dzidzia, dzieciątko, maleństwo, malutki, milutki, słodziutki, szybciutko, wesolutko, po malutku, po troszku, wszyściutko, papusiać, płakusiać, biegusiać, siusiać.* Należy podkreślić, że forumowicze, dyskutując na jakikolwiek temat związany szczególnie z noworodkami czy niemowlętami, stosują różnorodne zdrobnienia, odnoszące się chociażby do części ciała (np. *rączka*), ubrań (np. *śpioszki*), mebli (np. *dywanik*), akcesoriów dziecięcych (np. *wózeczek*), zabawek (np. *pluszaczek*), objawów chorobowych (np. *kaszelek*).

Nadmiar zdrobnień w wypowiedziach nie podoba się również niektórym matkom, czemu dają wyraz w licznych komentarzach, zaznaczając, że tego typu sformułowania rozpieszczają dzieci i pokazują świat takim, jakim on nie jest:

> Mmadzia
> Użytkownik
> (…) MAMUSKA jak czytam to twoje Kaziulek i inne zdrobnienia to normalnie się rozczulam :)
> żeby ci tak tylko nie zostało na codzień bo potem dziec nie będZie wiedział jak ma na imię :) mówisz do niego czasem Kazik? :))) (FP 29.04.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3257889-fasolki-sierpien-2015/page/931/?tab=comments#comment-3751072
> agacior89
> Zaangażowana w BB
> (…) Jedyne co tu mnie irytuje to słowo „dzidzia" ale to tylko moje zboczenie więc nie mam zamiaru walczyć bo to głupie [emoji51] tak samo jak wszelkie zdrobnienia („mlesio" zamiast „mleko", albo nazywanie

[93] Stosowanie zdrobnień powinno być przemyślane. Jeżeli nie jest, może zostać odebrane nienaturalnie: „Atoli doczekałem się przed paroma miesiącami czegoś jeszcze bardziej groteskowego: oto w czasie okresowych badań lekarskich skądinąd przesympatyczna pielęgniarka poinformowała mnie, że moczyk należy położyć na półce, a wyniczki będą o godzinie pierwszej. Paczusia, okieneczko, pociążek, miejscóweczka, moczyk, wyniczki — układa się to w piękną serię, nieprawdaż?!'' (Miodek 2012: 402). „Wyznam, że mam jeszcze jednego leksykalnego «ulubieńca». Jest nim zdrobnienie od rodziny, czyli rodzinka. Gdy je widzę i słyszę — na kartach świątecznych, w koncertach życzeń, dostaję gęsiej skórki, kiedy zaś ostatnio dotarły do moich uszu płynące z radia pozdrowienia dla calutkiej rodzinki, jako żywo przypominające cieplutkie pozdrowienia — uparcie lansowane przez współczesne gwiazdki medialne, ledwo się uporałem z takim ciężarem przesłodzonych zdrobnień'' (Miodek 2012: 402). „By uniknąć nieporozumień pragnę podkreślić, że nie potępiam zdrobnień w czambuł. Jednak co innego nazwać małą wieś wioską, a co innego nazywać wioską każdą wieś. Co innego kiedyś tam powiedzieć żartem pieniążki, a co innego stale mówić pieniążki zamiast pieniądze. Co innego, gdy poeta użyje zdrobnienia, a co innego w najbardziej prozaicznych sytuacjach mówić na przykład o pijaczkach zamiast o pijakach, łazieneczce zamiast o łazience, o gajóweczce zamiast o gajówce, o siateczce zamiast o siatce na zakupy czy określić wiek dziecka za pomocą roczka czy latek'' (Mańczak 2011: 218). „ Jeśli zdrobnienie ma być wyrazem naszego emocjonalnego stosunku do tego, o czym mówimy — na przykład nasz dom, choćby nawet był duży, nazywamy domkiem — to jeszcze pół biedy. Jeśli kelner, żeby nas zachęcić, oferuje nam śledzika z pieczywkiem, a nie śledzia z chlebem — to jeszcze można zrozumieć. Milej nam jest również kupować rzodkieweczkę niż rzodkiewkę, czy tym bardziej rzodkiew. Jeśli jednak ktoś mówi zdrobniale o rzeczach takich jak drogi samochód, okazały dom czy duża suma pieniędzy, podejrzewam go o pewną pretensjonalność, chęć sztucznego pomniejszenia rangi posiadnych dóbr'' (Bralczyk 2001: 94, 96).

dziewczynek księżniczkami, aaaaa). Chyba głównie dlatego, że takie zachowania zauważam u osób z mojego otoczenia których o to bym nie podejrzewała [emoji23] (…) (BB 29.04.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/marcowe-mamy-2020.103241/page-693#post-18452340
liskka
Fanka BB :)
No właśnie, jeszcze jakies zdrobnienia jestem w stanie zaakceptować ale gadanie piskliwym głosem i jakby nie było wymyślanie nie poprawnych słów strasznie mnie drażni, to takie traktowanie niemowlaka trochę jak głupka;) czuje ze właśnie z moja mama bedzie taki problem :) (BB 20.04.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/mamusie-po-in-vitro.72778/page-264#post-11596590
rose71
(…) Wiadomo jak to dziadkowie,rozpieszczaja,bawia sie sie z ich wnuczka,sa bardzo zachwyceni.Jednak czasem mnie denerwuje mojej mamy jej przesadne do niej zdrabnianie slow,np. nocniczek, cio,skarpeteczki itd.Kiedy jej zwracam uwage ona wpada od razu w placz i klocimy sie o to jak sie zwraca do dziecka,oczywiscie ona uwaza,ze ma racje i zla jest jak jej o cos zwroce uwage. (…) (FeDz 29.04.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,572,155786166,155786166,Ciagla_zdrobnienia_do_dziecka.html
emce
Grupa: U?ytkownicy
(…) Białej gorączki jednak dostaję, gdy czytam pewien wątek na naszym forum, w którym jest mdlo, przesłodko i przepieszczenie, bo grupka dyskutująca nie potrafi napisać (chyba) ani jednego postu (posta????) bez zdrobnień, kadzenia sobie i picia sobie z dziobków (w sensie słownictwa typu "tiu tiu tiu") i zdrabniania zdrobnień i spieszczeń (nie potrafię ująć tego dosadniej). Mam dosłownie pewien odruch... (…) (FM 06.05.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=23317

Nadużywanie zdrobnień wiąże się ze zjawiskiem infantylizacji[94], co można potraktować jako manierę w stosowaniu deminutywów: „Może to być spowodowane różnymi czynnikami takimi jak chęć złagodzenia treści komunikatu, ale też może to być sygnałem tworzenia nastroju familiarności usuwania sztywnego oficjalnego tonu (zwłaszcza wyraźne w sklepie, czy restauracji)" (Szczepańska 2009: 257). Infantylizacja przejawia się także, oprócz deminutywizacji, w używaniu onomatopei, będących próbami naśladowania języka małych dzieci.

Na analizowanych forach zjawisko infantylizacji uwidocznione jest chociażby w nazywaniu czynności/zjawisk typu: kichanie — *aaa psik*; sikanie — *siusiu*/*psi psi/si*; jedzenie — *papu*; picie — *piciu*; spanie — *spaciu*; mycie — *myju myju*; do widzenia — *papapa*; bujanie — *buju, buju*; *ziuu* — zjeżdżanie; *opa, opa* — skakanie; ale pięknie — *cacy* czy też poleceń skierowanych do dzieci, np. uważaj, gorące — *sii*; bądź cicho — *ciii*; nie wolno — *nio nio nio*:

agulinda.82
jesli tylko zdrabnia to nie jest zle gorzej jak by specjalnie wymawiala slowa sepleniac badz zniekształcajac. Znam przypadek ze do 3latka ojciec nie mowil Chodz na zjezdzalnie tylko Chodz na ziuu albo zamiast chodz na trampoline mowil chodz na opa opa.. Wiec nie masz sie czym martwic (FeDz 29.04.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,572,155786166,155786166,Ciagla_zdrobnienia_do_dziecka.html
lili91
Fanka BB :)
Dziś wgl przeżyłam szok rano. Chciałam małej pobrać mocz do badań wiec wstałam o 5 zakleilam woreczek

[94] Z tego też względu nadmiar deminutywów występuje nie tylko w języku ludzi młodych, którzy szczególnie zdrabniają potocyzmy czy wulgaryzmy (Szczepańska 2009: 257), ale również nagromadzenie zdrobnień można zaobserwować chociażby w języku nauczycieli czy też nianiek (Szczepańska 2009: 256; Bortliczek 2013: 58-59).

i czekam. Wyczekalam się do 5:50 nic nie poleciało, myślę sb wezmę ją do łazienki puszczę wodę poleje nogi zimna woda to poleci. Wybudzam ja tak powoli i mówię Milunia chodź pójdziemy sii do kibelka. Na co Milenia otworzyła oczka popatrzyla na mnie i zaczęła się palcem stukać w głowę. Myslalam że to ja się posikam na tym łóżku ze śmiechu (BB 02.05.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/lipcowe-mamy-2019.94754/page-659#post-17537749
neverend
Mamuśka:)
ja też życzę Jasiowi szybkiego wygojenia chorej łapsi. I niech nie łapie za gorące kubki. Minia moja wie, że "si" i nie tyka tylko kaloryfer i piekarnik to wie, że "sii" i nie wolno... (…) (BB 02.05.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/sierpien-2009.20820/page-5954#post-6742750

Ponadto zauważono, że infantylne zdrobnienia i onomatopeje używane są także przez rodziców i dziadków wówczas, gdy bawią się z dziećmi. Do tych najbardziej powszechnych można zaliczyć m.in. *chlapu chlapu*; *tupu tupu*; *kosi kosi*; *gili gili*; *husiu husiu*:

Agnisia
Użytkownik
(…) podpuszczanie Ulki żeby poszła zrobić tacie gili gili Ulka wtedy zawsze biegnie i małą rączka łaskocze tatę, tata się śmieje a Ulka ma jeszcze większą radość z faktu że udało jej się rozśmieszyć tatę. (…) (FP 23.04.2022). https://forum.parenting.pl/topic/2422194-konkurs-kurczaki-luzaki/?tab=comments#comment-2424053
justynkapilch
Hej Jestem I ja Dzień Matki mój pierwszy i co? i nic. Mój A nawet nie pomyślał żeby w imieniu Jonusia coś przygotować... A Jonuś słodziak mój mały dzisiaj zaczął robić kosi kosi i jak mówię zrób smażyła myszka kaszkę to wykręca sobie paluszek (…) (FeB 29.04.2022).
https://ebobas.pl/forum/read.php?52,994956,1112033#msg-1112033
Patewka
Mama Juleczki w sumie 3ki
Dokładnie w swoje chrzciny Julcia nauczyła się bujać na czworakach, mówię jej husiu-husiu i ona śmiesznie sie buja do przodu i do tyłu, poza tym pełzanie i okręcanie sie to już zawodowstwo :-D (BB 01.05.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/postepy-naszych-dzieci-d.26717/page-52#post-4634575

Powielanie przez dorosłych niepoprawnie wypowiadanych przez dzieci[95] słów można zaliczyć także do zjawiska infantylizacji. Z analizy wynika, że tego typu wyrazy kierowane są zarówno do najmłodszych, jak i do dorosłych. Względem dzieci najczęściej używają ich babcie/dziadkowie, nad czym ubolewają matki, argumentując, że uczą dzieci błędnej wymowy:

kusi-kowa
Z twoją mamą nie jest tak źle, to tylko zdrobnienia... Moja teściowa mimo licznych upomnień zeby mowila do dziecka normalnie wciąż sepleni albo zniekształca uncertain zamiast swetra jest świetelek, skarpet śkalpetki, zabawek ziabawki itd. (FeDz 29.04.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,572,155786166,155786166,Ciagla_zdrobnienia_do_dziecka.html
emilia_
(…) No i na koniec cos, co bardzo lubicie czyli rozmowa z moja Tesciowa smiling smiley Pyta jak tam u lekarza no to mowie jak bylo na szczepieniu itd itp. Po czym mowie, ze przybrala w 2 tyg prawie pol kilo, na co moja Tesciowa mowi do Ingi tak : ,,no to Mamusi sie ciciulki naplawiły ! " Ja, juz w***wiona odpowiadam, ze nie naprawily tylko zawsze mialam zajebiste. T: ,,zajebiste to mialas jesli chodzi

[95] Charakterystyczną cechą wczesnego okresu mowy dzieci jest reduplikacja, polegająca na powtarzaniu łatwych i wyróżniających się w wymowie sylab. Najczęściej mamy do czynienia z powielaniem sylab akcentowanych, końcowych, pomijaniem nagłosu oraz wygłosu, a także ze zmianami fonetycznymi, morfologicznymi w śródgłosie (Binkuńska 2013: 381-382).

o rozmiar"... no k***wa.... po czym dodaje do Ingi : „Mlecko sie naplawilo u Mamulki w ciciulkach ! " (…) (FeB 29.04.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?52,827445,981045#msg-981045
Freiya
Lelkowa mama
(…) Zaraz oszaleję! Przyjechała moja teściowa (wiecie już troszkę na jej temat :wściekła/y:) i "dziamga" i sepleni do dziecka a nienawidzę jak ktoś tak robi! (Wiecie "musis duzo jesc zebys była duza, cio bys chciala, no powieć). (…) (BB 02.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/grudzien-2011.50036/page-1527#post-7960580

Poniższy przykład z kolei pokazuje, jak bardzo zakorzenione jest wśród dorosłych używanie tego typu zdrobnień, o czym świadczy fakt, że nawet obcy ludzie — nieznający dziecka, zwracają się do niego infantylnie:

Nikita84
Mamusia Kubusia
(…) A jeszcze mama strzeliła przy tym historią dziecka znajomych, które mając półtora roku mówiło już poprawnie i "r" też. Poszła matka z nim do sklepu, na ladzie leżały cukierki. Sprzedawca do dziecka "Chcesz ciuciu?" A dziecko "To jest cukierek a nie żaden ciuciu":-D:-D:-D (BB 01.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/karmienie-piersia-i-nie-tylko.36914/page-135

Słownictwo, którym posługują się dorośli, zwracając się do swoich dzieci stanowi odtwarzanie słów, których używają ich pociechy: „Jednostki te atrakcyjne dla osób dorosłych najbliższych dziecku, wchodzą do użycia w określonej rodzinie i funkcjonują jako formy adresatywne przede wszystkim w okresie wczesnego dzieciństwa, w okresie przedszkolnym, czasem rozciągają swoją żywotność na okres pierwszych lat szkolnych, a następnie najczęściej wychodzą z użycia" (Binkuńska 2013: 381). To wyjaśnia „te niezliczone modyfikacje spółgłosek i przeciągania samogłosek (po części naśladuje się w tern niedoskonałą artykulację dzieci), najrozmaitsze reduplikacje, hypocoristica, a wreszcie deminutiva" (Gawroński 1928: 210).

Warto również dodać, że zdarza się, iż dorośli, komunikując się między sobą czy też zdając relację z prowadzonych pomiędzy sobą rozmów, także używają infantylnych zdrobnień, co najprawdopodobniej związane jest z tym, że na co dzień przebywają wśród dzieci:

Lea28
Fanka BB :)
Dzindybry!!!!!! Perla gratulacje niech malutka sibko losnie!!!!! Fiufiu podpisuje sie pod tym co napisala Ciamajdka!!!! Niemieckie "bambery" maja kasiory ze ulala takze wykorzystaj to ;-) bardzo mozliwe ze beda sie targowac dlatego zacznij z wyzsza cena z 10 spokojnie mozesz zaczac albo i wiecej!!!! przeciez to wyszystko recznie robione i takie pikne!!!!! A ja narazie uciekam ide wybiegac psiurka i przy okazji siebie:happy2:! do pozniej buziolki!! (BB 01.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/sierpien-2010.33512/page-1670#post-5481488
hossa
(…) Ja jak próbowałam na lajciku kuci kuci mozie byśmy tak, albo pośłuchaj mnie kotecku - to za chwile dostawałam takie baty,że się pozbierać nie mogłam. (…) (FeB 29.04.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?52,215472,266338#msg-266338
Hana89

Fanka BB :)
Dziewczyny ja chyba jestem jakis odmieniec bo wogole nie mam ciągłej potrzeby na siku, piszecie tutaj ze latacie ciagle do toalety na sii a ja tak nie mam. Czy to coś złego? A może za mało pije wody? Jak myślicie? (BB 02.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/majoweczki-2020.104315/page-718#post-18707376

Ekspresywne nacechowanie deminutywów pozwala je łączyć z językiem kierowanym do dzieci, językiem poezji oraz językiem ludu (Gawroński 1928: 209). Deminutiva oraz hipocoristika należą do repertuaru zjawisk językowych, typowych dla języka familijnego[96] (Handke 1995: 51): „Obcowanie z dziećmi, szczególnie własnemi, stwarza nastrój pewnej serdeczności, której brak w towarzyskim stosunku z dorosłymi; wszak te stworzonka nie biorą jeszcze żadnego czynnego udziału w walce o byt: mimowoli płacimy im uczuciem za ufność i bezradność, nieznane poza światem dziecięcym. Nastrój ten odzwierciedla się w języku przy pomocy wszelkiego rodzaju środków ekspresji uczuciowej. Mimowoli mówimy do dzieci inaczej niż z resztą, bo i stosunek nasz do nich jest inny niż do reszty ludzi. Zmiany w treści psychicznej domagają się różnicy w formie językowej" (Gawroński 1928: 209-210).

Niewątpliwie używanie zdrobnień kojarzy się z dziecinnością, ze światem małych dzieci: „Mówiąc o dzieciach, chodzi nam zazwyczaj o to, aby wskazać na małość przedmiotów, np. *córeczka*, *domek*, *śniadanko*, *zupka*. Najczęściej chcemy przede wszystkim nadać naszym wypowiedziom odcień serdeczności, wyrazić nasze pozytywne stany emocjonalne związane z dzieckiem" (Gałczyńska 2008: 77). Na analizowanych forach, których przewodnim tematem jest macierzyństwo, wyraźnie widać, że najwięcej deminutiwów odnosi się do najmłodszych. Najczęściej zdrobnienia pojawiają się w wypowiedziach pochlebnych, wskazujących na miłość do dzieci czy szeroko pojętą radość związaną z ich istnieniem. Zdrobnienia pojawiają się chociażby w życzeniach, pozdrowieniach skierowanych do najmłodszych czy też gratulacjach adresowanych do ich rodziców. Deminutiwa również często występują w wypowiedziach matek odnoszących się do narodzin dzieci, wspólnie spędzanego z nimi czasu bądź też ich postępów rozwojowych. Należy również zaznaczyć, że pojawiają się one nie tylko w postach, ukazujących radość, ale również smutek czy politowanie. Poniżej przedstawiono wybrane przykłady:

Gabiś
Fanka BB :)
Cześć Olisiu - serduszko kochane :) Mamusia wycałuj synusia od cioteczek (…) (BB 02.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/poronienia-nawykowe-leczenie-immunologiczne.63659/page-3045#post-14167402
Tudotka
Zaangażowana w BB

[96] Język familijny jest zjawiskiem językowo-społecznym, które można traktować jako styl indywidualny, którym posługuje się dana rodzina bądź też jako jedną z odmian języka potocznego (Handke 1995: 35).

Jest serduszko!!!! :) Moje kochane maleńkie serduszko pięknie bije :) Ach jaka radość!!!! (…) (BB 02.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/pazdziernikowe-mamy-2022.117233/page-404#post-22299637
Ewka_82
Cyber rusałka
aniawlkp86, to milutki weeken sie zapowiada :-D :-D :-D U nas tez dzis ciepelko, mlody jak wstanie to idziemy na zakupki i spacerek A jutro spotkanie forumowych ciotek ze slaska :ico_brawa_01: :ico_brawa_01: :ico_brawa_01: :ico_brawa_01: :ico_brawa_01: (NO 02.05.2022). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=209&t=8433&p=5290793&hilit=Milutki+spacerek#p5290793
MamaMalina30
Fanka BB :)
Hej u nas Tatuś w zeszłym miesiącu skończył remont pokoju także wszystko już czeka, tylko codziennie tam wchodzę i jak stuknięta przekładam ubranka, włączam karuzelke nad łóżeczkiem ten pokoik to tak naprawdę spełnienie moich marzeń torba czeka juz tez. (BB 02.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/wrzesniowe-mamy-2021.111547/page-1661#post-21593082
szklarus
Użytkownik
Od pięciu miesięcy jestem najszczęśliwszą mamą na świecie, moja córcia rozwija się w zawrotnym tempie. Każdy poranek jest wyjątkowy, ale w pamięci nadal mam ten jeden...wstałam rano żeby podejść do łóżeczka, myślę sobie "jeszcze pewnie śpi" a tu niespodzianka, malutka ma szeroko oczy otwarte trzyma mocnozaciśniętą w piąstkach kołderkę i się nią bawi :) za chwilę zauważyła mnie przy łóżeczku, patrzy, patrzy lekki uśmieszek, a potem wielki banan na buziaczku :) takie miłe powitanie o poranku! nawet do przewijania pieluchy radość się przeniosła :) (FP 02.05.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3311631-konkurs-z-marka-pampers/page/3/?tab=comments#comment-3315099
sandyy
Fanka BB :)
Ja tez bylam z Wami myslami... Jetka Oskarek mial wiele szczescia spotykajac na swojej drodze waleczna lwice[emoji3531] Oskarku... brykaj na chmurce i opiekuj sie swoja rodzinka z gory[emoji3531] (BB 03.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/oskarek-maly-wielki-wojownik-pozegnanie-majowek-2018.103685/page-3

Anna Wierzbicka zwraca uwagę na fakt, że w kulturze słowiańskiej mamy do czynienia z „kluczową rolą „ciepła", która przejawia się w bogatym systemie zdrobnień (Wierzbicka 1999: 215).

Temat deminutywów często poruszany jest na analizowanych forach i dotyczy imion. Kobiety dopytują, jak nazwać swoje dziecko, tworząc odrębne wątki, ale też pisząc w grupach matek spodziewających się dziecka. Z badań wynika, że decydującą rolę przy wyborze imienia odgrywają jego zdrobnienia. Matki dopytują się nawzajem, czy dane imię posiada zdrobnienie czy też nie. Najczęściej wybierają te imiona, które oferują dużą liczbę zdrobnień. Jeżeli nie podobają się zdrobnienia danego imienia, często rezygnują z jego nadania:

Triss86
Fanka BB :)
Jestem trochę w kropce. Wciaz nie wiemy jakie imię wybrać dla dzidzi. Dla dziewczynki miałam już dawno wybrane, ale ma być chłopak i tu się zaczynają schody. Podoba sie nam (Tzn. mi i mężowi) Artur, ale moja mama zaczęła tak to imię krytykować, że aż zrobiło mi się przykro. (…) Podała tylko jeden argument który do mnie trafił i jednek namieszał mi w glowie: nie ma zbytnio jak tego imienia zdrobnić. Sama nie wiem co robić, czas jeszcze mam, ale jakoś tak głupio wciąż nie wiedzieć. (BB 05.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/imiona-dla-naszych-pociech.91517/page-14#post-16987983
izzy_j
Fanka BB :)
Obydwa imiona są bardzo ładne, ale jeśli chodzi o zdrabnianie to Alicja oferuje znacznie więcej opcji - Ala,

Alka, Alusia, Alutka. Jeśli chodzi o Laurę to zostaje ... Laura chociaż słyszałam takie zdrobnienia jak Lala albo Lau :) A może po prostu dacie dwa imiona Alicja Laura :) (BB 05.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/pytanie-do-laur-i-alicji.113655/#post-21098190

ewelad

Użytkownik

(…) daniela Nina była moim typem dla córki, ale mąż nie był przekonany, podobno teraz popularna bardzo? Pola i Mia też się u nas przewinęła-więc mamy podobny gust:-) Pola odpadła ze wzgl na ewent zdrobnienia (Polka?) (…) (FP 06.05.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3257889-fasolki-sierpien-2015/page/369/?tab=comments#comment-3482686

Użytkownik

Aha jeszcze przypomniało mi się jedno ! Ostatnio z Moim kochanym narzeczonym stwierdziliśmy, że imię które chcemy dać naszej córeczce jest dość powszechnym imieniem 2010/2011 roku jest to imię Maja-Majka... ponoć jest takich dziewczynek od zatrzęsienia i jeszcze więcej, więc teraz gruuuubo zastanawiamy się czy tak naprawdę chcemy je dać. Może znacie jakies fajne, normalne, fajne do zdrobnienia imiona dla dziewczynek... ?? czekam na propozycje ;) (FP 06.05.2022). https://forum.parenting.pl/topic/1951489-luty-2012/page/35/?tab=comments#comment-2119553

Mia

Użytkownik

Moja córka to Maja Anna, która miała być Marcelem ;) Maję wybrał mój mąż, ja jakoś nie mogłam na początku zaakceptować tego imienia a teraz.... uważam, że jest to jedno z najpiękniejszych imion... Maja, Majka, Majeczka, Majunia, Majkel, Majecznik, non stop znajduję jakieś zdrobnienia. (…) (FP 08.05.2022). https://forum.parenting.pl/topic/199606-najpiekniejsze-imiona/page/10/?tab=comments#comment-535426

joanna70

Użytkownik

Polka witamy Cię serdecznie... Fajnie że z nami jesteś.... A co do imion to baaardzo mi się podoba jak się używa pełnej formy, albo stosuje sie tylko niewielkie zdrobnienia...niestety niektóre zdrobnienia powodują zupełną zmianę ....np Joanna - Asia, Aleksandra -Ola... szkoda bo to takie piękne imiona.... chyba jedynym wyjątkiem w którym bardziej od pełnej formy podoba mi się zdrobnienie to Zosia :) taka mała słodka Zosieńka. (…) (FP 08.05.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3434398-lutowki-2016/page/107/?tab=comments#comment-3620799

Ewusia12

Fanka BB :)

oj zdrobnienia mogą dużo zamotać.... jak i powiedzenia.... nam sie Józef podoba, Józio śliczne... ale Józek dla kolegów??? To samo Henryk, Henio a " Heniek hono tutaj ..." No odpada całkowicie... :crazy: Jeszcze Tadeusz, Tadzio ale "Tadeusz wajche przełóż!" nie.... :szok: Mam brata Grzegorza i myślimy nad Grzesiem intensywnie ale boje się pomyłek. Ale imię śliczne.. (…) (BB 08.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/imie-dla-maluszka.60683/page-68#post-9722769

Anna Wierzbicka wskazuje, że niektórych zdrobnień imion używamy w odniesieniu do nastolatków, a jeszcze innych w odniesieniu do niemowląt (Wierzbicka[97] 1999: 74, 75). Analizując fora, zauważono, że matki niejednokrotnie piszą, jak zwracają się do swoich dzieci, biorąc pod uwagę ich wiek. Z badań wynika, że rodzicielki najczęściej w stosunku do najmłodszych używają zdrobnień drugiego stopnia, a do starszych dzieci — nastolatków, pierwszego stopnia:

magduniar3

Kiedy był malutki wołaliśmy na niego Tusio, Tusiek a uczący się mówić braciszek Tuto.Teraz Mati, Mateo. W klasie uczy się z nim chłopiec na którego mówią Matik. (FeDz 06.05.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,17252966,17252966,_Niebanalne_zdrobnienia_imion_dla_CHLOPCOW.html

Roxanka_89

[97] Autorka zwraca uwagę na relacje, jakie zachodzą pomiędzy użyciem zdrobnień a aktami mowy. Badaczka wskazuje na przejawy gościnności, zachęty, propozycje, prośby (Wierzbicka 1999: 216-217).

Użytkownik
całkiem niedawno - jak Iguś miał 7,5 miesiąca - lecieliśmy do Grecji ;) podróż bezproblemowa, lecieliśmy samolotem i mały był spokojny a w drodze powrotnej - cały czas spał. :) co prawda pochorował się nam na wakacjach - ahhh ta klimatyzacja... (FP 13.05.2022). https://forum.parenting.pl/topic/366148-kiedy-pierwsze-wakacje-z-malenstwem/page/2/?tab=comments#comment-1304307
karola_ba
Użytkownik
(…) Basiulka jest na etapie drucika, jeszcze dobrze nie siedzi a już chce wstawać. dzisiaj przyszła sąsiadka ze swoją 2 tygodniową córcia takie maciupcie, a moja dziewczynka to już mała panienka. (…) (FP 13.05.2022). https://forum.parenting.pl/topic/63924-mamuski-z-polski-i-nie-tylko/page/404/?tab=comments#comment-939473
Agnieszka AZJ
Grupa: Administratorzy
Zosia ma wielką ochotę wyjechać do Anglii na kurs językowy w czasie wakacji. Będzie miała wtedy skonczone 17 lat. Ktoś jej polecił firmę EF https://www.ef.pl/ils/ i najchętniej pojechałaby do Brighton. Macie jakieś doświadczenia z tą firmą, albo z jakimiś innymi ? (…) (FM 13.05.2022). https://www.maluchy.pl/forum/Kursy-jezykowe-za-granica-t92111.html
Gość natalia35
Gość
Moje dziecko tez mialo problem z fizyka i matetyka. Zapisalam Asie na zajecia treningu pamieci do sosnowca i efekty sa zaskaujace! Moja corka poprawila oceny i chetnie sie uczy. Mojego syna zapisuje tam w przyszlym roku. (FP 13.05.2022). https://forum.parenting.pl/topic/2659745-problem-z-nauka-do-klasowek-fizyka-1-klasa-lo/

Ponadto można zauważyć, że już przy wyborze imienia matki kierują się możliwościami jego zdrobnień, których będą używać na poszczególnych etapach życia dziecka:

Tulcia
Fanka BB :)
Myśle dziewczyny nad imieniem dla chłopaka. Ciężko mi coś wybrac bo z męskich imion mało mi się podoba.. Od wczoraj myśle nad Ignasiem, ale nie ma takiego pośredniego zdrobnienia.. Ignaś jak maluszek fajnie, ale jak mówić do nastolatka? Ignacy jak starszy, dorosły ok, ale jakoś nie wyobrażam sobie do nastolatka mówić Ignacy Ma któraś z was lub z waszych znajomych Ignasia?
(…)
dorotakovv
Fanka BB :)
Też mam problem z imieniem dla chłopca jeśli dziewuszka to napewno Nina a z chłopcem mamy problem. Mamy juz Adasia i od początku miał być Adam, uwielbiam to imię ❤ podoba mi się jeszcze Antoś ale tak jak mówisz jak na nastolatka wołac, Antoni? Antoni to już jak stary Antoś jak malutki a tak po środku? Nie wiem Podoba mi się jeszcze Mateusz.....
(…)
Tulcia
Fanka BB :)
właśnie z Antosiem jest podobny problem nie ma pośredniego zdrobnienia dla tych imion choć są na prawdę piękne! (BB 05.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kwietniowe-mamy-2021.108404/page-698
(…)
Tulcia
Fanka BB :)
a dla Ignasia?
Gisiaczek 86
Fanka BB :)
Kurcze no oni cały czas mówią Ignas . A jak będą gdy urośnie nie mam pojęcia. (BB 05.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kwietniowe-mamy-2021.108404/page-698

W wypowiedziach dorosłych osób do niemowląt występują: nagromadzenia form deminutywnych, wyrazy dźwiękonaśladowcze oraz typowe wyrazy dziecięce, takie jak np. *lulu*. Wśród form adresatywnych można wskazać formy deminutywne i hipokorystyczne imion oraz nazwy metaforyczne (*laleczko*, *skarbeczku*) czy metonimiczne (*dziubku*): „Niemal każdy z podanych przykładów staje się nośnikiem dodatniego wartościowania i służy wyrażeniu przez nadawcę pozytywnych emocji, jakie łączą się z przebywaniem z małym dzieckiem" (Binkuńska 2013: 384-385).

Analizując fora dyskusyjne dla młodych matek zbadano, jakie zdrobnienia stosują dorośli w odniesieniu do dzieci nienarodzonych, noworodków, niemowląt, małych dzieci, przedszkolaków, starszych dzieci i nastolatków. Poniżej przedstawiono wybrane przykłady, charakterystyczne dla danej grupy wiekowej:

— dzieci nienarodzone: *fasolinka, fasolka, fasolek, dzidzia, dzidziuś, dzidzi, dzidziolek, maleństwo, ktosiek, maleńki (-ka), malutki (-ka), maluteńki (-ka), maluśki (-ka), malusieńki (-ka), malusienieńki (-ka), malusi (-sia), maluni (-nia), maluchny (-na)*;

— noworodki*: cudeńko, bąbeleczek,, bączek, skarbiaczek, bobasek, kruszyneczka, aniołeczek, kurczaczek, kuleczka, maluszek, kwiatuszek, słodziaczek, chudzineczka, dziecinka, dzieciąteczko, niewiniątko, skarbulek, skarbiątko, serduszko, dziubasek, cycolinka, maluszek, mamusi (tatusia) kochane, moje (nasze) cudeńko, przesłodziutki (-ka), przesłodziuteńki (-ka), przesłudziutenieńki (-ka), przesłodziuchny (-na), przesłodziusi (-sia), milutki (-ka), miluteńki (-ka), miluśki (-ka), milusieńki (-ka), milusienieńki (-ka), miluchny (-na), kochaniutki (-ka), kochaniuteńki (-ka), kochaniuchny (-na), chudziutki (-ka), chudziuteńki (-ka), chudziuchny (-na), samiutki (-ka), samiuteńki (-ka), samiutenieńki (-ka), samiuśki (-ka), takuśki (-ka), takusieńki (-ka), takusienieńki (-ka), płakusiać*;

— niemowlęta: *szczypiorek, żabka, kartofelek, kluseczka, misiaczek, pulpecik, psotek, rybcia, tygrysek, frędzelek, króliczek, słoneczko, robaczek, motylek, pędraczek, skarbek, żabunia, myszka, skarbeniek, śliczności, kiciu, piękności, skarbiak, chomiczek, urwisek, żabulka, rybcia-pipcia, mordeczka, zajączek, żółwik, śmieszek, kotek, słodziaczek, chrupczynka, misiaczek, grubasek, perełka, szafirek, glizdeczka, dziubaszek, śmierdziuszek, kobitka, glutek, bambaryłka, klusia, pulpecik, serdelek, modeleczka, karaluszek, pomidorek, kalafiorek, niejadek, psotnik, złośnik, paskudnik, pierdziołek, puldunek, szyneczka, baleronik, siusiorek, żmijka, guguś, niemowlaczek, ślicznotka, synuś, córeczka, bączek, głodomorek, smrodek, pisklaczek, pysiaczek, pisklaczek, niedobrotek, klocuszek, słoneczko mamusi (tatusia), łobuziaczek, pszczółka, pączuś, pierdziołek-śmierdziołek, kociaczek, ptaszynka, ropsik, kopareczka, skrzacik, niuniek, diabełek, dzieciaczek, serkojadek, podróżniczka, kobietka, pyzunia, tancereczka, dziubek, niejadek, bączek, słodziak, niuniulek, pysiaczek, zdrowiutki (-ka), zdrowiuteńki (-ka), po troszku, po troszeńku, wesolutko, wesoluteńko, wesoluchno, wszyściutko, wszyściuteńko, papusiać, biegusiać*;

— małe dzieci*: niuńka, niuniek, niuniuś, niuśka, córeczka, córcia, córunia, córuńka, synek, syneczek, synuś, synuniek, synalek, wnusia, wnuczuś, panienka, misio, dziewczynka, dziewuszka, chłopczyk, pierwszaczek, lelek, szybciutko, szybciuteńko, grzeczniutko, grzeczniuteńko, siusiać.*

— przedszkolaki: *przedszkolaczek, smerfetka, pupilek, przystojniaczek*;

— starsze dzieci: *starszaczek*;

— nastolatki: *buntowniczka, niemalutka, maminsynuś, kumpelka, głupiutka, staruszek.*

Z analizy wynika, że najwięcej zdrobnień na analizowanych forach występuje w odniesieniu do niemowląt, czyli dzieci w przedziale wiekowym od 1. miesiąca do ukończenia 1. roku życia. Można zauważyć tutaj różnorodność używanych zdrobnień, choć dominują głównie nazwy metaforyczne, związane m.in. z wyglądem dziecka, upodobaniami smakowymi, dźwiękami mowy przez niego wydawanymi, sposobem poruszania się. Dzieci w okresie niemowlęcym w przeciwieństwie do noworodków są bardzo aktywne, a tym samym nabywają wiele nowych umiejętności. Rodzice, obserwując rozwój swoich dzieci, cieszą się, czemu dają wyraz m.in. poprzez kierowanie do nich licznych zdrobnień. Kontrowersyjnym deminutywem, wielokrotnie stosowanym na analizowanych forach, najczęściej w odniesieniu do noworodków i niemowląt, jest wyraz *aniołek*. Niektóre z matek używają go bez zastanowienia, a inne wręcz przeciwnie, wystrzegają się go, twierdząc, że jest on zarezerwowany dla zmarłych dzieci:

> Tytuł wątku: mówicie do swoich dzieci Aniołku?
> najeeli
> ja nie, Aniołki to są w niebie a ja swoje dzieci wolę na ziemi mieć, boje się tak mówić, bo może je Bóg zabrac do siebie może to dziwne ale .....
> (…)
> aniuta75
> Czasem mnie się wyrwie tongue_out. Ale mam takie właśnie skojarzenia i od razu staje mi przed oczami nagrobek maleńki i wykute na nim "Powiększył grono aniołków" brrrr. Wtedy sama przed sobą zamylam i szybko zmieniam na inną myszkę albo kiełbaskę suspicious.
> moninia2000
> Tak, mowiesmile Czasem przez glowe mi przeleci Twoja mysl, ale wiesz, staram sie nie byc przesadna. Poza tym wierze w anioly, sa wsrod nas, czasem ktoś jest naszym aniolem strozem, dlatego nie mam problemow, a Majusia jest naszym aniolkiem no...jest boska!
> (…)
> deodyma
> nie. nigdy nie powiedzialam do swojego dziecka Aniołku. (…) (FeDz 14.05.2022).
> https://forum.gazeta.pl/forum/w,88104,95637809,95637809,mowicie_do_swoich_dzieci_Aniolku_.html

Zdrobnienia kierowane do małych dzieci stanowią najczęściej słowa, które nie wskazują na cechy, zachowanie czy umiejętności maluchów. Fakt ten najprawdopodobniej wynika z tego, że są one już na tyle rozumne, iż dopytują, dlaczego są tak nazywane. Z kolei zauważa się, że przedszkolaki i starsze dzieci nie chcą, aby stosowano wobec nich

pieszczotliwe określenia, ponieważ kojarzą im się one z dziecinnością, a one nie chcą być traktowane jak maluchy:

Grupa: Użytkownicy
u nas podobnie, syn wczoraj wrócił ze szkoły rozczarowany ; Pani zwraca się do nich jak do bobasków i niczego się nie uczą bo wszystko jest banalnie łatwe- a czarę goryczy przelał wf- który jego zdaniem jest beznadziejny bo robią jakieś bobaskowe ćwiczenia ... 37.gif trochę mnie to stresuje , że na samym początku ma już takie nastawienie. (FM 08.05.2022).
https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=82940&st=20

Z analizy wynika, że zdrobnienia używane w odniesieniu do starszych dzieci i nastolatków mają najbardziej intymny charakter, ponieważ stosowane są najczęściej wyłącznie w obecności rodzica/rodziców i dziecka. Młodzież nie chce, aby opiekunowie zwracali się do niej pieszczotliwie w obecności rówieśników, z czego doskonale zdają sobie sprawę dorośli, dając temu wyraz w dyskusjach na forach. Ponadto niekiedy pojawiają się opinie, że starsze dzieci i nastolatki/nastolatkowie nazywane pieszczotliwie mogą nie sprostać wymaganiom, jakie niesie ze sobą rzeczywistość — będą niezaradnymi i nieusamodzielnionymi członkami społeczeństwa:

Tytuł wątku: Jak pieszczotliwie zwracać sie do 10-cio latka
wwww_wwww
Jak pieszczotliwie i nie koniecznie imieniem zwracać sie do 10-cio latka Jak wy byście się do niego zwracali i dlaczego tak, a nie inaczej?(…)
aga1972
Ja do Kuby (w grudniu 10 urodziny) mówię: żaba, konik polny, Kubulek, Kubuś, Kubełło, bambuch, chłopie, myszka, mister minister, orzeł (to jego idea), partyzant, bambaryła. Na ogól wszystkie odzywki toleruje, jednak gdy qwpadnie z podwórka z bandą łysego to nie da się przytulić.smile
(…)
acorns
(…) W klasie mojej córki był taki przypadek, że chłopaki usłyszeli jak do ich kolegi mama tak się zwróciła. Chyba to było "dziubku" jeśli dobrze pamiętam. Oj biedny był ten chłopak. Koledzy się z niego śmieli jeszcze bardzo długo, a dziewczyny też swoje dołożyły. Cały czas wołali na niego "dziubku" co doprowadzało tego chłopaka do rozpaczy. Pamiętaj, że masz w domu przyszłego mężczyznę, a mężczyzna ma być twardziel a nie żaden Wróbelek, Pyszczek albo Aniołek smile (FeDz 16.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,46,18614341,18614341,Jak_pieszczotliwie_zwracac_sie_do_10_cio_latka.html#p25811680

Im starsze dziecko, tym zdrobnienia stosowane wobec niego są mniej pieszczotliwe, co wyraźnie widać w określeniach używanych przez rodziców posiadających kilkoro dzieci:

Mikulinka
Fanka BB :)
ja znów z zapyt. co na bolacy sutek ... chyba jakiś zator się zrobił bo twardy z jednej str z małą białą plamka i boli jak cholera jak mała bierze go buzi i ciągnie ... u nas dużo się dzieje ... z młodą w szkole (małe zaległości) do tego wyjazd na zieloną szkołę ... sredniaczek przedszkolaczek i adaptacja i okruszek ... (…) (BB 08.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kwietniowe-mamy-2016.75251/page-1579#post-13973551

Zauważono nawet, że najczęściej w odniesieniu do dzieci starszych i nastolatków dorośli używają określeń o zabarwieniu negatywnym, na ogół związanych z zachowaniem młodzieży:

allut5
Mam w bloku takich trzech koszmarków, 2 braci plis ich kolega, drą japę w czasie każdej zabawy, na szczęście nie pod moimi oknami smile wcześniej też darli japę biegając po schodach w bloku, ale szybko i zdecydowanie ich spacyfikowałam. Błogosławię sąsiadów z góry którzy mają cichego grzecznego 6 latka, anioł wręcz (odpukać), rodzice też spokojni to chyba po nich charakter. (FeDz 08.05.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,162345245,162345245,Wrzaskliwe_dzieci.html

Ogółem wśród wszystkich określeń omawianego typu dominują przede wszystkim rzeczowniki. Natomiast przymiotniki, przysłówki, zaimki, czasowniki pojawiają się najczęściej w przypadku noworodków, niemowląt i małych dzieci.

Można wyodrębnić tzw. „zdrobnienia uniwersalne", czyli odpowiadające każdej grupie wiekowej. Do nich należą przede wszystkim: zdrobnienia imion oraz takie określenia jak: *córeczka, córunia, córcia, synek, synuś, siostrzyczka, braciszek, kochanie, dzieciaczek*. Warto zaznaczyć, że zdrobnienia imion rzadko używane są w odniesieniu do noworodków i niemowląt, gdyż dzieci w tych okresach życia nie reagują na imiona:

Nulini
Po prostu szczęśliwa!
Przez pierwsze pół roku praktycznie w ogóle nie używałam imion moich dzieci zwracając się do nich. Zawsze były zdrobnienia i odzwierzęce określenia :D (BB 05.05.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/maja-sara-czy-pola-jakie-imie.106644/page-4#post-19368021
ikaes
My na Frania mówimy Burbel, Burbelas, Burbelenieczek, Burbelek nie pamiętam już skąd się to wzięło, mały ma 2,5 roku, a był tak nazywany prawie od początku. Właściwie przez pierwsze 10 miesięcy jego życia mówiliśmy do niego tylko Burbel, ale kiedy zbliżał się czas reagowania dziecka na imię, zaczęliśmy mówić również po imieniu. Mówię też Niunia, Wariatek (mój tata jest obużony), Młotkowy - uwielbia młotki i ciągle nimi stuka we wszystko, Sikoń – oczywiście jak narobi w pieluchę, tak że waży pół kilo, a dalej już nie pamiętam, bo niektóre są wymyślane w zależności od sytacji. (FeDz 08.05.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,25433957,25433957,Jak_zwracacie_sie_zdrobniale_do_waszych_dzieci.html

Warto podkreślić, że określenia, których używają osoby dorosłe, zwracając się do małych dzieci, są typowe i charakterystyczne dla danej rodziny oraz nie występują przeważnie w polszczyźnie ogólnej (Binkuńska 2013: 378). Takie zjawisko możemy również dostrzec na analizowanych forach. „Zdrobnienia indywidualne" odnoszą się zarówno do imion, jak i do nazw metaforycznych i metonimicznych. Poniżej przedstawiono wybrane przykłady zdrobnień, które wyróżniają się spośród innych określeń, używanych przez większość internautów:

majeczka262
Moja córcia ma na imię Angelika,ale nazywamy ją:Angelka,Lika,Bzika-Dzika Kobieta-to ostatnie wymyslone przez jej 6 letnigo brata;Angel,ale też niezwiązane z jej imieniem:Fruzia,Pyziulka-

Mapulka(kolejny wymysł brata) smilePozdrawiam. Maja-mama Mareczka i Angeliki (FeDz 06.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,17253226,17253226,_Niebanalne_zdrobnienia_imion_dla_DZIEWCZAT.html
Lipaaa
Fanka BB :)
(…) Przez to gaworzenie moja została Gugusiem, mówimy na nią Guggi (BB 08.05.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/marcowe-mamy-2021.108079/page-1707#post-21362073
Patii26
Fanka BB :)
A ki się przypomniało, że ja do mojej jeszcze mówie moja Didi (od dzidzi) haha (BB 08.05.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/marcowe-mamy-2021.108079/page-1710
alistar1
My na naszą Małgosię mówimy- Małgonia, Małgonisia, Margolka, Jagódka, Jagódeksik, Puponisia, Pupolek, Pupolinka, Robaszek, Koźlaczek, Koticzek... (FeDz 08.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,25433957,25433957,Jak_zwracacie_sie_zdrobniale_do_waszych_dzieci.html
ikaes
przypomniałam sobie, że jak zaczął raczkować, chodził śmiesznie bardzo wysoko podnosząc ręce (nad głowę) - mówiliśmu do niego Waranek - bo chodził jak waran z Komodo. Mówimy też łobuz – obuz (FeDz 08.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,25433957,25433957,Jak_zwracacie_sie_zdrobniale_do_waszych_dzieci.html
karola_ba
Użytkownik
(…) Basiula dziś jest POPIERDOŁKA, męczy trochę przez cały dzień, a zmęczona ejst strasznie bo pośpi 10 minut i ją pierdki męczą więc się rozbudza, a teraz płacze u M bida ze zmęczenia. (FP 06.05.2022).
https://forum.parenting.pl/topic/63924-mamuski-z-polski-i-nie-tylko/page/365/?tab=comments#comment-682241

Na forum *eDziecko* pojawiły się zapytania odnośnie do tego, jakie zdrobnienia od imion stosują inni wobec swoich dzieci. W odpowiedziach pojawił się szereg indywidualnych określeń, na podstawie których niekiedy trudno wskazać, jaka jest ich podstawa, np.:

Zuzanna:
antonina_74
Zonik smile już nie pamiętam kto to wymyślił smile (FeDz 06.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,17253226,17253226,_Niebanalne_zdrobnienia_imion_dla_DZIEWCZAT.html

bashya
Jak moja Zuzka jest wredna to mówię do niej Zuziulcu, a bardziej piszczotliwie: Zuzinko (Zuzianko) i Zuzku (FeDz 06.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,17253226,17253226,_Niebanalne_zdrobnienia_imion_dla_DZIEWCZAT.html

Patrycja:
patysia81
Pati, Patysia, Parycja, Patyczek, Patisonek
isabelle4
My na swoją mówimy: Pati, Patrysia, Patulek, Patuś, Pat, Plisia (tak się przedstawiała jak była malutka), ale celujący w przezwiskach dla małej był męża brat - nazywał ją: policja, partycypacja, partycja. (FeDz 06.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,17253226,17253226,_Niebanalne_zdrobnienia_imion_dla_DZIEWCZAT.html

Agata:
wegatka

Mam córeczkę - Agatkę, wołamy czasami na nią Agutka, Agutek. (FeDz 06.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,17253226,17253226,_Niebanalne_zdrobnienia_imion_dla_DZIEWCZAT.html

Dominika:
marzek2
Dominika - czyli Mika, Mikula, Mikusia. Najbardziej lubię Mika, większość ludzi zdrabnia to imię na Nika, ale nasza starsza córcia wymyśliła takie zdrobnienie dla siostrzyczki i bardzo się nam spodobało. (FeDz 06.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,17253226,17253226,_Niebanalne_zdrobnienia_imion_dla_DZIEWCZAT.html

Klara:
kajtus6
Moja coreczka jest Klara. Moze byc Klarutek, Klarus, Klarunia, Klarusia, Klarenka. TYLKO NIE KLARCIA!!!!!!!A my, i tak na nia mowimy Mis, Mika, Mikus. Pozdrawiamy! (FeDz 06.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,17253226,17253226,_Niebanalne_zdrobnienia_imion_dla_DZIEWCZAT.html

Franciszek:
gizmowika
Hehe, fajny wątek, ja zwracam się do Frania: Franiołku, franczesko, Franklinku, Frabełku, Kurczaczku, Żuczku, Bobasku, Maleńswto, smile (FeDz 08.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,25433957,25433957,Jak_zwracacie_sie_zdrobniale_do_waszych_dzieci.html

Oskar:
sakada
Ja mam Oskara i wołamy na niego czasami "Osi". Poza tym często zależnie od dźwięków jakie wydaje: "Memlon", "Gugulon". Acha, czasami "Robaczek". (FeDz 06.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,17252966,17252966,_Niebanalne_zdrobnienia_imion_dla_CHLOPCOW.html

Eryk:
daka-78
Ja na Eryka wołam Eryś,Eryczek,Rynieniek,a także niusiel,lilesiek !pozdrawiam (FeDz 06.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,17252966,17252966,_Niebanalne_zdrobnienia_imion_dla_CHLOPCOW.html

Kacper:
wiola26
Kacperek -Perek, Peruś (FeDz 06.05.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,17252966,17252966,_Niebanalne_zdrobnienia_imion_dla_CHLOPCOW.htm

Zdrobnienia i spieszczenia należą do afektonimów (Staroń 2013: 109; por. Wolnicz-Pawłowska 1998: 103; Bańko, Zygmunt 2011: 133). Termin afektonim, który w językoznawstwie pojawił się u schyłku lat 90. XX wieku, pochodzi od dwóch słów: *affectus*, z łacińskiego ‘uczucie, wzruszenie, namiętność’ oraz *onoma*, z greckiego oznaczające ‘imię, nazwę’ (Staroń 2013: 109). Afektonimy należą do familiolektu — idiolektu stosowanego w rodzinie (Staroń 2013: 116). Ewa Wolnicz-Pawłowska wyróżnia dwie grupy afektonimów: *affectiva* — wyrażenia występujące w słownikach oraz afektonimy — ,,intymne imiona”, niezawarte w zbiorze wyrazów słownikowych (Wolnicz-Pawłowska 1998: 102). Jacek Perlin i Maria Milewska z kolei określają afektonim jako ,,przezwisko

intymne": „Afektonimy są to apelatywa występujące w postaci wyrazów lub zwrotów stosowanych w sytuacjach szczególnej zażyłości, najczęściej (choć może nie wyłącznie) w stosunkach między małżonkami, narzeczonymi, kochankami oraz w relacji rodzice-dzieci" (Perlin, Milewska 2000: 165). *Czułe słówka. Słownik afektonimów*, opublikowany w roku 2010 stanowi zbiór przezwisk intymnych, które występują w relacjach pomiędzy kochankami, małżonkami i osobami pozostającymi w nieformalnych związkach. Pojęcie afektonim skupia tutaj w sobie znaczenie zarówno affectivu, jak i afektonimu (Bańko, Zygmunt 2011: 6).

W dyskusjach na analizowanych forach pojawiają się także zdrobnienia w odniesieniu do żon/partnerek oraz mężów/partnerów. Najczęściej kobiety, dyskutując między sobą na różne tematy, przy okazji piszą o codziennych relacjach, jakie zachodzą pomiędzy nimi a ich ukochanymi. Wymieniają się swoimi doświadczeniami, przywołując przy tym słownictwo, które stosują nawzajem wobec siebie. „Czułe słówka" są obecne w rozmowach pomiędzy zakochanymi.

Przykładowe określenia, których używają mężowie/partnerzy w odniesieniu do żon/partnerek to: *żonka, żoneczka, kobietka, kobitka, kotek, pyszczek, myszka, dziecinka, kochanie, pyzka, słonko, calineczka, stokrotka, laleczka, malutka, brzoskiwnka, maleństwo, maleńka, rybka, mróweczka, niunia, niuńka, skarbek, pieszczoszka, dziubek, skarbuś, kwiatuszek, maleńka, robaczek, aniołek, prosiaczynka, lisiczka, myszka, motylek, słodziutka* itd.

Z kolei wśród zdrobnień skierowanych w stronę mężów/partnerów występują takie jak: *mężulek, mężuś, facio, łysolek, kochanie, misiu, miśku, miniu, kotek, skarbek, tygrysek, grubasek, skarbiak, mordka, skarbeniek, przystojniaczek, misiu pysiu, prosiaczek, kochaniutki* itd.

Z powyższych przykładów wynika, że zdrobnienia pojawiające się w komunikacji pomiędzy kobietami a mężczyznami stanowią także określenia stosowane w odniesieniu do najmłodszych. Warto w tym miejscu zacytować słowa Mirosława Bańki i Agnieszki Zygmunt, którzy taki stan rzeczy uzasadniają następująco: „Małe dzieci budzą we wszystkich czułość, dorosła osoba nazwana bobaskiem albo szkrabem może się więc poczuć jak wtedy, gdy jeszcze troszczyli się o nią rodzice i wybaczali różne psoty, można więc było broić bez konsekwencji i z promiennym uśmiechem na twarzy" (Bańko, Zygmunt 2011: 132).

W analizie forów zbadano również, których zdrobnień najczęściej używa się w odniesieniu do matek, ojców, teściowych i teściów.

Deminutywami zazwyczaj skierowanymi w stronę matek są *mamunia, mamuńka, mamusia, mamuśka, mamuś, mamka, mamcia, mameczka, mamula, mamulka, matulka*. Zdrobnienia te pojawiają się na ogół w postach matek, które relacjonują wypowiedzi swoich dzieci, piszą o własnych matkach oraz w komentarzach z występującymi w nich zwrotami adresatywnymi do innych forumowiczek:

adasaga3
Użytkownik
(…) Wczoraj niosłam naręcze talerzyków dziecięcych, potknęłam się i o mało nie spadłam ze schodów, zaklęłam więc po cichu i w tym samym niemal momencie słyszę pytanie córki z drugiego pokoju "co powiedziałaś mamusiu"? :-) Oj, trzeba się pilnować, trzeba. (…) (FP 19.05.2022).
https://forum.parenting.pl/topic/3331533-czy-przeklinacie/?tab=comments#comment-3334029
sofii30
Moja mamcia zwsze lubiła się fajnie malować, zwłaszcza podkreślała fenomenalnie oczy. Jak na prezent to tylko dobrej jakości paleta z cieniami. (NO 19.05.2022).
https://naobcasach.pl/forum/search.php?keywords=mamcia&sid=45ed3bc2e811de5d498ce9d815984b4b
Majkaaa
Forumowiczka
MAmuśki, używacie u siebie dzbanków filtrujących? Jaki możecie polecić? U mnie woda z kranu zdecydowanie nadaje się do przefiltrowania, zastanawiam się nad dzbankiem Provence z Aquaphor i chetnie poznam opinie o nim jesli jakieś macie:) (FdM 19.05.2022).
http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=44&t=11602&p=26174&hilit=mamu%C5%9Bki#p26174

Warto dodać, że na forach dość często nicki internautek stanowią zdrobnienia słowa matka, np. *Maminka córek i synka* (BB), *mamutka32* (BB), *matulkaa* (BB), *MAMCIA85* (FP). Można więc stwierdzić, że macierzyństwo uznawane jest przez internautki za ważny składnik autoidentyfikacji. Do zdrobnień w odniesieniu do matek, które pojawiają się zdecydowanie rzadziej niż powyżej wymienione można zaliczyć: *mami, mamiś, mamisia, mamulec, mamutka, maminka.* Ojcowie z kolei najczęściej określani są takimi zdrobnieniami jak: *ojczulek, tatuś, tatusiek, tatulek.* Zanotowano również deminutywy, które w komunikacji pomiędzy dziećmi a rodzicami występują rzadziej. Są nimi *tatek, tatko* i *tatiś*.

Należy zaznaczyć, że autorami niektórych zdrobnień są dzieci, niepotrafiące jeszcze poprawnie wymawiać słów. Nazwy te z kolei są utrwalane i powielane przez dorosłych, a tym samym z czasem z pewnością wzbogacą/wzbogacają zasób zdrobnień:

azula
Fanka BB :)
(…) Natomiast nie potrafi wielu słów wymówić lub wymawia je w taki sposób ,że ja ich nie rozumiem wtedy ie złości.Mam nadzieje,że z 2 latkom już będę się komunikować całkiem ,całkiem.A i jednak do taty mówi "tatiś",do mnie "mami " i chyba wiem dlaczego do mnie jest mami:wściekła/y:Ja mówię np tatuś jest w pracy ,tatuś idzie itp więc dziecko mówi tatiś ,A M mówi idź do mamy:blink:Stąd ta mami :tak: (BB 19.05.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/ciaza-po-40.3871/page-2575#post-10368821

Nie ulega wątpliwości, że rodzice cieszą się, gdy ich pociechy stosują względem nich zdrobnienia:

calineczkamala
Użytkownik
(…) Wiecie co, ja to mogłabym się tak chwalić bez końca jak wojtus teraz nawija, ale mi trochę głupio, że pomyślicie że się przechwalam. Najbardziej rozczula mnie : mamusiu /tatusiu patrz, chodź, daj itp. (…) (FP 20.05.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3721987-wrzesnioweczki-2016/page/1359/?tab=comments#comment-4379427

Teściowe i teściowie również „obdarowywani" są przez swoje synowe i zięciów zdrobnieniami. Najczęściej w odniesieniu do nich stosowane sa deminutywa takie jak: *mamusia, tatuś* i ironicznie bądź żartobliwie względem teściowej *teściówka*. Z analizy wynika, że niekiedy młodym małżonkom trudno jest wypowiedzieć słowa *mama* i *tata* wobec, jak sami twierdzą, obcych im ludzi. W związku z tym często w odniesieniu do teściów stosowane są słowa *babcia* i *dziadek,* a od nich zdrobnienia — najczęściej *babunia*, *dziadziuś, dziadzia*:

Królik
Użytkownik
(…) Mój mąż to najlepszy był. Irytował zawsze moją mamę, bo nie umiał do niej mówić "mamo", tylko "teściowa" ^^ A ją szlag trafiał :D A jeśli coś trzeba było mówić, to bezosobowo - w końcu mama zaczęła do niego mówić tak samo - nie po imieniu, tylko "zięciu", albo bezosobowo. To mu dało do myślenia - ale jak do taty powiedział po pół roku po ślubie "pan", to tak naskoczyli na niego, ze teraz to ładnie "mamusiu" i "tatusiu " mówi :sofunny: (FP 19.05.2022). https://forum.parenting.pl/topic/550972-jak-zwracacie-sie-do-swoich-tesciow/page/3/
yellow
Grupa: U?ytkownicy
Moją teściową znam 15 lat - od 10 mówię do niej: mamo, mamusiu, mamcia - bo ona jest dla mnie jak mama. Do obecnego partnera teściowej mówię po imieniu - do teścia niestety nie zdążyłam powiedzieć: tato... Mąż mojej mamie mamuje, do taty mówi: ojciec - tak jak kiedyś mówił do swojego taty. (FM 19.05.2022) https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=80093
pat09
Grupa: U?ytkownicy
Do tesciowej per "babcia", do tescia (s'.p.) zwracalam sie po imieniu, moj maz do mojego taty zwraca sie albo po imieniu, albo per "dziadzia", do mojej mamy (s'.p.) zwracal sie po imieniu. Nie wyobrazam sobie bym mogla sie zwracac "mamo tato" do innych osob niz moi rodzice, oni sa jedyni i niepowtarzalni, mame i tate ma sie tylko jedna i jednego. (FM 19.05.2022).
https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=80093

Nie ma różnicy pomiędzy formantami, które tworzą deminutywa, a formantami tworzącymi afektonimy: „Te formanty są w większości identyczne z deminutywnymi, różna jest tylko ich funkcja: wskazują nie na cechę »mały« (choć może być i tak), lecz na cechę „miły" (Wolnicz-Pawłowska 1998: 106). Badaczka wśród afektonimów wskazuje na te, które mają już w polszczyźnie swoją tradycję oraz na te nowe — utworzone przy pomocy formantów deminutywnych, hipokorystycznych lub poprzez derywację wsteczną (Wolnicz-Pawłowska 1997: 90).

Oczywistą rzeczą jest to, że afektonimy stosowane są w odniesieniu do najmłodszych: „Małe dzieci budzą w nas tkliwość, wyzwalają instynkty opiekuńcze — ta cecha u ssaków jest wrodzona, gdyż ludzie i zwierzęta potrzebują jej, aby przetrwać. Z samej natury rzeczy więc zdrobnienia i spieszczenia są idealne w roli czułych słówek. Występują zarówno wśród nazw o pozytywnym zabarwieniu emocjonalnym, np. *brzoskwinko*, jak i wśród takich, których aura emocjonalna jest na pozór całkiem inna, np. *brzydaku* „ (Bańko, Zygmunt 2011: 134).

2.7. Styl

Na analizowanych forach występują różne odmiany stylu — przede wszystkim potoczny, publicystyczny, ale też naukowy i poetycki, co związane jest z tym, że w dyskusjach bierze udział wielu nadawców, występujących nie tylko w roli matek. Rodzicielki, w swoich wypowiedziach, posługują się przede wszystkim stylem potocznym[98]. Ekspansja potoczności, obok oralności (ustności) i obrazkowości (ikoniczności), uznawana jest za najbardziej dynamiczną zmianę, która pojawiła się w latach 80. i 90. w języku mediów elektronicznych (Gajda 2000: 22-23). Język mówiony, zdominowany przez potoczność (Żydek-Bednarczuk 1994: 33) wykazuje wspólne cechy z językiem internetu, na co wskazują: natychmiastowe odpowiedzi rozmówców, brak trwałości zapisu wypowiedzi oraz ich budowa, charakteryzująca się nieprzestrzeganiem m.in. norm stylistycznych. Według Piotra Sitarskiego w Internecie jako swoistym medium mamy do czynienia ze zjawiskiem zmodyfikowania pisma, co stanowi sprzeczność z założeniami kategorii wtórnej oralności, polegającej na przekształcaniu wyrażeń werbalnych za pomocą elektroniki (Sitarski 2001: 181). W związku z tym, że internauci upraszczają język potoczny, w komunikacji sieciowej dochodzi do odzwierciedlania żywej mowy (Wrycza 2008: 29-30). Potoczność należy zatem wiązać z rozmową, którą cechuje spontaniczność, implikująca „nieuświadamiane procesy mówienia" (Warchala, Furgalska-Skudrzyk 2007: 28, 29). Należy podkreślić, że kategoria potoczności, oprócz tego, że definiowana jest przez pryzmat języka i komunikacji, jest również łączona z pojęciami antropocentryczności i antropologii. Winno się ją zatem wiązać nie tylko z tekstem, na który składają się elementy językowe, ale również z tematem rozmowy i związanym z nim słownictwem (Żydek-Bednarczuk 1994: 34-35). Kategorię potoczności odnosimy więc zarówno do języka mówionego, jak i pisanego (Warchala, Furgalska-Skudrzyk 2007: 29).

Chciałabym poniżej omówić kilka językowych przejawów potoczności. Częstym zjawiskiem stylistycznym, występującym na analizowanych forach jest rozpoczynanie przez matki zdań od tych samych części mowy. Zauważyłam, że na początku wypowiedzeń nagminnie pojawia się partykuła „no":

[98] Można wyróżnić różne aspekty stylu, a mianowicie: aspekt instytucjonalny, związany z opozycją oficjalność-nieoficjalność, ujmowany jako językowa gra normatywnością i społeczny sygnał ważnościowy; sytuacyjność, dotyczącą zależności aktu komunikacji od otoczenia, w którym działają uczestnicy; interakcyjność, polegającą na odniesieniu wzajemnie współwystępujących w akcie komunikacyjnym podmiotów, których aktywność polega na permanentnym definiowaniu i negocjowaniu sytuacji; stopień zgramatykalizowania, odnoszący się do zależności między tekstem a kanałem porozumiewania się i zdefiniowaną sytuacją (Warchala, Furgalska-Skudrzyk 2007: 29).

No właśnie tak sobie od razu pomyślałam,że pewnie mamy zupełnie inne odcienie. Mój to jest bardzo pastelowy i przy oświetleniu sztucznych wygląda na lekko zielonkawy ,a z kolei przy oświetleniu naturalnym wpada w niebieski. Pokój akurat jest dosyć jasny i meble białe też go bardzo rozjaśniają.
(Mtj: 18.10.2019).
nio niestety jakos mebli brw jest rozna i pozostaia wiele do zyczenia - w wiekszosci sa to meble oklejane papierem, dzieciaki rozne rzeczy robia z tymi meblami i czest odchodzi okleina z nich - czest ktos podjezdza do meza mego z fragmenete mebli od brw ze cos odpadło i czy da sie z tym co zrobic (Mtj: 18.10.2019).
No zależy jakie... niektóre materiały są badziewiaste ale to widać od razu na pierwszy rzut oka,że z tym coś po praniu zacznie się dziać. Także warto poszperać. W każdym bądź razie ja jestem zadowolona
(Mtj: 18.10.2019).
Cześć dziewczyny. Mały od września dostał się do publicznego złobka. No i właśnie szukam o nim opinii. W necie mało ich jest, ale jeżeli znacie kogoś kto oddał malucha do tego żłobka to dajcie znać
Póki co jesteśmy w prv i jestem zadowolona, ale koszty są spore. Mam nadzieję, że uszatek będzie ok
(Mtj: 18.10.2019).
No powiem Wam, że fajnie się patrzy na takie krechy (…) za 4 dni mam pierwszą wizytę (…)
(BB 21.04.2023).

Oprócz partykuły „no” na początku zdań niejednokrotnie występują także zaimki i spójniki:

My w czwartek mamy ostatnie szczepienie i trzy ukłucia. Nasza pielęgniarka robi to tak delikatnie że synek jescze na szczepieniu nie płakał, aż sie wszyscy dziwią ze jest taki dzielny. Zobaczymy jak będzie w czwartek (Mtj: 18.10.2019).
A gdzie wybieracie się w tym roku? My zastanawiamy się nad domkiem do wynajęcia w Istebnej - znalazłam go podczas szukania noclegów na Sylwestra, ale w tym okresie jest tam już wszystko zajęte. A jako, że nam się bardzo spodobał (dobrze wyposażona kuchnia, łazienka, kominek, miejsca dla 8-10 osób, blisko do stoków) to chyba zarezerwujemy od razy termin na styczeń. (Mtj: 18.10.2019).
A gdybyście chciały w najbliższe ferie wysłać dzieci na ciekawe kolonie, rewelacyjnym pomysłem będzie wybór Szkoły Tropicieli. To są takie bardziej tematyczne obozy, głównie w klimacie fantasy. Niemniej dzieciaki poprzez zabawę mogą dowiedzieć się tam wielu przydatnych rzeczy. Już fajne samo w sobie jest to, że odbywają się w zamkach. Jeśli ktoś byłby zainteresowany, tu ma więcej info: http://szkolatropicieli.pl/.
(Mtj: 18.10.2019).
Nam udało się wyjechać w góry,pogoda dopisała i spadło trochę śniegu co mnie bardzo cieszy Warto jedynie pamiętać o odpowiednich akcesoriach turystycznych da dziecka,właśnie tym zajmujemy sie na co dzień i chętnie pomożemy (Mtj: 18.10.2019).
My nigdzie nie pojechaliśmy... Odbijemy sobie w wakacje. (Mtj: 18.10.2019).
Gdybyście wyjeżdżali w ciepłe kraje, to pamiętajcie o takiej ochronie przed promieniowaniem http://naobcasach.pl/ochrona-wrazliw...omieniowaniem/ Łatwo o tym zapomnieć, gdy w Polsce zimno i śnieg :P (Mtj: 18.10.2019).
Jeśli planujecie wybrać się w góry w ferie zimowe to wiecie,że te najlepsze miejscówki warto jest rezerwować sobie juz teraz? Wiadomo w jakich dniach dzieciaki bedą miały wolne w przyszłym roku. Moim zdaniem nie warto jest czekać do ostatniej chwili,ale zarezerwować sobie nocleg w miarę szybko. Sugeruję Zakopane. Są tam najlepsze wyciagi narciarskie i najwięcej atrakcji.Tańszą opcja niż hotel bedzie wynajęcie własnego mieszkania: http://www.sunandsnow.pl/
ja też mam takie w domu rodzinnym! (…) (BB 12.04.2023).
My w tym roku siedzieliśmy w domu. Były wyjścia na sanki, lepienie bałwana itd Ogólnie było fajnie ale chciałabym żeby dzieciaki w końcu gdzieś pojechały i planuje nam ferie 2017. Znalazłam hotel tuż obok stoku i tak się zastanawiam nad rezerwacją. Niby do ferii jeszcze czas ale ja lubię miec wszystko zaplanowane i dopięte na ostatni guzik. (Mtj: 18.10.2019).

Zjawisko skrótowości, typowe dla stylu potocznego, jest również obecne na analizowanych forach dla młodych matek. W dyskusjach występują powszechnie używane

skróty, takie jak: *net* (internet), *apka* (aplikacja), *lab*, *labo* (laboratorium), *wgl* (w ogóle), *tempka* (temperatura), *tabsy* (tabletki) oraz typowo związane z tematem macierzyństwa, np. *tc* — tydzień ciąży, *dc* — dzień ciąży, *mc* — miesiąc ciąży, *gin*, *ginek* — ginekolog, *m* — mąż, *małż* — małżonek, *cc* — cesarskie cięcie, *sn* — siłami natury, *owu*, *owulka* — owulacja, *hiperka* — hiperstymulacja, *mm* — mleko modyfikowane, *kp* — karmienie piersią, *antyki* — tabletki antykoncepcyjne, np.

> Gonapeptyl co 2 dzien miałam już w ostatnim tygodniu brania antyków. To tzw krwawienie z odstawienia antyków było u mnie normalnie w 4. tygodniu, ale to w niczym nie przeszkadza i było bardzo skąpe. A potem stymulacja właściwa liczona od 1dc czyli 29.dnia od startu antyków właściwie (BB 11.04.2023).

> Ja miałam hiperke ale lekka i transfer odwołany, juz samo zagrożenie hiperka jest przeciwwskazaniem do transferu poniewaz ciąża wspomaga hiperke a tak brak ciazy wycisza organizm i szybciej dochodzi do siebie. Lepiej odczekać miesiac czy dwa i na spokojnie podejsc do transferu. (BB 11.04.2023).

W tekstach zamieszczanych przez matki występuje wiele wypowiedzi chaotycznych, a tym samym niepoprawne skonstruowanych. Poniżej przedstawiono przykłady postów, reprezentujących tzw. potok składniowy:

> Cześć
> mam takie pytanie spóźnił mi sie okres i zamiast niego dostałam jedniodniowy okres, jakby plamienie, okresy mam w miare regularne była w strachu ze to ciąża , z chłopakiem nie współżyłam (jestem dziewica) ostatnio "zabawialismy sie", bylismy pijani troche ale nie doszło do współżycia. Przed okresem zachorowałam, straciłam przytomnosć byłam w szpitalu dzien, mialam angine ropna dostałam, kroplowke, Antybiotyk i leki przciwgorączkowe, było to 5 dni od naszego zbliżenia i w wypisie było ze wykluczyli cąże i dostałam jedniodniowy okress bylam w strachu ze to ciąża. 6 dni poźniej w sobote dostałam okres (tak myślałam) lecz trwał on 1,5 dnia czyli chyba dalej plamienie. nie wiem co mi jest czy to przez tabletki (dodam ze juz tydzien ich nie biore) czy to jakimś cudem ciąża. Przepraszam ze to tak chaotycznie napisane ale to przez nerwy:((FP 25.03.2023).
> ostatnio kupilam pu er czerwona i nie powiem smakuje mi i wlasnie wypilam ja po to by dosc spocic sie przy rowerku i ten dopalacz byl nawet nawet a rozwolnia wcale nie mam mysle ze to zalezy indywidualnie od osoby jak bedzie reagowac lekarka kazala brac magnez oraz krociutko chrom ale to i tak nic mi nie dalo (NO 26.03.2023).
> pisząc to bardziej chodziło mi i to czy ktoś mial podobnie i czy była ciaza czy nie. ja wiem jakie są konsekwencje i to czemu nie wzięłaś tabletki po to już moja sprawa. (BB 11.04.2023).

Oprócz potoków składniowych, które niejednokrotnie utrudniają zrozumienie tekstu, występują także anakoluty. Szczególnie częste są ich dwa typy — pierwsze z nich dotyczą ogólnych zniekształceń w budowie zdania, a drugie odnoszą się do błędnie zastosowanego imiesłowu przysłówkowego współczesnego:

> Wiesz co, moje dziecko mialo duze plamy na policzkach jak byl niemowlakiem. AZS, masakra. Poza tym w pod lokciami i zauszam. Czasme na podudziu. Trafilem na pania doktor, ktora najpierw dala sterydy, a potem zakazala stosowac kremow na slonce (poza plaza). Zalecila, zeby syn jak naswiecej na sloncu byl - oczywiscie bez przesady. Wszytskie plamy zniknely. Plus jezeli nas stac to zima na jakis sloneczny urlop. Teraz czasem zdarza sie mala plamka na podudziu, ale szybko mija. To zadzialalo na mojego syna, ale moze nei zadzialac na twoje dzeicko. Kto wie, moze warto latem sprobowac. My mielismy troche problemow w przedszkolu, bo obiekunki smarowaly dzieci kremami nawet jesienia, jak wychodzily na 2-3 godziny do ogrodu. Dopiero pismo od dermatologa pozwolilo na to, ze nie smarowaly mojego syna.

(FeDz 11.04.2023).
Ja staram się myśleć pozytywnie, staram się nie dopuszczać myśli że coś pójdzie źle. Bo się urodzi we wrześniu i tyle. Chociaż czytając opowieści o poronieniach, plamieniach itp. ciężko tak w stu procentach się obejść bez strachu. Mam nadzieję że nie będzie już żadnych złych wieści ma forum i wszystkie dotrwamy do września rodząc zdrowe dzieci (BB 11.04.2023).
(…) tak samo rodząc w środku nocy "po dostaniu dzidziusia " a jeszcze przed porankiem *położne podawały* mi dodatkowe przeciwbólowe (…) A nie uważam, żeby mój poród był jakoś specjalnie ciężki (…) (BB 11.04.2023).

Występowanie w wypowiedziach związków frazeologicznych jest także jednym z przejawów stylu potocznego. Z takim zjawiskiem mamy również do czynienia na analizowanych forach. Frazeologizmy pełnią funkcję ekspresywną, np.:

(…) No i płaczę co chwila, nic jeszcze się nie stało, dziś dopiero 1 dpt, a ja wyję jak wilk do księżyca. Co te hormony z nami robią... (BB 11.04.2023).
Mogliśmy kupić i cybexa, ale stwierdziliśmy z żoną, że szkoda pieniędzy. Lubię mieć zaplanowane wydatki do przodu, myślę już o kolejnych fotelikach dla dzieca, o zmianie łóżka na większe. Zakładam sobie konta celowe i odkładam już na takie rzeczy, bo w tedy nie daje po kieszeni. (FM 11.04.2023).
Ja mam prawko z 7 lat ale dawno nie jeździłam, ale czas zacząc bo z dzieckiem to trudno być niemobilnym a miejskie środki lokomocji doprowadzają mnie do szewskiej pasji (…) (FeB 11.04.2023).
Przedszkolaka i tak musicie mieć cały czas na oku, więc na tym etapie chyba jeszcze nie ma sensu. No chyba, że pod jakiś wyjazd, gdzie będzie dużo ludzi i się obawiacie. Ale tak na co dzień to nie ma sensu (FP: 22.02.2020).
przymierzam się do rozwodu, ale nie swojego a mojej siostry,czytam te wasze odpowiedzi i serio aż mi się włos jeży na głowie. Ostatnio czytałam taki faq odnośnie rozwodów https://kaszuby24.pl/rozwod-najczest...ia-odpowiedzi/ , to koszmar ile zawiłości jest po rozstaniu, dziewczyny ja idę jako świadek. (Mtj: 22.10.2019).
Dałam plamę, nie ma co:P Co mają zmarszczki do rozstępów Ja używam kremu ziaja, który bardzo dobrze nawilża moją skórę. Jestem z niego bardzo zadowolona Najważniejsze jest jednak odpowiednie nawodnienie organizmu (Mtj: 28.10.2019).

Oprócz związków frazeologicznych, matki często w swoich wypowiedziach używają wymyślonych przez siebie metafor:

(…) Niestety, nikt mnie nie przygotował na ciemne strony macierzyństwa, wszędzie słodko pierdzące opowiastki, a tu waga nie chciała spadać, wszystko bolało, byłam rozmemłana i wiecznie zmęczona (…) Oczywiście, kochałam Córkę od początku, ale pierwszy rok jej życia to był taki kosmos, że nawet się na tej miłości nie skupiałam, bo wszystko mnie przerastało. Dopiero jak odżyłam psychicznie, to zalała mnie fala uwielbienia i miłości, Córka stała się "całym" moim światem, a ja do dziś dzień uważam, że jest chodzącym ideałem i nie mogłam sobie wymarzyć cudowniejszego dziecka (…) (BB 19.03.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/urodzisz-to-pokochasz-jak-bylo-z-wami.116917/
(…) właśnie do Zosi dzwoni babcia (T) mam chwile na klikanie zaległości (…) (FeB 19.03.2023).

W wypowiedziach matek często występują wyrazy dźwiękonaśladowcze, wśród których najczęściej pojawiają się takie jak: *ehh, oj, hmm, haha, hehe, chi chi, fiu fiu*:

ehh przez przypadek wysłałam wczesniejsza wiadomosc zanim ją skonczyłam przepraszam nio cos w tym jest - ale niekiedy ciezko sie wstrzelic w klucz jakim kieruje sie jury, ale kto nie probuje ten nie ma :P, Anis niekiedy tak jest wazne by czytac regulaminy - ja czytam - choc znam osoby co nie zagladaja do regulaminow wogole (Mtj: 18.10.2019).
hmmm, to ciężki orzech do zgryzienia z tego 40-latka No ale pomyślę, jeszcze ..... (Mtj: 19.10.2019).

Haha to mój tak samo ostatnio leżał u taty na piersi i coś go wzięło i zaczął "szukanie", ale miałam ubaw . (Mtj: 12.10.2019).
Ja po wizycie . Pani doktor powiedziała,że jest ok . Boli mnie bo wszystko się zmienia....ale tak mnie boli dziewczyny,że fiu fiu. Dostałam duphaston. Jest już zarodek ❤ Mam iść za tydzień na wizytę tak jak było ustalone i powinno być serduszko. Teraz spróbuję zjeść coś ,bo aż mnie już głowa boli z głodu,ale nie bardzo organizm chce współpracować . Najważniejsze,że się uspokoilam ❤ (…) (BB 12.04.2023).

Matki w analizowanych wypowiedziach stosują też nietypowe środki stylistyczne, co najprawdopodobniej wynika z tego, że chcą podkreślić treść swojego przekazu, wyróżniając go spośród innych. Poniżej zamieszczono dwa przykłady tekstów. Pierwszy z nich stylizowany jest na opowiadanie, a drugi nacechowany patosem:

hehe, pisząc o olewaniu miałam na myśli naprawy domowe a spięcia o ten problem kibelkowy były bardzo częste do czasu, kiedy obowiązek mycia kibla spadł na niego, wtedy chłop się nawrócił i okazało się, że deska może pozostać nieskalana po użyciu. ale obowiązek zaczął go nużyć i częstość mycia kibelka poważnie odstawała od potrzeb. nie wiem, czy myślał, że w chwili desperacji w końcu ja się za to wezmę, o nie... chłop zapomniał, żem mściwa baba... dla odmiany ja zaczęłam załatwiać się z wysokości z hasłem, że brzydzę się siadać i oczywiście pomstując na czym świat stoi, bo brzuch miałam już ogromny i ciało niezdarne, co tylko dodatkowo powodowało, że stan kibelka pogarszał się z chwili na chwilę... drastyczna metoda, ale w końcu zadziałała (FeB 19.03.2023)
https://ebobas.pl/forum/read.php?50,60590,page=16
Maciejka ja pałam chęcią ogromną zaczepienia Ciebie... O swoich obawach rozlicznych nie będę mówić bo to już nic nowego. Pzdr,Z (FM 19.03.2023).
https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=19366&st=140

Istotnym zjawiskiem, obecnym na forach, jest używanie przez kobiety elementów dialektyzacji. Z taką sytuacją najczęściej mamy do czynienia w grupach matek, które pochodzą z danego regionu Polski. Na niektórych forach, obok nicku, podana jest rodzima nazwa miejscowości/regionu danej forumowiczki. Niektóre matki jednak nie ujawniają swojego pochodzenia. W wypowiedziach tychże kobiet można dostrzec regionalizmy oraz charakterystyczną dla danego dialektu składnię, np.

wypowiedź matki, pochodzącej z Kielc:

Dziewczyny ile to cudo kosztuje? Bo wiem, że te kremy z Avonu są pierońsko drogie, tzn jak dla mnie (FM 22.03.2022). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=47079&st=20

wypowiedź matki, pochodzącej ze Śląska:

a bo ja lubie Was wszystkie i rozumiem odmienne zdania a ze nie widze ataków....możem ja źle patrze (FP 25.03.2023). https://forum.parenting.pl/topic/2821950-zwiazki-partnerskie/page/20/#comment-2826138

wypowiedź matki, pochodzącej z Wielkopolski:

ja mu powiedzialam na poczatku, ze moge przyjac, ale musi poczekac z miesiac bo brat ma nawal roboty, a on, ze teraz ma ja zrobic! a ja mowie, ze nie moze teraz, bo jest kolejnosc przyjec i sie brat wkurzyl jak uslyszal przez tel, ze sie na mnie koles wydziera i pwoiedział, ze jesli on sie nie godzi na taki czas oczekiwania to w ogole jej poki co nie przyjmie...(niec che tu pisac za duzo, ale powoli wychodzimy z serwisu i temu brat nie przyjmuje juz nic procz tego co ma) ale tego nie chce kleintom mowic, bo zaczna sie plotki czemu) (BB 25.03.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/staraczki-2017-zapraszam.79199/page-403#post-13991985

Ja jestem załamana ... za parę dni owu, a tu telefon z przychodni od tego lekarza u którego się konsultowaliśmy przed Bożym Narodzeniem z posiewu wyszła jakaś infekcja o której pojęcia nie miałam, mam jechać po receptę... ten cykl w plecy, nawet abstrahując od tego co to za infekcja to na bank dostanę antybiotyk i coś dopochwowo :/ a pierun już cholernie długi jest, przy moich 40-dniowych cyklach to będą jakieś 2-3 miesiące w plecy (FM 25.03.2023). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=97778&st=80

No i ja kupilam ino u nas troszku jakby duzo drozsze niz u Was No i tam pisze jak byk-najpierw peeling potem serum potem krem.Skipne serum a peeling sobie kawowo cukrowy zrobie, Obaczym. (FM 19.03.2023). https://www.maluchy.pl/forum/Znalazlam-swoj-sposob-na-cellulit-i-grube-uda:)))-t47079.html

Warto nadmienić, że matki w grupach regionalnych niekiedy poruszają temat słownictwa, którym się posługują[99]. Większość z nich uważa, że warto pielęgnować tradycje regionalne, w tym językowe. Wśród nich jednak jedne są zdania, że nie wypada regionalizmów używać w miejscach publicznych, a drugie twierdzą, że można tak robić, bo najważniejsze są sam przekaz tekstu i jego zrozumienie. W większości przypadków widać, że matki, posługując się słownictwem charakterystycznym dla swojego regionu, utożsamiają się z miejscem swego pochodzenia i/lub zamieszkania, np.

tytuł wątku: śląskie mamunie zapraszam:)
(…)
Justyna848
Użytkownik
Dziewczyny jesli jestescie ze slaska to czy poslugujecie sie gwara czy raczej jest to dla Was cos osmieszajacego i nie chcecie tego sluchac, bo uwazaacie ze to wstyd?? U mnie to jest tak, ze w domu mowimy gwara, ale jednak jak wychodze do 'ludzi" to zawsze posluguje sie porawna polszczyzna. Pomimo tego, ze moj tata to czysty Polak, a ja "pokrojcowana" to mowie przy nim gwara, a on zawsze mowi, Smieszne to. Poza tym na studiach uczono nas abysmy pielegnowali gware bo zawsze to cos innego.
AniaB
Użytkownik
o fajnie że podałaś jakiś temat :)) może teraz te wątek się rozrusza troszkę!! jeśli o mnie chodzi to przez prawie całe życie mieszkałam w Zabrzu, ale w zasadzie nie umiem słowa po śląsku... po prostu u mnie w domu zawsze mówiło się po polsku a nie gwarą. Może dlatego że ojciec jest z poznańskiego? No i m.in. dlatego nie rozumiem też gwary śląskiej. Natomiast mój mąż, pochodzący z Krakowa właśnie gdzie teraz mieszkam, twierdził że jak się poznaliśmy to dla niego zaciągałam akcentem śląskim... więc w sumie to nie do końca wiem jak to ze mną jest ;)
Justyna848
Użytkownik
No ja niby tez zaciagam slaskim akcentem, bo ojciec mojego dziecka jest z Poznania i zawsze mi mowil ze cos smiesznie powiem, albo czasem wtracilam jakies slowko.
AniaB
Użytkownik
tylko że mnie po kilku latach mieszkania w Krakowie podobno już akcent zanikł ;) i mówię "neutralnie" (…).
Justyna848
Użytkownik
No a co myslisz o ludziach co mowia gwara?? Albo jak slyszysz kogos??

[99] W pierwszej części pracy przy okazji omawiania cech dyskursu CMC, zwrócono także uwagę na stosunek matek posługujących się językiem ogólnopolskim do używania na forach form dialektalnych czy też gwarowych.

Bo ja szczerze mowiac mysle sobie, ze w publicznym miejscu mozna sie pohamowac. I mi osobiscie jest wstyd
AniaB
Użytkownik
póki ktoś mówi taką gwarą że jestem w stanie go zrozumieć to nie ma problemu
AniaB
Użytkownik
a poza tym dobrze że są wciąż ludzie którzy posługują się gwarą śląską na co dzień bo przynajmniej nie zanika [ehh.... mój ojciec polonista zapewne zrobiłby teraz wykład nt gwary śląskiej i języka śląskiego czy to to samo czy nie ;)] (…) (FP 12.04.2023).

Używanie form dialektu jest również przedmiotem dyskusji matek, mieszkających za granicą. Kobiety najczęściej narzekają, że w obcym kraju nie potrafią posługiwać się odmianami języka:

dziamdziaki
Zaciekawiona BB
Die Perle- dobrze słyszeć Ja się tu jeszcze jakoś nie czuję swojo. Mieszkamy tu dopiero od września. Ten dialekt mnie dobija. Z niemieckim nigdy nie miałam problemu- urodziłam się w Niemczech, ale w NRW, gdzie mówią 'normalnie' (…) A tutaj teraz czuję się jak jakaś ułomna momentami No cóż. Jest praca, więc jesteśmy tutaj- z utęsknieniem czekam na lato! Teraz mamy raz chmurki, raz słonko.. (BB 25.03.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/pazdziernik-2013.63429/page-362#post-9719007
kooska29
Fanka BB :)
(…) po norwesku mowie, ale wciaz brakuje mi duzo do idealu. Rozumienie ich jest trudniejsze, bo kazdy ma swoj dialekt i czasami po prostu tragedia. (BB 25.03.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/maj-2013.60594/page-2513#post-10315290

Na analizowanych forach, oprócz dominującego stylu potocznego, występuje styl publicystyczny, pojawiający się w wypowiedziach redaktorów, piszących artykuły. Publicyści zachęcają tym samym matki do dyskusji na określony temat:

izabellamazurek
(offline)



Napisz wiadomość
Posty: 0

17-02-2009 10:15:03

Postęp medycyny sprawia, że przedwcześnie urodzone dzieci, nawet te po 22. tygodniu ciąży, ważące zaledwie pół kilograma, mają ogromne szanse na przeżycie. Nie wszystkie są narażone na choroby, większość nadrabia zaległości rozwojowe, chociaż nie można wykluczyć, że po latach nie ujawnią się niektóre skutki przedwczesnego porodu. (FeB 25.03.2023). https://ebobas.pl/artykuly/czytaj/115/zdrowie/wczesniaki-dzieci-przedwczesnie-urodzone



Jakie witaminy na wypadanie włosów są najkorzystniejsze po urodzeniu dziecka? Wiele kobiet narzeka, że ich włosy po ciąży tracą objętość i zdrowy wygląd. W czasie ciąży włosy były piękne i lśniące ze względu na działanie hormonów, a konkretnie estrogenów. Ich niski poziom wywołuje zwiększone wypadanie włosów. Czytaj więcej w artykule Jakie witaminy na wypadanie włosów? (FP 25.03.2023). https://forum.parenting.pl/topic/2141165-jakie-witaminy-na-wypadanie-wlosow/#comment-2141165

Napisano 8 Październik 2011

Wyekscerpowano także przykłady tekstów, w których występują elementy stylu naukowego. Dotyczą one przede wszystkim wypowiedzi ekspertów, udzielających forumowiczkom porad z określonej dziedziny:

Jan Sabliński
Ekspert
Szanowna Pani,
Decyzje w sprawach metod leczenia uszkodzeń ośrodkowego układu nerwowego (OUN) u dzieci powinni podejmować specjaliści neurolodzy-pediatrzy. Są podejmowane nieliczne próby kliniczne przeszczepiania komórek macierzystych w niektórych chorobach OUN. Do przeszczepienia w celach leczniczych muszą być stosowane komórki zgodne w zakresie antygenów transplantacyjnych. Istnieje małe prawdopodobieństwo aby dziecko Pani siostry miało komórki zgodne w tym zakresie. (FP 19.03.2023). https://forum.parenting.pl/topic/681588-komorki-macierzyste-a-niedotlenienie-mozgu/



Agata Skoworodko

Ekspertka babyboom.pl fizjoterapeutka

Witam,
objawy, które Pani opisuje najprawdopodobniej dotyczą rozejścia spojenia łonowego, które są zmianami fizjologicznymi i naturalnym procesem przygotowującym organizm do urodzenia dziecka i dzieją się zazwyczaj pod koniec ciąży ale mogą i wcześniej. Pod wpływem hormonu relaksyny dochodzi do rozluźnienia się struktur więzadłowych w okolicy miednicy (ale nie tylko - relaksyna działa na cały organizm) czyli w obrębie stawów krzyżowo biodrowych (to te po bokach kości krzyżowej) oraz spojenia łonowego. Dzięki temu w naturalny sposób poszerza się kanał rodny – Matka Natura jest wspaniała. Niestety mogą temu towarzyszyć objawy bólowe, o których Pani wspomina - są to bardziej objawy nad kroczem niż w samym kroczu i związane są ze zmianami pozycji - obracanie się w łóżku, wstawanie, chodzenie. (…) (BB 20.04.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/powitanie.89777/#post-15803324

Z analizy wynika, że na forach występują także teksty pisane w stylu artystycznym. Matki wykazują się inwencją twórczą i w swoich dyskusjach zamieszczają z różnych okazji wiersze. Poniżej zaprezentowano dwa przykłady tekstów napisanych z powodu śmierci dziecka oraz nieobecności na forum:

Czesc dziewczyny,strasznie smutno sie tutaj zrobilo,chce sie z wami podzielic moim wierszem po stracie,nikomu go nie czytakam,a nawet jak sama czytam to płaczę,Oddaję Ci Matko,co bylo najcenniejsze,Moje zycie,Weź Je w swoje ręce,Okryj plaszczem miłości,Tul Je do swojej piersi,spiewaj kołysanki,ktorych ja nigdy nie zaspiewam,Mow Im o mnie,ze zylam dla Nich,ze nie zapomne.Moje Serce,oddaję tobie Matko,wypelnione po brzegi wspomnieniami,Kiedyś przyjde,i zabiore moje zycie wraz z sercem,bo przeciez nie mozna zyc bez Serca!!..... (BB 25.03.2023). https://www.babyboom.pl/forum/temat/poronienia-nawykowe-leczenie-immunologiczne.63659/page-3344#post-14332967

Noproszę , na chwilkę zostawić "Was" bez opieki i tyle zaległości
milion sekund mnie nie było
znów się tyle wydarzyło
a że życia bez was nie ma
muszę dopaść komputera
i przeczytać wszystkie wątki
choć sklerozy już początki

więc duzio pisać muszę
bo inaczej się uduszę
i zapomnicie o mnie jeszcze "misie"
a to nie uśmiecha mi się (BB 25.03.2023).

Na forum *eBobas* zanotowano wątek zatytułowany *Mamuśki rymujące*, którego założyciel w taki oto sposób zachęca matki do pisania wierszy:

Kochane kobitki, tak pięknie Wam szło rymowanie na roczek eBobasa,a tu roczek dziś i już koniec rymowania w tamtym wątku...więc..ZAPRASZAM DO TEGO rymujcie o czym tylko wam sie podoba kochane oczywiście zapraszam nie tylko te osoby które rymowały na tamtym wątku, ale wszystkie które mają ochote sobie porymowac ! Buziaki!!! (FeB 25.03.2023).

A oto przykłady dwóch wierszy, należących do tegoż wątku:

Niech wątek znowu nam odżyje-
a każdy poete w sobie odkryje
Bo warto dzień ubarwić rymami
-takimi radosnymi,małymi myślami
Bo jak juz **Toja** wcześniej napisała
-brakuje nam tego naszego "wierszykowania" (FeB 25.03.2023).

Ja paskudnie się dziś czuję
Chyba sobie porymuję
Szósta klasa mnie dobiła
Bo się na test nie nauczyła
Wiatr okropny łeb urywał
I na serce źle mi wpływał
A gdy do domu dobrnęłam
O zabawki się potknęłam
Chciałam obiad w ciszy zjeść
Ale elektryk musiał wleźć
Suma rachunku mnie dobiła
I w złym nastroju pozostawiła
A na koniec wazon zbiłam
I się całkiem rozkleiłam
Więc wybaczcie, że tak truję
Może w rymach to wypluję (FeB 25.03.2023).

Styl publicystyczny i poetycki pojawiają się jednak w analizowanych wypowiedziach rzadko. Jak wyżej wspominano, dominuje styl potoczny.

3. Aspekty dyskursywne

3.1. Temat

Tematem globalnym omawianego dyskursu jest macierzyństwo, które można pojmować dwojako: po pierwsze, wiązać je z indywidualnymi doświadczeniami matki, czyli m.in. sytuacjami, zdarzeniami, w których bierze udział czy też decyzjami, które musi podejmować; po drugie, można traktować je jako instytucję, co wiąże się z podporządkowaniem się matki powszechnie panującym konwencjom (Aksamit 2019: 15).

Badając temat dyskursu na forach dla młodych matek, dokonano dwustopniowej analizy. W pierwszej kolejności badaniu poddano nazwy działów, poddziałów i wątków, a w drugiej kolejności rozmowy pomiędzy internautami. Większość przekazywanych informacji, która zgodna jest z tematem właściwym dotyczy: ciąży, starania się o dziecko, rozwoju, wychowania, żywienia, spędzania wolnego czasu, edukacji. Wymienione zagadnienia należą do tych najczęściej powtarzających się na analizowanych forach.

Uporządkowana struktura forum ma niezwykle istotne znaczenie z punktu widzenia analizy tematu dyskursu. Wśród dziesięciu badanych forów osiem składa się z działów i poddziałów narzuconych przez administratora, a pozostałe dwa tworzą jedynie działy[100]. Nazwy działów i poddziałów są kontrolowane przez założycieli tychże forów, z tego też względu można uznać, że są one przemyślane, a tym samym odpowiadają głównej tematyce. Wydaje się z kolei, że wątki zamieszczane przez internautów, oprócz tego, że powinny odpowiadać tematowi globalnemu, a tym samym działom i poddziałom, mogą być podyktowane spontanicznością czy też względami emocjonalnymi i tym samym zostać zapisane w niewłaściwych miejscach. W tym miejscu należy zaznaczyć, że w regulaminach niektórych forów są zapisane zasady tworzenia wątków, np.: „1. Najpierw należy zastanowić się na które forum tematyczne powinien trafić Twój post. Każde podforum posiada pewien zakres tematyczny, który musi być przestrzegany przez użytkowników podczas umieszczania na nim swoich postów. O tym, jakiemu tematowi poświęcone jest dane forum, możemy wnioskować z nazwy, komentarza, oraz z zamieszczonego na nim ogłoszenia precyzującego zasady i tematykę. Jeśli temat nie pasuje do żadnego z działów tematycznych, temat należy umieścić na podforum "Na każdy temat" — tam zasady są najmniej rygorystyczne. 2. Ważną sprawą jest właściwe zatytułowanie naszego posta, tak by tytuł odzwierciedlał zawartość

[100] Wśród nich zanotowano forum *My Mamy* (https://mymamy.pl/forum-e-mama), w którym wyjątkowo działy stanowią tematy dodane przez internautów, lecz pojawienie się ich na liście jest uwarunkowane zaakceptowaniem przez administratora.

wiadomości 3. Sami wybraliśmy temat, więc starajmy się go trzymać w swoich wypowiedziach. Wypadałoby też aktywnie uczestniczyć w wywołanej naszą wiadomością dyskusji…”[101].

Poniższa tabela prezentuje nazwy badanych forów oraz wchodzące w ich skład działy i poddziały[102].

Podkreślone nazwy stanowią tematy poboczne, a więc takie, które nie do końca odpowiadają tematowi globalnemu. Do tematu globalnego zaliczono te działy i poddziały, które bezpośrednio dotyczą macierzyństwa, czyli ewidentnie wskazują na to ich nazwy oraz te, które powszechnie uznaje się za nierozerwalnie z nim związane, np. zapewnienie dziecku bezpieczeństwa czy też dostępu do edukacji. Jako tematy poboczne potraktowano te tytuły, które równie dobrze mogłyby pojawić się na innych forach tematycznych, np. *Porady psychologa* czy też *Zdrowie i pielęgnacja oraz dobra forma*. Analizie nie poddano nazw związanych z kwestiami organizacyjnymi, technicznymi i promującymi forum, gdyż nie dotyczą one tematu *stricte* globalnego, a raczej działania forum.

Nazwa forum	Nazwa działu	Nazwa poddziału
Mamo to ja	*Konkursy, testy, opinie*	*Konkursy i Testy na MamoToJa.pl* *Kosmetyki dla dziecka* *Kosmetyki dla mamy*
	Czekając na dziecko	*Starania o dziecko* *Ciąża i poród*
	Twoje dziecko	*Niemowlę, karmienie noworodka* *Zdrowie i pielęgnacja dziecka* *Wychowanie i nauka dziecka* *Czas wolny z dzieckiem*
	Czas dla mamy	*Rozrywka, pogaduchy, wiadomości* *Intymne związki, rozwody, samotni rodzice* *Kuchnia - Przepisy kulinarne* *Zdrowie i uroda* *Praca, Prawo, Biznes* *Wakacje, podróże, święta, prezenty*
		Zakupy dla dzieci, ciężarnej mamy i niemowlaka

[101] (https://www.maluchy.pl/forum/index.php?act=boardrules FM 25.04.2021).
[102] Nazwy forów, działów i poddziałów zapisano z zachowaniem ich oryginalnej pisowni.

	Zakupy	*Zakupy dla mamy, taty, domu i ogrodu*
	MamoToJa.pl - sprawy serwisu	*Techniczne forum - Mamotoja.pl*
	Archiwum	*Pneumokoki - wątek ekspercki* *Szczepienia: pytania? Wątpliwości?* *Zapytaj eksperta!* *Porady eksperta PKO* *Porady położnej* *Porady psychologa* *Rodzicielstwo blisko natury* *Porady doradcy laktacyjnego* *Porady dietetyka* *Zielono mi* *Szyjemy dla dzieci* *Porady pediatry* *Porady ginekologa* *Zostań autorką miesięcznika MRM* *Konkursy zakończone* *15 lat „Mamo, to ja”* *Wasze zdjęcia w miesięczniku MRM* *Wasze rysunki w miesięczniku MRM* *Bazar informacji*
Parenting	*My i nasze dzieci*	*Kącik dla mam* *Przedszkolaki* *Uczniowie, Nastolatki* *Maluchy* *Noworodki i niemowlaki* *Kącik dla Tatusiów*
	Eksperci	*Rehabilitacja dzieci* *Interpretacja badań diagnostycznych* *Psycholog* *Krew pępowinowa* *Dietetyk* *Pytania do pediatry* *Owsica i inne choroby pasożytnicze – zapytaj pediatrę* *Zapytaj dermatologa*

	Przyszli rodzice	*W oczekiwaniu na bociana* *9 miesięcy, ciąża* *Szpitale*
	Nasze problemy	*Gdy bocian się spóźnia* *Poronienie* *Prośba o pomoc* *Kącik zadumy*
	Po godzinach	*Ankiety, sondy* *O wszystkim* *Zdrowie i pielęgnacja oraz dobra forma* *Kulinarnie* *Opiekunki, nianie* *Humor i hobby oraz gry i zabawy* *Życzenia, gratulacje* *Konkursy* *Dziś pytanie - dziś odpowiedź* *Zakupy i prezenty* *Aktualności* *Nasz dom, nasza przestrzeń i nasze zwierzęta*
	Powitanie, sprawy techniczne	*Rady i porady* *Przywitaj się* *Komunikaty*
Forum dla mam	*My i nasze okolice*	*Skąd jesteśmy* *Wakacje*
	Artykuły	*Nowe artykuły w portalu*
	Zaglądnij tu koniecznie	*Słowo od Administratorki* *Przywitajmy się*
	Świat mamy	*Zdrowie i samopoczucie na co dzień* *Uroda czyli piękna mama* *Modna mama* *Mama w związku* *Mama samotna* *Zgrabna mama* *Mama w kuchni* *Praca, kariera, firma i finanse* *Hobby i rozrywka* *Seks*

		<u>Luźne rozmowy</u>
	Ciąża	*Staramy się o dziecko, czyli planowanie ciąży* *Problemy z zajściem w ciążę* *Zdrowie, samopoczucie i odżywianie w ciąży* *Aktywność i uroda w ciąży* *Seks i uczucia w czasie ciąży* *Wybieramy imię dla dziecka* *Wyprawka dla dziecka* *Szpitale, lekarze, położne* *Poród, kiedy rodzisz?* *Ciąża nieprawidłowa* *Poronienie*
	Noworodek	*Bezpośrednio po porodzie* *Zdrowie i pielęgnacja noworodka* *Żywienie noworodka* *Wcześniaki* *Formalności po porodzie*
	Niemowlę	*Zdrowie i pielęgnacja niemowlęcia* *Żywienie niemowlęcia* *Rozwój niemowlęcia* *Bezpieczeństwo niemowlęcia* *Zabawy dla niemowląt*
	Małe dziecko (od 1 do 3 lat)	*Zdrowie małego dziecka* *Żywienie malucha* *Rozwój, wychowanie i bezpieczeństwo małego dziecka* *Mama wraca do pracy* *Zabawy małego dziecka* *Maluch na swoim*
	Przedszkolak (od 3 do 6 lat)	*Zdrowie przedszkolaka* *Żywienie przedszkolaka* *Wychowanie i bezpieczeństwo przedszkolaka* *Zabawy przedszkolaka* *Wybór przedszkola*

	Starsze dziecko (od 6 do 11 lat)	*Zdrowie starszego dziecka* *Żywienie starszego dziecka* *Wychowanie i bezpieczeństwo starszego dziecka* *Wybór szkoły – opinie/sugestie* *Dziecko w szkole*
	Nastolatek (od 11 do 19 lat)	*Zdrowie nastolatka* *Żywienie nastolatka* *Wychowanie i bezpieczeństwo nastolatka* *Córka - trudne rozmowy* *Syn – trudne rozmowy*
	Dużo starsze dzieci (19+)	*Mama dorosłego dziecka*
	Więcej o dzieciach	*Mamy adopcyjne* *Dziecko niepełnosprawne* *Bliźniaki, trojaczki, czworaczki i więcej*
	Techniczne i spam	*Sugestie działów* *Spam*
BabyBoo	*Pytania i odpowiedzi*	*Temat tygodnia* *Koronawirus. Pytania, odpowiedzi, wsparcie* *Potrzebuję porady* *Pytanie tygodnia*
	Fora eksperckie babyboom.pl	*BB położna radzi mamom* *BB psycholog dziecięcy radzi mamom* *BB psychodietetyczka radzi mamom* *BB fizjoterapeutka kobieca radzi mamom*
	Fora ciążowe	*Ciąża, poród, połóg* *Staramy się* *Adopcja* *Ciąża po poronieniu* *Ciąża po in vitro* *Ciąża po inseminacji* *Przyszłe mamy* *np. Listopadowe mamy 2021* *Mój poród* *Mamusie bliźniąt, trojaczków i …*

		Rozmowy o seksie *Młodziutkie mamy* *Galeria brzuszków* *Poleć szpital, lekarza, położną* *Gratulacje* *Mamy z różnych miejscowości* *np. Białystok* *Mamy wędrowniczki*
	Nasze dzieci	*Noworodek* *Wcześniaki* *Niemowlaki* *Rozwój i zabawy* *Zdrowie* *Mamuśkowo* *Żywienie* *Spanie* *Pielęgnacja* *Roczniaki i dwulatki* *Trzylatki* *Przedszkolaki* *Początek szkoły* *Mamy nastolatków* *Wielodzietni* *Rodzeństwo* *Dzieci rok po roku* *Jedynacy* *Dzieciaczki* *Wychowanie* *Dzieci urodzone w 2002* *Dzieci urodzone w 2003 (itd.)* *Możesz pomóc … zobacz* *Zdrowe dziecko* *Plotki wózkowo-koleżeńskie* *Dzieci kochane bardzo*
	Fora zamknięte	
	<u>Plotki i pogaduszki</u>	*Przedstawiam się* *<u>Drzwi do lodówki</u>* *<u>Niezbędnik podróżnika</u>* *W co się bawić?*

m		*Miejsca przyjazne dzieciom* *Moje hobby* *Hobby - książki* *Hobby - gotowanie* *Hobby - rękodzieło* *Hobby – szycie* *Ankiety* *Rozmowy o wszystkim* *Pogaduszki*
	Testy produktów	*Przetestowane przez BB Mamy*
	Yami, yami kilka słów o odżywianiu	*Karmienie piersią* *Jedzeniowe ABC* *Kuchnia alergika*
	Zdrowie i uroda	*Duże jest piękne* *Zdrowa mama* *Modowe porady i inspiracje…* *Ładna mama* *Diety, diety*
	Związki rodzinne	*Relacje rodzinne* *Forum dla Taty* *Samotni rodzice* *Macochy* *Rodzinki zza granicy* *Mamy z Austrii* *Mamy z UK (itd.)* *Mamy będące w domu* *Eko – rodzina* *Mamy pracujące* *Mamusie Aniołków* *Zwierzenia* *Rodzinne porady*
	Kącik zadumy	*Pożegnania* *Poronienia* *kosz* *Archiwum „poronienia”*
	Ogłoszenia	*Polecam – Odradzam* *Tu zapytaj* *Kupię* *Sprzedam*

	Kupię, sprzedam, informuję o ...	*Oddam* *Żłobki/Przedszkola* *Nianie*
	Administracja	*Jak korzystać z forum* *Testy* *Propozycje*
	Forum redakcyjne	*Redakcja*
Na obcasach	*Forum kobieta*	*Być kobietą* *Moda, makijaż i fryzury*
	Forum Ciąża i Poród	*Przed Ciążą, czyli chcemy mieć dziecko* *Ciąża, czyli nasze 9 miesięcy*
	Forum dziecko	*Kącik dla rodziców* *Noworodki i niemowlęta* *Pierwsze kroczki, czyli roczek za mną!* *Mam dwa latka, dwa i pół* *Przedszkolaczki* *Szkolniaki fajne dzieciaki* *Starsze dziecko*
	Forum Zdrowie	*Ogólnie o zdrowiu* *Ginekologia - Położnictwo* *Zdrowie dziecka* *Fitness, Diety i odchudzanie*
	Forum Kulinarne	*Kuchnia - ulubione miejsce w domu ;-)*
	Forum ogólne	*Nasze hobby* *Mieszkanie i dom* *Prawo, praca i polityka* *Pozostałe*
Mama klub	*Poznajmy się* *Ciąża i poród* *Niemowlę i małe dziecko* *Przedszkolak* *Mama i Tata* *Zdrowie* *Na każdy temat* *Giełda*	----------
My mamy	*Metoda Montessori* *Problemy z zasypianiem* *Czy warto stosować emolienty?*	

	Kraków – fajne miejsca z dziećmi *Pierwsze wakacje z dzieckiem* *Kolki* *Nocnikowanie – kiedy warto zacząć?* *Karmienie piersią*[103]	
eBobas	*Zasady korzystania z forum eBobas.pl*	*Administracja*
	Ciężarne, mamy z dziećmi, starające się o dziecko	*Kobiety w ciąży* *Mamy z dziećmi* *Starające się o dziecko*
	Nie tylko o bobasach	*Jesteś mamą, jesteś fit!* *Jesteś mamą, jesteś piękna!* *Kącik humoru* *Książka kucharska*
	Bocianowo. Wszystko o ciąży	*Planowanie ciąży. Starania o dziecko* *Ciąża. Dziewięć miesięcy. Czterdzieści tygodni*
	Nasze bobasy. Noworodek. Niemowlak. Małe dziecko.	*Karmienie niemowląt i małych dzieci* *Wychowanie dziecka* *Higiena i pielęgnacja noworodka i niemowlaka* *Choroby niemowląt i małych dzieci* *Nianie, żłobki, przedszkola, szkoły*
	Tutaj pomagamy	*Pomocny eBobas*
	Poleć innym	*Jak wybrać najlepszy szpital na poród* *Ginekolodzy* *Położne* *Szkoły rodzenia* *Pediatrzy. Lekarze specjaliści dziecięcy.*
	Dyskusje związane z artykułami	*Bobopedia* *Ciąża* *Eporadniki* *INNE* *Wiadomości*

[103] Są to przykładowe tematy, stanowiące wątki zamieszczane przez internautów. Jak już zostało wspomniane, forum *My mamy* nie ma podziału na działy czy też poddziały, jego strukturę tworzą głównie tematy przedstawiane przez matki.

		Noworodek (dziecko 0-3 miesiące) *Niemowlę (dziecko 4 - 12 miesięcy)* *Piaskownica (1-2 lata)* *Karuzela (3-5 lat)* *Elementarz (6-8 lat)*
	Dyskusje o wyborze imienia dla dziecka	*Kalendarz ciąży*
	Archiwum	*Butelka, naturalnie!* *Philips AVENT radzi Mamom* *Stare wątki* *Szkoła Karmienia Philips Avent* *Życzenia na Dzień Dziecka*
eDziecko	*Fora regionalne*	*Warszawa* *Dolnośląskie* *Kujawsko-pomorskie* *itd.*
	Ciąża i poród	*Dla starających się* *W oczekiwaniu* *Szpitale* *Poronienie* *Ciążowe brzuszki* *Cesarskie cięcie* *Ciąża i poród* *Dobry poród* *Niepłodność* *Psychologia ciąży i porodu* *Trudna ciąża* *Wszystko o imionach* *Ciąża leki* *być w ciąży po 40* *Od planowania do macierzyństwa* *starające się o dzieci* *udane in vitro - wątek ciążowy*
	edziecko	*eZabawy* *Karmienie piersią powyżej roku* *Kawałek szmaty – chusty i …* *Książki dziecięce, młodzieżowe* *Małe dziecko*

		Niemowlę *Bliźniaki i więcej* *Pomocne emamy* *Przedszkola* *Starsze dziecko* *Podróże z dzieckiem* *Wózki Dziecięce – Wózkomania* *Wychowanie* *Żłobki* *ZABAWKI* *Dzieciaki ze szkół muzycznych* *Dziecięce dolegliwości* *Dziecko WRAŻLIWE* *KLUB IMION* *Nasze dzieci – pamiętniki* *Rówieśnicy* *Wcześniaki* *Wybiórczość pokarmowa u dzieci* *Wychowanie w wierze*
	eRodzice	*Województwa* *Śląskie* *Warszawa* *Łódzkie* *Małopolskie* *Pomorskie* *Kujawsko-pomorskie* *Lubelskie* *Lubuskie* *Wielkopolskie* *Dla starających się* *emama* *etata* *emagiel* *Zakupy* *Wózkomania* *Klub Mam Pracujących* *Klub Matek Wyrodnych* *Mamy Dzieci Niepełnosprawnych* *Matki niejadków – grupa wsparcia* *Oszczędzamy*

		Rodziny WIELODZIETNE z wyboru. *Samodzielna mama* *Życie rodzinne* *Paka ze „staraka”* *Kupię, sprzedam, oddam, zamienię* *Sprzedam/Kupię-pozostałe!!!* *oddam/przyjmę/sprzedam/kupię* *###***###*[104] *Mama cud* *Anonimowe Matki Cycoholików ;)* *Ojcowie samotni* *PolCafe.de* *Z dala od Polski* *...* *„macochy” ;)* *@ Wirtualna rodzinka* *@ WYPRZEDAŻE, PROMOCJE @* ****WESOŁE MAMUŚKI***☺* ***Wesołe Mamuśki Intymnie*** *Cała ja - Cały mój świat...* *Ciotki Klotki* *dla e-mam nieziejących jadem* *DNS-ki i 500-tki ...* *DOJRZAŁA MAMA ...* *Dorr-selection :P* *Dzidzie z Madalińskiego* *eMBeTowianki*

[104] Duża część poddziałów na forum *eDziecko* ma charakter ukryty bądź zamknięty. Wśród nich te nazwy, które nie wskazują na temat, a po kliknięciu w nie nie pojawiają się ich opisy, np. *WTF* lub występują, ale nie precyzują tematu, np. poddział *PWA :-)*, którego opis brzmi: „ Forum prywatne, zamknięte. TO JUŻ DWANAŚCIE LAT!!! :-) NIE PRZYJMUJEMY NOWYCH OSÓB’’, zaliczono do tematu globalnego. Analizie zaś poddano nazwy, opatrzone dodatkowymi informacjami. Do tematu pobocznego zaliczono, np. poddział *Poza manią*, którego opis jest następujący: „ Miejsce spotkań dziewczyn, które połączyła jedna mania. To tu możemy pogadać o wszystkim Poza Manią oczywiście ;)’’ (FeDz 12.09.2021), https://forum.gazeta.pl/forum/f,121162,Poza_mania.html. Do tematu globalnego natomiast dołączono poddział, np. *eMBeTowianki*, którego opis wskazuje na to, że treści w nim zawarte odnoszą się do macierzyństwa: „To forum jest "Naszym małym miejscem" w wirtualnym świecie, gdzie dzielimy się swoimi radościami i smutkami.Tutaj narzekamy na mężów, na teściowe, nawet na własne dzieci. Ale żeby nie było - czasami ich chwalimy ;). W tym miejscu styka się normalność z "patologią" ;). Wspieramy się nawzajem i pomagamy, kiedy pomoc jest potrzebna. Mamy swoją własną cukiernię - codziennie serwujemy kawę i pyszne "ciacha". Przyjmujemy tylko osoby z długim stażem i sporym dorobkiem na Gazeta.pl’’ (FeDz 12.09.2021). https://forum.gazeta.pl/forum/f,91824,eMBeTowianki.html

		Forum rodzicow w Holandii *Foteliki Samochodowe* *Groszkowe Mamy* *Jako Mamy i Nie-Mamy* *już niesama mama* *Województwa (9 forów)* *Kawiarnia pod bocianem* *Koczkodan i spółka* *Kolonie dla najmłodszych* *KOSZALIŃSKIE MAMUSIE:)* *Krasnoludki* *Królowe Matki* *KUCHENNE POGADUCHY* *KWA* *lutówki po godzinach ®* *Łódzkie mamy...i nie tylko....* *Macierzyństwo po stracie* *Mama-KaOwiec:)* *MAMUSIE 2007* *MAMUSIE 2007 INTYMNIEJ* *Mamusie 2009* *Mamusiowa "sielanka";)* *Mamuśki cudownych dzieci* *Mamy dzieci z lipca 2004* *Mamy i ciężar. ze Skierniewic* *Mamy Nietypowe* *Mamy w gumofilcach ;)* *mamy z BB i okolic . cicho sza* *mamy z krakowa* *Mamy z Poznania - zamknięte* *mamy z terminu czerwiec 2012* *Marcówkowe pogaduchy :)* *Matki, Żony i Kochanki* *Między Nami Lipcówkami :-)* *MK* *Nastoletnie dzieci...* *Nasza przystań* *NaSzE zAcIsZe* *NIEZALEŻNE (Powrót :P)*

		Niezła mama *No To Pięknie! MAMUŚKI... ;)))* *patchwork'owa rzeczy-w-istość* *Pielucha.Cafe* *Pocianowo* *P o c z e k a l n i a* *Pogaduchy u Kaczuchy* *Poza manią* *Przedszk*Żłobki*Szkoły*LUBLIN* *PWA :-)* *Rodzice* *Rodzice Off-Road* *Rodzice we Włoszech* *Rodzina adopcyjna* *Sama Mama* *słomiane wdowy* *Styczniowe mamy 2010 i dzieci* *Ślaskie mamusie...o wszystkim.* *Świnie w kosmosie* *Toruń-Kącik Rodziców i Dzieci* *U.f.m.z.B.* *Wiedźmowo* *WIELE DZIECI I INNI* *Wieloraczki* *Witajcie w Naszej Bajce...* *Womitorium* *Wrocławskie Mamuśki* *W STRONĘ SŁOŃCA* *wyGODNE i WyŁADowane* *X Zlot Lipcówek :) JUBILEUSZ* *zaufane miejsce* *Zawieszone* *Żobki/przedszkola Łódz i ...*
	Fora z udziałem ekspertów	*Życie rodzinne* *Karmienie piersią* *Pielęgnacja skóry* *Zdrowie małego dziecka* *Opieka i pielęgnacja* *Alergie*

		Dobry poród *Karmienie piersią* *Psychologia ciąży i porodu* *Rozszerzanie diety* *Wychowanie bez porażek*
	Pielęgnacja i zdrowie	*Alergie* *Dysplazja stawów biodrowych* *Dzieci słabowidzące* *Jedzenie* *Inny Świat* *Karmienie piersią po roku* *Karmienie butelką* *Opieka i pielęgnacja a rozwój dziecka* *Opóźnienie mowy* *Pielęgnacja skóry dziecka* *Rehabilitacja dzieci* *Rozszczep Wargi i Podniebienia* *Zaburzenia słuchu i mowy* *Zdrowie dziecka* *Sanatorium Cegielski Dąbki* *Chore dziecko* *"NACZYNIAKI".* *afazja* *Agenezja ciała modzelowatego* *ALERGIA - ASTMA ALERGICZNA* *Dieta bezglutenowa* *Dystrofia Duchenne'a* *Dzieci wolniej rozwijające się* *Epilepsja = Padaczka u dzieci* *NAJLEPSI PEDIATRZY* *OPARZONE DZIECI* *poród domowy* *Reflux moczowy, ZUM, wady* *świerzb* *Wodonercze, refluks, nerki ...* *Zespół Hellp*
		Rodzice 2016 *Rodzice 2015*

	Rodzice Rówieśników	*Rodzice 2014* *(itd.)*
Maluchy pl	*przeczytaj koniecznie*	*powitanie od administratora* *przywitajmy się* *sprawy techniczne* *życzenia* *„maluchowe" spotkania na żywo* *ZLOT 2019 ☺*
	maluchy	*starania o dziecko* *ciąża i poród* *zdrowie i pielęgnacja dziecka* *wychowanie* *propozycje tematów, artykułów i porad* *na każdy temat* *przedszkolaki* *uczniowie* *bliźniaki, czyli podwójne szczęście* *karmienie piersią* *karmienie butelką* *lekarze*
	czas dla mamy	*piękna mama* *zdrowa mama* *psyche* *babskie pogaduchy ;-)* *nasza twórczość (radosna i nie tylko)* *forumowiczki – rówieśniczki*
	nasze problemy	*Poronienia* *niepłodność i problemy z zajściem* *w ciążę* *wcześniaki* *mały alergik*
	samo życie	*rodzicielstwo w pojedynkę* *adopcja i rodziny zastępcze* *dola ojca, czyli męskie sprawy :)* *mniam, mniam* *kącik coolturalny* *prawo i pieniądze* *co warto, czego nie warto*

		praca *zdjęcia*
	Pomagamy	*akcje pomocy* *1%* *aukcje charytatywne*
	Hobby	*dom, mieszkanie i samochód* *ogród i działka* *zwierzaki*
	aktywna rodzina	*fitness i siłownia* *biegi* *rower* *narty* *pływanie* *żeglarstwo* *jeździectwo*
	czas na wypoczynek	*Góry* *nad morzem* *jeziora* *agroturystyka* *inne*
	Sklepik	*Sprzedam* *kupię* *oddam/wezmę/zamienię*
	grupy regionalne	*Dolnośląskie* *kujawsko-pomorskie (itd.)*
	Polonia	*mamy z UK* *mamy z Niemiec (itd.)*
	na wesoło	*moje dziecko powiedziało* *dowcipy* *gry i zabawy*
	nasze równolatki	*rok urodzenia 2018* *rok urodzenia 2017 (itd.)*
	grupy wsparcia	*trudne starania o dziecko* *życiowe zakręty* *nasze starszaki* *trudne rodzicielstwo*

Tabela nr 1: Nazwy badanych forów ich działów i poddziałów

Źródło: fora: *Mamo to ja*, *Parenting*, *Forum dla mam*, *Baby Boom*, *Na obcasach*, *Mama Klub*, *My Mamy*, *eBobas*, *eDziecko*, *Maluchy*

3.1.1. Nazwy działów i poddziałów właściwych forów

W obrębie tematów pobocznych wyróżniono nazwy działów i poddziałów, które podzielono na dwie grupy, a mianowicie nazwy ogólne — na tyle pojemne znaczeniowo, że mogą skupiać w swym zasięgu wątki o różnorodnej tematyce oraz nazwy, które bezpośrednio wskazują na temat poboczny. Najwięcej wyodrębniono nazw poddziałów, które wyraźnie odnoszą się do tematu pobocznego.

Typ nazwy	Nazwa działu	Nazwa poddziału
Nazwy ogólne	*Plotki i pogaduszki, Forum ogólne, Na każdy temat, Nie tylko o bobasach, Hobby, Forum Kobieta; Forum ogólne; Po godzinach, Samo życie, Hobby; Nasze problemy; Po godzinach; Plotki i pogaduszki; nasze problemy; samo życie; na wesoło; grupy wsparcia.*	*Rozrywka, pogaduchy, wiadomości; Bazar informacji, O wszystkim, Luźne rozmowy, Być Kobietą, babskie pogaduchy ;) Inne, Kącik humoru, Pozostałe, Zwierzenia, Porady; Aktualności; Rozmowy o wszystkim; Pogaduszki; INNE; Wiadomości; na każdy temat; forumowiczki – rówieśniczki; kącik coolturalny; co warto, czego nie warto; życiowe zakręty; Nasza przystań; NaSzE zAcIsZE; POCZEKALNIA; Poza manią; Śląskie mamusie… o wszystkim; Wiedźmowo; Zawieszone; Inny Świat; KUCHENNE POGADUCHY; NIEZALEŻNE (Powrót :P); Pogaduchy u Kaczuchy; PolCafe.de; Świnie w kosmosie; Ciotki Klotki; Z dala od Polski; PolCafe.de*
Nazwy, które bezpośrednio wskazują na temat poboczny	*Zakupy; Yami, yami, kilka słów o odżywianiu; Zdrowie i uroda; Kącik zadumy; Ogłoszenia; Forum Kulinarne; Zdrowie; Giełda; Kuchnia; Zdrowie; Hobby; Pomagamy; czas na wypoczynek;*	*Kuchnia – Przepisy kulinarne; Zdrowie i uroda; Praca, Prawo, Biznes; Wakacje, podróże, święta, prezenty; Szczepienie: pytania?; Porady eksperta PKO; Porady psychologa; Porady dietetyka;*

	sklepik; Pielęgnacja i zdrowie.	*Zielono mi; Interpretacja badań diagnostycznych; Psycholog; Dietetyk; Zapytaj dermatologa; Szpitale; Prośba o pomoc; Kącik zadumy; Zdrowie i pielęgnacja oraz dobra forma; Kulinarnie; Humor i hobby oraz gry i zabawy; Życzenia, gratulacje; Zakupy i prezenty; Wakacje; Zdrowie i samopoczucie na co dzień; Praca, kariera, firma i finanse; Hobby i rozrywka; Drzwi do lodówki; Niezbędnik podróżnika; Moje hobby; Hobby – książki; Hobby – gotowanie; Hobby – rękodzieło; Hobby – szycie; Jedzeniowe ABC; Kuchnia alergika; Modowe porady i inspiracje…; Mieszkanie, dom, Prawo, praca i polityka, Fitness, diety, odchudzanie; Zwierzenia; Polecam – Odradzam; Kupię; Sprzedam; Oddam; Ogólnie o zdrowiu; Fitness, Diety i odchudzanie; Kuchnia – ulubione miejsce w domu ☺; Nasze hobby; Mieszkanie i dom; Moda, makijaż, fryzury; Kącik humoru; Książka kucharska; lekarze; psyche; mniam, mniam; prawo i pieniądze; praca; zdjęcia; akcje pomocy 1%; aukcje charytatywne; Książka kucharska; dom, mieszkanie i samochód; ogród i działka; zwierzaki; fitness i siłownia; biegi; rower; nart; pływanie; żeglarstwo; jeździectwo; góry; nad morze; jeziora; agroturystyka; sprzedam; kupię; oddam/wezmę/zamienię;*

		dowcipy; gry i zabawy; Diety, diety; Nasz dom, nasza przestrzeń, nasze zwierzęta; Szpitale; Wszystko o imionach; KLUB IMION; emagiel; Zakupy; Oszczędzamy; Kupię, sprzedam, oddam, zamienię; Sprzedam/Kupię – pozostałe!!!; oddam/przyjmę/sprzedam/kupię; @WYPRZEDAŻE, PROMOCJE@; słomiane wdowy; Alergie; Jedzenie; Dysplazja stawów biodrowych; Rozszczep Wargi i Podniebienia; Zaburzenia słuchu i mowy; Sanatorium Cegielski Dąbki; "NACZYNIAKI"; Afazja; Agenezja ciała modzelowatego; ALERGIA – ASTMA ALERGICZNA; Dieta bezglutenowa; Dystrofia; Duchenne'a; NAJLEPSI PEDIATRZY; Reflux moczowy, ZUM, wady; świerzb; Wodonercze, refluks, nerki ...; Zespół Hellp.

Tabela nr 2: Analiza nazw działów i poddziałów właściwych forów

Źródło: analizowane fora

W przykładach jako pierwszą podano nazwę działu, następnie poddziału i dopiero wątku/wątków. Przykłady wątków, które znalazły się w działach i/lub poddziałach o tematyce ogólnej to: Świat mamy → [105]Luźne rozmowy → Poznań sprzedaż nieruchomości; Urządzanie biura; Gdzie kupujecie fajne perfumy?; Skup aut; Koniec 500+; Zlewozmywak dwukomorowy; Hej Wam szukam kleju do butów; pomoc dla Marka; Kancelaria w Będzinie (FdM); Forum Kobieta → Być kobietą → Leczenie

[105] Strzałka ta wskazuje na nazwę poddziału oraz wątku/wątków, znajdujących się w danym dziale.

migreny botoxem — można?; Sklepy internetowe z bielizną; pierścionki zaręczynowe; mój chłopak mnie popchnął; Pomysł na biznes — fotografia; ortodonta Warszawa; rozwód. pomóżcie się pozbierać; co na lwią zmarszczke?!; związek z obcokrajowcem — tak czy nie? (NO); Dyskusje związane z artykułami → Wiadomości → Bezpieczne zakupy w Internecie; Dieta i probiotyki zapobiegają astmie; Jak poradzić sobie z kolejką do leczenia?; Jan Paweł II. Papież, który kochał dzieci; Leki steroidowe przyczyniają się do osteoporozy w każdym wieku; Polacy palą przy dzieciach. Polki palą w ciąży. Czas na zmiany; Czy zabronią sprzedawać przedszkolakom i uczniom śmieciowe jedzenie?; Dysfunkcje biorą się z braku wystarczającej dawki ruchu; Troskliwy tata wychowa troskliwego tatę (FeB).

Zanotowano przykład rozmowy, w której moderator zwraca się z prośbą do użytkowników, aby nie nadużywali korzystania z poddziału *Na każdy temat*:

- Witam
Pojawia się w dziale "na każdy temat" bardzo wiele wątków, z dopiskiem "proszę nie przenosić przez .... (jakiś czas, kilka dni itd.), wątków, które powinni znaleźć się w zupełnie innych działach forum. Rozumiemy, że mogą zdarzyć się sytuacje wyjątkowe ale prosimy nienadużywanie tej możliwości. Rozpoczynanie wątków w odpowiednich działach (jest ich dużo i przybywają nowe na prośbę użytkowników) sprawia, że forum jest przejrzyste i czytelne a tym samym łatwiej jest znaleźć pomoc i odpowiedzi na konkretne pytania. Pozdrawiam Ewa
-Niestety, ale czasami w odpowiednich działach nie zagląda prawie nikt, tylko od czasu do czasu, a czasami jest potrzebna natychmiastowa porada. Ale ja osobiście wezmę sobie to do serca, aby nie nadużywać tego icon_smile.gif
- CYTAT Niestety ale czasami w odpowiednich …
- Tak owszem bywa, ale też np. dział "zdrowie i pielęgnacja dziecka", jest popularny. Co więcej, zazwyczaj szybciej i łatwiej tam dostać odpowiedź niż na "na każdy temat". A mimo to, tutaj pojawiają się wątki z prośbą o nieprzenoszenie, które powinny znaleźć się tam.
- CYTAT Rozpoczynanie wątków …
- Jak dla mnie to nawet za dużo tych podfór, nie wiem czy dzięki temu forum jest bardziej przejrzyste, czy robi się większy chaos (czasem jeden temat pasuje do kilku podfór, nie wiadomo gdzie go umieścić/szukać), ale skoro większości tak pasuje to ok icon_smile.gif.
Prawdą jest, że sama przeglądam głównie "na każdy temat", dużo rzadziej inne podfora, chyba że przez opcję "zobacz nowe posty". Ale używając tej opcji też łatwo nowy temat przeoczyć, bo gubi się między rówieśniczymi i sprzedam, któych jest sporo, a w które nie wchodzę (no czasem w sprzedam icon_wink.gif) (...) (FM 25.04.2021). (https://www.maluchy.pl/forum/Prosba-t89782.html).

Z powyższego fragmentu dyskusji wynika, że forum traktowane jest jako wspólne dobro, o które wszyscy powinni dbać i szanować zasady korzystania z niego. Jednak widzimy rozbieżność zdań pomiędzy zarządzającymi a użytkownikami. Według moderatorów podział na działy tematyczne jest ważny, zaś z wypowiedzi internautów można wywnioskować, że potrzebne są fora wielotematyczne, których głównymi zaletami są szybkość reakcji i łatwość korzystania z nich.

Przykłady tematów rozmów, które znalazły się w działach i/lub poddziałach wskazujących bezpośrednio na temat poboczny to: Forum Kobieta → Moda,

makijaż, fryzury → Gdzie kupić bluzę z nadrukiem?; Biżuteria dla nastolatki; Męska moda; Prostownica; Tabletki na powiększenie biustu; Jakie macie kurtki na zimę? (NO); Forum ogólne → Prawo, praca, polityka → Jak promować własny sklep internetowy?; Zmiana pracy w wieku 28 lat — porada; Matura po latach; Wirtualne biuro we Wrocławiu; Kredyt walutowy; Tańczące barmanki poszukiwane (NO); Hobby → Dom, mieszkanie i samochód → Jak ograniczyć koszty ogrzewania?; Zbiornik na szambo; Panele podłogowe winylowe; Fotel czy worek sako?; Na czym powiesić ramki, gdy ściana nośna? (FM).

Czytając rozmowy na powyższe tematy, ma się wrażenie, że znajduje się na forum o zupełnie innej tematyce. Rozmowy poboczne cieszą się dużą popularnością wśród internautów, co można potraktować jako jeden z przejawów oralizacji. Niewątpliwie w bezpośredniej rozmowie zmiana tematu jest zjawiskiem naturalnym.

Analizowane fora dla młodych matek w różny sposób rejestrują zainteresowanie internautów danym tematem. Zauważono, że niektóre z nich wskazują na liczbę wątków, inne na liczbę stron bądź postów występujących w poszczególnych działach, poddziałach, a jeszcze inne łączą wymienione aspekty.

3.1.2. Tematy poboczne wybranych forów

Aby pokazać, jak tematy poboczne są popularne na analizowanych forach, wybrano te, które ukazują liczbę tematów/wątków umieszczonych w poszczególnych działach i poddziałach oraz dokonano analizy ilościowej.

Nazwa forum	Nazwa działu	Nazwa poddziału	Liczba tematów[106]
Forum dla mam	*Zaglądnij tu koniecznie*	*Słowo od Administratorki*	317
		Przywitajmy się	555
	Świat mamy	*Zdrowie i samopoczucie na co dzień*	**401**
		Uroda czyli piękna mama	113
		Modna mama	339
		Mama w związku	302
		Mama samotna	308
		Zgrabna mama	299
		Mama w kuchni	50
		Praca, kariera, firma, finanse	**361**
		Hobby i rozrywka	**318**
		Seks	272
		Luźne rozmowy	**1227**
		Staramy się o dziecko, czyli planowanie ciąży	288
		Problemy z zajściem w ciążę	246

[106] Dane liczbowe odnoszą się do analizowanych forów na dzień 08.09.2022 r. Celem jest zobrazowanie pewnych tendencji, nie szczegółowe analizy ilościowe, więc nie dokonywano kolejnych podsumowań liczebnych po dniu 08.09.2022 r.

	Ciąża	*Zdrowie, samopoczucie i odżywianie w ciąży*	306
		Aktywność i uroda w ciąży	259
		Seks i uczucia w czasie ciąży	244
		Wybieramy imię dla dziecka	236
		Wyprawka dla dziecka	50
		Szpitale, lekarze, położne	43
		Poród, kiedy rodzisz?	257
		Ciąża nieprawidłowa	221
		Poronienie	33
	Noworodek	*Bezpośrednio po porodzie*	224
		Zdrowie i pielęgnacja noworodka	263
		Żywienie noworodka	215
		Wcześniaki	220
		Formalności po porodzie	25
	Niemowlę	*Zdrowie i pielęgnacja niemowlęcia*	238
		Żywienie niemowlęcia	221
		Rozwój niemowlęcia	216
		Bezpieczeństwo niemowlęcia	22
		Zabawy dla niemowląt	198

	Małe dziecko (od 1 do 3)	*Zdrowie małego dziecka*	355
		Żywienie malucha	224
		Rozwój, wychowanie i bezpieczeństwo małego dziecka	23
		Mama wraca do pracy	223
		Zabawy małego dziecka	230
		Maluch na swoim	10
	Przedszkolak (od 3 do 6 lat)	*Zdrowie przedszkolaka*	227
		Żywienie przedszkolaka	219
		Wychowanie i bezpieczeństwo przedszkolaka	211
		Zabawy przedszkolaka	18
		Wybór przedszkola	203
	Starsze dziecko (od 6 do 11 lat)	*Zdrowie starszego dziecka*	193
		Żywienie starszego dziecka	183
		Wychowanie i bezpieczeństwo starszego dziecka	25
		Wybór szkoły – opinie/sugestie	165
		Dziecko w szkole	179
	Nastolatek (od 11 do 19 lat)	*Zdrowie nastolatka*	181
		Żywienie nastolatka	45
		Wychowanie i bezpieczeństwo nastolatka	180

		Córka – trudne rozmowy	138
		Syn – trudne rozmowy	30
	Dużo starsze dzieci (19+)	*Mama dorosłego dziecka*	180
	Więcej o dzieciach	*Mamy adopcyjne*	150
		Dziecko niepełnosprawne	37
		Bliźniaki, trojaczki, czworaczki i więcej	170
	Techniczne i spam	*Sugestie działów*	183
		Spam	179
Na obcasach	*Forum Kobieta*	*Być kobietą*	**517**
		Moda, makijaż i fryzury	**452**
	Forum Ciąża i Poród	*Przed Ciążą, czyli chcemy mieć dziecko*	72
		Ciąża, czyli nasze 9 miesięcy	1201
	Forum dziecko	*Kącik dla rodziców*	545
		Noworodki i niemowlęta	289
		Pierwsze kroczki, czyli roczek za mną!	83
		Mam dwa latka, dwa i pół	40
		Przedszkolaczki	122
		Szkolniaki fajne dzieciaki	58
		Starsze dziecko	58
	Forum zdrowie	*Ogólnie o zdrowiu*	**767**
		Ginekologia – Położnictwo	218
		Zdrowie dziecka	457

		Fitness, Diety i odchudzanie	**164**
	Forum kulinarne	*Kuchnia – ulubione miejsce w domu ;-)*	**394**
	Forum ogólne	*Nasze hobby*	**625**
		Mieszkanie i dom	**519**
		Prawo, praca i polityka	**524**
		Pozostałe	**1723**
Mama klub	*Poznajmy się*		49
	Ciąża i poród		23
	Niemowlę i małe dziecko		73
	Przedszkolak		10
	Mama i Tata		10
	Zdrowie		**28**
	Na każdy temat		**50**
	Giełda		**6**
eBobas	*Zasady korzystania z forum eBobas.pl*	*Administracja*	49
	Ciężarne, mamy z dziećmi, starające się o dziecko	*Kobiety w ciąży*	818
		Mamy z dziećmi	432
		Starające się o dziecko	366
	Nie tylko o bobasach	*Jesteś mamą, jesteś fit!*	71
		Jesteś mamą, jesteś piękna!	87
		Kącik humoru	**70**

		Książka kucharska	**58**
	Bocianowo. Wszystko o ciąży	*Planowanie ciąży. Starania o dziecko*	44
		Ciąża. Dziewięć miesięcy. Czterdzieści tygodni.	253
	Nasze bobasy. Noworodek. Niemowlak. Małe dziecko.	*Karmienie niemowląt i małych dzieci*	126
		Wychowanie dziecka	154
		Higiena i pielęgnacja noworodka i niemowlaka	86
		Choroby niemowląt i małych dzieci	173
		Nianie, żłobki, przedszkola, szkoły	52
	Tutaj pomagamy	*Pomocny eBobas*	104
	Poleć innym	*Jak wybrać najlepszy szpital na poród*	103
		Ginekolodzy	52
		Położne	9
		Szkoły rodzenia	15
		Pediatrzy. Lekarze specjaliści dziecięcy	32
		Bobopedia	103
		Ciąża	219
		Eporadniki	9
		INNE	**157**
		Wiadomości	**502**

	Dyskusje związane z artykułami	*Noworodek (dziecko 0 – 3 miesiące)*	141
		Niemowlę (dziecko 4 – 12 miesięcy)	111
		Piaskownica (1 – 2 lata)	89
		Karuzela (3 – 5 lat)	162
		Elementarz (6 – 8 lat)	75
	Dyskusje o wyborze imienia dla dziecka	*Imiennik*	523
	Dyskusje związane z kalendarzem ciąży	*Kalendarz ciąży*	45
	Archiwum	*Butelką naturalnie!*	4
		Philips AVENT radzi Mamom	65
		Szkoła Karmienia Philips AVENT	50
		Życzenia na Dzień Dziecka	119

Tabela nr 3: Popularność tematów pobocznych na wybranych forach

Źródło: *Forum dla mam, Na obcasach, Mama klub, eBobas*

Z analizy wynika, że największym zainteresowaniem wśród internautów cieszą się te zagadnienia, które mogą umożliwiać prowadzenie dyskusji na różnorodne tematy. Wśród nich wskazano:

— *INNE* i *Wiadomości*, które obejmują 659 wątków, co stanowi 84% wszystkich tematów pobocznych podejmowanych na forum *eBobas*,

— *Na każdy temat* liczący 50 wątków, co stanowi 60% wszystkich tematów pobocznych podejmowanych na forum *Mama klub*,

— *Luźne rozmowy*, tworzące 1227 wątków, co stanowi 53% wszystkich tematów pobocznych występujących na *Forum dla mam*,

— *Pozostałe* obejmujące 1723 wątki, co stanowi 30% wszystkich tematów pobocznych występujących na forum *Na obcasach*.

Występowanie tematów pobocznych zarówno tych ogólnych — pojemnych znaczeniowo, jak i bezpośrednio wskazujących na odstępstwo od tematu globalnego jest dość popularne na analizowanych forach. Z powyższej tabeli można wywnioskować, że największym zainteresowaniem cieszą się tematy poboczne występujące na forum *Na obcasach*, gdyż stanowią one 64% wszystkich tematów poruszanych na tymże forum. Na drugim miejscu należy usytuować forum *Mama klub*, ponieważ tutaj tematy poboczne tworzą 22% wszystkich poruszanych zagadnień. Najmniej tematów pobocznych zanotowano na *Forum dla mam* oraz na forum *eBobas*, bo jak wynika z analizy stanowią one kolejno 18 i 14% wszystkich występujących zagadnień. Jak widać wątki poboczne cieszą się niekiedy większą popularnością, aniżeli te, które związane są z tematem głównym.

Należy zaznaczyć, że wątki niezgodne z tematem pojawiają się również w działach i poddziałach realizujących temat globalny, np.: Nastolatek (od 11 do 19 lat) → Syn — trudne rozmowy → Pożyczka ratalna; Wózki paletowe (FdM); Yami, yami kilka słów o odżywianiu → Karmienie piersią → Sposób na komary (BB); Więcej o dzieciach → Bliźniaki, trojaczki, czworaczki i więcej → Kosze do segregacji odpadów (FdM); Twoje dziecko → Niemowlę, karmienie noworodka → 6-latki do szkół (Mtj); Twoje dziecko → Zdrowie i pielęgnacja dziecka → Najlepsze środki na ból menstruacyjny (Mtj).

Tytuły wątków odnoszą się m.in. do reklam bądź do ankiet zamieszczanych przez studentów[107]: Ciąża → Wyprawka dla dziecka → Frupo.pl — z nami skompletujesz wyprawkę dla dziecka (FdM); Nasze dzieci → Trzylatki → Błagam o pomoc w badaniach do pracy mgr (BB); Czas dla mamy → Zdrowie i uroda → Zajęcia fitness dla mam z dzieckiem w parku — Warszawa (Mtj); Małe dziecko → Maluch na swoim → Baza firm (FdM).

Najprawdopodobniej zamieszczanie reklam i ankiet w innych działach, niż te do nich przeznaczone, ma zwiększyć zainteresowanie nimi, ale przy tym łamie zasady forum i netykietę. Rzadko zdarza się, że zarządzający reagują na umieszczane tego typu treści. Spośród dziesięciu analizowanych forów wyraźnie widać tylko na dwóch reakcję

[107] Na niektórych forach wydzielone są miejsca przeznaczone wyłącznie do zamieszczania ankiet czy też reklam, ale mimo tego internauci zapisują je w różnych poddziałach.

moderatorów na udostępnianie reklam w miejscach niedozwolonych. Czasami zdarza się, że samym użytkownikom forów przeszkadzają reklamy. Oto przykład fragmentu dyskusji na temat udostępniania reklam, w której można prześledzić refleksje i reakcje zarządzających forum:

houseofcolou
Member
Kryptoreklamy - linki w postach
Forumowiczów, którzy zakładają nowe wątki albo piszą posty w których ewidentnie zawarta jest kryptoreklama powinno się usuwać, chyba, ze to forum na tym polega, że reklamują się tutaj firmy pod postacią 'zwykłych' użytkowników, którzy zachwalają produkty. Takich użytkowników widzę co najmniej kilku, mają się świetnie i reklamują chicco czy multilac bez żadnych przeszkód. Tyle, że te reklamy to nie są żadne rzetelne źródła na temat rzeczywistego działania czy skuteczności tych produktów i moga 'prawdziwe' użytkowniczki wprowadzać w błąd a to wszystko za przyzwoleniem redakcji.
Redakcja_MamoToJa.pl
Administratorzy
Odp: Kryptoreklamy
Dziękujemy za cenne uwagi. Pracujemy nad tym.
Jesteśmy wdzięczni za informowanie nas o tego typu treściach.
kyasarin
Senior Member
Odp: Kryptoreklamy
Jeśli Redakcja będzie zainteresowana, mogę podrzucić nieco informacji o zarzucających forum reklamami użytkownikach. Mam takich kilka osób, których posty zgłaszam codziennie i aż ubolewam nad faktem, że nie mogę zgłosić po prostu danego użytkownika...
we_kasia
Senior Member
Odp: Kryptoreklamy
a jak zgłaszać takie posty, bo właśnie namierzyłam takiego "trolla"
perpetua88
Moderator
Odp: Kryptoreklamy
Napisane przez we_kasia Pokaż wiadomość
a jak zgłaszać takie posty, bo właśnie namierzyłam takiego "trolla"
Można użyć opcji: "Raportuj zły post"-wykrzyknik po prawej strony od daty i godziny nad treścią postu. (Mtj 09.07.2021).
https://forum.mamotoja.pl/forum/mamotoja-pl-sprawy-serwisu/techniczne-forum-mamotoja-pl/8217-kryptoreklamy-linki-w-postach

Z analizy wynika, że coraz to częściej użytkownicy rozpoznają intencje, często niewyrażone wprost, zamieszczanych wiadomości. W przypadku ewidentnych reklam czy ankiet pomijają je, nie odpowiadając na nie.

Wyodrębniono także wątki, które na podstawie samej nazwy trudno przyporządkować do wskazanego działu, np. Pomocy; Co jest? (Mtj).

Zanotowano przykłady rozmów, które pokazują świadomość internautów na temat zasadności zamieszczania wątków we właściwych miejscach:

Cześć dziewczyny. Nie wiem czy w dobrym dziale :?: ale piszę tutaj bo potrzebuję się wyżalić. Jestem w 4 miesiącu ciąży i nie mogę doczekać się już przyjścia na świat swojego dziecka. Martwi mnie jednak inny fakt. Otóż mój mąż postanowił ode mnie odejść i niedługo czeka mnie rozprawa rozwodowa. Chociaż ciąża od dawna była moim marzeniem to jednak rozwój jest na tyle stresujący, że przez całe dnie jestem płaczliwa i stresuje się. Boje się, że w ten sposób zaszkodzę dziecku i nie będzie się rozwijało prawidłowo. Moi

znajomi nie są w stanie mi pomóc, bo nikt nie rozumie co przeżywam (FdM 23.04.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=37&t=346.

Tematy poruszane na forach dla młodych matek na ogół są znane internautom, gdyż nie zauważono, aby były one dodatkowo wyjaśniane przez nadawców. Pomijając tytuły działów i poddziałów należy zaznaczyć, że występują wątki, których zrozumienie wymaga wiedzy ze strony odbiorców. Najczęściej dotyczą one nazw leków (np. *Clostilbegyt? Opinie* (FP). Internauci chętnie uczestniczą w takich dyskusjach. Oczywiście ci, którzy znają się na danym zagadnieniu. Można przypuszczać, że znajdą się i tacy — niewtajemniczeni w dane zagadnienie, którzy z ciekawości sprawdzą jego znaczenie, chociażby za pośrednictwem wyszukiwarki internetowej.

Przykład rozmowy:

smigolek
Junior Member
Clo
Witajcie kobietki,
Czy któraś z Was brała CLO?? Ja mam kolejny raz przepisane te tabletki. Brałam już je dwa razy przez dwa cykle i nic mi nie pomogły. Poszłam do innego lekarza w Łodzi prof. Radwana i on również przepisał mi te tabletki od 2 do 5 dnia cyklu i od 19 do 25 dnia Duphaston. Miałam sprawdzaną drożność jajowodów i wszystko było ok. Straciłam już wiarę że sie uda.

Olcik1908
Senior Member
witaj jesli pytasz o CLOSTYLBEGYT to ja brałam tylko nie pamietam od 2-6 dc lub od 2-5
Olcik1908
Senior Member
smigolek wejdz sobie tutaj http://www.mamacafe.pl/forum/showthr...ight=duphaston

asiaad2
Member
ja też brałam i nic mi nie pomogły ale zaszłam w ciążę po drożności , powodzenia (Mtj 24.04.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/czekaj%C4%85c-na-dziecko/starania-o-dziecko/1568-clo

Tak, jak w przypadku analizy tematycznej nazw działów, poddziałów i wątków, tak również w przypadku analizy rozmów internautów stwierdzono, że większość z nich ściśle związana jest z tematem globalnym, a tylko nieliczne odbiegają od właściwego tematu. Zauważono, że w niektórych wątkach wypowiedzi są ze sobą powiązane — szczególnie te, które dotyczą porad, bądź są umieszczone w dyskusjach osób należących do danej grupy (np. Kwietnióweczki 2013); występują też takie wypowiedzi, które nie nawiązują do siebie, dotyczy to szczególnie opinii na różne tematy, związane zarówno z doświadczeniami życiowymi matek, jak i odnoszące się do artykułów — udostępnianych najczęściej przez redakcję. Oddzielną grupę, choć — jak wynika z analizy — tylko teoretycznie, stanowią wypowiedzi dotyczące relacji pomiędzy internautami a ekspertami. Sylwetki specjalistów

zazwyczaj prezentowane są na poszczególnych forach, dzięki czemu matki nie tylko wiedzą, z kim mają do czynienia, ale również mogą poczuć się może nie tak, jak np. w przychodni w bezpośrednim kontakcie z lekarzem, ale z pewnością bezpiecznie i naturalnie. W świecie realnym, zanim skorzystamy z wizyty u danego specjalisty, często również czytamy, np. w internecie, informacje na temat jego osoby, które brzmią podobnie jak na forach, np.

> Na pytania odpowiada Ewa Ulrich-Załęska, psycholog i trener, ma bogate, wieloletnie doświadczenie w pracy z rodzinami oraz dziećmi. Udziela konsultacji indywidualnych oraz prowadzi szkolenia z zakresu wspierania umiejętności wychowawczych dla rodziców i osób profesjonalnie zajmujących się dziećmi. Kontakt: www.ewaulrich.pl (FeDz 08.07.2021).
> https://forum.gazeta.pl/forum/f,851,Wychowanie_bez_porazek.html

Ponadto trzeba dodać, że niektóre fora publikują aktualne informacje na temat pracy poszczególnych ekspertów, np. „ (…) Ekspert odpowiada na forum nie częściej niż trzy razy w tygodniu i udziela odpowiedzi na wybrane pytania" (FeDz 09.07.2021). https://forum.gazeta.pl/forum/f,907,Zdrowie_malego_dziecka.html. Można przypuszczać, że podany zakres godzinowy pracy ekspertów ma służyć ograniczeniu skali zainteresowania użytkowników profesjonalnymi poradami oraz zapobiec potencjalnym uwagom krytycznym np. co do czasu oczekiwania na odpowiedź.

Specjaliści, do których należą m.in. ginekolodzy, pediatrzy, położne, doradcy laktacyjni, fizjoterapeuci, psychologowie dziecięcy, dietetycy udzielają fachowych porad i wydawać by się mogło, że dyskusje z ich udziałem powinny być zwięzłe. Należy jednak zaznaczyć, że krótkie są wówczas, gdy inni internauci poza nadawcą tworzącym wątek nie włączają się do rozmowy. Im więcej uczestników, tym bardziej rozbudowany polilog. Zdarza się często, że wśród jednego tematu pojawia się kilka zapytań, na które nie zawsze odpowiadają sami eksperci:

> zofia2013
> Użytkownik
> dzień dobry:) mój synek miał wzmożone napięcie mięśniowe ale ponoć nie jakieś bardzo ciężkie,
> jak już nauczył się prawidłowo wstawać w 10 miesiacu zakończono ćwiczenia
> moje pytanie, czy mozna juz go podnosić tak biorąc pod paszki? jest juz całkiem duży. staram się go podnosić według zaleceń ale jest już to bardzo trudne, właściwie jak już zaczął siedzieć to ten sposób stał się trudny, podtrzymywałam dodatkowo za pupę ale teraz to jest ciężko
>
> magDAB
> Ekspert
> Witam! To zależy od możliwości i umiejętności ruchowych dziecka. Jeśli podczas podnoszenia dziecko kontroluje swoją postawę (ładnie utrzymuje główkę, nie wygina się do tyłu, nie ma asymetrii), pomaga przy podnoszeniu, to myślę, że można je tak podnosić. Ale uważam, że dobrze by było, gdyby wasz sposób podnoszenia zobaczył specjalista (np. terapeuta, który prowadził dziecko) i ocenił, czy jest to poprawne podnoszenie.
>
> MB
> kasia_maj

Użytkownik
Witam, moje dziecko ma 12 tyg i dzis dostalam skierowanie do neurologa z rozpoznaniem wzmozone napiecie miesniowe z czego pediatra mowila ze nie jest jakies duze ze tylko przy karku. dzwonilam i zapis mam na 2 pazdziernika. czyli prawie 2 miesiace oczekiwania. moje pytanie czy czekac spokojnie do wizyty czy szukac szybciej prywatnie? czy ma to wielkie znaczenie i takiego dziecka?

czarekkrzakowski22
Użytkownik
W takim przypadku najlepiej udać się na rehabilitację ruchową. I dobry byłby basen, to na pewno rozluźni mięśnie i przyczyni się do poprawy sprawności ruchowej.

tomek-kdc
Użytkownik
Piszcie może z jakich miast piszecie. Wtedy pewnie łatwiej będzie Wam doradzić jakiegoś konkretnego specjalistę z Waszej okolicy.

kasia_maj
Użytkownik
My jestesmy z okolic Warszawy w kierunku Starych Babic

Annaendi
Użytkownik
Dzień dobry. Moja córeczka wyginała się w rogalik na bok. Chodziliśmy na rehabilitacje i jest poprawa. Teraz wygina się do tyłu. Czy to nadal jest wzmożone napięcie mięśniowe i co mogę z tym zrobić? Córka ma 3 miesiące Piaseczno ok. Warszawy.

Gość Masaż
Gość
w Sopocie i Gdańsku http://www.wpisydlaciebie.pl/wpis,889,masaz-rostar-pl-masaz-gdansk.html (FP 09.07.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3045021-wzmozone-napiecie-miesniowe/

Powyższa wymiana zdań sprawia wrażenie chaotycznej — głównie dlatego, że na pytania zamiast specjalistów odpowiadają użytkownicy. Wchodzenie w role ekspertów przez internautów jest niewątpliwie charakterystyczne dla zachowań na forum. Użytkownicy mimo tego, że nie znają się na danym temacie, chętnie udzielają porad. Na tymże samym forum zauważono zapis przedstawiający odrębne zasady prowadzenia dyskusji z ekspertami:

„Przed wysłaniem pytania upewnij się, że Twój problem nie był już poruszany przez naszych użytkowników. Użytkownicy Parenting.pl mogą zadawać pytania, natomiast odpowiedzi udzielają wyłącznie osoby oznaczone w podpisie jako "eksperci". Wszelkie dodatkowe wypowiedzi użytkowników w już istniejących wątkach powinny mieć charakter pytań zmierzających do uściślenia bądź wyjaśnienia udzielonej w danym wątku odpowiedzi. Nie prowadzimy tutaj dyskusji jak na normalnym forum. Zależy nam na zachowaniu porządku w tych działach, żeby w przyszłości stawały się coraz bardziej wartościowym źródłem wiedzy, stale rozbudowywanym. Wszelkie posty niezgodne z powyższym zasadami będą usuwane” (FP 03.05.2021).

Z analizy wynika, że internauci nie przestrzegają powyższych zasad, na co niestety nikt nie reaguje. Ponadto, co zaskakujące, na forach pojawia się wiele zapytań, które eksperci ignorują. Zauważono, że specjaliści na początku swojej działalności są aktywni, później ich aktywność maleje, a z czasem nawet zanika. Z tego też względu na forach występuje wiele wątków, przeznaczonych do rozmowy z ekspertami, które w rzeczywistości tworzone są przez same matki, wymieniające się wiedzą i doświadczeniami. Dlatego też można

stwierdzić, że większość rozmów z ekspertami stanowi tylko teoretycznie oddzielną grupę, gdyż w praktyce można je zestawić z poradami czy też opiniami.

Odstępstwa od tematu globalnego

Odstępstwa od tematu globalnego realizowane są poprzez:

1. Zmianę tematu w trakcie dyskursu:

Przykłady:

Adopcja

Wątek	Tematy poboczne
Adopcja (BB) https://www.babyboom.pl/forum/temat/adopcja-pary-starajace-sie-o-adopcje-wczoraj-i-dzis.57529/	Zajście w ciążę; Rozmowy na temat dnia codziennego; In vitro; Kulinaria; Wizyta w McDonald's; Niespodzianki od męża; Opowiadanie o weekendzie; Dyskusja na temat wyników badań; Pedicure, manicure; Picie kawy; Co jeść na kolację?; Zakup łóżka; Zakupy z racji rozpoczęcia roku szkolnego; Zabiegi upiększające; Rozmowy na temat młodości; Przygotowania do odwiedzin gości; Informacja na temat ciąży; Przeziębienie; Praca; Wizyta u fryzjera, itd.
Jak tanio kupować online? https://ebobas.pl/forum/read.php?71,1246938,page=2	Zapytanie o jakość kosmetyków
Jak usypiacie dzieci? https://forum.mamotoja.pl/forum/twoje-dziecko/niemowl%C4%99-karmienie-noworodka/10224-jak-usypiacie-dzieci	Kolki u dzieci

Tabela nr 4: Zmiana tematu w trakcie dyskursu

Źródło: *Baby Boom, eBobas, Mamo to ja*

Analizując fora zauważono, że zmiana tematu dyskursu najczęściej następuje w obrębie wątków, które tworzą zainteresowane danym tematem matki, np. spodziewające się dziecka w konkretnym miesiącu i roku (np. Marcóweczki 2016, Sierpniówki 2016, Lipcówki 2007, Majowe słoneczka 2009, Sierpień 2009, Kampania wrześniowa 2008 — razem raźniej, Mamy październikowe 2020 (FP); Sierpniówki 2020, Kwietnióweczki 2021, Listopadowe mamy 2021, Kwietniowe mamy 2017 (BB); starające się o ciążę (Pikantne Staraczki (BB), czekające na ciążę (Czekające na dwie kreseczki REAKTYWACJA (FP), Wyczekiwane II kreseczki (BB); urodzone dzieci w danym roku (np. Marcowo-kwietniowe brzdące 2011, Kwietniaki 2011); urodzone matki w danym roku (np. Rocznik 80 — to dopiero małolaty ☺, A rocznik 82? Dziewczyny pobudka (FM); pochodzące z konkretnych miejscowości/krajów (np. Mamusie z Anglii (FM); będące w ciąży po 40 (np. Ciąża po 40 (FeDz).

Zdarza się, że niektóre z powyższych grup mają charakter zamknięty lub ukryty[108], a więc nie każdy użytkownik forum ma dostęp do zamieszczanych informacji. Z analizy wynika, że o tajności forów decydują przede wszystkim:

- temat — najczęściej intymny, co potwierdzają chociażby nazwy forów takich jak np.:

trudne starania o dziecko
Jeśli masz problemy z zajściem w ciążę lub też ją straciłaś, ale się nie poddajesz - zapraszamy.
Tu porozmawiasz w zamkniętym gronie osób, które mają ten sam problem, co Ty.

życiowe zakręty
Podforum przeznaczone dla stałych użytkowniczek napotykających na problemy w życiu osobistym. Jeśli chcesz uzyskać dostęp, zapoznaj się z warunkami przyjęcia dostępnymi na forach: "na każdy temat", "babskie pogaduchy", "wychowanie".

nasze starszaki
Podforum przeznaczone dla rodziców, którzy są stałymi użytkownikami forum i chcą rozmawiać o swoich dorastających dzieciach w zamkniętym gronie. Jeśli chcesz uzyskać dostęp, zapoznaj się z warunkami przyjęcia dostępnymi na forach: "na każdy temat", "wychowanie", "nasi mali uczniowie".

trudne rodzicielstwo
Podforum przeznaczone dla rodziców, którzy są stałymi użytkownikami forum i chcą rozmawiać o problemach rozwojowych swoich dzieci i ich potrzebach. (FM 17.07.2021).
https://www.maluchy.pl/forum/

ciąża po 40 (FeDz 17.072021). https://forum.gazeta.pl/forum/k,1541174,Ciaza_i_porod.html
wychowanie w wierze (FeDz 17.07.2021). https://forum.gazeta.pl/forum/k,1541163,edziecko.html

O tym , że temat decyduje o tajności forów świadczą także wypowiedzi samych matek, np.

Celia89
Fanka BB :)
To co jak wejdziemy w 2 trymestr zakładamy forum zamknięte dla wszystkich tu zgromadzonych:) pewnie zacznie się chwalenie brzuszkiem sesjami ciazowymi żeby nas obce osoby nie podglądy:) (BB 11.07.2021).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/pazdziernikowe-mamy-2021.112032/page-307#post-20816558

Caitlyn
Fanka BB :)
Co zmieniło forum zamknięte? A no chociażby to, że dziewczyny mogą dodać na niego zdjęcie usg bez konieczności zamazywania swojego nazwiska. Podać nazwisko lekarza, do jakiego chodzą, miasto, w jakim ten lekarz jest. Dodać swoje zdjęcie bez skrępowania. Wcześniej wiele dziewczyn nie chciało nic o sobie ujawniać, bo nie czuły się komfortowo będąc aż takie publiczne. (…) (BB 11.07.2021).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/lutowe-mamy-2019.92235/page-589#post-17096633

Gość
Obiektywna11
(…) Mogę napisać tylko swoje zdanie i myślę, że będzie ono obiektywne przynajmniej w mojej ocenie. Prywatne forum jest pewną skarbnicą przeżyć, przemyśleń i doświadczeń uczestniczek. (…)
(FP 17.07.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3405379-grudnioweczki-2015-czyli-ostatnie-dwupaczki-tego-roku/page/1316/?tab=comments#comment-4433279

[108] Na forum *eDziecko* pojawiają zarówno fora zamknięte, jak i ukryte. Aby uzyskać dostęp do ich treści należy zostać ich uczestnikiem, a tym samym spełnić co najmniej kilka warunków, m.in. aktywnie udzielać się na forum, czyli być znanym matkom.

mamalina
Użytkownik
(…) piszemy tutaj, a fotki i intymne problemy, których nie chcemy poruszać publicznie to na prywatnym (…) (FP 17.07.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3688569-sierpniowki-2016/page/207/?tab=comments#comment-3830914;

- poczucie prywatności i bezpieczeństwa:

Caitlyn
Fanka BB :)
(…) Poza tym jest u nas na forum jeden przypadek, gdzie dziewczyna opowiadała, że się raz nacięła na takie forum. Wypowiadała się właśnie na publicznym wątku, pożaliła się na swoją rodzinę, a pech chciał, że jej szwagierka też zarejestrowała się na tym forum i ciągle śledziła o czym ona pisze, po czym wszystko przekazywała reszcie rodziny i był temat do plotek... Tego też myślę. że każda chce uniknąć. Ja myślę, że wcale nie będzie tak łatwo osobom o złych intencjach dostać się do zamkniętego wątku. @karolina921 skrupulatnie pilnuje tego kto należy do wątku, nawet gdyby doszedł ktoś kto ma złe intencję, to co za problem się takiej osoby pozbyć. (…) (BB 11.07.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/lutowe-mamy-2019.92235/page-589#post-17096633

GLIZDUNIA
Wodzu
Ewcik,chcemy zeby forum majowe dzieciaczki byl zamkniety i tylko do naszej dyspozycji-jak juz robia inne watki,nam potrzeba troche prywatnosci,wiekszej tajnosci i bezpieczenstwa naszych zdjec i filmow a takze wypowiedzi...i jak juz Kulka popytala to mozemy zalozyc tajny a ten poprostu tu sobie pozostanie do wgladu,a Ty jako nasz moderator dodalabys nas do listy wstepu na forum zamkniete :-) (NO 08.07.2021). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=18&t=4621&p=4742779&hilit=Forum+zamkniete#p4742779;

- selekcja użytkowników, zapewniająca dobrą komunikację w zaprzyjaźnionym gronie matek:

AVO
Fanka BB :)
(…) Dla mnei fora zamknięte to ochrona przed ludzmi z zewnątrz i trollami jak juz pisałam:) (…) (BB 17.07.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/czerwiec-2012.53876/page-4559#post-9714553

Angelaa89
Użytkownik
katalika owszem DOBRE rady mile widziane, to że masz ciąże za soba nie znaczy że wszystkie rozumy pozjadałaś.... (…) Myslisz, że tylko TY jesteś tu „pare lat starsza" od nie których nas ?! :/ „Każdy ma prawo się tu wypowiadac i nikt nie może mi zabronić" Ta pisz sobie ile chcesz skoro tak bardzo Cię interesują nasze ciąże. tylko niech to będą rozsądne zdania o ile potrafisz takowe pisać. Kończę Twój temat bo bez sensu to ciagnąć. Pamiętam w Lutówkach miałyśmy też takie różne wskoki w nasze posty w końcu zrobiłyśmy sobie forum zamknięte wtedy bez zaproszenia nikt nie właził a my pisałyśmy o WSZYSTKIM. (FP 11.07.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3798879-mamuski-listopadowe-2016/page/53/?tab=comments#comment-3849591

Faith
Maaadziulka i Megomega
spokojnie, nie denerwujcie się :* zauważyłam po innych wątkach ciężarówek,że zawsze pojawi się osoba która 'czepi się' wypowiedzi/sytuacji jednej z mamusiek...i wtedy 'forumowe mamy' wdają sie w bezsensowną awanturę, denerwują się...i postanawiają 'przejść na forum zamknięte'... (…) (FP 12.07.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3405379-grudnioweczki-2015-czyli-ostatnie-dwupaczki-tego-roku/page/351/?tab=comments#comment-3645986

Krasnal77
Gość
Bry, Nasze grudniowe mamy 2016 wciąż na zamkniętym i na fb żyją, ale też mi się wydaje, że jeszcze mało „przesiane" jesteśmy. Zamknięte to tak jak się poznamy, zżyjemy, pod koniec ciąży to chyba rozsądniejszy

pomysł:) teraz sobie tu o pomidorowej i kiwi gadamy to niech sobie goście czytają;)) (…) (BB 11-07.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/pazdziernikowe-mamy-2018.90618/page-594#post-16420941

PerseaNigra
Fanka BB :)
Ja się nie znam na funkcjonowaniu takich for, bo co do zasady wolę żywych ludzi :) Trolla można demokratycznie wywalić, w razie czego. Wiadomo, że pisze tylko niewielki odsetek a większość czyta. Nie przeszkadza mi to ale na forum zamknięte można wpuścić tylko osoby, które poddadzą się weryfikacji. Z resztą jak tam uważacie. (BB 09.07.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/pazdziernik-2016.78750/page-604#post-13841713.

Fora prywatne tworzą znani sobie użytkownicy, czyli tacy, którzy od dłuższego czasu ze sobą korespondują i są na tyle zaprzyjaźnieni, aby powierzać sobie swoje najważniejsze życiowe sprawy, do których zaliczają m.in. starania o dziecko, ciążę, poród, zdrowie. Rzeczą oczywistą jest, że swobodniej porozumiewa się w znanym sobie zespole osób, aniżeli w gronie nowych, przypadkowych ludzi. Rzadziej wówczas dochodzi do sytuacji spornych, niż w nieograniczonej, ciągle powiększającej się i obcej zarazem grupie użytkowniczek. Matki czują się bezpieczniej, gdy otacza je stałe grono osób. Nie obawiają się chociażby tego, że jakaś niewłaściwa osoba wykorzysta, np. fotografie ich nienarodzonych czy też narodzonych dzieci. To tutaj kobiety chcą wyżalać się ze swoich problemów, dzielić się swoimi intymnymi sprawami. Niektóre z nich zdają sobie jednak sprawę z tego, że mimo iż należą do grupy zamkniętej, nadal funkcjonują w świecie wirtualnym, w którym łatwo może dojść do oszustwa. Zanotowano sytuację, w której matka pisała na forum zamkniętym z kobietą podającą się za niewłaściwą osobę:

Hope_2807
Fanka BB :)
Tez właśnie robiłyśmy czystki co jakiś czas. Tylko niestety jednej dziewczynkę trochę to zamknięte forum zrujnowało życie bo inna osoba podająca się tez za czerwcowke okazała sie osoba z jej rodziny i ją śledziła po prostu. Ale z niektórymi dziewczynami tak jak piszesz kontakt jest do dzisiaj. □ (…) (BB 11.07.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/marcowe-mamy-2021.108079/page-656#post-20005250

Po przeanalizowaniu dyskursu można stwierdzić, że matki oprócz tego, że dyskutują na popularne tematy, podejmują także szereg innych kwestii najczęściej związanych z życiem codziennym. Wspólny temat, który łączy matki, sprawia, że kobiety otwierają się przed sobą, a tym samym lepiej się poznają. Wydaje się zatem rzeczą naturalną, że w obrębie grup matek dochodzi do zmiany tematu. Tego typu wątki tworzone są często przez kilka tysięcy postów.

Należy zaznaczyć, że tematy poboczne, które pojawiają się podczas dyskursu na określony temat pełnią funkcję przerywników. Temat główny jest kontynuowany.

2. Pojawianie się reklam zamiast porady:

W regulaminach zazwyczaj mamy wskazane miejsca, w których należy zapisywać reklamy, np.: „Na forum www.babyboom.pl istnieje możliwość umieszczania treści reklamowych, ale tylko w działach do tego wyznaczonych (Giełda, Ogłoszenia etc). W pozostałych działach, wszelkie działania reklamowe, są zakazane. Osoby naruszające ostrzegamy, że zastrzegamy sobie prawo do banowania i do kasowania całego konta i wszystkich wpisów bez ostrzeżenia, a umieszczenie reklam poza działami do tego wyznaczonymi będzie traktowane jako płatny przekaz reklamowy i obciążane kosztami wg. stawek portalu" (BB).

Administratorzy często usuwają pojawiające się reklamy. Jednak, gdy występują wątki, które pośrednio wskazują na potrzebę pomocy w postaci wskazania konkretnego produktu — nikt wówczas nie reaguje. Przykład stanowi chociażby fragment poniższej dyskusji:

Tytuł wątku: Zabawki dla dziecka 1,5-2 letniego
jagna87
Senior Member
Odp: Zabawki dla dziecka 1,5-2 letniego
Na pewno nie kupowałabym dziecku zabawek militarnych. Poza tym zawsze warto jest sprawdzić czy dana zabawka jest bezpieczna, czy posiada odpowiednie atesty... Staram się również nie kupować chińszczyzny. Nie jest wiadome w jakich warunkach jest to robione oraz czy taka zabawka nie zawiera trujących substancji. Jestem zdania,ze warto jest rozejrzeć sie po sklepach z polskimi zabawkami .Zerknijcie sobie na przykład na to jakie są przytulanki w **Tulimi; http://www.tulimi.pl/** Są to piękne poduszeczki polskiej produkcji . Piękna jest taka poduszeczka słonik:

kiwi2
Senior Member
Odp: Zabawki dla dziecka 1,5-2 letniego
Najpierw sprawdzam czy zabawka nie ma Ftalanów i innych świństw. Z drobniejszych rzeczy moim zdaniem warto kupić kaczuszki do kąpieli coś w tym stylu **http://bumik.eu/5_boon** Kaczuszka nie absorbuje i świetnie sprawdza się podczas kąpieli, bo naprawdę pływa.

gregos186
Junior Member
Odp: Zabawki dla dziecka 1,5-2 letniego
Ja chciałem kupić **http://www.taniomania.pl/t/digi-birds**, tylko czy nadają się właśnie dla 2 latka?

blawatkowa15
Senior Member
Odp: Zabawki dla dziecka 1,5-2 letniego
Napisane przez gregos186 Pokaż wiadomość
Ja chciałem kupić http://www.taniomania.pl/t/digi-birds, tylko czy nadają się właśnie dla 2 latka?
Gregos186, muszę przyznać, że bardzo oryginalne zabawki, ale chyba nie zainteresowałyby mojego 2-latka. Każde dziecko zainteresuje co innego, mój uwielbia klocki

Kacikskrzata
Member
Odp: Zabawki dla dziecka 1,5-2 letniego
Ktoś powyżej wspomniał o zabawkach militarnych, co też uważam za przesadę dla dziecka w tym wieku. Na naszej stronie jest cały dział, kategoria z zabawkami dla młodszych dzieci, warto zerknąć i przekonać się samemu (Mtj 21.07.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/zakupy/zakupy-dla-dzieci-ci%C4%85%C5%BCarnej-mamy-i-niemowlaka/8435-zabawki-dla-dziecka-1-5-2-letniego/page2

Tytuł wątku: Problemy w nauce
Może warto byłoby wybrać się do psychologa dziecięcego?
w Warszawie przyjmuje bardzo dobra pani psycholog, Marta Bogusławska Michniak: http://psychoterapia-kielczyk.pl/terapi ... mlodziezy/ - tutaj masz do niej kontakt, która zajmuje się wychwytywaniem takich problemów u dzieci. Być może jest to spowodowane dysleksją albo dyskalkulią. Warto byłoby to stwierdzić. (NO 02.05.2021). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=21&t=11356&start=10

Tytuł wątku: Męczący kaszel
Mam od paru tygodni inhalator ze strony novamed.pl/novama-familino-by-flaem-z-dozywotnia-gwarancja i sobie w domu z nim radzimy bez jakiś problemów. Poręczny, szybki w podłączeniu, z wygodnymi dobrze wyprofilowanymi maseczkami dla dorosłych i dzieci. (NO 02.05.2021).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=18&t=25039&start=10

Tytuł wątku: Biustonosz do karmienia
Ja polecam sportowe Gatty albo firmy Brubeck (FM 02.05.2021).
https://www.maluchy.pl/forum/biustonosz-do-karmienia-t61446.html

Tytuł wątku: Jak efektywnie schudnąć po ciąży?!
Wydaje mi się, że dobrym sposobem byłoby zapisanie się na zajęcia fitness. Spójrz na ofertę siłowni Energym. Mają dużo zajęc w grupach, każde na coś innego działa. Intensywny ruch pod okiem doświadczonego instruktora może zdziałać cuda. Poza odchodzeniem pomoże tez wymodelować sylwetkę (FdM 02.05.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=34&t=319

Tytuł wątku: Nerwica – jakie objawy?
Jeśli ktoś czuje, że sobie nie radzi i potrzebuje pomocy, trzeba tej pomocy szukać. Nie ma co się oglądać na innych i zastanawiać "co ludzie powiedzą". Nerwicę i inne zaburzenia należy leczyć, bo same nie przejdą, a mogą naprawdę utrudnić normalne funkcjonowanie. W Warszawie mogę polecić klinikę PsychoMedic http://psychomedic.pl/psychiatra-warszawa/ , mają nawet wizyty domowe, jakby ktoś się wstydził iść do gabinetu. (Mtj 02.05.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/czas-dla-mamy/zdrowie-i-uroda/9522-nerwica-jakie-objawy

Tytuł wątku: Badania przed zajściem w ciążę
Koniecznie trzeba się przebadać na cytomegalię - u bardzo wielu osób przebiega ona bezobjawowo a może być naprawdę niebezpieczna dla naszego dzieciaczka. Tak więc warto jest się jednak zabezpieczyć. Badania można zamówić sobie tutaj: http://e-wenerolog.pl/sklep/testy-dla-g ... wirus-cmv/ - kurier przywozi odpowiedni materiał, Wy pobieracie i potem czekacie na wynik. Jeśli jesteście zdrowe to ok, jeśli nie to można będzie wdrożyć odpowiednie badania. (NO 02.05.2021).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=4&t=10648&start=10

3. Pojawianie się reklam niewyrażonych wprost:

Tytuł wątku: Kto ma basen z kulkami?
Lepiej zainwestować w mniejszy basen z kulkami sam który można rozłożyć w pokoju dziecka smile sami z żoną ostatnio kupowaliśmy taki tutaj rotex-shop.com/product-category/baseny-z-kulkami/ (FeDz 02.05.2021).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,42472523,42472523,kto_ma_basen_z_kulkami_.html#p42493606

Tytuł wątku: Zmiana wyglądu
Moim zdaniem zdrowy i aktywny styl życia, to sposób nie tylko na dobrą formę, ale też lepszy wygląd. Przez długi czas zmuszałam się do chodzenia na siłownię, z czasem przeszło, to w nawyk, a teraz nie wyobrażam sobie dnia bez sportu. Ogólnie dbam o to, co jem czasem tylko wspieram się gainerami. Mam swój ulubiony sklep http://mocnysklep.pl/kategoria-produktu/gainery/ i zaopatruję się u nich na cały miesiąc. (Mtj 02.05.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/czas-dla-mamy/zdrowie-i-uroda/568-zmiana-wygl%C4%85du/page2

4. Bezpośredni sposób przedstawiania reklam:

Tytuł wątku: Korepetycje online
Polecam :) https://www.matematikon.edu.pl/ Korepetycje z dojazdem do klienta oraz online (FP 03.05.2021). https://forum.parenting.pl/topic/1039749-korepetycje-online/?tab=comments#comment-3340342

Z powyższych przykładów wynika, że na analizowanych forach trudno jest odróżnić reklamę od opinii osób, które są zadowolone z usług danego specjalisty czy też zakupu określonego produktu. Mimo że nadawcy niejednokrotnie nie proszą w odpowiedziach o polecenie konkretnej firmy albo konkretnego fachowca, to jednak odbiorcy, chcąc pomóc, a jednocześnie podzielić się swoimi najczęściej pozytywnymi doświadczeniami, przywołują ich nazwy, adresy. Dlatego też nie można stwierdzić, że wszystkie reklamy przedstawiane na forach mają charakter zamierzony.

5. Sporadycznie zaobserwowano **zjawisko usuwania**[109] komentarzy, co utrudnia możliwość pełnego zrozumienia dyskursu:

Tytuł wątku: Wyjątkowy prezent
20-10-2016 08:26:48
moniqu
Cześć Mamuśki! czytałam właśnie jakiś wątek o prezentach dla faceta i uświadomiłam sobie, że ..... w maju 2018 (wiem, że jeszcze dużo czasu) mój mąż będzie miał 30. urodziny, natomiast kilka dni później będziemy obchodzili 10. rocznicę naszego związku smiling smiley. Pomyślałam sobie, że z tych dwóch bardzo ważnych okazji przydałoby się przygotować jakiś naprawdę wyjątkowy prezent dla niego, dla nas. Dziewczyny coś przychodzi Wam do głowy? Piszcie śmiało do mnie ☺ Pozdrawiam :*

Po sześciu dniach ta sama osoba pisze:

26-10-2016 09:03:09
moniqu
Do końca nie wiem co chciałabym mu sprezentować. Myślałam raczej o wypoczynku. Bobas będzie miał już roczek, więc pojedzie z nami bądź zostanie z dziadkami ☺. Zbieram pomysły, im więcej tym lepiej ☺ (FeB 01.05.2021). https://ebobas.pl/forum/read.php?76,1194475

Tytuł wątku: Dzień Dziecka
Wenika
U?ytkownicy

[edit: moderacja]

oliweczkas
U?ytkownicy
Jak masz pieniądze to pomysł super. My nic szczególnego nie planujemy.

[109] W jednym z regulaminów forów możemy przeczytać: „Użytkownicy mogą edytować własne, wysłane już posty, oraz kasować je o ile nikt na nie jeszcze nie odpisał. Edycja służy poprawieniu błędów i ewentualnemu poprawieniu czytelności wypowiedzi. Kasowanie całych postów lub zmienianie sensu swojej wcześniejszej wypowiedzi - w sytuacji, kiedy po nich pojawiły się kolejne wpisy, jest zabronione. W szczególnych przypadkach prośbę o usunięcie postów można zgłosić moderatorowi''. (…) https://www.maluchy.pl/forum/index.php?act=boardrules

Mariola233
U?ytkownicy
Fajna reklama

Agnieszka AZJ
Administratorzy
I nawet link nie potrzebny, bo tylko jedna linia tam pływa icon_wink.gif Dziewczyny, na przyszłość proszę zamiast komentarzy w wątku - raport. (FM 22.07.2021). https://www.maluchy.pl/forum/Dzie%C5%84-dziecka-t97451.html

W powyższych rozmowach wyraźnie można zauważyć, że część komentarzy została usunięta. Widać, że usuwają je najprawdopodobniej i użytkownicy, i zarządzający forum. Z fragmentu drugiej dyskusji wynika, że pierwsza wiadomość wątku została edytowana przez moderatora, co w tym przypadku można odebrać jako jej usunięcie, gdyż stanowiła reklamę, lecz z treści rozmowy nie wynika, czego ona dotyczyła.

Na forum *Na obcasach* zjawisko usuwania komentarzy nie wymaga dokładnego przeczytania dyskusji, gdyż zamiast treści postów widnieją puste miejsca oznaczone datą i nickiem osoby, która je dodała:

Tytuł wątku: Jakie menu na roczek???

Alka30
Częstowpadacz na plotki
26 lip 2012, 08:54

lilo
26 lip 2012, 09:06

Alka30, :ico_szoking: trochę współczuję takiej dużej imprezy, jedzonka trochę trzeba będzie przygotować :ico_oczko: Tutaj masz podobny wątek http://www.naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?t=7911 A biorąc pod uwagę sezon dobrze chyba przy takiej ilości gości sprawdziłby się grill - można przygotować wcześniej szaszłyki, kiełbasę, warzywa, potem tylko na grill, raz-dwa i gotowe. Tylko przy tej ilości to grill też musi być spory albo dwa :ico_noniewiem: (…)

Agunia
Zaczynamy gimnazjum!
26 lip 2012, 18:00

aniawlkp86
Wodzu
26 lip 2012, 22:52

Alka30, u mnie była podobna liczba gości na roczku ;-) zrobiliśmy grila,były kiełbaski,4 sałatki,karkówka,kaszanka,tort oczywiście,skrzydełka i pałki z kurczaka też na grilu pieczone,dla dzieci soczki,chipsy,no i jadły też mięsko z grila i sałatki :-) teraz taka pogoda,że gril jednak wg mnie najlepszy na taką imprezkę (NO 22.07.2021). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=18&t=14600

Takich przykładów jak ten powyżej na tymże forum jest bardzo dużo, czego nie zauważono na innych forach. Trudno jest w tym przypadku stwierdzić, kto jest odpowiedzialny za usuwanie wiadomości.

6. Występowanie ankiet[110]:

Tytuł wątku: Mity na temat karmienia piersią

Witam, jestem studentką 4 roku pedagogiki specjalnej na Uniwersytecie Pedagogicznym. Piszę pracę magisterską na temat: wiedzy kobiet w ciąży o wczesnym wspomaganiu rozwoju. Byłabym bardzo wdzięczna za wypełnienie anonimowej ankiety. Z góry bardzo dziękuję i pozdrawiam https://www.ankietka.pl/ankieta/187618/wied...ju-dziecka.html (FM 02.05.2021). https://www.maluchy.pl/forum/Mity-na-temat-karmienia-piersia-t38306.html

7. Pojawianie się postów niezwiązanych z tematem przewodnim:

Jak już zostało wcześniej wspomniane, tego typu wypowiedzi są przejawem oralizacji, a więc zjawiska polegającego na oddaniu toku naturalnej rozmowy, co przejawia się chociażby w postaci:

— trollingu[111]:

Tytuł wątku: Jak pielęgnować skórę noworodka?
Wy tow. Taeda nie komplikujcie sobie i innym życia Moje truskawki to ja jem prosto z "krzaka" i starcza ich dla mnie. Somsiadom tylko popróbować daje. I wicie . Na sraczkę to najlepsze jest "przestraszenie". Kiedys jak wystraszyłem psa sąsiada to od razu się zesrał.Nie było problemów z zatwardzeniem... (FdM 30.04. 2021). http://forumdlamam.pl/search.php?author_id=5280&sr=posts;

— urwania wypowiedzi:

Tytuł wątku: Gdzie szukacie facetów mając dziecko?
Cesc (FdM 01.05.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=38&t=115

Tytuł wątku: Jak radzicie sobie ze stresem?
Hej (FdM 01.05.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=33&t=94&start=30

Tego typu urwane wypowiedzi na forach są albo celowe, gdy poprzez ich stosowanie użytkownicy chcą zaznaczyć jedynie swoją obecność, albo nieświadome, będące wynikiem przedwczesnego naciśnięcia klawisza enter. Jednak i w jednym, i w drugim przypadku nie dotyczą głównego tematu dyskusji.

Z analizy jednak wynika, że najwięcej pojawia się postów, których zamieszczenie w określonym wątku trudno wyjaśnić. Być może są one wynikiem braku kompetencji, świadomości internautów, a być może też ich tytuły mają za zadanie przykuwać uwagę innych użytkowników i tym samym zachęcać do przeczytania postów. Oto przykłady tego typu wypowiedzi:

[110] Niektórzy administratorzy zwracają również uwagę na kwestię zamieszczania ankiet: „Osoby, które chcą zamieszczać ankiety naukowe proszone są o zamieszczanie ich w dziele ANKIETY. W innym razie ich posty będą usuwane. Można ewentualnie zgłaszać się do moderatorów innych działów z prośbą o pomoc'' (BB 21.07.2021). https://www.babyboom.pl/forum/pomoc/regulamin/

[111] Występowanie zjawiska trollingu na forach dla młodych matek opisano w podrozdziale *Spójność dyskursu.*

Tytuł wątku: Naleśniory gryczane
a kojarzy ktoś cezasglob.pl dostałam zadanie ,wybrać modele foteli do biura i szukam czegoś ??? (FdM 01.05.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=44&t=1149

Tytuł wątku: Problemy alkoholowe
Pamiętaj o tym, że każda kobieta musi czuć się piękna, to pomaga. Najlepiej działa kupno biżuterii np. kolczyki. Najładniejsze znajdziesz na https://www.bizuteriapiotrowski.pl/kolczyki-srebrne. Nie bój się być piękną ! (FdM 01.05.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=38&t=1104&start=10

Tytuł wątku: Rower
Uważam, że czasami używane rzeczy wcale nie są droższe - szczególnie jeśli ma się możliwość wcześniejszego sprawdzenia towaru (FeB 01.05.202). https://ebobas.pl/forum/read.php?70,765640

Tytuł wątku: Mama i tata w jednym, czyli forum dla samotnie wychowujących
Witam
Jakie warunki należy spełnić aby dostać kredyt mieszkanie dla młodych. Zastanawiam sie z mężem nad skorzytsaniem z tego programu ale nie wiem czy mamy szansę? (NO 02.05.2021). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=12&t=164

Ważnym zagadnieniem, występującym zarówno w dyskusjach użytkowników, jak i uwzględnianym w regulaminach forów, jest kwestia dublowania tematów. Mimo że netykieta oraz zasady obowiązujące na forach zakazują zamieszczania powtarzających się wątków, zdarza się, że internauci nie zawsze sprawdzają przed wysłaniem postu, czy dany problem był wcześniej poruszany. Zauważono jednak, że uważni użytkownicy są świadomi, iż dany temat nie był powtarzany, czego przykładem są poniższe wypowiedzi:

Tytuł wątku: Blada kreska na teście
redvelvet
Witam przyszłe i obecne mamy. Jestem tutaj nowiutka :) z góry przepraszam za powtarzający sie wątek ale staramy sie z mężem o dziecko o jakiegoś czasu. Niestety test nie rozwiązał moich watpliwości. (…) (BB 21.07.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/blada-kreska-na-tescie.79241/

Tytuł wątku: Pierwszy raz po porodzie
Emka
Użytkownik
Witam, nie wiem czy był już poruszany ten temat, nie umiałam znaleźć, a więc piszę.Mam takie pytanie Ile tygodni po porodzie rozpoczęłyście znów współżycie z małżonkiem/partnerem?Wiem, żew książkach, necie, gazetach pisze, że po około 6 tygodniach. Ale ja chcę wiedzieć od Was. (…) (FP 19.07.2021). https://forum.parenting.pl/topic/231389-pierwszy-raz-po-porodzie/page/3/?tab=comments#comment-1765424

Okazuje się także, że dublowanie tematów ma niekiedy charakter zamierzony, o czym świadczy wpis jednej z matek, która dziękując internautkom za odpowiedzi, informuje, dlaczego utworzyła kolejny wątek o karmieniu piersią — zagadnieniu tak popularnym na forach o macierzyństwie:

Tytuł wątku: Pomóżcie chcę karmić piersią
aniamania
Użytkownik
DZIĘKUJĘ DZIEWCZYNY!:36_3_8: Miałam nadzieję że któraś sie odezwie, wiem że jest wiele wątków w podobnym temacie ale na stare watki zagląda chyba dużo mniej osób (wnioskuje spoglądając na daty) (…) (FP 18.08.2021). https://forum.parenting.pl/topic/1801529-pomozcie-chce-karmic-piersia/

Niewątpliwie utworzenie nowego wątku spotka się z większym zainteresowaniem użytkowników, aniżeli umieszczenie wiadomości w dyskusji sprzed tygodni, miesięcy czy nawet lat. Teksty na analizowanych forach dyskusyjnych dla młodych matek tworzone są, jak można przypuszczać, nie tylko przez rzeczywiste osoby, ale również przez tzw. boty internetowe, czyli algorytmy, które naśladują zachowania internautów. Najwięcej tego typu zjawisk zauważono na forum *Na obcasach*. Przejawiają się one w postaci:

— tworzenia wątków i postów w obcych językach:

> Tytuł wątku: 『신밤° ? SINBAM ? NET 신밤? 평촌오피 평촌오피정보 평촌오피걸 평촌오피스걸 평촌오피스텔걸 평촌op 평촌오피녀 평촌건마 평촌풀싸롱 평촌건전마사지 평촌안마 평촌립카페 평촌휴게텔
>
> Anmagangnam
> Towarzyska dusza
> 『신밤° ? SINBAM ? NET 신밤? 평촌오피 평촌오피정보 평촌오피걸 평촌오피스걸 평촌오피스텔걸 평촌op 평촌오피녀 평촌건마 평촌풀싸롱 평촌건전마사지 평촌안마 평촌립카페 평촌휴게텔『신밤° ? SINBAM ? NET 신밤? 평촌오피 평촌오피정보 평촌오피걸 평촌오피스걸 평촌오피스텔걸 평촌op 평촌오피녀 평촌건마 평촌풀싸롱 평촌건전마사지 평촌안마 평촌립카페 평촌휴게텔『신밤° ? SINBAM ? NET 신밤? 평촌오피 평촌오피정보 평촌오피걸 평촌오피스걸 평촌오피스텔걸 평촌op 평촌오피녀 평촌건마 평촌풀싸롱 평촌건전마사지 평촌안마 평촌립카페 평촌휴게텔 (NO 23.07.2021). https://naobcasach.pl/forum/viewforum.php?f=4

— tworzenia wątków i postów zawierających linki przekierowujące m.in. do oglądania filmów czy pobierania plików:

> Tytuł wątku: Sniegu juz nigdy nie bedzie Za Darmo Pobieraj PL
> MixMirty
> Specjalista od nawijania
> https://georgedupels.medium.com/sniegu-juz-nigdy-nie-bedzie-wersja-kinowa-za-darmo-hot-woow-bb0be3a78240 KW: Sniegu juz nigdy nie bedzie Pelny FILM Za Free FILM Sniegu juz nigdy nie bedzie PL zapytaj Sniegu juz nigdy nie bedzie Wersja Kinowa Za Darmo FILM Sniegu juz nigdy nie bedzie PL film online lektor Sniegu juz nigdy nie bedzie Pelny FILM Za Free Obejrzyj pelny podtytul FILMu Sniegu juz nigdy nie bedzie (2021) chomikuj (NO 23.07.2021).
> https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=5&t=44253

Internauci ignorują tego typu wiadomości, nie odpowiadając na nie. Niestety i jedne, i drugie zaśmiecają forum, na co zwykle nie reagują zarządzający.

3.2. Autor/nadawca/twórca dyskursu

Dyskusja na forach internetowych zależna jest od działania czterech podmiotów, a mianowicie: firmy hostingowej, administratora, moderatora i użytkowników. Rola usługodawcy ogranicza się wyłącznie do kwestii technicznych — przede wszystkim udostępniania serwisu, w tym umożliwiania użytkownikom zamieszczania komentarzy.

3.2.1. Rola administratora, moderatora i użytkownika

Najważniejsze decyzje związane z funkcjonowaniem forum internetowego podejmowane są przez administratora, do którego uprawnień należą m.in.: modyfikowanie struktury forum, blokowanie internautom dostępu do dyskusji, ustalanie składu podlegającej mu grupy moderatorów oraz użytkowników należących do danej grupy. Moderatorzy z kolei czuwają przede wszystkim nad treścią wątków i postów — kontrolują m.in. to, czy dany wątek zamieszczany przez internautów odpowiada tematyce działu oraz poddziału. Osoby pełniące tę funkcję mają zatem prawo przenoszenia wiadomości do innych kategorii, dzielenia wątków oraz usuwania postów. Do najważniejszych zaś praw użytkowników należą publikowanie na forum treści oraz ich edytowanie i formatowanie[112].

Administrator na analizowanych forach internetowych pełni różne role — przede wszystkim jest autorem udostępnianych treści, ale również niekiedy przekazicielem komunikatów innych osób. W funkcji administratora występują zazwyczaj: redakcja, właściciel forum — prezentowany z imienia i nazwiska bądź też użytkownik, który awansował do roli zarządzającego. Nadawcą dyskursu są przede wszystkim użytkownicy oraz moderatorzy, którzy dołączają do rozmowy. W roli twórców dyskusji występują zatem wszyscy jej uczestnicy — i administrator, i moderator, i pozostali użytkownicy forum.

[112]Więcej o prawach i obowiązkach poszczególnych podmiotów można przeczytać w regulaminach analizowanych forów.

3.2.2. Aktywność i jawność administratorów, moderatorów, użytkowników

Poniższa tabela przedstawia aktywność i jawność administratorów na poszczególnych forach wraz z przykładami ich wypowiedzi.

Nazwa forum	Aktywność na forum	Jawność	Przykłady dyskusji
Mamo to ja	Uczestniczą w dyskusjach dotyczących kwestii technicznych; tworzą wątki, odpowiadają na pytania internautów.	Oznaczeni są nickami wyróżnionymi kolorem niebieskim[113], pod którymi napisana jest nazwa wykonywanej przez nich funkcji, np. *gagatka Administratorzy* W roli administratora występuje również redakcja.	gagatka Administratorzy Tytuł wątku: *Jak usunąć konto z forum samodzielnie?* Czas pożegnać się z forum ? rozumiemy, będzie nam Ciebie brakowało możesz to zrobić samodzielnie w dowolnym czasie: 1. wejdź na stronę: https://mojedane.edipresse.pl/ (…). (Mtj 01.05.2021). Napisane przez Nusiakova Mi się wydaje, że te wszystkie konkursy, które są już dawno zakończone powinny zostać przeniesione do jakiegoś wątku o nazwie no nie wiem: ARCHIWUM KONKURSÓW (…) admin Administratorzy Prace dotyczące porządkowania konkursów trwają Prosimy o cierpliwość (Mtj 01.05.2021). Redakcja_MamoToJa.pl Administratorzy Zakończony: Konkurs "Niezawodny kosmetyk".

[113] Nicki, którymi posługują się internauci są tożsame z funkcjonowaniem nazwy jako hiperlinku. Kliknięcie w niego zazwyczaj przenosi do profilu danego użytkownika. Jedynie na jednym z forów nie zanotowano takiej możliwości.

			Wygraj 1 z 7 zestawów kosmetyków AA Wings of Color. Co zrobić, by wziąć udział w konkursie? Aby wziąć udział w konkursie "Niezawodny kosmetyk", należy: mieć konto w systemie mamotoja.pl i adres na terenie Polski, pod który wyślemy nagrodę (Mtj 01.05.2021).
Parenting	Uczestniczą w dyskusji, które dotyczą przede wszystkim kwestii organizacyjnych i technicznych.	Administrator oznaczony jest nazwą *redakcja* oraz nickiem *admin.*	Redakcja Administrator Bardzo miło jest nam ogłosić, że rolę moderatora obejmują również Marzen@ i Es_ze :) Aktualizując listę moderatorów: Marzen@ Es_ze Dziubala dziękujemy za dotychczasowe zaangażowanie i wsparcie oraz życzymy powodzenia w pełnieniu Nowej funkcji! :) (FP 10.05.2021). 3nik a ja mam jakieś dziwne wrażenie, że dużo artykułów to artykuły reklamowe:(konkretnych produktów:(wiem, że portal musi zarabiać, ale może pojawią się też artykuły bardziej dogłębne, z różnymi punktami widzenia:)? Redakcja Administrator Witaj serdecznie, Dziękujemy za słowa krytyki, zawsze jesteśmy otwarci :) zaproponuj

			proszę jakich treści Twoim zdaniem brakuje na Parenting.pl, a obiecujemy, że weźmiemy to pod uwagę tworząc kolejne artykuły. Pozdrawiamy, Redakcja (FP 11.05.2021).
Forum dla mam	Główny administrator nie bierze udziału w dyskusji.	Administrator oznaczony nickiem, wyróżniającym się kolorem niebieskim, pod którym widnieje nazwa pełnionej funkcji. Również zauważono występowanie drugiego administratora, udzielającego się na forum jako: Adminka Forumowiczka.	Maga Administrator Tytuł wątku: Słowem wstępu Witam serdecznie wszystkie dziewczęta, mamy i przyszłe mamy! Na początku chciałabym przedstawić pewne najważniejsze zasady panujące na Forum w bardziej czytelny sposób niż w Regulaminie ;)ForumDlaMam.pl jest miejscem do dyskusji, wymiany zdań, poglądów i doświadczeń między mamami oraz dziewczynami, które jeszcze mamami nie są ale mają to w planach. Na ForumDlaMam.pl wszystkie dziewczyny bez względu na wiek, doświadczenie w byciu mamą, stanowisko w pracy czy status finansowy -są na Ty… (FdM 20.05.2021). May Tytuł wątku: Pytanie o forum Cześć, mam takie pytanie: czy to forum jeszcze "żyje"? Szukałam takiego miejsca jak to, ponadto podoba mi się układ forum, kącików tematycznych. Jak to jest,

			czy sporo osób tu jeszcze zagląda? Cz też wszystko przeniosło się na Facebooka? Adminka Jeszcze żyje! (FdM 20.05.2021).
Baby Boom	Uczestniczy w dyskusji, tworzy wątki.	Administrator oznaczony nickiem aniazxdsloki7slu, lecz kolorystycznie niewyróżniającym się spośród innych identyfikatorów użytkowników, pod którym widnieje napis: *Administratorka czyli ja tu rządzę*;) *Członek załogi*; znany z imienia i nazwiska: Anna Ślusarczyk; w roli administratora występują również inni użytkownicy, np. Bestyja :P *Administrator*, lecz ich aktywność jest znikoma oraz Redakcja BB.	Aniaslu Administratorka czyli ja tu rządzę ;) Członek załogi Tak jak napisały dziewczyny, najlepsze co dla siebie możesz zrobić to skontaktować się ze specjalistą od zdrowia psychicznego, bo nie ma potrzeby, żebyś tak cierpiała. Telefon zaufania dla kobiet w ciąży i rodzin tel. 85 732 22 22 (poniedziałek – piątek od 15:00 do 18:00) (BB 25.05.2021) aniaslu Administratorka czyli ja tu rządzę ;) Członek załogi @Nalia91 zrób badanie moczu jak najszybciej, bo możesz mieć stan zapalny. Poszukaj, gdzie w pobliżu masz laboratorium. Nie trzeba mieć dolegliwości bólowych i dodatkowych objawów, a w ciąży lepiej mieć pewność, że wszystko jest ok. (BB 25.05.2021). aniaslu Administratorka czyli ja tu rządzę ;) Członek załogi Tytuł wątku: Zdrowe rozmowy . Co trzeba wiedzieć

			o komunikowaniu i budowaniu relacji Zdrowe rozmowy. Jak budować dobrą komunikację oraz bliskie relacje. To będzie webinar praktyczny. Nie tylko opowiemy, jak powinny wyglądać rozmowy, które budują zdrowe relacje, ale dostaniesz praktyczne ćwiczenia, obejrzysz scenki z życia wzięte, jak również otrzymasz ebook, który pozwoli Ci po zakończeniu spotkania ćwiczyć nowe umiejętności. (BB 25.05.2021).
Na obcasach	Uczestniczy w dyskusji, głównie odpowiadając na pytania techniczne, niekiedy zakłada wątki.	Występuje nazwa *administrator* z widniejącą niekiedy nazwą rangi — najprawdopodobniej tej, do której przynależał wcześniej użytkownik. Nazwa *administrator* wyróżniona kolorem czerwonym.	Administrator Nakręcona katarynka Tytuł wątku: Ankieta - Czy macie konto na facebook? Tak, z ciekawości - krótka ankieta, być może utworzymy grupę NaObcasach i Tik-Tak na Facebook, jestem ciekaw kto ma tam konto ? :-) (NO 02.07.2021). Administrator Dziewczyny, dziękuję za zgłoszenie! Jej konto zostało usunięte (taką prośbę też sama mi przesłała). Numer IP tej osoby zostanie zapisany, ale też nigdy nie ma pewności, czy napisze z innego komputera (na to już nie będziemy mieć wpływu), jeśli tak to pewnie nie szybko... (NO 02.07.2021).
Mama klub	Uczestniczy w dyskusji,	Administrator oznaczony jest nickiem, a także, w informacji zamieszczonej na forum, imieniem	georgia Tytuł wątku: Mama

	tworząc wątki i odpowiadając na pytania.	i nazwiskiem. Na podstawie treści wpisów można stwierdzić, że pełni rolę głównego zarządcy forum.	dwójki Cześć jestem mamą 1,5 rocznej dziewczynki i 4-letniego chłopca. ewa-mamaklub Witaj, cieszę się, ze do nas dołączyłaś. Mam nadzieję, że poczujesz się tu jak u siebie w domu :) W razie pytań co do serwisu i jego funkcjonalności. Zapraszam do kontaktu przez formularz: http://mamaklub.pl/kontakt-dla-uzytkownikow Tytuł wątku:: Usypianie dziecka ewa-mamaklub Jakie są Wasze sposoby na usypianie dziecka? (MK 26.05.2021).
My Mamy	Uczestniczy w dyskusji, zakłada wątki.	Administrator jest jednocześnie usługodawcą i moderatorem, znany z imienia i nazwiska: Magdalena Szczukiewicz.	Tytuł wątku: Metoda Montessori Magdalena Hej Dziewczyny, widzę, że jeszcze nikt nie poruszył tu żadnego wątku, więc spróbuję jako pierwsza :). Mam w domu małego Brzdąca. Ostatnio dużo słyszałam o jakiejś nowej metodzie wychowawczej tzw. Montessori. Czy któraś z Was wie coś więcej na jej temat? (MM 01.06.2021). Magdalena Mam podobne doświadczenia co Joanna. Pierwszy miał swoje ulubione sposoby na zasypianie a drugi jeszcze inne. Ale rzeczywiście jest coś w tym rytmie dnia,

			ale muszę przyznać, że strasznie ciężko jest dziecko do niego przystosować :). Czytałam niektóre kawałki tej książki "Zaklinaczka dzieci" - w niektórych aspektach myślę, że przesadza, ale ogólnie pisze sensownie i ciekawe rzeczy. (MM 03.06.2021).
eBobas	Administrator zakłada wątki, uczestniczy w dyskusjach dotyczących głównie kwestii technicznych, organizacyjnych, związanych z konkursami i artykułami.	Administrator oznaczony jest nickiem, pod którym widnieje nazwa pełnionej funkcji.	Mama Administrator Tytuł wątku: Książeczka Zdrowia Dziecka - załóż, przetestuj, napisz co myślisz Przygotowaliśmy dla Was (a raczej dla Waszych bobasów) Książeczkę Zdrowia Dziecka - unikalne, interaktywne narzędzie do monitorowania i dokumentowania rozwoju Waszych bobasów. Zachęcamy do zakładania i uzupełniania Książeczki. Znajdziecie w niej m.in. siatki centylowe, … (FeB 10.06.2021). Mama Administrator Zyrafa - konta nie usunę, mogę je zdezaktywować jeśli sobie tego zyczysz - ale spokojnie, wyczyściłaś profil ze wszystkich danych, przegladnelam go dokladnie, zadnego maila nie widzę (FeB 10.06.2021). Mama Administrator

			Mleko i witamina D spożywane przez ciężarną chronią jej dziecko przed stwardnieniem rozsianym Mleko, mleko, mleko i jeszcze raz mleko Naukowcy uważają, że cztery szklanki mleka wypite dziennie przez ciężarną zdecydowanie zmniejszają ryzyko wystąpienia u jej dzieci stwardnienia rozsianego … (FeB 10.06.2021).
eDziecko	Brak jawnego administratora, występują tzw. administratorzy społeczni, opiekujący się poszczególnymi działami, pełniący rolę moderatorów.	Mamy tutaj do czynienia z administratorem instytucjonalnym, o czym świadczy wpis: Administracja nie czyta wszystkiego. Moderuje przede wszystkim na podstawie zgłoszeń użytkowników. Jeżeli na Forum znajduje się wpis niezgodny z regulaminem to znaczy, że Administracja może o tym nie wiedzieć. Post można zgłosić jako naruszający regulamin klikając "Zgłoś". W wyjątkowo rażących przypadkach można zawiadomić administrację wysyłając link do konkretnego postu na adres forum@agora.pl (FeDz 15.06.2021). https://pomoc.gazeta.pl/zglos_blad/0,0.html#forum	
Maluchy	Zarządzający biorą udział w dyskusjach głównie dotyczących kwestii technicznych i organizacyjnych.	Administratorzy oznaczeni są nickami, wyróżniającymi się kolorem pomarańczowym, pod którymi widnieje nazwa grupy, do której przynależą.	Ila Administratorzy Tytuł wątku: Zlot 2018 :) Zapraszamy serdecznie chętne forumowiczki wraz z rodzinami na tegoroczny Zlot do Osiecka icon_smile.gif Tegoroczny, piętnasty już Zlot odbędzie się w dniach 1-3 czerwca… (FM 15.06.2021).

Tabela nr 5: Aktywność i jawność administratorów na poszczególnych forach

Źródło: *Mamo to ja, Parenting, Forum dla mam, Baby Boom, Na obcasach, Mama klub, My Mamy, eBobas, eDziecko, Maluchy*

Moderatorzy na analizowanych forach zazwyczaj oznaczeni są nickami, pod którymi widnieje nazwa pełnionej przez nich funkcji: *moderator*. Zdarza się, że spośród innych identyfikatorów użytkowników nicki moderatorów odróżniają się kolorem — najczęściej zielonym. Z analizy wynika, że rola moderatorów na poszczególnych forach jest niezwykle istotna, gdyż wyraźnie widać, czy dbają o to, aby dane forum było aktywne czy też nie. Jako przykład mogą posłużyć tworzone przez nich ciekawe wątki, zachęcające do dyskusji, odnoszące się do tematów powszechnych oraz udzielanie konkretnych porad, rozwiązywanie problemów, pocieszanie w trudnych sytuacjach, np.

„Kruszynka888, wyluzuj!!! Wiem, że łatwo pisać a trudniej zrobić (sama też miałam przejścia), ale pomyśl, że swoim stresem szkodzisz ciąży. Musisz przestać tak panikować, bo to niczemu dobremu nie służy, a Ty niepotrzebnie się nakręcasz. Spotkaj się z koleżanką, wyjdź z mężem na randkę, znajduj sobie zajęcia, które odwrócą Twoją uwagę od śluzu.
Śluz może zmienić swoją barwę np. po badaniu palpacyjnym gina…"
…Trzymam kciuki, żeby wszystko było ok i następne tygodnie upływały w spokoju!" (FP 15.06.2021).
https://forum.parenting.pl/topic/3534058-strasznie-sie-martwie/?tab=comments#comment-3535328

Na niektórych forach moderatorzy systematycznie edytują posty, pod którymi zamieszczają komentarze wskazujące na to, kto, kiedy i z jakiego powodu zmodyfikował wpis, np. „Last edited by gagatka; 13-01-2021, 10:05. Powód: link"; „Last edited by perpetua88; 18-02-2016, 19:03. Powód: autoreklama"; „Last edited by disne; 19-10-2020, 16:27. Powód: reklama" (Mtj 01.06.2021).

Działanie trzech podmiotów: administratora, moderatora i użytkownika jest od siebie zależne. Jedni muszą dostosować się do drugich, ale ich ranga się różni, a co za tym idzie, na forach mamy do czynienia z hierarchicznością. Największe uprawnienia posiada administrator, a następnie moderator:

„gozdzik, może spróbuj samą fotke wkleić .
Niestety musiałam usunąć bo od tego jestem, ale zasady ustalił administrator. :ico_sorki:" (NO 15.05.2021).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=20&t=8995&p=5544025&hilit=Administrator#p5544025

„konto moze usunac tylko administrator wiec proponuje zlozyc prosbe w kaciku "do moderatorow" :) albo moze on sam zobaczy wczesniej tego posta i usunie :)" (FP 01.07.2021).
https://forum.parenting.pl/topic/148708-jak-usunac-konto/?tab=comments#comment-148721

Użytkownicy natomiast nie mają większego wpływu na działania osób zarządzających forum, mogą jedynie dostosować się do panujących na nim zasad.

Administrator, moderator i użytkownik są trzema różnymi osobami. Należy jednak zaznaczyć, że mogą one występować w podwójnych, a nawet potrójnych rolach. Z przeprowadzonej analizy wynika, że administrator może pełnić funkcję moderatora i użytkownika lub administratora i moderatora. Moderator zaś oprócz odgrywania swojej roli jest także użytkownikiem. Zauważono, że to, w jaki sposób zarządzane jest forum zależy od

jego wielkości. Im dane forum jest większe, tym potrzebuje więcej osób do zarządzania i odwrotnie — im jest mniejsze, tym zarządzających jest mniej i dlatego też jeden podmiot pełni kilka ról.

Z analizy wynika, że wraz z upływem czasu na większości forów administratorzy i moderatorzy zmniejszają swoją aktywność, o czym świadczy fakt, że nie zamieszczają nowych wpisów, a w miejscach widocznych — wyświetlanych zazwyczaj na górze strony — widnieją udostępnione stare wiadomości sprzed kilku lat. Z tego też względu użytkownicy często zadają pytania typu: *gdzie jest admin*? Zauważono, że większość forów funkcjonuje prężnie w pierwszych latach swojej działalności. Na dziesięć forów wskazano dwa — *Baby Boom* i *Parenting*, które charakteryzują się wzorowym działaniem. Obydwa fora funkcjonują ok. 20 lat i nadal ich administratorzy i moderatorzy są bardzo aktywni. Forum *Baby Boom* jest zarządzane przez jawnego administratora, udzielającego się w różnych sferach — m.in. odpowiada na pytania matek, organizuje webinary, zachęca do czytania artykułów, przesyła nowe informacje na konta mailowe użytkowników, zachęca chociażby do udziału w szkoleniach. Forum *Parenting* zaś posiada bardzo aktywnego moderatora, który na bieżąco odpowiada na trudne pytania matek, nie tylko związane z kwestiami technicznymi, ale również problemami dotyczącymi macierzyństwa. Ponadto zauważono, że moderatorzy na tym forum są bardzo cenieni wśród internautów, o czym świadczą pożegnania poprzednich zarządzających i powitania kolejnych, nowych:

> „Margaritko, ja również, jak i zapewne inne uzytkowniczki forum dziekujemy za wspólnie spedzony czas. Cieszę się, że będę Cię tu nadal spotykać :)"
> „Margeritka, bardzo, bardzo żałuję że już nie będziesz moderatorką. Mam jednak nadzieję, że będziesz tutaj zaglądać, zakładać ciekawe wątki, że będziesz nadal tak aktywna jak do tej pory, choć zdaję sobie sprawę że teraz gdy już nie będziesz za to pobierać wynagrodzenia pewnie nie będzie Ci się już tak chciało. Swoją drogą naprawdę dziwię się tym którzy podjęli taką decyzje by zwolnić Ciebie i Ullę, najbardziej zaangażowane moderatorki na Parentingu. Rozmawiałam ze znajomymi z tego forum i wszystkie jesteśmy tego samego zdania- ci z redakcji sami strzelają sobie w kolano" (FP 25.06.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3785770-margeritka-sie-zegna/?tab=comments#comment-3807958
> „Witamy w naszym gronie nową moderatorkę - patusia23. Patusia obejmie pieczę nad forum eksperckim. Patusia zastąpi AsJę, której obowiązki nie pozwalają już tak aktywnie uczestniczyć w życiu forum. AsJi dziękujemy za dotychczasowe wsparcie i życzymy wielu sukcesów. Patusi życzymy miłej pracy :)" (FP 26.06.2021). https://forum.parenting.pl/topic/1468196-nowy-moderator-na-forum-eksperckim/?tab=comments#comment-1468196

Na większości forów administratorzy i moderatorzy są jawni — najczęściej posługują się nickami, które w internecie stanowią oficjalny i często stały identyfikator. Pod nickami zazwyczaj widnieje nazwa pełnionej funkcji albo, choć sporadycznie, nazwa rangi, do której

prawdopodobnie wcześniej przynależeli: np. *Dziubala Moderator*; *Aniaslu Administratorka czyli ja tu rządzę. Członek załogi; Administrator Nakręcona katarynka.*

Zarówno w przypadku „kadry zarządzającej", jak i użytkowników obserwuje się, prawdopodobnie zaistniałą pod wpływem portali społecznościowych, tendencję, że w roli identyfikatorów występują, przypuszczalnie prawdziwe, imiona i nazwiska. Należy zaznaczyć, że imionami i nazwiskami bądź pierwszą literą imienia i nazwiskiem podpisują się także eksperci pracujący na forach. Czasami zdarza się, że dla odróżnienia trzech podmiotów wprowadzana jest dodatkowa kolorystyka, np. administratorzy oznaczani są kolorem czerwonym, moderatorzy zielonym, a użytkownicy niebieskim. Na niektórych forach można poznać informacje na temat „kadry zarządzającej", tzn. czym zajmuje się na co dzień, jakie ma wykształcenie, czy ma dzieci itd. Często przy opisach poszczególnych osób umieszczane są również ich zdjęcia. Administratorzy i moderatorzy najczęściej publikują swoje wpisy w dziale dotyczącym kwestii technicznych. Z analizy forów dla młodych matek wynika, że bycie anonimowym w przypadku „kadry zarządzającej" należy do rzadkości.

Z nadawcą instytucjonalnym można skontaktować się na różne sposoby — najczęściej za pośrednictwem adresu email (*Mamo to ja*: redakcja@mamotoja.pl, forum *Parenting*: redakcja_parenting@grupawp.pl, forum *eBobas*: info@ebobas.pl, *Mama klub*: info@mamaklub.pl, *Baby Boom*: biuro@babyboom.pl, forum *eDziecko*: forum@agora.pl, forum*Maluchy*: redakcja@maluchy.pl) bądź też formularza kontaktowego (*Na obcasach*, *Forum dla mam*) — poprzez wpisanie swoich danych osobowych, w tym adresu email. Na forum *My Mamy*, na którym administrator jest zarówno usługodawcą, jak i moderatorem podany jest i email (magdalena@mymamy.pl) do administratora, i numer telefonu. Ponadto niektóre fora umożliwiają wysyłanie prywatnych wiadomości do konkretnych administratorów, oznaczonych chociażby nickiem. Należy zaznaczyć, że na większości forów funkcjonuje dział związany z kwestiami technicznymi, w którym użytkownicy zadają pytania, a administratorzy i moderatorzy na nie odpowiadają.

Teksty na analizowanych forach dotyczą macierzyństwa i tematyki związanej z dziećmi. Nadrzędny temat stanowią nazwy forów (np. *Mamo to ja*, forum *Maluchy*), działów i poddziałów, a doprecyzowuje je ich opis udostępniany przez założycieli w regulaminie, w zakładce *O nas*, we wpisach dotyczących powitania przez administratora bądź też ogólnych informacjach o forum umieszczonych najczęściej na dole strony. Nadawca komunikuje o tym, o czym jest tekst w temacie wątku oraz w treści postu — najczęściej w jego wstępnej części. Zdarzają się sytuacje, w których użytkownicy chcą zacząć jakiś

wątek, ale nie zgadza się na niego administrator. Z tego też powodu pojawiają się dyskusje, w których zarządzający uważa, że na danym forum dana osoba na pewno nie uzyska porady w swojej sprawie. Z tego też względu dochodzi do zamykania wątków, czemu towarzyszy informowanie o powodach takiej decyzji:

„@HeraUnique czasowo zawiesiłam autorkę, dopóki nie poszuka pomocy specjalisty" (BB 30.06.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/jednak-kreska.113007/page-4

Z przeprowadzonej analizy wynika, że: grupa zarządzająca forum, zarówno autorzy — administratorzy, jak i nadawcy — moderatorzy, są zgodni co do dopuszczalnych treści wiadomości. Administratorzy ustalają tematykę działów, a moderatorzy wykonują ich polecenia oraz często pośredniczą pomiędzy nimi a użytkownikami. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że użytkownicy mają wpływ na tematykę poruszaną na forum, gdyż mogą zgłaszać swoje propozycje dotyczące jego ulepszania. Nie zawsze użytkownicy forów zgadzają się z treściami proponowanymi przez administratorów, o czym świadczy pojawianie się tematów pobocznych. Zdarza się również, że temat oficjalny zawarty w tytule wątku stanowi tylko pretekst do wprowadzenia innego. Jako przykłady można podać:

- ankietę:

Tytuł wątku: Przyczyny nadwagi i otyłości
„Dzień dobry, jestem studentką V roku Nauk o rodzinie. Serdecznie proszę o wypełnienie poniższej ankiety, która dotyczy przyczyn nadwagi i otyłości wśród dzieci i posłuży jako materiał badawczy w pracy magisterskiej…" (FP 15.06.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3170592-przyczyny-nadwagi-i-otylosci-wsrod-dzieci/

- reklamę:

Temat wątku: Jakie przedszkole wybrać?
Jeśli ktoś jest na etapie poszukiwania przedszkola to z czystym sumieniem polecam Goodstart w Konstancinie Jeziornie. Jest to fajne, kameralne przedszkole z naciskiem na język angielski :) W tym roku mój synek je kończy, a od września zacznie tam chodzić córka :) (BB 15.06.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/jakie-przedszkole-wybrac.20209/page-5#post-21085028

- ogłoszenie:

Tytuł wątku: Azalia – antykoncepcja
Jeżeli jakas karmiaca mama uzywa tabletek azalia , to moge odsprzedac jeden blister bo niestety mi nie posluzyly (FP 18.06.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3949670-azalia-antykoncepcja/

- krytykę:

Tytuł wątku: Warto jeździć do Hiszpanii
Czy z jakiegoś powodu w Niderlandach lepiej nie pracować?
Ciężko nam związać koniec z końcem więc coraz poważniej myślimy o wyjeździe - albo na stałe, albo do jakiejś pracy. Dużo potencjalnych ofert pochodzi z Holandii, jest pełno agencji które specjalizują się w znajdowaniu pracy właśnie tam. Tylko czy za granicą, w tym akurat kraju można liczyć na uczciwe traktowania i opiekę, czy bez języka i znajomości na odpowiednim szczeblu nie ma czego szukać? Bo sądząc po https://www.wypadki.nl/odszkodowania...ia-w-holandii/ to można się spodziewać różnych problemów, w rozwiązaniu których nie obejdzie się bez profesjonalnego wsparcia! (Mtj 2021 15.06.2021).

https://forum.mamotoja.pl/forum/czas-dla-mamy/praca-prawo-biznes/530597-warto-je%C5%BAdzi%C4%87-do-holandii

Czasami również zdarza się, że temat oficjalny stanowi tylko pretekst do rozpoczęcia dyskusji, w której zazwyczaj sam nadawca nie bierze udziału:

Tytuł wątku: Zdradza?
Hej kobietki :)
Jestem Elwira i ostatnio odkryłam, że mój mąż mnie zdradza :ico_smiechbig: . Dzięki lokalizatorowi dowiedziałam się co poczyna w trakcie swoich "spotkań z kumplami". Jeździ do swojej ex! Jeżeli też chcecie się dowiedzieć co Wasz maż, chłopak, narzeczony wyprawia łatwo możecie zlokalizować jego numer telefonu i jego położenie, trzymajcie kochane link - http://lokalizacja-telefonu.pl/iq8c Pozdrawiam i powodzenia, Elwira (NO 19.06.2021). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=36&t=18087

3.2.3. Wielość obrazów rzeczywistości

Na podstawie analizy można stwierdzić, że w badanym dyskursie jest reprezentowana wielość obrazów rzeczywistości. Mimo tego, że administratorzy ustalają tematy działów, a użytkownicy muszą je zaakceptować, to jednak wszyscy biorący udział w dyskusji, mają prawo wyrażać swoje zróżnicowane poglądy, przedstawiać odmienne opinie, dzieląc się przy tym osobistymi doświadczeniami. Użytkownicy mają niebagatelny wpływ na tworzenie mozaiki tematycznej m.in. z dwóch względów: po pierwsze, co zostało powyżej wspomniane, mogą zgłaszać swoje sugestie odnośnie do treści i struktury forum; po drugie: poprzez przedstawianie własnych doświadczeń doprowadzają do tego, że oficjalne tematy proponowane przez administratorów mijają się niekiedy z ukazywanymi zdarzeniami z autopsji i punktami widzenia matek. Świadczą o tym chociażby takie przykłady jak:

Nazwa forum	Nazwa działu	Nazwa wątku
Parenting	*Zdrowie i pielęgnacja oraz dobra*[114] *forma*	Jak schudnąć sporo kilogramów?; Muszę schudnąć 5 kg do nowego roku; od kiedy zaczęłyście ćwiczyć po ciąży?
Forum dla mam	*Uroda czyli piękna mama*	Wypadanie włosów po ciąży; sposoby na zmarszczki pod oczami; suche i spierzchnięte usta.
	Zgrabna mama	Dieta odchudzająca; obwisła skóra; otyłość przed ciążą.
eBobas	*Jesteś mamą, jesteś fit!*	Rozciągnięta skóra na brzuchu; Mamy walczące z kilogramami – razem raźniej; Do Wszystkich kochających mam. Zrzucamy kilogramy;
	Jesteś mamą, jesteś piękna!	Kremy na worki pod oczami – co sądzicie o Garisell; zmarszczki; Plamy ciążowe.

[114] Zauważono, że administratorzy częściej posługują się pozytywnymi określeniami przy okazji tematów dotyczących wyglądu zewnętrznego, co zdecydowanie rzadziej da się zauważyć w odniesieniu do m.in. odżywiania, zdrowia, samopoczucia, wychowania czy wypoczynku — wtedy zazwyczaj są neutralni.

eDziecko	*Dobry poród*	Rozejście rany po nacięciu krocza; zadyszki, utrata oddechu; kolejny poród po traumie.
Maluchy	*Zdrowa mama*	Zakrzepica, żylaki i takie tam…; Jejku jak boli mnie głowa!!!; Ból kości łonowej rok po porodzie.

Tabela nr 6: Oficjalne tematy proponowane przez administratorów a rzeczywiste doświadczenia matek
Źródło: *Parenting, Forum dla mam, eBobas, eDziecko, Maluchy*

Zróżnicowanie tematyczne ma charakter intencjonalny, co jest podyktowane regulaminem oraz wynika z samej idei forów — wyrażania różnych opinii na określony lub dowolny temat. Wśród celów i wartości zaprezentowanych w analizowanym dyskursie można wskazać te, które są powszechnie zgodne z deklarowanymi poglądami administratora oraz te, które są zróżnicowane. Do tych pierwszych, a więc zazwyczaj oficjalnie podzielanych przez wszystkich należą: posiadanie dzieci, obdarowywanie swych pociech miłością, a także dbanie o szeroko pojęte ich dobro, w tym m.in. bezpieczeństwo, zdrowie, odżywianie, pielęgnowanie, wychowanie oraz edukację. Te drugie z kolei, a więc zróżnicowane, często kontrowersyjne, poddawane licznym dyskusjom stanowią antynomie. Opozycje dyskursywne oprócz tego, że dotyczą tematów stricte związanych z macierzyństwem, również odnoszą się do kwestii światopoglądowych:

wczesne macierzyństwo	późne macierzyństwo
naturalne poczęcie	zapłodnienie in vitro
korzystanie z basenu w ciąży	obawa przed nabawieniem się infekcji podczas kąpieli basenowych
przestrzeganie diety matki karmiącej	spożywanie wszystkich produktów w czasie karmienia
poród naturalny	cesarskie cięcie
karmienie piersią	karmienie butelką
karmienie piersią bez spożywania nawet niewielkich ilości alkoholu	akceptowanie spożywania niewielkich ilości alkoholu podczas karmienia piersią
szybki powrót do pracy	pozostanie w domu
zatrudnienie niani	posłanie dziecka do żłobka
Kariera	domowość
korzystanie z usług państwowych	korzystanie z usług prywatnych (głównie chodzi tutaj o służbę zdrowia i edukację)
wybór przedszkola	wybór klubu malucha
nauczanie w szkole	nauczanie domowe
lekcje online	lekcje stacjonarne

pierwszy kontakt z nauką języków obcych: dzieci kilkumiesięczne	pierwszy kontakt z nauką języków obcych: dzieci kilkuletnie
starania o drugie dziecko	pozostanie przy jednym dziecku
szczepienia obowiązkowe	szczepienia zalecane
chemiczne wzmacnianie odporności	naturalne wzmacnianie odporności
wychowanie stresowe	wychowanie bezstresowe
zezwalanie małym dzieciom na korzystanie z urządzeń elektronicznych	wychowywanie dzieci wyłącznie w warunkach naturalnych
nadawanie imion nowoczesnych	wybieranie imion tradycyjnych
Kupowanie	wypożyczanie (np. sprzętów muzycznych)
kupowanie ubrań/butów/zabawek nowych	nabywanie ubrań/butów/zabawek używanych
itd.	itd.

Tabela nr 7: Opozycje dyskursywne

Źródło: analizowane fora

Dyskusjom na powyższe tematy niekiedy towarzyszą emocje, które wiążą się z indywidualnym podejściem użytkowników do danego problemu. Trzeba zaznaczyć, że większość dyskusji przebiega harmonijnie i polega jedynie na wymianie opinii bez zabarwienia emocjonalnego. Rozmowy najczęściej przeplatane są argumentami, które mają na celu przekonać innych do swoich racji. Można stwierdzić, że użytkownicy tworzą trzy grupy: jedni są za, drudzy przeciw, a jeszcze inni dopuszczają ewentualność wyboru. Koniecznie należy podkreślić tę ostatnią możliwość. Matki często zaznaczają, że każdy ma prawo do podejmowania własnych decyzji, które powinny być zgodne z jego osobistymi przekonaniami. Argumentując swoje racje, internauci powołują się na przykłady doświadczeń z własnego życia:

Tytuł wątku: Alkohol w ciąży
beepbeet
Junior Member
Byłam ostatnio na imprezie i była dziewczyna z takim już sporym brzuszkiem, w każdym razie w ciąży. Totalnie mnie zatkało, jak się okazało że popija sobie drinka! Przecież tyle mówią o tym aby wogóle nie pić alkoholu, a ta se drinka sączy. Niby jeden i słaby, ale... głupia jakaś!!! Co o tym sądzicie?

Tetkajok
Junior Member
Też uważam, że jakaś delikatnie mówiąc beztroska kobieta... Wogóle nie powinno się pić alkoholu!!! Ratunku!

Tetkajok
Junior Member
a i skąd ona wie ile jej nie zaszkodzi. Jej jak jej, ale maleństwu???

dotty
Senior Member

Kobietki bez przesady...A co z tymi które były w pierwszych tygodniach ciąży (nic o tym nie wiedząc) chodziły na imprezy i sączyły nie tylko słabe drinki?
Papierosy znacznie bardziej szkodzą niż jakiś tam drink, który zanim dotrze do niemowlęcia zostanie przesączony przez 3 warstwy łożyska...
Lekarz mojej znajomej, kiedy ta miała pierwsze skurcze porodowe polecił jej wypić lampkę czerwonego wina na rozluźnienie...
Oczywiście notoryczne picie nie sprzyja prawidłowemu rozwojowi płodu.
Wiadomo bez alkoholu można żyć i jeśli można z niego zrezygnować, to tak należy, ale nie bądźmy pruderyjni, bo to nie nasza sprawa, po jednym drinku dziecko nie urodzi się z szokiem alkoholowym. Ps: Sądzę, że dzidzi w brzuszku bardziej zaszkodził hałas muzyki i dym z papierosów podczas tej imprezy niż ten drink... (Mtj 16.08.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/czekaj%C4%85c-na-dziecko/ci%C4%85%C5%BCa-i-por%C3%B3d/361-alkohol-w-ci%C4%85%C5%BCy

Tytuł wątku: naturalny poród zdecydowanie lepszy niz cesarka
agnieszka31dd
Osttanio dużo sie słyszy ze kobiety chca robić przez cesarskie ciecie, nawet gotowe sa zaplacić... Dziewyczyny robicie to bo boicie sie boli porodowych... a nawet nie zdajecie sobie sprawy jak boli po cesarskim cieciu gdy przestaje działac znieczulenie... a rany bardzo czesto nie chca sie goic. od 1 lipca 2015 roku poród jest ze znieczeuleniem zapewia to ustawa. nawet jesli troche boli to chwile... gdy juz zaczyna sie właciwa akcja porodowa wy o bólu nie myślicie.. ja w ogole ni eczułam bólu.. adrenalina była na tak wysokim poziomie ze czułam tylko niesamowite szczescie ze zaraz przytule moje maleństwo...

carmelita81
Strata tata - sorry ale ustawa może i zapewnia znieczulenie ale większość szpitali już nie.
A co do cesarki vs poród naturalny - to ból po cc nawet jak przestanie działać znieczulenie to pikuś w porównaniu do bóli porodowych. Ale to oczywiście tylko moje zdanie wynikające z doświadczenia.
A wogóle to nudzi Ci się czy jesteś trollem?

bejbi83
Hehe mialam probe sn ,2 doby -nigdy wiecej!! Oczywiscie zakonczone cc.potem jeszcze 2 kolejne cc. Tak to ja moge rodzic znieczulenie do sn to fikcja,przynajmniej jesli chodzi o woj.lubelskie

sl.wwk
Pewnie że lepszy, tyle tylko że ile trzeba się nacierpieć.

jellyfish85
No to super. Ja ból czułam bo miałam dwie godziny bóli partych, znieczulenie już wtedy zeszło. Anestozjolog chciała mi dać kolejną dawkę, ale lekarz prowadzący nie wpuścił jej na salę. Co cię obchodzi jak inne kobiety rodzą? Niech każdy rodzi jak chce. Mnie nie bolało, to i was nie będzie boleć - ot, wspaniała logika. I mnie nie bolało chwilę, bo szwy po cięciu krocza się rozeszły. Zszyto mnie jeszcze raz na odwal się i szwy ponownie pękły. Bolało mnie 2 miesiące, pierwszy seks miałam 3 miesiące po porodzie. Uważam, że kobieta powinna mieć absolutne prawo decydować o swoim ciele i wybrać taką formę porodu, jaką jej wydaje się najlepsza.

iiz.aa
Pieprzysz. Tyle w temacie. Rany się goją, ból wcale nie jest duży. Miałaś cc, że tak wiesz? Bo ja miałam dwa. Po każdym w ciągu 4 h funkcjonowałam całkiem normalnie. Aaaa i płaciłam, bo nie miałam ochoty na poród naturalny. (FeDz 16.08.2021).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,13344,163877080,163877080,naturalny_porod_zdecydowanie_lepszy_niz_cesarka.html

Tytuł wątku: Wieś czy Miasto, co Waszym zdaniem jest lepsze
olgaaa1
Ja mieszkłam w małym mieście 22tyś i uważam, że to najlepsze co mogło mnie spotać. Luz, wszędzie blisko, rodzice się i mnie nie martwili, że gdzieś się nie błąkam.
Fakt faktem, że może nie chodziłam na 3 języki, na taniec itd. ale zyskałam coś czego nie da się zyskać mieszkając w dużym mieście. Trochę współczuje mojemu dziecku, że musi dorastać w dużym mieście.

anusia_magda
Nasze miasteczko ma trochę ponizej 20 tyś. Dla mnie w dzieciństwie wcale nie było takie małe (inna perspektywa) i było mi dobrze. Było kino, szkoła muzyczna, szkoła podst. pod nosem (miałam 2-3 min. do szkoły), inne podwróko na tym samym osiedlu to już inna bajka. Niczego mi właściwie nie brakowało. Teraz patrząc z pozycji rodzica brakuje mi dobrej opieki zdrowotne,j choć tu o wiele łatwiej dostać sie do lekarza pierwszego kontaktu niż np. we Wrocławiu, ale brakuje tu specjalistów, do tego zlikwidowali kiedyś kino sad, no i faktycznie nie ma zbyt wielu ofert jeśli chodzi o zajęcia dodatkowe. Ale jest zdecydowanie spokojniej, mały ruch, wszędzie blisko. A gdzie byłoby lepiej? Sama nie wiem , bo czasem mam ochotę stąd uciec a czasem nie smile.

mae24
Dorastalam w miescie (200tys) a teraz mieszkam w wiekszym miescie (800tys). Miasto nigdy nie wydawalo mi sie za duze. To prawda, ze jako dziecko mialam wiecej swobody, niz bym sie teraz odwazyla dac mojej corce, ale to raczej nie jest tylko kwestia duze-male miasto. Nie wyobrazam sobie przeprowadzki na wies. Oboje z mezem pracujemy w miescie a dlugie dojazdy to taka strata cennego czasu, ktory wolimy spedzic w domu. (…).

zona_mi
zyskałam coś czego nie da się zyskać mieszkając w dużym mieście. Czyli co? Mieszkam w dużym mieście i bardzo sobie to cenię, szczególnie ze względu na bliskość - do szkoły, do lekarza - to w kontekście posiadania dzieci. (…).

camel_3d
a jakie to ma znaczenie....
mozna mieszkac w duzym miescie i zostac glabem, mozna mieszkac na wsi i zostac swietnym naukowcem. Fakt, ze w miescie jest wiecej mozliwosci typu jezyki, kursy, kina, spotkania, atrakcje..ale na wsi jest natura, spokoj... Najwaznejsze jest to co soba reprezentuja rodzice i do czego potrafia zmotywowac dziecko. W RPA spotkalem tydzien temu dziewczyne, ktora pracuje w TV, urodzila sie slumsach, mieszkala z rodzicami w domku 3x3 m, do szkoly wstawala o 4.30 zeby na 7 zdarzyc, wracala o 17. Skonczyla studia na wydziala prawa. Takze, jak sie chce to mozna. (FeDz 16.08.2021).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,566,142841126,142841126,Wies_czy_Miasto_co_Waszym_zdaniem_jest_lepsze.html

Ponadto młode matki dyskutują również na tematy dotyczące chorób, a w tym, radzenia sobie z nimi; podróży; wypoczynku; rozrywki (np. organizacji uroczystości, wymieniając się odpowiedziami na takie pytania jak: kto? gdzie? kiedy? jak?); prezentów; kultury (kino, teatr, książki — np. czy w danej książce znajdują się właściwe treści czy nie); żywienia (np. od kiedy maluchowi rozszerzać dietę; od kiedy i czy w ogóle podawać małym dzieciom słodycze); zakupów (np. nosidełek, fotelików samochodowych, wózków, spacerówek, bujaków itd.), podziału obowiązków pomiędzy matką a ojcem; sposobów na oszczędzanie itd.

Cele i wartości administratora, moderatora i użytkowników dyskursu są zgodne, lecz wyjątek stanowi pojawianie się tematów pobocznych oraz treści niezgodnych z netykietą, co świadczy zazwyczaj o przypadku, braku kompetencji internautów czy też świadomym łamaniu zasad. Użytkownicy oprócz tego, że przekonują administratora i innych internautów do swoich poglądów, to przede wszystkim przedstawiają swoje przekonania w formie, np.

przekazu informacji, prośby o pomoc, żartów, opinii, porady, życzeń, gratulacji. Dzięki takim działaniom użytkowników dyskurs jest rozszerzany o nowe wątki tematyczne.

Macierzyństwo, matka i dziecko to pojęcia ważne dla administratora, moderatora i użytkowników, które nie wymagają definiowania, gdyż są znane wszystkim rozmówcom. W trakcie dyskursu z kolei można zaobserwować wymienianie się różnymi nowymi informacjami — i to one są wyjaśniane. Dyskutanci rozmawiają m.in. na temat rodziny, wizji kobiecości, życia we współczesnym świecie, pracy. Warto wspomnieć, że na forach internetowych dla młodych matek nie mamy wyeksponowanego wątku tradycyjnej rodziny, za którą powszechnie w Polsce uznaje się małżeństwo posiadające dzieci (Boguszewski 2015: 127-134).

W działach i poddziałach ustalanych przez administratorów nie pojawiają się takie terminy jak *żona, mąż* czy *małżeństwo*, co świadczy o przemianach współczesnego modelu rodziny. Z kolei, zamiast nich, występują określenia typu: *mama, tata, rodzice, mama w związku*. Należy jednak zaznaczyć, że pojawiają się takie działy jak: *wielodzietni, relacje rodzinne*, które wskazują na związek ze stereotypową rodziną. Wątek tradycyjnej rodziny, na czele której stoi mąż, pełniący rolę ojca, pojawia się zazwyczaj w opowieściach matek, należących do konkretnej grupy, a więc takiej, którą tworzy najczęściej znane sobie grono kobiet. Wówczas, w gąszczu różnych wątków, można doszukać się odniesień do tradycyjnej rodziny. Matki, opowiadając np. o zdarzeniach dnia codziennego, przywołują postać męża/ojca, który w nich uczestniczy.

3.3. Adresat

3.3.1. Odbiorcy wskazani przez administratorów

Wstępna analiza jakościowa stron wskazanych przez wyszukiwarkę Google w odniesieniu do hasła „fora dla młodych matek" pozwoliła na wyodrębnienie 10 z nich, które wydawały się najbardziej reprezentatywne i najbogatsze materiałowo. Po ogólnym prześledzeniu ich zawartości wywnioskowano, że ich głównym adresatem są matki. Dogłębna analiza pokazała, że dyskurs skierowany jest przede wszystkim do kobiet posiadających dzieci. Niektóre fora jednak mają rozszerzoną grupę adresatów, do których należą, oprócz matek, ojcowie oraz wszystkie kobiety, niekoniecznie mające dzieci. Już sama nazwa forum zazwyczaj wskazuje na jego odbiorcę. Do tych, które bezpośrednio informują o adresacie należą: *Mamo to ja, Forum dla mam, Mama klub* i *My mamy.* Do nazw forów pośrednio komunikujących o ich odbiorcy można zaliczyć: *Parenting, Baby Boom, eBobas, eDziecko, Maluchy* i *Na obcasach.*

Niektóre z analizowanych forów, oprócz głównej nazwy, opatrzone są jeszcze dodatkowymi informacjami — wyraźnie wskazującymi odbiorców. Do tej grupy należą: *Maluchy*: maluchy.pl portal dla rodziców; *Mamo to ja*: Forum Mamotoja.pl: ciąża, poród, rozwój dziecka i problemy wychowawcze; *Na obcasach*: naobcasach.pl Kobiecy e-świat. Wiadomości o odbiorcach są umieszczone także w opisach forów:

> *Forum dla mam*
> (…) „ForumDlaMam.pl jest miejscem do dyskusji, wymiany zdań, poglądów i doświadczeń między mamami oraz dziewczynami, które jeszcze mamami nie są ale mają to w planach. (…) (FdM 01.09.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=5&t=20
>
> *Baby Boom*
> Jesteśmy największą, niezależną stroną o ciąży i wychowaniu dzieci. Przede wszystkim babyboom.pl to fantastyczne miejsce, tworzone przez najbardziej zaangażowaną społeczność rodziców oraz ekspertów. (…) (BB 01.09.2021). https://www.babyboom.pl/o-nas
>
> *My mamy*
> Pomysł na portal MyMamy.pl zrodził się w głowie kilku mam, którym przez przypadek udało się poznać na jednym ze spacerów po lesie. Wspólne wyjścia stały się coraz częstsze i przerodziły się w spotkania na kawie i w bawialniach z dziećmi. Wtedy też wpadłyśmy na pomysł na stworzenie platformy do komunikacji między mami, na której będzie można nie tylko poznać inne mamy, ale również dokładnie wyszukać je według różnych kryteriów. Tak też powstało MyMamy.pl – miejsce do poznawania innych mam, komunikowania się między sobą oraz inicjowania wspólnych wyjść. (MM 01.09.2021). https://mymamy.pl/informacje/o-nas
>
> *Na obcasach*
> NaObcasach.pl – bogate źródło informacji o urodzie, modzie i dzieciach. Serwis posiada aktywne forum o tematyce parentingowej. Na bieżąco informuje o nowościach kosmetycznych, inicjuje dyskusje na ważne kobiece tematy, promuje ciekawe wydarzenia. (NO 01.09.2021). https://naobcasach.pl/forum/index.php?sid=57cf39952601a97191e234433a723839

Informacje o odbiorcach forów zawierają przede wszystkim nazwy działów i poddziałów, którymi adresatami są głównie matki. Matka to kobieta, która powiązana jest

z dzieckiem. Występuje kilka relacji, które łączą ją z młodym osobnikiem, a mianowicie: przekazanie komórki jajowej do zapłodnienia, urodzenie dziecka, posiadanie i wychowanie (Bartmiński 2008: 36). Podobnie pojęcie *matki* ukazywane jest na analizowanych forach. Oprócz tego, że dotyczy ono głównie kobiet, które mają dzieci, to również jest ono związane z tymi, które się ich spodziewają bądź mają w planach ich posiadanie. Oto nazwy działów/poddziałów[115] zamieszczanych przez administratorów, których adresatami są matki:

*Kosmetyki dla mamy; Zakupy dla dzieci, ciężarnej mamy, niemowlaka; Kącik dla mam; Uroda czyli piękna mama; Modna mama; Mama w związku, Mama samotna; Zgrabna mama; Mama w kuchni; Mama wraca do pracy; Mama dorosłego dziecka; Mamy adopcyjne; Przyszłe mamy; Mamusie bliźniąt, trojaczków i…; Młodziutkie mamy; Mamy z różnych miejscowości; Mamy wędrowniczki; Mamy nastolatków; Zdrowa mama; Ładna mama; Macochy; Mamy pracujące; Mamusie Aniołków; Być kobietą; Ciężarne, mamy z dziećmi, starające się o dziecko; Kobiety w ciąży; Mamy z dziećmi; Jesteś mamą, jesteś fit!; Jesteś mamą, jesteś piękna!; e mama; samodzielna mama; Mamy Dzieci Niepełnosprawnych; Matki niejadków – grupa wsparcia; Pomocne emamy; Klub Mam Pracujących; Klub Matek Wyrodnych; Mama cud; „macochy" ;); ***WESOŁE MAMUŚKI***☺; **Wesołe Mamuśki Intymnie**; Anonimowe Matki Cycoholików ;); dla e-mam nieziejących jadem; DOJRZAŁA MAMA …; Groszkowe Mamy; Jako Mamy i Nie-Mamy; już niesama mama; KOSZALIŃSKIE MAMUSIE☺; Królowe Matki; Mama-KaOwiec☺; MAMUSIE 2007; MAMUSIE 2007 INTYMNIEJ; Mamusie 2009; Mamusiowa "sielanka";); Mamuśki cudownych dzieci; Mamy dzieci z lipca 2004; Mamy i ciężar. ze Skierniewic; Mamy Nietypowe; Mamy w gumofilcach ;); mamy z BB i okolic . cicho sza; mamy z krakowa; Mamy z Poznania – zamknięte; mamy z terminu czerwiec 2012; Sama Mama; Styczniowe mamy 2010 i dzieci; Ślaskie mamusie...o wszystkim; Wrocławskie Mamuśki; czas dla mamy; piękna mama; zdrowa mama; mamy z UK, itd.*

Inną strukturę posiada forum *My Mamy*, gdyż składa się wyłącznie z wątków, tworzonych przez kobiety. Oto przykłady tematów, skierowanych do matek: *Poszukuję mam ze Stargardu i Szczecina!*; *Mama z Warszawy chetna na spacer :)*; *Szkolenia dla Mam*; *Mamy z woj. Łódzkiego najlepiej z Łodzi Poszukiwane.*

Nazwy działów/poddziałów analizowanych forów skierowane są również do ojców: *Zakupy dla mamy, taty, domu i ogrodu; Kącik dla Tatusiów; Forum dla Taty; Mama i Tata; e tata; Ojcowie samotni; Forum rodziców w Holandii; dola ojca, czyli męskie sprawy ☺.* Występują także działy, skierowane do obojga rodziców: *Intymne związki, rozwody, samotni rodzice; Samotni rodzice; Kącik dla rodziców; eRodzice; Rodzice; Rodzice Off-Road; Rodzice we Włoszech; Rodzice Rówieśników.*

Adresatami forów są również eksperci, którzy niekiedy zamieszczają o sobie informacje oraz występują w roli nadawcy, zachęcając użytkowników do zadawania pytań:

Tytuł wątku: Szyjemy!!!
A.Korpa
Ekspert Babyonline.pl
Witam serdecznie wszystkie osoby, dla których szycie nie ma tajemnic oraz te, dla których jest ono czarną

[115] Wymieniono tutaj te nazwy, które zawierają słowo *mama*, pominięto zaś pozostałe typu: *Uczniowie*, *Nastolatki* (FP) czy *Forum Kulinarne* (NO). Wszystkie nazwy działów/poddziałów przedstawione są w tabeli nr 1: *Nazwy badanych forów ich działów i poddziałów*. Należy zaznaczyć, że wśród wymienionych nazw znajdują się również nazwy grup zamkniętych i ukrytych, do których należą matki.

magią. Być może wspólnymi siłami uda nam się odmagicznić tę czynność W końcu skoro od tylu tysiącleci ludzkość szyje to dlaczego my mielibyśmy nie szyć? Zaczynamy!
https://forum.mamotoja.pl/forum/mamotoja-pl-sprawy-serwisu/archiwum/szyjemy-dla-dzieci/9093-szyjemy (Mtj 02.09.2021).

Agata Skoworodko
Ekspertka babyboom.pl fizjoterapeutka
Witam Was bardzo serdecznie. Nazywam się Agata Skoworodko i z zawodu jestem fizjoterapeutką.
Od wielu lat przedmiotem moich zainteresowań jest kobieta i problemy, które jej towarzyszą na różnych etapach życia w aspekcie uroginekologicznym. Jest to temat wciąż nieznany i mało popularny ale niestety dotykający znaczną część społeczeństwa. Jest to też temat niezwykle delikatny i intymny, o którym się zwykle nie rozmawia i niestety obarczony jest wieloma mitami (…). Jeśli chcecie widzieć więcej o mnie zajrzyjcie na stronę lub www.agataskoworodko.pl lub też fanpage na FB (BB 02.09.2021).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/powitanie.89777/

Użytkownicy zadają pytania ekspertom w przeznaczonych do tego działach: *Fora eksperckie babyboom.pl* (BB); *Fora z udziałem ekspertów* (FeDz) czy też innych miejscach określanych jako podfora, np. *Pneumokoki – wątek ekspercki*; *Szczepienia: pytania? Wątpliwości? Zapytaj eksperta!* (Mtj).

Z analizy wynika, że docelowi adresaci forów są wskazywani w nazwach działów/poddziałów, które niekiedy opatrzone są dodatkowymi informacjami, np.:

Nazwa działu: maluchy
Nazwa poddziału: zdrowie i pielęgnacja dziecka
Masz problemy z chorującym maluchem? Szukasz porady doświadczonych rodziców? Zajrzyj tu koniecznie.

Tytuł wątku: atopowe zapalenie skóry
corti
Grupa: U?ytkownicy
Potrzebuję rady co stosujecie na tą dolegliwość?? Oli od urodzenia ma kłopoty z AZS kąpać mógł się tylko w wodzie żadne środki nie pomagały. Po roku mu się troszkę poprawiło. A teraz odkąd zaczeliśmy okres grzewczy, na nowo skóra zaczeła robić się szorstka, jest pełno krostek jakby wystąpiła gęsia skórka i kilka czerwonych coraz to powiększających się placów. Do tego wystąpiło swędzenie widzę, że mały sie męczy,dotychczasowe kremy nie pomagają. Proszę o pomoc, bo już mi szkoda małego. w przychodni znów pełno chorych dzieci. (FM 02.09.2021). https://www.maluchy.pl/forum/atopowe-zapalenie-skory-t85076.html

Nazwa działu: Ciąża i poród
Nazwa poddziału: Szpitale
Na tym forum dzielimy się opiniami na temat lekarzy, położnych, szpitali, szkół rodzenia i innych placówek medycznych (zarówno prywatnych jak i państwowych). Pamiętaj o odpowiedzialności (także prawnej) za wypowiadane słowa.

Tytuł wątku: Położna Wiletta Galuba => Zelazna
pineska85
Cześć, czy któraś z Was rodziła w Warszawie na Żelaznej z położną Wiolettą Galubą? Będę wdzięczna za wszelkie informacje i opinie. Z góry dziękuję! (FeDz 02.09.2021).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,588,170495384,170495384,Polozna_Wiletta_Galuba_62_Zelazna.html

Nazwa działu: Niemowlę i małe dziecko
Tytuł wątku: Odstawienie od piersi
rencia3
Witam:) Mam spory problem z odstawieniem mojego synka od piersi :(Ma już 14 miesięcy i od jakichś 2 miesięcy próbuję go odstawić,niestety z marnym skutkiem. Nie chce pić w ogóle mleka modyfikowanego (pytałam pediatrę która stwierdziła że do 2 roku życia konieczne jest podawanie mleka modyfikowanego

dziecku). Próbowałam kilka rodzai,smakowe i zwykłe i nic...jak poczuje tylko smak mleka rzuca butelką, w kubku też próbowałam podawać też bez powodzenia. Nie wiem co z tym zrobić, boję się że jak odstawie go od piesi i nie będzie pił mleka to się jeszcze rozchoruje :oops: Doradźcie co zrobić w tej sytuacji. (MK 02.09.2021).
https://mamaklub.pl/forum/viewtopic.php?f=7&t=156&sid=45462cec32bc53f2faae63263a8e20a2

Na analizowanych forach występują działy/poddziały, które umożliwiają internautom kierowanie wypowiedzi do innych osób aniżeli matek/ojców/kobiet. Należą do nich m.in.:

— *Kącik Zadumy*, w którym adresatami są osoby zmarłe:

Tytuł wątku: Kochany Dziadziusiu!
agulcia83
Użytkownik
Kochany Dziadziusiu! Odeszles tak niedawno, niespelna 2h temu, a Kubus wyjatkowo obudzil i sie i strasznie plakal. Przypadek? Moze tak, ale tak strasznie mi Ciebie brak. Odkad zyskalam nowego (jedynego) dziadka wychodzac za maz byles dla mnie najwiekszym autorytetem. Spoczywaj w pokoju! Dobrze, ze dzieci beda mialy pamiatke po Tobie. Niesamowite zdjecia ;((FP 03.09.2021).
https://forum.parenting.pl/topic/1674154-kochany-dziadziusiu/

— *Życzenia na Dzień Dziecka*, w którym adresatami są dzieci:

Tytuł wątku: Życzenia dla Igorka i Boryska
blizniaki06
bliźniacy: Igorek i Borysek, 2 latka 9 miesięcy
Synom Moim Drogim życzę
(korzystając z okazji: przepraszam, iż nieraz krzyczę!):
WIARY, która pozwoli Wam kiedyś świat na lepsze zmieniać

i los Ludzi w życiu Waszym odmieniać,
NADZIEI, co jawi się niczym nowina zielona,
(i uskrzydla mnie, nawet jak bardzom zmęczona),
MIŁOŚCI - by nigdy jej wokół Was i Wam nie zabrakło,
i niechaj trwa, jako Słowo, które teraz się rzekło.
Mogłabym wymieniać w nieskończoność: pasji, marzeń realizacji,
beztroski, uśmiechu, słodyczy, długaśnych wakacji,
ale poprzestanę na tych Trzech Cnotach Najważniejszych,
wszak nie ma chyba w życiu zacniejszych i potrzebniejszych.
Tego życzy Wam mama Wasza ukochana,
na dzień 1 czerwca - niechaj krasy będzie od rana!
Cmok :** (FeB 02.09.2021). https://ebobas.pl/forum/read.php?102,32019

— Techniczne forum — Mamotoja.pl, gdzie posty kierowane są do redakcji, osób zarządzających:

Tytuł wątku: Dlaczego redakcja nie odpowiada?
sylciar
Senior Member
Szanowna Redakcjo, nie wiemy do dnia dzisiejszego czy leauraci konkursu http://mamacafe.babyonline.pl/forum/...ead.php?t=6493 otrzymają nagrody. Od pewnego czasu wiele z nas wysyla wiadomości do Was i nie otrzymujemy odpowiedzi. Zgodnie z informacja dane do przesyłki wysłałyśmy w określonym przez Was terminie, mimo to żadna z nas nie otrzymała jeszcze nagrody a w regulaminie (pkt 6) jest napisane że wyślecie najpóźniej 90 dni po rozwiązaniu konkursu, jest juz troche po tym terminie więc my z niecierpliwością czekamy. W imieniu swoim i forumowiczek prosimy o rozpatrzenie
i rozesłanie nagród lub chociaż odpowiedzcie na wiadomości prywatne. Pozdrawiam. (Mtj 02.09.2021).
https://forum.mamotoja.pl/forum/mamotoja-pl-sprawy-serwisu/techniczne-forum-mamotoja-pl/7059-dlaczego-redakcja-nie-odpowiada.

3.3.2. Pozostali odbiorcy

Z badań wynika, że internauci, którzy tworzą wątki, nie zawsze są matkami, ojcami, ekspertami czy administratorami. Można wymienić takie grupy odbiorców jak:

— studenci, proszący o wypełnienie ankiet:

> Tytuł wątku: Dwujęzyczne dzieci
> Gość Anna
> Gość
> Dzień dobry, Jestem studentką Uniwersytetu Gdańskiego, Pedagogiki wczesnej edukacji i piszę pracę licencjacką na temat dwujęzycznych dzieci. Niestety w dobie koronawirusa nie mam możliwości zebrać danych osobiście więc zdaję się na Państwa uprzejmość i chęć podzielenia się własnymi doświadczeniami. Potrzebowała bym informacji: w jakim kraju Państwo mieszkają, pochodzenie rodziców (ich język ojczysty), jak dziecko uczyło się dwóch języków, jak nimi obecnie włada. Bardzo proszę o pomoc i z góry dziękuję. (FP 10.09.2021). https://forum.parenting.pl/topic/4626137-dwujezyczne-dzieci/?tab=comments#comment-4662645

— osoby, reklamujące różne towary, usługi:

> Tytuł wątku: opieka w Gdańsku
> Misiakowo
> Jeśli poszukujesz fajnego i bezpiecznego miejsca, w którym przyjazne panie zaopiekują się Twoim maluchem kiedy jesteś w pracy lub masz ochotę na chwilę dla siebie zapraszamy do punktu przedszkolaka Misiakowo Misiakowo - punkt opieki nad dziećmi (BB 10.09.2021).
> https://www.babyboom.pl/forum/temat/opieka-w-gdansku.27523/

Wśród rzeczywistych adresatów zanotowano również nastolatków, którzy borykając się z codziennymi problemami i dylematami, szukają ich rozwiązania na forach:

> Tytuł wątku: Czy warto uprawiać sex w wieku 15 lat?
> zombiepig10
> Użytkownik
> Mam 14,5 roku.Mam potworną chęć zrobienia tego z kimś.Nie, nie mam dziewczyny.Masturbacja, mi już nie pomaga, rozładować napiecie.Trochę się od niej uzależniłem i mam mini odwyk.Ale sam go sobie zrobiłęm.Nie rozmawiam o tym z rodzicami. Mój tata pracuje, za granicą,ale kiedy jest w domu, to kilka razy próbował ze mną rozmawiać o dziewczynach, ale ja z tamtąd poszedłęm.XD .Z mamą nie pogadam, o tym, bo ona chcę, abym był porządny, a ja tak nie nie zabardzo się z tym zgadzam.Nie rozmawiałęm z moimi rodzicami o tym, bo sie boję i zanm ich. Nie dadzą mi wsparcia, jak bym miał to zrobić, tylko by mnie od tego na siłę odciągnęli.Napewno mama, tata nie wiem.Nie znam go aż tak dobrze ,by powiedzieć. (…).Mam fazę narazię mini depresji.Nie zabiję się, nie bujcie się.Nie mam zabezpieczeń, a tata,chyma mnię2razy przyłapał, na masturbacji.Raz pod prysznicem,ale nie wiem ile widział, a jeszcze raz sprawdził moją historię kompa, czyli porno, po powrocie z imprezy.Wtedy zaczynałęm sie dowiadywać.Byłem nie ostrożny. Pomocy. PLS (FP 10.09.2021). https://forum.parenting.pl/topic/4625855-czy-warto-uprawiac-sex-w-wieku-15-lat/

Użytkownicy oprócz tego, że kierują wypowiedzi do odbiorców, na których wskazują nazwy działów/poddziałów zamieszczanych przez administratorów, to również adresują je do innych osób. Tego typu wiadomości umieszczane są głównie w działach związanych z tematem pobocznym. Wśród adresatów innych, niż ci, na których wskazują administratorzy, zanotowano m.in.:

— samotnych mężczyzn,

— nianie,

— konsultantki,

— pedagogów, nauczycieli,

— tłumaczów,

— urzędników,

— osoby poszukujące pracy,

— prawników,

— ludzi pomagających innym.

Wypowiedzi skierowane do wymienionych adresatów mają najczęściej formę ogłoszeń:

Tytuł wątku: PILNIE tłumacz jezyka arabskiego !!!
pchelka10.05
Zadomowiona(y)
witam chce sobie zrobic tatuaz -napis w j. arabskim poszukuje tłumacza najlepiej przysiegłego kto by mi przetłumaczył tekst nie duzy jakies 14 słów krotkch a moze w necie ? jednego znalazłam ale chcialabym wiecej znalezc i porownac czy dobrze przetłumaczone bo pozniej sie okaze ze sa bledy (BB 03.09.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/pilnie-tlumacz-jezyka-arabskiego.57898/

Tytuł wątku: Prosba do prawników
mysza76
Grupa: U?ytkownicy
Mam pytanko, czy osoba pozwana reprezentująca instutucje bedąca obecna na wszystkich zeznaniach świadków może zeznawać jako świadek w momencie kiedy juz nie reprezentuje instytucji?? czyli poprostu leci ze stołka a uczestniczyła we wszystkich rozprawach i zna szczegóły?a co za tym idzie z zemsty może zeznac nie do konca prawde. JAk to jest prawnie prosze odpowiedzcie mi bo juz pogłubiłam sie w tym wszystkim. (FM 03.09.2021). https://www.maluchy.pl/forum/Prosba-do-prawnikow-t2543.html

Tytuł wątku: Desperacko szukam wsparcia! proszę o pomoc
mar.ta06
Mam na imię Marta i mam 27 lat. Samotnie od kilku miesiecy wychowuję córeczkę która ma 15 miesiecy sad musiałam odejść.... Brak szacunku do mnie, agresja.... Zawsze brakowało pieniedzy bo ojciec mojego dziecka wdał sie w hazard sad dopóki miałam jakieś pieniądze dawalismy jakoś radę.... Jak pieniądze sie skończyły zostałam wyproszona z jego domu sad chwilowo mieszkamy u moich rodziców na 7m2 pokoiku sad brakuje nam na podstawowe środki, pieluszki, witaminy, chusteczki.... Jestem w trakcie sprawy o alimenty, ale póki co nie możemy z córką nawet na rodzinne liczyć ponieważ w świetle prawa tworzymy gospodarstwo domowe z ojcem dziecka... Potrzebny jest wyrok.... Proszę o pomoc ludzi dobrego serca.... Nie proszę o pieniądze, a jedynie o rzeczy dla córki. Pozdrawiam (FeDz 03.09.2021). https://forum.gazeta.pl/forum/w,615,161907143,161907143,Desperacko_szukam_wsparcia_prosze_o_pomoc.html

Tytuł wątku: Chcę poznać poważnego mężczyznę :)
HeatherNor
Świeżynka
Witam wszystkich! Wiem, mój temat może być zbyt specyficzny dla tego forum, Ale moja siostra znalazła tu miłego mężczyznę i pobrali się, więc co ze mną?! :) Mam 27 lat, Maria, z Rumunii, znam również języki angielski i rosyjski I... Mam specyficzną chorobę, o nazwie nimfomania. Kto wie, co to jest, może mnie zrozumieć (lepiej powiedzieć to od razu) Ach tak, gotuję bardzo smaczne! i kocham nie tylko gotować ;)) Jestem prawdziwą dziewczyną, a nie prostytutką i szukam poważnego i gorącego związku... Moje zdjęcie: (…) (FdM 03.09.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=65&t=10992

Tytuł wątku: Poszukuje Niani Warszawa/Marki
dzidziak
Witam - Poszukuje opiekunki o dobrym serdu do mojej 8 miesiecznej coreczki. Potrzebuję opiekunki na 7h dziennie od 08-15. Praca ma polegać na opiece nad dzieckiem - karmienie (bez gotowania) spacery, przewijanie, zabawa. Mieszkam w Markach (tuz przy przystanku autobusowym "Oknicka"winking smiley. Jesli ktos jest zainteresowany prosze o kontakt (FeB 03.09.2021).
https://ebobas.pl/forum/read.php?75,527731

Z analizy wynika także, że internauci zwracają się nie tylko do matek, na które wskazują nazwy działów/poddziałów, ale również do innych grup kobiet, co związane jest z ich indywidualnymi potrzebami:

Oto przykłady adresatów i wypowiedzi nadawców:

— ofiary przemocy domowej:

Tytuł wątku: Jeśli jesteś ofiarą przemocy domowej.....
m4rusia
Grupa: U?ytkownicy
Pilnie śledzę pewien TEMAT z tego forum i tak sobie pomyślałam, że jeśli któraś z Was potrzebowałaby pomocy właśnie w sprawie przerwania przemocy domowej, jesli w ogóle któraś z Was ma z tym problem to ja służę wsparciem psychicznym i doradztwem. Sama właśnie to przechodzę (akurat z tego powodu rozwodzę się z mężem) i mogę pomóc Wam się z tym uporać.. Kilka przydatnych linków (…)
(FM 03.09.2021). https://www.maluchy.pl/forum/Jesli-jestes-ofiara-przemocy-domowej.....-t29291.html

— kobiety, które straciły dziecko:

Tytuł wątku: Szukam kobiet które stracily jedno z bliźniąt.
polpotworek
Szukam kobiet które znajdują sie w podobnej sytuacji jak ja, zn stracily jedno z bliźniat w ciazy bliźniaczej. Chcialabym wiedziec jak sobie radzicie w trudnych chwilach. (FeDz 03.09.2021).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,20515,60514642,60514642,Szukam_kobiet_ktore_stracily_jedno_z_blizniat_.html

— wszystkie mamy o danym imieniu czy też określonym kolorze włosów:

Tytuł wątku: Izy dołaczcie do spisu !
jagodzianka2007
Użytkownik
Kochane Izunie :) Niech portal tonie w naszym imieniu :Oczko: łączmy sie mamuśki, oby jak najwięcej nas bylo :Śmiech: (FP 03.09.2021). https://forum.parenting.pl/topic/58969-izy-dolaczcie-do-spisu/

Tytuł wątku: Brunetki , szatynki - ja wszystkie Was dziewczynki :)
Kinqa
Użytkownik
Widze, ze watek blondynek jest, wiec czemu mialoby nie byc watku dla kobietek o ciemnych wlosach ? ;) nie wazne czy krotkie, dlugie :) wazne , ze ciemne hehe :D http://dl.glitter-graphics.net/pub/300/300851o5z4ey9yi2.gif Pozdrowionka dla Was wszystkich ! i zapraszam do rozmowy :D :lol: (FP 03.09.2021). https://forum.parenting.pl/topic/1315856-brunetki-szatynki-ja-wszystkie-was-dziewczynki/

Celem nadawców otwierających tego typu wątki jest stworzenie miejsca do dyskusji w gronie kobiet o tym samym imieniu i tym samym kolorze włosów. Użytkowniczki

początkowo dyskutują na wskazane przez nadawcę tematy, czyli np. rozmawiają, jakie znaczenie ma ich imię i czy jego charakterystyka pasuje do ich osobowości; wymieniają się informacjami na temat tego, kto im je wybrał oraz jakie formy jego zdrobnień stosują inni, zwracając się do nich; piszą także, kiedy obchodzą imieniny. Później jednak dyskusje przeradzają się w rozmowy o aktualnych problemach dotyczących ich życia, czyli np. ciąży, porodu, małżeństwa, czyli głównych tematach forów. Podobnie rozmowy wyglądają w wątkach skupiających brunetki, szatynki i blondynki. Najpierw kobiety rozmawiają o kolorze ich włosów, czyli np. czy jest on naturalny czy farbowany; w której fryzurze jest im do twarzy. Następnie wymieniają się wiadomościami dotyczącymi innych aspektów ich życia. Niektóre wątki, zarówno imienniczek, jak i brunetek, szatynek czy blondynek są bardzo rozbudowane i liczą po kilkadziesiąt stron, a niektóre zaledwie kilka czy nawet jedną stronę. W trakcie dyskusji zazwyczaj tworzone są listy osób należących do tych wątków, tym samym kobiety widzą, ile z nich, znajdujących się na forum, ma to samo imię czy ten sam kolor włosów. Można przypuszczać, że zakładanie tego typu wątków stanowi tylko pretekst do dalszej dyskusji i jest ono podporządkowane funkcji fatycznej. Przykładowe grupy adresatek to:

— mamy z konkretnej okolicy:

Tytuł wątku: Mamusie z Zawiercia i okolic, zapraszam do klikania :)
Lenkaa
Użytkownik
Jak w temacie :) Ja od niedawna jestem z tych okolic i chętnie poklikam z dziewczynami tu mieszkającymi:) Zapraszam serdecznie, mam nadzieję że ktoś się znajdzie :) (FP 03.09.2021). https://forum.parenting.pl/topic/1555884-mamusie-z-zawiercia-i-okolic-zapraszam-do-klikania/

— nastoletnie mamy:

Tytuł wątku: Nastoletnie Mamy
Aurelia95
Fanka BB :)
Hej Zapraszam wszystkie obecne i przyszłe nastoletnie Mamy .Pewnie ten temat już się pojawił ale chciałam go odświeżyć i nawiązać kontakt .Na początek przedstawie się .Jestem Ewa 23 letnia Mama 5 letniego już Nikodema i 1 aniołka... (BB 03.09.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/nastoletnie-mamy.100700/

— mamy, które mają synów:

Tytuł wątku: Mam synusia, bede miec synusia, chce miec synusia.
magda_188
Hej założyłam nowy wątek dla dziewczyn które mają synów, bedą miec lub chcą miec. To moze na poczatek sie przedstawie. Jestem Magda mam 20 lat. W lutym urodziłam synusia Cyprianka i jest on dla mnie całym zyciem! (BB 03.09.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/mam-synusia-bede-miec-synusia-chce-miec-synusia.40077/

— kobiety po cesarce:

Tytuł wątku: Kto po cesarce?
sonika08
Zaciekawiona BB
Szukam dziewczyn, które szybko zaszły w ciążę po cesarce. Czy miałyscie jakieś problemy? Ja cesarkę miałam w czerwcu, teraz jestem w ciąży i czasem boli mnie blizna. Lekarz mówił, że po cesarce trzeba odczekać rok. Napiszcie o swoich doświadczeniach. Boję sie, czy wszystko będzie dobrze. (BB 03.09.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-cesarce.20618/

— do kobiet ciężarnych z konkretnymi problemami zdrowotnymi:

Tytuł wątku: Do dziewczyn ze skracajaca sie szyjka i rozwarciem w III trymestrze
Ollusia1994
Cześć
Aktualnie jestem w 32 tyg. ciąży. W 30 tygodniu podczas usg prenatalnego poprosiłam lekarza o dokładnie zbadanie szyjki, ponieważ czułam że chyba coś tam się dzieje nie tak. Mialam bole podbrzusza, twardnienie brzucha, i czułam taki luz w pochwie? Dłuższe spacery tez odpadały bo czułam ucisk na tą szyjke (nie wiem czy to ma związek ale dziecko od początku ułożone glowa do dolu) Lekarz powiedział ze szyjka skróciła się do 2 cm i jest rozwarcie 2,8 cm. (…) (BB 03.09.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/do-dziewczyn-ze-skracajaca-sie-szyjka-i-rozwarciem-w-iii-trymestrze.114776/

— zmęczone matki:

Tytuł wątku: Do młodych zmęczonych mam wymagających maluchów ;)
dziobek72
Cześć dziewczyny.
Jestem młoda mamą 10 miesięcznego Kajetana. Chciałam napisać kilka słów do zmęczonych mam, dzidziusiów, które słabo jedzą śpią itd. Mam nadzieję że choć trochę Was pocieszę. Kolki, ssanie piersi... Mój Kajtek był od początku wymagający. Już w szpitalu bardzo płakał (bolał go brzuszek) i przeniósł to do domu. Miał kolki, jednak tylko przy ssaniu piersi. Już po tygodniu karmienia miałam dosyć i walczyłam ze sobą o każdy kolejny dzień. Każde ssanie kończyło się płaczem. Ssał 4 minuty z jednej piersi i zaczynał płakać więc dawałam mu drugą i po paru minutach znów płakał i na tym kończyło się karmienie. (…) Mam nadzieję, że moje wyznania utwierdzą Was w przekonaniu że wszystko robicie dobrze i że na wszystko przyjdzie czas. KAżde dziecko jest inne i nie sugerujcie się tym, że Wasze spi mniej je mniej itd. Najważniejsze że jest zdrowe:) Oprócz tego jest super, ciągle usmiechniętym łobuziakiem, z 5 ząbkami:) (BB 03.09.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/do-mlodych-zmeczonych-mam-wymagajacych-maluchow.62699/

3.3.3. Formy adresatywne

Warto zwrócić uwagę na to, w jaki sposób internauci zwracają się do siebie. Formy adresatywne używane są w bezpośrednich kontaktach z odbiorcami, tym samym obejmują wyrażenia pronominalne, a więc zaimki, takie jak: *ty, wy*; wyrażenia nominalne, w skład których wchodzą: imiona i nazwiska, przezwiska, tytuły, pojęcia nazywające relacje pomiędzy członkami rodziny, krewnymi (Szarkowska 2006: 212-213) oraz wyrażenia atrybutywne, czyli poszczególne zaimki dzierżawcze i wybrane przymiotniki (Sosnowski 2015: 321). Dzięki zastosowaniu formy adresatywnej nadawca ma możliwość rozpoczęcia i podtrzymania rozmowy. Ponadto użycie jej wskazuje na relacje, jakie łączą nadawcę z adresatem (Szarkowska 2006: 212-213; Sosnowski 2015: 321).

Na analizowanych forach występują wszystkie wymienione powyżej typy form adresatywnych. Nadawcy, zwracając się do odbiorców, dość często używają słów: *mamy, mamusie, forumowicze, dziewczyny*, *koleżanki*, *kobiety*, *tatusiowie*, *rodzice*. Również niekiedy można spotkać takie określenia jak: *drogie, kochane, wszystkie*. Oto przykłady:

Tytuł wątku: Poradnik dla rodzica + darmowy ebook
Kargroup
Grupa: U?ytkownicy
Drogi rodzicu !
O tym jak ważne dziecko i jego właściwe wychowanie nie trzeba nikogo przekonywać. Warto także poza własnym instynktem który jest bardzo ważny mieć praktyczną i przydatną widzę. (…) (FM 29.08.2021).
https://www.maluchy.pl/forum/Poradnik-dla-rodzica-+-darmowy-ebook-t100864.html

Tytuł wątku: Z dala od korupcji ! ! !
galmar
Witam wszystkie mamusie i tatusiow oczywiście
Chcialbym poruszyc bardzo drazliwy temat dla wszystkich, poniewaz jedni uwazaja ze tak nalezy(bo zostalo to pewnie z czasow PRL-u ze kazdy tak robi to i ja musze) a inni sa temu przeciwni. (…) (FeB 29.08.2021).
https://ebobas.pl/forum/read.php?45,915111

Tytuł wątku: Ankieta dla odważnych kobiet ;) +pomóż fundacjom dla kobiet
Femingerie
Noworodek Forumowy
Kochane dziewczyny!
Jestem studentką, która przeprowadza małe badanie o kobiecych sprawach, dlatego chciałam was gorąco zachęcić do wzięcia w nim udziału! (…) (NO 30.08.2021).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=209&t=19202

Tytuł wątku: Odlegle planowanie-czyli dzidzi w 2011-2013 roku...
Asiunia
Ja wiem wszystko o forum
Witam forumowiczki...
No wlasnie-czy sa takie,ktore bardzo by chcialy ale z jakis powodow nie moga sie starac o malenstwo??? Ja marze o dzidziusiu juz dlugo ale nadal pozostaje ono tylko marzeniem... (…) (NO 30.08.2021).

Tytuł wątku: Malowanie po ścianach
Margeritka
Użytkownik
Dziewczyny jak jest u Was z dziecięcymi malunkami na ścianach? Kiedyś Ola próbowała w tym swoich sił,

na szczęście po dwóch próbach (…).(FP 30.08.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3102179-malowanie-po-scianach/

Ponadto internauci w trakcie dyskusji, kierując swoje wypowiedzi do rozmówców, posługują się nickami bądź imionami w nich zawartymi, co świadczy o tym, że zwracając się do konkretnej osoby, oczekują na jej odpowiedź:

Tytuł wątku: Dni płodne
gabi31194
Junior Member
kiedy mam dni płodne?? Moje ostatnie dni okresu w styczniu od 20-26.01 a w lutym od 18-25.02. w które dni mam teraz dni płodne??

blawatkowa15
Senior Member
Gabi na podstawie dwóch cykli trudno dokładnie określić dni płodne. Masz 29 - dniowe cykle, więc dzień owulacji wypada mniej więcej w połowie cyklu. W Twoim wypadku mogłaś mieć owulację 3 marca, ale jest to data orientacyjna. (…) (Mtj 30.08.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/mamotoja-pl-sprawy-serwisu/archiwum/porady-ginekologa/11457-dni-p%C5%82odne.

Wśród zaimków, występujących najczęściej w poście otwierającym wątek, można wskazać głównie: *wy, was, wasze, ktoś*:

Tytuł wątku: Czy wasze dziecko śpi z wami w łóżku?
inesita28
Senior Member
Czy wasze niemowlę śpi z Wami, czy w swoim łóżeczku? Mój śpi w łóżeczku, ale ok 5, 6 zabieram go do nas do łózka, bo wiem że on na to czeka. Jest bardzo zadowolony, gaworzy sobie z nami, śmieje się, czasami jeszcze zaśnie, a czasami przeleży do8. Wszyscy mnie ostrzegają, że potem go nie oduczę i będzie tak przychodził do nas jak już będzie starszy. Jak jest u was? Pozwalacie dzieciom spać z wami? (Mtj 30.08.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/twoje-dziecko/niemowl%C4%99-karmienie-noworodka/7633-czy-wasze-dziecko-%C5%9Bpi-z-wami-w-%C5%82%C3%B3%C5%BCku

Tytuł wątku: kremy na rozstępy w czasie ciąży
iwonka24l
Junior Member
Zna ktoś jakieś dobre kremy na rozstępy, a przede wszystkim skuteczne, do stosowania jeszcze przed rozwiązaniem? Konkretnie chodzi mi tu o firme i namiar na sklepy. (Mtj 30.08.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/czekaj%C4%85c-na-dziecko/ci%C4%85%C5%BCa-i-por%C3%B3d/4986-kremy-na-rozst%C4%99py-w-czasie-ci%C4%85%C5%BCy

W dalszej części polilogu zaś, w różnych formach, dość często występuje zaimek *ty*:

Tytuł wątku: Bliźniaki niemowlaczki - pierwszy rok życia naszych dzieciaczków.
(…)
Milena23uk
Fanka BB :)
ok dziewczyny, powiedzcie mi jak czesto i w jakiej ilosci karmicie swoje maluszki, bo ja juz troche swiruje.
(…)
Małgoń
Fanka BB :)
Milena może ja Ci odpowiem, bo karmiłam dosyć długo (6,5 miesiąca) cycuszkiem... tzn. ok 2 miesiące cycuszkiem, a potem sciągałam laktatorem, bo z bólu nie dawałam rady...jak widzę Ty sciągasz. (…)

(BB 30.08.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/blizniaki-niemowlaczki-pierwszy-rok-zycia-naszych-dzieciaczkow.54232/page-2

Na analizowanych forach dominują wypowiedzi, które nie są kierowane do konkretnej osoby — zbiorowym adresatem domyślnym są użytkownicy danego forum:

Tytuł wątku: "Zapach" nowego plecaka
Dziubala
Moderator
Kupiłam plecak, chyba to jakaś chińszczyzna :arf:. Plecak jest ładny, ma fajne kolorki, ale delikatnie mówiąc brzydko pachnie taką nowością (halą produkcyjną). Wietrzyłam go przez kilka dni za oknem - nie to nie dało. Moczyłam przez kilka dni w płynie do płukania – też zero efektów. Są jakieś inne proste sposoby żeby ten smrodek nowości zwalczyć :confused: (FP 30.08.2021). https://forum.parenting.pl/topic/61129-zapach-nowego-plecaka/

Tytuł wątku: wieczór kawalerski
Repulsive
Świeżynka
Cześć, dowiedziałam się ze u przyszłego męża bedize tancerka na wieczór kawalerski, jak to wyglada? (FdM 30.08.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=41&t=9123

Posty pozbawione form adresatywnych na ogół nie występują w gronie matek należących do określonej grupy czy też w przypadku, kiedy internauta zwraca się do konkretnej grupy adresatów, np.:

Tytuł wątku: Mamy wracające po macierzynskim do pracy- wspierajmy się!!
anna_b
Użytkownik
Przeszukałam Kącik dla Mam i nie widzę takiego wątku więc zakładam. Ja w poniedziałek wracam do pracy, zostawiam w domu 6 miesięcznego synka i mam ochotę wyć z tego powodu :(((nie będę Go widziała codziennie przez 7 godzin i chyba szlag mnie trafi!! Plus w tym, że w większości będzie opiekował się Nim mąż,minusem zaś, że w niektore dni jak mąż będzie w pracy- teściowa- z czego bardzo ubolewam :(Kobietki, które dały sobie radę z szybkim powrotem do pracy- błagam o wsparcie. Opiszcie jak to było i czy szybko się pogodziłyście i przyzwyczaiłyście?? A może są takie mamy jak ja, które niebawem wracają do pracy??? WSPIERAJMY SIĘ :)) (FP 30.08.2021). https://forum.parenting.pl/topic/705400-mamy-wracajace-po-macierzynskim-do-pracy-wspierajmy-sie/

Na forach w głównej mierze mamy do czynienia z relacją symetryczną, gdyż rozmówcy zajmują podobne miejsce w hierarchii społecznej — są to głównie matki (Szarkowska 2006: 214). Z tego też względu internauci pozostają ze sobą w kontakcie nieoficjalnym, o czym świadczą chociażby stosowane przez nich zaimki i brak rozbudowanych formuł grzecznościowych. Na jednym z forów administrator wyraźnie zaznacza, jakie konwencje obowiązują na forum:

Tytuł wątku: Słowem wstępu
Maga
Administrator
Witam serdecznie wszystkie dziewczęta, mamy i przyszłe mamy! Na początku chciałabym przedstawić pewne najważniejsze zasady panujące na Forum w bardziej czytelny sposób niż w Regulaminie ;) ForumDlaMam.pl jest miejscem do dyskusji, wymiany zdań, poglądów i doświadczeń między mamami oraz dziewczynami, które jeszcze mamami nie są ale mają to w planach. Na ForumDlaMam.pl wszystkie

dziewczyny bez względu na wiek, doświadczenie w byciu mamą, stanowisko w pracy czy status finansowy - są na Ty. (…) (FdM30.08.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=5&t=20

Trudno się nie zgodzić, że ,,wariant TY oznacza bliskość — rodzinną, sąsiedzką, zawodową (np. studenci)" (Grybosiowa 1998: 58), przy tym ,, TY oznacza wspólnotę, integrację, czyli pod wpływem zachodnim uzyskało odmienną, pozytywną konotację 'swój, bliski, będący razem' (Grybosiowa 1998: 60). Na analizowanych forach matki tworzą zespół, który łączy zainteresowanie dziećmi. Kobiety — szczególnie należące do danej grupy — podkreślają, że są dla siebie ważnymi osobami, z którymi rozmawiają o istotnych sprawach:

Tytuł wątku: "Kampania" wrześniowa 2008 - razem raźniej
anielinka
Użytkownik
Andzia i mnie wzieło na wspomnienia, jestem z wami już rok i jesteście dla mnie jak rodzina, z wami dziele swoje smutki i radości.... (FP 31.08.2021). https://forum.parenting.pl/topic/62412-kampania-wrzesniowa-2008-razem-razniej/page/1012/#comment-753359

Matki są dla siebie przyjaciółkami. Jedne drugim powierzają swoje problemy, których często w świecie rzeczywistym by nie ujawniły. Zwracanie się do siebie *per ty* ułatwia poruszanie trudnych tematów, w tym zwierzanie się.

Na analizowanych forach niekiedy pojawiają się wyrażenia *Panie*/*Panowie*. ,,Wariant PAN(i) jest nie nacechowany, bo stosuje się go do każdego odbiorcy w kontakcie formalnym, ponadgrupowym, neutralnym" (Grybosiowa 1998: 58). W komunikacji internetowej oznacza dystans i oficjalność oraz bywa często wykorzystywany jako element oficjalnych próśb. Na forach oficjalne wyrażenia występują zarówno w postach dotyczących ankiet, ogłoszeń, reklam jak i ,,zwykłych" wiadomościach zamieszczanych przez matki:

Tytuł wątku: Drogie Panie, rabacik!
Kalama
Noworodek Forumowy
Witajcie, specjalnie dla wszystkich Pań zrobiliśmy rabat. W swojej ofercie posiadamy samochodziki elektryczne dla dzieci, hokery barowe, tunele ogrodowe,]zabawki zdalnie sterowane, trampoliny] i wiele innych produktów, Po wpisaniu przy zamówieniu kodu rabatowego (…). (NO 31.08.2021). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=209&t=43926

Tytuł wątku: Pomoc w pracy dyplomowej
mania199
Noworodek Forumowy
Witam, bardzo proszę o pomoc w postaci uzupełnienia kwestionariusza, zajmie on Państwu ok. 5 min., zebrane wyniki wykorzystam do pracy dyplomowej. Kwestionariusz dotyczy pracoholizmu i jest dedykowany osobom pracującym (również prowadzących gospodarstwa domowe). Zapraszam do wypełnienia i z góry dziękuję za pomoc. link do kwestionariusza - www.ankietaplus.pl/s/56761ATR (NO 31.08.2021). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=209&t=19236

Tytuł wątku: Zakupy przez internet
figunia86
Użytkownik
Witam serdecznie Na wstępie informuję, że informację uzyskane dzięki Państwu mogą mi pomóc w otwarciu

własnej działalności gospodarczej.Czy mogą mi Panie powiedzieć: - Czy dokonują Panie zakupów przez internet (odzież ciążowa, artykuły dla niemowląt)? - Jeżeli tak jakie to są artykuły? - Czy w miejscu zamieszkania Państwa można dostać wszystkie potrzebne w ciąży jak i po produkty? Bardzo proszę o szczere i konkretne odpowiedzi Pozdrawiam serdecznie (FP 31.08.2021). https://forum.parenting.pl/topic/1936937-zakupy-przez-internet/

Tytuł wątku: Kurs
Ninna
Rozkręcająca się gaduła
Drogie Panie, Poszukuję jakiegoś zajęcia w związki, iż rodzina całymi dniami poza domem, w szkole, w pracy, a ja sama w domu, chciałabym pojśc na jakiś kurs. Ogólnie jestem po studiach, po administracji. Myślałam teraz o czymś podobnym, a przynajmniej też coś biurowego, a w przyszłym roku zacząć szukać pracy. Możecie mi polecić jakąś szkołę, która prowadzi takie kursy, szkolenia? Chodzi o Warszawę. (NO 31.08.2021). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=22&t=19416

Tytuł wątku: Sklepy internetowe wyłudzające pieniądze
joasiaa100
Noworodek Forumowy
Drogie Panie, w związku z tym, że większość zakupów w tych czasach przeniosła się do internetu myślę, że warto założyć wątek o sklepach internetowych, które nalezy omijać szerokim łukiem, aby nie stracić pieniędzy. (…) (NO 31.08.2021). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=100&t=43651

Warto zwrócić uwagę na rozmowy z ekspertami, gdyż, jak zostało wspomniane przy okazji omawiania tematu dyskursu, stanowią one oddzielną grupę dyskusji. Należy zaznaczyć, że eksperci na analizowanych forach występują w roli specjalistów z określonych dziedzin. Wydawać by się zatem mogło, że internauci powinni odnosić się do nich z szacunkiem, a tym samym stosować odpowiednie formy adresatywne. Z analizy wynika jednak, że większość matek w rozmowach z fachowcami stosuje formy bezosobowe, mimo że zna ich płeć, imiona i nazwiska:

Tytuł wątku: laktacja po odstawieniu od piersi
ewela92
Junior Member
Witam, w grudniu tamtego roku przestałam karmić synka piersią, jednak nadal po naciśnięciu brodawki wydobywa się pokarm, czy to normalne i ustanie samo? pozdrawiam.

M.Zadrożna-Karpiejczyk
Ekspert Babyonline.pl
Proszę się nie martwić, to zupełnie normalne. Czasem pokarm jest jeszcze w piersiach kilkanaście miesięcy. (Mtj 31.08.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/mamotoja-pl-sprawy-serwisu/archiwum/porady-doradcy-laktacyjnego/9454-laktacja-po-odstawieniu-od-piersi

Tytuł wątku: Rehabilitacja
Ewelka20
Fanka BB :)
Czesc :-D Mam pytanie ;-) : W maju złapała mnie rwa kulszowa (jestem po czterech porodach+jedną poroniona w 8 tyg samoistnie)była na tyle mocna,że złamało mnie w pół i chodziłam o kuli,załatwiłam sobie rehabilitację prywatnie(łącznie wyniosło mnie to 1200 zł),plecy mnie już nie bolą,ale cały czas(od maja)boli mnie noga,nerw idący przez całą nogę od mięśnia pośladka do kostki,co utrudnia chodzenie,nie mogę leżeć na plecach ani brzuchu. Dopiero od wczoraj mam zabiegi na nfz (rwa od maja):laser(5minut),prądy(15minut) i pole magnetyczne(15minut) . I tu pytanie:noga mnie pobolewa cały czas,ale po tych zabiegach o wiele bardziej niż ogólnie.Tak powinno byc? Na rezonansie wyszły zwężone kręgi,i nie wiem czy to ,że bardziej boli ta noga to oznaka dobra czy zła?
(…)

Agata Skoworodko
Ekspertka babyboom.pl fizjoterapeutka
Witam, boląca noga to nie jest dobra oznaka. Ból powinien się centralizować czyli wchodzić z dołu do góry. Warto byłoby, żeby specjalista Panią zobaczył. Zrobił testy oraz spojrzał na rezonans. Obecna rehabilitacja zawiera w sobie tylko fizykoterapię - czasami pomaga ale nie zawsze. W razie czego proszę się kontaktować na priv (BB 31.08.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/rehabilitacja.100179/

Eksperci, odpowiadając internautom, na ogół stosują wyrażenia *Pani*/*Pan*. Jednak zauważono, że specjaliści, gdy występują w roli nadawcy, najczęściej unikają kontaktu oficjalnego i używają zaimków takich jak: *Was, Wasze, Wam* zamiast *Panie*/*Panowie*/*Państwo*. Mamy tutaj do czynienia z formą ukrytej perswazji, zachęcającej do kontaktu:

Tytuł wątku: Zapytaj psychologa
J.Bylica
Ekspert Babyonline.pl
Miłe mamy oraz mili tatusiowie, serdecznie zapraszam do podejmowania wątków dotyczących rozwoju dziecka, stymulacji jego rozwoju, zachowania i emocji dziecka, które być może was zastanawiają, snu maluszka oraz innych zagadnień z zakresu psychologii, które was interesują. Postaram się na bieżąco włączać w rozmowę. Jestem do waszej dyspozycji przez najbliższe 4 tygodnie. Zachęcam i pozdrawiam, Jolanta Bylica, psycholog

sloneczko28
Junior Member
Witam,mam pytanie, mój synek, który obecnie ma 5 lat, od jakiegoś czasu zaczął się "obrażać" na nas, jak coś nie idzie po jego myśli. Co powinniśmy robić w takiej sytuacji? Staramy się mu tłumaczyć, czemu czegoś nie może zrobić czy dostać, ale nie bardzo to skutkuje.

J.Bylica
Ekspert Babyonline.pl
Zachowanie dziecka zazwyczaj jest komunikatem. Dziecko robi coś, po coś. I robi tego coraz więcej, jeśli dane zachowanie przynosi dla niego oczekiwane rezultaty. I przeciwnie, szybko się uczy, że dane zachowanie nie przynosi tego czego oczekiwało. Jeśli zatem pani dziecko się obraża, to warto tego nie komentować, przeczekać i porozmawiać o tym, kiedy już się wyciszy, na spokojnie. Ważne jest, aby taką rozmowę odbyć, kiedy obie strony już się uspokoją, jednak warto to robić, jak najszybciej, aby pamięć wydarzenia/zachowania była świeża. Państwa synek ma już 5 lat, można więc go zapytać "Czy była taka sytuacja, że jak się obraziłeś to zrobiłam, to o co prosiłeś". (…)

sloneczko28
Junior Member
Witam, bardzo dziękuję za odpowiedź i pomoc. Wcielę w życie Pani porady. Mam jeszcze 1 pytanie odnośnie relacji w rodzeństwie. (…). (Mtj 31.08.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/mamotoja-pl-sprawy-serwisu/archiwum/porady-psychologa/9223-zapytaj-psychologa

Formy adresatywne pozostają w ścisłej relacji z językowymi zachowaniami grzecznościowymi (Marcjanik 2015: 115): „Grzeczność jest rodzajem społecznie akceptowanej gry. Wszyscy w nią gramy, nie zawsze zdając sobie z tego sprawę” (Marcjanik 2015: 116). Grzeczność językowa to „zbiór przyjętych w danej społeczności wzorów językowych zachowań grzecznościowych, zwyczajowo przyporządkowanych określonym sytuacjom pozajęzykowym” (Marcjanik 2015: 115). Nie ulega wątpliwości, że na analizowanych forach używanie form adresatywnych świadczy w pewnym stopniu o kulturze

internautów. Niestety, bardzo duża liczba postów pisana jest bezosobowo, co najprawdopodobniej wiąże się z dążeniem do zachowania anonimowości.

Stosowanie form adresatywnych wiąże się nie tylko z ich poprawnym zapisem pod względem językowym, ale również z dostosowaniem ich do konwencji — i językowej, i społecznej, występującej w określonej grupie osób (Sosnowski 2015: 321). Podczas analizy zauważono, że do najczęstszych błędów popełnianych przez użytkowników należą: zapisywanie małą literą zaimków odnoszących się do adresata oraz mieszanie zwrotów oficjalnych z nieoficjalnymi, np.:

Tytuł wątku: Skrócone kości długie u dziecka w 32 tygodniu ciąży
Marta2468
Użytkownik
Drogie Panie! Na usg w 32 tygodniu ciąży i 4 dniach kości długie u dziecka, czyli nogi i ręce okazały się za krótkie o 4 tygodnie. Zadając pytanie lekarzowi, co to może oznaczać dla dziecka, nie uzyskałam odpowiedzi. Czy któraś z Was też tak miała? Z jaką chorobą urodziły się dzieci z takim wynikiem? Pozostałe parametry w normie. Kontrola za dwa tygodnie. Z tego co wiem, już nie nadrobią tych 4 tygodni, zatem nie wiem, co się mogę na tej kontroli spodziewać? Znalazłam podobne zapytania z 2009 roku. Rodzice też mieli wątpliwości i niestety nie wiadomo, jak się sytuacja zakończyła.

Gość Aniołkowa Mamusia
Gość
Na Twoim miejscu skonsultowałabym to z innym lekarzem. Rozumiem że prenatalne badania wyszły ok?

Gość Gość Aniołkowa Mamusia
Gość
Prenatalne zgadza się, były ok. Potem kolejne usg też ładne. W 29 tygodniu pierwszy raz kość udowa okazała się za krótka, ale wtedy powiedziano mi, że nic się nie dzieje. Prawdopodobnie córka będzie niskiego wzrostu po mnie. W 32 już nic nie chcieli mówić. Skonsultowałam z innym lekarzem, potwierdził chorobę kości, nie podając nazw, tylko mówiąc że diagnostyka zostanie wdrożona dopiero po narodzinach. Mimo wszystko pomyślałam, że tutaj na tym forum trafię na Panie, które miały taką sytuację. Znalazłam bardzo dużo wpisów z takim samym problemem, ale one były z 2009 roku. Jestem ciekawa, jak u tych osób sytuacja się skończyła. Jeden post był nawet od Pana (taty). Natrafiłam też na opis pewnej Pani, która napisała, że na usg taka sama sytuacja, jak u mnie, a po urodzeniu dziecko zostało zważone, zmierzone i nie było tych odchyleń. Sama nie wiem, jak to możliwe, ale tamta Pani tak pisała.

Gość Zwykly Tata
Gość
U naszego Syna (ponad 4 lata temu) było tak samo. Cały czas ok, od 32 tygodnia zaczęło się to rozchodzić trochę. W 37 tyg, miał obwód brzucha (AC) na 33 tydzień. Kości udowe na 32 tydzień (FL?). Urodził się prawie jako hipotrofik (niska masa urodzeniowa dziecka) jakieś 2600 gram. I co się okazało ..... I nic się nie okazało. Jest zdrowy normalny, cały czas w 50 centylu (poza początkowymi msc od urodzenia). Badania usg maja to do siebie, że są wykonywane na różnym sprzęcie i przez różnych lekarzy, więc proszę nie panikować. A to chyba Pani sie w głowie urodziło :))):
Cytat
Skonsultowałam z innym lekarzem, potwierdził chorobę kości, nie podając nazw, tylko mówiąc że diagnostyka zostanie wdrożona dopiero po narodzinach. (FP 31.08.2021).
https://forum.parenting.pl/topic/4626460-skrocone-kosci-dlugie-u-dziecka-w-32-tygodniu-ciazy/

Tytuł wątku: Schemat żywienia po 4 miesiącu - wasze dzoświadczenia
Jagoda07
Grupa: U?ytkownicy
Witam, moja mała kończy za 2 dni 4 miesiące, jest karmiona praktycznie mlekiem modyfikowanym (Nan 1), z piersi tylko troszkę (niestety brak wystarczającej ilości). Wprowadziłam już troszkę jabłuszka. Ale mała

ma straszny apetyt i stąd moje pytanie: Jak odżywiać takie niemowlę? Czy mogę wprowadzać już kaszki, lub mleko z kleikiem, przejść na mleko 2 stopniowo czy z dnia na dzień? Jest tyle róznych schematów, mam straszny mętlik w głowie... Chciałabym poznać wasze opinie, z waszego doświadczenia, jak to wyglądało u was? Bo teoria to jedno a praktyka drugie... a mam dość rad mam, ciotek, i teściowych...które rodziły 30 lat temu Będę bardzo wdzięczna za wszelkie wskazówki blagam.gif Z góry dziekuję! (FM 31.08.2021). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=47472&hl=wasze&st=0

3.3.4. Forum jako miejsce dla zróżnicowanych adresatów

Idealna ,,grupa docelowa" dyskursu, którego temat globalny odnosi się do macierzyństwa, wskazana jest przez administratorów w zamieszczanych opisach forów, w ich podtytułach czy też w samych nazwach działów/poddziałów. Badany dyskurs skierowany jest do matek, ojców, rodziców i również tych kobiet, które nie są matkami.

Z analizy wynika, że ze względu na to, iż na forach umożliwiane są użytkownikom rozmowy na tematy poboczne, pojawiają się wiadomości skierowane do innych adresatów. Można zauważyć, że w działach odbiegających od tematu globalnego, występuje najwięcej postów skierowanych do innych odbiorców, niż ci, na których wskazują założenia forów. Niektóre działy /poddziały zamieszczane przez administratorów sugerują, że można w nich umieszczać wiadomości do różnych adresatów, np. osób zmarłych czy dzieci. „Grupa docelowa" omawianego dyskursu jest zatem zróżnicowana. Należą do niej m.in.: matki, ojcowie, eksperci, prawnicy, nauczyciele, pedagodzy, osoby zmarłe, dzieci, poszukujący pracy.

Analizowane teksty dostosowane są do potrzeb, możliwości i oczekiwań realnego adresata, o czym świadczy głównie poruszany temat czy też język, którym posługują się użytkownicy. Temat globalny omawianego dyskursu staje się punktem wyjścia rozmów matek. Każda z nich jest w stanie odnaleźć swoje miejsce na forach, gdyż w większości są one adresowane do określonych ich grup, np. tych, które starają się o dziecko czy tych, które się go spodziewają. Matki oprócz tego, że mają możliwość zwrócenia się do wskazanych odbiorców, wskazanych w nazwach działów, to również, mając indywidualne potrzeby, mogą kierować swoje posty do innych grup matek — niewymienionych przez administratorów. Język, którym posługują się i zarządzający, i użytkownicy jest na ogół zrozumiały dla wszystkich internautów. Zdarza się, że niektórzy z autorów analizowanych postów używają słownictwa specjalistycznego, np. wówczas, gdy przedstawiają swoje wyniki badań czy opisują konkretne choroby. Należy zaznaczyć, że kierują je wtedy do osób, które znają się na danym zagadnieniu, czyli najczęściej do ekspertów z określonych dziedzin. Na forach publikowane są również artykuły, których autorami są redaktorzy forum bądź też osoby współpracujące z nimi, najczęściej wyspecjalizowane w danej dyscyplinie. Udostępniane teksty komentowane są przez użytkowników. Z analizy wynika, że artykuły, które najczęściej dotyczą odżywiania, zdrowia, życia w rodzinie, mody, dostosowane są i do potrzeb, i do możliwości matek. Eksperci odpowiadają językiem przystępnym dla użytkowników.

Udzielane przez nich porady mają pełnić funkcję uniwersalną. Badany tekst odpowiada zatem przypuszczalnie poziomowi kompetencji komunikacyjnej jego odbiorców.

Analizowane fora skonstruowane są w taki sposób, że każda matka znajdzie na nich „coś" dobrego dla siebie, niezależnie od upodobań. Wachlarz możliwości oferowanych przez administrację jest niezwykle barwny i można powiedzieć, że nieograniczony, gdyż pozwala forumowiczom na realizowanie różnorodnych własnych celów i założeń, o czym świadczy chociażby zakładanie wątków na dowolne tematy czy tworzenie wielu grup zarówno zamkniętych, jak i otwartych. Na niektórych forach znajdują się również miejsca zaadresowane do ojców i kobiet innych niż matki. Każdy z użytkowników może przedstawiać własne opinie, dzielić się doświadczeniami, prosić o pomoc, poradę, składać życzenia czy gratulacje. Oprócz aktywnego czy biernego udziału w dyskusji fora dostarczają wiedzy na poruszane w danym wątku tematy.

Nazwy działów i poddziałów doprecyzowują adresatów poszczególnych forów. Można zatem stwierdzić, że wypowiedzi nadawców, będących jednocześnie odbiorcami, są dostosowane do grona adresatów, sugerowanych w nazwie działu i/lub jego opisie. O niedostosowaniu się do przyjętej uzualnie i unormowanej regulaminem konwencji komunikacyjnej świadczą sytuacje, w których nadawcami są osoby inne, aniżeli matki, ojcowie, kobiety, eksperci czy administratorzy. Podobnie sytuacja wygląda z odbiorcami, do których nadawcy — założyciele wątków kierują posty. Zdarza się, że wśród tej grupy adresatów, oprócz tych wskazanych przez zarządzających, pojawiają się inni, np. poszukujący pracy, samotni mężczyźni, nauczyciele i inne grupy zawodowe.

Badany dyskurs odwołuje się do kompetencji kulturowych i społecznych wielu zróżnicowanych adresatów, których łączy (oprócz zainteresowania kwestią macierzyństwa) przynależność do określonej wspólnoty językowej i społecznej, czyli Polek i Polaków, a co za tym idzie znajomość, co najmniej na podstawowym poziomie, obowiązujących w niej zasad, w tym kodu kulturowego.

3.4. Kontekst

Komunikacja na forach internetowych jest komunikacją asynchroniczną, zapośredniczoną, opartą na piśmie jako podstawowym medium. Użytkownicy kontaktu czerpią wiedzę o sobie na podstawie komunikatów werbalnych. Dyskusje prowadzone na analizowanych forach często poruszają różnorodne kwestie odnoszące się do materiałów wizualnych, wydarzeń związanych z życiem forów, np. przenoszenia się matek z jednego forum na drugie, rzeczywistych spotkań itd. Często matki z danego regionu lub kraju rozmawiają, odnosząc się do znanych im miejsc, osób, wydarzeń. Na poruszaną problematykę wpływać może również miejsce udostępnienia danego forum. Niektóre z nich stanowią podstronę serwisów, na których pojawiają się np. odniesienia do artykułów na jakiś temat, konkursów itd.

Kontekst odbioru i kontekst wytwarzania są istotne z punktu widzenia analizy dyskursu forów internetowych. Obydwa konteksty są zbieżne ze sobą, co związane jest przede wszystkim ze wspólnymi zainteresowaniami, problemami oraz wspólną wiedzą zarówno autorów, nadawców, jak i odbiorców. Redaktorami forów bardzo często są kobiety będące matkami oraz posiadające wykształcenie, np. pedagogiczne czy psychologiczne, co podkreślone jest w opisach forów. Odbiorcami również są matki, które reprezentują posiadaną przez siebie wiedzę. Obydwa konteksty zatem wpływają na siebie. Z analizy wynika, że i osoby „wytwarzające" kontekst, i odbierające go w większości włączają się do dyskusji. Z tego też względu mamy tutaj do czynienia ze wzajemnym wpływaniem na siebie obydwu kontekstów. Analizowany dyskurs odzwierciedla cele użytkowników, czyli przede wszystkim matek. Kobiety z jednej strony przekazują swoją wiedzę na temat macierzyństwa, a z drugiej ukazują swój wewnętrzny punkt widzenia, który przejawia się w ocenie m.in. różnorodnych zjawisk, postaw, zachowań.

Teksty na analizowanych forach wpisują się w oczekiwania społeczne, gdyż podejmują aktualne tematy. Administratorzy dostosowują nazwy działów do zmian kulturowych zachodzących w macierzyństwie. Na przestrzeni 20 lat działalności forów widać przemiany, które dotyczą nie tylko macierzyństwa samego w sobie, ale również innych sfer życia, np. sytuacji gospodarczej kraju. W pierwszych latach funkcjonowania forów pojawia się na przykład wiele wpisów odnoszących się do braku pracy matek, co w mniejszym stopniu można zauważyć w rozmowach z późniejszych lat. Ponadto bardzo wyraźnie widać zmieniającą się politykę prorodzinną w Polsce. Każda nowa ustawa dotycząca tych kwestii jest komentowana przez matki. Matki zachęcają się wzajemnie do udziału w różnych akcjach,

protestach czy podpisywaniu się pod petycjami. Mało tego, do dyskusji na ich temat zapraszają nie tylko same użytkowniczki forów, ale również redakcje. Widać, że administratorom zależy, aby fora odnosiły się do tego, co aktualne. Zarządzający zachęcają zatem do rozmów na tematy polityczne, kulturowe i społeczne, publikując przy tym często artykuły na określony temat.

Dyskurs analizowanych forów internetowych odzwierciedla hierarchię wartości matek. Widzimy tutaj zderzenie tradycji z nowoczesnością, ze zdecydowaną przewagą drugiego modelu życia rodzinnego. Ewidentnie zaobserwować można zmiany wizji roli kobiety.

Kontekst nadawczy i odbiorczy niewiele się od siebie różnią, gdyż przedstawiają zbliżone do siebie informacje, opinie czy przekonania. Nadawca realizuje oczekiwania wynikające ze społecznego i kulturowego kontekstu pojawiania się jego wypowiedzi. Zarządzający wypowiadają się zazwyczaj obiektywnie na dane tematy. Zdarza się również, że wyrażają własne zdanie dotyczące zagadnień, do których większość kobiet dyskutujących na forum ma ten sam stosunek, np. odnoszących się do wyroku TK z 22 października 2020 roku. Administratorzy starają się zachować neutralny ton wypowiedzi, jednak dalekie od tego są użytkowniczki forów. Analizowane fora bez wątpienia zawierają wiele subiektywnych opinii i emocjonalnych wypowiedzi, które dotyczą zarówno tematów politycznych, społecznych, jak i związanych z życiem codziennym matek.

Ze względu na zmiany kulturowe, które zaszły w pełnieniu ról rodzicielskich w analizowanym dyskursie brakuje miejsca dla ojców. Dobrze by było, gdyby częściej pojawiały się dodatkowe działy, które zachęcałyby mężczyzn do rozmów.

Badany dyskurs nie jest w sposób pragmatyczny jawny, gdyż mamy w nim do czynienia z różnymi poziomami perswazji — przede wszystkim jawną, głównie wtedy, gdy użytkownicy namawiają do skorzystania z usług określonego specjalisty, zakupu konkretnego produktu, wyboru danego modelu postępowania. Na forach użytkownicy również w sposób pośredni przekonują innych do własnych racji, a tym samym dążą do zrealizowania swoich celów. Perswazja ukryta przejawia się przede wszystkim w występowaniu quasi-reklam oraz budowaniu określonego, akceptowanego przez inne matki wzorca postępowania.

Pojawienie się tematu macierzyństwa w internecie związane jest przede wszystkim z rozwojem sieci. Ludzie, m.in. ze względu na poczucie anonimowości, zaczęli wyrażać własne emocje oraz pisać o swoim prywatnym życiu. Matki chcą uzyskać porady od obcych im osób, a nie od własnych matek czy teściowych, ponieważ jedną z przyczyn może być to, że łatwiej im wirtualnie dzielić się swoimi problemami.

3.4.1. Kontekst społeczno-kulturowy

Zagadnienie macierzyństwa regulowane jest przez trzy typy kultury, będące składowymi kultury globalnej, a mianowicie: kulturę bytu, zwaną kulturą materialną, cywilizacją, odnoszącą się do ludzkiej pracy, której celem jest zapewnienie warunków życiowych człowiekowi; kulturę społeczną, inaczej socjetalną, dotyczącą wspólnych norm i wzorów społecznych oraz kulturę symboliczną, czyli niematerialną, duchową, przejawiającą się w dostrzeganiu piękna, poznawaniu świata (Włodarczyk 2009: 16-17). Macierzyństwo w kontekście kulturowym ulega przeobrażeniom zarówno na przestrzeni wieków, jak i w danym, konkretnym okresie (Włodarczyk 2009: 15): ,,Indywidualne i zbiorowe systemy wartości podlegają ciągłym przemianom. Prawdopodobnie zwłaszcza w fazie nabywania kompetencji człowieka dorosłego najbardziej znaczący udział i wpływ ma szereg przeróżnych źródeł opiniotwórczych, wartościotwórczych, splecionych z procesami rozwojowymi człowieka" (Włodarczyk 2009: 26).

Czynniki kulturowe wiodą prym nad czynnikami biologicznymi i psychologicznymi w byciu matką, gdyż albo dają im oparcie, albo je tłumią, a nawet zupełnie je wykluczają. Elementy kultury przenikają się z elementami społecznymi, gdyż kulturę jako ,,całokształt materialnego i duchowego dorobku ludzkości obejmującego całość jej dziejów lub określoną epokę" (Dereń, Polański 2012: 387) należy wiązać ze społeczeństwem. Z tego też względu mamy do czynienia z różnorodnością interpretowania wzorów kulturowych. Normy i wartości, czyli zasady kulturowe, regulują macierzyństwo, które jest rolą narzucaną przez społeczeństwo. Zadaniem matki jest więc zajęcie określonego miejsca w danej wspólnocie. W społeczeństwie funkcjonują konkretny szablon macierzyństwa oraz liczne wzorce działań związanych z byciem matką (Włodarczyk 2009: 15-19).

Zmiany w kulturze, obok cech indywidualnych kobiet, związanych z ich aspiracjami czy pozycją, którą zajmują w grupie społecznej, mają nieodzowny wpływ na postawy, które przyjmują matki, wypełniając swoją rolę (Łamejko 2003: 195). Warto zatem pokrótce przyjrzeć się historii macierzyństwa, która pokazuje jego radykalne przeobrażenia. Do 1762 roku bycia matką nie wiązano z miłością do dziecka, najważniejsze miejsce w rodzinie zajmował mąż i ojciec, któremu żona i dzieci musiały się podporządkować. Dzieci natomiast na ogół utożsamiane były z uciążliwością. Z tego też względu biologiczne matki, należące do zamożnych rodzin, nie opiekowały się potomkami, robiły to za nie opłacane ,,mamki", niańki, guwernantki. Potomstwo biednych rodzin z kolei było pozostawiane samo sobie

w czasie, gdy matki zarabiały na życie (Łamejko 2003: 195-196; Gawlina 2003: 37). Ówczesnego macierzyństwa zazwyczaj nie wiązano z uczuciami, a traktowamo je głównie jako obowiązek. Wprowadzenie w XVIII w. przez Jana Jakuba Rousseau pojęcia instynktu macierzyńskiego (Gawlina 2003: 37) zapoczątkowało łączenie bycia matką z naturalną miłością do dziecka, co wiązało się jednocześnie z poświęceniem się kobiety wychowaniu i opiece nad dziećmi. Pojawienie się terminu *instynkt macierzyński* z jednej strony pokazało, że potomstwo należy darzyć miłością, która jest uczuciem naturalnym, a z drugiej ograniczyło kobiety do roli piastunki. Mało tego, mit instynktu macierzyńskiego uświadomił społeczeństwu, jak ważna jest rola matki (Gawlina 2003: 37; Łamejko 2003: 197-198). Według badacza: „Będzie on wyraźnie wpływał na opinie społeczne przez następne dwieście lat. Dla kobiety nowa sytuacja stanowi z jednej strony awans społeczny, z drugiej — całkowite ograniczenie do funkcji rodzicielskiej. Żąda się od matek rezygnacji z własnych potrzeb na rzecz dzieci" (Łamejko 2003: 197). Podobnie na temat roli matki zaczęli wypowiadać się chociażby psychoanalityk Zygmunt Freud oraz filozofowie, według których kobieta powinna poświęcić się dzieciom, rodzinie, na czele której będzie stał mężczyzna. Dopiero XX-wieczne feministki podważyły powyższe poglądy, twierdząc, że na rolę matki wpływają nie tylko jej cechy wrodzone, ale również wszelkie zmiany, które zachodzą w społeczeństwie, w kulturze oraz indywidualne ambicje kobiet (Łamejko 2003: 198-200). Feministki sprzeciwiają się traktowaniu macierzyństwa jako instytucji, której zadaniem jest poświęcenie się wychowywaniu dzieci. Matki mają prawo do zaspokajania swoich potrzeb, związanych chociażby z własnymi ambicjami, a tym samym uniezależniania się od mężczyzn (Gawlina 2003: 38). Dzięki temu, że nie postawiono równości pomiędzy kobietą a matką, kobiety miały możliwość wyboru co do swojego życia, które niekoniecznie musiało być powiązane wyłącznie z macierzyństwem: „Społeczeństwo, które traktuje macierzyństwo jako oczywistość podyktowaną instynktem, nie potrafi dostrzec w miłości macierzyńskiej wartości moralnej. Postrzeganie macierzyństwa w terminach reprodukcji wyklucza jego pozytywną wartość i uniemożliwia kobietom udział w kulturze. Określanie kobiet nieodczuwających pragnienia posiadania potomstwa jako wynaturzonych rodzi poważne konsekwencje etyczne. Zakazywanie realizacji kobiecych pragnień i ambicji kosztem poświęcenia dla innych jest niemoralne i rodzi niesprawiedliwość (od mężczyzn nie wymaga się poświęcenia własnych planów życiowych na rzecz »ogniska domowego«). Przyjęcie tezy, iż miłość macierzyńska nie jest bezwarunkowa i wrodzona, pozwala na uwolnienie kobiet od poczucia winy oraz ciążącego na nich społecznego wymogu posiadania dzieci" (Łamejko 2003: 2000).

Współcześnie pojmowanie macierzyństwa jako wartości ma charakter indywidualny, co jest wynikiem szeroko pojętych zmian społecznych, kulturowych, politycznych. Matki, za sprawą wolności słowa, chętnie wyrażają własne zdanie na tematy związane z macierzyństwem (Gawlina 2003: 35). Postrzeganie macierzyństwa należy odnosić również do czerpania przez młodych ludzi wzorców z Zachodu, które pokazują rodzinę jako wartość wcale nie najważniejszą (Dubrawska 2017: 105). Współczesna rodzina przestaje zatem być tą tradycyjną — znaną wszystkim od pokoleń (Zaborowska 2016: 31): ,,Zmienia się charakter więzi w rodzinie — ulegają one rozluźnieniu, wzrasta indywidualizm i słabnie znaczenie norm kulturowych i religijnych. Tradycyjna rodzina z silnym podziałem ról na męskie i kobiece, z gromadką dzieci, występuje coraz rzadziej" (Zaborowska 2016: 32). Współcześnie, w Polsce, ale również w innych krajach wysoko rozwiniętych, mamy do czynienia ze ,,zjawiskiem odkładania macierzyństwa", które związane jest ze zmianami kulturowymi, społecznymi, życia na wyższym poziomie oraz kwestiami indywidualnymi (Dubrawska 2017: 106). Współczesne matki same decydują o tym, jak wygląda ich macierzyństwo oraz kiedy ma ono swój początek, czemu dają wyraz wymieniając informacje w ,,wirtualnej piaskownicy" (Barani 2008: 177). Na analizowanych forach wyraźnie widać, że matki coraz to później decydują się na zajście w ciążę. Można zauważyć, że z biegiem lat na forach pojawia się więcej wątków na temat coraz to późniejszego macierzyństwa. W ostatnich latach funkcjonowania forów występuje wiele dyskusji odnośnie do macierzyństwa po 40. roku życia, wcześniej ten temat nie pojawiał się tak często. Można stwierdzić, że obecnie urodzenie dziecka przez czterdziestolatkę nie budzi zdziwienia otoczenia:

Tytuł wątku: planowanie po 30
29 mar 2009 - 19:21
doma 30
Grupa: Użytkownicy
planowanie pierwszego dziecka po 30 niesie jakies ryzyko za soba (FM 16.11.2021).
https://www.maluchy.pl/forum/planoanie-po-30-t61100.html

Tytuł wątku: Ciężarna 40-tka
09 paź 2016 - 16:43
justin
Grupa: U?ytkownicy
Szukam jak w tytule: ciężarnych czterdziestek. Doświadczenia, opinie, rady,wsparcie, pomoc, obawy, strach, radość.Wszystkiego (FM 16.11.2021). https://www.maluchy.pl/forum/Ciezarna-40-tka-t100590.html

Późne macierzyństwo na analizowanych forach jest omawiane nie tylko przez same użytkowniczki, ale również przez administratorów, np:

Redakcja
Administrator
Tytuł wątku: Polki coraz później zostają mamami. (…).

Decyzja o posiadaniu dzieci jest jedną z najważniejszych, jakie podejmujemy w życiu. Okazuje się, że Polki coraz później rodzą pierwsze dziecko. W ciągu ostatnich 20 lat przeciętny wiek Polek zostających mamami po raz pierwszy wzrósł o 3 lata. Nie czyni ich to jednak najstarszymi mamami w Europie. (…) (FP 16.11.2021). https://forum.parenting.pl/topic/4624823-polki-coraz-pozniej-zostaja-mamami-najnowsze-dane-wideo/

Przemiany związane z późnym macierzyństwem należy odnosić do wiedzy z zakresu medycyny, która współcześnie usytuowana jest na wysokim poziomie, dzięki czemu możliwe jest zaplanowanie ciąży w najdogodniejszym dla kobiety momencie (Dubrawska 2017: 103). Analiza zawartości postów wskazuje, że matki mają szeroką wiedzę na temat zapobiegania ciąży, a tym samym jej planowania. Z tego też względu wymieniają się wiadomościami na temat metod antykoncepcyjnych, np.:

Tytuł wątku: Tabletki anty a planowanie ciąży
(…)
Barbara70
U mnie trwało to około pół roku, od odstawienia do zajścia w ciążę, wspomagałam się urządzeniem do monitorowania dni płodnych był to komputer cyklu myway, dziś mam go jako naturalna antykoncepcję łącznie z diafragma caya (…) (FeB 16.11.2021). https://ebobas.pl/forum/read.php?32,828023,1304248#msg-1304248

Tytuł wątku: Nie chcę mieć dziecka
Aneczka1515
Noworodek Forumowy
(…) warto stosować naturalne metody antykoncepcji i ja korzystam z testera owu w formie mini mikroskopu Afrodyta (NO 04.12.2021).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=4&t=17478&p=5948373&hilit=Metody+antykoncepcji&sid=997cc875cad8b7de90dda95e06e4358e#p5948373

Tytuł wątku: Mamuśki roczniki 87, 88, 89 i 90
katarzyna3004
Użytkownik
natusia pisalyscie o antykoncepcji... o tabletkach. ja wlasnie mysle jaka metode mam wybrac ale mysle o mniej inwazyjnej dla organizmu, dla watroby czyli o zastrzykach albo o implancie podskornym. tak zwlekam z tym i sie boje ze jeszcze zmajstrujemy sobie drugiego bobaska a tego sobie nie wyobrazam... (…) (FP 04.12.2021). https://forum.parenting.pl/topic/1105750-mamuski-roczniki-87-88-89-i-90/page/28/?tab=comments#comment-1212898

Planowanie ciąży odnosi się nie tylko do terminu urodzenia dziecka, ale również do tego jak będą przebiegać ciąża i poród. Widać, że kobiety dbają o zdrowie dziecka już przed ciążą, co potwierdzają wykonywane przez nich liczne badania oraz szeroko pojęta dbałość o siebie:

Tytuł wątku: Jak się przygotować do ciąży?
(…)
anuka
Forumowiczka
na pewno branie kwasu foliowego to dobry pomysł, sami się teraz staramy o maleństwo i już od paru tygodni biorę mama dha premium, poleciła mi to znajoma która jest w ciąży, zresztą z tego co wyszperałam w sieci to dziewczyny chwalą. Nie chcę sie potem martwic że brakowało czegoś dziecku, skoro mozna się jak najlepiej do tego przygotoać. Porobiłam badania i próbujemy

kulska
Forumowiczka
witaminy, smarowanie brzuszka przeciw rozstępom
(…)
paramonta
Forumowiczka
Moim zdaniem brak witaminy d jest najgroźniejszy bo może powodować wady rozwojowe u nawet u nienarodzonego dziecka, dlatego trzeba koniecznie o tej witaminie pamiętać już kiedy planujecie ciążę

rezolutna
Forumowiczka
Do zajścia w ciążę powinien też się przygotować partner kobiety. Warto by chociaż przez 3 m-ce stosował supramen. Jest to suplement diety poprawiający wielkość, ruchliwość, ilość i jakość męskich plemników. Dzięki niemu zajście w ciążę będzie łatwiejsze. (FdM 04.12.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=11&t=221&sid=678d16f5da699e078c751572a3feb250

Tytuł wątku: W czerwcu 2013 będzie dzidzia :)
marcelinna
Użytkownik
(…) Jeśli chodzi o badania, większość zrobiłam jeszcze przed ciążą, jakoś w lipcu, na toxoplazmoze, tarczyce, mocz i morfologia, wszystkie na szczęście za frytkę bo mam abonament pracowniczy w enel-med. Jako, że tam raczej lekarze psychopaci, będę tam chodziła tylko na wizyty żeby dostawać skierowania na badania, a na inne wizyty prywatnie. (FP 04.12.2021). https://forum.parenting.pl/topic/2616674-w-czerwcu-2013-bedzie-dzidzia/page/29/?tab=comments#comment-2655676

Nowoczesne macierzyństwo, za sprawą mediów, podlega tzw. fetyszyzacji, czyli zjawisku rozumianemu jako idealizowanie roli matki (Dubrawska 2017: 105, 106). Z analizy dyskursywnej wynika, że internautki zdają sobie sprawę z tego, że perfekcyjna matka nie istnieje, czemu dają wyraz w licznych — często ironicznych — dyskusjach:

Tytuł wątku: Być mamą idealną
katarzyn_888
Grupa: Zbanowani
Czy czujecie przymus bycia mamą idealną ? Często zamiast cieszyć się tą wyjątkową rolą w moim życiu, dopada mnie rozgoryczanie. Czy Wy też tak macie ? Znalazłam nawet artykuł na ten temat [edit: moderacja] Czytając go zaczynam rozumieć, że bycie idealną w każdej dziedzinie życia nie jest możliwe dla nikogo. Jakie macie zdanie na ten temat ?

Agnieszka AZJ
Grupa: Administratorzy
Nie odczuwam przymusu bycia mamą idealną w takim samym stopniu, jak nie odczuwam przymusu spamowania na innych portalach.

Dorotka25
Grupa: U?ytkownicy

CYTAT(Agnieszka AZJ..)Nie odczuwam …
Lubię to!

Użytkownik usunięty
CYTAT(Dorotka25 …)]Lubię to!
Jako i ja! icon_smile.gif

Tyczka
Grupa: U?ytkownicy
..że się podpiszę icon_wink.gif

Malgog
Grupa: U?ytkownicy
zastanawiałam się co to problem z ta idealną matką...tyle osób wchodzi na wątek a nikt sie nie chce pochwalić, że jest icon_smile.gif przecież na maluchach tylko takie

Żabolek
Grupa: U?ytkownicy
CYTAT przecież na maluchach … 03.gif

Hermia
Grupa: U?ytkownicy
No właśnie ja nie rozumiem. My przecież wszystkie jesteśmy idealne mamy i nie tylko mamy 06.gif

Annad
Grupa: U?ytkownicy
Zobaczyłam temat i stwierdziłam no musze zajrzeć i zobaczyć co to znaczy byc idealną...i co idealne moga byc tylko moje uszka wigilijne, które wczoraj zaczęłam szykować, gotować, mrozić icon_smile.gif (…) (FM 16.11.2021). https://www.maluchy.pl/forum/Byc-mama-idealna-t95669.html

Do dyskusji na temat wizerunku idealnej matki często zachęcają administratorzy, publikując artykuły na ten temat:

Redakcja_MamoToJa.pl
Administratorzy
Tytuł wątku: Jak to jest być dzisiaj mamą?
Jak to jest być dzisiaj mamą – trudniej czy łatwiej niż dawniej? Czy udaje ci się uciec od presji bycia tą doskonałą? A może uważasz, że dla dobra dziecka warto i trzeba rezygnować ze swoich pasji? Jak wyważyć między kompromisem a poświęceniem? Podziel się z innymi mamami swoim doświadczeniem i przemyśleniami. (…) (Mtj 19.11.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/czas-dla-mamy/intymne-zwi%C4%85zki-rozwody-samotni-rodzice/3174-jak-to-jest-by%C4%87-dzisiaj-mam%C4%85

Pojawiają się również rozmowy, które wyraźnie sprzeciwiają się idealizowaniu przez media wizerunku matki:

Tytuł wątku: Idealna mama?
(…)
mon33
Niestety, nie tylko telewizja tak wszystko nakręca, myślę, że więcej od telewizji to internet, bo teraz tam spędzamy więcej czasu i wyszukując co chwile nowości, szczególnie jak się jest w ciąży to się siedzi i szuka cudeniek dla swojego maluszka. A wiadomo wszystko jest piękne na zdjęciach, młoda uśmiechnięta mama w perfekcyjnej fryzurze i makijażu, dobrze ubrana w pięknym pokoiku z grzecznym dzieckiem. **Opa** tak macierzyństwo to ciężka praca, wymaga wiele poświęcenia od nas jak i naszych mężów. Praca, która łączy w sobie wiele zawodów, bo przecież będąc mamom musimy być i lekarzem i malarzem itd... Nie wspominając jaką musimy wykazać się kreatywnością (…)

Opa
Taka młoda mama napatrzy się na te idealne mamy w TV czy Internecie i potem skłonna pomyśleć, że powinna kupić te wszystkie cudeńka, by też być taką idealną. A ty dziecko woli być bujane na rękach niż w takim wszystkomającym bujaczku. Teraz, gdy poznałam macierzyństwo od strony praktycznej (a nie tylko z reklam) już wiem, że wszystkie te najmodniejsze gadżety nadają się tylko na portal aukcyjny z adnotacją "w świetnym stanie". (…) (FeB 19.11.2021). https://ebobas.pl/forum/read.php?16,1218260,1218886#msg-1218886

Z analizowanych forów wynika jednak, że wraz z idealizowaniem macierzyństwa przez media wzrasta u kobiet poczucie dążenia do bycia wzorową matką, co przejawia się

w różnych dyskusjach, dotyczących głównie dbania o rozwój dzieci czy też własny wygląd. Należy zaznaczyć, że tego typu postawy są dostrzegane przez inne matki i często z przekąsem przez nie komentowane, np.:

> Tytuł wątku: Listopadowe mamy 2020
> Sandyy
> Fanka BB :)
> (…)
> Większość dnia potęguje, dobija mnie, jak widzę jak matki idealne na fejsie wrzucają kreatywne zabawy ze swoimi dziećmi, a mnie w ostatnich dniach tak stać na duplo, wspólne rysowanie i ewentualnie wspólne gotowanie. No matka idealna
> (…)
> Gina86
> Fanka BB :)
> Daj spokój nie dołuj się. Pamiętaj, że zdecydowana większość tych madek idealnych robi to tylko na pokaz żeby wrzucić fotę i dostać lajka. Mnie to osobiście irytuje. (BB 19.11.2021).
> https://www.babyboom.pl/forum/temat/listopadowe-mamy-2020.106496/page-413

Zjawisko fetyszyzacji obecne jest również w analizowanych forach i przejawia się w nazwach działów/poddziałów, takich jak: *Uroda czyli piękna mama*; *piękna mama*; *zdrowa mama*; *Jesteś mamą, jesteś fit*!; *Jesteś mamą, jesteś piękna*! O idealizowaniu roli matki przez administratorów świadczą chociażby tytuły wątków, zamieszczane w powyższych działach/poddziałach i ukazujące rzeczywistą stronę macierzyństwa.

Współcześnie mamy do czynienia z dwoma modelami macierzyństwa: nowoczesnym i tradycyjnym, uznawanym przede wszystkim przez starsze pokolenia (Dubrawska 2017: 105, 106, 104). Na analizowanych forach widać, że wśród ich użytkowniczek dominuje przede wszystkim pierwszy typ. Macierzyństwo „w sieci", będące charakterystycznym wyznacznikiem XXI wieku (Buksa, Luber 2020: 54), określane jest mianem „macierzyństwa nowoplemiennego", polegającego na poszukiwaniu nowych informacji na tematy takie jak: ciąża, narodziny i wychowanie dziecka czy podejmowanie pracy przez matkę. Aktywne uczestnictwo matek w sieci związane jest z kulturą nowoplemienną, w której tradycyjne więzi międzyludzkie zanikają i zastępowane są wirtualnymi relacjami (Dankiewicz-Berger, Cendal 2019: 251-252).

Wraz z rozwojem internetu ludzie zaczęli poszukiwać w sieci informacji, pomocy, czy też wsparcia i z tego też względu wykształciły się „wspólnoty internetowe", składające się z osób o podobnych zainteresowaniach i poglądach (Barani 2008: 179). Temat macierzyństwa stał się jednym z najpopularniejszych. Matki zaczęły otwarcie mówić o swoich problemach, rozterkach, wyżalać się jedne drugim, a nawet przedstawiać informacje na tematy odnoszące się do ich życia intymnego. Dawniej dyskusje o ciąży, narodzinach dziecka należały do

kwestii prywatnych, pozostających w gronie najbliższych osób (Olcoń-Kubicka 2009: 116): ,,Mamy dziś do czynienia z publiczną debatą o macierzyństwie, która sprawia, że jest ono poddawane coraz częstszej refleksji" (Barani 2008: 177). Współczesne ,,e-matki" (Jasielska, Maksymiuk 2018: 19-21) wymieniają się informacjami, szukają wsparcia ze strony innych kobiet, nie tylko na analizowanych forach, ale przede wszystkim na portalach społecznościowych takich jak Facebook czy Instagram. Z tego też względu wykształciły się grupy kobiet nazwane instagramerkami i #instamatkami (Górecka 2019: 83-84). Warte podkreślenia jest to, że instamatki to kobiety, które udzielają się nie tylko na Instagramie, ale również na innych portalach społecznościowych (Buksa, Luber 2020: 53-54). W wyniku analizy forów dyskusyjnych można zauważyć, że matki coraz to częściej przechodzą na inne portale, czemu dają wyraz w licznych wypowiedziach, np.:

> Tytuł wątku: Czekające na 2 kreseczki REAKTYWACJA
> Werson
> Użytkownik
> dziewczyny zapraszamy na nową grupę szaraczek Fb „Staraczki Testomaniaczki"
> (…)
> Gość AsiaT
> Gość
> Wysłałam prośbę o dołączenie Na razie nie mam profilowego, bo traktuje FB jako komunikator. Kiedys podszlifuje FB, wrzuce troche fotek (FP 25.11.2021). https://forum.parenting.pl/topic/4470742-czekajace-na-2-kreseczki-reaktywacja/page/490/

Oczywiście kobiety nadal umieszczają na forach kolejne wpisy i tworzą kolejne grupy. Obserwuje się jednak, że postów jest coraz mniej w porównaniu z poprzednimi latami, a na popularności zyskują media społecznościowe.

Przeprowadzona analiza dyskursywna potwierdza, że współczesne zaplanowane macierzyństwo wiąże się niewątpliwie ze świadomym „posiadaniem" przez kobietę dziecka. Świadomość ta staje się główną przyczyną, z powodu której matki uczestniczą w internetowych dyskusjach. Grono skupiające wiele kobiet umożliwia im uzyskanie odpowiedzi na nurtujące ich pytania. Poczucie wspólnoty, a tym samym świadomość, że jej członkowie borykają się z tymi samymi problemami, z którymi one się zmierzają, pozwala im na dzielenie się własnymi przeżyciami. Ponadto widać, że nowoczesne matki traktują macierzyństwo jako zadanie do wykonania, którego realizacja nie może pozwolić sobie na bylejakość. Fora dyskusyjne mają pomóc im w tej misji. Pomijając oczywiście kwestie bliskich relacji, które tworzą się na forach i z powodu których matki w nich uczestniczą, widać ewidentnie, że udział kobiet w dyskusjach podyktowany jest osiągnięciem określonego celu. Oprócz tego, że matkom zależy na jak najlepszym zaspokojeniu potrzeb własnego

dziecka, to również chcą one uczynić ze swojego macierzyństwa „arcydzieło", zdając sobie sprawę z tego, że czas spędzony z małym czy też starszym dzieckiem kiedyś przeminie.

Kobiety szczegółowo opisują swoje macierzyństwo. Wszystkie etapy ciąży są przez nie eksponowane. Ciąża jest czasem aktywnym — kobiety uczestniczą w szkołach rodzenia, często internetowych, a także w licznych szkoleniach. Radość z oczekiwania na dziecko przejawia się chociażby w uczestnictwie kobiet w *baby shower*, a więc w imprezie przygotowywanej przez przyjaciół czy też członków rodziny w związku z nadchodzącymi narodzinami dziecka.

Narodziny dziecka są ogromnym przeżyciem. Z analizy wynika, że kobiety odchodzą od tradycyjnych porodów, a więc takich, w których uczestniczyli rodząca i personel medyczny. Obecnie coraz to częściej odbywają się porody rodzinne, w których najczęściej udział biorą ojciec dziecka czy też mama rodzącej. Ponadto obserwuje się, że obecne matki nie chcą rodzić w warunkach szpitalnych, dlatego też jako miejsce urodzenia dziecka wybierają własny dom. Po urodzeniu kobiety często podkreślają swe rozchwianie emocjonalne, które traktują jako naturalną zmianę w organizmie w związku z przebytym porodem, wyraźnie przy tym zaznaczając, że przechodzą „baby blues".

Z analizy zawartości forów wynika, że matki wychowanie dziecka traktują nie tylko jako obowiązek, ale też zaspokajanie własnych potrzeb i ambicji, o czym świadczy organizowanie przez nich licznych imprez, np. urodzinowych oraz dbanie o rozwój dziecka według własnych upodobań. Nowoczesne macierzyństwo ukazane na forach to czas radosny dla kobiety, bo jest on zaplanowany, a tym samym przemyślany. To również czas, z którym związanych jest wiele wydarzeń, o których należy głośno mówić.

Współcześnie wychowywanie, a przede wszystkim posiadanie dziecka wiąże się z głęboką świadomością jego znaczenia: „Obecnie kontekst społecznej polemiki nad wartością posiadania rodziny nabrał nowego znaczenia. Bowiem dyskurs nie dotyczy pytania *jak być matką,* ale *czy być matką*" (Dubrawska 2017: 103). Należy jeszcze raz zaznaczyć, że obecne matki mają własne zdanie co do tego, jak wygląda ich macierzyństwo oraz jaki charakter ma ich związek z ojcem dziecka (Gawlina 2003: 39). Poniższy przykład pokazuje, że wszechobecny indywidualizm dotyczący macierzyństwa odnosi się do kobiet w każdym wieku:

Tytuł wątku: Planowanie nastoletniej ciąży
Gość Mercik
Gość
Hej dziewczyny. Obecnie mam skończone 17 lat a mój partner 24, od kilku tygodni myślę nad dzieckiem. Czuję się już w pełni gotowa, mam doświadczenie z dziecmi. Zawsze miałam wrażenie, że jestem bardziej

dojrzała niż moi rówieśnicy. Nie czuję także że stracę młodość ponieważ jestem bardzo spokojna, nie chodzę na imprezy, alkoholu nie cierpię. Co o tym sądzicie? Jak powiedzieć o tym partnerowi? Mam wrażenie że on nie jest gotowy na dziecko. Czy są tu jakieś nastoletnie mamy które chciałyby opowiedzieć o swoich doświadczeniach? (FP 25.11.2021). https://forum.parenting.pl/topic/4626630-planowanie-nastoletniej-ciazy/?tab=comments#comment-4678771

Współczesne kobiety dokonują świadomego wyboru co do bycia matką. Większość z nich zanim urodzi dziecko, dąży do ukończenia studiów, a następnie realizowania się w życiu zawodowym dla własnych ambicji oraz uzyskania bezpieczeństwa finansowego. Przeciwstawianie się „nakazowi macierzyństwa" najczęściej dotyczy wpływu pojawienia się dziecka na sytuację ekonomiczną rodziny. Kobiety macierzyństwa nie wiążą wyłącznie z poświęcaniem się dziecku i rodzinie, lecz dbają także o własne ambicje (Włodarczyk 2008: 66):

Tytuł wątku: Staraczki - I połowa 2020 roku
(…)
TrPk
Fanka BB :)
Tak to właśnie jest z tym planowaniem... U mnie to samo. Najpierw studia, potem praca, potem umowa na stałe, potem znowu praca, bo trudno, bo braki w kadrze- nie zostawię koleżanek na lodzie, potem ślub, potem znowu praca i tak w kółko. Doszłam tak do 30! ;((…) (BB 25.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/staraczki-i-polowa-2020-roku.105829/page-2540#post-19437681

Tytuł wątku: dokształcanie się
(…)
autor: EwelinaK
Dziewczyny, nie ma co stać w miejscu, moja córa właśnie kończy rok, zostaje pod opieką babci, a ja postanowiłam ukończyć studia wybieram się na kosmetologię, to jest to co kocham robić, a w przyszłości chcę otworzyć własne studio kosmetyczne, znajoma ukończyła tam studia i to ona troszę mnie zachęciłą, jest po nich bardzo dobry start, współpraca uczelni z firmami wysoko postawionymi w branży kosmetycznej pozwala na renomę, mają też wiele innych kierunków może i ja was zachęciłam? (FdM 25.11.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=42&t=765&p=15369&hilit=studia#p15369

Z analizy wynika także, że matki coraz to częściej łączą obowiązki zawodowe z wychowaniem dziecka. Z tego też względu podejmują liczne prace z wykorzystaniem sieci internetowej, m.in. zakładają strony WWW, piszą blogi, prowadzą różnego rodzaju działalności gospodarcze:

Tytuł wątku: Mama wraca do pracy! Bezzwrotne dotacje na działalność gosp.
(…)
autor: laleczka
Znajoma mimo tego iż jest matką malutkich dzieci prowadzi własną firmę przez internet , potrzebowała odpowiedniego sprzętu. Wybrała laptopa idealnego dla siebie w ofercie leasingi , więc raty wrzucone są w koszty działalności . Jest bardzo zadowolona z pracy na nim , ja podziwiam ją że umie tak to pogodzić ze sobą. (FdM 25.11.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=42&t=619

Tytuł wątku: Mama pracuje w domu : czyli pomysl na biznes
r0sie
(…) W tej chwili prowadze sklep internetowy z artykulami dla najmłodszych > Moja corka ma 19 miesiecy, jestem z nia w domu, sama sobie dozuje > czas, jaki spedzam przy komputerze, nie musze sie spieszyc o swicie > i denerwowac, czy zdaze do firmy na 7.30, czy leciec z jezykiem na > brodzie do domu, po 10

godzinach nieobecnosci. Udaje mi sie pogodzić > obowiazki domowe z praca. Jest to dla mnie prawdziwa odskocznia od > codziennosci, a jednoczesnie temat nie jest mi obcy, bo sama mam > male dziecko. > www.malusin.pl/ Zapraszam! (FeDz 05.12.2021). https://forum.gazeta.pl/forum/w,13291,86007740,86007740,Mama_pracuje_w_domu_czyli_pomysl_na_biznes.html

Na przestrzeni ostatnich lat podział ról w rodzinie uległ znacznym przeobrażeniom. Kobieta nie pełni już roli „piastunki", a mężczyzna roli „mędrca" (Tryc 2021: 130, 133, 134). Taki stan rzeczy nieodłącznie związany jest ze zmianą schematu płci kulturowej, odrzucającej m.in. nierówność płci oraz podział ról na kobiece i męskie (Dzwonkowska-Goduła 2015: 78): „W tym ujęciu rodzicielstwo staje się wspólnym doświadczeniem, w którym partnerzy otwarcie wypełniają zadania opiekuńcze i wychowawcze, starając się unikać wstępnego przypisania do jakiejkolwiek z ról" (Tryc 2021: 133-134):

Tytuł wątku: Majóweczki 2011
(…)
aguska2205
Użytkownik
(…) A Mąż mi pomaga kąpie,przewija,ubiera heh :) i widać,że jest szcześcliwy...A dobrze,że twój zaczął pomagać ci :D tak ma być! (…) (FP 25.11.2021). https://forum.parenting.pl/topic/1452809-majoweczki-2011/page/64/?tab=comments#comment-1897544

Tytuł wątku: Tata przy porodzie
igaigs
Decyzja o uczestnictwie mojego meza przy porodzie była znana zanim byłam w ciąży. JA chciałam zeby byl, on również. Uważam, że poród jest nie tylko i wyłącznie sprawą kobiety ale sprawą dwojga osób - rodziców dziecka. Oczywiście nie można nikogo zmusza, ale warto żeby mężczyzna był przy kobiecie chociaż w 1 okresie porodu, pełnym bólu i wysiłku. Takie drobnostki jak podanie wody, wytarcie czoła, potrzymanie nogi i sama obecność - są niezwykle ważne podczas porodu. Dla mnie mąż był ogromnym wsparciem i pomocą. Ja z czystym sumieniem mogę polecić poród rodzinny. (FeB 25.11.2021). https://ebobas.pl/forum/read.php?15,531060,1162228#msg-1162228

Współczesne kobiety przeciwstawiają się dotychczasowym stereotypom co do pełnienia roli matki. Macierzyństwa, o czym powyżej napisano, nie utożsamiają wyłącznie z całkowitym poświęceniem się dzieciom, mężowi. Nowoczesna rola matka różni się od tej tradycyjnej, gdyż oprócz opieki na dzieckiem liczy się jej własne dobro — i psychiczne, i fizyczne:

Tytuł wątku: Lipcowe mamy 2021
(…)
Darina88
Fanka BB :)
Kuźwa tu nadrobić.. Ale spoko moja dwulatka od piątku idzie do przedszkola.. Tadam balony poproszę... A tak serio.. Dopiero Ja urodziłam a to juz.. Dramatu ni ma bo 3 razy w tyg po 3-4h. Życie se zdążę na nowo ogarnąć Jak tam mamuśki? Zyganko wjechało na Amen czy już wyjechało? Ja w tej ciąży narzekać nie mogę.. z Liwią potrafiłam cały dzień w kiblu spędzić.. I tak minęły pierwsze cztery miesiące.. A teraz gdyby nie fakt ze mam ciężka robotę. .. To bym leciała jak na skrzydłach codziennie wieczorem żeby odpocząć od bycia kurą domową (…) (BB 25.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/lipcowe-mamy-2021.110199/page-432#post-20430562

Wraz ze zmieniającą się funkcją matki zmienia się rola ojca. Do tej pory jego głównym obowiązkiem było zapewnienie bytu rodzinie. Obecnie ojciec jest zaangażowany w wychowanie dziecka, a przy tym na równi z matką wykonuje wszelkie obowiązki domowe. Od 2010 roku, dzięki wprowadzonemu urlopowi tacierzyńskiemu, ma możliwość pełnego sprawowania opieki nad dzieckiem, w sposób prawnie uregulowany (Tryc 2021: 130, 134). Na 10 analizowanych forów, tylko na dwóch nie ma wyznaczonego miejsca do dyskusji dla ojców. Wśród działów/poddziałów występują następujące — opatrzone niekiedy dodatkowym opisem, z którego wyłania się wizerunek współczesnego taty: *Zakupy dla mamy, taty, domu i ogrodu*; *Kącik dla Tatusiów* (Komputery, samochody, piłka nożna i... pieluchy! Męski świat widziany oczami ojca. Dołącz do Parentingowych Tatusiów i ciesz się urokami ojcostwa bez obaw o niepowodzenie. Z nami będziesz Super Tatą!); *Forum dla Taty* (Specjalne miejsce dla tatusiów, gdzie można pogadać, pożalić się, pośmiać i poradzić:-); *Kącik dla rodziców* (Mamusiu, Tatusiu to forum tylko dla Was! Radości, smutki, troski dnia codziennego, bycia dorosłym...i bycia rodzicem ;); *Mama i Tata*; *Ojcostwo*[116]; *Etata* (Strefa dla ojców, którzy chcą się podzielić radością z wychowywania dzieci. Dla bardziej doświadczonych oraz tych, którzy jeszcze szukają odpowiedzi na pytanie: co tak naprawdę znaczy być Tatą?); *dola ojca, czyli męskie sprawy.*

Z analizy wypowiedzi wynika, że ojcowie zabierają głos na tematy związane z przysługującym im urlopem w związku z narodzinami dziecka:

> Tytuł wątku: Tatuś na rodzicielskim :)
> Ulla
> Użytkownik
> Napisano 14 Listopad 2013
> Dziewczyny ja za miesiąc wracam do pracy a z maluchem zostaje mój m. Jestem pełna podziwu dla niego i że to takie naturalne zarówno dla mnie ale i dla niego. Ciekawa jestem jak panowie się na takie rozwiązanie zapatrują by kolejne pół roku albo dłużej pozostać w domu z dzieckiem?
> (…)
> tomek-kdc
> Użytkownik
> Wspólny urlop z maluchem? Pewnie, że tak. Jestem jak najbardziej za :)
>
> kami1980
> Użytkownik
> Urlop tacierzyński to normalność. Teraz w wielu przypadkach tatuś zarabia mniej od mamusi więc po co mamusia ma rezygnować z pracy. Więc naturalnie tatuś jest nianią :D
>
> Ulla
> Użytkownik
> kami dokładnie - tak właśnie jest

[116] To nazwa wątku. Forum *My mamy*, jak zostało już wcześniej zaznaczone, nie ma podziału na działy i/lub poddziały. Składa się wyłącznie z pojedynczych wątków.

Emmilfil
Użytkownik
Ja w domu z Młodym zostałem i jest w jednym kawałku ;) W sumie pewnie i teraz by się cieszył by ze mną siedzieć zamiast z opiekunką, ale trzeba pracować niestety. Czasy takie, a nie inne, że rezygnacja z jednej pensji to już spory problem. A żona zadowolona była, że mogła wrócić do pracy :) (…) (FP 25.11.2021).
https://forum.parenting.pl/topic/2944211-tatus-na-rodzicielskim/

Ponadto zakładają wątki oraz uczestniczą w dyskusjach na temat wychowania dzieci, a tym samym organizowania im zajęć i spędzania z nimi wolnego czasu:

Tytuł wątku: dziecko i komputer
radar272
czy pozwalacie Waszym dzieciakom korzystac z komputerów? mój 5latek mało na głowie nie stanie, żeby pozwolić mu pograć... oczywiście ograniczamy to w miarę możliwości, ale on naprawdę mam wrażenie, że dałby się pokroić czasem za godzinkę gry na komputerze... Małą z resztą też ciągnie jak widzę, może mniej, ale uwielbia podpatrywac jak brat siedzi i stuka różne kolorowe gierki. Nie dziwie się w sumie, bo to dla nich atrakcyjne, ale sam się czasem zastanawiam na ile można pozwolić wejść im w ten wirualny świat. Póki co pozwalamy maks na 2-3h tygodniowo oczywiście jednorazowo przez góra godzinę.
jak jest z tym u Was? (FeDz 25.11.2021).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,568,155317554,155317554,dziecko_i_komputer.html

Tytuł wątku: Czym wozi rodzinę kochany Tata? [Samochody, wózki, rowerki]
SebastianB
Witam wszystkich Ojców (i nie tylko), W tym temacie chciałbym nawiązać luźną (bardzo luźną) rozmowę o naszych zabawkach, o zabawkach naszych dzieci i naszych małżonek :-) Czyli motoryzacja (i nie tylko) z przymrużeniem oka :tak:!!! Czym wozicie swoje kochane rodzinki lub czym macie zamiar je wozić? Czy samochód rodzinny musi zawsze być rozklekotanym volvo kombi wyładowanym po dach? :-D Zapraszam (w szczególności panów Tatusiów) Kobiety też mile :no: widziane! ;-) (żart :D) (BB 25.11.2021).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/czym-wozi-rodzine-kochany-tata-samochody-wozki-rowerki.40558/

Również często pojawiają się posty, w których ojcowie szukają porad odnoszących się do ich problemów małżeńskich. Najczęściej tego typu zagadnienia dotyczą rozwodów, których konsekwencją jest chociażby inna organizacja opieki nad dzieckiem:

Tytuł wątku: "Uprowadzenie Córki" względem ojca
KrzysztofZiomek
Szanowni Koledzy i Koleżanki temat dla mnie bardzo trudny... W kwietniu tego roku otrzymałem rozwód ze swoją byłą żoną na zasadzie " porozumienia stron" Ze związku małżeńskiego posiadamy 2 letnią córkę Igę. Wyrok sądu jasno wskazuje że oboje rodzice mają takie samo prawo do małoletniej czyli oboje mamy prawo wybrać szkołę miejsce pobytu oraz ewentualne leczenie naszej córki. (…)Bez mojej zgody dziecko opuściło kraj wyrobioną mu dowód osobisty Z tego co wiem to można paszportu już niekoniecznie i nie mam z nią kontaktu 13 sierpnia Chcę zobaczyć córkę jest to niemożliwe bo jej nie ma w Polsce. Czy istnieje jakakolwiek możliwość ukarania mojej byłej żony Czy ja mam jakieś prawa? (…) (BB 25.11.2021).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/uprowadzenie-corki-wzgledem-ojca.93426/

Z powyższych wypowiedzi wynika, że ojcowie zaangażowani są w rodzicielstwo. Na forach można spotkać również posty publikowane przez redakcję, które zachęcają ojców do udziału w warsztatach czy też w blogowaniu.

Macierzyństwo i ojcostwo, które stanowią jeden z aspektów idei płci kulturowej (*gender*) czy też społecznej kategorii płci (Krzyżanowska 2014: 143-144), uwarunkowane są nie tylko wpływem czynnika biologicznego, ale również społeczno-kulturowego (Dubrawska

2017: 104). Ponadto istotne znaczenie pełni tzw. kontrakt płci, regulujący pomiędzy kobietami a mężczyznami role czy też działania, które nawzajem podejmują (Krzyżanowska 2014: 144). Wszystkie kobiety zatem utożsamiane są z macierzyństwem — i te, które mają dzieci, i te, które nie rodziły (Krzyżanowska 2014: 143-144), gdyż w myśl stereotypowych założeń posiadają instynkt macierzyński (Dubrawska 2017: 104). Macierzyństwo jest rolą płciową i społeczną, ponieważ bywa ono narzucane kobiecie przez otoczenie. Kobieta ma za zadanie dbać o rodzinę i dom (Włodarczyk 2009: 32). Ponadto role płci nie są wyłącznie kojarzone z samą płcią, ale również z innymi zadaniami, które wykonują i kobiety, i mężczyźni (Włodarczyk 2009: 28).

Obecnie kobiety przeciwstawiają się narzucanej przez społeczeństwo funkcji. Oprócz tego, że dążą do realizowania postawionych sobie celów, to również chcą być równouprawnione względem mężczyzn (Włodarczyk 2009: 32). Na analizowanych forach matki wyraźnie przeciwstawiają się sądom innych ludzi, które kwestionują ich własne odczuwanie i rozumienie macierzyństwa, np.:

> Tytuł wątku: Ból i twardnienie brzucha, skracanie się szyjki macicy, skurcze
> (…)
> Mama2018mama
> Tak, i w nosie z opiniami innych, teraz mam to daleko gdzieś, moje dziecko jest szczesliwe dlatego ze ma mame, ze ma poświęcona uwagę i mu nie brakuje niczego i to najważniejsze, a nie ta presja otoczenia i narzucanie co jest "lepsze"Fanka BB :) (…) (BB 26.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/bol-i-twardnienie-brzucha-skracanie-sie-szyjki-macicy-skurcze.4504/page-5317#post-20675148

Społeczeństwo oczekuje od poszczególnych jednostek realizacji konkretnej roli społecznej (Mądry 2012: 10). Wypełnianie funkcji macierzyńskiej przez kobiety najczęściej budzi kontrowersje w obszarze wzorów zachowań: „O ile normy odnoszące się do roli matki są mniej więcej spójne na poziomie całego społeczeństwa (norma troski o zdrowie, bezpieczeństwo i rozwój dziecka), o tyle wskaźnikowanie działań będących wypełnieniem tychże norm, czyli wzory zachowań, jest dokonywane w sposób swobodny, co powoduje funkcjonowanie rozmaitych wzorów, będących niejako interpretacją norm: dla jednych dbałością o dobro dziecka jest na przykład nauczanie go języka obcego i gry na instrumencie w wieku 4 lat, dla innych — zapewnienie mu w tym okresie życia całkowitej swobody i dystansu wobec wszelkich działań polegających na systematycznej pracy” (Mądry 2012: 10). Macierzyństwo wiąże się z wykonywaniem przez matkę wielu zadań — różnych na danym etapie jego trwania.

Rola matki rozpoczyna się od momentu zajścia w ciążę i urodzenia dziecka. Kobieta pełni swoją funkcję przez całe życie swojego potomka — nawet wtedy, gdy opuści dom

rodzinny i założy własną rodzinę. Jest ona wówczas matką dorosłego dziecka (Mądry 2012: 11). Kobiety czują presję rodzenia zarówno ze strony społeczeństwa, jak i instytucji oraz Kościoła (Gawlina 2003: 34). Presja ta opiera się na przekonaniu, że rodzina jest najważniejszą wartością, której nie można zastąpić żadną inną. Zarówno małżeństwa, jak i ciąży nie wolno przerywać, a urodzone dzieci należy wychowywać według norm stworzonych i wymaganych przez Kościół i inne instytucje społeczne (Gawlina 2003: 36).

Z analizy postów na forach wynika, że presja społeczna, którą odczuwa matka jest nieodłącznym elementem jej macierzyństwa. Na forach bardzo często poruszane są tematy dotyczące traktowania przez otoczenie kobiet ciężarnych, mających już dzieci oraz starających się o nie:

> Tytuł wątku: Jak sobie radzić ze złością? Wieczorne rozmowy o emocjach
> (…)
> Marynia88
> Fanka BB :)
> Kocham poprostu kocham "rady", stwierdzenia, uwagi otoczenia. Potrafią zepsuć nawet najwspanialszy dzień i zaszczuć najtwardszą osobę. Przyznaję Ci 100% racji to flustruje i jest przyczyną tego że człowiek siedzi jak na bombie. Jak każda matka również przez to przechodziłam i też zaraz po przebudzeniu myślałam kogo by tu rozerwać. Presja jaką wywiera na Nas otoczenie jest nie do udźwignięcia, nie wiem dlaczego niektórzy ludzie w ogóle otwierają usta... (…) (BB 26.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/jak-sobie-radzic-ze-zloscia-wieczorne-rozmowy-o-emocjach.107590/page-2#post-19794555

W wyniku analizy zauważono, że matki wspominają o presji przede wszystkim ze strony trzech grup:

po pierwsze, ze strony rodziny, w tym własnych matek, teściowych oraz mężów/partnerów:

> Tytuł wątku: Marcóweczki 2016
> Ernesto
> Użytkownik
> (…)
> Nas wczoraj odwiedziła teściowa, skurcz dupy na całego. Nie trawię tej kobiety :(Próbowałam, ale nie jestem w stanie przekonać do osoby z takim charakterem. Taka żmija dziurki nie zrobi, a krew wypije. Unikam jej jak ognia, bo nie lubię sobie humoru psuć. Ehhh dowiedziałam się jaką to beznadziejną matką i gospodynią jestem. Ta stara jędza chce mimo wszystko rozbić naszą rodzinkę :((…) (FP 26. 11.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3488929-marcoweczki-2016/page/2048/

> Tytuł wątku: Czerwcowe maluszki 2018
> Angelika 1245
> Użytkownik
> (…) Ale później wszystko się ustabilizowalo,Hania nauczyła się ładnie ssać i nie lapczywie i było super. Nie żałuję że się przemeczylam i nie poddalam bo dla mnie na początku to była wręcz walka :) Na dodatek te komentarze,że ona się nie najada,żebym dala modyfikowane,chociaż na Noc.... Oczywiście mama i teściowa. Dopiero mąż je porządnie opieprzyl to dały spokój :D (FP 26.11.2021). https://forum.parenting.pl/topic/4189332-czerwcowe-maluszki-2018/page/120/

> Tytuł wątku: Trzecie dziecko i.. Co dalej ??
> (…)
> bedismall
> Fanka BB :)

Hej laski Ja tylko daje znak że nie rozpakowałam się i raczej długo to nie nastąpi - taki typ:dry: Nastrój mam do banii - mąż wymaga ode mnie rzeczy niemożliwych - w domu 1500 rzeczy wymaga napraw a on tylko się na mnie ogląda i wytyka mi palcem czego JA nie zrobiłam a jego zdaniem POWINNAM.Wzięłam się wczoraj za pieczenie sernika - w rezultacie byłam na zakupach, na kulkach z Patrykiem,poodbierałam dzieci ze szkoły - własne i sąsiadek, upiekłam sernik i podszykowałam obiad. No niestety nie umyłam kuchenki po sobie i cała draka była o to....mam go dość, naprawdę:crazy: (...) (BB 26.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/trzecie-dziecko-i-co-dalej.35623/page-1429#post-9873233;

po drugie, ze strony innych matek:

Tytuł wątku: Czy warto kupić używany wózek???
(…)
an. 19.18.19 pisze:
Przepraszam, ale nie mogłam zostawić Twojej wyprowadzi bez komentarza. Skoro nie stać Cie na wózek to dlatego zdecydowałaś się na trójkę dzieci?

frez.ja1987
Fanka BB :)
To, że ktoś nie kupuje nowego wózka za miliony, nie znaczy, że klepie biedę, dzieci chodzą obdarte i głodne. (…) (BB 27.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/czy-warto-kupic-uzywany-wozek.92815/page-4#post-21527684

warto nadmienić, że zjawisko *mum shaming*, którego dotyczy m.in. artykuł udostępniony przez redakcję forum *Parenting*, jest wyraźnie widoczne na analizowanych forach:

Tytuł wątku: Jest „złą matką" i jest z tego dumna (WIDEO)
Redakcja
Administrator
Zjawisko „mum shaming" dotyka coraz więcej matek. Polega ono na ocenianiu i krytykowaniu każdej decyzji podjętej przez kobietę w ciąży, podczas porodu i wychowywania dziecka. (…) (FP 04.12.2021). https://forum.parenting.pl/topic/4625063-jest-zla-matka-i-jest-z-tego-dumna-wideo/;

po trzecie, ze strony sąsiadów czy też ludzi zupełnie nieznajomych:

Tytuł wątku: Mamy 2011
(…)
Madzioszkaa
Fanka BB :)
Dzień dobry.Eh laski masakra ale miałam dziś sytuacje aż do tej pory mi źle. Wybieram się z B. na spacer tak jak zawsze zbieram się wybieram i wychodzę, odeszłam ze schodów i ide do parku i nagle B. zaczyna wyć jak poparzona, no to ja tam do niej uspokoiłam i zaczynam iść dalej ta znowu wyje doszłam tylko do rogu bloku i ta ryk ze zatrzymałam wózek żeby do niej zajrzeć daje smoczka a ta nic płacze myślę nie załapała smoka próbuje ja uspokoić a tu jakaś stara baba na mnie z mordą że jak ja tak mogę że dziecko płacze a ja nie reaguje co ze mnie za matka, że dziecko jest głodne albo chore, mówię jej że nic małej nie jest a ta dalej najazd że powinnam się wstydzić i to się zgłasza, ja jej mówi że młoda śpiąca a ona to powinnaś ją uśpić a nie że ona płacze i dalej swoje powiedziałam jej że co mam zatkać ją skarpetką? że jak będzie tu nade mną stała to młoda się nie uspokoi wyjęłam B. z wózka i się uspokoiła to stara na mnie że zimno i powinnam ją ubrać i że zgłosi to i coś tam to jej tylko powiedziałam że niech się swoimi zajmie a nie się czepia to mi powiedziała że "wszystkie dzieci nasze są i poszła" Jezu ale mi się przykro zrobiło. (…) (BB 26.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/mamy-2011.42888/page-450

Presja ze strony otoczenia dotyczy najrozmaitszych kwestii — począwszy od tych powszechnych, a skończywszy na tych mniej znanych.

Do tych pierwszych można zaliczyć:

— karmienie piersią w miejscach publicznych:

Tytuł wątku: Karmienie piersią w miejscach publicznych

(…)
beatris20
Senior Member
Ja nie mam nic przeciwko, i uważam taki temat za równoznaczny z jedzeniem w miejscach publicznych wszystkich ludzi wiadomo że maleństwo tez chce jesc, a karmienie jest tak naturalne że nie wiem dlaczego nie którzy tak się oburzają gdy widzą karmiąca kobietę? Nikt im nie każe stać i się gapić. Niestety zauważyłam, że to kobiety są bardzo mało toleranycyjne w tym temacie. ostatnio nawet pewna pani pracujacą w szpitalu jako fizjoterapeuta z wyższym wykształceniem wprost publicznie opowiadała jakie to jest obrzydliwe karmienie piersią i że takie kobiety powinny karmić w toaletach a nie obok niej np w kawiarnii i że ona na taki widok ma odruchy wymiotne. Tak więc... brak słów

Anis81
Senior Member
Nie wiem czy to takie miłe by było gdyby sama miała jeść za przeproszeniem w kiblu! Ale przyznaje ci rację ze to głównie kobiety mają takie nastawienie, będąc w szpitalu w 2 dobnie mała trafiła do inkubatora musiałam ściągać mleko laktatorem, sala była pełna odwiedzających, a ja nie miałam jak się ukryć aby ściągnąć mleko, było dla mnie to krępujące, jednak wiedziałam, ze to dla mojego skarba. Pamiętam jak przyszła babcia pewnego maluszka go odwiedzić i niestety to jej wzrok był najgorszy;(nie dosyć ze się ciągle gapiła to jeszcze z taką jak by pogardą
(…) (Mtj 26.11.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/mamotoja-pl-sprawy-serwisu/archiwum/porady-doradcy-laktacyjnego/9257-karmienie-piersi%C4%85-w-miejscach-publicznych/page2

— ustępowanie miejsca ciężarnym w kolejkach:

Tytuł wątku: Przyszła mama bez kolejki
(…)
Olinka
Użytkownik
Oj, tak, edukacja w tej kwestii na pewno się naszemu polskiemu społeczeństwu przyda! Kobieta z brzuszkiem jest niestety często traktowana jako intruz, który tylko czeka, żeby wejść bez kolejki do lekarza czy zrobić bez kolejki zakupy! A przecież stanie w długim ogonku w ciąży bywa naprawdę męczące, a nawet niebezpieczne! Wiem coś o tym, bo męczyły mnie straszne zawroty głowy, gdy byłam w ciąży i kiedyś przypłaciłabym stanie w kolejce omdleniem i rozbiciem głowy o posadzkę! na szczęście w sklepie była moja znajoma, która podbiegła i udzieliła mi pomocy.
(…) (FP 26.11.2021). https://forum.parenting.pl/topic/1300597-przyszla-mama-bez-kolejki/

— ciążę z in vitro:

Tytuł wątku: Kto po in vitro?
Basia.w
Fanka BB :)
No właśnie jakby były w rodzinie to od razu w kolejce po bliźniaki bym stała:) mój M jest na wózku i takie osoby w większości mają problem z plodnoscia... Nasze najbliższe otoczenie zdaje sobie z tego sprawę...kilkoro dalszych znajomych ma dzieci po in vitro i wiem jak to jest komentowane przez naszych znajomych. Ja nawet w książeczce zdrowia córki nie chciałam żeby wpisywali w szpitalu informację o ivf. Na poczatku nie sądziłam że to kogoś w ogóle interesuje że dziecko po in vitro...teraz wiem że lepiej tego nie mówić. U mnie tylko klika najbliższych osób wie o naszym ivf. Moja przyjaciółka jak się dowiedziała po czasie że jestesmy po procedurze to przestała się do mnie odzywać... A brat mojego M wypalił z tekstem że dobrze że dziecko nie wygląda jak laleczka Chucky.
(…) (BB 27.11.2021. https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-22822#post-16184013

— adopcję dzieci:

Tytuł wątku: Mówmy o adopcji
(…)
MonikaW77
Grupa: U?ytkownicy
Chciałabym kiedyś adoptować dzieciątko, ale tak bardzo się boję reakcji otoczenia i najbliższych i tego że mąż się nie zgodzi i tego że nie starczy mi miłości, że już nawet o tym nie myślę, a było to kiedyś moim ogromnym marzeniem 32.gif
(…)
ming-shu
Grupa: U?ytkownicy
(…) Mam nadzieję że wspólnymi siłami uda nam się ożywić trochę to forum, ponieważ zgadzam się z tym, że trzeba więcej mówić o adopcji. Adopcja musi przestać być tematem tabu i obiektem ludzkiej nietolerancji, bo i tego już doświadczyłam pomimo tego że dopiero od 5 miesięcy jestem adopcyjną mamą.
(FM 26.11.2021). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=9366&st=60

— niepełnosprawność dzieci:

Tytuł wątku: Grudniowe mamusie 2008
(…)
Ola2in1
Mama Maksiabo to nie ludzie są chorzy lecz społeczeństwo,chodzi mi o to że ludzie niepełnosprawni,chorzy mogliby wieść naprawdę szczęśliwe życie gdyby nie banda imbecylów ktorzy jak tylko widza chore dziecko/człowieka to oczy jak 5zł,jakby zobaczyli jakis okaz w zoo :wściekła/y:nietrawię takich ludzi, bo by sie jeden z drugim puknął w głowe i pomyslał..kurde przeciez ja też taki mogłem być,a co jeśli moje dzieci będą/byłyby chore a ktoś by tak reagował...
(…). (BB 26.11.2021) https://www.babyboom.pl/forum/temat/grudniowe-mamusie-2008.16068/page-4579#post-4673378

Zdarza się także, że otoczenie wywiera presję na matkach odnośnie do takich kwestii jak:

— wiek a ciąża:

Tytuł wątku: Co powiedzą inni, jak sobie dam radę?
zuzzzoll
Cześć wszystkim :) Temat może kiedyś już się pojawił, nie wiem bo jestem tu nowa. Może to jest dla jednych dziwne, dla innych zrozumiałe, ale odkąd pamiętam zawsze chciałam wcześnie zostać mamą. Dla mnie ten przedział wynosi właśnie 18-21. Prawdopodobnie po prostu instynkt macierzyństwa u mnie zaczął pojawiać się bardzo wcześnie. I tu pojawia się pewien problem. Nadal tak jest, nadal chce mieć dziecko w tym wieku, wieku 18 lat. Mam kochającego mężczyznę przy boku, wspierającą mnie rodzinę, rodzina partnera także w każdej sytuacji wykaże się spokojem i wielką troską. Rozmawiałam z chłopakiem o tym wiele razy. Oboje chcemy zostać młodo rodzicami, stworzyć dom i rodzinę. Tylko tu pojawia się strach... Co powiedzą inni, czy nie będzie to dziwne, jak mimo wszystko zareagują rodzice (…).Chyba po prostu potrzebuję osób z którymi mogłabym o tym wszystkim porozmawiać, więc Proszę żeby nie był to atak na moją osobę, decyzje i pytania.
(…) (BB 30.11.2021. https://www.babyboom.pl/forum/temat/co-powiedza-inni-jak-sobie-dam-rade.80333/

— karmienie butelką:

Tytuł wątku: jak otoczenie potrafi zdołować!!
gomoku.gomoku
ciagle tylko słysze :czy karmisz piersia??? piers najwazniejsza , dziecko karmione butelka zle sie rozwija , piers, piers , piers..... Chce karmic piersia ale mi nie wychodzi , przystawiam , czasami mała possa 2 minuty czasami tylko potrzyma a potem w ruch idzie butelka z moim pokarmem z domieszka mieszanki.Moze za szybko sie poddaje ale po prostu nam nie wychodzi.Z tego stresu mam mniej pokarmu. Usłyszałam ze butelka to pojscie na łatwiznę. jaką łatwiznę?? Odciagam pokarm co 2-3 godziny.tyle ile moge tyle odciagnę. Gdzie otworze gazetę czytam tylko o piersi itd.W szpitalu kazano mi karmic strzykawka po palcu do momentu gdy nie dostawie do piersi , nawet przez 1,5 miesiaca.Teraz czytam ze od palca

sa wady zgryzu.Odkad przystawiłam butelkę Olenka wkoncu przybrałana wadze i jakos zaczyna jesc , i normalnie ssac.Nie wiem czy znajde zrozumienie ale musiałam sie wyzalić .Czuje ze dopada mnie depresja.Cała ciaze lezałam plackiem z fenoterolem co 3 godziny , potem lezała 3 tygodnie w szpitalu pod kroplówkami z fenoterolu i mało tego dopadła mnie cholestaza.Teraz chce sie cieszyc z dzidzi a tu otoczenie mnie dobija.I wcale nie jest łatwo nie słuchac ludzi.Mowie Olenka przybrała na wadze i słysze pytanie,, a ssa juz piers"...Normalnie dół. Pozdrawiam
(…) (FeDz 26.11.2021).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,15302,61260124,61260124,jak_otoczenie_potrafi_zdolowac_.html#p61261110

— niepodejmowanie pracy:

Tytuł wątku: Mama domowa -leń, produkt sponsorowany
edytor90
Junior Member
Witajcie Ja również słyszę różne określenia na ten temat i sama siedzę w domu z moją 3letnią córeczką czasem mnie to wpienia ale lepiej zacisnąć zęby po prostu niektórzy nie rozumieją że czasem trzeba zostać z dzieckiem w domu z wiadomych dla nas powodów. Chętnie poszła bym do pracy ale co tu zrobić z dzieckiem?gdy miejsc w żłobkach czy przedszkolach nie ma. często określa się nas jako lenie ale najlepiej się tym nie przejmować bo każda matka która opiekuje się dzieckiem wie jak jest pozdrawiam
(Mtj 26.11.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/czas-dla-mamy/intymne-zwi%C4%85zki-rozwody-samotni-rodzice/7971-mama-domowa-le%C5%84-produkt-sponsorowany

— ciąża a ślub:

Tytuł wątku: pogaduchy marcóweczek 2012
(…)
Atomowka
Fanka BB :)
(…) wszyscy dookoła naciskali na ten ślub, szczególnie moi rodzice. Moja mama ciągle pytała czy coś ustaliliśmy, ja trułam jemu a w gruncie rzeczy ani ja ani on nie śpieszyliśmy się z tym. Byliśmy zdenerwowani że ciągle Nas męczą no i wyżywaliśmy się na sobie Od kąd stwierdziliśmy ,że ślubu nie będzie jest tak jak było wcześniej Zero kłótni, sama radość miłość :)
(…) (BB 26.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/pogaduchy-marcoweczek-2012.53150/page-165#post-7582088

— stany emocjonalne:

Tytuł wątku: Holandia
(…)
Sencilla
mama Marysi,Tosi,Liljanki
GOsia wydaje mi sie, ze maja taki problem w polsce. jak mieszkalam w polsce, to po urodzeniu Marysi dopadla mnie straszna deprecha. Myslalam, ze jej nie kocham! :szok: ale balam sie o tym komukolwiek powiedziec, bo jest taka presja usmiechnietej matki, zadowolonej pomimo zmeczenia, tulacej swoje wymarzone dziecko do piersi, ktora nie moze miec depresji, skoro takie szczescie ma. Dopiero pozniej odkrylam, ze wiecej jest takich mam, tylko wstydza sie do tego przyznac, bo boja sie reakcji otoczenia! :confused2::shocked2::sorry: tutaj sie o tym otwarcie mowi i nikt nie osadza takiej mamy. (...)
(BB 26.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/holandia.223/page-2342#post-8275515

— negatywne postrzeganie kobiet po cesarskim cięciu:

Tytuł wątku: Marcóweczki 2016
W dniu 26/4/2016 o 8:05 AM, Gość kamillaaa napisał:
To też powiedziałam 9miesiecy nosisz w sobie, przerabiasz wszystkie dolegliwości ciążowe, a potem jak urodzisz cc bo no dziecko nie moglo przejs dalej, to taka menda ci powie ze nie urodzilas naturalnie. Masakra

Gość Ann
Gość
W polsce jest duzo takich hujow co czesto rolnicy I traktujs kobiety jsk smiec. Tylko ginekolog moze cos zrozumiec (…) (FP 01.12.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3488929-marcoweczki-2016/page/2795/

— płeć:

Tytuł wątku: Czy można i jak zaplanować płec dziecka?? chłopiec/dziewczynka?:)
(…)
Oleandris
Zaciekawiona BB
Najlepsze, że człowiek zaczyna brać te marzenia jako swoje. Ja jak byłam młodsza to nigdy nie myślałam o konkretnej płci (wiem, ze są tacy, co marzą „od zawsze" o chłopcu/dziewczynce) dopiero, jak się zorientowałam, ze w rodzinie oczekiwany jest syn, zaczęłam bardzo pragnąć chłopca. (…)

Elenaa
Fanka BB :)
Zawsze jest i będzie presja otoczenia, mój syn chciał brata, córce i mężowi było to obojętne, teściowa wolała wnuczke :p także nie da się wszystkich zadowolić, a nie każdy ma szczęście na blizniaki chlopiec i dziewczynka. SAMO ŻYCIE. Ale każde dziecko jest inne, wyjatkowe, wiec nawet jak to będzie kolejny chlopiec/dziewczynka w rodzinie/otoczeniu to nie znaczy że nie będzie radości z nowego życia. (…) (BB 27.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/czy-mozna-i-jak-zaplanowac-plec-dziecka-chlopiec-dziewczynka.1147/page-13320#post-19392066

— rozwój dzieci:

Tytuł wątku: Jak aktywować Nasze Dziecko do mówienia ?
(…)
dora2701
MOWA NASZEGO DZIECKA TO PROBLEM KAŻDEJ Z NAS , WIEM ŻE TO POWÓD DO ZMARTWIEŃ, CIĄGLE ZADAJEMY SOBIE PYTANIE CZY Z NASZYM SZKRABEM JEST WSZYSTKO DOBRZE, JESZCZE TA PRESJA OTOCZENIA I DOCINKI TYPU " ON JESZCZE NIE MÓWI " ALBO WIZYTA NA PLACU ZABAW A TAM MŁODSZE DZIECI KTÓRE MÓWI NA OKRĄGŁO SŁYSZĄC TO CZUJEMY JESZCZE WIĘKSZY NIEPOKÓJ (…) (BB 26.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/jak-aktywowac-nasze-dziecko-do-mowienia.36146/page-5#post-5169736

— chrzest:

Tytuł wątku: Chrzest dziecka - problem z rodziną
madzia50
Świeżynka
Witajcie. Nie wiedziałam za bardzo w którym dziale napisać więc zdecydowałam się tutaj. Od razu zaznaczę, że sprawa ta jest dyskusyjna, ale liczę na zrozumienie. Otóż rok temu zostaliśmy z mężem rodzicami cudownego chłopca. Teraz, rodzina zaczyna się upominać o chrzest dziecka, a my go nie chcemy chrzcić. Nie braliśmy ślubu kościelnego, nie modlimy się, nie chodzimy do kościoła i dlatego nie chcemy też robić czegoś, co jest wbrew naszym poglądom. Ale rodzina cały czas nam powtarza, że tak nie powinno być. Doradźcie proszę, jak rozwiązać problem z rodziną, aby nie poczuli się urażeni. (FdM 26.11.2021). http://forumdlamam.pl/viewtopic.php?f=65&t=400&p=844&hilit=chrzest#p844

— starania o dziecko:

Tytuł wątku: 1 dziecko po 30-stce
katiuszka79
Fanka BB :)

muma, tak jest, teraz pora na odpoczynek zwłaszcza psychiczny po ciązkich miesiącach. Dziewczyny, które nie mają problemów z zajściem, nawet nie zdają sobie sprawy jakie to jest wyczerpujące i dołujące.
Do tego presja otoczenia...no kiedy będziecie mieli dziecko??? zwariować można!!! (…) (BB 01.12.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/1-dziecko-po-30-stce.7471/page-1686#post-7611275

— szczepienia dzieci:

Tytuł wątku: Są rodzice, którzy wogóle nie szczepią....
(…)
betiks
full time mummy :)
Ayni współczuję i rozumiem. Presja otoczenia, szczególnie najbliższych jest b. silna i niestety w większości wypływająca z przekonania o cudowności szczepień. Życzę wam, aby uszczerbek na zdrowiu waszego dzieciątka był jak najmniejszy. (…) (BB 26.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/sa-rodzice-ktorzy-wogole-nie-szczepia.4348/page-111#post-9200748

— „odpieluchowanie”:

Tytuł wątku: NOCNIKOWANIE - KIEDY WARTO ZACZĄĆ?
(…)
Emila
Ufff to chyba mi ulżyło.. mój syn ma 14 miesięcy i nie bardzo rozumie o co chodzi z siadaniem na nocnik. Ja z każdej strony mam naciski, że to już najwyższa pora, żeby zaczął swoje potrzeby załatwiać na nocniku - bo mnie sadzano od kiedy skończyłam 7 miesięcy, bo dziecko koleżanki ma 13 miesięcy i już niby ogarnia ten temat. A tu proszę, dwulatki :) (…) (MM 27.11.2021). https://mymamy.pl/forum-e-mama/nocnikowanie-kiedy-warto-zaczac/33

— brak mieszkania:

Tytuł wątku: Czerwiec 2011
(…)
Aestima
Fanka BB :)
Dubeltówka, Ty to jak mój dziadek gadasz (o tej komunie):-D Ale coś w tym jest!
U nas właściwie z kasą jest w miarę ok (teraz tylko nie starczyło, bo było dużo ekstra wydatków), z dnia na dzień sobie żyjemy, gdzie chcemy tam idziemy, bez większych szaleństw ale generalnie wszystko co chcemy kupujemy, dziecko ma wszystko czego potrzebuje a nawet o wiele więcej, leczymy się prywatnie, mieszkanko wynajęte, ale fajne- b. je lubię i tylko ta presja otoczenia... Cytat "Macie dziecko a nie macie mieszkania??? uuu, kiepsko", " no ale drugie to pewnie jak już kupicie mieszkanie i lepsze auto?":baffled: Mam znajomych którzy mają 2 świetne wozy, mieszkanie i wielki dom. Lubią dzieci i BARDZO chcieliby mieć swoje, ale JESZCZE ICH NIE STAĆ!:szok: Ciekawe co o nas myślą, pewnie, że skrajnie nieodpowiedzialni jesteśmy:-D (…) (BB 27.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/czerwiec-2011.44469/page-2720#post-7714585

— płaczące dziecko:

Tytuł wątku: Spacery z niemowlakiem - kiedy, jak często
(…)
Jasani
Fanka BB :)
No tak jak juz będziesz mieć swoje dziecko i takie właśnie sytuacje jak opisuje autorka pytania to wtedy możecie porozmawiać o tym, że "to przeciez dziecko i może płakać". Mnie tez takie spacery stresowały bo to nic przyjemnego jak idziesz z dzieckiem w wózku i ono się drze cały czas. I nie wiesz z jakiego powodu. Do tego dochodzi tez niemała presja otoczenia. Bo co sobie ludzie pomyślą...Pewnie matka zła i dziecko płacze. Zapewniam, że to nic przyjemnego. Oby Twój maluch uwielbiał spacery i nie robił scen :)

(…) (BB 26.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/spacery-z-niemowlakiem-kiedy-jak-czesto.102842/#post-18123795

W wyniku analizy zauważono, że kobiety czują ogromną presję ze strony swoich pracodawców. Na forach pojawia się wiele wpisów, w których kobiety radzą się m.in., jak poinformować szefa o ciąży. Z wypowiedzi wynika, że kobiety boją się zachodzić w ciążę, gdyż obawiają się utraty pracy. Ponadto matki spodziewające się dziecka skarżą się, że są źle traktowane przez pracodawców. Kobiety często podkreślają, że są nękane przez swoich zwierzchników:

Tytuł wątku: Kobieta w ciąży a specjalne prawa w pracy
Gość Tymiankki
Gość
Zdarzyły Wam się jakieś problemy z pracodawcą, gdy poinformowałyście go o tym, że spodziewacie się dziecka?

Waniliowa
Tak, wyr**ali mnie z godzinami. Zabrali ponad połowę tygodniowych godzin, po czym po tygodniu zostałam wysłana na urlop 5 tygodniowy i do pracy nie wróciłam bo dostałam pismo z inspekcji pracy, że nie mogę pracować ze względu na środki chemiczne i pracę fizyczną. Za to przez kilka miechów miałam psie pieniądze i wkurzenie totalne.

Gość hazia
Gość
podobnie była ze mną , z dnia na dzień odsunęli od obowiązków a po macierzyńskim wypowiedzenie do ręki (…) (FP 26.11.2021). https://forum.parenting.pl/topic/4335836-kobieta-w-ciazy-a-specjalne-prawa-w-pracy/

Tytuł wątku: Październikowe mamy 2020
Annsze93
Zaangażowana w BB
Dziewczyny, mam pytanie- kiedy planujecie powiedzieć w pracy o ciąży ? Czy po informacji zamierzacie dalej pracować jeśli wszystko z dzidzią będzie ok ? Mam bardzo ciężką sytuację w pracy, w firmie pracuje prawie rok, praca bardzo stresująca, kierowniczka- szkoda słów, codzienny mobbing i wieczne pretensje to norma. Wiem, że dzień w którym jej powiem będzie tym ostatnim- muszę wziąć wtedy L4- nie da mi żyć, będzie mi dogadywać, wymyślać nowe niestworzone obowiązki. Bardzo się z mężem cieszymy z dzidzi, ale myśl, że będe musiała stanąć przed nią i ją powiadomić przyprawia mnie o paraliż :((BB 05.12.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/pazdziernikowe-mamy-2020.106103/page-248#post-19091566

Oprócz członków rodziny, innych matek, ludzi nieznajomych matki czują presję również ze strony Kościoła Katolickiego. Często przywołują rozmowy z księżmi, które dotyczą chrztu dziecka czy też ślubu:

Tytuł wątku: Staramy się, wspieramy i o życiu rozmawiamy!:)
umi2
Fanka BB :)
Mojego syna tez ksiądz ochrzcic nie chciał, ale dlatego ze nie mielismy ślubu. Wyglosilam swoją opinię i skapitulował, za to odgryzł się na kolędzie. Tak nas wkurzył, chamskim tekstem, ze mu pomachalam kopertą przed nosem, odlozylam na drugą strone stolu i mu nie dałam. (BB 01.12.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/staramy-sie-wspieramy-i-o-zyciu-rozmawiamy.93883/page-2049#post-17534475

Ponadto matki przeciwstawiają się stanowisku Kościoła dotyczącego zapłodnienia in vitro czy też aborcji. Kobiety podkreślają niejednokrotnie, że w Polsce Kościół angażuje się w sprawy polityczne. Większość głosów jest za tym, że człowiek mający wolną wolę powinien wybierać, jak chce żyć:

> Tytuł wątku: Kto po in vitro?
> sarenkamala Fanka BB :)
> Wiesz, ze kościół katolicki to jedyny kościół który mówi in vitro nie? Islam, judaizm, hindi wszyscy są na tak, kościół katolicki jest na NIE ale to tylko kościół, bo skoro Bóg by tego nie chciał po co dawałby ludzią taką wiedze i możliwości? (BB 01.12.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-44954#post-21758101

Sporadycznie pojawiają się wypowiedzi dotyczące tego, że katolik powinien dostosować się do wyznaczonych mu przez Kościół norm:

> Renia74
> Użytkownik ~Kalae
> Czesc ludzi zyjacych w zwiazku sakramentalnym nie uznaje wielu zasad i stanowiska kosciola chociazby w kwestii antykoncepcji, a jednak ksiadz nie watpi w ich wiare, tak jak w wiare osob nie zyjacych w sakramentalnym zwiazku. Nie wiem jak sie ma kwestia antykoncepcji do spowiedzi, ale katolik popierajacy np in vitro powinien sie z tego spowiadac i zalowac. A skoro tego nie zrobi nie powinien przestepowac do komunii sw. (…) (FP 01.12.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3488929-marcoweczki-2016/page/2469/

Należy zaznaczyć, że na forach pojawiają się także posty, które wskazują na to, iż matki czują presję społeczną również ze strony instytucji, a w tym przede wszystkim służby zdrowia. Kobiety twierdzą, że nie są wspierane przez medyków, a wręcz przeciwnie, traktowane przedmiotowo. Matki żalą się, że lekarze i pielęgniarki wywierają na nich presję co do konieczności porodu naturalnego bez wsłuchiwania się w ich potrzeby i uwzględniania ich zdrowotnych możliwości:

> RobaczekII Fanka BB :)
> Nacisk na SN jest niby, że to fizjologia i niby, że wówczas jak dziecko przechodzi przez kanał rodny to w naturalny sposób oczyszcza się z wód płodowych i nie trzeba ingerować i że niby sn lepsze dla mamy i dziecka itd trele morele. Tylko, że pomijają aspekt, że nie każda mama się czuje na sn z różnych względów, no i przy komplikacjach próbują zmusić naturę zamiast pomóc szczęśliwie urodzić. Mam nadzieję, że to się zmieni i że będzie wybór tak albo tak. Zastanawiają się nad eutanazją, aborcją i innymi okropnymi rzeczami a nam wciskają SN i koniec :/ (BB 08.09.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/czerwiec-2013.60869/page-1214#post-9635969

Podobnie sytuacja wygląda z karmieniem piersią. Matki czują nacisk ze strony personelu medycznego, aby karmić naturalnie. Kobiety twierdzą, że są zmuszane do przystawiania dziecka do piersi bez uwzględniania ich możliwości i potrzeb — w tym psychicznych:

maagsiaa Fanka BB :)
(…) Nikt nie mógł mi pomóc, płakałam godzinami, aż zasypiałam z wycieńczenia próbując karmić Milenkę piersią,,, Teraz wiem, że byłam głupia, Milenka jest na mm i tak jak u Karoo pięknie przybiera i zdrowo się rozwija. Polscy lekarze naciskają na karmienie naturalne, dlatego my mamy uważamy, że tak musi być, a później są takie sytuacje jak u mnie- nie dajemy sobie rady z własną psychiką... Głupota! Nie każda kobieta jest taka sama, u jednej pokarmu jest nadto, a u drugiej nie ma go wcale i nie wolno kategoryzować na matki dobre i złe.. (…) (BB 08.09.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/mamy-listopad-2013.64629/page-1266#post-10328133

Na forach zdarzają się także wpisy, w których kobiety wymieniają się doświadczeniami i opiniami na temat tego, jak jako matki traktowane są w szpitalach. Pojawiają się niekiedy wpisy, z których wynika, że rodzicielki nie są darzone szacunkiem, a wręcz uchodzą za kogoś gorszego od innych:

MamaOliwki
Rodząc w warszawie na Ul.Madalińskiego byłam zadowolona, lecz później przebywałam z córką na odziale neonaologi i to właśnie tam nie ma zachwycającego personelu. Chamskie i aroganckie pielęgniarki które traktują nas jak kogoś gorszego. Wiem też że to małe dzieci i nie rozumieją słów ale do dzieci też się źle odnosiły. NIE POLECAM. (BB 07.09.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/szpitale-lekarze-polozne-warszawa.1844/page-214

Kobiety niekiedy odczuwają strach na myśl o porodzie, gdyż nie wiedzą, jakie podejście będzie miał do nich personel medyczny. Matki opisują swoje historie, z których można wywnioskować, że w szpitalach, po porodzie, kobiety i ich dzieci nie są objęte należytą opieką:

Megs Użytkownik
Ja też boje się czasu przed porodem i po porodzie. Mam przykre wspomnienia bo z pierwszym dzieckiem leżałam dwa tygodnie na patologii i na sile różnymi metodami wywolywali mi poród potem po porodzie leżalysmy tydzień bo nie miałam pokarmu a nikt mnie nie słuchał ze mala głodna traciła na wadze do tego zoltaczka zamiast spadać rosła bo mała nie jadła jak należy nic mi nie tłumaczyli zabierali ja na badania przynieśli z welfromem wbitym w głowę połączyli kroplowke nie mówiąc co to ja non stop płakałam dopóki mój ojciec nie zrobił rabanu wtedy dostałam leki na uspokojenie... Ach szkoda gadać… (FP 08.09.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3818927-grudniowki-2016/page/78/?tab=comments#comment-3908771

Okazuje się, że oprócz służby zdrowia matki czują także presję ze strony szkoły, gdyż wymaga się od nich jako od rodziców dużego zaangażowania w edukację swoich pociech. Matki żalą się, że to na nich spoczywa obowiązek wyjaśniania dzieciom niezrozumiałych zagadanień, a co za tym idzie, często zapewniania udziału w prywatnych lekcjach. Kobiety oprócz wykonywania domowych obowiązków, zarabiania, muszą dodatkowo edukować swoje dzieci. Najprawdopodobniej obawiają się, że jeżeli nie wywiążą się ze swych zadań, będą — w oczach szkoły — złymi matkami:

k1234561
Zgadzam się z 71tosia.Dokładnie tak wygląda polska edukacja.Rodzice muszą być dobrzy ze wszystkich przedmiotów i to na poziomie minimum licealnym.Albo mieć gruby portfel i w razie jak dziecko czegoś nie rozumie,bo na lekcji nie zdążyło załapać,to wysyłać na korki. (FeDz 08.09.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,46,155031478,155031478,Prywatna_czy_panstwowa.html#p155044206

3.4.2. Kontekst polityczny

Działania władz państwowych, rządu mają znaczący wpływ na życie wszystkich obywateli, w tym niewątpliwie matek. Kwestie macierzyństwa podporządkowane są polityce rodzinnej, będącej częścią polityki społecznej. Działania tejże polityki obejmują dwa obszary: węższy (*explicite*), skierowany wyłącznie w stronę rodzin oraz szerszy (*implicite*), pośrednio ich dotyczący). Polityka rodzinna stanowi zatem ,,wielość polityk" (Szczudlińska-Kanoś 2019: 24, 25). Jej zagadnienia oscylują przede wszystkim wokół zakładania rodzin i ich funkcjonowania w określonych warunkach. Pojęcie rodziny, nieodłącznie związane z macierzyństwem, definiowane jest na różne sposoby. Z punktu widzenia prawa rodzinę tworzą kobieta i mężczyzna, którzy zawarli związek małżeński. W kontekście socjologicznym zaś wyróżniamy rodzinę małą, zwaną nuklearną, obejmującą rodziców oraz ich dzieci, a także rodzinę wielką, odnoszącą się do innych krewnych. Z punktu widzenia politycznego natomiast rodzina jest naczelną i elementarną jednostką społeczną (Szczudlińska-Kanoś 2019: 18, 14, 9). Obecnie, ze względu na trudną sytuacją demograficzną, przejawiającą się w małej liczbie urodzeń, a dużej liczbie seniorów jest ona niezwykle ceniona. Stabilizacji społecznej i bezpieczeństwu państwowemu nie sprzyjają również rozpady rodzin i wszechobecny indywidualizm (Janssen 2016: 19-32). Państwo odgrywa bardzo ważną rolę wobec matek, na co wskazują przepisy zawarte w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku, Kodeksie Pracy oraz innych aktach prawnych. Kwestie macierzyństwa regulowane są również przez prawo unijne (Szczudlińska-Kanoś 2019: 25), któremu prawo krajowe jest podporządkowane (Barcz 2004: 21-22).

Zadaniem państwa jest wspieranie i ochrona wszystkich kobiet — zarówno tych ciężarnych, jak i tych, które już mają dzieci, bez względu na to, jaki jest ich stan cywilny (Stecko 2017: 215, 213): ,,Sytuacja wszystkich kobiet zarówno zamężnych, jak i samotnych będących w ciąży oraz zajmujących się opieką nad dzieckiem w pierwszych latach jego życia uregulowana została w wielu aktach prawnych, które mają na celu złagodzenie trudności związanych z tym okresem oraz ochronę mającego się narodzić dziecka" (Stecko 2017: 216). Państwo ma za zadanie wspierać małżeństwo, definiowane w polskim prawie jako związek kobiety i mężczyzny, które obok rodziny jest jedną z najważniejszych wartości konstytucyjnych (Stecko 2017: 208-209) oraz wszystkie rodziny pełne, niepełne i bezdzietne (Stecko 2017: 213). Szczególna uwaga przywiązywana jest do rodzin borykających się z problemami materialnymi (Stecko 2017: 213). Matki mają prawo do podejmowania własnych decyzji na temat tego, jak wygląda/będzie wyglądało ich życie prywatne (Stecko

2017: 212). Ważnym aktem stanowiącym zbiór przepisów, wskazujących na prawa i obowiązki kobiet związane z ich stosunkiem pracy jest kodeks pracy. W kodeksie tym znajdują się regulacje dotyczące m.in. zasiłku chorobowego, urlopu macierzyńskiego, rodzicielskiego, wychowawczego czy też zakazu wykonywania pracy w trudnych warunkach (Stecko 2017: 216). Ponadto występuje jeszcze wiele innych aktów prawnych, odnoszących się do kwestii macierzyństwa, m.in. „Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci", która reguluje kwestie związane ze świadczeniem wychowawczym 500 plus.

Analiza forów potwierdziła, że macierzyństwo nieodłącznie związane jest z polityką. Wpływa ona na życie kobiet. Na forach kobiety często podejmują tematy dotyczące ustaw, zmian w przepisach oraz różnych nowinek prawnych, pojawiających się chociażby w prasie. Często kobiety poszukują informacji na dany temat, gdyż nie wszystkie treści są w stanie same zinterpretować. W większości przypadków jednak matki krytykują aktualną politykę rodzinną. Należy zaznaczyć, że również redakcje forów zachęcają do dyskusji na tematy polityczne, prosząc przy tym, aby matki wyraziły o nich własne zdanie.

Z analizy jakościowej wypowiedzi wynika, że matki w większości negatywnie nastawione są co do działań władz w zakresie polityki rodzinnej. Słowa pochwały skierowane w stronę rządzących stanowią wyjątki. Dyskusje na tematy polityczne oscylują głównie wokół takich zagadnień jak:

1. Pomoc finansowa ze strony państwa

Matki uważają, że państwo za mało wspiera rodziny. Kobiety narzekają m.in. na bezpłatne urlopy wychowawcze oraz podwyżki za żłobki:

> Tytuł wątku: Nasze sierpniowe dzieciaczki 2008.
> margarita83
> Mistrzu dwa tysiace!
> hahaha polityka prorodzinna to chyba tylko dla siebie zrobili. Uważam że każda mama powinna miec płatny wychowawczy bez względu na wszystko do 3 r.. ż. dziecka. W naszym kraju takich rzeczy nawet w erze nie ma :ico_olaboga:
>
> Gie
> Cyber rusałka
> No, ja bym się cieszyła, gdyby wychowawczy byłby płatny nawet z 70% przynajmniej do 1 roku życia dziecka..., albo, żeby wydłużyli macierzyński... ja się już nie załapałam nawet na ten 5 m-czny... :ico_noniewiem: :ico_noniewiem: (NO 02.12.2021).
> https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=19&t=5247&p=4747203&hilit=polityka#p4747203

Ponadto matki w licznych postach sprzeciwiają się tzw. „samotnym matkom na papierze", które korzystają z przywilejów, choć nie mają ku temu rzeczywistych podstaw.

Kobiety chciałyby, aby państwo kontrolowało pobieranie zasiłków, przydzielając je tylko matkom rzeczywiście, nie tylko deklaratywnie, samotnie wychowującym dzieci:

> Tytuł wątku: Samotne matki, czy rzeczywiście samotne
> (…)
> NATKA08
> Użytkownik
> Marg oczywiście ze tak jest samotna tylko na papierze ja osobiście znam nawet takich co sie rozwiedli dla tych pieniędzy ehhh tak to jest ten co nie powinien bierze zasiłki a ci co powinni dostać mają z tym problemy
>
> Ulla
> Użytkownik
> oj sytuacji jest wiele by skorzystać z pieniędzy państwa które i tak mało daje - szczerze powiem że dla mnie to dziwne, bo gdyby państwo wymyśliło sensowną pomoc dla wszystkich obywateli to nie trzeba by było ich ciągle kontrolować (…) (FP 28.11.2021). https://forum.parenting.pl/topic/3035874-samotne-matki-czy-rzeczywiscie-samotne/

Obecnie w Polsce funkcjonują różne formy pomocy państwa dla rodzin[117]. Na forach matki dyskutują głównie na temat „becikowego" — świadczenia rodzinnego, które od 2006 roku[118] przysługuje rodzicom z tytułu urodzenia dziecka, „kosiniakowego" — świadczenia rodzicielskiego od 2016 roku, przysługującego rodzicom, którzy nie mają prawa do urlopu rodzicielskiego[119] oraz świadczenia wychowawczego 500 plus[120], które od 1 stycznia 2024 roku zostało podwyższone do kwoty 800 zł[121], przysługujące opiekunom od 2016 roku niezależnie od dochodu. Kobiety rozmawiają na temat tego, jakie kryteria należy spełnić, aby otrzymać dane świadczenie czy też gdzie i kiedy należy składać wnioski, aby się

[117] Są następujące programy: *Rządowy program* „Rodzina 500+" — comiesięczne wsparcie opiekunów w kwocie 500 zł niezależnie od dochodu; *Rządowy program* „Dobry Start" — jednorazowe wsparcie w wysokości 300 zł dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny; *Program* „Maluch+" — wspieranie rozwoju instytucji, sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3; Opieka nad dzieckiem w wieku do lat 3 — program związany m.in. z finansowaniem rodziców, żłobków, klubów dziecięcych sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3; *Karta Dużej Rodziny* — program wspierający rodziny 3+, zapewniający zniżki i dodatkowe uprawnienia; *Świadczenia rodzinne*, w skład których wchodzą: zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy), becikowe, świadczenie rodzicielskie; *Świadczenia z funduszu alimentacyjnego*, polegające na wsparciu materialnym dla osób uprawnionych do alimentów, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji. *Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych*, polegające na wsparciu ww. rodzin przez m.in. wójta, burmistrza, prezydenta miasta; *Opieka zastępcza nad dzieckiem*, dotycząca wspierania rodzin sprawujących pieczę zastępczą; *Usamodzielniani w świetle ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* — zapewnienie wsparcia i pomocy osobom, które po osiągnięciu pełnoletności opuszczają rodzinę zastępczą; *Adopcja* — wsparcie rodziców, chcących przysposobić dziecko innych rodziców; *Program "Za życiem"*, odnoszący się do wsparcia kobiet w ciąży i rodzin https://www.gov.pl/web/rodzina/co-robimy-wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi?page=2&size=10 (dostęp 29.11.2021).

[118] https://www.bankier.pl/wiadomosc/Ustawa-o-becikowym-od-dzis-weszla-w-zycie-1398513.html (dostęp 05.12.2021).

[119] https://polskatimes.pl/1000-zl-na-dziecko-od-1-stycznia-2016-kosiniakowe-weszlo-w-zycie-komu-przysluguje-nowe-becikowe/ar/9253218 (dostęp 05.12.2021).

[120] https://www.gov.pl/web/rodzina/co-robimy-wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi (dostęp 05.12.2021).

[121] https://www.gov.pl/web/rodzina/co-robimy-wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi (dostęp 25.01.2024).

o te świadczenia ubiegać. Najwięcej dyskusji na forach dotyczy programu 500 plus. Matki, przeważnie negatywnie odnoszą się do tego świadczenia, gdyż uważają, że powinno być ono wypłacane rodzicom pracującym, a nie wszystkim:

> Tytuł wątku: Lutowe mamy 2021
> (…)
> Święta92
> Fanka BB :)
> Ja to wesystkie zapomogi bym zabrała od 500 plus do rodzinnych itp itd wkurwia mnie to ze ludzie którzy nie pracują dostają... Ja musze zapierdzielać zeby komuś dac (…) (BB 30.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/lutowe-mamy-2021-emoji7.107659/page-2191#post-21421775

Ponadto można zauważyć, że matki wypominają innym matkom korzystanie ze świadczeń:

> Tytuł wątku: Rozstanie
> (…)
> XxAniaa
> Gość
> Pewnie, ze dasz radę. Bedziecie udawac szczęśliwa rodzine, mnożąc sie. 500 plus, 1000 zl kosiankowego co mc, jakies dodatki jako samotna matka, moze alimenty, hmmm nie wiem co tam jeszcze. Niestety korzystam tylko z 500 plus, musimy do roboty z chlopem chodzic a nie zalic sie jak nam zle.
> (…)
> lola2412
> Zaangażowana w BB
> Właśnie przez takie gbury jak ty większość kobiet rezygnuje z bycia matka i oddaje dzieci :) myślisz ze chce pobierać zasiłki i się mnożyć ?jak mnie nie znasz to się nie wypowiadaj w ten sposób bo kiedyś karma do ciebie wróci i ktoś powie o tobie co zupełnie nie zgadza się z twoim życiem. (…) (BB 30.11.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/rozstanie.114121/page-33#post-21247441.

2. Urlopy związane z wychowaniem dzieci: macierzyński, wychowawczy, rodzicielski

Matki wyrażają pozytywne opinie na temat długości trwania urlopów. Szczególnie doceniają roczny urlop macierzyński, wprowadzony w 2013 roku, np.

> Tytuł wątku: Wydłużony urlop macierzyński – pomaga, czy szkodzi?
> (…)
> Akuriata
> Senior Member
>
> ja tu widze tylko dobre strony nawiązanie większego kontaktu więzi z maleństwem a to że później będzie powrót z powrotem do pracy to już nie szkodzi
>
> atusia34
> Member
> Na pewno pomaga w relacjach z dzieckiem, ale nie zawsze w powrocie do pracy. Ostatnio dziewczyna wróciła po rocznym urlopie i dostała wypowiedzenie ponieważ przez rok pracodawca wyszkolił już sobie kolejnego pracownika.
>
> Lara5
> Senior Member
> Właśnie tu jest plus że jest się dłużej z dzieckiem a z drugiej strony jest strach przed utratą pracy (…) (Mtj 30.11.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/twoje-dziecko/niemowl%C4%99-karmienie-noworodka/9479-wyd%C5%82u%C5%BCony-urlop-macierzy%C5%84ski-%E2%80%93-pomaga-czy-szkodzi

3. Edukacja (a w tym żłobki, przedszkola, szkoły)

Matki komentują reformy w edukacji, dotyczące chociażby likwidacji gimnazjów czy wieku, w którym dziecko musi podjąć obowiązek rozpoczęcia nauki szkolnej. Dyskutują na temat przedmiotów szkolnych narzucanych przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Ponadto skarżą się na brak miejsc w żłobkach, np.:

> Tytuł wątku: 6latki do szkol!
> aneta88ad
> Senior Member
> co sadzicie o pomysle naszego wspanialego rzadu o tym zeby nasze dzieci juz w wieku 6lat poszly do szkoly? dla mnie jest to beznadziejny pomysl poniewaz odbiera sie maluszkom rok dziecinstwa bo nie oszukujmy sie szkola to sa obowiazki nawet juz w pierwszej klasie. a poza tym zaczynajac szkole wczesniej wczesniej ja skoncza i beda musialy wejsc w dorosle zycie! po co im odbierac rok z najwspaniajleszego okresu ich zycia (…) (Mtj 28.11.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/twoje-dziecko/niemowl%C4%99-karmienie-noworodka/2559-6latki-do-szkol

4. Szczepienia

Temat szczepień budzi wiele emocji, gdyż matki chcą świadomie podejmować decyzje z nim związane. Kobiety uważają, że to one powinny decydować o szczepieniach swoich dzieci, a nie państwo, czemu dają wyraz w licznych postach:

> Tytuł wątku: Petycja ws.zmuszania rodziców i dzieci do szczepień i ochrony dzieci przed odczynami (…)
> Marysia
> Użytkownik
> Wlasnie dzisiaj dostalam list z przychodni dotyczacy szczepienia , jesli jak najszybciej nie zaszczepie dziecka grozi mi odpowiedzialosc karna w tej sytuacji grzywna . odwlekałam szczepienie ze wzgledu na powiklania , córka ostatnie szczepienie bardzo zle zniosla . nierozumiem jednego my jako rodzice nie mamy prawa decydowac o swoim dziecku ? absurd jakis . coraz czesciej slyszy sie o powiklaniach po szczepieniach szczepionka zamiast pomagac szkodzi !! a dzieci jak choruja tak chorują (…) (FP 28.11.2021). https://forum.parenting.pl/topic/1872110-petycja-wszmuszania-rodzicow-i-dzieci-do-szczepien-i-ochrony-dzieci-przed-odczynami/

5. Aborcja

Temat aborcji na analizowanych forach pojawia się bardzo często, większość kobiet uważa, że to one powinny decydować o urodzeniu chorego dziecka, a nie przywódcy polityczni. Kobiety dyskutują na ten temat w związku z pojawiającymi się nowymi decyzjami rządzących, np.:

> Tytuł wątku: Zaostrzenie ustawy antyaborcyjnej - wasze zdanie
> testolandia
> Senior Member 13-04-2016, 11:02
> Ostatnio wiele się mówi o zaostrzenie ustawy antyaborcyjnej. Ciekawa jestem , jakie jest Wasze zdanie? Obecnie można dokonać aborcji w trzech kwalifikowanych przypadkach dopuszczanych przez prawo: - ciąża stanowi zagrożenie dla życia lub zdrowia kobiety ciężarnej (bez ograniczeń ze względu na wiek płodu) - badania prenatalne lub inne przesłanki medyczne wskazują na duże prawdopodobieństwo ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu - ciąża powstała w wyniku gwałtu (do 12 tygodni od początku ciąży)

magda191
Junior Member
Ta ustawa powinna zostać w takiej wersji jakiej jest!!! Nie mówie, że do konca jestem za aborcją, ale kobiety powinny iec chociaz taki wybor..(…) (Mtj 30.11.2021). https://forum.mamotoja.pl/forum/czas-dla-mamy/rozrywka-pogaduchy-wiadomo%C5%9Bci/11583-zaostrzenie-ustawy-antyaborcyjnej-wasze-zdanie

Wiele kontrowersji wywołał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2020 roku[122], zgodnie z którym zakazano przerywania ciąży w sytuacjach upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby. Z tego też względu przepisy zawarte w ustawie z dnia 7 stycznia 1993 roku, nazywanej kompromisem aborcyjnym, o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży uznano za niezgodne z prawem konstytucyjnym: ,,Prawdopodobieństwo ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu nie jest wystarczające dla dopuszczalności pozbawienia życia człowieka w okresie prenatalnym. Samo wskazanie na potencjalne obciążenie dziecka wadami ma charakter eugeniczny. Ocena dopuszczalności aborcji w przypadku ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu, a więc możliwości poświęcania dobra leżącego po stronie dziecka, wymaga wskazania analogicznego dobra po stronie matki, czyli sytuacji zagrożenia jej życia i zdrowia — wynika z uzasadnienia TK”[123] (02.12.2021).

W Polsce po wyroku TK, w wielu miastach, rozpoczęły się liczne protesty antyrządowe. Na analizowanych forach dyskusyjnych pojawiło się wiele wpisów, wyrażających sprzeciw wobec zaistniałej sytuacji, np.

Tytuł wątku: Kto po in vitro?
kate_p7
Moderatorka
Ale zaczęłam dzień na wkur..... no i opublikowali wyrok TK!!! Wracamy do średniowiecza. Najgorsze, ze ludzie nie zdają sobie sprawy do czego to doprowadzi. (BB 02.12.2021).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-41178#post-20679738

Tytuł wątku: Wyrok trybunału ws aborcji - opublikowane uzasadnienie
(…)
BlairBitchProject
Fanka BB :)
To uzasadnienie jest niedorzeczne. Delegalizacja aborcji z przesłanki embriopatologicznej stawia Polskę w rzędzie z krajami rozwijającymi się. Jedynym „plusem” w tej sytuacji jest to, że może chociaż część społeczeństwa zrozumie, że niezawisłość sądów ma wpływ na wszystkich obywateli.

kasiaa91
Fanka BB :)
zgadzam się z Tobą w 100% To przemoc wobec kobiet, ciemnogród, średniowiecze... (…) (BB 03.12.2021).

[122] ,,Przy tej okazji w dyskusjach przywoływany jest wyrok TK z 1997 roku. Trybunał Konstytucyjny uznał wtedy za niezgodny z przepisami tak zwanej Małej Konstytucji zapis ustawy z 1996 roku, który dopuszczał przerywanie ciąży w wyniku przesłanki socjalnej’’. https://tvn24.pl/polska/aborcja-w-polsce-profesor-andrzej-zoll-o-orzeczeniu-tk-z-1997-roku-tamten-kontekst-byl-zupelnie-inny-st5001517 (dostęp 03.12.2021).
[123] https://www.prawo.pl/prawo/wyrok-tk-ws-aborcji-jest-uzasadnienie-bedzie-publikacja,506088.html (dostęp 04.12.2021).

https://www.babyboom.pl/forum/temat/wyrok-trybunalu-ws-aborcji-opublikowane-uzasadnienie.112060/#post-20677321

6. Adopcja:

Matki narzekają głównie na procedury związane z przebiegiem procesu adopcyjnego:

Tytuł wątku: Szczęśliwe Marcowe Mamy 2010... :)
stysiapysia
Użytkownik
(…) Tylko szkoda,że ludzie tak kombinują strasznie a tyle dzieci w domach dziecka się nigdy nie doczeka rodziny... Hmm a to też dlatego , iż adopcja w Poslce trwa bardzo długo... (FP 03.12.2021). https://forum.parenting.pl/topic/666508-szczesliwe-marcowe-mamy-2010/page/454/?tab=comments#comment-944763

Tytuł wątku: Zaostrzenie przepisów adopcyjnych
DarkAsterR
Fanka BB :)
(…) Samotna matka czy ojciec nie oznacza, ze ta osoba jest całkowicie samotna jak palec. Może ona mieć fantastycznych rodziców. Wspaniałych braci czy siostry z własnymi rodzinami. Duze grono znajomych, którzy je wesprą i pomogą. Takie dziecko wchodzi wtedy do dość sporej rodziny, uczy się skomplikowanych relacji spolecznych, obserwuje różne wzorce i modele rodzinne. Chyba lepsze to niż zimne, jałowe srodowisko domu dziecka? Wiek....są osoby przechodzące na wypracowana emeryture w wieku 50 lat. Maja czas, maja pieniądze, stabilna sytuacje. Czemu maja nie adoptować? Lepiej niech dziecko będzie w rękach 18 letniej, mało odpowiedzialnej matki czy dorosłej, świadomej, mądrej osoby, która być może wychowa lepiej? Tak samo jest zasada, ze pary zagraniczne nie mogą adoptować dziecka z Polski. Jeśli to się zmieniło, to niech mnie ktoś poprawi. A ja się rozglądałam za adopcja. Chętnie bym wzięła dzieciątko. Mam warunki, środki, odpowiednia sytuacje materialna i osobista. Ale mieszkam poza granicami Polski I już sam ten fakt mnie eliminuje. Wiec jeśli kiedykolwiek najdzie mnie ochota na adopcje to będę musiała szukać wśród placówek angielskich. A szkoda bo polskie dzieci tez zasługują na rodziny. W UK przepisy są inne. Luźniejsze. (…) (BB 03.12.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/zaostrzenie-przepisow-adopcyjnych.108439/page-5#post-19806192

7. In vitro:

Kobiety, które borykają się z niepłodnością, skarżą się na to, że nie odczuwają pomocy ze strony Państwa — głównie finansowej, np.

Tytuł wątku: Kto po in vitro?
motylek24
Fanka BB :)
Dziewczyny świat się kończy. Decyzją polityczną odwołano ordynatora oddziału wcześniaków z Białej Podlaskiej. Dodam to był jeden z lepszych oddziałów w Polsce. Zabrali finansowanie in vitro, a teraz jeszcze lekarze muszą być wyznawcami władzy:((BB 03.12.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-34041#post-18924656

Tytuł wątku: Kto po in vitro?
misis188
Fanka BB :)
Ciemnotę którą ludzia wpajali i wpajaja! Zabrali nam finansowanie in vitro! Za to pierdola glupoty o naprotevhnologii i kalendarzykach i to nie tylko ten kaczynski caly tylko wiele tam jest nawiedzonych osob. A ten śmieszny minister zdrowia. Slyszalas jego wypowiedzi ns temat in vitro? A ta ustawa ktora chcieli wprowadzic o in vitro? Czego sie nie chwyca tam dziadostwa narobią (BB 03.12.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-19521#post-15694470

7. Homoseksualizm:

Kobiety na ogół są tolerancyjne dla osób homoseksualnych, lecz w większości sprzeciwiają się temu, aby związki partnerskie tego typu miały możliwość adoptowania dzieci:

Tytuł wątku: Związki partnerskie
mosia
Użytkownik
IWA23 Ja mam takie samo zdanie jak curry i jbio,związki partnerskie jednopłciowe zalegalizowane jak najbardziej ale bez możliwości adopcji dzieci. i jak tak uważam z dopiskiem absolutnie żadnych dzieci (FP 03.12.2021). https://forum.parenting.pl/topic/2821950-zwiazki-partnerskie/page/2/?tab=comments#comment-2822568

Na forach pojawia się wiele dyskusji na temat Warszawskiej Deklaracji LGBT+ podpisanej 18 lutego 2019 roku przez prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego. Matki rozmawiają na temat założeń podpisanego dokumentu. Jedne z nich się im sprzeciwiają, a inne uważają, że wprowadzenie ich jest słuszne:

Tytuł wątku: Wpływ deklaracji LGBT na nasze dzieci
xMarta
Wczoraj czytałam artykuł o karcie LGBT+, który z szczerze powiem zasiał we mnie spore obawy. Artykuł dostępny jest tutaj: Link do: Czym jest deklaracja LGBT+? - e-Polityka | wiadomości z Polski i ze świata Program i postulaty karty są jak nie z tego świata. Nie wiem czemu w mediach nie mówi się o tym ale tam zakłada się że dzieci od 0 do 4 lat powinny się nauczyć masturbacji. Sprawdziłam w innych źródła postulaty WHO i to jest prawda icon_neutral.gif Jestem bardzo ciekawa co myślą na ten temat osoby znające się na psychologii. Jak to może wpłynąć na nasze dzieci?

mamunia86
Fanka BB :)
Tu nie trzeba znać się na psychologii. Wystarczy być rodzicem, który dba i mądrze kocha swoje dzieci. Rodzina, rodzice są od wychowywania seksualnego swoich dzieci. Jestem zdruzgitana, zbulwersowana i jako matka trójki dzieci nie pozwolę aby ktokolwiek naruszały tą przestrzeń moich dzieci, gdzie powinna być chroniona i wolna od zboczeń, celebrowania, zadbana i pielęgnowania by dzieci wyrosły na zdrowych, dojrzałych ludzi. Jesteśmy wierzący, codziennie modlę się o siłę dla rodziców i mądrość A dla dzieci o Boże Błogosławieństwo i opiekę na takie trudne czasy.

Evelyn1990
Zaangażowana w BB
a mnie się wydaje, ze to wszystko jest nad wyraz. To nie o to chodzi, że przyjdzie pan w tęczowej sukience i bedzie uczył nasze dzieci strasznych rzeczy. Chodzi o poczucie bezpieczeństwa, żeby dzieci wiedziały które zachowania sa niebezpieczne ze strony dorosłych, żeby nie bały się odmawaić dawać całusa cioci, jeżeli nie maja na to ochoty, oraz żeby nie wstydziły się mówić o seksie. Ja widzę po moich siostrach i braciach ciotecznych oraz dzieciach koleżanek, ba, nawet po dorosłych jak nie wiedzą jak nazwac intymne czesci ciała. I oczywiscie o tolerancję dla osób homoseksualnych. Wszystko w granicach rozsądku...

Chrząszczyk 1
Fanka BB :)
Mnie znowu wydaje się, że bardziej chodzi o tolerancję dla osób homoseksualnych stąd wdrażanie juz wiedzy od przedszkolaka. (…) (BB 03.12.2021). https://www.babyboom.pl/forum/temat/wplyw-deklaracji-lgbt-na-nasze-dzieci.101773/

3.5. Stereotypy

Pojęcie stereotypu[124], od 1922 roku, w którym ukazała się książka Waltera Lipmanna *Public Opinion,* należy wiązać z wieloma dziedzinami nauk humanistycznych, w szczególności z psychologią, socjologią, politologią, etnologią, etnografią, antropologią, literaturoznawstwem i językoznawstwem. Definicje stereotypu prezentowane przez powyższe dyscypliny naukowe różnią się między sobą, lecz wszystkie posiadają cechę wspólną, mianowicie to, że stereotyp traktuje się jako zabobon lub skrót myślowy (Tambor 2008: 23).

Oprócz najważniejszej dla tej pracy językoznawczej definicji stereotypu, warto przyjrzeć się znaczeniu tego pojęcia z punktu widzenia psychologii. Walter Lipmann stereotypy pojmuje jako„obrazy umysłowe w głowach" jednostek, stanowiące okna do ich świata społecznego" (Stangor, Schaller 1999: 13). Według Elliota Aronsona z kolei stereotypy oznaczają „przypisywanie identycznych cech każdej osobie należącej do danej grupy[125], bez uwzględnienia istniejących w rzeczywistości różnic między członkami tej grupy" (Aronson 1998: 361). Stereotypy nie tylko umożliwiają poznawanie, rozumienie innych osób czy też dostarczanie informacji na ich temat, ale również zapewniają używającym ich ludziom zachowanie pozytywnego stosunku do samych siebie oraz świadomości swojej wartości[126].

Stereotypy funkcjonują zarówno w umysłach pojedynczych osób, jak i grup, które należą do konkretnej kultury. Różnica, która zachodzi pomiędzy podejściem indywidualnym a zbiorowym odnosi się przede wszystkim do przeświadczeń społecznych, zbiorowości oraz jednostek. Przesądy, powstające u pojedynczych osób wiążą się z kilkoma etapami, a mianowicie: obserwacją otoczenia, interpretacją informacji oraz ich zapamiętywaniem, odtwarzaniem i stosowaniem w komunikowaniu. Natomiast grupy społeczne nabywają stereotypy poprzez uczenie się, przekazywanie ich oraz przemiany, które im towarzyszą. Funkcję przekazywania stereotypów pełnią zarówno środki masowego przekazu, jak i grupy społeczne, np. rodzice, nauczyciele czy też politycy (Grabias 2019: 106).

---

[124] Strukturę pojęciowo-językową wykazuje również prototyp (Tambor 2008: 26). Stereotypy są częścią prototypów (Bartmiński, Panasiuk 2010: 372), gdyż cechy tworzące ich jądro reprezentują dany prototyp (Bartmiński, Panasiuk 2010: 382). Oba terminy mają charakter subiektywny, gdyż ściśle zależą od grupy środowiskowej, która podlega badaniu (Tambor 2008: 28). Oba pojęcia są ze sobą powiązane, ponieważ cechy gatunkowe (prototypowe), które są zakorzenione w świadomości społecznej, wpływają na tworzenie wyobrażeń i dlatego powstają stereotypy. Badaczka przywołuje przykład ptaka, któremu jako cechę prototypową przypisuje się zdolność latania, stąd też mamy wyrażenia *lotem ptaka, z lotu ptaka*. Cechą stereotypową z kolei skojarzoną z lataniem jest wolność, którą przypisuje się ptakom (Tambor 2008: 25-26).

[125] Autostereotypem nazywamy postrzeganie własnej grupy, natomiast odniesienia do grup obcych określamy pojęciem heterostereotypu (Matsumoto 2007: 94-95).

[126] Więcej na ten temat zob. Stangor, Schaller 1999: 30-34.

Stereotypy obecne są w komunikacji codziennej, co wynika głównie z tego, że w języku użytkowników występują teksty najczęściej powtarzające się, znane w danym kręgu społecznym: „Najprostsze sytuacje komunikacyjne: w sklepie, na poczcie, w szkole, w sądzie, w kościele wymuszają na mówiących wypowiedzi identyczne lub zbliżone do siebie, zarówno pod względem treści, jak i formy. Stereotypowe zachowania komunikacyjne, uwarunkowane sytuacjami, w jakich zachodzą, bywają nazywane rozmaicie: wariantami sytuacyjnymi, funkcjonalnymi, nadbudowanymi, wreszcie rejestrami lub stylami" (Grabias 2019: 106).

Stereotypy odgrywają ważne role w procesie komunikacji: wpływają na postrzeganie określonej kwestii, przekazują wiedzę, informacje, które są niewypowiedziane — zawarte w umysłach porozumiewających się osób, wpływają na spójność wypowiedzi, szczególnie wtedy, kiedy mamy do czynienia z krótkim, zwięzłym przekazem informacji. Należy zaznaczyć, że w przypadku stereotypów prym wiodą przede wszystkim nie wartości poznawcze, a illokucje i funkcje interakcyjne. Mimo tego że stereotypom przypisujemy głównie charakter semantyczny, to należy pamiętać, że w procesie komunikacji bardzo ważny jest ich sposób użycia, który wiąże się ze znajomością zasad stosowania w odpowiednim kontekście, głównie socjolingwistycznym (Grochowski 2003: 57, 60). Ponadto odpowiednie zastosowanie stereotypów należy wiązać z rejestrem dyskursu, regułami konwersacji, wymogami językowej etykiety. Istotne relacje z punktu widzenia komunikacji zachodzą pomiędzy stereotypami a presupozycjami pragmatycznymi bądź kulturowymi. Kategoria presupozycji odzwieciedla miejsce stereotypu w procesie komunikacji (Grochowski 2003: 60, 68-69).

Nieocenioną rolę w systemie zbiorowych przekonań odgrywa język[127], który reprezentuje poszczególne zbiorowości (Stangor, Schaller 1999: 14-15, 20): „Chociaż stereotypy mogą przyjmować bardzo różne — werbalne i niewerbalne — formy, język jest prawdopodobnie najważniejszym środkiem ich definiowania, komunikowania i oceny" (Maass, Arcuri 1999: 161). Stereotypy językowe należy badać w odniesieniu do różnych grup społecznych[128]. Ważne jest to, aby badaniom podlegały wypowiedzi należące zarówno do

[127] Warto zauważyć, iż związku z tym, że język w głównej mierze nie jest zależny od posługujących się nim użytkowników, mamy do czynienia z „obiektywizacją badań nad stereotypami" (Greń 2001: 68).

[128] Język w odniesieniu do stereotypów nabywanych przez grupy społeczne pełni następujące funkcje: przekazuje stereotypy, dostarcza nowych pojęć lingwistycznych, które wpływają na tworzenie kategoryzacji i stereotypizacji, utrzymuje stereotypy, wyraża tożsamość, co można dostrzec chociażby w odniesieniu do stereotypów płci (więcej na ten temat zob. Maas, Arcuri 1999: 162-188), co jest ważne z punktu widzenia tematyki niniejszej dysertacji.

komunikacji o szerokim zasięgu, jak i komunikacji międzyosobowej (Maass, Arcuri 1999: 163).

W językoznawstwie występują trzy kierunki, opisujące formę i funkcje stereotypów, różniące się wstępną fazą badań. Należą do nich:

a) kierunek formalny reprezentowany przez Halinę Kurkowską, Stanisława Skorupkę (1959), Andrzeja Lewickiego (1976),

b) semantyczny, którego przedstawicielem jest Krystyna Pisarkowa (1976),

c) semantyczno-formalny, na czele którego stoi Jerzy Bartmiński (1985) (Greń 2001: 68).

W przeciwieństwie do pierwszego i drugiego kierunku kierunek semantyczno-formalny czyni punktem wyjścia zarówno formę, jak i funkcję stereotypów (Greń 2001: 68).

W pracy przyjęto definicję stereotypu autorstwa Jerzego Bartmińskiego[129]. Stereotyp według Bartmińskiego oznacza „pewną szczególną podklasę pojęć, mianowicie pojęć potocznych, które są silnie zabarwione podmiotowo, swoiście wewnętrznie zorganizowane i wchodzą w skład językowo-kulturowego obrazu świata danej wspólnoty komunikatywnej" (Bartmiński, Panasiuk 2010: 373)[130]. Według Waldemara Nowaka „właśnie to podwójne uwarunkowanie (językowo-kulturowe) jest zasadnicze dla trwałości stereotypu, jego odporności na zmiany" (Nowak 1999: 110). Zarówno pojęcia potoczne, jak i stereotypy przekazują wartości oraz mają charakter emocjonalny (Nowak 1999: 109-110).

Stereotypizacja swoim zasięgiem obejmuje wiele obszarów związanych z życiem człowieka, odnoszących się zarówno do niego samego (np. postawy, zachowania), jak i poszerzania przez niego swoich horyzontów (np. poznawania fauny, flory) (Bartmiński, Panasiuk 2010: 373). Oprócz podstawowego znaczenia słowa, stereotyp utożsamiany jest z tzw. „nadwyżką znaczeniową", przejawiającą się w warstwie emocjonalnej (Pisarkowa 1976; cyt. za: Bartmiński, Panasiuk 2010: 375). Charakterystyczny wyróżnik znaczenia stereotypu stanowi „nieprecyzyjna subiektywna generalizacja, tj. nieuprawnione logicznie przypisywanie jakiejś właściwości wszystkim obiektom gatunku określonego za pomocą danej nazwy" (Bartmiński, Panasiuk 2010: 377). Występowanie uogólnień sprawia, że mamy do czynienia z jednostronnym spojrzeniem na dane skojarzenie, odnoszące się do użycia takich modyfikatorów jak: *prawdziwy, normalny, typowy*. Budowa sądu stereotypowego wiąże się z dwoma elementami: *dictum* i *subiectum*. *Dictum* dotyczy przekazywanych treści,

[129] Inne ujęcia stereotypów z punktu widzenia językoznawczego prezentują także Wojciech Chlebda oraz Uta Quasthoff (Nowak 1999: 110-112).

[130] Artykuł *Stereotypy językowe*, po raz pierwszy wydany w 1993 roku, stanowi podrozdział monografii autorstwa Jerzego Bartmińskiego, zatytułowanej *Stereotypy mieszkają w języku. Studia etnolingwistyczne*, opublikowanej w 2007 roku.

zaś s*ubiectum* podmiotu, który je przekazuje (Bartmiński, Panasiuk 2010: 378). Podmiot, oprócz transmitowania treści, tworzy oraz utrwala stereotypy: „Dla perspektywy językoznawczej podstawowym problemem staje się podmiot wypowiadający, tworzący, transmitujący i utrwalający stereotypy. W związku z tym ważną kwestią poznawczą jest ustalenie relacji między stereotypem a podmiotem mówiącym. Akcent badawczy pada na punkt widzenia podmiotu, na wyznawany przez niego system aksjologiczny, na osadzenie w strukturze społecznej, a także psychospołeczne tego skutki" (Nowak 1999: 42).

3.5.1. Językowy obraz matki

Matka i ojciec są ważnymi osobami dla każdego człowieka, ponieważ dają mu życie. Najwięcej czasu dziecko zwyczajowo spędza ze swoją matką — począwszy od życia płodowego i pierwszego kontaktu po narodzinach, po pierwsze lata dzieciństwa i dorastanie, skończywszy na relacjach w życiu dorosłym. Od zawsze osobę matki otacza się czcią, co można zauważyć w różnorodnych tekstach kultury, m.in. mitologicznych, biblijnych czy historycznych. Postać rodzicielki najczęściej zatem kojarzona jest w pozytywny sposób: „Matka w polskim językowym obrazie świata ma wysoką pozycję aksjologiczną, określoną przez tradycję rodzinną, narodową i religijną. Jest pojęciem poznawczo bogatym, opartym na uniwersalnej bazie doświadczeniowej, wspólnej dla wielu kultur i języków. Matka występuje zwykle w zespole podstawowych pojęć egzystencjalnych, takich jak dom, rodzina, ziemia, naród. Polska matka zawiera jednak też pewne rysy swoiste, odbijające specyfikę polskich losów narodowych. Formuły — symbole, pod którymi tradycja ta funkcjonuje to rodzona matka, ziemia-matka, Matka Polska (łac. Mater Polonia), matka Polka, Matka Boska" (Bartmiński 2008: 33).

Zarówno strukturaliści, jak i kognitywiści definiowali pojęcie *matka*. Ci pierwsi opisywali je poprzez przypisywanie mu cech semantycznych funkcjonujących pozytywnie, takich jak: „istota żywa (*Lebewesen*), ludzka (*Mensch*), żeńska (*weiblich*), generacja starsza (*älter*), spokrewniona (*verwandt*), związana pokrewieństwem bezpośrednim (*direkt verwandt*), i funkcjonujących negatywnie (poprzez brak): nie jest odnoszona do tej samej generacji (*-gleiche Generation*), nie jest męska (*-männlich*)" (cyt. za: Bussmann 1990: 398; cyt. za: Bartmiński 2008: 33). Ci drudzy natomiast rozpatrywali je jako określony typ czy też model poznawczy (Bartmiński 2008: 33). Na uwagę zasługują analizy terminu *matka* zaprezentowane przez George'a Lakoffa oraz Annę Wierzbicką (Bartmiński 2008: 33-34). Lakoff definiuje *matkę* przy pomocy następujących modeli: urodzenia, genetycznego, żywieniowo-wychowawczego, małżeńskiego i genealogicznego. Matka zatem to kobieta, która rodzi, przekazuje geny, karmi i wychowuje dzieci, pełni rolę żony, jest najbliższą krewną, od której pochodzi płeć żeńska (Lakoff 1986; cyt. za: Bartmiński 2008: 33-34). Anna Wierzbicka z kolei zwraca uwagę na fakt, że matka, która urodziła dziecko nie może być traktowana tak samo, jak matka, która je chociażby zaadoptowała czy też pełni rolę matki zastępczej. Według badaczki definiując pojęcie matki, należy wziąć pod uwagę nie tylko aspekt biologiczny, ale również społeczny i psychologiczny (Wierzbicka 1999: 34; cyt. za: Bartmiński 2008: 33-35). Jerzy Bartmiński, definiując *matkę*, podkreśla wagę więzi, które

łączą ją z dzieckiem (Bartmiński 2008: 35-36). Powszechnie, znaczenie słowa matka, kojarzy się użytkownikom języka z pozytywnymi cechami, które składają się na językowy obraz matki.

Bartmiński, rekonstruując językowy obraz matki, wyróżnia jej następujące cechy:
— opiekuńczość, czułość, serdeczność, które są zakodowane w derywatach słowotwórczych, pochodzących od słowa matka np. *matkować komu* — opiekować się; *mamka* — kobieta karmiąca piersią; *matecznik* (Bartmiński 2008: 36-37) oraz w licznych zdrobnieniach typu *mama, mamcia, mameczka, mameńka, mamuchna, mamula, mamunia, mamuńka, mamusia, mamuśka, mateczka, mateńka, matuchna, matula, matuleńka, matulka, matunia, matusia, matuś* (cyt. za: Dorszewski; Bartmiński 2008: 37). Na analizowanych forach pojawiają się tego typu zdrobnienia, np.

> Moni@
> Użytkownik
> (…) Moja mamcia ma cukrzyce od wielu lat i pamietam ze (…) (BB 04.03.2022). https://forum.parenting.pl/topic/1945054-ciezarowki-w-rozmiarze-xxl-wsparcie-potrzebne/page/11/?tab=comments#comment-2172923
>
> clauwi
> Użytkownik
> malaga moj adam nie powie Cie tyko Ci ... w dodatku len nie lubi wolac mama i tata skrocil sobie i na nas wola matuś ... wiec jego wyznania miłosci brzmią: matuś kosiam Ci :D:D:D (FP 05.03.2022). https://forum.parenting.pl/topic/2545249-kwiecien-2013/page/548/?tab=comments#comment-2836193
>
> lolcia81
> Podwójna szczęśliwa mama! No to mamuchna sie popisała:-D , teraz pewnie będzie sie chwalić jaka z niej dobra babcia (BB 05.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/tesciowie.2493/page-161#post-1170010;

— zajmuje ważną/najważniejszą pozycję społeczną. Cechy te można dostrzec w derywatach semantycznych i metaforach, np. *matka* — siostra zakonna pełniąca jakąś ważną funkcję; *matka przełożona* — zajmuje ważną pozycję społeczną. Potwierdzenie powyższych cech obrazu matki można zauważyć również w zestawieniach typu: *matka chrzestna* — kobieta, która zobowiązuje się do opieki nad osobą ochrzczoną; *mleczna matka* — kobieta karmiąca piersią cudze dziecko; *komisja-matka* — komisja, która wyłania kandydatów w wyborach; *samolot-matka* — nieduży samolot transportowy zabierający na pokład inny, mały i szybki samolot, startujący z niego w powietrzu i lecący samodzielnie, podczas gdy tamten ląduje lub zawraca; *statek-matka* — *nie*duży statek, zasilający na pełnym morzu w paliwo mniejszą jednostkę, żywność; potoczne taśma-matka[131] — taśma, na podstawie której produkowana

[131] U Jerzego Bartmińskiego funkcjonuje pojęcie *kasety-matki*, służącej do produkowania kopii.

jest płyta nagraniowa. Z analizy wynika, że tego typu przykłady występują na forach — i w znaczeniu dosłownym, i w metaforycznym:

Gremi
Grupa: U?ytkownicy
(…) W jego przypadku - az wstyd mi to przyznac - jestem raczej przecietna matka chrzestna. Oczywiscie pamietam o waznych wydarzeniach ale nasz kontakt ogranicza sie do jednego, dwoch razy w ciagu roku. Nie wiem dlaczego tak jest ale wydaje mi sie ze to chodzi chyba o stosunek do rodzicow dziecka. (…) (FM 20.05.2024). https://www.maluchy.pl/forum/index.php?showtopic=48137&hl=chrzestna+matka

Lepidar
Fanka BB :)
(…) Kreci sie w poblizu, chce byc na tyle blisko zeby moc mnie widziec lub podgladac czym sie zajmuje, czasem przyniesie zabawke zeby pokazac jak się nią bawi, albo zebym pokazala mu jak się nią mozna bawić - i to wszystko to tez jest okazanie uczucia i przywiazania. Dziecko jest samodzielne, ale wie gdzie jest "statek matka", gdzie moze przyjsc jak potrzebuje, ufa ze nigdzie sobie nie pojdę, a jak znikne mu z oczu to wroce, bo zawsze wracam. Kiedy wychodzę z domu, a on zostaje z babcią czy tatą to wie ze wróce, a on w tym czasie bedzie bawil sie z kimś innym. (BB 18.05. 2024). https://www.babyboom.pl/forum/temat/marcowe-mamy-2021.108079/page-3186#post-22507538

Warto zaznaczyć, że zestawienia ze słowem *matka* pojawiają się dość często w dyskusjach o charakterze żartobliwym:

pozytywka
Użytkownik
(…) W klasztorze nagle otwierają się drzwi i z rozpędem do środka wpada młoda zakonnica.
Biegnie prosto do matki przełożonej:
- Matko przełożona, matko przełożona, zgwałcili mnie, co robić?
- Zjeść cytrynę - odpowiada matka przełożona
- Pomoże???
- Pomoże, nie pomoże... ale przynajmniej ten uśmiech zniknie. (…) (FP 16.05.2024). https://forum.parenting.pl/topic/312571-cos-smiesznego/page/2/#comment-366957

atram81
Fanka BB :)
hahaha
attention please
Sexi Mleczna matka sprzeda mleko na litry
mleczko czysciutkie, sciagane tylko z cycka , ktorego dziecko nie rusza, odciagane regularnie 4 razy dziennie... Pij mleko bedzie wielki (…). (BB 17.05.2024). https://www.babyboom.pl/forum/temat/waga-z-przed-ciazy-w-ciazy-i-po.48559/page-73#post-7624347 ;

— cechy, wskazujące na rolę matki w jej relacji do dziecka. Bartmiński zwraca uwagę na związki frazeologiczne, które odnoszą się do więzi pomiędzy rodzicielką a jej potomkiem. Również i tutaj można dostrzec pozytywne cechy stereotypu matki: *powtarzać co jak za panią matką*; *(zbić kogoś) tak, że go rodzona matka nie pozna*; *(ktoś) jeszcze matce za cycek nie podziękował*; *(ktoś) trzyma się matczynej spódnicy*; wyrażenie *mamin synek* (Bartmiński 2008: 38).

Z analizy forów wynika jednak, że obecnie związki frazeologiczne używane są rzadko. Poniżej przedstawiono wybrane przykłady:

Gość IWA23
Gość
(…) a to i może prawda bo Insana to chyba niechęć do Świadków,wyssała z mlekiem matki szanuję jej wiarę,ale uważam ,że nie powinno sie dyskryminować tych co wierzą inaczej (…) (FP 06.03.2022). https://forum.parenting.pl/topic/2624683-nie-tylko-o-aborcji-dyskusje/page/93/?tab=comments#comment-2677688

Mama32@
Fanka BB :)
O matko i córko... serio jeszcze tu na grupie musi się pojawiać temat srowida i tych cudownych szczepionek? (BB 06.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/sierpniowe-mamy-2022.116205/page-137#post-21983570

modesty Fanka BB :)
Znacie powiedzenie trzymać się matczynej spódnicy? W wersji dosłownej jest to naprawdę fajne :) dzieci w żłobku często za nią łapały, przytulały się do niej, czasem nawet głaskały gdy siedziały mi na kolanach w potrzebie czułości. (BB 07.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kwietniowe-mamy-2021.108404/page-1208#post-20114073

zniewolona
Fanka BB :)
Patula moj syn tez 5 lat i zastanawiam sie jak on przyjmie nowego czlonka rodziny bo jest bardzo wrazliwy i do tego mamin synek. (…) (BB 07.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/majoweczki-2019.93688/page-278#post-17197872;

— cechy wskazujące na utrwalenie związku matki z dzieckiem. Z punktu widzenia językoznawczego istotną rolę odgrywa etymologia słowa *matka*, która wskazuje na relacje pomiędzy matką a dzieckiem, jakie przypuszczalnie pierwotnie wpłynęły na formę i treść słowa. Badacz wskazuje na rdzeń *ma*-, który ze względu na swoją budowę fonologiczną, jest wypowiadany przez dziecko jako pierwsza sylaba. Językowy obraz matki jest modelowany z punktu widzenia dziecka, niezależnie od tego, w jakim jest ono wieku (Bartmiński 2008: 35-39). Z analizy dyskusji matek również wynika, że sylaba *ma*- najczęściej wypowiadana jest przez dziecko jako pierwsza:

kevadra
Użytkownik (...) Marigold, a jak ja bym chciała, żeby do mnie ktoś powiedział- małolata. Niestety :(Gdzie te czasy? :(Pawełek na tatę woła Tato, a na mnie - Wawa, nie wiem czemu, jestem Wawa. Przecież już mówił na mnie mama, wołał - MAMA, pierwsze słowo, które powiedział, było mama. A teraz jestem jakaś Wawa!
O co chodzi? (…)

Gość IWA23
Gość: Nie przejmuj się minie mu i będzie mówił mama moja Hanka tez z początku mówła mama a potem dłuższy czas mówiła bapa. (…) (FP 15.05.2024). https://forum.parenting.pl/topic/1767710-pazdziernikoweczki-i-pazdziernikowczyki-2011/page/326/#comment-2671152.

3.5.2. Stereotyp Matki Polki

Matka Polka współcześnie najczęściej kojarzy się z kobietą, która poświęca się wychowywaniu swoich dzieci: „Nie ulega wątpliwości, że stereotyp ten nadal w dużej mierze kształtuje świadomość ogółu polskiego społeczeństwa, utrwalając przekonanie, że głównym zadaniem (żeby nie powiedzieć obowiązkiem) kobiety jest przede wszystkim bycie żoną i matką. Przeświadczenie o tym jest nadal istotne dla roli i pozycji kobiet w Polsce, determinując i wpływając nie tylko na wizerunek i społeczną pozycję kobiety, ale także na jej obraz siebie samej. Wie ona bowiem od dzieciństwa, czego oczekuje od niej tradycyjny scenariusz życia: w odpowiednim czasie stworzyć rodzinę, a więc urodzić i wychować dzieci" (Packalén Parkman 2017: 64). Wizerunek Matki Polki utożsamiany jest z postacią Matki Boskiej, która sprawuje opiekę nad dziećmi oraz całą ojczyzną. Adam Mickiewicz jako jeden z pierwszych polskich poetów w wierszu *Do Matki Polki* przedstawia obraz kobiety, dla której wolność polskiego narodu stanowi cenną wartość (Packalén Parkman 2017: 63).

Na przestrzeni dziejów stereotyp matki był różnie pojmowany — jego kształtowanie zależało w głównej mierze od sytuacji politycznej i szerzej: społeczno-kulturowej kraju. Raz utożsamiano matkę z kobietą rodzącą i wychowującą dzieci, a raz z kobietą służącą ojczyźnie, pracującą zawodowo oraz łączącą wszystkie funkcje jednocześnie (Titkow 2012: 29-31).

W dawnych czasach najważniejszą rolą szlachcianki, oprócz pełnienia różnorakich funkcji społecznych, było wydawanie na świat potomstwa, co miało na celu zapewnienie trwania ciągłości rodów, stanów i ojczyzny. Stereotyp Matki Polki zaczął funkcjonować w społeczeństwie w latach porozbiorowych. Pojęcia tego nie wiązano wówczas z macierzyństwem. W związku z ówczesną sytuacją polityczną rodzina stała się jednostką, która miała utrzymywać i kształtować patriotyzm. Od kobiety oczekiwano poświęcenia się dla ojczyzny i najbliższych poprzez kultywowanie tradycyjnych wartości narodowych, takich jak wiara, kultura czy dbałość o język polski. Kobietę zaczęto utożsamiać z bohaterką, króra jest w stanie odnaleźć się w każdej sytuacji i stawić czoła społecznym oczekiwaniom. W XIX i XX wieku kobiety, w związku z załamaniem[132] się polskiej gospodarki, a tym samym trudną sytuacją finansową Polaków, albo wykonywały różnorakie zajęcia w celu

[132]Zmiany ekonomiczne zachodzące w Królestwie Polskim były konsekwencją powstania styczniowego (1863), nadania chłopom na własność użytkowanej przez nich ziemi (1864) oraz przekształcenia społeczeństwa tradycyjnego w społeczeństwo przemysłowe. Gospodynie domowe skupiały się nie tylko na pracy wykonywanej na rzecz rodziny, ale również zajmowały się gospodarstwem wiejskim: hodowały chociażby bydło, drób, uprawiały warzywnictwo, sadownictwo, pszeczelarstwo, rybołóstwo. Kobiety samodzielnie wytwarzały produkty mleczne, typu masło, sery, śmietanę; produkty mięsne, np. wędliny, marynaty, konserwy oraz produkty owocowe, np. soki, konfitury. Ponadto zajmowały się suszeniem owoców, warzyw i ziół. Również pomagały mężom w uprzemysławianiu folwarków (Kostrzewska 2010: 249-251).

zarobienia pieniędzy, albo opiekowały się rodziną, na czele której stał mężczyzna. Inaczej stereotyp Matki Polki przejawiał się w czasie II wojny światowej[133]. Ze względu na niebezpieczeństwo utraty życia wzór poświęcającej się kobiety był realizowany poprzez udział w działaniach konspiracyjnych czy też chociażby w służbie w wojsku. Dopiero po roku 1945 kobiety oprócz tego, że licznie powracały na rynek pracy, pełniły również rolę gospodyń domowych. Z tego też względu mieliśmy do czynienia z tzw. „matriarchatem", który ukazywał kobietę jako przewodnika w życiu rodzinnym i zawodowym (Titkow 2012: 31-34).

W latach 60. i 70. XX wieku, w związku z rozwojem ruchu feministycznego[134], stereotyp Matki Polki tracił na znaczeniu. Kobiety przestały traktować macierzyństwo oraz pełnienie przypisywanych im wcześniej ról społecznych jako obowiązek bądź podporządkowanie się prawidłowościom wynikającym z tzw. „zegara biologicznego". Kobiety dążyły przede wszystkim do autonomii (Packalén Parkman 2017: 69).

Istotne zmiany, co do pojmowania stereotypu Matki Polki, zaszły w Polsce pod koniec lat 70. Dzieci zaczęto traktować jako najważniejszą wartość, nadającą ludzkiemu życiu sens, a tym samym łączącą się z samymi pozytywnymi emocjami: „Prawidłowość ta może świadczyć o braku, być może tylko czasowym, powszechnie obowiązującego wzoru motywów. Może też być sygnałem bezrefleksyjności, cechującej zwykle doznania, fakty i przeżycia, które uznajemy za uniwersalne" (Titkow 2012: 34- 35). Po roku 1989 również odwoływano się do stereotypu Matki Polki. Kobietom przypisywano głównie role rodzinne i macierzyńskie, ponieważ wyłączano je z życia publicznego. Polkę zaczęto utożsamiać z „inkubatorem", „osobą ubezwłasnowolnioną", o czym świadczy chociażby podpisanie ustawy o zakazie aborcji[135] (Titkow 2012: 35-37).

Od końca lat 90. stereotyp Matki Polki nadal ulegał przemianom — zmieniała się świadomość kobiet, które oprócz tego, że dbały o rodzinę, nie zapominały również o sobie — stawiały na rozwój osobisty oraz pracę zawodową. Na początku XXI wieku cechy Matki

[133] Najprawdopodobniej ok. 56 tys. kobiet poświęcało się walce z okupantem (Turkowska 1986; cyt. za: Żuczkowski 2015: 112). Podejmowały one prace w konspirscji Polskiego Państwa Podziemnego, gdzie masowo uczestniczyły w Służbie Zwycięstwu Polski (SZP), Związku Walki Zbrojnej (ZWZ) oraz Armii Krajowej (AK). Najczęściej podejmowały się zadań, z którymi nie miały dotychczas do czynienia: prowadziły szkolenia np. z zakresu wojskowości czy pożarnictwa; kolportaż prasy konspiracyjnej, zajmowały stanowiska kierownicze czy też łączniczek i kurierek; uczestniczyły w akcjach dywersyjnych, przechowywały broń, pracowały w wydawnictwach konspiracyjnych — dostarczały papier, przechowywały dokumenty, pracowały w szpitalach, w kuchniach polowych, w redakcjach czasopism, opiekowały się rannymi, pełniły funkcje sekretarek (Żuczkowski 2015: 93-113).

[134] Druga fala ruchu feministycznego zrodziła się w Stanach Zjednoczonych, a później swoim zasięgiem objęła także państwa Europy Zachodniej. Kobiety domagały się m.in. zmniejszenia godzin pracy czy też podniesienia wartości wykonywanych przez nie obowiązków domowych (Jaworska 2008: 37).

[135] Ustawa o zakazie aborcji weszła w życie 7 stycznia 1993, zob. https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19930170078 (dostęp: 12.01.2022).

Polki można było już odnieść tylko do kobiet, które ukończyły 34. rok życia i były słabo wykształcone (Titkow 2012: 42-44). Stereotyp Matki Polki zaczął być wypierany przez typ kobiety asertywnej, czyli takiej, która chciała decydować o samej sobie (Titkow 2007; cyt. za: Titkow 2012: 42). Obok tego wzoru pojawiły się jeszcze inne typy kobiet, a mianowicie: kobieta sfrustrowana, dążąca do uznania przez społeczeństwo; kobieta powój, oczekująca wsparcia i zaopiekowania się nią przez mężczyznę oraz kobieta egocentryczna — przekonana o swojej wartości, niezwracająca uwagi na innych. Należy pamiętać, że na początku XXI wieku wzór Matki Polki również funkcjonował, lecz jego zasięg obejmował zdecydowanie mniejsze grono kobiet (Titkow 2012: 42-44).

Współcześnie Matka Polka została zastąpiona odpowiednikiem „superkobiety" (Titkow 2012: 44), „Wielkiej Matki" czy też „Utalentowanej Matki". Kobiety XXI wieku nie traktują ani macierzyństwa, ani okresu ciąży jako jedynych cudownych chwil w ich życiu (Packalén Parkman 2017: 69). Niejednokrotnie w swoich wypowiedziach poruszają tematy odnośnie do zainteresowań kobiet, realizacji własnych planów poza macierzyństwem, rozwoju osobistego, a tym samym niezależności od mężczyzn. W jednej z dyskusji na forum *Baby Boom* padła prośba o wyrażenie własnego zdania na temat tego, czy samo macierzyństwo i związana z nim rola są wystarczające dla kobiet[136]:

> Ithi
> Fanka BB :)
> (…) Jestem bardzo ciekawa, czy kobietom, które zrezygnowały trwale z pracy na rzecz wychowywania dzieci, opieka nad nimi i zajmowanie się domem zupełnie wystarcza. (…) Teraz zmniejszyłam sobie ilość godzin pracy, bo dziecko robi się coraz bardziej zajmujące. I sama przyznaję, chcę z nim spędzać więcej czasu, ale nie ma mowy o całkowitej rezygnacji z pracy. Zwariowałabym po prostu. Muszę czasami oderwać się od kupek, wymiocin, płaczu, karmienia i odświeżyć umysł. Kocham to wszystko, kocham moje dziecko, ale muszę mieć też czas i choć malutką przestrzeń dla siebie. Nie wspominam już nawet o tym, co daje niezależność finansowa. (BB 22.02.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/to-facet-utrzymuje-rodzine.107712/#post-19588373

W komentarzach doszło do dyskusji, niektóre osoby popierały taki punkt widzenia:

> Lila2020
> (…) Osobiście jestem kochającą mamą ale uważam że też mam prawo I potrzebę zarobić pieniądze, wydawać, spłacać rachunki tak samo jak mąż. Więc moja odpowiedź to NIE nie zgodziłabym się pracować tylko przy dziecku i dbać o dom przecież można podzielić obowiązki na dwojga. (BB 07.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/to-facet-utrzymuje-rodzine.107712/#post-19588373

Inne matki natomiast wystąpiły w roli antagonistów:

> Marynia88
> Moderator
> U mnie w domu odkąd zaszłam w ciążę wiadomo było że rezygnuję po urodzeniu się dziecka z jakiejkolwiek pracy i to do ukończenia przez malucha 3go roku życia. Po 3 roku życia dzieciątko do przedszkola a ja

[136] W pracy cytuję pojedyncze przykłady, egzemplifikujące stereotypowe postrzeganie kobiet.

wracam do pracy. (…) O jakim zamknięciu kobiety w domu mówisz? Ja napewno kobietą zamkniętą w domu z dzieckiem nie jestem. (…) Dlaczego się na to zgodziłam? Bo chcę być matką na pełen etat, w 100%. To nowa wspaniała rola w moim życiu która wiele mnie nauczyła, nadała nowego, głębokiego sensu w życiu i otworzyła na świat i ludzi. (…) (BB 07.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/to-facet-utrzymuje-rodzine.107712/

Z powyższcyh wypowiedzi wynika, że matki nie poświęcają się w pełni wychowywaniu dzieci. Wcześniej czy później podejmują pracę, decydując się na godzenie obowiązków domowych i zawodowych. Warto w tym miejscu zacytować słowa Małgorzaty Packalén Parkman, która twierdzi, że „w centrum anty- lub alternatywnego macierzyństwa mieści się dzisiaj głównie właśnie współczesna kobieta i/lub matka, która codziennie walczy o pogodzenie nowej sytuacji życiowej z własną samorealizacją. I która musi zaakceptować fakt, że ona sama nie ma nic wspólnego ani z Maryją Dziewicą, ani z wszystkimi niezliczonymi literackimi wzorcami dzielnych i pewnych poświęcenia kobiecych postaci, jakich nie brakuje w literaturze i kulturze polskiej od zarania dziejów" (Packalén Parkman 2017: 70). Młode kobiety, najprawdopodobniej dlatego nie poświęcają się rodzinie i macierzyństwu, ponieważ wzrastały u boku „Matek Polek", obserwując trudy ich codziennego życia (Packalén Parkman 2017: 71).

Wprowadzenie 1 kwietnia 2016 roku programu rządowego „Rodzina 500 plus", który od 1 stycznia 2024 roku uległ podwyższeniu do kwoty 800 zł, początkowo na drugie i kolejne dziecko, miało na celu nie tylko wsparcie finansowe rodzin, ale również zachęcenie matek do rodzenia dzieci i pozostawania z nimi w domach (Packalén Parkman 2017: 77). 1 lipca 2019 rozszerzono „Rodzinę 500 plus" o świadczenie wychowawcze na pierwsze dziecko. Na analizowanych forach pojawiają się zróżnicowane opinie na temat świadczenia wychowawczego. Jedne matki są zadowolone i wyrażają pozytywny stosunek do programu:

Gość Forwarder
Gość
Znam wiele osób, które żyją chwilą oraz wydaja 500 plus na bieżace potrzeby. Sama jednak jestem zdania, ze dobrze jest jednak te pieniadze oszczędzać. Tak aby maluch w przyszłości miał odłożone pieniadze i mógl sobie przykładowo kupić mieszkanie. Będzie miał o wiele lepszy skład.Odkładając kasę regularnie zbiera się spora sumka! (…) (FP 12.04.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4372532-czy-odkladacie-kase-z-500-plus/?tab=comments#comment-4373687

Inne podkreślają, że nie podoba im się fakt, że w związku z 500 plus kobiety rezygnują z pracy:

anettka13
Fanka BB :)
No moje szwagierki na tym zyskały i faktycznie przeznaczają te pieniądze na dzieci. Ale u nich minus jest taki, ze w ogóle nie chcą pracować. Jedna mimo ze ma 40 lat nie przepracowała w życiu ani jednego dnia. A 500 plus utwierdził ją w tym, ze nie trzeba chodzić do pracy. (BB 22.02.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/wrzesniowe-mamy-2021.111547/page-1033#post-20742457

Jeszcze inne są przeciwne wypłacaniu świadczenia wychowawczego, traktując je jako ,,rozdawnictwo”:

> kasiaa91
> Fanka BB :)
> Ja jestem ogromnym przeciwnikiem 500 plus ale zwolennikiem np procentowej ulgi podatkowej dla rodziców - czyli tak jak napisałaś osób które dokładają coś do budżetu państwa. 500 plus dla wszystkich to zwykły socjalizm (BB 11.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/500-tylko-dla-zaszczepionych-na-covid-19.114697/page-26#post-21443368

3.5.3. Stereotypy ideologiczne

W wypowiedziach na analizowanych forach występują również stereotypy ideologiczne, czyli „językowo-kulturowe wyobrażenia sytuacji społecznych, postaw i zachowań człowieka, takich jak: rewolucja, postęp, demokracja, lewica i prawica, miłość, piękno, braterstwo, ludowość" [...] (Bartmiński, Panasiuk 2010: 380).
Stereotyp Matki Polki pojawia się dość często w rozmowach pomiędzy kobietami. Również niekiedy redakcje, ale także sami internauci, zachęcają do dyskusji na jego temat:

> Tytuł wątku: Czy i jak dalece odstajesz od wizerunku tzw. "Matki Polki"
>
> Lily33 Użytkownik
> Witam wszystkich serdecznie, Pytanie jak w temacie. Mam nadzieję, że nie jest zbyt kontrowersyjne gdyż nie mam zamiaru nikogo urażać, a jedynie podystkutować i przekonać się czy jest więcej takich "outsider'ów" jak ja :Uśmiech: Jeśli chodzi o mnie, to moja osoba do tego wizerunku nawet się nie zbliża, gdyż: 1. Nie lubię chodzić w ciąży (tzn. nie lubię tego stanu, na dzieci bardzo się cieszę) 2. Nie lubię karmić piersią (w związku z czym nie robię tego) 3. Po urlopie macierzyńskim z ochotą wracam do pracy (dziecko pozostawiam z opiekunką lub w żłobku) To chyba trzy najważniejsze moje "wady" :Uśmiech:, które są mi często wytykane przez społeczeństwo przyzwyczajone do "nieskazitelnego wzorca matki", gdyż wcale ich nie ukrywam. Na koniec dodam, że pomimo (a może dzięki?) tego wszystkiego synek jest zdrowy, wesoły i zadowolony z życia. Zapraszam do wymiany poglądów i doświadczeń! (FP 04.03.2022). https://forum.parenting.pl/topic/200035-czy-i-jak-dalece-odstajesz-od-wizerunku-tzw-matki-polki/?tab=comments#comment-200750

Na forach matki często przywołują stereotyp Matki Polki. Niektóre z nich chcą jak najbardziej utożsamiać się z jego ideą, a inne wręcz przeciwnie — stronią od tego, aby być postrzegane przez jego pryzmat. Z analizy jednak wynika, że wśród ludzi — zarówno matek, jak i ich otoczenia nadal funkcjonuje przekonanie, że matka to cierpiętnica. Z wypowiedzi internautów wynika, że dobra matka powinna się męczyć, wychowując dziecko. Na forum *Parenting* jedna z kobiet trafnie wskazała, jak Polacy postrzegają matkę:

> Gość solange63
> GośćJadzik bardziej chodzi mi o to, ze to "meczenstwo" jest dla wielu osob, wyznacznikiem bycia dobrym rodzicem. Ich cierpienie, ilosc nieprzespanych nocy i klopotow okreslaja milosc do dziecka. (…)
> Nie mieszkam w Polsce i widze roznice w podejsciu do rodzicielstwa. Tutaj (w Danii) gratuluje sie mamie, kiedy dziecko przesypia ladnie noc, grzecznie sie bawi, czy ladnie je. W Polsce jest odwrotnie; gratuluje sie mamie za cierpienie, za nieprzespane nocki i za wszyskie udreki, jakich doswiadczyla od dziecka. Jakby rodzicielstwo bylo kara, a nie czyms wspanialym.Generalnie chyba czepiam sie mentalnosci polskiej.
> W czasie urlopu, wiele razy spotykalam kolezanki- mamy i zawsze byla licytacja, ktora ma gorzej, ktorej dziecko czesciej placze, ktore jest bardziej niegrzeczne i ktora sie bardziej musi natrudzic. Nie opowiadaly czego ich dzieci sie nauczyly, jak pieknie sie usmiechaja i jakie sa cudowne. Ja to odebralam jako "im bardziej sie nameczysz, tym lepsza matka jestes" i ten poglad bardzo mi nie odpowiada i o to chodzilo mi z "matka meczennica". (FP 21.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/1919860-ciaza-3-miesiace-po-porodzie/page/5/?tab=comments#comment-1934477

Trudno nie zgodzić się z powyższą wypowiedzią, gdyż na forach wiele jest wpisów, w których matki żalą się na temat trudności w wychowaniu, z jakimi borykają się na co

dzień. Być może poprzez tego typu posty chcą pokazać, jak dobrymi są matkami, a tym samym pośrednio utożsamiać się z Matką Polką, realizującą oczekiwania społeczne.

3.5.4. Obrazy

Stereotypowy wizerunek matki na analizowanych forach ukazuje matkę jako dobrego człowieka. Poniżej przedstawiono przykłady obrazów, a więc stereotypów, które „są tworzone przez cechy realne i niejako osadzane w ramie modalnej taki, jaki jest”[137]. Zaprezentowane wypowiedzi powielają najczęściej powtarzające się cechy przypisywane matkom:

matka troszczy się o swoje dziecko:

> asia2244
> Użytkownik
> Ja myślę podobnie jak dziewczyny różnie to bywa z wymiarami usg Ważne co mówi lekarz I najważniejsze nie martw się na zapas choć każda z nas martwi się na zapas uroki bycia matka- zamartwiać się o dziecko już będzie Wam towarzyszyć na zawsze (FP 18.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3154873-majoweczki-2015/page/312/?tab=comments#comment-3339460;

matka zapewnia opiekę, bezpieczeństwo i pokarm dziecku:

> Hope
> podwójna mama :-)
> @Jetkaa nie ma słów. Po prostu nie ma. Rolą matki jest chronić i karmić a Ty nie możesz ani jednego ani drugiego. Mam nadzieję, że kiedyś to będzie złym snem i nastanie dobry czas. Że każdy tydzień to będzie już tylko krok do przodu. Daj znać jak będziesz mogła ze szpitala. (BB 18.02.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/majowe-mamy-2018.89290/page-1811;

matka nie zrobi krzywdy dziecku:

> Agnieś191
> Fanka BB :)
> Ja kapie dziecko co drugi dzień a więc nie sugeruje się kąpielą. Smarki sie zbierają czesto dziś już nawet wyciągałam. Poprostu jak coś zauważe to działam. Zaufaj sobie ;) zobaczysz że będziesz działała na wyczucie. A matka dziecku krzywdy nie zrobi. (BB 03.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/ciezaroweczki-po-in-vitro.51358/page-7600#post-16945117;

matka wie najlepiej, czego potrzebuje jej dziecko:

> KasiaDobro89
> Trafnie powiedziane, przecież matka wie najlepiej winking smiley Zapomniały pewnie jak to im przeszkadzało jak ktoś zwracał uwagę... eh brak słów. A to gadanie nie noś bo później będziesz miała problem - kurczę ja będę miała;p nie one (FeB 18.02.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?52,1213717,1217428#msg-1217428;

matka zrobi wszystko dla swojego dziecka:

> Anittka
> Fanka BB :)
> Jak każda inna matka, która kocha dziecko najmocniej na świecie i robi co w jej mocy by dać radę. Fredka zazdrocha zwyczajnie (BB 18.02.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-45417#post-22106629;

matka jest w stanie cierpieć za dziecko:

[137] Rodzaje stereotypów podano za Bartmiński, Panasiuk (Bartmiński, Panasiuk 2010: 379-380). Na analizowanych forach nie zanotowano wyobrażeń mitologicznych.

Niedługo mama
Fanka BB :)
To chyba każda matka wolałaby sama wziąść na siebie cierpienie dziecka. Wasze dziewczynki mają super silne mamy (BB 20.02.2022).https://www.babyboom.pl/forum/temat/marcowe-mamy-2021.108079/page-1684#post-21337464

Z analizy wypowiedzi wynika, że kobiety, mimo tego iż coraz częściej odchodzą od stereotypów, to jednak chcą, aby ich postawy, postępowanie odpowiadały ogólnie przyjętym schematom. Z tego też względu niejednokrotnie piszą, że matce nie wypada/nie przystoi zachowywać się w sposób niezgodny z powszechnie przyjętymi normami:

niekat
Fan(ka)
(…) jesli chodzi o odstawanie to ja zazwyczaj nie odstaję ale ostatnio nie ma okazji bo a to ciąża a to karmienei no i matce dwójki dzieci juz nie wypada się sponiewierać jak za dawnych lat... a mimo to chciałby sie:rofl2: (BB 20.02.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/marcoweczki-2008-watek-glowny.10868/page-1356#post-2926397

Andula
Fanka BB :)
Hejka jestem juz w domu. Splukana u fotografa zostawilam ponad 200 zl(tak jest jak sie zdjec latami nie wywoluje) i w lumpeksie prawie 100 zl ale nic prawie sie zdecydowalam na boskie kozaki granatowe niby przecenione z 800 zl na 550 spooro i chyba samotnej matce nie przystoi robic sobie debet na rzecz butow co?;-) (BB 04.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/lipiec-2008.12801/page-1796#post-4508670

Ponadto widać, że matki mają poczucie winy, że nie dorównują wyobrażeniom na ich temat:

lip195287
Gość
(…) Otóż czuje że jestem złą matką z powodu żywienia. Moje dzieciątko ma ponad 3 latka i od momentu gdy pamiętam nie nawidzi mięsa. A ja pominęłam moment w którym powinnam spowrotem normalne żywienie jej wpoić. Na ten moment już nie mam sił i czuje że zawaliłam na całej linii (…). (BB 06.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/czuje-ze-jestem-zla-matka.106813/

3.5.5. Wzory

Na analizowanych forach pojawia się również wizerunek matki idealnej. Wzory, które odznaczają się tym, że „cechy są pojmowane jako wymagane od przedmiotu z punktu widzenia norm wyznawanych przez mówiącego, są niejako osadzone w ramie metatekstowej taki, jaki powinien być" (Bartmiński, Panasiuk 2010: 380), funkcjonują wśród zarówno samych matek, które dążą do perfekcji, jak i innych ludzi, wymagających od kobiet mistrzowskiego wypełniania swojej roli. Poniżej przedstawiono najczęściej powtarzające się przykłady wzorów:

matka powinna być zrównoważona i opanowana:

raz_dwa_trzy
Fanka BB :)
Hahahahaha zawsze się boje,że w takich chwilach nie będę potrafiła zachować się jak normalna, opanowana matka i po prostu zacznę się śmiać (BB 04.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/lutowe-mamy-2019.92235/page-582#post-17067733;

matka powinna być pełna energii:

Fringels
Użytkownik
Jestem mamą dopiero od 3 lat,a już miewam okresy zupełnego zmęczenia materiału i braku cierpliwości. Praca, dom, zero czasu dla siebie, dziecko, które choruje ma problemy ze skórą atopową …Nie wiem już sama, czy przesadzam, czy inne matki też tak mają. pytam koleżanek, które mają dzieci i są aktywne zawodowo i słyszę, że cała ta odpowedzialnośc dodaje im wręcz energii na każdy dzień...Nasz synek ma azs, jest tak ruchliwy, że leczenie go, posmarowanie skóry, kończy się kilkuminutową bieganiną po domu.w tle przypala się obiad...czuję, że daję plamę na całej linii.. (FP 21.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3472610-czasem-mam-ochote-zupelnie-sie-poddac%E2%80%A6/;

matka powinna być pracowita:

kilolek
4000 - letni staruszek
może jestem leniwa, ale ja się w tetry nie wpakuje. Podziwiam Cię Agata, dobra z Ciebie mamusia. Ale wyobraźcie sobie ja będąc niemowlęciem lałam 60-80 pieluch na dobę!!!!! I powiem wam szczerze, że niewiele mi się zmieniło od tamtego okresu. Ciągle latam do łazienki. Jak moje maleństwo odziedziczy po mamusi predyspozycje to się zachetam na śmierć. Poza tym ja niby też mam dom z podwórkiem, ale babcia ma durnego psa i na dworze nic powiesić nie można, a w mieszkaniu, nawet przy naszych 100 m nie wyobrażam sobie 80 pieluch. Nie no zwyczajnie krew mi ścina jak sobie o tym pomyśle. Koszta trudno, może nie będzie problemów z bioderkami. Leniwa matka ze mnie i już. (NO 21.02.2022). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=5&t=335&p=177888&hilit=Matka+leniwa#p177888;

matka powinna mieć zawsze porządek w domu:

Olga RaQ
Fanka BB :)
a u mnie wszystko po staremu, wróciła dawna Olga - czyli że się nie da do kuchni wejść bo od razu cofa, nie ma miejsca na blacie żeby talerz odstawić... w pokoju też nie lepiej :p mąż robi z autem - więc nie ma go w domu - więc nic mnie nie motywuje żeby cokolwiek ogarnąć :p może jak się tu wyżalę i uświadomię sobie że matce dwójki dzieci nie wypada mieć takiego bałaganu w domu - to się ruszę i coś zrobię, w dodatku korzystając z okazji że Hania śpi a Natalii jeszcze się nie znudziła książeczka

w kojcu. (…) (BB 21.02.2022).https://www.babyboom.pl/forum/temat/sierpien-2012.55375/page-1322#post-8958607;

matka powinna być spostrzegawcza:

leona
Cyber rusałka
(…) My Wrocilismy z kontroli lekarskiej, Wiecie jaka ze mnie zaj,ebista matka?? :ico_szoking: Nie zauwazylam ze moja corka ma zniekształcona glowke z tylu :ico_olaboga: :ico_noniewiem: Dopiero jak mi lekarka pokazala ta asymetrie to szoku doznalam hehe, z jednej strony bardziej plaska niz z drugiej... :ico_olaboga: Super po prostu...gdyby mala nie miala tyle wlosow to na pewno bym zauwazyla a tak dotykajac ja nie widzialam tego... :ico_noniewiem: (…) (NO 21.02.2021). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=17&t=18091&p=5857777&hilit=matka+powinna#p5857777;

matka powinna dbać o swój rozwój osobisty:

ewaa89
Zdecydowanie powinnaś próbować wszystko pogodzić, spełniać się nie tylko jako matka i kobieta, ale również zawodowo, szczególnie jeśli masz z kim zostawić swoją pociechę :) (BB 21.02.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/zostac-w-domu-i-byc-gosposia-czy-isc-do-pracy-i-sie-realizowac.68802/page-2;

matka powinna być wyrozumiała:

MaZos
Użytkownik
Ja bym chyba mimo wszystko pojechala do mamy i przedstawila jej swoj punkt widzenia. Zawsze to jednak matka i powinna zrozumieć. (…) (FP 21.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3758241-pazdziernikowe-mamusie-2016/page/526/?tab=comments#comment-4085298;

matka powinna dbać o wygląd swojego dziecka — bardziej niż własny:

nimfa_morska
(…) Ja ubieram siebie i swoje dziecko w zwykłych sklepach. Może ubrania nie są przeważnie markowe, ale ładne. Gdybym jednak chciała zaoszczędzić na odzieży, to siebie bym ubierała w lumpeksach, nie dziecko. Myślę, że to naturalny odruch kobiety, że dla dziecka wybiera najlepsze kawałki mięska, sobie czegoś pożałuje, a dziecku da, tak samo z ubrankami - woli zaoszczędzić na swoich ubraniach, żeby troszkę ładniej dziecko ubrać. Dla mnie to logiczne. (…) (FeDz 21.02.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,39975499,39975499,Matki_egoistki_.html;

matka powinna dbać o słownictwo:

eevlee
Fanka BB :)
Pole, dopiero teraz doczytałam. Musiałabym też szpetnie zakląć, ale matce dwójki (jeszcze nienarodzonych) dzieci nie wypada :-((…) (BB 21.02.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/iui-inseminacja-w-walce-o-pierwsza-dzidzie.40458/page-1549#post-9048247;

matka nie powinna pić alkoholu:

natalunia
mamusia :)
Ja palenie szybko rzuciłam (miałam świetną motywację) a po ciaży nie ciągnie mnie zbytnio do alkoholu mimo, że nie karmię piersią. W Sylwestra chciałam sie upić, ale jak przyszło co do czego, to odechciało mi się, pomyślałam, że mi, matce nie przystoi. I jak piję, to piwko jedno i tyle. Ale jak ostatnio jestem na diecie, to i nawet nie mogę :-p (…) (BB 21.02.2022) https://www.babyboom.pl/forum/temat/listopad-2009.24189/page-2323#post-5034759.

3.5.6. Stereotypy religijne

Na analizowanych forach zanotowano sporadyczne występowanie stereotypów religijnych, polegających na zestawianiu matki z postacią Matki Boskiej. Kobiety uważają, że niekiedy wymaga się od nich praktykowania takich zachowań rodzicielskich, które przypisuje się Matce Bożej. Jednym z nich jest karmienie piersią, które prezentowane jest na obrazach religijnych. Niekiedy wyraża się przekonanie, że skoro Maryja przedstawiana jest na obrazach z odkrytą piersią, to współczesne matki również powinny karmić w obecności innych osób. Jedna z matek przywołuje zaproszenie pracowników Muzeum Narodowego w Krakowie skierowane m.in. do karmiących kobiet, aby te odwiedziły wystawę, promującą karmienie w miejscach publicznych:

> es_ze
> Moderator
> A tu akcja dotycząca karmienia dzieci publicznie z dzisiaj:
> http://kobieta.onet.pl/dziecko/male-dziecko/kobiety-karmia-dzieci-piersia-w-muzeum-narodowym-w-krakowie-o-co-chodzi/65gzqn
> "Kobiety karmią dzieci piersią w Muzeum Narodowym w Krakowie. O co chodzi? "Zapraszamy Mamy! Nawet Matka Boża karmi u nas swoje Dzieciątko!" - informują pracownicy Muzeum Narodowego w Krakowie i zachęcają do odwiedzenia wystawy „Maria Mater Misericordiae". Chętnie widziane są całe rodziny oraz mamy karmiące." (FP 21.02.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3940138-karmienie-piersia-w-miejscach-publicznych-rusza-proces/#comment-3971067

Niektóre kobiety utożsamiają się z tym stereotypem religijnym, a inne wręcz przeciwnie, przeciwstawiają się mu.

3.6. Uprzedzenia

Według Elliota Aronsona uprzedzenie to „wroga lub negatywna postawa wobec pewnej dającej się wyróżnić grupy, oparta na uogólnieniach wyprowadzanych z fałszywych lub niekompletnych informacji" (Aronson 1998: 359). Uprzedzenia składają się z następujących elementów: poznawczego, związanego z informacjami na temat konkretnej osoby; afektywnego — odnoszącego się do emocji; behawioralnego — dotyczącego zachowań ludzi (Brewer 1999: 232-237).

Budowanie językowego obrazu świata dokonuje się zarówno przy pomocy słów, jak i zmysłów. I wiedza, i emocje biorą udział w procesie poznania językowego. Uprzedzenia odnoszą się do przekonań uczuciowych, nie stanowią one tak, jak stereotypy kategorii językowej. Uprzedzenia nie pełnią funkcji informacyjnej, a jedynie ekspresywną. Z punktu widzenia językowego są one negatywnymi stereotypami[138] (Greń 2001: 72-73).

Posługiwanie się uprzedzeniami jest ściśle związane z pojęciem atrybucji, czyli zjawiskiem polegającym na uzasadnianiu danych zdarzeń, szukania przyczyn ich pojawienia się (Aronson 1999: 365): „Na ogół jesteśmy skłonni przypisywać nasze błędy sytuacji, w jakiej się znajdujemy; i na odwrót, błędy innych ludzi przypisujemy jakimś wadom osobowości lub niewystarczającym zdolnościom tych osób" (Aronson 1998: 366). Elliot Aronson wskazuje na cztery podstawowe przyczyny uprzedzeń, a mianowicie:

a) ekonomiczną i polityczną rywalizację, odnoszącą się do sytuacji, w której grupy dominujące czerpią korzyści z grup mniejszościowych; dzieje się tak wtedy, gdy mamy do czynienia z ograniczonymi środkami materialnymi: „Postawy nacechowane uprzedzeniem nasilają się zwykle wtedy, gdy czasy są pełne napięcia i gdy istnieje konflikt spowodowany niezgodnością celów — ekonomicznych, politycznych lub ideologicznych" (Aronson 1998: 390),

b) przemieszczoną agresję (koncepcję „kozłów ofiarnych"), przekazującą agresję grupom słabszym,

c) potrzeby osobowościowe, w których prym wiedzie osobowość autorytarna, charakteryzująca się m.in. respektem dla władzy, nie przyjmująca innych poglądów oprócz własnych, wyznająca umowne wartości, nie dostrzegająca słabszych, gotowa do wymierzania kar,

[138] „Jeśli stereotyp jest oparty na doświadczeniu i ogólnie biorąc — zgodny z rzeczywistością, to jest on przystosowawczym, uproszczonym sposobem ujmowania świata. Z drugiej strony, jeśli zamyka nam oczy na różnice indywidualne w obrębie danej klasy ludzi, to jest on nieprzystosowawczy i potencjalnie niebezpieczny" (Aronson 1998: 361-362).

d) konformizm w stosunku do istniejących norm społecznych — przejmowanie postaw od osób uprzedzonych (Aronson 1998: 388-404).

Na analizowanych forach zauważyłam w trakcie analizy odniesienia do kilku typów uprzedzeń:

— uprzedzenia etniczne, ukazujące negatywny stosunek do grup mniejszościowych (Bilewicz, Winiewski 2009: 2-3):

mika17
Użytkownik
Właśnie religia która pozwala zabijać,kobiety i dzieci które są nikim,to wszystko ma zapanować w Polsce?Polacy zaczną się buntować zaczną się rozroby ,i niedługo to my będziemy szukać azylu ,znam taką nacje np jak cyganie to wykorzystujący opanowywyjacy wszystko i wszystkich naród,zabrać komuś dla siebie to ich motto opanowali np Czechy i co?zatrudniają ludzi i zabierają im to co zarobią ,niestety są narody które są złe i my pomagając tym ludziom sami doprowadzimy do koszmaru (FP 11.03.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3582099-uchodzcy-w-polsce/#comment-3582923

— uprzedzenia polityczne, przedstawiające negatywny stosunek względem sprawowanej władzy publicznej (Rędzio, Soral 2018: 345-346):

Patrycjaaa97
Fanka BB :)
Nic takiego. Akurat nienawidzę pisu i dudy... (BB 11.03.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/grudniowe-mamy-2020.106966/page-1512#post-19636828

— uprzedzenia rasowe, wyrażające negatywny stosunek względem innych ras, szczególnie białych do czarnych (Dovidio, Brigham, Johnson, Gaertner 1999: 234-235):

ewakozakiewicz
W przedszkolu mały Polak z czarnymi kręconymi włosami i o ciemnej skórze usłyszał od innego dziecka ”Ty brudasie”! Coraz częściej dzieci w Polsce mają w grupie kontakt z rówieśnikami o odmiennej barwie skóry, innych włosach czy oprawie oczu. Jak wychowywać dzieci, aby były otwarte na różnorodność kultur? Jak sprawić, by nasze maluchy w naturalny sposób stały się obywatelami świata? (FeB 11.03.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?19,474417,474417#msg-474417

— uprzedzenia seksualne (seksizm), ukazujące negatywny stosunek względem płci (Pietrzak 2015: 208-209):

..aenye
Mama grudniowa'06
(…) my dzis mamy chrzciny. jestem zla, bo Filipek wyglada ostatecznie srednio, ale trudno. zjezdzilam cale trojmiasto w poszukiwaniu bucikow, ktore bylyby jednoczesnie brazowe/ciemnobezowe i choc odrobine eleganckie :baffled: i zadnych nie znalazlam! zalamka.. a dla dziewczynek jakies 100 tysiecy przeroznych bucikow, sandalkow, lakierkow, srerkow. totalny seksizm w tych sklepach!!!!!!!!!! :-p (…) (BB 11.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/mamusie-grudniowe.4413/page-2517#post-2035496

— uprzedzenia narodowe, prezentujące negatywny stosunek do innych narodów (Bodziany 2010: 400-401):

> mika17
> Użytkownik
> No i mamy pierwsze i zapewne nie ostatnie niestety efekty przyjmowania uchodzców,tego można było sie spodziewać.Nadal jesteście za przyjmowaniem tego narodu który w imie swojego „boga" będzie zabijał,gwałcił itd,pozamykać granice oni nie uciekają przed wojną,oni chcą zabijać gdzie indziej w innych krajach. (FP 11.03.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3582099-uchodzcy-w-polsce/page/3/?tab=comments#comment-3668782

> Karlaa
> Użytkownik
> to ja myślałam że tylko niemcy takie bezczelne ludzie , mnie nawet kilka razy sie wepchali w kolejke! wczoraj nawet jak stałam w kolejce do kasy to mnie facet obszedł i musiałam sie awanturować bo powiedział ze byłam przecież za nim ;/ dobrze ze moj brat przyszedl bo by mi nie odpuścił ;/ (…) (FP 11.03.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3101546-marc%C3%B2weczki-2015/page/168/?tab=comments#comment-3373483

Uprzedzenia społeczne, przejawiające się w negatywnym stosunku do określonej grupy społecznej (Kowalik 1991: 230) omówiono w dalszej części tego podrozdziału, wskazując na uprzedzenia skierowane w stronę matek niepracujących, matek posiadających kilkoro dzieci, samotnych matek oraz kobiet bezdzietnych. Ponadto wyróżniono tzw. „madki" — kobiety roszczeniowe.

3.6.1. Grupy, wobec których występują uprzedzenia społeczne

3.6.1.1. Samotne matki

Jako samotną matkę określamy kobietę, która samodzielnie wychowuje dziecko, co jest wynikiem sytuacji życiowych, np. śmierci małżonka czy też jej własnej decyzji. Samotna matka wraz z dzieckiem tworzy rodzinę niepełną (Okrutna 2013: 177). Jest obarczona tym samym większymi obowiązkami: „Matka samotna znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, ponieważ pełni obowiązki rodzicielskie za dwie osoby, często nie ma się komu zwierzyć ze swoich kłopotów, zmartwień, potrzebuje ona wsparcia emocjonalnego, które może jej zapewnić rodzina pochodzenia" (Wolińska 2016: 53). Same kobiety oraz ich dzieci w związku z brakiem męża, partnera, ojca traktują siebie niekiedy jako ludzi mniej wartościowych.

Warto zaznaczyć, że inaczej przedstawia się sytuacja wśród samotnych matek z wyboru. Ta grupa kobiet w związku z tym, że zwykle bardzo dobrze wywiązuje się ze swych obowiązków, nie potrzebuje litości i użalania się nad sobą, nie chce być traktowana jako nieszczęśliwa. Badaczka proponuje, aby samotnych matek z wyboru nie nazywać samotnymi matkami, a „solomatkami" bądź „matkami samodzielnymi" (Zawisza 2013: 94-95). Określenie *samodzielna matka* po raz pierwszy pojawiło się w 2005 roku w dyskusji internautów strony internetowej *Gazeta.pl*. Od 2016 roku występuje ono systematycznie w tekstach użytkowników języka polskiego (Dróżdż-Łuszczyk 2024: 82). Jak stwierdza badaczka: „Mimo dość długiej obecności w wypowiedziach użytkowników, połączenie dopiero zaczęło utrwalać się w świadomości osób posługujących się polszczyzną" (Dróżdż-Łuszczyk 2024: 84). Termin *samodzielna matka* w tekstach osób pełni rolę synonimu terminu *samotna matka*, lecz wywołuje bardziej pozytywne konotacje (Dróżdż-Łuszczyk 2024: 85). Pojęciu *samotna matka* przypisuje się negatywne skojarzenia. I mimo tego że coraz to więcej samotnych matek dzielnie wykonuje swoje obowiązki, to nadal traktuje się je jako „nieudacznice życiowe" (Zawisza 2013: 95).

Na analizowanych forach samotnym matkom również przypisuje się negatywne cechy, lecz nie jest to niezaradność życiowa. Najczęściej zakłada się, że wśród samotnych matek występują zjawiska patologiczne, np.:

> Sarinak
> Moderator
> Ja tam się cieszę że mam 3 parafie do wyboru w zakresie chrzcin, bo jako samotna matka to o Jezu i o matko, patola w nic;) zresztą patologią to jestem nawet dla kuzynki, ale to taką 500+, bo przecież dzieci tylko dla kasy się rodzi (BB 13.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/rozmowy-o-wszystkim-i-niczym.102715/page-1199#post-18716467

Ponadto samotne matki traktuje się jako kobiety rozwiązłe, postępujące niemoralnie:

> Xwawelx
> Gość
> I na końcu biedna, samotna kobieta pozostaje sama z dzieckiem, opowiadając jak źli sa faceci. Potem kazda samotna matka jest mierzona wlasnie taka miara, ze nie wie ktory to ojciec. (BB 13.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-jest-ojcem.113062/page-2#post-20948114

Z analizy forów wynika, że samotne matki postrzegane są również jako osoby wyrachowane, kierujące się materializmem. Z zamieszczonych dyskusji wyłania się portret tzw. pseudosamotnych matek, czyli kobiet, które żyją w związkach bez ślubu. Społeczeństwo z góry przypisuje im cechy kobiet leniwych, roszczeniowych, których celem jest wyłącznie pobieranie zasiłków czy też korzystanie z innych przywilejów, przysługujących prawdziwie samotnym matkom:

> XxAniaa
> Gość
> Pewnie, ze dasz radę. Bedziecie udawac szczęśliwa rodzine, mnożąc sie. 500 plus, 1000 zl kosiankowego co mc, jakies dodatki jako samotna matka, moze alimenty, hmmm nie wiem co tam jeszcze. Niestety korzystam tylko z 500 plus, musimy do roboty z chlopem chodzic a nie zalic sie jak nam zle.
> (BB 13.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/rozstanie.114121/page-33#post-21247458
>
> mAtma
> Fanka BB :)
> (…) Pocieszę cię że z przedszkolami też takie cyrki jak ze żłobkami. Pseudo samotne matki to jakaś plaga.
> (…) (BB 14.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/sierpien-2012.55375/page-1927#post-9871341

3.6.1.2. Matki niepracujące

Młode matki stają przed nie lada wyzwaniem, aby zdecydować, czy będą wyłącznie pracowały w domu czy też łączyły obowiązki rodzinne z zawodowymi: „Jeżeli kobieta zdecyduje się wypełniać obie te role, zachodzi obawa, że nie będzie w obu z nich wystarczająco dobra. W ten sposób kobieta może wpaść w błędne koło: jeśli chce osiągnąć sukces, nie może wyjść za mąż i mieć dzieci, ale jednocześnie może być naprawdę szczęśliwa tylko wtedy, gdy wyjdzie za mąż i urodzi dzieci. Społeczeństwu trudno jest bowiem stworzyć takie rozwiązanie, które pozwoliłoby kobiecie na prawidłowe wykonywanie obu tych ról, bez szkody dla żadnej z nich" (Polkowska 2007: 238-239). „Matki siedzące w domach" to określenie, które często pojawia się na analizowanych forach w odniesieniu do matek niepracujących. Z analizy wynika, że najwięcej uprzedzeń skierowanych w stronę matek niepodejmujących pracy zarobkowej mają rodzicielki, które pracują zawodowo. Matki niepracujące określa się jako kobiety leniwe, będące na utrzymaniu swoich mężów, np.:

> usunięty
> Gość
> (…) Są kobiety które mają jakiś plan na siebie, myślą przyszłościowo, mają swoje plany, marzenia itp a są takie które wybierają najprostszą ścieżkę w życiu " całe życie na utrzymaniu drugiej osoby " i według mnie to poprostu LENISTWO. Taka jest prawda. Nic nie stoi na przeszkodzie aby matki siedzące w mieszkaniu poszły do pracy skoro i tak siedzą w mieszkaniu same bo mąż w pracy a dzieci w placówce edukacyjnej □□□□□□ i ja nie mówię tutaj o matkach które poprostu chcą być przy dorastaniu dziecka chociaż do 4 roku życia a o takich które siedzą w mieszkaniu jak kołki a dzieci po 6/7 lub więcej lat. (BB 23.03.2022).https://www.babyboom.pl/forum/temat/to-facet-utrzymuje-rodzine.107712/#post-19588513

Matki niepracujące postrzega się również jako te, którym zależy na korzystaniu z zasiłków socjalnych. Z tego też względu ludzie zatrudnieni są uprzedzeni do matek, które nie pracują, a posiłkują się pieniędzmi podatników:

> zielizka
> Użytkownik
> (…) Ludzie wytykają palcami, jak ktoś chce korzystać z pomocy socjalnej. Mojej koleżance się wyrwało (jak powiedziałam, że chcę mieć 3 dzieci), że ona nie po to płaci podatki, żeby niepracujące matki żebrały do państwa o te pieniądze i że trzeba być rozsądnym a nie rozmnażać się jak króliki... Przykro mi się zrobiło, przecież nie zamierzam bezmyślnie rodzić dzieci na prawo i lewo :(To jasne, że nie mam ochoty ciągnąć od państwa, ale są w życiu sytuacje, gdzie ludzie nie mają wyjścia (nie mówię tu o nic nierobiących matkach i ojcach stojących całymi dniami na klatkach schodowych lub pod monopolowym). Eh, rozpisałam się, ale ten temat zawsze budzi we mnie emocje :) (FP 24.03.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3154873-majoweczki-2015/page/51/?tab=comments#comment-3195667

Matki niepracujące kojarzy się również z kobietami, które nie posiadają wyższego wykształcenia ani ambicji, by je zdobyć. Określa się je najczęściej mianem kobiet prostych. Warto odwołać się do dyskusji zamieszczonej przez jedną z internautek, posługującą się nickiem *marysia_wroc*, na forum *eDziecko*. Kobieta krytykuje matki niepracujące,

zestawiając je z kobietami pracującymi. Ukazuje przy tym, jak duże dysproporcje zachodzą w postrzeganiu jednych i drugich przez otoczenie. Matki niepracujące, jej zdaniem, to kobiety niedbające o dzieci — głównie niepoświęcające im czasu i zrozumienia, a z powodu braku wykształcenia, nieumiejące przekazać im żadnych wartości i wiedzy. Matki „siedzące w domach" to również kobiety monotematyczne, rozmawiające wyłącznie o obowiązkach domowych i macierzyństwie:

> marysia_wroc
> (…) jesteśmy z koleżanką z dziećmi na placu zabaw- jak dzisiaj. Wokół nas same te"dobre, niepracujące matki" i co widzimy ? i co słyszymy? Jedna tylko do drugiej: "kuuu chuuuu" z papierosem w ręku, do dziecka zwracają się koszmarnie, widać, że dziecko tylko je denerwuje. Są zniecierpliwione i tylko odburkują dzieciom. Ich jedyne tematy to: dom, pranie, sprzątanie, ciąża jednej, ciąża drugiej i tak w kółko. żadnych zainteresowań ani ambicji. "To są te matki mające tyle czasu dla dzieci"- myślę sobie. Wbrew pozorom nie jest to jakaś pijacka patologia. Są one po prostu.... proste. Myślę sobie dalej i rozmawiam z koleżanką: co taka matka przekaże dziecku? sama nie pracuje, siedzi w domu, dziecko widząc taki obraz , samo nie będzie miało większych ambicji. Nie mając kontaktu z ludźmi, zawodem, taka matka "gnuśnieje", nie ma z nią o czym rozmawiać, nie ma swojego-innego oprócz domu i dzieci zajęcia. (…) (FeDz 24.03.2022).
> https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,80644832,80644832,niepracujace_matki.html#p80658365

Matki pracujące zaś, jej zdaniem, to przede wszystkim kobiety wykształcone, które potrafią znaleźć czas dla swoich dzieci, a przy tym dobrze je wychować, stawiając głównie na ich rozwój intelektualny:

> marysia_wroc
> (…) Teraz patrzę na matki pracujące. Zadowolone, spełnione, poszerzające horyzonty, rozwijające się. Mające duża ciepliwość do dzieci, ceniące każdą minutę czasu z nimi spędzaną, umiejące uczyć od małego angielskiego i francuskiego, rozwijające ich zainteresowania. Tylko nie piszcie, że można rozwijać się w domu... bo nie mając kontaktu z normalną pracą, ludźmi, nie mając takiego celu, że wiesz, że musisz iść do pracy, wyszykować sie, przygotować, coś przeczytać- nie robisz tego regularnie. (…) (FeDz 25.03.2022).
> https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,80644832,80644832,niepracujace_matki.html#p80658365

Pod powyższym postem pojawiło się wiele komentarzy, krytykujących przedstawione zestawienie. Kobiety w większości pisały, że zarówno wśród matek pracujących, jak i niepracujących występują osoby wykształcone i niewykształcone. I jedne, i drugie nie zawsze mają możliwość poświęcić czas wyłącznie swoim dzieciom:

> wieczna-gosia
> wyobrazam sobie ekspedientke po 12 godzinach na nogach co z cierpliwoscia uczy dziecko angielskiego. Wyobrazam sobie te pania menager, ktora ucze, ktora ma 2 dzieci i zajecia ze mna konczy 4 razy w tygodniu o 20, jak jej czas ma jakosc a nie ilosc (jest taka ilosc czasu poswiecana dzieciom, gdy jakos naprawdę przestaje miec znaczenie). (…) (FeDz 25.03.2022).
> https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,80644832,80644832,niepracujace_matki.html#p80658365

Zanotowano również głosy, choć w mniejszości, które przychylnie odnosiły się do powyższego podziału:

mama_kotula
(…) Ale zgadzam się, że wśród niepracujących mam jest więcej tzw. "prostych"... albo nie, może na odwrót - wśród "prostactwa" jest > więcej niepracujących osób. (…) (FeDz 25.03.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,80644832,80644832,niepracujace_matki.html#p80658365

Analizując fora zauważono, że wiele uprzedzeń skierowanych w stronę matek niepracujących odnosi się do tych, które mają dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Kobietom tym zarzuca się nadmierne interesowanie się życiem szkolnym swoich dzieci oraz traktuje się je jako kobiety „wszystkowiedzące”:

chryzantema78
Zaciekawiona BB
Czy wkurzają was niepracujące mamy? Angażują się w życie szkoły, najchętniej pewnie by przychodziły z dziećmi na lekcje, a na zebraniach patrzą pogardliwie na nas, matki którym cudem udało się tak ustawić grafik, żeby na to zebranie w ogóle dotrzeć. Oczywiście wszystko wiedzą najlepiej a nas uważają za wyrodne matki karierowiczki. Spotkałyście się z tym? (BB 24.03.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/matki-vs-matki-w-szkole.67872/

Ponadto matkom niepracującym wytyka się to, że nie zajmują się należycie swoimi dziećmi mimo wolnego czasu, który posiadają. Według kobiet pracujących matki te pozbywają się dzieci z domu, najprawdopodobniej dla własnego spokoju, wysyłając je nawet mimo choroby do przedszkoli czy szkół:

kamaa
Użytkownik
aj tak już niestety jest, ja moją zostawiam w domu jak ma katar... (…) A najgorsze, że tak chore dzieci często zostawiają matki niepracujące...co już w ogole nie miesci sie w mojej głowie. (…) (FP 24.03.2022).
https://forum.parenting.pl/topic/2956541-dzieci-z-goraczka-w-przedszkolu/?tab=comments#comment-2961438

3.6.1.3. „Madki”

Mianem *madek* określane są kobiety, które, wymagając od siebie niewiele, wykazują postawę niezwykle roszczeniową, gdyż uważają, że „wiele im się należy z powodu posiadania dziecka”. Wraz z pojawieniem się kategorii „madki”, „madka” wyłoniła się tzw. „kultura dej” (Naruszewicz-Duchlińska 2020: 16, 17): „Kultura *dej* to wyraźny przejaw zmian obyczajowych. Kiedyś proszono o pomoc, gdy jednostka czy rodzina znajdowała się w trudnej sytuacji życiowej z przyczyn od niej niezależnych (…). Obecnie niektóre osoby nie mają oporów przed stawianiem konkretnych żądań oraz jawnym wyrażaniem przekonania, że zasługują na wsparcie, ponieważ są rodzicami” (Naruszewicz-Duchlińska 2020: 17).

Można domniemywać, że wpływ na wytworzenie się kategorii *madki* w dyskursie publicznym mają trzy wydarzenia, a mianowicie: wdrożenie rządowego programu Rodzina 500 plus, wprowadzenie akcji promocyjnej „Gang Świeżaków” przez sieć marketów „Biedronka” oraz zyskanie popularności serwisów ogłoszeniowych, dających możliwość m.in. negocjowania cen oraz darmowego przekazywania określonych produktów (Naruszewicz-Duchlińska 2020: 16-17). Te trzy czynniki niewątpliwie wyzwoliły u niektórych osób świadomość, że człowiekowi powinno należeć się coś, co nie jest wynikiem jego pracy.

Na analizowanych forach wątek *madek* pojawia się w różnych kontekstach — zarówno przy okazji rozmów na inne tematy, jak i w dyskusjach bezpośrednio ich dotyczących. Wyraźnie widać, że zarysowuje się opozycja pomiędzy matkami a *madkami*. Kobiety wzajemnie wytykają sobie wady odnoszące się do ich zachowania i przyjętych przez nie postaw życiowych. Jako przykład może posłużyć wypowiedź jednej z matek, w której to kobieta bardzo emocjonalnie krytykuje praktykowane przez *madki* postawy:

> Jotka_
> Moderator
> @mala.wiedzma. A mam ogólny ból istnienia od paru dni i nie potrafię sobie poradzić w grupie madek, ale również i matek. Irytują mnie do takiego stopnia, że z chęcią bym kogoś pobiła.. Masakra. Czasami, a w zasadzie często czuje się jak ostatnia psychopatka, bo nie afiszujesie w ciąży, bo nie roszczeń sobie swoich praw, bo mam poglądy odmienne na temat karmienia piersią, bo daje swojemu dziecku słodkie, bo nie zmuszam go do jedzenia tylko daje mu kiedy jest głodny. I wieeele wiele innych. Boję się odzywać i rozmyślam nad zniknięciem z oczu wszystkim. Generalnie mam klasyczny ból dupy. (BB 26.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/staraczki-2017-zapraszam.79199/page-8777#post-18396054

Użytkowniczki analizowanych forów rozróżniają w gronie dyskutujących osób zarówno matki, jak i *madki*. Te drugie wyróżniają się przede wszystkim wulgarnym słownictwem oraz ocenianiem innych — najczęściej przypisywaniem pozostałym negatywnych cech. Matki z kolei jednogłośnie przeciwstawiają się takim postawom

i niejednokrotnie chcą pozbyć się tego typu osób ze swojego grona. Poniżej przedstawiono przykład dyskusji pomiędzy kobietą, której forumowiczki przypisały miano *madki* a matkami:

MaMa9000
Zaciekawiona BB
Żenada to te wszystkie zazdrosne i zawistne baby które tu teraz próbują zabłysnąć, to że nie potrafią samodzielnie myśleć ani nawet słuchać lekarza. Dla waszego zaspokojenia ciekawości to jestem tu 8 lat tyle że nie na jednym profilu i doskonale widzę jaki tu panuje podział, zazdrość i zawiść, nic dziwnego że nie ma dziecka skoro jedna z drugą ma tak najebane w głowie że z rodziną się nie spotyka bo ktoś w ciąży jest, innych by spaliły bo mają dzieci a one nie. Same ekspertki tu się wypowiadają i doradzają świeżym koleżankom jak można to tak nazwać, tylko problem w tym że same nie mają a jeszcze próbują się wymądrzać jakby wszystkie rozumy zjadły, ustalać jakieś zasady co wolno napisać, co wrzucić, kiedy i na jakim wątku, same specjalistki które nic nie osiągnęły a jeszcze swoimi złotymi radami utrudniają nowym zajść w ciążę.
(…)
Kolorowa83!
Fanka BB :)
Chyba styki Ci się w bani popaliły. Ciesz się że masz dzieci,i że są zdrowe. Natomiast współczuję im bardzo takiej MADKI TAK MADKI BO NA MIANO MATKI nie zasługujesz
(…)
Sonka123
Fanka BB :)
Hahahahah □□□□□□ Grzecznie mówiąc, zapraszamy tam są drzwi.... □□
Paula55
Moderator
Cyt.: MaMa9000 pisze: Żenada to te wszystkie zazdrosne i zawistne baby…
Ale z Ciebie musi być życiowy nieudacznik. Naprawdę współczuję, tyle jadu nie bierze się znikąd. Pomyśl o terapii, bo jeśli faktycznie jesteś matką, to możesz nieźle skrzywdzić swoje dzieci taką chorą psychiką.

„Madka" nie pozostała obojętna na powyższe komentarze, o czym świadczy poniższy post:

MaMa9000
Zaciekawiona BB
Nie styka to wam tu w większości, ani jednego słowa mądrego tylko odrazu fala leci,wy nie robicie żadnych błędów a już szczególnie te wszystkie wyrywne co tu komentują pierwsze. (…) Wszystkie obgadujecie się tu nawzajem, bez wyjątków, od lat stałe bywalczynie czują się jakby to był ich portal i ich zasady, same sobie nawzajem sprawiacie przykrość swoimi głupimi komentarzami ale jak już ktoś wam napisze to nie ma przebicia bo jak to ktoś nowy może mieć prawo głosu przed doktorami i władcami tego portalu. A najśmieszniejsze jest to że żadna z was się nie stara bo ciągle tu siedzicie i jeden temat wałkujecie a pierwsze co lekarz radzi to odciąć się od takich portali i myślenia. Możecie sobie wyzywać od troli i wgl, zabawne jest to i pokazuje która ma największe parcie, a jak będę chciała to będę wam wrzucać codzień zdjęcia dzieci i testów bo nikt mi tego nie zabronimoze nawet zrobię dobry uczynek bo w końcu jedna z drugą się wyloguja i zaczną żyć normalnym życiem a dziecko samo przyjdzie. Nic na siłę jak to mówią, pozdrawiam normalne panie. (BB 27.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/staraczki-2021.111082/page-1961

Z powyższej dyskusji można przede wszystkim wywnioskować, że ani matkom, ani *madkom* nie zależy na dobrych wzajemnych relacjach. O madkach na analizowanych forach często można przeczytać jako o kobietach „wszystkowiedzących", dzielących się swą „wiedzą" z matkami:

dotka160
Pewnie każdy maluch rośnie inaczej, swoim własnym tempemsmiling smiley Dziewczyny a co myślicie o przyjmowaniu witamin i tym ,że niby jak bierze się witaminy to dziecko rodzi się większe? Mit wymyślony przez " madki " czy faktycznie może być w tym ziarno prawdy ? Ja biorę teraz mama dha, w sumie już

kończę i nie wiem czy nastepne kupić, muszę zapytać w środę mojej ginekolog ,bo jeśli nie trzeba to wolę brać tylko kwas i witaminę d3,niż szprycowac sięsad smiley (FeB 26.03.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?51,1276836,1289377#msg-1289377

Negatywne nastawienie do madek wynika również z tego, że potrafią one nawet bezpośrednio krytykować matki. Ocena skierowana w stronę matek odnosi się chociażby do wychowywania przez nie dzieci, rozwoju ich pociech czy podejmowanych przez nie tematów:

Mama Mia!
Fanka BB :)
No ja właśnie nie wiem czemu inni się wpindalają w takie prozaiczne rzeczy jak np. ubiór nie swojego dziecka. Ja generalnie nigdy jakoś nie zwracam uwagi jak ubrane są inne dzieci, dla mnie to mogą nawet na golasa po śniegu biegać, tak jak napisałaś każdy jest inny i po ch..... w ogóle zwracać innym uwagę. Ale to już takie madki, które lepszego hobby nie mają □ (BB 27.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/marcowe-mamy-2021.108079/page-2461#post-21849079

Lebkuchen_mum
Fanka BB :)
Tez tak mysle ale wolalam napisac ze zdrowie na 1 miejscu bo jest masa osob ktore chetnie by sie na mnie zucily i na kazda osobe ktora "sobie tylko marzy" ze wiesz plec sie tylko liczy? Widzialam wlasnie na fb jeden post ze babka napisala ze jaka wam sie plec marzy i zaraz ją hejtowac zaczely "MADKI" □□□ (BB 27.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/grudniowe-mamy-2020.106966/page-556#post-19457457

stepienk24_12
Aktywna w BB
Chodzi że nie znajomi tak mówią tylko typowe madki na placu zabaw chwalą się że ich dzieci już mówią. A że moje jest nie normalne bo nie mówi (BB 27.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/porada.115049/page-2#post-21545955

Z analizy forów wyłania się więc wizerunek *madki* jako kobiety demonstrującej swoją „wiedzę", chwalącej się sobą i swoimi dziećmi. Matki traktują wypowiedzi, a w tym postawy *madek* jako mało wartościowe, czemu dają wyraz w komentarzach:

Gina86
Fanka BB :)
Daj spokój nie dołuj się. Pamiętaj, że zdecydowana większość tych madek idealnych robi to tylko na pokaz żeby wrzucić fotę i dostać lajka. Mnie to osobiście irytuje. (BB 27.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/listopadowe-mamy-2020.106496/page-413#post-19332900

Na analizowanych forach *madki* jawią się, podobnie jak matki niepracujące, jako kobiety żyjące z zasiłków, co wzbudza negatywne odczucia — szczególnie ludzi pracujących:

ness.
Fanka BB :)
(…) No ja nadal uważam, że podniesienie stop żeby obniżyć inflację daje.po dupie ludziom którzy pracują. Bo tym patusom zwisa to wszystko, oni pobierają zasiłki i nara. Pochodzę z osiedla gdzie jeden blok jest socjalny, to co się tam dzieje, to serio jak getto, mnie nie stać na pazury, rzęsy i makijaż permanentny, a te madki to wszystko mają. Z resztą wystarczy zobaczyć sprawę dla.reportera gdzie babka płacze, bo jej dzieci zabrali, bo nie ma kasy żeby zrobić remont w mieszkaniu, a co miesiąc miała 7500 zapomóg na dzieci. 7500!!! (BB 27.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/lutowe-mamy-2021-emoji7.107659/page-3262#post-22163070

Z analizy wynika, że *madki* są postrzegane przez innych jako kobiety roszczeniowe, którym wszystko się należy — szczególnie to, co jest państwowe:

> Oleczqa002
> Fanka BB :)
> Ahh skąd ja to znam ja przez 3 lata pracy nie mogłam wziąć urlopu w sierpniu bo wszystkie madki w zespole musiały brać akurat urlop w sierpniu bo żłobki były zamknięte... i co z tego, że mam w sierpniu urodziny i chciałabym je spędzić w jakimś fajnym miejscu, to nie... madki z bąbelkami zawsze mają pierwszeństwo :p dopiero w tym roku mi się udało mi się wyjechać na urodziny bo madki zmieniły prace uważam, że to nie fair. Ta sama sytuacja ze świetami Bożego Narodzenia... Raz można, ale na kilka lat blokować sierpień czy grudzień z powodu żłobka?! I co najlepsze z nimi nigdy nie było dyskusji. Biorą urlop w tym terminie i koniec kropka ♀ Na szczęście już mnie ten problem nie będzie dotyczył (BB 27.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kwietniowe-mamy-2021.108404/page-896#post-20063009

3.6.1.4. Rodziny wielodzietne

Rodzinę wielodzietną we współczesnych czasach[139] definiuje się jako jednostkę, która posiada co najmniej troje dzieci (Karta Dużej Rodziny)[140]. Rodziny wielodzietne oceniane są często przez pryzmat zasobów finansowych. Można odnieść wrażenie, że w opinii społecznej przeważają negatywne postawy przejawiające się w traktowaniu ich jako ludzi żyjących w ubóstwie (Raport 2015; por.: Szyszka 2015: 183-184). Na forach *Baby Boom*, *eDziecko* i *Forum dla mam* wyszczególnione są odrębne poddziały poświęcone rodzinom wielodzietnym.

Rodziny wielodzietne oprócz tego, że utożsamiane są z kiepskimi warunkami materialnymi, to jeszcze przypisuje się im liczne negatywne cechy, które wyróżniają je spośród innych rodzin. Badacze wskazują przede wszystkim na patologię społeczną i niezaradność życiową (Raport 2015: 61-63). Na analizowanych forach w wypowiedziach kobiet spodziewających się trzeciego i kolejnego dziecka można dostrzec już obawy o to, jak będą w przyszłości oceniane przez otoczenie:

> dadzi
> Moderatorka
> (…) Nie wiem kiedy powiem, chyba po weekendzie. W pt mam usg a w sobotę idziemy na komunię i nie będziemy tam nic nikomu oznajmiać. Jakoś mi się nie spieszy. Boje sie reakcji, w końcu to 4 dziecko... (BB 17.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/majowe-mamy-2021.109246/page-204#post-20096862

> Marta04
> Aktywna w BB
> Witam od początku śledzę was ale dopiero teraz mogę oficjalnie dołączyć do was według USG i miesiączki to 7i 5 dni termin porodu się pokrywa 13 maj prenatalne już umówione na 28.10 mam 34 lat i 5 ciąża proszę nie oceniać bo obydwoje z mężem pracujemy a dzieci mam w wieku 16,12,10,5 lat a dzidziuś mierzy już 14.52 ciąża od początku bezobjawowa zdjęcie z USG dodam na grupie zamkniętej.Pozdrawiam serdecznie (BB 17.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/majowe-mamy-2022.115086/page-411

Negatywne nastawienie w stosunku do rodzin, mających kilkoro dzieci można zauważyć również w postach matek, które, co ciekawe, same pochodzą z domów wielodzietnych:

> gość 94049
> Gość
> (…)
> Amor niestety u mnie jest podobnie, bo ja nie potrafię ukryć emocji a w rodzinie M wszyscy sobie slodza, a w rzeczywistości mają głęboko w poważaniu. Czasami czuje, ze go nich nie pasuje. Jakby to, że pochodzę z rodziny wielodzietnej odcisnelo jakieś piętno na mnie. Szczególnie takim dwóm ciotkom to chyba

[139] Przed II wojną światową o rodzinie wielodzietnej można było mówić wówczas, gdy posiadała ona pięcioro dzieci lub więcej; z kolei po wojnie za rodzinę wielodzietną uznawano tę, która miała czworo dzieci i więcej. Dopiero od końca lat 60. rodzinom wielodzietnym zaczęto przypisywać co najmniej troje dzieci (Szukalski 2012: 1).
[140] Na podstwie Ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. 2014 poz. 1863) (Raport 2015: 61).

nie pasuje, że moi rodzice nie są po studiach. Ech... (BB 21.03.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/sierpniowe-mamy-2015.73129/page-1943#post-11836640

rywana
witam, ja mam 6 wspaniałego rodzeństwa. Tylko raz w życiu usłyszałam, że pochodzę z patologicznej rodziny, bardzo mnie to zabolało. Nigdy tak o sobie nie myśleliśmy. Troje z nas jest już samodzielne, reszta się uczy/studiuje. Potraficie sobie wyobrazić Wigilię lub śniadanie Wielkanocne przy dużym stole? (FeDz 07.04.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,29077652,29077652,Czworo_dzieci_patologia_wstyd_.html

Z analizy forów dyskusyjnych wynika, że rodziny wielodzietne najczęściej postrzegane są przez otoczenie jako rodziny patologiczne. Pojawia się wiele wypowiedzi, w których zwłaszcza same matki, mające kilkoro pociech, żalą się, że są kojarzone z rodzinami dysfunkcyjnymi. Na uwagę zasługuje wątek *Czworo dzieci – patologia, wstyd???* poruszony na forum *eDziecko*, w którym jego autorka przedstawia reakcję jedenastoletniej córki na wieść o narodzinach kolejnej siostry. Dziewczynka bardzo przeżywa, że jest postrzegana wśród koleżanek jako ta, która pochodzi z rodziny patologicznej:

margosia.kr
Witajcie. Dzisiaj moja znajoma pojechała do szpitala urodzić czwartego dzidziusia. Najsztarsza córka ma 11 lat, wyczekany synek 3 i druga córeczka 2. (…) Nigdy jednak nie pomyślałam, że to wstyd i patologia. Bardzo zaskoczyło mnie zachowanie najstarszej córki. Gdy dowiedziała się, że będzie kolejne rodzeństwo jedyne zdanie jakie powiedziała, to było " ale wstyd ". Wszystkie koleżanki jej współczują. Kiedyś zapytała swoją mamę, czy są rodziną patologiczną, bo dziewczynki w klasie powiedziały, że w dzisiejszych czasach tylko w takich rodzinach jest dużo dzieci. Był również tekst, że seks trzeba uprawiać z głową i że tyle potomstwa spotyka się u zwierząt. Kiedy tego słuchałam, to byłam zszokowana. Przecież dzieci w tym wieku takie teksty wynoszą z domu. Wynika z tego, że w domach owych koleżanek czworo dzieci, to wstyd, patologia, zwierzęcy seks. (…) (FeDz 07.04.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,29077652,29077652,Czworo_dzieci_patologia_wstyd_.html

Dzieci z rodzin wielodzietnych nie budzą szacunku, gdyż traktowane są jako przedmioty, na co wskazują sformułowania typu: „narobili dzieci", „następne se zrobiła", „ile dzieci narąbała" (Raport 2015: 63). Na analizowanych forach takie postawy występują również w stosunku do rodziców korzystających z programu 500 plus. Uprzedzenia polegają na tym, że zarzuca się rodzinom wielodzietnym, że wychowują swoje potomstwo za państwowe pieniądze, w tym pieniądze podatników:

kasiaa91
Fanka BB :)
(…) A u nas pieniądze pracujących podatników są rozdawane, nigdy nie zrozumiem jak można z państwowych (czyli naszych) pieniędzy finansować 500+ czy o zgrozo jakieś wymysły w stylu wakacji+, tylko dlatego że ktoś ma dziecko. To najgłupsza polityka socjalna. Ubezpieczenie zdrowotne dla wszystkich dzieci, darmowe szkoły, darmowe posiłki, rehabilitacja dzieci niepełnosprawnych - jak najbardziej, ale nie rozdawnictwo tylko dlatego, że ktoś narobił dzieci... (BB 16.03.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/dlaczego-rodzice-chca-dzieci-skoro-ich-nie-stac.108383/page-17#posts

Z wypowiedzi zamieszczanych na forach wynika, że ludzie zarzucają rodzinom wielodzietnym bogacenie się w związku z korzystaniem z programu 500 plus, w którym od 1 stycznia 2024 roku świadczenie uległo podwyższeniu do kwoty 800 zł na dziecko:

użytkownik 180176
Gość
Mój kolega przed ustawa miał 5 dzieci.(obecnie 6) bardzo fajna rodzina. Mieszkali w dwupokojowym mieszkaniu . Kiedyś się zgadalismy i sama mowie mu ,że teraz to super jest z tym zasiłkiem dla nich. Sama pochodzę z wielodzietnej rodziny, więc rozumiem trud takich rodzin. .powiedział mi ,że ludzie mu cisną,że teraz jest bogaty ,że to ,że tamto. Łzy mu stanęły w oczach , bo mówi ,że jeżeli bogactwem jest to ,że pójdzie i kupi bez obaw dzieciom jedzenie , czy buty kiedy się popsują, to on nie wie jak można tego zazdrościć. Niestety ludzie są okropni. Myślą ,że te pieniądze to takie wielkie wow. (BB 16.03.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/wrzesniowe-mamy-2018.90338/page-2294#post-16876033

Ponadto rodziny wielodzietne postrzegane są jako zaniedbane i hałaśliwe (Raport 2015: 62). Na uwagę zasługuje dyskusja poruszona na forum *eDziecko* w poddziale *Rodziny wielodzietne z wyboru*, w którym *kajka271* — matka trojga dzieci opisuje weekendowy, rodzinny wyjazd na działkę. Kobieta zaznacza, że na posesji, oprócz jej i najbliższej rodziny, znajdowały się także kuzynki wraz ze swoimi dziećmi. Sąsiedzi nie byli wyrozumiali co do zachowania małoletnich, gdyż uważali, iż są zbyt hałaśliwi. Matka dodaje, że za każdym razem, gdy wraz z rodziną pojawia się na działce, sąsiedzi mają uwagi do bawiących się nad jeziorem dzieci:

kajka271
(…) w ten weekend zaczęliśmy się zastanawia nad zmianą działki... na większą, odludniejszą, sama nie wiem... skąd tylko wziąć na to pieniądze? No i takiego mam doła od tych kilku dni... bo halo, to są dzieci, mają wakacje, czy wolny weekend, nie są jakoś wyjątkowo rozwydrzone, wrzeszczące. Takie fajne dzieci. To one będa pracowały na emeryturę tych państwa... którzy nota bene mają jedną wnuczkę i naszych 10 nie są w stanie zaakceptować sad Czy my jesteśmy dziwni czy oni? Co robić? (FeDz 18.03.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,16714,151647089,151647089,Halasujace_dzieci_a_sasiedzi.html

Komentarze, które zostały zamieszczone pod postem w większości krytykowały postawę matki i dzieci. Pisano, że starsi ludzie, właściciele swojej działki mają prawo odpoczywać w ciszy. Pisano, że dzieci należy uczyć empatii i dostosowywania się do danej sytuacji:

Verdana
Dzieciństwo to nie tylko czas na bieganie, krzyki i beztroskie zabawy. To także dobry czas, aby nauczyć dzieci, że obok mieszkają inni ludzie i że trochę cichsza zabawa im nie zaszkodzi, a sąsiadom pomoże. To nie jest żadne niszczenie dzieciństwa, to nauka empatii. Nie przesadzajmy - dzieci mogą bawić sie nieco ciszej i radości zabawy to im nie odbierze. (FeDz 18.03.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,16714,151647089,151647089,Halasujace_dzieci_a_sasiedzi.html

Pojawiły się również głosy kobiet mających kilkoro dzieci, z których można się dowiedzieć, że otoczenie nagminnie zarzuca im hałaśliwe zachowania. Matki zaznaczają nawet, że boją się sąsiadów, gdyż ci mogą posądzić je o to, że tworzą rodzinę dysfunkcyjną:

> estel7
> (…) Mam dość tych terrorystów, którzy domagają się ciągłej ciszy przez całą dobę. I widzę taką tendencję wśród matek wielodzietnych - jak nam zwracają uwagę to zaraz uciszamy dzieci byle tylko nie przeszkadzać i nie wyjść na patologię, ale nie zastanawiamy się nad tym, że być może to nasze dzieci mają prawo by w środku dnia w wakacje się powygłupiać i pohałasować nawet jeśli przeszkadza to marudom, którzy chcieliby, żeby cały świat chodził wokół nich na paluszkach bo oni sobie tego życzą. (…) (FeDz 17.03.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,16714,151647089,151647089,Halasujace_dzieci_a_sasiedzi.html

Z dyskusji tej wynika, że otoczenie z góry przypisuje rodzinom wielodzietnym nieodpowiednie zachowania, w tym głównie hałaśliwość.

Matka, mająca kilkoro dzieci utożsamiana jest z kobietą przemęczoną, która nie jest w stanie dopilnować swego potomstwa, a także zadbać o porządek w domu (Szyszka 2015: 185). Na analizowanych forach można napotkać na wpisy matek wielodzietnych, w których kobiety wyraźnie zaznaczają, że są postrzegane jako osoby spracowane i wyczerpane:

> O tym właśnie mówiłam! Ktoś pyta, czy mam dzieci. Ja na to, że trójkę. Rozmówca nagle robi zbolałą minę i mówi coś w stylu 'Musi Ci być ciężko... '. Zawsze wtedy odpowiadam, że zdarzają się w życiu większe nieszczęścia big_grin Zwykle wtedy, ludzie się reflektują... (FeDz 07.04.2022). https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,158370961,158370961,jak_dobrze_byc_wielodzietnym_.html#p158371222

Kobiety posiadające troje i więcej dzieci źle są traktowane chociażby przez najbliższą rodzinę, znajomych czy też sąsiadów (Raport 2015: 65): „Matki muszą zmagać się z podejrzeniami o funkcjonowanie w rodzinie dysfunkcyjnej, doświadczającej przemocy lub spotykają się z propozycjami ograniczenia lub całkowitego pozbawienia płodności" (Raport 2015: 66). Na forum *eDziecko* opisana została sytuacja, w której małżeństwo, mające sześcioro dzieci, zostało nieodpowiednio potraktowane przez urzędników, którzy z góry zarzucili rodzicom nienależyte wypełnianie przez nich swojej roli, m.in. niedopilnowywanie dzieci w zakresie ich obowiązków szkolnych. Po tym, gdy kobieta i mężczyzna zwrócili się do MOPS-u w Tarnowie o jednorazowe wsparcie finansowe na zakup podręczników szkolnych dla swych dzieci, zarządzono kontrolę w ich domu, gdyż jak stwierdziła jedna z urzędniczek: „was jest dużo, trzeba was kontrolować":

> (…) Oprócz negatywnej odpowiedzi MOPS wysłał do ich domu niezapowiedzianą kontrolę. Podczas jej trwania jeden z pracowników ośrodka powiedział do rodziców: „was jest dużo, trzeba was kontrolować". Przeprowadzająca kontrolę urzędniczka MOPS skierowała do Sądu Rejonowego w Tarnowie wniosek o wgląd w sytuację rodzinną Moniki, Czesława i szóstki ich dzieci. (…) Sąd przychylił się do argumentacji Ordo Iuris i stwierdził w uzasadnieniu postanowienia, że pracownica MOPS całkowicie bezzasadnie skierowała do sądu wniosek charakteryzujący rodzinę jako patologiczną. (…) (FeDz 21.03.2022).

https://forum.gazeta.pl/forum/w,16714,159209500,159209500,_8222_was_jest_duzo_trzeba_was_kontrolowac_8221.html

Z powyższego wynika, że rodziny wielodzietne borykają się nie tylko z uprzedzeniami ze strony najbliższego otoczenia, czyli rodziny, znajomych i sąsiadów, ale również ze strony urzędników, którzy niekiedy zakładają, że rodzina wielodzietna musi być rodziną patologiczną. Uprzedzenia skierowane w stronę rodzin wielodzietnych dotyczą nie tylko ich zachowań czy przyjętych przez nie postaw, ale również przyczyn, z powodu których mają kilkoro dzieci. Kobietom przede wszystkim zarzuca się, że nie posiadają wiedzy na temat metod planownia rodziny, a tym samym zarzuca się im nieodpowiedzialność:

Właśnie leci program Drzyzgi o takich patologicznych rodzinach. Po prostu tragedia. Najgorsza jest ciemnota tych kobiet, które najwyraźniej nie wiedzą, że można kupić kumkę za złotówkę albo dwie. I jeszcze mają pretensje, że państwo im kasy nie daje. Takie kobiety powinno się sterylizować pod przymusem, bo inaczej skazuje się dzieci na życie w marginesie. Oczywiście są wyjątki, wtedy nie mam nic przeciwko. Ale płodzenie dzieci rok w rok przez bezrobotną matkę zakrawa na szczyt głupoty i powinno być karane! A najgorzej na tym wychodzą oczywiście dzieci... (FeDz 07.04.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,29,26464139,26464139,Rodziny_z_kilkunastorgiem_dzieci.html

Kolejne uprzedzenie do rodzin wielodzietnych odnosi się do powodów religijnych. Rodziców kojarzy się z osobami, które swoje życie poddają woli Boga, decydującego o liczbie posiadanych dzieci:

lideczka_27
(…) ludzie sądzą, że duża ilość dzieci to "wina" kalendarzyka. Mechanizm ich myślenia jest taki: oni, ci kościelni, się nie zabezpieczają, "bo grzech". Ufają kalendarzykowi, a ten bywa zawodny, są wpadki i stąd tyle dzieci. Taki jest właśnie stereotyp, jego powód - słuchałam takich poglądów nie raz od różnych ludzi. Stąd to łączenie ilości dzieci - nawet nie z wiarą, a ze stosowaniem się do przykazań, dogmatów, zasad itd. (FeDz 08.04.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,16714,13556811,13556811,Wiara_a_rodzina_wielodzietna.html

Uprzedzenia do rodzin wielodzietnych wynikają również z tego, że mimo wiary w Boga, którą niektórzy rodzice stawiają na pierwszym miejscu w swoim życiu, zdaniem poniektórych internautów, nie zapewniają należytych warunków materialnych swoim dzieciom, nie dbają o nie, żyjąc z pieniędzy podatników. Wiara rodzin wielodzietnych często traktowana jest jako religijnośc na pokaz:

arioso1
(…) a na dupie niech zarobi skoro tak lubi sie gzić- tak jej powiedziałam jak przyszła do mnie po pozyczkę- dzieci robione na dzieciach a do kościoła 5 razy w tygodniu zapierniczają i ledwie krzyzem nie leżą pod ołtarzem--maja pensje 700 plus z mopsu dodatki i rodzinne z umk, dzieci niedożywione. nie ubrane, w domu choróbska ,grzyb, wilgoć- jak kogo nie stac nie robi dzieci bo je krzywdzi i wyzyskuje państwo. Wstyd mi za moja ciotke (FeDz 09.04.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,77047144,77047144,nieodpowiedzialni_wielodzietni.html

3.6.1.5. Kobiety bezdzietne

Zarówno wcześniej, jak i w obecnych czasach ,,macierzyństwo dla wielu kobiet jest głównym wyznacznikiem kobiecości, a rola matki należy do najważniejszych ról społecznych, które mogą pełnić. To, jak ważne jest bycie mamą widać w reakcjach ludzi na osoby świadomie decydujące się na bezdzietność[141] oraz na kobiety, które odkładają moment posiadania pierwszego dziecka" (Raport 2015: 68). Z analizy wypowiedzi na forach wynika, że otoczenie wymaga od kobiet posiadania dzieci, czemu dają wyraz w dyskusjach. Jedna z internautek na forum *Na obcasach* założyła wątek zatytułowany *Nie chcę mieć dziecka.* Kobieta nie może pojąć, dlaczego najbliżsi nie rozumieją jej decyzji na temat posiadania potomstwa i negują ją, twierdząc, że musi mieć dziecko:

> Marikaa
> Rozkręcająca się gaduła
> Dziewczyny, chciałabym zasięgnąć Waszej opinii w dość drażliwym dla mnie temacie. Otóż dziś odbyłam rozmowę na temat potrzeby posiadania dzieci. Usłyszałam, że prędzej czy później (a najlepiej prędzej, bo mam 29 lat) MUSZE mieć dziecko. Z tym, że ja w ogóle nie czuję takiej potrzeby. Wręcz przeciwnie. Wiem, że nie chcę mieć dzieci. Mam zupełnie inną wizję mojego życia, realizacji swoich planów itp. Czy to coś złego? Czy jestem gorsza przez to od innych kobiet? Czy mam przez to również czuć się MNIEJ kobietą? Wiem, że te z Was, które mają dzieci pomyślą, że nawet jak się ich nie planuje to one sa później największym skarbem.. Rozumiem i pewnie bym się również zgodziła. Ale ja po prostu nie chcę :(To chyba nie jest u mnie kwestia dojrzałości, tylko innych priorytetów. W końcu człowiek tym się odróżnia od zwierząt, że może podejmować dowolne decyzje nie podyktowane naturalnymi procesami, potrzebą utrzymania gatunku itp. Proszę Was o szczere opinie... :((NO 14.03.2022). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=4&t=17478&hilit=Nie+chc%C4%99+mie%C4%87+dzieci&sid=171d2e44983284100162f67e7bdac1a2

Większość kobiet, w odpowiedzi na powyższy post, napisała, że posiadanie dziecka powinno być dobrowolne i zależeć wyłącznie od woli jego rodziców. Wiele osób stwierdziło, że nie można nikogo zmuszać do rodzenia dzieci. Ponadto pojawiały się również głosy, że kobiety bezdzietne nie powinny być traktowane jako gorsze, ich decyzja o rodzeniu powinna być uszanowana przez innych. Podobnie wyrażano się na temat wieku kobiet co do rodzenia dzieci. Internautki w większości podkreślały, że kobieta powinna być świadoma, a tym samym gotowa na posiadanie dziecka, gdyż nie jest ono przedmiotem, a żywą, wymagającą istotą. Oto przykład jednej z wypowiedzi:

[141] Bezdzietność jest zjawiskiem dobrowolnym, wynikającym ze stylu życia par bądź też niedobrowolnym, odnoszącym się do niepłodności. Na styl funkcjonowania bez dzieci mają wpływ: propagowanie życia w jednostkach jedno- bądź dwuosobowych; przedkładanie stabilizacji życiowej oraz kariery nad urodzenie dziecka; wiązanie potomstwa z kosztami utrzymania oraz z przeszkodami w realizacji planów; ograniczanie zawierania związków małżeńskich, od których oczekuje się prokreacji (Cieślińska 2014: 277-286). Warto zaznaczyć, że osoby bezdzietne boją się zmian, które najczęściej następują w rodzinie w związku z pojawieniem się potomstwa. Jest obawa, że urodzenie dziecka wpłynie na relacje pomiędzy małżonkami oraz doprowadzi do zmian pełnienia przez nich dotychczasowych ról (Garncarek 2017: 379-383).

Ufna
Noworodek Forumowy
Zgadzam się z powyższymi - NIE MOŻNA zmuszać kobiety i wymuszać presją dziecka. Mam 2 siostry, jedna ma kilkuletnią córeczkę, którą kocham nad życie, a druga nie chce mieć dzieci. Bierze ślub w grudniu, ale jej narzeczony też nie chce mieć dzieci. Mają swoje plany na życie. Ja jestem w ciąży i nie mogę się doczekać maleństwa ale ja moją siostrę doskonale rozumiem mimo to i chcę by była szczęśliwa, z dzieckiem lub bez, ale żeby była to jej decyzja. (NO 14.03.2022).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=4&t=17478&hilit=Nie+chc%C4%99+mie%C4%87+dzieci

Pojawiła się jedynie jedna odpowiedź, wyrażająca odmienne zdanie od powyższego postu, w której matka stara się przekonać autorkę założonego wątku, że warto mieć dzieci:

semirka
Biegaczostruś na forum
Nie wymawiaj takich rzeczy nawet na głos! Bo jeszcze możesz żałować takiej postawy i nie raz płakać. Ciąża to najpiękniejszy okres w życiu kobiety i można pozwolić sobie na nowe ubrania i inne przemyślenia, których do tej pory się nie miało i nie odczuwało. Ja od razu zainwestowała w odpowiednia bieliznę- i inne ciuszki. Całą resztę ogarniałam po porodzie. (NO 14.03.2022).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=4&t=17478&hilit=Nie+chc%C4%99+mie%C4%87+dzieci&start=10

Potoczny obraz kobiety bezdzietnej najczęściej łączony jest z kobietą rasy białej, pochodzącą z klasy średniej, wykształconą, dla której najważniejsze jest dążenie do rozwijania swoich talentów i możliwości (Hird, Abshoff 2000; cyt. za: Slany 2002: 110). Bezdzietności nie kojarzy się ze stanem naturalnym, zatem kobiet, które nie posiadają dzieci nie postrzega się pozytywnie (Raport 2015: 69). Kobietom, które nie mają potomstwa, zarzuca się przede wszystkim to, że nie lubią dzieci. Ponadto utożsamia się je z osobami pozbawionymi instynktu macierzyńskiego, egoistycznymi, nie poczuwającymi się do odpowiedzialności za własne czyny, nieukształtowanymi pod względem umysłowym i psychicznym, cierpiącymi z powodu niepowodzeń, kierującymi się materializmem oraz wygodnym trybem życia. Warto również dodać, że środowisko często przekonuje kobiety do wydania na świat potomstwa (Slany 2002: 112-113; por. Ruszkiewicz 2015: 174-177; Raport 2015: 68).

Z analizy forów wynika, że osoby bezdzietne paradoksalnie traktowane są jako ,,wszystkowiedzące" na temat wychowywania dzieci. Matki uważają, że ci, którzy nie posiadają potomstwa nie powinni wypowiadać się na tematy ich dotyczące:

mamaNadii2
Fanka BB :)
ja powiem tylko tyle jak ten Kaczor i wszyscy bezdzietni którzy nie planują dzieci niech się po prostu na ten temat nie wypowiadają.Co taki Kaczor wie o dzieciach ? Nic no właśnie wiec niech się nie wypowiada na temat innych osób. (…) (BB 15.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/grudniowe-mamy-2016.79184/page-2065#post-14399430

Bezdzietnym na analizowanych forach przypisuje się brak wyrozumiałości co do roli, którą pełnią matki. Kobiety twierdzą, że osoby bezdzietne nie są w stanie pojąć, jak wygląda życie z dzieckiem:

> natalia__
> Aktywna w BB
> Mężczyźni nie rozumieją tego, że dziecko "zabiera" cały dzień, a jeszcze trzeba wygospodarować czas na obowiązki domowe (o czasie dla siebie zapomnij - przecież relaksowalas sie Z DZIECKIEM cały dzień). Zresztą bezdzietni - i kobiety i mężczyźni - też tego mie rozumieją. (BB 15.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/maz-uwaza-ze-macierzynstwo-to-spacery-po-parku-i-relaks-co-moge-zrobic.109872/page-2#post-20182995

> MalgosiaK
> Użytkownik
> No niestety. Od dwóch miesięcy niemal ciągle jedyną myślą, jaką w głowie mam to "nie tak miało być". Jak byłam w ciąży to czytał do brzuszka, mówił, jak bardzo nie może się doczekać malucha, mówił do niego, chwalił się wszystkim. A po porodzie jakby wszystko szlag trafił i jakby zapomniał. (…) Piszę tutaj już chyba tylko na zasadzie "wyżalenia się", jest w miarę anonimowo. Nikomu normalnie nie mogę się wyżalić, mamie nie powiem, bo jej zdanie jest takie "że taka już rola kobiety i powinnam się z tym pogodzić". Żadnej przyjaciółce, bo żadna nie zrozumie tej sytuacji (bezdzietne). Czekać, aż zrozumie? ..... (FP 16.03.2022). https://forum.parenting.pl/topic/2924246-samotna-mimo-ze-nie-sama/page/61/?tab=comments#comment-3360326

Kobietom bezdzietnym przypisuje się również brak empatii dla kobiet w ciąży. Według matek osoby, które nie mają dzieci nie pojmują, że ciąża jest stanem wyjątkowym, w którym kobiety mogą źle się czuć. Tym samym zarzuca się kobietom bezdzietnym nieodpowiednie zachowania, postawy skierowane w stronę ciężarnych:

> fazerkamm
> Fanka BB :)
> dokładnie :) facet nigdy, przenigdy nie zrozumie tego stanu w którym się obecnie znajdujemy.. nawet jestem wstanie stwierdzić że bezdzietne kobiety nie mają pojęcia jak to jest, nawet nie darady sobie tego wyobrazić.. ja jestem w szoku że aż takie zmiany w organizmie zachodzą.. idę poleżeć bo się obżarłam! :cool: (BB 16.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/styczen-2012.50763/page-474#post-7492902

> Oliwia088
> Fanka BB :)
> (…) Najgorzej zauważyłam kobiety bezdzietne i w ogóle nieplanujace ciąży się zachowuja. Obyśmy nie musiały nigdzie słuchać więcej nieprzyjemnych tekstów :) (…) (BB 16.03.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/czerwcowe-mamy-2019.93953/page-2110#post-17617936

Wrogie postawy skierowane w stronę matek, poruszane w postach analizowanych forów są jednym z ważnych zagadnień z punktu widzenia niniejszej dysertacji. We wpisach można przeczytać nie tylko o negatywnym nastawieniu otoczenia wobec matek, ale również o antypatycznym podejściu jednych matek do drugich. Mimo dokonujących się przemian społeczno-kulturowych macierzyństwa nadal obserwuje się wrogie postawy do samotnych matek, matek niepracujących, matek posiadających kilkoro dzieci i kobiet bezdzietnych. W wyniku negatywnego podejścia społeczeństwa do matek powstały kategorie *madki*, *madka*.

3.7. Spójność dyskursu

Spójność dyskursu na analizowanych forach uwarunkowana jest wieloma czynnikami. Do najważniejszych z nich należy polilogowość. W rozmowach bierze udział nieograniczona liczba osób, posługująca się najczęściej nickami, która w dowolnej chwili może włączyć się do dyskusji. Niewątpliwie ważną rolę odgrywa również temat wypowiedzi podejmowany przez użytkowników, zarówno tych zakładających nowe wątki, jak i tych, udzielających się w już założonych. Ci pierwsi mają możliwość tworzenia wątków na dowolne tematy, lecz zgodne z założeniami poszczególnych regulaminów forów, ci drudzy mogą dodawać posty w istniejących już wątkach, które powinny odpowiadać ich tematowi, wskazanemu w wiadomości inicjującej temat. Przeprowadzona przeze mnie analiza potwierdziła, że to właśnie kryterium tematu w głównej mierze decyduje o spójności wypowiedzi na forach. Z tego też względu wyodrębniono dwa rodzaje wątków: wątki o wąskim zakresie tematycznym, stanowiące główny trzon forów oraz wątki o szerokim zakresie tematycznym.

Dyskusje w pierwszych z nich nie mają dużych rozmiarów, gdyż są rozmieszczone na kilku, kilkunastu bądź kilkudziesięciu stronach, w których średnio znajdują się dziesiątki postów, np.:

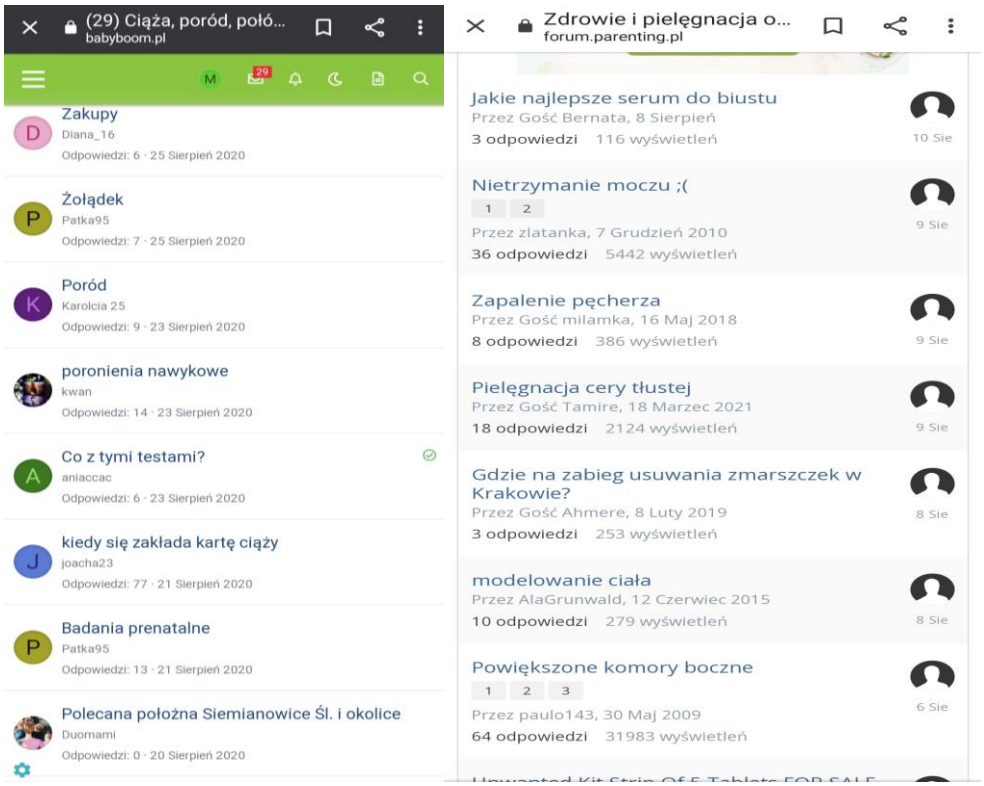

Ilustracja nr 27: Dyskusje w wątkach o wąskim zakresie tematycznym

Źródło: *Baby Boom*, *Parenting*

Rozmowy w wątkach o szerokim zakresie tematycznym zaś są rozbudowane i tym samym ulokowane na kilkudziestu, a nawet kilkudziestu tysiącach stron, obejmując przeciętnie kilka tysięcy wpisów, np.:

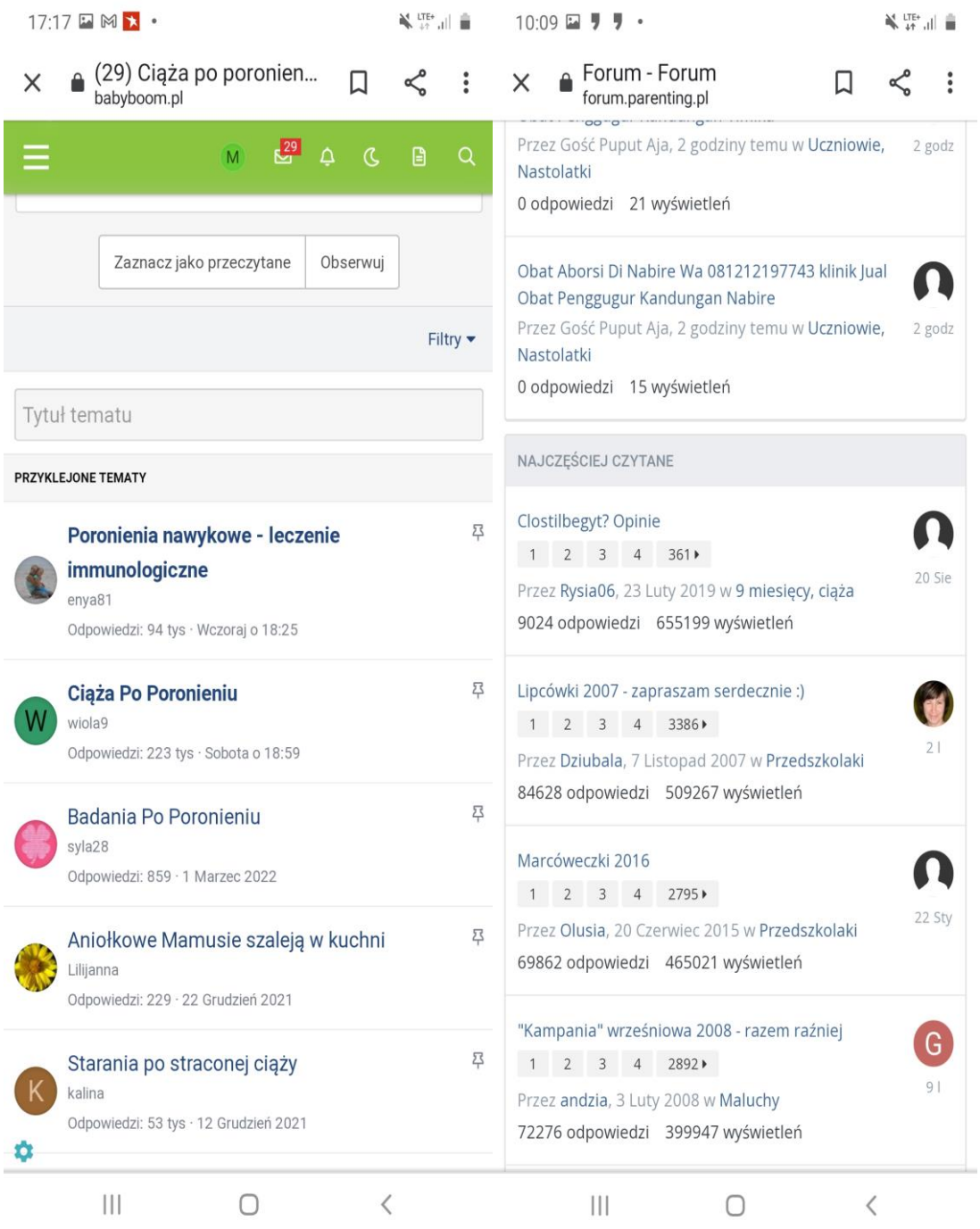

Ilustracja nr 28: Dyskusje w wątkach o szerokim zakresie tematycznym

Źródło: *Baby Boom, Parenting*

Ze względu na długość rozmów wątki o wąskim zakresie tematycznym będę określać w pracy jako wątki krótkie, a wątki o szerokim zakresie tematycznym jako wątki długie.

Dyskusje w wątkach krótkich odnoszą się głównie do porad (np. *Jak rozwijać kreatywność u dziecka?* (Mtj); w tym również problemów doraźnych, np. *Plamienia w 3 miesiącu ciąży – ratunku* (FdM); opinii (np. *Wasze ulubione sklepy internetowe:)?* (NO); gratulacji (np. *Jestem najszczęśliwszą na świecie posiadaczką ślicznego Jasia* (BB); życzeń (np. *Dla mojej jeszcze nienarodzonej kruszynki ☺* (FeB); pożegnań (np. *Dla mojego syneczka Kubusia* (FP); próśb (np. *Pomocy!!! Problem z karmieniem piersią* (MM). W tego typu wątkach realizowane są również tematy humorystyczne, będące formą rozrywki dla dyskutantów (np. *Nigdy nie powiedziałabym, że …* (FeB).

Ponadto do wątków o wąskim zakresie tematycznym można także zaliczyć dyskusje na temat artykułów publikowanych przez redakcję (np. *Świece zapachowe mogą być szkodliwe dla zdrowia. Uważaj w okresie świąt* (FP); kwestii technicznych (np. *Zniknęło moje ogłoszenie na wątku sprzedam* (FM), a także zapytań do ekspertów (np. *Ambiwalentne uczucia i brak zrozumienia* (FeDz). W tej grupie swoje miejsce mają również ogłoszenia (np. *Kombinezon dla dziewczynki Mayoral rozm. 74 sprzedam* (MK) oraz przepisy kulinarne (np. *Czekoladowe muffinki ☺* (FeB).

Wśród krótkich wątków można wyróżnić takie, które podejmują tematy powszechne, uniwersalne oraz takie, które odnoszą się do problemów indywidualnych, z którymi borykają się konkretne osoby.

Użytkownicy biorący udział w tworzeniu i rozwijaniu tych wątków najczęściej są obcymi dla siebie osobami, występującymi głównie w roli doradców. Zdarza się jednak również, że znają już swoje nicki z udziału w innych dyskusjach.

W długich wątkach uczestniczą matki bezpośrednio zainteresowane danym problemem. Największą popularnością wśród kobiet cieszą się takie tematy jak: poród (np. *„Kampania" wrześniowa 2008 – razem raźniej* (FP); sztuczne metody zapłodnienia (np. *lui – inseminacja w walce o pierwszą dzidzię* (BB); starania o dziecko (np. *Upragnione maleństwo – zapraszam wszystkich starających cz. 3* (NO); liczba posiadanych dzieci (np. *Pojedyncze Mamusie – Rozmowy Mam Jedynaków* (BB). Matki łączą się również w grupy ze względu na daty urodzenia zarówno swoje (np. *Wyjątkowy Rocznik 1981!* (FM), jak i dzieci (np. *Listopadowe szkraby 2008* (FM) oraz pochodzenie (np. *mamuśki z Krakowa* (FeB).

Należy zaznaczyć, że długie wątki nie występują na wszystkich analizowanych forach. Nie pojawiają się m.in. na *Forum dla mam*, *Mama klub* i *My mamy*. Na forum *eDziecko*

z kolei większość tego typu wątków przyjmuje postać wątków zamkniętych, a więc takich, do których dostęp mają tylko ich uczestnicy.

Wśród wątków o szerokim zakresie tematycznym można wskazać te, w których rozmowy są zakończone oraz takie, w których dyskusje pozostają otwarte, tym samym gotowe na dalsze rozwijanie.

Te pierwsze często opatrzone są datą, np. porodu czy narodzin dzieci. Zdarza się, że po zakończeniu rozmów matki/moderatorzy zakładają nowe wątki, gdyż zmienia się temat dyskusji, np.:

> Dziubala
> Moderator
> Witam Wasze dzieci z wątku „Majowe słoneczka" są już za duże by być w dziale Przedszkolaki, dlatego przenoszę Was do działu Uczniowie, Nastolatki ☺ Pozdrawiam serdecznie
> Moderator (FP 01.07.2022). https://forum.parenting.pl/topic/215220-majowe-sloneczka-2009/page/2729/#comment-4653284

Wątki, w których dyskusje nie mają końca odnoszą się do tematów nadal aktualnych, np. wątek *Ciąża Po Poronieniu* z forum *Baby Boom* założony w 2006 roku jest do tej pory kontynuowany.

Matki korespondujące w ramach wątków o szerokim zakresie tematycznym stanowią zazwyczaj zgrane grono, nawzajem się wspierające w pokonywaniu trudności związanych z macierzyństwem.

Z analizy wynika, że wątki krótkie i długie różnią się między sobą spójnością. Poniższa tabela przedstawia ich porównanie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak: autor, adresat, treść oraz związki logiczne, które występują pomiędzy postami.

Tabela nr 8: Analiza wątków ze względu na spójność dyskursu
Źródło: opracowanie własne

Wątki o wąskim zakresie tematycznym	Wątki o szerokim zakresie tematycznym
Autor: niejednolite pod względem autorstwa	Autor: niejednolite pod względem autorstwa
Adresat: brak spójności pod względem zaadresowania	Adresat: względnie jednolite pod względem zaadresowania
Treść: w miarę jednolite pod względem treści	Treść: niejednolite pod względem treści
Związki logiczne:	Związki logiczne:
— zazwyczaj brak powiązania ze sobą	— posty logicznie ze sobą powiązane

postów (każdy wpis jest odrębną całością/jest autonomiczny)	
— incydentalne stosowanie nicków	— częste używanie nicków
— z reguły brak cytowania wpisów	— wielokrotne cytowanie wypowiedzi
— użytkownicy zazwyczaj są dla siebie obcy (z wyłączeniem znajomości z udziału w innych wątkach)	— rozmówcy znani sobie, tworzący wspólnotę
— obecność reklam, ankiet	— na ogół brak reklam, ankiet
— usuwanie postów	— zazwyczaj brak usuwania postów
— obecność wpisów zamieszczanych przez boty	— na ogół brak komentarzy udostępnianych przez boty
— występowanie postów niezwiązanych z tematem	— bardzo rzadka obecność postów niezwiązanych z tematem
— bierne uczestnictwo autora/założyciela wątku w rozmowach	— aktywne uczestnictwo autora/założyciela wątku w rozmowach

Spójność dyskursu na analizowanych forach zależy w głównej mierze od rodzaju wątku.

Ze względu na wymienność ról nadawczo-odbiorczych analizowane wątki nie są jednolite pod względem autorstwa. Odbiorcy tekstów również są ich autorami, ponieważ mają chociażby możliwość komentowania wypowiedzi nadawców, powielania oraz tworzenia nowych postów. Ponadto obserwuje się, co wyraźnie jest widoczne w krótkich wątkach, że w ramach jednej rozmowy pojawia się wiele nowych zapytań — najczęściej dotyczących jej głównej problematyki. Taka sytuacja świadczy o tym, że w jednym wątku występuje wielu autorów, pełniących nie tylko rolę komentatorów, np.:

Tytuł wątku: Co zrobić, aby dzieci spędzały więcej czasu w ogrodzie?
MaciejSch
Użytkownik
Dzień dobry rodzice, już niedługo przyjdzie wiosna a już się zamartwiam ,że moje dzieciaki nie będą chciały wychodzić na dwór i tam razem spędzać czas. Jak to nastolatkowie, będą woleli przesiadywać w swoich pokojach, przy komputerze czy smartfonie. Związku z tym z żoną postanowiliśmy zakupić meble ogrodowe i zadbać o aranżacje przestrzeni, także na tarasie. Skorzystaliśmy z bardzo atrakcyjnej oferty luksusowych mebli [reklama usunięta]. Myślę, że się nie zawiedziemy, szczególnie że sami tym bardziej będziemy mieli ochotę spędzać czas w ogrodzie. Może uda nam się coś jeszcze dobudować, kwestia pomysłu ;)

Marrie
Użytkownik
Myślę, że wygodne meble w ogrodzie to dobry pomysł, aby zachęcić nastolatka do przesiadywania w nim :) A już spędzić czas wspólnie z dzieckiem w tym ogrodzie to idealne wyjście. Warto postarać się po prostu o to, aby dziecko miało ochotę częściej wychodzić z pokoju.
(…)
Gość lamnare
Gość
Kochani poszukuję inspiracji na meble ogrodowe na taras.. zależy mi na jakimś trwałym solidnym komplecie, aby codziennie pić na tarasie kawę.. a co weekend robić grillową imprezę... Może pochwalicie się swoimi zestawami.. jak się sprawdzają... ?? Doradzicie coś..??
Gość ilonkara
Gość
Drewno wygląda fajnie, pasuje do klimatu podwórka, ale ogólnie - wymaga zainteresowania. Nawet, jeśli będziecie konserwować, to i tak z roku na rok to będzie wyglądać coraz gorzej. Moim zdaniem lepiej jest zainwestować w technorattan, sama obecnie mam takie meble na tarasie. (…) (FP 09.07.2022).
https://forum.parenting.pl/topic/4300111-co-zrobic-aby-dzieci-spedzaly-wiecej-czasu-w-ogrodzie/

W powyższym fragmencie dyskusji występuje czterech autorów, pełniących dwie różne funkcje. *MaciejSh* jest założycielem wątku, którego celem jest zasięgnięcie porady odnośnie do tego, czy meble ogrodowe mogą zachęcić dziecko do przebywania na świeżym powietrzu. Podobną rolę pełni tutaj *Gość lamnare,* który w obrębie tejże problematyki tworzy nowe zapytanie, gdyż chce dowiedzieć się, które meble ogrodowe będą najbardziej trwałe w codziennym użytkowaniu. *Marrie* i *Gość ilonkara* tworzą komentarze do powyższych zapytań. W analizowanych wątkach na forach uczestniczy wielu autorów — tworzących nowe pytania i komentujących.

Sytuacja w długich wątkach jest odmienna. Po pierwsze, grono autorów w tychże wątkach jest w miarę jednolite, gdyż grupy skupiają zazwyczaj te same osoby, dyskutujące pomiędzy sobą. W długich wątkach użytkownicy często tworzą listy rozmówców. Zazwyczaj są to spisy tematyczne odnoszące się chociażby do urodzin, imienin, terminu porodu, terminu zabiegów, dat narodzin ich dzieci. Listy te głównie pozwalają na uporządkowanie informacji — szczególnie mają zastosowanie wśród tych, które często ulegają zmianom:



Ilustracja nr 29: Lista osób tworzących wątek o szerokim zakresie tematycznym

Źródło: forum *Parenting*

Po drugie, w przeciwieństwie do wątków krótkich, w których zazwyczaj odbiorcy udzielają odpowiedzi autorowi, w wątkach długich autorzy i odbiorcy dyskutują pomiędzy sobą. Jako przykład może posłużyć fragment dyskusji wątku *Lipcówki 2007 – zapraszam serdecznie ☺*z forum *Parenting*, w ramach którego, piszą ze sobą matki, które urodziły dzieci w lipcu 2007 roku:

(…)
kwiaciarka
Użytkownik
No, przeczytalam :)
Nuchna my kiedys kupilismy uzywana pralke, dzialala 8 lat jeszcze u nas :)
Kajocha sliczne pazury, to dobrze ze krotsze, faktycznie przy Ali dlugie moglyby przeszkadzac.
Asia moja tesciowa jak jej na paluchu cos sie zrobi to przyklada lisc eukaliptusa. A moj P. bawi sie w chirurga, wycina sam sobie czesc wrosnietego pazura bryyyyyyyy

kajocha
Użytkownik
kwiaciarka
No, przeczytalam :)
Nuchna my kiedys kupilismy uzywana pralke, dzialala 8 lat jeszcze u nas :) ... (cyt.)
Dzięki :) Nie no bez jaj... Sam wycina pazura ?? :Szok:

asia78
Użytkownik
Jestem dzis jakas wkurzona sama nie wiem czemu:oops:a wlasciwie to wiem na tesciowa ze znowu jest chora i nie przyjedzie,na moja mame ze nie przyjedzie bo ma roboty od cholery,na A. ze wyjezdza na cala srode, na moja cicoie ze nie wemie Poli do miniprzedszkoa w srode i na ksiedza ze jutro przyjdzie:grrrrrr:

kwiaciarka
Użytkownik
Monika ja juz woze Ele na siedzaco w wozku od jakiegos czasu, musialam w spacerowke przeskoczyc, bo nasza gondola nie miala regulowanego oparcia.

kwiaciarka
Użytkownik
asia78
Jestem 330się jakas wkurzona sama nie wiem czemu:oops:… (cyt.)
hihi a co? Tez masz @?:Oczko: (…) (FP 18.07.2022). https://forum.parenting.pl/topic/857-lipcowki-2007-zapraszam-serdecznie/page/160/

Dyskusja na konkretny temat zamienia się w luźną rozmowę pomiędzy grupą kobiet. Autorzy nawzajem często cytują swoje wypowiedzi oraz odpowiadają na komentarze.

Przy okazji omawiania spójności dyskursu warto wspomnieć o aktywności autorów — założycieli wątków. W wątkach długich autorzy są zaangażowani w dyskusję, natomiast w wątkach krótkich ich udział zazwyczaj ogranicza się do otwarcia wątku, a tym samym zapoczątkowania rozmowy. Zdarza się oczywiście, że niektórzy z nich dziękują za pomoc, lecz rzadko włączają się do dyskusji.

Adresatkami analizowanych wątków są głównie matki, od których oczekuje się wsparcia czy pomocy w zasięgnięciu chociażby porady lub opinii. W wątkach długich, czyli tych o szerokim zakresie tematycznym, adresat najczęściej nie jest zmieniany, co wynika z tego, że matki należące do jednej grupy korespondują między sobą, tworząc tym samym ograniczone grono, znane sobie. Z kolei w wątkach o wąskim zakresie tematycznym często, w ramach jednej problematyki, zadawane są pytania innym grupom osób — nie tej, której zostało zadane pytanie otwierające wątek, co wyraźnie widać przy okazji omówionego fragmentu wątku *Co zrobić, aby dzieci spędzały więcej czasu w ogrodzie?* Pierwszy z autorów zwraca się do odbiorców, którzy mogliby się wypowiedzieć na temat tego, czy meble ogrodowe zachęcą dziecko do przebywania na świeżym powietrzu, zaś drugi kieruje swoje zapytanie do osób, mogących doradzić przy zakupie mebli ogrodowych. Należy podkreślić, że pytania dotyczące różnych tematów zadawane są również w wątkach długich, jednak adresaci nie są tak wyraźnie wyeksponowani jak w wątkach krótkich, co wynika ze specyfiki jednych i drugich wątków. Wątki długie niewątpliwie stanowią swobodne rozmowy.

Treść wątków na poszczególnych forach nie zawsze odpowiada ich tematom. Analizując zawartość forów stwierdzono, że mamy tutaj do czynienia zarówno z sytuacjami zogniskowanymi, czyli odnoszącymi się do tematu wątku, jak i niezogniskowanymi, odnoszącymi się do różnych tematów (Grabias 2019: 236-237). Sytuacje zogniskowane mają najczęściej miejsce w wątkach o wąskim zakresie tematycznym, liczących zazwyczaj kilka czy kilkanaście postów, dotyczących m.in. opinii, porad (w tym ekspertów), gratulacji,

życzeń, artykułów udostępnianych przez redakcję. W tego typu dyskusjach przeważnie wszystkie komentarze odpowiadają głównemu tematowi wątku:

Tytuł wątku: Problemy ze snem i karmieniem
angela5105
Witam, mam problem z moim 3,5 mc synkiem. Po skończeniu 2 mc praktycznie przestał spać dłużej niż 30 min. Po tak krótkiej drzemce próbuje go uśpić ponownie bo widać że jest zmeczony i raz na jakiś czas się uda. W nocy jest lepiej chociaż od początku ciągle się kręci przez sen coś jakby go wybudzalo. Pediatra nie widzi nic niepokojącego obwinia nierozwiniety uklad nerwowy może kolka. Byliśmy u neurologa też nic. Pani doktor stwierdziła że taki poprostu bardzo żywy. Tylko ja już nie wiem jak funkcjonować bo nic nie jestem w stanie zrobić a mały do tego marudny bo przemęczony. (…)

wolskaanit
(…) Jak kupowałam wózek to zamówiłam też pościel i tam był taki termoforek z pestek wiśni , podgrzewałam go i kładłam na brzuszek jak zasypiała i spała o wiele lepiej. Wejdz na stronę x-lander i może zamów. Ja sama go używam teraz na brzuch przy okresie . Warto spróbować

kingasobczak
Możesz zerknąć sobie do oferty firmy Frida, mają w sprzedaży różnorakie akcesoria właśnie dla noworodków i to świetne produkty dzięki którym można ułatwić dziecku funkcjonowanie. (…)

mlodamama76
Ale ten katerer nie jest za bardzo na kolki, tylko pozwala pozbyć się dziecku gazów bez zastosowania środkow farmakologicznych. Dobra oraz użyteczna rzecz, dowiedzialam sie o niej jeszcze przed porodem od położnej w szkole rodzenia. (…) (FeB 09.07.2022). https://ebobas.pl/forum/read.php?41,1317393

Analizując materiał zauważyłam, że im dłuższy wątek, tym częściej mamy do czynienia z odchodzeniem od tematu głównego.

Jedną z cech charakterystycznych wątków o szerokim zakresie tematycznym, które liczą od kilkudziesięciu do nawet kilkudziestu tysięcy stron jest częste pojawianie się tematu pobocznego. Jako przykład można podać chociażby wątek *Czekające na 2 kreseczki REAKTYWACJA*, rozmieszczony na 532 stronach, liczących 13064 posty. Matki starające się o dziecko, oprócz głównego tematu, poruszają wiele pobocznych kwestii, dotyczących m.in. budowy i urządzania domu; zasad, decydujących o przyjęciu do przedszkoli; chorób dzieci i mężów; przyjęć okolicznościowych: wesel, urodzin; pogody; wyjazdów wypoczynkowych; zasiłków socjalnych; świadczeń dla rodziców; podatków; przeprowadzek; adaptacji dzieci w przedszkolu; przygotowań do świąt Bożego Narodzenia. Poniżej przedstawiono fragment dyskusji, w którym matki, wspierając się nawzajem w staraniach o zajście w ciążę, rozmawiają na temat pierwszych dni pozostawania swoich dzieci w przedszkolu:

Tytuł wątku: Czekające na 2 kreseczki REAKTYWACJA
(…)
misKolorowy
Użytkownik
Czarna to trzymam kciuki, odpoczywaj i dbaj teraz o was i koniecznie daj znać jak będziesz, coś więcej wiedziała, jestem ❤z wami :)
Poziomka u nas różnie;)

Magdalena córeczka na pewno da radę, początki są trudne, Michałek chodzi do przedszkola od maja i często mówi, że nie chce do przedszkola, a później ciężko mu się rozstać jak mamy iść do domu, a płacz trwa 3 minuty jak go zostawiam, jak już pójdę, to biegnie się bawić.

Hildegarda
Użytkownik
Czarna relaksuj się i napisz nam za jakiś czas :*
Mi dzisiaj poszła krew z nosa i oczywiście już sobie wnawiam. Te starania mnie wykończą :P Dziewczyny moja córka chodzi do żłobka i wiem jaki to stres dla matki. Pamiętajcie, że z czasem będzie lepiej.

Patunia87
Użytkownik
Magdalena najgorszy początek. Rozmawiaj z nią że tam jest fajnie, są zabawki, dzieci itp... Pamiętam jak syn poszedł do przedszkola i płakał przez tydzień. Nawet w nocy budził się z płaczem, aż wygadał przyczynę: Pani zmuszała go do jedzenia. Pytałam więc jak go to zmusza to powiedział że prosi żeby jeszcze łyżeczkę zjadł :D on czuł się zobowiązany i jadł, chociaż bardzo nie chciał. Pogadałam z Paniami, z nim, że jak nie chce jeść to nie musi i się problem skończył.
(FP 19.07.2022). https://forum.parenting.pl/topic/4470742-czekajace-na-2-kreseczki-reaktywacja/page/266/

Warto także zwrócić uwagę na specyfikę niektórych wątków o szerokim zakresie tematycznym — głównie tych nieopatrzonych datą. Występuje w nich różnorodność tematyczna związana nie tylko z kwestiami pobocznymi, ale też z główną problematyką, podyktowana wymianą doświadczeń i wiedzy osób w nich uczestniczących. Przykład stanowi wątek *Kto po invitro* z forum *Baby Boom*. Rozmowy w nim zostały rozpoczęte w roku 2009 i są kontynuowane do tej pory. Ze względu na to, że na forach nie należy dublować wątków o tej samej treści, a założone dotychczas wątki stanowią ważne, cieszące się zainteresowaniem matek tematy, dołączają do nich nowe osoby, które integrują się z pozostałymi, tworząc znaną sobie społeczność bezpośrednio zainteresowaną tematem. Społeczność ta skupia w swoim kręgu osoby mające różne doświadczenia odnośnie do omawianego tematu. W wątku *Kto po in vitro* uczestniczą kobiety, będące na różnych etapach macierzyństwa. Niektóre z nich oczekują na zabieg in vitro, inne cieszą się ciążą, a jeszcze inne radują się z narodzonych już dzieci, np.:

Tytuł wątku: Kto po in vitro?
(…)
Gonzi
Fanka BB :)
Dziewczyny powodzenia dla wszystkich □□□□ Mam pytanie. Jutro mam 1 wizytę na której mamy już decydować podobno co i jak. Już z lekarzem nie raz rozmawiałam. Przeglądam papiery które dostałam itp i myślę na tymi dodatkowymi procedurami. Na pewno FAMSI i separacja oraz PGT-a.
Ale na reszcie się nie znam. Wrzucam listę na fotkach? Coś doradzicie? Główne problemy to wysoka fragmenacja, problemy z zagnieżdżaniem (kiry), podwyższone NK i insulinooporność. Jedno poronienie z wadą genetyczną i ciąża pozamaciczna i wycięcie jajowodu.
(…)
annemarie pisze:
Cuoteczki kochane,u nas klamka zapadla□cc mamy 30 sierpnia,dzidziol ma 3 kg ,wedlug USG w szpitalu ,wiec pewno 2,5 .Ostatnio sie tez pierdalneli o pol kg.Cc mi robia w 39+6 tg.Obym dotrwala□ Dziekuje Wam za kciuki i dobre mysli❤

Aduś16
Fanka BB :)
Super ze masz już datę, jest do czego odliczać :D Twoj synek jest ogromny bo dzieli nas raptem 2 dni a mój w poniedziałek miał 1870 tylko a norma to niecale 2kg.. Twoja data CC to chyba 38+6 nie 39+6 ;) kojarzę bo rozważaliśmy dokladnie tą samą datę ale jak mały zwolni z przybieraniem to wyjmą go szybciej.. wolałabym nie no ale moje zdanie już nie będzie się liczyć tylko lekarzy
(…)
Riddikulus
Fanka BB :)
Mam wynik dzisiejszej bety. W niecałe 48h mam przyrost z 1700 do 2700. Powtarzam w sobotę I w sobotę mam juz umówioną wizytę w klinice. (…)
(…)
kate_p7
Moderatorka
Nam tez o tym mówili, dla męża nie byłby to problem bo ma przysposobione dziecko. Dali nam trzy szanse potem dawca. Pierwsza procedura nic, drugi transfer ciąża biochemiczna, druga procedura a trzeci transfer - synuś :-) potem wiele transferów nic. To znowu gadka o dawcy, albo odpuścić. I transfer po tym bliźniaczki :-))) (BB 10.07.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/kto-po-in-vitro.26936/page-43969

Na spójność dyskursu na analizowanych forach niewątpliwie wpływa powiązanie ze sobą postów w poszczególnych wątkach. Analizując teksty można wywnioskować, że w innych relacjach pozostają komentarze w wątkach o szerokim zakresie tematycznym, a w innych o wąskim zakresie. W tych pierwszych komentarze powiązane są ze sobą, tzn. stanowią względem siebie odpowiedzi. Taka sytuacja wynika z co najmniej dwóch powodów: po pierwsze, wszyscy rozmówcy zaangażowani są w dyskusję, ponieważ ich wszystkich dotyczy konkretny problem; po drugie, dyskutanci znają się między sobą i z tego też względu podchodzą do wpisów innych osób z uwagą, czemu dają wyraz w komentarzach, np.:

Tytuł wątku: starania o Maleństwo po stracie
eve.ok
Cyber rusałka
No ja też chcę tez chcę @ !!! a jeszcze nie ma :ico_noniewiem: znowu mi sie wszystko rozreguluje :ico_noniewiem:
rybcia uda Ci sie uda :ico_brawa_01: za dużo osób kciuki trzyma żeby się miało nie udać
(…)
geheimnis
Mistrzu dwa tysiace!
ybcia82, chętnie bym się pościgała,ale szans nie mam BO moja durna @ nie chce mi się od wczoraj rozkręcić.Ja tylko plamię,to nie jest prawdziwy okres. Cholery dostanę. Wszystko się dzieje odwrotnie niż powinno.Kurka flak :ico_placzek: (…) po zabiegu schudłam szybciutko i znów ważę te swoje 52kg przy 173 cm wzrostu.Ale ja to nigdy gruba nie będę, bo mam po tatusiu taką przemianę materii ze łooo.

rybcia82
Mistrzu dwa tysiace!
ooooooooo ja tez mam173 i wazylam 52-niezle-
ale postaralam sie troche i waze 56/57 kg...No i sie staram jeszcze troche ale coz...ta przemiana materii... ja to co zjem to do wc hihi...a @ sie nie martw ja nie mam mega fontanny ale w nocy sie poleje pewnie jak zawsze...a niedlugo se suwaczki wkleimy hihi
(…)
eve.ok
Cyber rusałka

No my wszystkie na tym samym etapie :-D tylko ja w najdalszej częsci, bo czekam i czekam chociażby na plamienie i nic :ico_noniewiem:
geheimnisu mnie przy drugiej@ pojawiło się też tylko plamienie na początku, potem zaniknęło zupełnie a po 2 dniach - jejuśśś - nigdy tak obfitej @ nie miałam (…) (NO 24.07.2022).
https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=4&t=5712&start=40

Z powyższego fragmentu dyskusji wynika, że posty w wątkach o szerokim zakresie tematycznym stanowią komentarze jedne do drugich. Matki na bieżąco interesują się tym, co dzieje się u którejś z nich, wzajemnie się wspierając. Można zatem stwierdzić, że posty w długich wątkach wiążą się logicznie z fragmentem je poprzedzającym.

Natomiast wpisy w krótkich wątkach, w których temat dotyczy konkretnego problemu danej osoby zazwyczaj stanowią odrębną całość. Odpowiedzi najczęściej odnoszą się do pierwszego postu i nie mają między sobą powiązania. Oto przykład fragmentu jednej z nich:

Tytuł wątku: Drugie dziecko... tak czy nie?

ania-mamaklub

Kiedy zdecydować się na drugie dziecko? Jaka jest najlepsza różnica wieku pomiędzy rodzeństwem?

czarna75
U nas różnica między dziećmi to 7 lat. Polecam. Mamy więcej plusów niż minusów :)

kakamyczek
Myślę, że max 3 lata nie wiecej. :)

scorek
Mam starszą córkę i młodszego syna.
U mnie jest różnica 6 lat, poczekałam z drugim dzieckiem, aż starsze wyjdzie z przedszkola i pójdzie do szkoły podstawowej. Wtedy z brzuszkiem odprowadzałam ją do szkoły i miałam więcej czasu dla niej kiedy poznawała nowe rzeczy jako pierwszoklasistka. (…) (MK 10.07.2022).
https://mamaklub.pl/forum/viewtopic.php?f=8&t=20&sid=98eac868d7c980da821a7d38bd639235

Wyraźnie widać, że posty stanowią komentarze do pierwszego wpisu. Nie występują tutaj zależności pomiędzy poszczególnymi odpowiedziami, co wynika z tego, że np. *czarna75, kakamyczek, scorek* jedynie doradzają *ani-mamieaklub*, a nie bezpośrednio angażują się w dyskusję, gdyż zapytanie odnośnie do tego, kiedy zdecydować się na drugie dziecko nie dotyczy ich wprost.

Warto jednak dodać, że wśród wątków o wąskim zakresie tematycznym występują takie, które poruszają tematy stricte indywidualne, niekiedy kontrowersyjne. Wówczas obserwuje się zaangażowanie matek w dyskusję, w której to często wyrażają własne zdanie, komentując nawzajem swoje wpisy:

Tytuł wątku: Pomóżcie, bo już nie wiem co mam robić
Sany
Fanka BB :)
Pisałam jakiś czas temu, że syn strasznie często się budzi. Myślałam, że to zęby albo skok rozwojowy. Wychodzi mu bądź co bądź teraz 13,14,15 i najprawdopodobniej 16 ząb, ale stosuję maści i nie wydaje

mi się by płakał z bólu. (…)Dodam jeszcze że jak nie śpi to na miejscu nie usiedzi, szczęśliwy, zadowolony, nic mu nie jest. Nadchodzi pora spania i koniec z wesołym dzieckiem. Doradźcie coś.

Liczba
Fanka BB :)
Czy ma stałe godziny spania ? Jest jakaś rutyna ? To jest bardzo dobra sprawa. Ile ma miesięcy ? Śpi sam czy z Wami ? Ile razy je w nocy? Jak zasypiacie, Nosisz go? Jak ubierasz go do snu ? gasisz światła w nocy ? Jest tak wiele opcji które można zmieniać, żeby zadziałało.. na samym końcu zawsze biorę pod uwagę przeczekanie...
(…)
Sany
Fanka BB :)
Zawsze go kładę około 21. Rutyna to kolacja, zęby, kąpiel, masaż, cycek i do spania. (…)
(…)
Mahoniowa
Fanka BB :)
Mój tak miał zanim podcięli mu wędzidełko. Poprostu się nie najadał a przy ssaniu piersi strasznie się męczył.
(…)
Sany
Fanka BB :)
Syn miał podcinanie w 10 dniu po narodzinach (…) (BB 10.07.2022).
https://www.babyboom.pl/forum/temat/pomozcie-bo-juz-nie-wiem-co-mam-robic.114184/page-2

W powyższym fragmencie rozmowy widzimy nawiązujące do siebie komentarze. *Liczba Fanka BB :)* dopytuje *Sany Fankę BB :)* — założycielkę wątku o szczegóły dotyczące jej syna i jego problemu z zasypianiem. *Sany Fanka BB :)* ustosunkowuje się także do wpisu *Mahoniowej Fanki BB :)*, twierdząc, że jej dziecko już zdecydowanie wcześniej miało podcinane wędzidełko, z tego zaś wynika, że nie stanowi ono przyczyny zaburzeń snu. Widać zatem wyraźnie, że w tego typu wątkach matki komunikują się ze sobą.

Analizując wypowiedzi na forach, swierdzono, że na spójność dyskursu wpływa również stosowanie nicków. Ze względu na to, że w dyskusjach bierze udział wiele osób ważne jest przywoływanie w nich adresatów. W związku z tym, że internauci na forach nie mają możliwości nawiązania pomiędzy sobą kontaktu wzrokowego czy dotykowego, stosowanie nicków czyni komunikację spójną, pozbawioną zakłóceń.

Z analizy wynika, że rozmówcy używają identyfikatorów w odniesieniu do konkretnego użytkownika głównie w wątkach o szerokim zakresie tematycznym, co spowodowane jest tym, że w tych dyskusjach bierze udział wiele osób. Nieużywanie nicków doprowadziłoby do chaosu w wymianach wypowiedzi. W wątkach krótkich matki rzadziej stosują identyfikatory. Z treści natomiast wynika, do kogo skierowany jest dany post. Warto jednak zaznaczyć, że personalne zwrócenie się do konkretnego użytkownika wyróżnia jego wypowiedź. Z analizy wynika, że rzadko dochodzi do nieporozumień w związku ze

stosowaniem nicków. Należy dodać, że podobnie jak używanie nicków, tak również cytowanie wypowiedzi wpływa na spójność dyskursu, czyniąc tekst bardziej przejrzystym. Z analizy wynika, że spójność dyskursu na forach zaburzana jest przez zamieszczanie reklam, ankiet, komentarzy niezwiązanych z tematem oraz wpisów botów. Internauci najczęściej nie zwracają uwagi na tego typu posty, nie ustosunkowując się do nich. Również w wątkach, w których komentarze zazwyczaj nie są ze sobą powiązane, często występuje zjawisko ich usuwania[142].

Warto również zwrócić uwagę na zjawisko trollingu, występujące na analizowanych forach. Negatywnie wpływa ono na spójność dyskursu. „Trolle" angażują matki do dyskusji, która po jakimś czasie okazuje się bezsensowna dla użytkowniczek forów. Często dochodzi do sprzeczek pomiędzy zaangażowanymi w rozmowę a „trollem". Poniżej przedstawiono fragmenty postów, zamieszczonych na forum *Baby Boom*, których autorem jest internauta, posługujący się nickiem *samiec*:

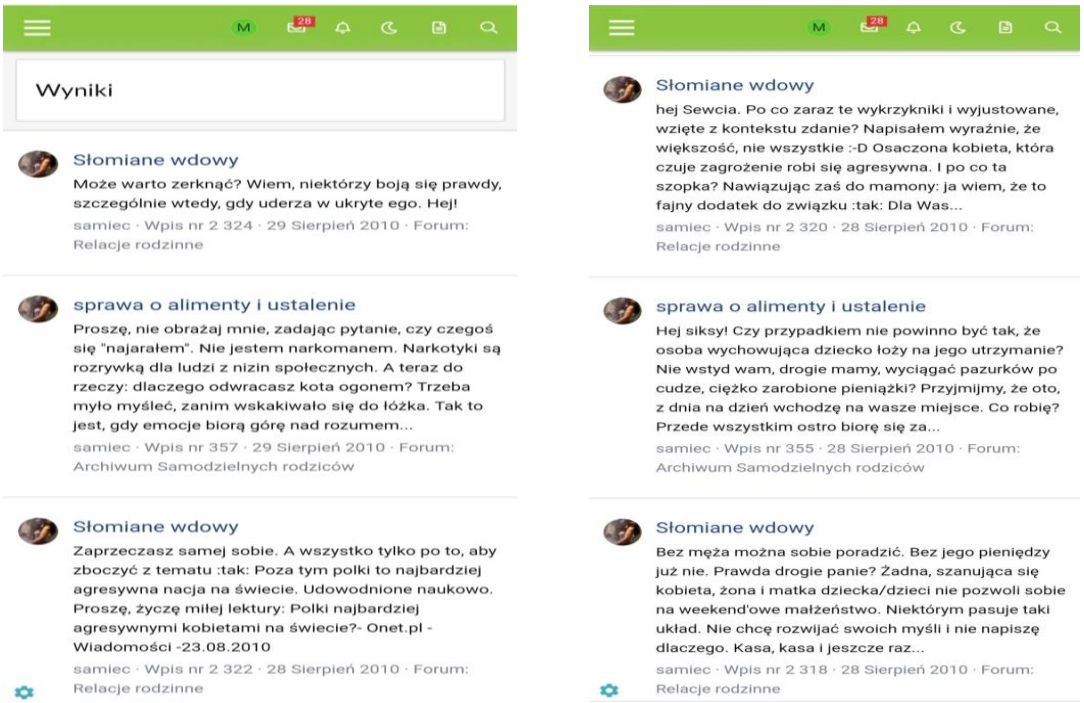

Ilustracja nr 30: Fragmenty postów ukazujące wypowiedzi „trolla"

Źródło: forum *Baby Boom*

Wypowiedzi internauty są agresywne oraz krytyczne wobec innych użytkowników. Tego typu komentarze zamieszczane na forach powodują chaos w dyskusji, spowodowany

[142] Zjawiska te, które pełnią funkcję przerywników w treści danego wątku, przedstawiono w podrozdziale *Temat*, przy okazji omawiania tematu pobocznego.

wkroczeniem do niej osoby, która chce wywołać emocjonalne reakcje innych osób i/lub skłonić je do kłótni.

Z analizy wynika, że „trolle" inaczej działają w wątkach krótkich, a inaczej w długich. Pierwsze z nich zakładane są przez „pseudoużytkowników", którzy, w ocenie matek, zadają infantylne pytania, tzn. takie, na które każdy uczestnik lub obserwator forów powinien znać odpowiedź, np.:

Tytuł wątku: Tez tak miałyście?
Anna23lata
Rozkręcająca się gaduła
Mam 23 lata od dwóch lat spotykam się z żonatym 40-latkiem ma on 2 dzieci. Kiedyś o tym nie myślałam, ale od kilku miesięcy (4) namawiam go na rozwód. Ciągle mi obiecuje i ufam mu, lecz czasami wydaje mi się, że tego nie zrobi. Martwi mnie fakt, że jeżeli się rozwiedzie to dzieci będą u niego przebywać.
Ja nie cierpię dzieci, a rozmowa z nimi to masakra. Nie jestem ich koleżanką. W żadnym stopniu nie czuję się winna. Co o tym myślicie?

aniawlkp86
Wodzu
jeżeli ty go namawiasz na rozwód to go nie weźmie...

Magdalena_82
Wodzu
Dokładnie, jeżelli musisz go namawiać na rozwód, a on tylko obiecuje i nic poza tym, to cienko to widzę ....

Anna23lata
Rozkręcająca się gaduła
Ufam mu, wiem ze rozwiedzie sie, tylko kiedy?

lilo
Myślę, że ktoś tu nas wkręca... Nie lubisz dzieci? Mam dla ciebie dwie złe wiadomości - pierwsza: sądząc po twoich postach sama nim jeszcze jesteś.
Druga: jeśli się rozwiedzie - to z żoną, nie z dziećmi.
(…)
Elzunia
Mistrz pióra
Ja dodam tylko od siebie (bo dziewczyny napisaly juz wszystko) ,ze mam nadzieje iz zona trafi na Ciebie i pokaze Ci gdzie jest Twoje miejsce..bo na pewno nie u boku Jej meza i ojca ich wspolnych dzieci. (…)
(…)
Elzunia
Mistrz pióra
Gdybys rozumiala nie mialabys takich dylematow. Poczekamy az sama bedziesz miala dwojke dzieci i jakas mloda cizia bedzie kladla swoje zwinne raczki na Twoim mezu..wroc tu i napisz jak swietnie sie z tym czujesz :) (…)

lilo
Naprawdę nie wierzę że masz 23 lata....

Anna23lata
Rozkręcająca się gaduła
Dlaczego?

aniawlkp86
Wodzu
jesteś na prawdę naiwna wierząc że i ciebie nie zdradzi ale to twoja sprawa
jak wiesz co on zrobi i co chcesz z nim robić to po co w ogóle piszesz tu głupie pytania

buzok14
Mistrzu dwa tysiace!
No i temat tego wątku :" Też tak miałyście?" hehe rozśmieszył mnie :ico_haha_01:
A wypowiedzi Anny23lata to faktynie wskazują na nastoletni rozumek, a nie na na 23lata :ico_olaboga:

Elzunia
Mistrz pióra
Z samych wypowiedzi i glupich pytan ewidentnie widac,ze to troll . Nie karmic trolla :)
(…) (NO 07.07.2022). https://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?f=209&t=17828&hilit=troll&start=20

Początkowo użytkownicy włączają się do dyskusji w wątkach zakładanych przez ,,trolle", bo chcą pomóc osobie borykającej się z danym problemem. Dopiero po wymianie kilku postów, zdają sobie sprawę, że nie mają do czynienia z matką potrzebującą pomocy. Trolle zazwyczaj nie angażują się merytorycznie w dyskusję, a zadają kolejne, niczego niewnoszące do niej pytania, typu: *Kiedy? Dlaczego?* Matki uświadamiają sobie, że wchodzą w kontakt z osobą, której przedstawiona historia jest wymyślona. Forumowiczki negatywnie odnoszą się do wypowiedzi trolla, wprost pisząc, że mają z nim do czynienia, tym samym pośrednio stwierdzając, że nie dały się oszukać.

W wątkach długich ,,trolle", podobnie jak inne nowe osoby, włączają się do rozmowy. Czasami piszą, że potrzebują porady, a niekiedy występują w roli doradców, pouczając innych. Podobnie, jak w wątkach krótkich, użytkowniczki chcą pomóc nowej osobie, lecz później, po przeczytaniu jej wpisów, wycofują się z tych zamiarów. Warto przyjrzeć się fragmentowi wątku *Mamy z Norwegii* z forum *Baby Boom,* aby zobaczyć, jaki chaos powoduje pojawienie się trolla w grupie matek:

Tytuł wątku: Mamy z Norwegii

marjola pisze:

hej jestem mama 2 letniego Michalka,mieszkam w Gdansku i w Bergen.obecnie jestem w Norwegii.pogoda jest taka sobie,mam dzisiaj totalnego dola:confused2:
(…)

violkaa

Fanka BB :)

marjola witaj :-) Zakopuj szybko dołka :tak: Pisz z nami a zobaczysz, że humor Ci się szybko poprawi :happy:
(…)

marjola pisze:
:No::No::No: nikt nie chce ze mna klikac???
(…)
ana79
mamuśka ....
marjola może napsiz coś o sobie:tak:, mamy tu taka zasadę,ciężko mi się wdrażac w takie tematy, bo mozlie , że cie nie znam.... milego dnia koleżanko
(…)
marjola pisze:

o boze,czytam to wszystko i czytam i mi sie juz nie chce,piszecie duzo o kuuuupie a fuj ilez razy mozna o tym pisac,o jakis dolegliwosciach to rozumiem,myslalam ze chodzi o to aby sie poznac, ale jak mam caly czas gadac o kupkach to bleble.a tak wogole to moje dziecko robi na nocnik jak mozna bedac matka nie dopilnowac tego zeby dzieciak w wieku 2 lat robil w pampersy:no:pozniej isc gdzies z dzieckiem to jest wstyd jak h..
(…)
plonskasia
ma.Muśka e.Miśki :)
Ty MARIOLA a Tobie o co znowu chodzi??? to jest wątek dla Mam i o dzieciach. a o czym Ty chcialas pisac?? to wez idz i znajdz sobie inny wątek!! pozatym tu jest ponad 1100 stron i chyba nie przeczytalas wszystkich zeby takie opinie wyrazac... jak Ci nie pasuje to dowidzenia!
(…)
violkaa
Fanka BB :)
marjola my tu o wszystkim rozmawiamy i jak jest taka potrzeba to o kupkach też :tak: A każde dziecko jest inne i nie wszystkie szybko uczą się korzystania z nocnika.
Jeżeli Twoje dziecko już umie to super. Mój synek nauczył się korzystać z nocnika przed 3 urodzinami, ale jakoś z tego powodu nie wstydziłam się z nim wychodzić...
(…)
plonskasia
ma.Muśka e.Miśki :)
mariolka a Ty sama sobie pøjdziesz czy mamy Ci w tym pomøc?? ten wątek nie jest od kłøtni wiec nie prowokuj!!
(…)
violkaa
Fanka BB :)
marjola to może Ty wyluzuj :baffled: Napisałaś tu dzisiaj pierwszy raz i obrażasz wszystkich i masz jakieś pretensje nie wiadomo o co...
ana79
mamuśka ....
Troll (homo trollus)- ssak zaliczany do rodziny pasożytów z rzędu drapieżnych; polujący swobodnie w wirtualnej dżungli; charakteryzuje się haczykowatymi szponami przywartymi do klawiatury i gałami ocznymi wlepionymi w ekran. Żywi się ludzkim żalem i przykrością (…)
ana79
mamuśka ....
(…)
marjola pisze:



buhaha jezeli to jest twoja fota zta mala to wygladasz jak hipopotam i mi do piet nie siegasz,masz spora nadwage wiec nie klikaj tyle tylko podnies d...i biegac.....
violkaa
Fanka BB :)
Jak się już dowartościowałaś to możesz sobie iść..:wściekła/y:
I przestań obrażać z łaski swojej :angry:
(…)
Bestyja :P
Administrator
Użytkowniczka marjola została zbanowana za nagminne łamanie regulaminu. Gdyby troll pojawił się ponownie proszę o PW.
(…) (BB 08.07.2022). https://www.babyboom.pl/forum/temat/mamy-z-norwegii.12561/page-1112

Marjola, w pierwszym wpisie tak, jak każda nowa dołączająca do grupy osoba próbuje zyskać aprobatę forumowiczek, podając informacje na temat swojego zamieszkania, posiadanego dziecka i towarzyszącego jej nastroju. Prośby matek nie przekonują jednak użytkowniczki do tego, aby bliżej im się przedstawiła. Kobieta jednak z uwagą przygląda się

temu, o czym piszą matki, gdyż w swoich wpisach odnosi się do ich wypowiedzi, krytykując je, twierdząc, że tematy, które podejmują nie powinny być przedmiotem ich rozmowy.

Grupa rodzicielek jednak nie poddaje się nowej osobie, przeciwstawiając się jej dzielnie, z emocjonalnym zaangażowaniem. Matki nie chcą, aby nowa osoba była członkiem ich gremium, gdyż zdają sobie sprawę, że mają do czynienia z „trollem", o czym świadczy chociażby fakt przywołania przez *ana79mamuśka….* definicji trolla (homo trollusa). Administrator nie pozostaje obojętny zachowaniu *marjoli*, uniemożliwiając jej dostęp do dyskusji.

We fragmencie powyższej rozmowy można zauważyć, że pojawienie się nowej osoby doprowadza do niepotrzebnych konfliktów, zakłócających spójność dotychczasowej dyskusji. Rozmowa z trollem w wątkach o szerokim zakresie tematycznym stanowi pewnego rodzaju przerywnik od dotychczasowej, stabilnej dyskusji.

4. Podsumowanie

Zaprezentowana dysertacja pt. *Analiza językowo-dyskursywna wybranych forów internetowych dla młodych matek* wpisuje się w nurt prac językoznawczych dotyczących szczegółowych aspektów komunikacji za pośrednictwem internetu. W rozprawie ukazano efekty analizy tekstów pod względem językowym i dyskursywnym. W tym celu zastosowano — oprócz klasycznych metod językoznawczych, odnoszących się do stylistyki, tekstologii, genologii lingwistycznej, lingwistyki tekstu, socjolingwistyki, pragmatyki — założenia mediolingwistyki, według której teksty należy badać nie tylko pod względem struktury, formy i osadzania ich w kontekście, ale także, stosując metody typowe dla nowych technologii. Natomiast, analizując dyskurs forów internetowych, zastosowano wytyczne metod analizy dyskursu (AD) i *Computer-Mediated Discourse Analysis* (CMDA). Przedstawienie w całości materiału badawczego, który stanowią teksty forów dyskusyjnych, było niemożliwe ze względu na jego obszerny oraz nieograniczony zasięg. Wybrane przykłady wypowiedzi pozwalają jednak wskazać na ich główne cechy językowe oraz dyskursywne.

Teksty na forach, stanowiące posty, określane mianem politekstu, a także m.in. tekstów zamkniętych, nieautonomicznych, elektronicznych, trwałych, interaktywnych (dynamicznych), wchodzą w skład rozmowy internetowej, której formą najczęściej jest polilog. Badane wypowiedzi należą do gatunku internetowego *forum*, posiadającego nazwę, działy tematyczne, uporządkowane według tematu i chronologii posty, panel pozwalający na dodanie nowego postu oraz wyszukiwarkę[143]. Wśród komunikatów, pogrupowanych w wątki tematyczne, pod względem strukturalnym wyróżniają się posty inicjalne, składające się najczęściej z otwarcia, tekstu głównego oraz zamknięcia[144]. Przyjmując za Aleksandrem Wilkoniem (Wilkoń 2002: 25) tezę, że teksty spójne to takie, które charakteryzuje parataksa oraz nieobligatoryjne posiadanie ramy początku oraz końca, można stwierdzić, że komunikaty na forach wpisują się w powyższe założenia i są tym samym tekstami spójnymi[145].

Na forach, co charakterystyczne dla języka sieci, mamy do czynienia z wizualizacją. Teksty uatrakcyjniają elementy graficzne, wśród których wyróżniają się emotikony i emoji. I jedne, i drugie pełnią funkcję ekspresywną, o czym świadczy chociażby zjawisko zwielokrotniania tychże piktogramów. Emotikony i emoji zastępują znaki interpunkcyjne, w szczególności kropkę i przecinek. Pierwsze z nich, oprócz pełnienia funkcji ekspresywnej,

[143] Oprócz wymaganych delimitatorów obligatoryjnych, forum jako gatunek zawiera także delimitatory dodatkowe, zob. s. 59-62.
[144] Więcej na temat struktury komunikatów na forach, zob. s. 62-64.
[145] O spójności tekstów na forach, zob. s. 64-65.

ukazują czynności m.in. wysyłanie całusa czy puszczanie oczka. Niektóre z matek przywiązują wagę do ich właściwego, a tym samym przemyślanego stosowania. Natomiast drugie z wymienionych znaków obrazują, dopowiadają i zastępują wskazane treści, a także pełnią funkcje ironiczną i żartobliwą. Analizując teksty, zauważono obecność wielu emoji odnoszących się bezpośrednio do tematyki macierzyństwa. Warte podkreślenia jest jednak to, że w odbiorze tychże piktogramów istotną rolę pełni kontekst wypowiedzi.

Badając teksty na forach, wskazano zauważalne tendencje językowe oraz najczęstsze błędy pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fonetycznym i składniowym. Do zjawisk z obszaru ortografii, wyraźnie zauważalnych w postach zaliczono te, które odnoszą się do użycia wielkiej i małej litery oraz pisowni łącznej i rozłącznej. Najczęstsze zauważone błędy ortograficzne to: rozpoczynanie zdań od małej litery, wydzielanie wielką literą wypowiedzi bez wcześniejszego zastosowania znaku interpunkcyjnego oraz występowanie wersalików zarówno w charakterze emocjonalnym, jak i neutralnym. Ponadto zaobserwowano scalanie wyrażeń przyimkowych i zaimkowych oraz rozdzielanie dawnych połączeń przyimkowych. Wiele błędów dotyczyło łącznej i rozłącznej pisowni partykuł *–by* i *nie* oraz przysłówków pochodzących od wyrażeń przyimkowych. Ponadto wyróżniono nieprawidłowości związane z typowymi trudnościami ortograficznymi w zapisie: *ą, ę, -i, -ii, ó, u, ż, rz, h, ch* oraz liczne literówki. W tekstach na forach często się pomija przecinki, szczególnie po formie wołacza oraz w zdaniach podrzędnie złożonych. Zaobserwowano, że zamiast użycia przecinka dzieli się teksty na wersy, co sprawia, że stają się one podobne do tekstów poetyckich. Wyróżniającym się zjawiskiem interpunkcyjnym jest również pomijanie kropki na końcu wypowiedzeń i zastępowanie jej emotikonem. Powszechne są również nadużywanie wykrzyknika i wielokropka oraz zwielokrotnianie wykrzyknika i znaku zapytania. Błędy interpunkcyjne, które występują w analizowanych tekstach dotyczą także stosowania przecinka szczególnie przed spójnikami „ale” i „albo” oraz w spójnikach skorelowanych. Nieprawidłowo jest używana też kropka w skrótach stanowiących pierwszą i ostatnią literę skracanego wyrazu. Do obszaru błędów interpunkcyjnych włączono także pomijanie łącznika. Warto nadmienić, że w komentarzach matek występują nieodpowiednie znaki przestankowe, np. zamiast znaku zapytania pojawia się przecinek. Przedmiotem rozmów matek stają się też znaki diakrytyczne. Kobiety zwracają uwagę na ich stosowanie lub brak. Również przy wyborze imienia, szczególnie matki mieszkające za granicą, kierują się brakiem w nim polskich znaków, gdyż nie chcą, aby w przyszłości cudzoziemcy wymawiali bądź/i zapisywali je niepoprawnie.

Zjawisko oralizacji, obecne na forach, odnosi się przede wszystkim do analizowanego obszaru fonetyki i składni. Do zarysowujących się tendencji fonetycznych zaliczono infantylizowanie wymowy, a także stylizowanie wyrazów na wymowę gwarową oraz wyróżnianie wyrazów — poprzez zapis fonetyczny — w celu podkreślania przekazu. Zauważone błędy dotyczą upodobnień oraz ubezdźwięczniania spółgłosek właściwych, występujących w wygłosie absolutnym. Nadużywanie równoważników zdań oraz zaimka określonego „to", nieuwzględnianie różnic pomiędzy zaimkami „jaki/który", „gdy/jak", występowanie wypowiedzi zbliżonych do strumienia świadomości oraz, co związane jest z interaktywnością forów — wprowadzanie linków do tekstu są „normami" składniowymi, wyraźnie zauważalnymi w tekstach internautów. Natomiast błędy z obszaru struktur składniowych, popełnianych przez matki dotyczą głównie naruszenia związku zgody, w tym stosowania orzeczenia w liczbie pojedynczej zamiast w liczbie mnogiej oraz niepoprawnego używania przyimków, w tym nieuwzględniania różnic w stosowaniu przyimków „do" i „za" oraz „w" i „na", a także niepoprawnego wyboru form przyimkowych przed wyrazami, rozpoczynającymi się od grupy spółgłoskowej.

Fora dla młodych matek cechuje różnorodność elementów leksykalnych, należą do nich m.in.: zapożyczenia, składniki słownictwa socjolektalnego, neologizmy, neosemantyzmy, potocyzmy, wulgaryzmy[146]. Wśród zapożyczeń dominują anglicyzmy oraz ich spolszczenia. Obserwuje się także występowanie zapożyczeń z innych języków, a mianowicie z języka: hiszpańskiego, rosyjskiego, francuskiego, włoskiego, łacińskiego, greckiego, niemieckiego, czeskiego. Socjolekty, występujące na forach cechuje tajność, gdyż znaczenie używanych w nich słów, znane jest przede wszystkim komunikującym się między sobą matkom. W obrębie neologizmów dominują neologizmy nominatywne, odnoszące się do pojęć nowych bądź jeszcze nienazwanych w języku mówionym. Liczną grupę neosemantyzmów stanowią zaś te, których przenośne znaczenie najczęściej odnosi się do podobieństwa cech fizycznych. Istotną rolę w języku matek pełnią także kolokwializmy, w tym o charakterze potocznym, emocjonalnym, żartobliwym, rubasznym i wulgarnym. Odnotowano również występowanie frazeologizmów potocznych, wyrażeń rytmizowanych oraz potocznych metafor. Wyraźnie zauważalna na forach jest obecność wulgaryzmów, które, aby oszukać algorytmy sprawdzające wypowiedzi zastępuje się wyrazami podobnie do nich brzmiącymi, np. *kijowo* lub połączeniami liter, cyfr i innych znaków, np. *qur@#$%*.

[146] Elementy leksykalne, występujące na forach, przedstawiono w rozdziale *Aspekty językowo-stylistyczne*, w podrozdziale *Leksyka*.

Analizowane wypowiedzi dostosowywane są i do tematu, i do miejsca, którym jest forum, pozostając tym samym zgodne z normami netykiety. Komunikaty na forach dla młodych matek pełnią przede wszystkim funkcję użytkową, ponieważ za ich sprawą kobiety najczęściej proszą o pomoc lub odpowiadają na zapytania. Dominuje antropocentryczny styl potoczny. Zjawiska stylistyczne, występujące w tekstach to: nagminne rozpoczynania zdań od partykuły „no", zaimków i spójników, a także nagromadzenie skrótów. Ponadto w wypowiedziach obecne są liczne: anakoluty, frazeologizmy, wyrazy dźwiękonaśladowcze oraz metafory, których autorami są matki. Zdarza się, że komentarze matek stanowią chaotyczne teksty, które można określić jako potok składniowy. Na forach występują także elementy dialektyzacji, przejawiające się w obecności regionalizmów oraz charakterystycznej dla danego dialektu składni, będących m.in. świadectwem solidarności ze wspólnotą lokalną. Należy także zaznaczyć, że internauci oprócz posługiwania się stylem potocznym, stosują w swoich wypowiedziach styl publicystyczny, artystyczny, a także elementy stylu naukowego.

Język matek charakteryzuje nagromadzenie zdrobnień, używanych najczęściej wobec dzieci — szczególnie najmłodszych. W odniesieniu do pociech deminutywy wskazują przede wszystkim na miłość, radość, smutek czy politowanie. Im starsze dziecko, tym zdrobnienia używane wobec niego są mniej pieszczotliwe, a niekiedy mają nawet zabarwienie negatywne. Wśród zdrobnień stosowanych wobec dzieci występują zdrobnienia uniwersalne, charakterystyczne dla danej grupy wiekowej oraz indywidualne, używane przez konkretną rodzinę. Deminutywa stosowane są też w odniesieniu do dorosłych, do których należą: matki, ojcowie, żony, partnerki, mężowie, partnerzy, teściowe, teściowie. Zdrobnienia pełnią wówczas niekiedy dodatkowo funkcję sarkastyczną czy żartobliwą. Z jednej strony, nagromadzenie zdrobnień, występujących w analizowanych tekstach, ujmuje im powagi, a z drugiej staje się przedmiotem rozmów pomiędzy matkami. Kobiety przywiązują wagę do brzmienia i zapisu deminutywów, często decydujących o nadaniu imion ich dzieciom.

W niniejszej dysertacji za najważniejsze założenia dyskursu CMC[147] uznano jego cechy funkcjonalne[148]. Dyskurs przedstawiony jest w formie pisemnej i polega na wymianie postów pomiędzy nadawcami i odbiorcami za pomocą kodu pisemnego i kanału, którym jest forum.

[147] Dyskurs ten określany jest również mianem m.in. dyskursu w mediach, internetowego, elektronicznego, publicznego, hybrydowego, własnego zob. podrozdział *Dyskurs*.

Matki, znając system językowy i posiadając umiejętności porozumiewania się za pośrednictwem medium, którym jest Internet, komunikują się między sobą, realizując swoje intencje i cele. Ze względu na asynchroniczność komunikacji kobiety mogą w dowolnym czasie włączać się do dyskusji, kontynuując bądź inicjując nowy temat. Zdarza się, że matki, nie przeczytawszy poprzednich postów, zamieszczają kolejne, niezgodne z wyjściowym tematem wątku. Tego typu komentarze najczęściej występują w wątkach dotyczących m.in. porad czy opinii, tworzonych przez gości bądź też zarejestrowanych użytkowników mało zaangażowanych w życie forum. Posty nie nawiązujące do poprzednich i/lub głównego tematu raczej nie występują w wątkach stworzonych przez wspólnoty dyskursu — na ogół stałego zespołu członków, dyskutującego na określony temat, dzielącego się wiedzą z własnych doświadczeń oraz pochodzącą z książek. Wypowiedzi matek cechują różnorodność tematyczna oraz jawność dla wszystkich użytkowników — i aktywnych, i jedynie czytających posty. Zamieszczane wpisy podlegają odgórnym zasadom, zapisanym w regulaminach oraz zgodnych ze strukturą forów. Na forach często podejmowane są trudne tematy.

Komentarze zazwyczaj zawierają ekspresywizmy, odzwierciedlające stan emocjonalny użytkowników. Obserwuje się empatyzowanie odbiorców z nadawcami. Ze względu na to, że użytkownicy mogą wchodzić w różnorodne role, posty nie muszą być szczere. Za najważniejsze intencje matek można uznać zasięgnięcie porady oraz nawiązanie kontaktów towarzyskich. Komunikowanie się umożliwia kobietom reagowanie nie tylko poprzez zamieszczanie komentarzy, często zawierających cytat, ale także klikanie w daną ikonę typu: *lubię to*, *cytuj*, *zgłoś*, *raportuj*, *PW*. Na forach zazwyczaj nie mamy do czynienia z zakłóceniami komunikacji, które wynikają z problemów technicznych. Przeszkody, utrudniające porozumiewanie, pojawiają się głównie ze względu na zbyt dużą liczbę osób włączających się do dyskusji.

Głównym tematem forów jest macierzyństwo, w tym takie kwestie jak: ciąża, starania o dziecko, jego rozwój, wychowanie i żywienie, spędzanie z nim wolnego czasu oraz jego edukacja. Tematy poruszane na forach na ogół znane są internautom, o czym świadczą nazwy działów, poddziałów oraz prowadzone rozmowy. Dużym zainteresowaniem forumowiczów cieszą się dyskusje na tematy poboczne, podobnie jak w pośrednich rozmowach, co można uznać za przejaw oralizacji. Najwięcej wątków można wskazać w działach i poddziałach o nazwach ogólnych (np. *Plotki i pogaduszki*) na tyle pojemnych znaczeniowo, że skupiają wątki o różnorodnej tematyce. Oprócz nich wyróżniono także nazwy działów i poddziałów,

które bezpośrednio wskazują na temat poboczny (np. *Zakupy*). Również wśród działów i poddziałów, które realizują temat właściwy występują wątki, odstępujące od tegoż tematu. Dotyczą najczęściej reklam i ankiet. Wyraźnie widać, że pojawia się duża potrzeba tworzenia forów wielotematycznych, umożliwiających szybkie reakcje i łatwe komunikowanie się. Odstępstwa od tematu globalnego obecne są także w dyskusjach internautów i uwidaczniają się w zmianie tematu, występowaniu reklam zamiast porad, obecności bezpośrednich i pośrednich reklam, pojawianiu się ankiet, usuwaniu komentarzy, urywaniu wypowiedzi oraz pojawieniu się postów niezwiązanych z tematem przewodnim oraz takich, których obecność trudno jednoznacznie wyjaśnić. Na forach obserwuje się także dublowanie tematów oraz zamieszczanie postów przez boty, naśladujące zachowania słowne internautów.

Kryterium tematu decyduje o spójności dyskursu. Z analizy wynika, że wątki o szerokim zakresie tematycznym, odnoszące się do takich zagadnień jak poród czy starania o dziecko, są bardziej spójne pod względem zaadresowania oraz logicznych powiązań pomiędzy postami aniżeli wątki o wąskim zakresie tematycznym, dotyczące na przykład porad — w tym problemów doraźnych — zwane, w niniejszej rozprawie, wątkami krótkimi.

Firma hostingowa, której rolą jest udostępnianie serwisu, administrator, upubliczniający treści, moderator, pośredniczący pomiędzy administratorem a użytkownikami i użytkownicy, mogący zgłaszać propozycje dotyczące ulepszania forów stanowią cztery podmioty, od których zależy dyskusja na forach. Na forach mamy do czynienia z hierarchicznością, gdyż działanie wyżej wymienionych podmiotów jest od siebie zależne. Największe uprawnienia ma administrator — w jego roli mogą występować redakcja, właściciel forum lub użytkownik, awansujący do roli zarządzającego. Następnie występują moderatorzy oraz użytkownicy, będący nadawcami. Administrator, moderator i użytkownicy są zwykle różnymi osobami, lecz zdarza się, że występują w podwójnych, a nawet potrójnych rolach. Twórcami dyskursu na forach są wszyscy jego uczestnicy, a mianowicie administrator, moderator i użytkownicy. Na forach mamy do czynienia ze zróżnicowaniem tematycznym, które ma charakter intencjonalny i podyktowane jest regulaminem forów, a także wynika z samej ich idei — wyrażania różnych opinii. Mimo tego cele i wartości administratora, moderatora i użytkowników w większości znane są wszystkim rozmówcom. Posiadanie dzieci, obdarowywanie ich miłością, dbanie o ich bezpieczeństwo to główne cele i wartości. Jednak prowadzone są także rozmowy na tematy kontrowersyjne, związane z macierzyństwem i odnoszące się do kwestii światopoglądowych. Warte podkreślenia jest to, że na forach w działach i poddziałach ustalonych przez administratora nie pojawia się wątek tradycyjnej

rodziny, a zamiast takich terminów jak *żona, mąż* czy *małżeństwo* występują określenia typu *mama, tata, rodzice, mama w związku*. Wątek stereotypowej rodziny obecny jest w działach takich jak: *wielodzietni, relacje rodzinne*. Mimo że tworzą się przeważnie trzy obozy użytkowników: jedni są za, drudzy przeciw, a inni dopuszczają możliwość wyboru, dyskusje przebiegają harmonijnie.

Badany dyskurs nie jest spójny co do swoich adresatów, na co wskazują nazwy forów (np. *Mamo to ja*), nazwy działów/poddziałów (np. *Kącik dla Tatusiów*; *Samotni rodzice*). Głównymi odbiorcami forów są matki, definiowane jako kobiety, mające dzieci, spodziewające się ich lub planujące ich posiadanie. Internauci w swoich wypowiedziach często zwracają się do konkretnych grup matek, np. ofiar przemocy domowej; kobiet po stracie dziecka; mam o danym imieniu czy określonym kolorze włosów; mam z konkretnej okolicy; kobiet po cesarce; zmęczonych matek. Oprócz matek treści kierowane są także do ojców i innych kobiet, niebędących matkami. Ponadto internauci mają możliwość zwracania się m.in. do redakcji, osób zarządzających forum, ekspertów czy dzieci. Wypowiedzi nadawczo-odbiorcze zazwyczaj dostosowane są do grupy adresatów wskazanych przez administratora. Odbiorcami forów jednak nie zawsze są ci, na których wskazują administratorzy. Wśród osób zakładających wątki wskazano studentów, ludzi reklamujących towary, usługi oraz nastolatków. Z kolei wątki, mające najczęściej formę ogłoszeń, kierowane są np. do samotnych mężczyzn, niań, konsultantek, pedagogów, urzędników, osób poszukujących pracy. Internauci, porozumiewając się pomiędzy sobą pozostają w kontakcie nieoficjalnym, na co wskazuje używanie nicków, zwrotów typu: *drogie mamy*; zaimków, np. *wy, was, wasze, ktoś* oraz wypowiedzi bezosobowych. Natomiast wyrażenia oficjalne występują sporadycznie. Internauci na analizowanych forach mają szerokie możliwości realizowania własnych celów, gdyż oprócz możności przedstawiania osobistych opinii, zgłaszania propozycji ulepszania forów, mogą tworzyć otwarte i zamknięte grupy. Adresatów forów łączy, oprócz zaciekawienia tematem macierzyństwa, przynależność do wspólnoty językowej.

Pojawienie się w sieci tematu macierzyństwa wynika m.in. z poczucia anonimowości internautów. W świecie wirtualnym matki bez skrępowania zaczęły wyrażać swoje emocje i pisać o prywatnym życiu. Na forach można zaobserwować zmiany, które zaszły na przestrzeni 20 lat w kulturze, społeczeństwie i polityce. Hierarchia wartości matek przejawia się chociażby w praktykowaniu nowoczesnego modelu macierzyństwa związanego m.in. z późnym rodzicielstwem, równością ról czy świadomością posiadania dzieci. Fora pomagają

matkom wykonywać zadanie, którym jest macierzyństwo oraz tym samym zaspokajać ich potrzeby i ambicje. Idealizowanie roli matki, obecne chociażby w nazwach działów i poddziałów badanych forów, krytykowane jest przez kobiety, zdające sobie sprawę z nieistnienia perfekcyjnej rodzicielki.

Dobra matka w społeczeństwie postrzegana jest jako kobieta szczęśliwa, opiekuńcza, odpowiedzialna, bezwarunkowo kochająca swoje dzieci i interesująca się nimi, czujna, cierpliwa, dojrzała, sprawiedliwa, zaradna, zorganizowana, dbająca o siebie, świadomie podejmująca się macierzyństwa, łącząca obowiązki domowe z zawodowymi, zadowolona z macierzyństwa[149]. Można zauważyć, że otoczenie oczekuje od matki wzorowego wypełniania jej roli — ma ona nie tylko troszczyć się o dziecko w szerokim tego słowa znaczeniu, ale także dbać o swój wizerunek. Macierzyństwo jest swego rodzaju instytucją, nadzorowaną przez społeczeństwo (Bielecka-Prus, Kruk 2014: 82). Społeczeństwo nie traktuje roli matki jako funkcji przypisanej konkretnej kobiecie, będącej w konkretnej sytuacji, zmierzającej się niekiedy z różnymi trudnościami. Wedle społecznych oczekiwań matka ma wypełniać swoje zadania perfekcyjnie. Na analizowanych forach również pojawia się wątek idealnych matek. Same kobiety niejednokrotnie w swoich wypowiedziach piszą, że tak, jak nie występują idealni ludzie, tak nie ma idealnych matek:

> MILKA12
> Wojciechowo
> Również uważam że matka idealna nie istnieje...nikt nie jest niezastąpiony, czasem mamy gorsze dni, czasem nas coś boli lub po prostu tracimy cierpliwość do dzieci choć wcale nie oznacza to że ich nie kochamy smiling smiley (…) (FeB 12.03.2022).https://ebobas.pl/forum/read.php?16,1218260,1218333#msg-1218333

Według opinii matek, otoczenie jednak wywiera na nie wpływ, wymagając od nich perfekcyjnego wypełniania swojej roli:

> Jagoda35
> Użytkownik
> (…) Wcale nie zależy mi na mianie idealnej matki, ale mam wrażenie że stale się tego w domu ode mnie wymaga, a to jest przykre. Wszystko co należy do obowiązków matki/kobiety powinno być wykonane i to perfekcyjnie, szkoda że to co ojcowskie/męskie wykonywane nie jest, a tego już nikt nie widzi. Czasami podczas nieobecności męża muszę także przejąć jego rolę, zakazuję coś lub nakazuję a synowie oczywiście nie są wtedy zadowoleni, mało tego, te złe momenty kojarzą ze mną a nie ojcem. (…) (FP 12.03.2022). https://forum.parenting.pl/topic/3405379-grudnioweczki-2015-czyli-ostatnie-dwupaczki-tego-roku/page/1030/?tab=comments#comment-4052369

Okazuje się jednak, że największą presję na bycie nienaganną matką wywierają inne matki, które zamieszczają na forach porady, wskazówki odnośnie do tego, jak wychowywać dziecko, np.:

[149] Informacje z Raportu badania 2015 *Społeczna rola matki — wyzwania współczesnego macierzyństwa*, s. 21-27.

mama_radka
Tak wiem, zaraz posypią się na mnie gromy, ale niech tam, po prostu już nie mogę. Wszędzie tylko wypowiadają się idealne matki (oczywiście matki nieidealne tez się wypowiadają, ale są b. krytykowane przez te pierwsze) a to w temacie – „zanim przyłożysz" – na forum e-mama, a to „roczne dziecko a telewizja" na edziecku. To tylko z brzegu przykłady, gdyby sięgnąć dalej -znalazło by się więcej o idealnych matkach, rodzicach, którzy to nigdy w życiu nie dadzą dziecku klapsa, które nie pozwalają dzieciom oglądać telewizji. A wręcz krytykują tu na forum, jak inni tak mogą robić, jak można pozwolić dziecku oglądać telewizje. (…) (FeDz 11.03.2022).
https://forum.gazeta.pl/forum/w,567,19896429,19896429,Idealne_matki_8211_brrrr_.html

Z analizy wynika, że roli matki nieodłącznie towarzyszy presja społeczna ze strony innych osób, Kościoła Katolickiego i instytucji państwowych, w tym szkoły i służby zdrowia. Matka na ogół kojarzona jest z pozytywnymi cechami, co przejawia się chociażby w licznych zdrobnieniach, metaforach i frazeologizmach, związanych ze słowem *matka*. Matka w opinii społecznej powinna być dobrym człowiekiem, a tym samym wzorowo wypełniać swoją rolę. Współczesne matki na ogół przeciwstawiają się stereotypowi Matki Polki, gdyż oprócz wychowywania dzieci, dbają o realizację własnych planów poza macierzyństwem. We współczesnym modelu rodziny nie mieści się wzór rodzicielki, a w szczególności matek niepracujących, matek posiadających kilkoro dzieci, samotnych matek, kobiet bezdzietnych, a także tzw. „madek" — kobiet roszczeniowych.

W niniejszej pracy oprócz uprzedzeń społecznych wskazano także przykłady uprzedzeń etnicznych, politycznych, rasowych, seksualnych i narodowych. Na forach poruszane są także tematy polityczne, dotyczące aktualnych zagadnień takich jak: pomoc finansowa ze strony państwa, urlopy związane z wychowaniem dzieci, edukacji, szczepień, aborcji, adopcji, in vitro, homoseksualizmu. Administratorzy zachęcają do rozmów na powyższe tematy, lecz w nie nie ingerują. Za sprawą wspólnych zainteresowań, problemów, wspólnej wiedzy autorów, nadawców i odbiorców, włączających się do dyskusji mamy do czynienia ze zbieżnością kontekstu odbioru i kontekstu wytwarzania. Ze względu na obiektywne wypowiadanie się nadawców i odbiorców na forach mamy styczność z zazębianiem się kontekstów nadawczego i odbiorczego. W badanym dyskursie występują różne poziomy perswazji i jawna, i ukryta.

Analizowane fora, mimo popularności serwisów społecznościowych nadal cieszą się zainteresowaniem zarówno użytkowników, jak i ich zarządzających, co wynika najprawdopodobniej z tego, że nie wszyscy internauci lubią duże społeczności, takie jak Facebook, Instagram czy Tik Tok, którym zarzuca się niekiedy chaos ze względu na ich

zakres działania[150]. Warto w przyszłości przyglądać się kierunkowi zmian, w którym będzie podążało forum dyskusyjne i jako kanał komunikacyjny, i jako gatunek internetowy.

Posty analizowanych forów stanowią źródło wiedzy o języku matek oraz przeobrażeniach społeczno-kulturowych i politycznych macierzyństwa. Temat niniejszej rozprawy może być również kontynuowany w odniesieniu do innych zagadnień językowo--dyskursywnych, np. rejestru dyskursu, ramy konceptualnej, implikatur czy presupozycji.

Kwestia macierzyństwa jest ważna i ciekawa z punktu widzenia społecznego. Warto w przyszłości kontynuować badania językowo-dyskursywne postów zamieszczanych przez matki i na forach, i w grupach dyskusyjnych. Ze względu na czas powstania jednej i drugiej platformy komunikacyjnej, interesująca byłaby również analiza porównawcza komentarzy, które publikują użytkowniczki obu społeczności. Można byłoby wówczas przyjrzeć się zmianom, zachodzącym chociażby w socjolekcie matek.

[150] W tym miejscu pracy odwołuję się do cytatu zamieszczonego na s. 6., który moim zdaniem trafnie odnosi się do funkcjonowania forów, chociażby dlatego, że na przestrzeni pięciu lat analizy dziesięciu forów jedynie dwa z nich zostały zamknięte.

Bibliografia

Źródła:

Baby Boom (https://www.babyboom.pl/forum/)
eBobas (https://ebobas.pl/forum/)
eDziecko (http://forum.gazeta.pl/forum/k,1511526,eDziecko.html)
Forum dla mam
(http://forumdlamam.pl/index.php?sid=094aec4f88ff58b5d209e7b380a28324)
Maluchy (https://www.maluchy.pl/forum/index.php?&&CODE=autologin&fromreg=1)
Mama klub (https://mamaklub.pl/forum/)
Mamo to ja (http://forum.mamotoja.pl/forum)
My mamy (http://mymamy.pl/forum-e-mama)
Na obcasach (http://naobcasach.pl/forum/viewtopic.php?t=7269)
Parenting (https://forum.parenting.pl/)

Opracowania:

Aksamit, Diana. (2019). *Kobiety-matki o macierzyństwie. Socjopedagogiczne studium narracji matek dorosłych osób z głęboką niepełnosprawnością intelektualną*. Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej.

Allan, Stuart. (2006). *Kultura newsów*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Antoszek, Andrzej. (2001). Wszystko@jest.siecią.com. W: Tadeusz Zasępa (red.). *Internet. Fenomen społeczeństwa informacyjnego* (s. 89-110). Częstochowa: Edycja Świętego Pawła.

Arafah, Burhanuddin, Hasyim, Muhammad. (2019). The language of emoji in social media. *KnE Social Sciences*, 3(19), s. 494–504. DOI: https://doi.org/10.18502/kss.v3i19.4880.

Aronson, Elliot. (1998). *Człowiek istota społeczna*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Balcerzan, Edward. (2007). Sytuacja gatunków. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia literacka* (s. 115-136). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Balcerzan, Edward. (2007). W stronę genologii multimedialnej. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia literacka* (s. 269-287). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Bańko, Mirosław, Zygmunt, Agnieszka. (2011). *Czułe słówka. Słownik afektonimów*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Bańko, Mirosław, Zygmunt, Agnieszka. (2011). O słowniku. W: *Czułe słówka. Słownik afektonimów* (s. 6-8). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Barani, Katarzyna. (2008). Wirtualne wspólnoty kobiet na forach internetowych jako źródło wsparcia w przygotowaniu do macierzyństwa. W: Barbara Szmigielskia-Siuta (red.). *Całe życie w sieci* (s. 177-204). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Barcz, Jan. (2004). Zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego w świetle postanowień Konstytucji RP z 1997 r. *Kwartalnik Prawa Publicznego,* 4(2), s. 21-42.

Bartmiński, Jerzy, Niebrzegowska-Bartmińska, Stanisława. (2009). *Tekstologia*. Warszawa: Wydawnictwo PWN.

Bartmiński, Jerzy, Panasiuk, Jolanta. (2010). Stereotypy językowe. W: Jerzy Bartmiński (red.). *Współczesny język polski* (s. 371-395). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Bartmiński, Jerzy. (1998). Tekst jako przedmiot tekstologii lingwistycznej. W: Jerzy Bartmiński, Barbara Boniecka (red.). *Tekst: problemy teoretyczne* (s. 9-25). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Bartmiński, Jerzy. (2008). Polski stereotyp matki. *Postscriptum Polonistyczne*, 1(1), s. 33-53.

Bartoszyński, Kazimierz. (2007). Wobec genologii. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia literacka* (s. 219-232). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Białek, Ewa. (2023). Język w czasach globalizacji. *Acta Neophilologica* 25(1), s. 169-184. DOI: https://doi.org/10.31648/an.8685.

Bielecka-Prus, Joanna, Kruk, Marzena. (2014). Konstruowanie roli społecznej matki w pierwszych latach życia dziecka. Analiza narracji kobiet. W: *Współczesna rodzina polska –*

przemiany, zagrożenia i wyzwania, red. Arkadiusz Jabłoński, Małgorzata Szyszka, Dorota Gizicka (s. 81-96). Lublin: Wydawnictwo KUL.

Bielecka-Prus, Joanna. (2015). Problem kontekstu społecznego w analizie dyskursu. W: Aleksander Kiklewicz, Irina Uchwanowa-Szmygowa (red.). *Dyskurs: aspekty lingwistyczne, semiotyczne i komunikacyjne* (s. 101-109). Olsztyn: Centrum Badań Europy Wschodniej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Bilewicz, Michał, Winiewski, Mikołaj. (2009). *Uprzedzenia etniczne w Polsce. Raport z ogólnopolskiego sondażu Polish Prejudice Survey 2009*. Warszawa: Centrum Badań nad Uprzedzeniami.

Binkuńska, Ewa. (2013). Jak zwracamy się do małych dzieci? *Język Polski*, 93(5), s. 377–386.

Błachnio, Agata. (2008). Internet – wróg czy przyjaciel? W: Agnieszka Dytman-Stasieńko, Jan Stasieńko (red.). *WWW – w sieci metafor: strona internetowa jako przedmiot badań naukowych* (s. 401-411). Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

Błaszczak, Amanda. (2020). Dyskurs młodzieżowy na forach internetowych. *Przegląd Pedagogiczny*, 1, s. 369-382. DOI: 10.34767/PP.2020.01.22.

Bodziany, Marek. (2010). Stereotypy narodowościowe w profilach stereotypowej percepcji żołnierzy wielonarodowych jednostek wojskowych. *Zeszyty Naukowe WSOWL*, 3(157), s. 398-418.

Boguszewski, Rafał. (2015). Współczesne znaczenie i rozumienie rodziny w Polsce. *Zeszyty Naukowe KUL*, 59(4), s. 127-148.

Bortliczek, Małgorzata. (2013). *Od alfabetu do zdrobnień. Tuzin szkiców o języku*. Cieszyn: Galeria „Na Gojach''.

Bourdieu, Pierre, Wacquant, J. D. Loic. (2001). *Zaproszenie do socjologii refleksyjnej*. Warszawa: Oficyna Naukowa.

Bralczyk, Jerzy. (2001). *Poradnik językowy profesora Bralczyka. Mówi się*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Brewer, B., Marilynn. (1999). Kiedy stereotypy powodują stereotypizację: wpływ stereotypów na spostrzeganie osób. W: C. N. Macrae, Ch. Stangor, M. Hewstone. *Stereotypy i uprzedzenia. Najnowsze ujęcie* (s. 208-224). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe.

Bucher, Hans – Jürgen. (2015). Dyskurs internetowy jako multimodalna komunikacja usieciowiona. Postulat rozwinięcia paradygmatu. W: Roman Opiłowski, Józef Jarosz, Przemysław Staniewski (red.). *Lingwistyka mediów. Antologia tłumaczeń* (s. 221-254). Wrocław: Oficyna Wydawnicza Atut - Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe.

Bugajski, Marian. (2004). Komunikowanie i komunikowanie się w mediach. W: Kazimierz Michalewski (red.). *Współczesne odmiany języka narodowego* (s. 85-92). Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Bugajski, Marian. (2005). O niektórych problemach komunikacji językowej w Internecie. W: Agnieszka Dytman-Stasieńko, Jan Stasieńko (red.). *Język@multimedia* (s. 422-429). Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji TWP.

Buksa, Łukasz, Luber, Marta. (2020). Matka XXI wieku. Funkcjonowanie instamatki w cyfrowym świecie. W: Janusz Kawa, Marlena Stradomska (red.). *Kwestie i problemy społeczne współczesnego świata* t. 1 (s. 53-66). Łódź: ArchaeGraph Wydawnictwo Naukowe.

Castells, Manuel. (2003). *Galaktyka Internetu. Refleksje nad Internetem, biznesem i społeczeństwem*. Poznań: Dom Wydawniczy REBIS.

Chyrzyński, Tomasz. (2012). *Język w Internecie. Formalne, semantyczne i funkcjonalno-pragmatyczne właściwości języka angielskiego i polskiego w komunikacji internetowej*. Olsztyn: Centrum Badań Europy Wschodniej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Cieślińska, Barbara. (2014). Bezdzietność jako styl życia. *Pogranicze. Studia Społeczne*, 24, s. 277-292. DOI: 10.15290/pss.2014.24.15.

Coyle, A., Maureen, Carmichael, L., Cheryl. (2019). Perceived responsiveness in text messaging: the role of emoji use. *Computers in Human Behavior*, 99, s. 181-189. DOI: https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.05.023.

Cudak, Romuald. (2007). Rzut oka na polską genologię literacką. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia literacka* (s. 13-44). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Cwalina, Wojciech. (2001). Generacja Y — ponury mit czy obiecująca rzeczywistość. W: Tadeusz Zasępa (red.). *Internet. Fenomen społeczeństwa informacyjnego* (s. 29-42). Częstochowa: Edycja Świętego Pawła.

Czachur, Waldemar, Miller, Dorota. (2012). Niemiecka lingwistyka dyskursu — próba bilansu i perspektywy. W: *Oblicza Komunikacji*, 5, s. 25-43.

Czajkowski, Michał. (1999). *Leksykon Internetu*. Warszawa: Wydawnictwo Mikom.

Czyżewski, Marek, Sergiusz, Kowalski, Andrzej, Piotrowski. (2010). Rytualny chaos — dwanaście lat później. W: Marek Czyżewski, Sergiusz Kowalski, Andrzej Piotrowski, (red.). *Rytualny chaos. Studium dyskursu publicznego* (s. 7-14). Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

Czyżewski, Marek, Sergiusz, Kowalski, Andrzej, Piotrowski. (2010). Wprowadzenie. W: Marek Czyżewski, Sergiusz Kowalski, Andrzej Piotrowski (red.). *Rytualny chaos. Studium dyskursu publicznego* (s. 15-48). Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

Dankiewicz-Berger, Malwina, Cendal, Sylwia. (2019). „Macierzyństwo nowoplemienne" – analiza jakościowa parentingowych komunikatów internetowych. W: *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Psychologica*, s. 237–258. DOI: 10.24917/20845596.12.12.

Delobelle, Pieter, Berendt, Bettina. (2019). Time to Take Emoji Seriously: They Vastly Improve Casual Conversational Models, s. 1-11. Pobrano z: https://arxiv.org/pdf/1910.13793 (dostęp: 15.10.2019). DOI: https://doi.org/10.48550/arXiv.1910.13793.

Dereń, Ewa, Polański, Edward. (2012). *Wielki słownik języka polskiego*. Kraków: Krakowskie Wydawnictwo Naukowe.

Dijk, van Teun, A. (2001). Badania nad dyskursem. W: Teun A. van Dijk (red.) *Dyskurs jako struktura i proces* (s. 9-43). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Dobrzyńska, Teresa. (1991). Tekst. Próba syntezy. *Pamiętnik Literacki* 82(4), s. 142-183.

Dobrzyńska, Teresa. (2020). Badania struktury tekstu – nowe źródło inspiracji stylistyki. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia lingwistyczna* (s. 81-94). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Dobrzyńska, Teresa. (2020). Delimitacja tekstu pisanego i mówionego. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia lingwistyczna* (s. 68-80). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Dominiak, Łukasz. (2005). *Michel Foucault, Porządek dyskursu. Wykład inauguracyjny wygłoszony w College de France 2 grudnia 1970*. tłum. Michał Kozłowski. Wydawnictwo słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2002. *Dialogi Polityczne* (2), s. 145–148. DOI: http:.org/10.12775/DP.2004.013

Dovidio, F. John, Brigham, C. John, Johnson T., Blair, Gaertner, L. Samuel. (1999). Stereotypizacja, uprzedzenia i dyskryminacja: spojrzenie z innej perspektywy. W: C. N. Macrae, Ch. Stangor, M. Hewstone. *Stereotypy i uprzedzenia. Najnowsze ujęcie* (s. 225-260). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe.

Dróżdż – Łuszczyk, Katarzyna. (2024). Kilka pytań o samotną matkę i samodzielną matkę i ich opis leksykograficzny. *LingVaria*, 1(37), s. 75-87. DOI: https: 10.12797/LV.19.2024.37.05.

Dubrawska, Magdalena. (2017). Kulturowe przemiany macierzyństwa w późnej nowoczesności (wybrane aspekty). *Uniwersyteckie Czasopismo Socjologiczne*, 18(1), s. 103-109.

Duszak, Anna. (1998). *Tekst — dyskurs — komunikacja międzykulturowa*. Warszawa: Wydawnictwo PWN.

Duszak, Anna. (2020). Dokąd zmierza tzw. lingwistyka tekstu? W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia lingwistyczna* (s.102-111). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Dzioba, Rafał. (2005). Netspeak — nową hybrydą językową. W: Agnieszka Dytman-Stasieńko, Jan Stasieńko (red.). *Język@multimedia* (s. 463-477). Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji TWP we Wrocławiu.

Dzwonkowska-Godula, Krystyna. (2015). *Tradycyjnie czy nowocześnie? Wzory macierzyństwa i ojcostwa w Polsce*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Fairclough, Norman, Duszak, Anna. (2008). Wstęp: Krytyczna analiza dyskursu — nowy obszar badawczy dla lingwistyki i nauk społecznych. W: Anna Duszak, Norman Fairclough

(red.). *Krytyczna analiza dyskursu. Interdyscyplinarne podejście do komunikacji społecznej* (s. 7-29). Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych, UNIVERSITAS.

Farner, Jerzy. (2000). *Multikomunikacja. Przyszłość czy utopia?* W: Andrzej Drzycimski (red.). *Komunikatorzy, wpływ, wrażenie, wizerunek* (s. 349-389). Warszawa-Bydgoszcz: Oficyna Wydawnicza Branta.

Foucault, Michel. (1977). *Archeologia wiedzy*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.

Gajda, Stanisław. (2000). *Media- stylowy tygiel współczesnej polszczyzny*. W: Jerzy Bralczyk, Katarzyna Mosiołek-Kłosińska (red.). *Język w mediach masowych* (s. 19-27). Warszawa: Upowszechnianie Nauki – Oświata "UN-O".

Gajda, Stanisław. (2004). Współczesny polski dyskurs humanistyczny. W: Maria Wojtak, Małgorzata Rzeszutko (red.). *W kręgu wiernej mowy* (s. 49-58). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Gajda, Stanisław. (2005). Tekst/dyskurs oraz jego analiza i interpretacja. W: Maria Krauz, Stanisław Gajda (red.). *Współczesne analizy dyskursu. Kognitywna analiza dyskursu a inne metody badawcze* (s. 11-20). Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów.

Gajda, Stanisław. (2007). Współczesny polski dyskurs komiczny. W: Jan Mazur, Magdalena Rumińska (red.). *Humor i karnawalizacja we współczesnej komunikacji językowej* (s. 11-18). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Gałczyńska, Alicja. (2008). Słownictwo tekstów kierowanych do dzieci — zdrobnienia i spieszczenia. *Annales Academiae Paedagogicae Cracoviensis. Studia Linguistica*, 4(62), s. 76-83.

Garncarek, Emilia. (2017). Podejmowanie decyzji o dobrowolnej bezdzietności w kontekście jakości relacji małżeńskiej. *Dyskursy Młodych Andragogów*, 18, s. 373-387.

Gawlina, Zofia. (2003). Macierzyństwo jako wartość w kontekście przemian społecznych. *Blaski i cienie życia rodzinnego. Roczniki Socjologii Rodziny,* 15, s. 33-45.

Gawroński, Andrzej. (1928). *Wartość uczuciowa deminutywów*. *Szkice Językoznawcze*, s. 199-217.

Głowiński, Michał. (2007). Gatunek literacki i problemy poetyki historycznej. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia literacka* (s. 69-91). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Godzic, Wiesław. (1998). Na marginesie metafor sieci. W: Andrzej Gwóźdź (red.). *Intermedialność w kulturze końca XX wieku* (s. 27-39). Białystok: Wydawnictwo Trans Humana.

Goroshko, Olena. (2005). Językowe właściwości tekstu elektronicznego. Analiza porównawcza angielskich i rosyjskich witryn internetowych. W: Agnieszka Dytman-Stasieńko, Jan Stasieńko (red.). *Język@multimedia* (s. 411-421). Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji TWP we Wrocławiu.

Gorzycka, Dorota. (2014). Nacechowanie emocjonalne deminutywów — semantyka czy pragmatyka? W: Wiktor Pskit (red.). *Semantyczne i pragmatyczne aspekty komunikacji: od deminutywów do gestów* (s. 11–26). Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Górecka, Małgorzata. (2019). #instamatki: Instagram a rzeczywistość, czyli jak młode matki kreują swoje macierzyństwo w sieci i w jaki sposób wpływają na swoich odbiorców. W: Agnieszka Kampka, Anna Kiryjow–Radzka (red.). *Społeczne konteksty obrazu w kształtowaniu wizerunku* (s. 83-89). Warszawa: Wydawnictwo SGGW.

Górska-Olesińska, Monika. (2009). *Słowo w sieci. Elektroniczne dyskursy*. Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.

Grabias, Stanisław. (2019). *Język w zachowaniach społecznych. Podstawy socjolingwistyki i logopedii*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej.

Greń, Zbigniew. (2001). Stereotypy jako fenomeny językowe. W: Mirosława Kofta, Aleksandra Jasińska-Kania (red.). *Stereotypy i uprzedzenia. Uwarunkowania psychologiczne i kulturowe* (s. 67-79). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Grochowski, Grzegorz. (2003). Stereotypy - komunikacja – literatura. *Przestrzenie Teorii* 2, s. 49-71.

Grucza, Franciszek. (1992). O komunikacji międzyludzkiej – jej podstawach, środkach, rodzajach, płaszczyznach, składnikach i zewnętrznych uwarunkowaniach. W: Waldemar Woźniakowski (red.). *Modele komunikacji międzyludzkiej. Materiały z XV Sympozjum*

zorganizowanego przez Instytut Lingwistyki Stosowanej UW Łąck, 26-28 kwietnia 1989 (s. 9-30). Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.

Gruszczyński, Włodzimierz. (2001). Czy normy językowe obowiązują w Internecie? W: Jerzy Bralczyk, Katarzyna Mosiołek-Kłosińska (red.). *Zmiany w publicznych zwyczajach językowych* (s. 183-190). Warszawa: Rada Języka Polskiego przy Prezydium PAN.

Grybosiowa, Antonina. (1998). Przyczyny zmian w polskim systemie adresatywnym. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Linguistic*a, 37, s. 57-61.

Grzegorczykowa, Renata. (2007). *Wstęp do językoznawstwa*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Grzenia, Jan. (2003). Internet jako miejsce dialogu. W: Małgorzata Kita (red.). *Porozmawiajmy o rozmowie. Lingwistyczne aspekty dialogu* (s. 81-90). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Grzenia, Jan. (2004). Strona WWW jako forma dialogowa. W: Małgorzata Kita, Jan Grzenia (red.). *Dialog a nowe media* (s. 22-31). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Grzenia, Jan. (2008). *Komunikacja językowa w Internecie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Grzmil-Tylutki, Halina. (2010). *Francuska lingwistyczna teoria dyskursu. Historia. Tendencje. Perspektywy*. Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS.

Grzymała-Kazłowska, Aleksandra. (2004). Socjologicznie zorientowana analiza dyskursu na tle współczesnych badań nad dyskursem. *Kultura i Społeczeństwo*, 48(1), s. 13-34.

Habermas, Jürgen. (1999). *Teoria działania komunikacyjnego. Racjonalność działania a racjonalność społeczna*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Habermas, Jürgen. (2000). *Filozoficzny dyskurs nowoczesności*. Kraków: UNIVERSITAS.

Handke, Kwiryna. (1995). *Polski język familijny. Opis zjawiska*. Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy.

Herring, Susan C. (2004). Computer-Mediated Discourse Analysis: An Approach to Researching Online Behavior. In: Sasha Barab, Rob Kling, James.H. Gray (eds.). *Designing for Virtual Communities in the Service of Learning* (s. 338-376). Cambridge University Press. DOI: https://psycnet.apa.org/doi/10.1017/CBO9780511805080.016.

Hetmański, Marek. (2001). Internet jako środek tworzenia i komunikowania wiedzy. W: Tadeusz Zasępa (red.). *Fenomen społeczeństwa informacyjnego* (s. 67-88). Częstochowa: Edycja Świętego Pawła.

Howarth, David. (2008). *Dyskurs*. Warszawa: Oficyna Naukowa.

Jagodzińska, Joanna. (2002). Dyskurs internetowy. W: Józef Porayski-Pomsta (red.). *Studia Pragmalingwistyczne 3. Czynności tworzenia i rozumienia wypowiedzi* (s. 207-227). Warszawa: Dom Wydawniczy ELIPSA.

Janssen, Magdalena. (2016). Rodzina w dobie przemian społecznych XX i XXI wieku. W: Klaudia Pujer (red.). *Rodzina i szkoła wobec szans i zagrożeń społeczno-cywilizacyjnych* (s. 19-32). Wrocław: Exante.

Jasielska, Aleksandra, Maksymiuk, Renata, Anna. (2018). Konsumenckie e-rodzicielstwo, czyli konsumencka aktywność e-rodziców w Internecie. *Marketing i Rynek*, 6, s. 19-25.

Jaworska, Monika. (2008). Idea znaczenia teorii feministycznych oraz jej oznaki w życiu społecznym. *Nauczyciel i Szkoła* 1-2, (38-39), s. 35-48.

Kacperska, Beata. (2020). Zjawisko migracji leksemów z angielszczyzny do polszczyzny (na przykładzie nowego słownictwa internetowego. W: Maria Migodzińska, Agnieszka Stawikowska-Marcinkowska (red.). *Migracja w języku, literaturze i kulturze* (s. 99-107). Łódź-Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Kaczmarz, Ewa. (2018). Wzorzec gatunku internetowego. *Prace Językoznawcze,* 20(1), s. 71-81.

Karciarz, Magdalena. (2008). Oblicza Sieci. Ewolucja interfejsu stron WWW. W: Agnieszka Dytman-Stasieńko, Jan Stasieńko (red.). *WWW – w sieci metafor: strona internetowa jako przedmiot badań naukowych* (s. 113-123). Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

Karwatowska, Małgorzata, Jarosz, Beata. (2016). Forum internetowe, czyli (cyber) komunikacja o ograniczonym zasięgu społecznym. W: Małgorzata Kita, Iwona Loewe (red.). *Język w Internecie. Antologia* (s. 230-242). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Kawka, Maciej. (2014). O badaniu języka dyskursu medialnego. *Media i Społeczeństwo,* 4(1), s. 164-171.

Kim, Joongyum, Gong, Taesik. (2020). No More One Liners: Bringing Context into Emoji Recommendations. *ACM Transactions on Social Computing*, 3(2), s. 1-25. DOI: https://doi.org/10.1145/3373146.

Kluszczyński, Ryszard. (2001). *Społeczeństwo informacyjne. Cyberkultura. Sztuka multimediów*. Kraków: Wydawnictwo Rabid.

Kłos, Jan. (2004). Internet jako miejsce spotkania i dialogu? W: Marek Sokołowski (red.). *Oblicza Internetu* (s. 31-41). Elbląg: Państwowa Wyższa Szkoła w Elblągu.

Kobos, Zuzanna. (2011). Mów do mnie kotku…, czyli o uczuciach po polsku i słoweńsku. *Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców*, 18, s. 261-267.

Kostrzewska, Ewelina. (2010). Czy industrializacja to wyłącznie męska sprawa? Ziemianki wobec uprzemysławiania majątków w Królestwie Polskim w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku. *Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX wieku*, 8, s. 247-259.

Kowalik, Stanisław. (1991). Nowe spojrzenie na uprzedzenia społeczne. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, 53(4), s. 225-233.

Krzyżanowska, Natalia. (2014). Konstruowanie macierzyństwa jako kwestii społecznej na przykładzie dyskursów polskiej sfery publicznej. *Kultura i Edukacja,* 4(104), s. 142-165.

Labocha, Janina. (2008). *Tekst wypowiedź dyskurs w procesie komunikacji językowej*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Labocha, Janina. (2020). Tekst, wypowiedź dyskurs. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia lingwistyczna* (s. 190-194). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Laclau, Ernesto, Mouffe, Chantal. (2007). *Hegemonia i socjalistyczna strategia. Przyczynek do projektu radykalnej polityki demokratycznej*. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji TWP.

Laclau, Ernesto. (1996). Dlaczego puste znaczące mają znaczenie dla polityki? W: Ernesto Laclau (s. 67-78). *Emancypacje*. Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji TWP we Wrocławiu.

Leszczyńska, Katarzyna, Skowronek, Katarzyna. (2011). Socjologia języka / socjolingwistyka a społeczna analiza dyskursu: perspektywa socjologa i językoznawcy. *Socjolingwistyka*, 24, s. 7–28.

Levinson, C., Stephen. (2010). *Pragmatyka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Levinson, Paul. (2003). Od tekstu do hipertekstu. W: Grzegorz Godlewski, Andrzej Mencwel, Roch Sulima (red.). *Antropologia słowa. Zagadnienie i wybór tekstów* (s. 643-656). Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.

Levinson, Paul. (2010). *Nowe nowe media*. Kraków: Wydawnictwo WAM.

Ljubešić, Nikola, Fišer, Darja. (2016). A global analysis of emoji usage. *Paper Presented at the Proceedings of the 10th Web as Corpus Workshop*, s. 82-89. DOI: 10.18653/v1/W16-2610.

Loewe, Iwona. (2006). Internet i jego zasoby w polskich badaniach lingwistycznych. Rekonesans. *Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego*, 62, s. 93-103.

Loewe, Iwona. (2007). *Gatunki paratekstowe w komunikacji medialnej*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Łamejko, Daria. (2003). Macierzyństwo jako wartość filozoficzna i moralna. *Etyka*, 36, s. 193-208. DOI: https://doi.org/10.14394/etyka.409.

Maass, Anne, Arcuri, Luciano. (1999). Język a stereotypizacja. W: C. N. Macrae, Ch. Stangor, M. Hewstone. *Stereotypy i uprzedzenia. Najnowsze ujęcie* (s. 161-188). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe.

Maliszewska, Agnieszka. (2002). Wirtualna buźka. Modyfikująca rola znaków graficznych w komunikacji internetowej. W: Kazimierz Michalewski (red.). *Tekst w mediach* (s. 149-155). Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Manovich, Lev. (2006). *Język nowych mediów*. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

Mańczak, Witold. (2011). Jeszcze o modzie na zdrobnienia. *Język Polski*, 91(2-3), s. 218-219. DOI: https://doi.org/10.31286/JP.91.2.17.

Marcjanik, Małgorzata. (2015). Współczesna etykieta językowa – zmierzch wartości? *Studia Medioznawcze*, 4(63), s. 115-119.
DOI: https://doi.org/10.33077/uw.24511617.ms.2015.63.513.

Markowski, Andrzej (red.). (2004). *Wielki słownik poprawnej* polszczyzny. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Matsumoto, David, Juang, Linda. (2007). *Psychologia międzykulturowa*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Mazur, Wojciech. (2011). Historyczne fora dyskusyjne. Społeczne tworzenie dyskursu o przeszłości w przestrzeni komunikacyjnej Internetu. W: Piotr Biliński (red.) *Przeszłość we współczesnej narracji kulturowej: studia i szkice kulturoznawcze,* 1, (s. 169-182). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Mądry, Maria. (2012). Macierzyństwo jako płaszczyzna permanentnego rozwoju kobiety w biegu życia. *Psychologia Rozwojowa. Zaburzenia rozwoju. Konteksty terapii behawioralnej*, 17(3), s. 9-21. DOI: 10.4467/20843879PR.12.015.0634.

Miczka, Tadeusz. (2002). *O zmianie zachowań komunikacyjnych. Konsumenci w nowych sytuacjach audiowizualnych*. Katowice: Księgarnia św. Jacka.

Miodek, Jan. (2012). Szaleństwo zdrobnień trwa! *Język Polski*, 92(5), s. 402. DOI: https://doi.org/10.31286/JP.92.5.10.

Naruszewicz-Duchlińska, Alina. (2003). Pseudonimy internetowe (nicknames) jako forma autoreklamy. *Prace Językoznawcze*, 5, s. 85-98.

Naruszewicz-Duchlińska, Alina. (2006). *Sygnatury internetowe — wstępny zarys problematyki*. W: Jan Mazur, Małgorzata Rzeszutko-Iwan (red.). *Teksty kultury. Oblicza komunikacji XXI wieku* (s. 249-255). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Naruszewicz-Duchlińska, Alina. (2011). *Internetowe grupy dyskusyjne. Analiza językowa i charakterystyka gatunku*. Olsztyn: Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Naruszewicz-Duchlińska, Alina. (2014). Nowe media a nowe gatunki — wstępna charakterystyka genologiczna internetowego forum dyskusyjnego. *Postscriptum Polonistyczne,* 2(14), s. 27-38.

Naruszewicz-Duchlińska, Alina. (2020). Madki i kultura dej — o niespodziewanych skutkach upowszechnienia internetu. W: Ewa Horyń, Bogusław Skowronek, Agnieszka Walecka-Rynduch (red.). *Język a media: perspektywy i zagrożenia komunikacji we współczesnych mediach* (s. 13-23). Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.

Nowak, Waldemar. (1999). Teoretyczne i metodologiczne problemy badań stereotypów cz. I. *Roczniki Socjologii Rodziny*, 11, s. 99-112.

Ogonowska, Agnieszka, Skowronek, Bogusław. (2005). „Język na nielegalu'', czyli wpływ multimediów na komunikację werbalną młodego pokolenia. O nową metodologię badań. W: Agnieszka Dytman-Stasieńko, Jan Stasieńko (red.). *Język@multimedia* (s. 297-309). Wrocław: Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji TWP we Wrocławiu.

Okrutna, Ewelina. (2013). Pedagogiczne aspekty samotnego macierzyństwa. *Roczniki Pedagogiczne*, 5(4), s. 175-202.

Olcoń-Kubicka, Marta. (2009). *Indywidualizacja a nowe formy wspólnotowości*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar.

Ong, Walter, Jack. (2005). Wtórna oralność. W: Maryla Hopfinger (red.). *Nowe media w komunikacji społecznej w XX wieku: antologia* (s. 178-186). Warszawa: Oficyna Naukowa.

Opacki, Ireneusz. (2007). Krzyżowanie się postaci gatunkowych jako wyznacznik ewolucji poezji. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia literacka* (s. 92-114). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Ostaszewska, Danuta. (2004). Przemiany sposobu istnienia gatunku – zarys problematyki (na materiale publicystyki parlamentarnej). W: Danuta Ostaszewska (red.). *Gatunki mowy i ich ewolucja*, 2. *Tekst a gatunek* (s. 217-228). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Ostaszewska, Danuta. (2020). Genologia lingwistyczna jako subdyscyplina współczesnego językoznawstwa. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia lingwistyczna* (s. 11-39). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Packalén Parkman, Małgorzata, Anna. (2017). Macierzyństwo bez lukru i retuszu. Wizerunek Matki Polki w literaturze polskiej po roku 2000 i blogach. *Postscriptum Polonistyczne,* 2(20), s. 63-83.

Pałuszyńska, Edyta. (2006). Bariery w komunikacji: ,,otwierać, a nie zamykać rozmowę''. W: Jan Mazur, Małgorzata Rzeszutko-Iwan (red.). *Teksty kultury. Oblicza komunikacji XXI wieku* (s. 161-170). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Perlin, Jacek, Milewska, Maria. (2000). Afektonimy w polskim, francuskim, hiszpańskim i niderlandzkim. Analiza morfologiczna i semantyczna. *Język a Kultura,* 14, s. 165-173.

Pietrzak, Janina, Mikołajczak, Małgorzata. (2015). Seksizm w Polsce. W: Anna Stefaniak, Michał Bilewicz, Mikołaj Winiewski (red.). *Uprzedzenia w Polsce* (s. 207-232). Warszawa: Liberi Libri.

Pleszczyński, Jan. (2016). Informacja, wiedza i wybór w epoce nowych mediów. W: Iwona Hofman, Danuta Kępa-Figura (red.). *Współczesne media: media informacyjne,* 2 (s. 9-25). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii – Curie Skłodowskiej.

Polański, Edward (red.). (1999). *Encyklopedia językoznawstwa ogólnego*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.

Polkowska, Dominika. (2007). Bariery w dostępie kobiet do rynku pracy a kontrakt płci. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, 1, s. 231-243.

Rasiński, Lotar. (2009). ,,Reguły'' i ,,gry'' świata społecznego – Wittgenstein, de Saussure i zwrot lingwistyczny w filozofii społecznej. W: Lotar Rasiński (red.). *Język, dyskurs, społeczeństwo. Zwrot lingwistyczny w filozofii społecznej* (s. 7-27). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Rasiński, Lotar. (2017). Trzy koncepcje dyskursu: Foucault, Laclau, Habermas. *Kultura – Społeczeństwo – Edukacja*, 12(2), s. 37-54. DOI: https://doi.org/10.14746/kse.2017.12.2.

Reczek, Stefan. (1968). Deminutiva polskie. Charakterystyka. Rozwój funkcji stylistycznej. *Rocznik Naukowo-Dydaktyczny Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie*, 3(5), s. 373-386.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego. *Społeczna rola matki – wyzwania współczesnego macierzyństwa. Raport z badania 2015*. Pobrano z: https://rops- -katowice.pl/dopobrania/2015.07.31-raport.pdf (dostęp: 15.03.2022).

Rejter, Atur. (2009). Lingwistyczne refleksje nad komunikacją internetową – perspektywa historyczna. W: Danuta Ulicka (red.) *Tekst (w) sieci*, 1. *Tekst. Język. Gatunki* (s. 111-120). Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

Rędzio, M. Anna, Soral, Wiktor. (2018). Poglądy polityczne a uprzedzenia – analiza danych z Polskich Sondaży Uprzedzeń (2009, 2013, 2017). W: Anna Stefaniak, Mikołaj Winiewski (red.). *Uprzedzenia w Polsce 2017. Oblicza przemocy międzygrupowej* (s. 345-364). Warszawa: Liberi Libri.

Ruszkiewicz, Dorota. (2015). Negatywne aspekty nierealizowania macierzyństwa – poglądy i odczucia kobiet bezdzietnych. *Pedagogika Rodziny*, 5(4), s. 169-183.

Sasińska-Klas, Teresa. (2014). Analiza dyskursywna i jej zastosowanie w badaniach na gruncie nauk społecznych. W: Piotr Bobrowiec, Robert Kłosowicz, Paweł Ścigaj (red.). *Odmiany współczesnej nauki o polityce* (s. 423-435). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Sawicki, Stefan. (2007). Gatunek literacki: pojęcie klasyfikacyjne, typologiczne, politypiczne? W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia literacka* (s. 137-144). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Sieńko, Marcin. (2004). O znikomości autora w epoce elektronicznej. W: Marek Sokołowki (red.). *Oblicza Internetu* (s. 97-111). Elbląg: Państwowa Wyższa Szkoła w Elblągu.

Sitarski, Piotr. (2001). Czas rzeczywisty, nierzeczywista rozmowa. Komunikacja językowa w Internecie a nowa tożsamość użytkowników i „nowe'' wspólnoty. W: Jerzy Bralczyk, Katarzyna Mosiołek-Kłosińska (red.). *Zmiany w publicznych zwyczajach językowych* (s. 177-190). Warszawa: Wydawnictwo PAN.

Siuda, Piotr. (2016). Wprowadzenie: przełamywanie metodologicznych podziałów w rozważaniach o internetowych metodach badawczych. W: Piotr Siuda (red.). *Metody badań online* (s. 7-25). Gdańsk: Wydawnictwo Naukowe Katedra.

Siwak, Wojciech. (1998). Hipertekstualna podróż przez wirtualne światy. W: Andrzej Gwóźdź (red.). *Intermedialność w kulturze końca XX wieku* (s. 143-160). Białystok: Wydawnictwo Trans Humana.

Skowronek, Bogusław. (2013). *Mediolingwistyka*. *Wprowadzenie*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.

Skowronek, Bogusław. (2014). Mediolingwistyka: teoria – metodologia – idea. *Postscriptum Polonistyczne*, 2(14), s. 15-26.

Skudrzykowa, Aldona, Urban, Krystyna. (2000). *Mały słownik z terminów z zakresu socjolingwistyki i pragmatyki językowej*. Kraków: Spółka Wydawniczo-Księgarska.

Slany, Krystyna. (2002). *Alternatywne formy życia małżeńsko-rodzinnego w ponowoczesnym świecie*. Kraków: Zakład Wydawniczy »NOMOS«.

Sosnowski, Wojciech. (2015). Formy adresatywne. Aspekt językowy i socjologiczny. W: Danuta Roszko, Joanna Satoła-Staśkowiak (red.). *Semantyka a konfrontacja językowa*, 5 (s. 319-332). Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Slawistyczna.

Stangor, Charles, Schaller, Mark. (1999). Stereotypy jako reprezentacje indywidualne i zbiorowe. W: C.N. Macrae, Ch. Stangor, M. Hewstone. *Stereotypy i uprzedzenia. Najnowsze ujęcie* (s. 13-36). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe.

Staroń, Justyna. (2013). Afektonimy w najnowszej polszczyźnie. *Roczniki Humanistyczne*, 61(6), s. 109 -119.

Stecko, Sylwia. (2017). Ochrona małżeństwa i rodziny w świetle Konstytucji RP. *Przegląd Prawa Konstytucyjnego*, 2(36), s. 207-218. DOI: 10.15804/ppk.2017.02.12.

Suszczyński, Zbigniew. (2005). Hipertekst a „galaktyka Gutenberga''. W: Maryla Hopfinger (red.). *Nowe media w komunikacji społecznej w XX wieku: antologia* (s. 522-536). Warszawa: Oficyna Naukowa.

Swartz, Melanie, Crooks, Andrew. (2020). Comparison of emoji use in names, profiles, and tweets. *2020 IEEE 14th International Conference on Semantic Computing (ICSC)*, pp. 375–380. DOI:10.1109/ICSC.2020.00075.

Synowiec, Aleksandra. (2013). W stronę analizy tekstu – wprowadzenie do teorii dyskursu. *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej. Organizacja i zarządzanie*, 65, s. 383-396.

Szarkowska, Agnieszka. (2006). Formy adresatywne w przekładzie z języka angielskiego na polski. *Rocznik Przekładoznawczy 2. Studia nad teorią, praktyką i dydaktyką przekładu*, s. 212-221. DOI: https://doi.org/10.12775/RP.2006.017.

Szczepańska, Elżbieta. (2009). Zdrobnienia dawniej i dziś – kilka uwag na materiale czeskim i polskim. *Bohemistyka*, 9(4), s. 250-260.

Szczudlińska-Kanoś, Agnieszka. (2019). *Polska polityka rodzinna w okresie przemian. Kontekst krajowy i międzynarodowy*. Kraków: Instytut Spraw Publicznych UJ.

Szpunar, Magdalena. (2006). Rozważania na temat komunikacji internetowej. W: Jan Mazur, Małgorzata Rzeszutko-Iwan (red.). *Teksty kultury. Oblicza komunikacji XXI wieku* (s. 219-248). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Szpunar, Magdalena. (2018). Nowe media – nowe metody badawcze? W: Agnieszka Szymańska, Małgorzata Lisowska-Magdziarz, Agnieszka Hess (red.). *Metody badań medioznawczych i ich zastosowanie* (s. 325 – 339). Kraków: Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Szukalski, Piotr. (2012). Wielodzietność we współczesnej Polsce. *Demografia i Gerontologia Społeczna – Biuletyn Informacyjny*, 4, s. 1-5.

Szwechłowicz, Joanna. (2015). Wpływ struktury forum na dyskurs internetowy. W: Ewa Szczęsna (red.). *Przekaz digitalny. Z zagadnień semiotyki, semantyki i komunikacji cyfrowej* (s. 331-341). Kraków: UNIVERSITAS.

Szyszka, Małgorzata. (2015). Wielodzietność w Polsce — społeczne postrzeganie i pomoc państwa. W: Iwona Taranowicz, Stella Grotowska (red.). *Rodzina wobec wyzwań współczesności. Wybrane problemy* (s. 177-192). Wrocław: Oficyna Wydawnicza Arboretum.

Tadeusiewicz, Ryszard. (2002). *Społeczność Internetu*. Warszawa: Akademicka Oficyna Wydawnicza EXIT.

Tambor, Jolanta. (2008). Stereotyp i prototyp - znaczenia terminów. *Postscriptum Polonistyczne,* 1(1), s. 23-29.

Taras, Bożena. (2004). Anonim w Internecie, czyli o komunikacji incognito. W: Małgorzata Kita (red.). *Dialog a nowe media* (s. 42-51). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Titkow, Anna. (2012). Figura Matki Polki. Próba demitologizacji. W: Renata Hryciuk, Elżbieta Korolczuk (red.). *Pożegnanie z Matką Polką? Dyskursy, praktyki i reprezentacje macierzyństwa we współczesnej Polsce* (s. 27-48). Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.

Toffler, Alvin. (1985). *Trzecia fala*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.
Topolski, Jerzy. (1977). Wstęp. W: Andrzej Siemek (przeł.). *Archeologia wiedzy* (s. 5-26). Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.

Tryc, Amelia. (2021). Urlopy tacierzyńskie jako instytucjonalny dowód zmian w postrzeganiu roli ojca na przestrzeni lat. *Kultura i Wychowanie*, 1(19), s. 129-141.

Warchala, Jacek, Furgalska-Skudrzyk, Aldona. (2007). Potoczność – kategoria rozmyta? W: Barbara Boniecka, Stanisław Grabias (red.). *Potoczność a zachowania językowe Polaków* (s. 21-32). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Wenz, Karin. (2008). Tekst w dobie jego reprodukcji elektronicznej. W: Andrzej Gwóźdź (red.). *Ekrany piśmienności* (s. 103-118). Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne.

Wieczorek, Paweł. (2016). Nieuchronność newsa w czasach internetu. W: Iwona Hofman, Danuta Kępa-Figura (red.). *Współczesne media: media informacyjne,* 2 (s. 27-42). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii – Curie Skłodowskiej.

Wierzbicka, Anna. (1999). *Język – umysł – kultura*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Wierzbicka, Anna. (2020). Metatekst w tekście. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia lingwistyczna* (s. 281-296). Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

Wilk, Eugeniusz. (2000). *Nawigacje słowa*. *Strategie werbalne w przekazach audiowizualnych*. Kraków: Wydawnictwo: RABID.

Wilkoń, Aleksander. (2002). *Spójność i struktura tekstu. Wstęp do lingwistyki tekstu*. Kraków: UNIVERSITAS.

Wilkoń, Aleksander. (2005). Ponadgatunkowe typy wypowiedzi. W: Maria Krauz, Stanisław Gajda (red.). *Współczesne analizy dyskursu. Kognitywna analiza dyskursu a inne metody badawcze* (s. 40-44). Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Witosz, Bożena. (1999). Czy gatunek i styl są we współczesnej stylistyce pojęciami konkurencyjnymi? *Stylistyka, 8,* s. 37-52.

Witosz, Bożena. (2004). Tekst i/a gatunek. Jeden czy dwa modele? W: Danuta Ostaszewska (red.). *Gatunki mowy i ich ewolucja,* 2, *Tekst a gatunek* (s. 40-49). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Witosz, Bożena. (2005). Tekstowe i kontekstowe wyznaczniki stylu – próba systematyzacji (?) i problematyzacji. W: Maria Krauz, Stanisław Gajda (red.). *Współczesne analizy dyskursu. Kognitywna analiza dyskursu a inne metody badawcze* (s. 30-39). Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Witosz, Bożena. (2007). Gatunek – sporny (?) problem współczesnej refleksji tekstologicznej. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia literacka* (s. 233-251). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Witosz, Bożena. (2008). *Podmiot w stylistyce wobec różnych koncepcji podmiotowości w dyskursie współczesnej humanistyki*. W: Jerzy Bartmiński, Anna Pajdzińska (red.). *Podmiot w języku i kulturze* (s. 123-137). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Witosz, Bożena. (2016). Kategoria dyskursu w polonistycznej edukacji akademickiej W: Waldemar Czachur, Agnieszka Kulczyńska, Łukasz Kumięga (red.). *Jak analizować*

dyskurs? Perspektywy dydaktyczne (s. 19-39). Kraków: Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS.

Włodarczyk, Ewa. (2008). Polka w sytuacji macierzyństwa. W trosce o osiąganie i spełnianie wartości macierzyństwa. *Chowanna* 2(31): *Psychospołeczne konteksty problemów zdrowia rodziny w perspektywie sytuacji zdrowotnej*, s. 65-77.

Włodarczyk, Ewa. (2009). *Młodzież wobec macierzyństwa i jego kulturowej kreacji*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.

Wojtak, Maria. (1999). Wyznaczniki gatunku wypowiedzi na przykładzie tekstów modlitewnych. *Stylistyka*, 8, s. 105-117.

Wojtak, Maria. (2004a). Genologiczne osobliwości. O wpisach do muzealnej księgi pamiątkowej. W: Maria Wojtak, Małgorzata Rzeszutko (red.). *W kręgu wiernej mowy* (s. 313-329). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Wojtak, Maria. (2004b). Wzorce gatunkowe wypowiedzi a realizacje tekstowe. W: Danuta Ostaszewska (red.). *Gatunki mowy i ich ewolucja*, 2, *Tekst a gatunek* (s. 29-39). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Wojtak, Maria. (2004c). *Gatunki prasowe*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Wojtak, Maria. (2011). O relacjach dyskursu, stylu, gatunku i tekstu. *Tekst i Dyskurs*, 4, s. 69-78.

Wojtak, Maria. (2014a). Genologiczna analiza tekstu. *Prace Językoznawcze,* 3, s. 63-71. https://doi.org/10.18290/rh.2015.63.6-13.

Wojtak, Maria. (2014b). Sporne i bezsporne problemy współczesnej genologii. *Poradnik Językowy*, z. 8, s. 7-22.

Wolińska, Jolanta. (2016). Obraz rodziny generacyjnej w percepcji samotnych matek. *Horyzonty Psychologii,* t. 6, s. 45-73.

Wolnicz-Pawłowska, Ewa. (1997). Przezwiska intymne w najnowszej polszczyźnie. *Prace Językoznawcze*, z. 1, s. 71-93.

Wolnicz-Pawłowska, Ewa. (1998). Przezwiska intymne w najnowszej polszczyźnie. *Prace Językoznawcze*, z. 2, s. 102-113.

Woźniakowski, Waldemar. (1992). Wstęp. W: Waldemar Woźniakowski (red.). *Modele komunikacji międzyludzkiej. Materiały z XV Sympozjum zorganizowanego przez Instytut Lingwistyki Stosowanej UW Łąck, 26-28 kwietnia 1989* (s. 5-8). Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.

Wrycza, Joanna. (2008). *Galaktyka języka Internetu*. Gdynia: Novae Res – Wydawnictwo Innowacyjne.

Wyrwas, Katarzyna. (2004). Kilka uwag o dyskusji na forum internetowym. W: Małgorzata Kita (red.). *Dialog a nowe media* (s. 53-71). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Wysłouch, Seweryna. (2007). Nowa genologia – rewizje i reinterpretacje. W: Danuta Ostaszewska, Romuald Cudak (red.). *Polska genologia literacka* (s. 288-305). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Zabawa, Marcin. (2012). Przemiany współczesnej polszczyzny w mediach elektronicznych: internacjonalizacja znaczeń polskich wyrazów (na przykładzie tekstów zaczerpniętych z sieci Internet). W: Małgorzata Kita, Magdalena Ślawska (red.). *Transdyscyplinarmość badań nad komunikacją medialną.* T. 1. *Stan wiedzy i postulaty badawcze* (s. 225-237). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Zaborowska, Agnieszka. (2016). Współczesne wyzwania dla prorozwojowej polityki rodzinnej w Polsce. W: Joachim Osiński (red.). *Rozwój we współczesnym świecie. Uwarunkowania, wyzwania, perspektywy* (s. 31-44). Warszawa: Szkoła Główna Handlowa w Warszawie - Oficyna Wydawnicza.

Zawisza, Ewa. (2013). *Solomatki. Współczesne samotne macierzyństwo w lustrze net — przestrzeni*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.

Zdunkiewicz-Jedynak, Dorota. (2013). *Wykłady ze stylistyki*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Zielińska-Pękał, Daria. (2011). Nieistotne rozmowy wspólnot wirtualnych. W: Mirosława Wawrzak-Chodaczek, Iwona Jagoszewska (red.). *Komunikacja wobec wyzwań współczesności* (s. 193-206). Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Zwiefka-Chwałek, Agnieszka. (2003). Słowo elektroniczne. Strategie werbalne w epoce nowych mediów. W: Aleksander Woźny (red.). *Translokacje w mediach* (s. 15-67). Wrocław: Oficyna Wydawnicza Arboretum.

Żuczkowski, Maciej. (2015). Służba kobiet w strukturach wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego na przykładzie Dowództwa Głównego Służby Zwycięstwu Polski i Komendy Głównej Związku Walki Zbrojnej – Armii Krajowej. *Pamięć i Sprawiedliwość*, 2(26), s. 75-114.

Żydek-Bednarczuk, Urszula. (1994). *Struktura tekstu rozmowy potocznej*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Żydek-Bednarczuk, Urszula. (2004). Tekst w Internecie i jego wyznaczniki. W: Małgorzata Kita, Jan Grzenia (red.). *Dialog a nowe media* (s. 11-21). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Żydek-Bednarczuk, Urszula. (2005). *Wprowadzenie do lingwistycznej analizy tekstu*. Kraków: Universitas.

Żydek-Bednarczuk, Urszula. (2013a). Dyskurs internetowy. W: Ewa Malinowska, Jolanta Nocoń, Urszula Żydek-Bednarczuk (red.). *Przewodnik po stylistyce polskiej. Style współczesnej polszczyzny* (s. 347-379). Kraków: Universitas.

Żydek-Bednarczuk, Urszula. (2019). Dyskurs medialny w ujęciu kulturowym. *Tekst i Dyskurs*, z. 12, s. 111-120. DOI: 10.7311/tid.12.2019.07.

Źródła internetowe

http://www.wsjp.pl

https://e-tarjome.com/storage/panel/fileuploads/2019-10-01/1569914076_E13645-e-tarjome.pdf

https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19930170078
https://polskatimes.pl/1000-zl-na-dziecko-od-1-stycznia-2016-kosiniakowe-weszlo-w-zycie-komu-przysluguje-nowe-becikowe/ar/9253218

https://spidersweb-pl.cdn.ampproject.org/v/s/spidersweb.pl/2022/07/co-zamiast-facebooka-i-instagrama-2022.html/amp?amp_js_v=a6&amp_gsa=1&usqp=mq331AQKKAFQArABIIACAw%3D%3D#aoh=16629315497893&referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com&amp_tf=%C5%B9r%C3%B3d%C5%82o%3A&ampshare=https%3A%2F%2Fspidersweb.pl%2F2022%2F07%2Fco-zamiast-facebooka-i-instagrama-2022.html

https://tvn24.pl/polska/aborcja-w-polsce-profesor-andrzej-zoll-o-orzeczeniu-tk-z-1997-roku-tamten-kontekst-byl-zupelnie-inny-st5001517

https://www.artefakt.pl/blog/seo/zroznicowane-profile-linkow-wystepujacych-na-serwisach-oraz-ich-typy

https://www.artefakt.pl/blog/slownik-seo/linki#Link-wychodzacy

https://www.bankier.pl/wiadomosc/Ustawa-o-becikowym-od-dzis-weszla-w-zycie-1398513.html

https://www.gov.pl/web/rodzina/co-robimy-wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi

https://www.national-geographic.pl/artykul/jak-powstal-internet-historia-wynalazku-bez-ktorego-nie-wyobrazamy-sobie-zycia#poczatki-internetu-w-polsce

https://www.prawo.pl/prawo/wyrok-tk-ws-aborcji-jest-uzasadnienie-bedzie-publikacja,506088.html

https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S074756322100399X

Spis ilustracji

nr 1: Przykład wizytówki użytkownika forum ze słowem *gość* jako jednym z elementów nazwy nicku
nr 2: Materiał wizualny — zdjęcie
nr 3: Materiał wizualny — suwaczek
nr 4: Przykład tekstu z emotikonem *radość*
nr 5: Przykład tekstu z emotikonem *zdenerwowanie*
nr 6: Przykład tekstu z emotikonem *złość*
nr 7: Przykład tekstu z emotikonem *rozczarowanie*
nr 8: Przykład tekstu z emotikonem *smutek*
nr 9: Przykład tekstu z emotikonem *wstyd*
nr 10: Przykład tekstu z emotikonem *zdziwienie*
nr 11: Przykład tekstu z emotikonem *puszczanie oczka*
nr 12: Przykład tekstu z emotikonem *wysyłanie całusa*
nr 13: Przykład tekstu z emotikonem *dokazywanie*
nr 14: Przykład tekstu z emotikonem *powstrzymywanie się od powiedzenia czegoś*
nr 15: Przykład tekstu ukazujący zwielokrotnienie emotikonów
nr 16: Przykład tekstu z emoji *wzruszanie ramionami*
nr 17: Przykład tesktu z emoji *dziewczynka w łóżeczku*
nr 18: Przykład tekstu z emoji *złożone ręce, zielone serce, czterolistna koniczyna*
nr 19: Przykład tekstu z emoji *napięty biceps*
nr 20: Przykład tekstu z emoji *małpa*
nr 21: Przykład tekstu z emoji *czerwone serce*
nr 22: Przykład tekstu z emoji *ślad pocałunku*
nr 23: Przykład tekstu z emoji *dziecko za kanapą*
nr 24: Przykład tekstu potwierdzający przywiązywanie przez matki wagi do właściwego stosowania emotikonów
nr 25: Przykład tekstu zawierający reakcję matki na emoji *kropla krwi*
nr 26: Przykład tekstu przedstawiający krytykę matek odnośnie do stosowania wersalików
nr 27: Dyskusje w wątkach o wąskim zakresie tematycznym
nr 28: Dyskusje w wątkach o szerokim zakresie tematycznym

nr 29: Lista osób tworzących wątek o szerokim zakresie tematycznym
nr 30: Fragmenty postów ukazujące wypowiedzi trolla

Spis tabel

Tabela nr 1: Nazwy badanych forów ich działów i poddziałów
Tabela nr 2: Analiza nazw działów i poddziałów właściwych forów
Tabela nr 3: Popularność tematów pobocznych na wybranych forach
Tabela nr 4: Zmiana tematu w trakcie dyskursu
Tabela nr 5: Aktywność i jawność administratorów na poszczególnych forach
Tabela nr 6: Oficjalne tematy proponowane przez administratorów a rzeczywiste doświadczenia matek
Tabela nr 7: Opozycje dyskursywne
Tabela nr 8: Analiza wątków ze względu na spójność dyskursu

Streszczenie

Rozprawa doktorska pt. *Analiza językowo-dyskursywna wybranych forów internetowych dla młodych matek* powstała w wyniku zainteresowania tematem macierzyństwa i chęci poszerzenia stanu badań na temat jego internetowego wizerunku. Jej celem jest przybliżenie dotychczas szczegółowo niebadanych pod względem językowo-dyskursywnym internetowych płaszczyzn komunikacji. Wprawdzie fora były przedmiotem zainteresowań badaczy reprezentujących różne dyscypliny, ale nie powstało jeszcze monograficzne ujęcie forów dotyczących problematyki macierzyństwa. W pracy wykorzystano narzędzia mediolingwistyki oraz klasyczne metody jakościowej analizy zawartości i budowy komunikatów językowych, stosowane w ramach stylistyki, tekstologii, genologii lingwistycznej i lingwistyki tekstu, dzięki którym opisano poszczególne elementy językowe, którymi posługują się internauci na badanych forach, ale też są one typowe dla współczesnej językowej komunikacji internetowej w języku polskim. W rozprawie zastosowano także metody AD (analizy dyskursu) oraz CMDA (*Computer-Mediated Discourse Analysis*).

Prace nad rozprawą trwały kilka lat. W latach 2019-2024 dokonano analizy jakościowej tekstów zamieszczanych na forach: *Mamo to ja, Parenting, Forum dla mam, Baby Boom, Na obcasach, Mama klub, My mamy, eBobas, eDziecko* i *Maluchy*.

Dysertacja składa się z trzech rozdziałów i zakończenia. W pierwszym rozdziale zawarto omówienie wybranych faktów na temat Internetu oraz informacje o forum, dyskursie, gatunku, tekście, komunikacji i komunikacji internetowej. Drugi rozdział poświęcono aspektom językowo-stylistycznym. Rozdział trzeci zaś obejmuje analizę dyskursywną. Temat macierzyństwa został omówiony w kontekście społeczno-kulturowym i politycznym. W pracy przedstawiono również m.in. stereotypy i uprzedzenia dotyczące matek. W zakończeniu dysertacji dokonano podsumowania wyników badań.

Słowa klucze: język, dyskurs, forum, Internet, macierzyństwo

Abstract

The doctoral dissertation titled "Linguistic and Discourse Analysis of Selected Internet Forums for Young Mothers" stems from an interest in the topic of motherhood and the desire to expand the research on its online representation. Its aim is to explore online communication platforms that have not yet been thoroughly examined from a linguistic and discourse perspective. While forums have been of interest to researchers from various disciplines, there is still no monographic study focusing on forums related to motherhood issues. The dissertation employs tools from media linguistics as well as classical methods of qualitative analysis of content and the structure of linguistic messages used in stylistics, textology, linguistic genology, and text linguistics. These methods describe specific linguistic elements used by internet users on the studied forums, which are also typical for contemporary internet communication in Polish. The dissertation also applies methods of DA (Discourse Analysis) and CMDA (Computer-Mediated Discourse Analysis).

The work on the dissertation spanned several years. Between 2019 and 2024, a qualitative analysis of texts posted on the following forums was conducted: *Mamo to ja*, *Parenting*, *Forum dla mam*, *Baby Boom*, *Na obcasach*, *Mama klub*, *My mamy*, *eBobas*, *eDziecko*, and *Maluchy*.

The dissertation consists of three chapters and a conclusion. The first chapter discusses selected facts about the Internet and provides information on forums, discourse, genre, text, communication, and online communication. The second chapter is dedicated to linguistic and stylistic aspects. The third chapter includes discourse analysis. The topic of motherhood is discussed in socio-cultural and political contexts. The dissertation also presents stereotypes and prejudices concerning mothers. The conclusion summarizes the research findings.

Keywords: language, discourse, forum, Internet, motherhood